ANTHOLOGIA HEBRAICA

BIBLIOTHECA MUNDI

שְׁפַל־רוּחַ שְׁפַל־בֶּרֶךְ (ע״ט). — קונטרס צד 42.
שֹׁרֶשׁ בְּנוֹ יִשַׁי (צ״א). — טל צד 23.
שְׁשׁוֹנִי רַב בְּךָ שֹׁכֵן מְעוֹנִי (צ״ב). — קונטרס צד 47 והערות שם צד 80.
שַׁתִּי בְךָ מַחְסִי (ע״ט). —רש״ז צד קנ״ו.
תֵּבֵל כְּאֵשֶׁת כְּתִיּוֹת (קמ״ח). — ירחון לשנת 1896 צד 200.
תֵּבֵל כִּשְׁמוֹ הַיָּדוּעַ (ש״ח). — עמנואל מחברת י״ט.
תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ כְּאַיָּל (ג״ז). — סליחות כי״פ, סמן מ״ז; סליחות מ״פ ליום ג׳ ומ״א ליום ד׳. — שורה ב׳, צאת לרויה, בכ״י: לקץ רויה. שורה ג׳, ולדלות לא, בכ״י: ולרות אין. שורה ג׳, ותוכים, בכ״י: קודרים. שורה י׳, עמך, בכ״י: לעמך. שורה י״א, עוד, בכ״י: עדר. שורה י״ב, ועניך, בכ״י: עניך. שורה י״ד, בכ״י: טיפי כומר ונבל. שורה י״ט, תנים, בכ״י: תנין; ואליך, בכ״י: ועליך. שורה כ״א, נקרא, בכ״י: נא. שורה כ״ג, חלל, בכ״י: חילל. שורה כ״ג, מלל, בכ״י: ימלל. שורה כ״ה, שים, בכ״י: שם; ולא קנס, בכ״י: ואין כונס. שורה כ״ז, יבוש האונס, בכ״י: ובוש והאונס. שורה כ״ח, יתנוסס ונדחי, בכ״י: נוסס נדחי. שורה כ״ט, וקרבן, בכ״י: קרבן. שורה ל״א, יזכר, בכ״י: ימצא.
תְּרוּפָה בְּפָנֶיהָ (ע״ה). — שירי רש״ה צד 177.
תַּרְתִּי בְלִבִּי (ש״ו). — עמנואל מחברת ד׳.

LIPSIA, TYPIS W. DRUGULINI

שְׁאָלוּנִי חֲכַם לֵבָב (רפ״ז). — דוקעס, נחל קדומים (הנובר תרי״ג) צד 57, מוגה עפ״י העתקת ר״י פאטאי מתוך כ״י אוכספורד 1970 ח״ד סמן כ׳.
שְׁאָלוּנִי שְׂעִיפַי הַתְּמֵהִים (ע״ז). — טל צד 22; קונטרס צד 4.
שַׁאֲלִי שְׂרֻפָה בָּאֵשׁ (רצ״ה). — קינות לת״ב מ״פ דף ק״ב, מ״א צד 146.
שְׁבִיָּה בַּת צִיּוֹן (פ״ג). — שער השיר צד 50.
שַׁדַּי אֲשֶׁר יַקְשִׁיב (ע״ז). — רש״ז צד קי״ח.
שׁוּבִי נַפְשִׁי, ראה: יקרה מיקר יצרך לקוחה.
שׁוּבִי נַפְשִׁי לְקִנֵּךְ (שט״ו). — טריפולי דף י״ד ע״ב; תשלום צד 109.
שׁוֹעַ וְרֵעַ נְדִיבִים (ע״ו). — שירי רש״ה צד 198.
שְׁחִי לָאֵל יְחִידָה (ע״ז). — שער השיר צד 41.
שַׁחַר אֲבַקֶּשְׁךָ (ע״ח). — רש״ז צד ק״ג.
שַׁחַר עֲלֵה אֵלַי (צ׳). — צ״ק צד 157.
שְׁכֵב עֲלֵי מִטּוֹת זָהָב (צ׳). — צ״ק צד 158; כ״י ברלין qu. 576 (רשימת רמש״ש ח״א צד 69 וצד 126) דף קמ״ב ע״ב. — בית א׳, שכב . . . יצועי יה, כי״ב: שוכן . . . יצועיה. בית ג׳, הנני, כי״ב: אני טוב.
שְׁכוּלָה אֲכוּלָה לָמָּה תִבְכִּי (פ״ב). — עבודת ישראל צד 745; חזונים (קושטאנדינה שמ״ה) ליום א׳ של סכות.
שִׁכְחִי יְגוֹנֵךְ נֶפֶשׁ הַמִּיָּה (פ״ז). — חזונים (בסוף הספר); קונטרס צד 43.
שֹׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר (פ״ח). — תשלום צד 137 והערות שם צד 137.
שָׁכַנְתְּ בְּתוֹךְ שָׂדֶה (צ״א). — אריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1843 עמוד 307; שבחי אלהים (והראן תרמ״ה) צד ק״ט.
שָׁלוֹם לְעִיר שָׁלֵם (ר״ג). — תחכמוני שער ג׳.
שָׁלוֹם עֲלֵי גֵרִים (ק״ג). — דיואן רמב״ע כ״י, סמן ק״ל.
שְׁלַח יוֹנָה מְבַשֶּׂרֶת (ע׳). — שער השיר צד 31.
שְׁלֹשָׁה גוֹסְדוּ יַחַד לְעֵינָי (ע״ח). — רש״ז צד קנ״ט.
שִׂמַּחְתִּי בְּרוֹב יְגוֹנִי (פ״ד). — תשלום צד 72 והערות שם צד 170.
שִׁמְעָה אֲדוֹן עוֹלָם (ע״ח). — רש״ז צד ק״ם.
שִׁמְעוּ בְּנֵי שֵׂכֶל (רנ״ד). — תחכמוני שער ג׳, בהוצאת קאמינקא צד 453.
שֶׁמֶשׁ בְּלֶחְיָהּ תֶּקְעָה נָוֶה (של״א). — עפ״י העתקת פאטאי מכ״י אוכספורד 1984.
שֶׁמֶשׁ יְקָר יָרְדָה (שכ״ט). — ממזרח וממערב ח״ב (וויען תרנ״ה) צד 114.
שַׁאֲנַנִּים שַׁאֲנַנִּים (ע״ט). — מחזור ספרד (אהלי יעקב, ירושלם תר״ע) ליו״כ, דף פ״ח ע״ב.
שַׁעַר אֲשֶׁר נִסְגַּר (צ״א). — כ״י ברלין qu. 576 הנ״ל; אריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1843 עמוד 307. — בית ב׳, שם, בכ״י: ושם.

שורה י"ד), לי, בכ"י: בי. בית כ"ו (שם שורה ט"ו), בחשקים, בכ"י: בחשוקים. בית כ"ט (שם שורה י"ח), אהובי, בכ"י: אהבי. בית ל' (שם שורה י"ט), צבי־החן, בכ"י: צבית חן. בית ל"א (שם שורה כ'), רקועים, בכ"י: קרועים.

עֲנֵנוּ אֲדֹנָי עֲנֵנוּ (ה'). — עבודת ישראל צד 91.

עֵת אֶחֱזֶה קִבְרֵי בְנֵי הָעָם (ש"ו). — עמנואל מחברת כ"ו.

עֵת כָּל־אֱנוֹשׁ (רנ"ה). — תחכמוני שער ט'.

פְּנֵי הָאֵל לְבַד תָּמִיד אֲחַלֶּה (קמ"ט). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן ק"ב.

פִּתְאֹם יִצְרֵי אֹהֲבִים עֲזָבְתִּי (ק"מ). — אוצר נחמד ח"ג (וויען תר"ך) צד 44.

צְאֶה לְךָ אֶל־חֲצַר מָוֶת (קמ"ט). — גבולות (וויען 1919) צד 66; דיואן רמב"ע כ"י, סִמן ק'.

צְבִי הַחֵן אֲשֶׁר לֶחְיוֹ (רנ"ב). — תחכמוני, הוצאת קאמינקא צד 417.

צְבִיַּת חֵן לְבָנָה כַּלְּבָנָה (רג"א). — שער השיר צד 192.

צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי (קע"ט). — דיואן רי"ה כרך ב' צד 155. — בית ח', אכתר, קרי: אבחר.

קְבָרִים מִן־זְמַן קֶדֶם (ק"נ). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן קל"א.

קוּ אַחֲרֵי־קוּ (קמ"ט). — גבולות (וויען 1919) צד 69.

קַח מִצְּבִי כוֹס (ע"ה). — שירי רש"ה צד 189.

קְרָאַנִי גְבִיר הַקְּדִישׁ קְרָאָיו (קל"ה). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן קמ"ח. — בית ז', רקיעיו, בכ"י: רקעיו. בית י"ג, ולרגיע, בכי: ולרגוע. בית כ"א, וחסד, בכ"י: בחסד. בית כ"ה (צד קל"ו שורה ד'), עיפי, בכ"י: יְעַיְּפִי.

רְאוּ כִנּוֹר בְּחֵיק עַלְמָה (רנ"א). — תחכמוני שער ל"ב.

רִבּוֹן כָּל־הָעוֹלָמִים לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ (נ'). — עבודת ישראל צד 44; סדר התפלה להרמב"ם; מכילתא בשלח פרשה י'.

רַבִּים לְחַכְמֵי הַזְּמָן יִתְמָהוּ (שכ"ד). — שירים ומליצות כ"י ברלין הנ"ל, דף קע"ד ע"א. — בית א', איך, בכ"י: אך. בית ו', יעות, בכ"י: יעוה. בית י"א, ולתמורות, בכ"י: ולתמורת. בית ט"ו, רשמיו, בכ"י: רשומיו. בית כ', זמירי . . . גבהו, בכ"י: זמירו . . . נגבהו.

רַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ (ו'). — ירושלמי ברכות פ"ד (קראטאשין דף ח' ע"א); סרע"ג ח"א צד 43; איטאלייאני ח"א דף ט"ז ע"ב. — צד ז' שורה י"ב, מארץ, אולי יתכן לקרוא: מֵעָרֶשׂ.

שְׂאִי עַיִן יְחִידָתִי (ע"ו). — רש"ז צד ק"ז.

שָׁאַל לְהוֹדוֹת לְךָ לִבִּי (ע"ז). — שם צד קמ"ה.

שַׁאֲלוּ שְׁחָקִים וְשִׂיחוּ לַאֲדָמָה (פ"א). — עבודת ישראל צד 626; קונטרס צד 17. מיוחס לרשב"ג בנחלת שד"ל צד 67.

לכבוד העין החכלילי, הזכיר את עין אהובתו ולא אותה בעצמה, יען כי בעינה לְבָבַתְהוּ.

עַבְדֵי זְמָן עַבְדֵי עֲבָדִים (קע״א). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 300.

עָבֵי שְׁחָקִים כַּשְּׁוָרִים גָּעוּ (ק״ו). — ש״ש צד 34. — בית ב׳, עננים, ח״נ ביאליק קורא: תְּרָנִים.

עֲדֵי־אָן תַּאֲרִיכוּן הַמְּרִיבִים (רנ״ח). — דיואן ראב״י כ״י אדלער דף צ״ה סִמן רי״א (לפי מִנְיָנִי). — בית ב׳, עליו, כ״י: עלי. בית ד׳, אפל, כ״י: אהל. בית ה׳, צהבים, כ״י: זהובים. בית ו׳, וכתורים, כ״י: והטורים.

עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ (ט״ו). — ברכות דף י״ז ע״א ודקדוקי סופרים שם.

עֹז תִּדְרְכִי נַפְשִׁי (שכ״ה). — סִמן לחרוזי השיר: כְּנוּר אַרְיֵה.

עָטָה הוֹד וַעֲטֵה וּלְבַשׁ גְּאוֹנִים (צ״ט). — ש״ש צד 13; התחיה לר״ש זקש ח״א (ברלין תר״י) צד 47; אגרות צד 1044.

עֵינֵי עֲנָוִים בַּבְּכִי נִמְאָסוּ (קל״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קמ״ג. — בית כ״א (צד קל״ז שורה 4), שָׂפָה, קרי: שִׂפָּה; זָהֳרָה, קרי: זָהֳרָהּ. בית ל״ה (שם שורה י״ח), יטמאו, בכ״י: יתממאו.

עֵינֵי צְבִיָּה דָּרְכוּ־לִי קֶשֶׁת (רג״ב). — תחכמוני שער ג׳.

עַל־הֲדָמֵי תִבְטַח (קמ״ד). — כמדומני שראיתי את השיר הזה נדפס ע״י דוקעס, אבל איני יודע מקומו איו, ואני מוציאו עפ״י שלשה כ״י והם: דיואן רמב״ע כ״י, סִמן צ״ז (= דכ״י); כ״י אוכספורד סִמן 1970 ח״ג הנקרא מחנה הנשאר (= כי״א); שריד מדיואן רמב״ע ביד הח׳ ר׳ ישראל לוי בפריז (= כי״ל). — בית א׳, בחול, דכ״י: ברוב. בית ח׳, גוע ונוח, כי״ל: גוח ונוע. בית ט׳, צמאה, דכ״י וכי״ל: צמאך. בית י״א, שמי, כ״ה בכי״ל על הגליון בתור נ״א, ובפנים מטשטש; דכ״י וכי״א: ימי. בית י״ב, יבוא, דכ״י: בא. בית י״ד, עורה, דכ״י: עורך. בית ט״ז, יהיה, דכ״י וכי״ל: יהי. בית י״ז, שכל, דכ״י וכי״ל: הַשְּׂכֵּל. בית כ׳, ההוד, כי״א: ההוא. בית כ״ב, ואטעמה, כי״א: אטעמה. בית כ״ג, והוד, דכ״י: לטוב. בית כ״ד, ים, כי״ל: יום. בית כ״ז, תבלה, כי״א: תבל. בית כ״ט, להיות, כי״א וכי״ל: הוא מנת. בית ל״א, צדקך, כי״א וכי״ל: צדק. בית ל״ב, ומשמיליך, כי״ל: ומשמאלך.

עַל־כֵּן נְקַוֶּה־לָּךְ (י׳). — עבודת ישראל צד 398; ירחון לשנת 1911 צד 596.

עַל־מָה גֵרֵשׁ מְנָאֵץ עַלְמָה (קי״ד). — אגרות צד 499.

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ (ט׳). — עבודת ישראל צד 397; ירחון לשנת 1911 צד 595.

עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים (רפ״ו). — עפ״י העתקת ר״י פאטאי מתוך כ״י אוכספורד 1970 ח״ד סִמן ל״ו. — בית א׳, סלעים, בכ״י: צלעים. בית י״א, בכ״י: וקלעי השרד לנו קלועים. בית י״ט (צד רפ״ז שורה ח׳), צנועים, בכ״י: צבועים. בית כ״ב (שם שורה י״א), וישכח, בכ״י: וישאל. בית כ״ה (שם

ולא יוכל להקרא. בית ז׳, בנזרי רעיוני, כי״ל: בנוזרי רעיוני; כי״ו: בעזרי בעיני. בית ט׳, ממִתים, כי״ל: ממותים. בית י׳, פַּלָּךְ, קרי: פֶּלֶךְ; תלכדו, כי״ו: נלכדו. בית י״ד, נגף, כי״ו: עב; לפי לה״כ ירמי׳ ט׳ כ׳ צ״ל: מות. בית ט״ו, נסחפו, כי״ו: נספחו, כי״ל: גשחפו. בית י״ז, איך בעי נמלחת, כ״ה בב׳ כה״י, ואולי צ״ל: בַּעֲמָקִים נָחַת. בית י״ח, מול, כ״ה בב׳ כה״י, ואולי צ״ל: אל, או: על. וסס, כי״ל: ועש. בית כ״ג, מותה מנל, כי״ל: המות המגל. בית כ״ה, טבחת, כי״ו: טופחת, ואולי ר״ל: מְכַסָּה באדמה כמו במטפחת. בית כ״ו, הֲבִינוֹתִי, כי״ו: תבואתי; כי״ל: תבונתי. בית כ״ח, כי״ל: מקום מקלט ועיר מבצר. בית כ״ט, בחרבך, כי״ו: בסירך. אבחת, כי״ל: זובחת. בית ל׳, רות תלאות, כי״ל: רות מתלאות; כי״ו: כום מתלאות. רוחות, כי״ו: כפות. בית ל״א, למעוה, כי״ו: למעבה. בית ל״ב, הלמות שורה, בב׳ כה״י: הולמות שודדה. עיני, כי״ו: עיניו. נגחת, כ״ה בב׳ כה״י; קרי: נִגְּחַת? בית ל״ח, שבמה, כי״ו: שבמו; כי״ל: אחי. ראה ישעי׳ ט״ז, ח׳, ט׳. בית מ׳, בסור, כי״ל: בסוד. בית מ״ב, ארי . . . הרחב . . . כפיר, כי״ו: חרי . . . תרחב . . . כפור. בית ל״ג, ומאין, כי״ו: המאין. בית מ״ו, מן, חסר בכי״ל. בית מ״ז, תַּאֲבִיל, נראה שצ״ל: הֶאֱבִיל; בזבל, כי״ו: באבול. בית מ״ט, ידה, כי״ו: דיה.

גְּדִיבֵי עָם קְרָאוּנִי (שי״ג). — עמנואל מחברת י״א.

גוֹרָא מִכֹּל וְאָיוֹם (קל״נ). — מב״ע צד 79; אוינגנון דף ל״ו ע״א.

נַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ (ו׳). — עבודת ישראל צד 96.

נֶפֶשׁ אֲשֶׁר עָלוּ שְׁאוֹנֶיהָ (צ״ב). — ש״ש צד 10; ר״ש זקש, התחיה ח״ב (ברלין תרי״ז) צד 1.

נֶפֶשׁ יְקָרָה אֵיךְ בְּשִׂכְלֵךְ תִּבְטְחִי (רמ״ט). — שער השיר צד 192.

נֶפֶשׁ יְקָרָה צַהֲלִי קוֹלֵךְ (שכ״ב). — שירים ומליצות כ״י ברלין הנ״ל, דף ר״ח ע״א. — חרוז י״ד, נו תערך, בכ״י: ני תערב. בית ט״ו, אל יום, בכ״י: ליום.

נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ, ראה: אותה נפשי.

נַפְשִׁי בִּי מַה־תֶּהֱמִי (רס״ח). — צ״ק צד 169.

נַפְשִׁי בְּקִרְבִּי תַּחֲשֹׁב (שי״ד). — עמנואל מחברת ט״ז.

נַפְשִׁי לְצִיּוֹן מִסְפָּרַד גָּלְתָה (רמ״ט). — תחכמוני שער כ״ח.

נַפְשִׁי עֹז תִּדְרְכִי (ק״י). — חובות הלבבות (ווינן תרט״ז).

נֵרְדְּ וְכַרְכֹּם צָץ בְּגַנִּי (רצ״א). — צ״ק צד 163.

נְשָׁמָה מֵאֲשֶׁר תִּתְאוּ גְּדוּעָה (ע״ד). — שירי רש״ה צד 108.

סָבְאֵי בְּרֹאשׁ מָחוֹל (שכ״ט). — שירים ומכתבים כ״י פרגא הנ״ל דף פ״ט; כ״י ברלין 1059 דף קס״ב.

סבב חֵשֶׁק עֲלֵי־יַד הַיְאֹר (רנ״ב). — תחכמוני שער ג׳. — בבית ג׳ הנחתי מלת חכלילי (ולא שניתיה לכתוב: חַכְלִילַת), כי אפשר שכוון המשורר לאמר:

מַה־תֶּהֱמִי נַפְשִׁי (רל״א). — ר״י רייפמאן, תולדות רז״ה (פראג תרי״ג) צד 31.

מֵהֵיכְלֵי גַלְגַּל יְקַר גָּלִיתִי (רמ״ח). — תחכמוני שער י״נ.

מַהֲרִי־נָא אֱלֵי מְעוֹנֵי אֲהוּבִים (קכ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן רמ״ג (= דכ״י); כ״י הקראי גאמן באייפטוריה דף מ׳ ע״ב (= כי״נ); נבולות שנה א׳ (וויען 1919) צד 67. — בית ב׳, מְעוֹן, נסמך בשביל המשקל. בית ג׳, אשמעה . . . מכלואי, דכ״י: אשמעה בם . . . מכלא. בית ד׳, תבך, כ״ה לנכון בכי״נ, שם בטעות: ואלופי. בית ה׳, כבאשישות, דכ״י: נא באשישות.

מִי־יִתֵּן רָאשִׁי מַיִם (רי״ז). — קינות לת״ב מ״פ (דף צ״ה ע״ב) ומ״א (צד 116). צד רי״ט שורה י״ט קרי: עָלְתָה־לָּהּ.

מִי־יִתְּנֵנִי עֶבֶד אֱלוֹהַּ (קנ״ד). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 228.

מִמָּרוֹם קוֹל עֹבֵר (קל״ד). — מב״ע צד 62.

מִנַּחֲלֵי בֶכֶה אֲשֶׁר נִפֵּיו (קמ״ב). — ירחון לשנת 1896 צד 36.

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ אַדִּיר בְּוַעְדוֹ (ל״ט). — איטאלייאני (ח״ב דף פ״ג ע״א) לשחרית ומחזור מ״פ (צד 296) למוסף יוה״כ.

מְפַלְטִי אֵלִי צוּרִי (רע״ז). — מחזור מ״פ לשחרית יום הכפורים; מעירי שחר (מנטובה שפ״ד) ליום ב׳; אילת השחר (מנטובה תע״ו) ליום א׳.

מִצַּר וְצוּק אֶשְׁכָּר (שכ״ח). — שירים ומכתבים כ״י פרגא הנ״ל דף פ״ט (= כי״פ); כ״י ברלין 1059 דף קס״ב (= כי״ב). בית א׳, מצר, בכי״פ: מצור; אשת, שם: אשתה. בית ד׳, לחבר, שם: לחברת. בית ו׳, בשני כה״י: חכם לב אל בניו (כי״ב: בנו) חדלו לבל תהיו. בית ז׳, יין, בכ״י: היין. בית ט׳, ליין, בכ״י: מיין.

נָאוָה בְּעֹז הִתְאַזְּרִי (ר״צ). — עפ״י העתקה שהעתיק לו שד״ל ובאה לידי מעזבון מר מורי ר״א פרופ׳ ברלינר ז״ל. — שורה ט׳, צלם אליל, מלת „צלם“ חסרה בכ״י וממלת „אליל“ נשארו רק אותיות י ל. שורה ט״ו, בכ״י: תעלוז ומלת א ם חסרה. שורה י״ח, בכ״י: ובצעקתך.

נְאֻם עֶבֶד (שכ״ח). — סִמן לבתי השיר „כנור אריה“; עפ״י כ״י ברלין. — בית א׳, לשי, בכ״י: כשי.

נְדוּ לְנֶפֶשׁ נִדְּדָה מִפַּחַת (רצ״ו). — כ״י ווינא קבץ 72 הנ״ל, דף רכ״ג (= כי״וו); כ״י לונדון Add. 27168, רשימת מרגליות כרך ג׳ צד 246 (= כי״ל). הקינה הזאת היא הראשונה משורה של קינות אשר קראה ר״א בדרשי בשם „בעל פרצים“ וחברה על מות דון בונפוש רוננט, דון אישתרוג דצגבאי ור׳ אברהם בן שלמיא. — בית א׳, נודדה . . . יומם . . . נפלה, בכי״וו: נודדת . . . מפח יום . . . נופלת. בית ב׳, לשד, כ״ה בב׳ כה״י, ואולי נכון יותר לקרוא: לַסֵּד. בית ד׳, בכי״וו: תדפק בדלת; כי״ל: תפתח בדלת. קרבי תהי, כי״ל: קרבי זמן; כי״וו: קרי . . . והשאר ממשמש

תרנ״ו—תרנ״ז) צד 15; ראה ירחון לשנת 1897 צד 662. — שורה ד׳, דְּאָנְתִי, משקל תְּעָלְתִי, אף על פי שאין בנינם אחר, וכתב כן בשביל המשקל.

לְמִי אָנוּם לְעֶזְרָה (ר״ח). — ראָזין ח״א צד 99.

לְמָתַי נָע וְנָד אֶהְיֶה (רנ״ה). — תחכמוני שער ג׳; נייבואיר, מלאכת השיר צד 48.

לְצִיּוֹן שָׁאֲפָה נַפְשִׁי (רנ״א). — שער השיר צד 195.

לִקְרַאת חֲלַל תִּשְׁקֶק (קע״ח). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 34.

לִקְרַאת מְקוֹר חַיֵּי אֱמֶת (קע״א). — שם צד 296.

לְשֹׁד עִירִי גָּדוֹל כַּיָּם שִׁבְרִי (שי״ז). — צפנת פענח לרי״צ מרעלי (בקבץ על יד ח״ז, ברלין תרנ״ו—תרנ״ז) צד 16.

מֵאָז מְעוֹן הָאַהֲבָה הָיִיתָ (קס״ט). — דיואן רי״ה הוצאת שד״ל דף כ״א ע״ב.

מֵאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי (רע״ד). — אילת השחר (מנטובה תע״ו) דף מ״ד ע״ב.

מִבֵּין עֳפָאִים הֲמוֹת יוֹנִים (קפ״ט). — שער השיר צד 123.

מַה־יַּעֲשׂוּ אֵלַי צְבָא מָרוֹם (שי״א). — עמנואל מחברת א׳.

מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם (קי״ט). — שער השיר צד 21.

מַה־לַּאֲהוּבִי כִּי־יִקְצֹף (קכ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן רמ״ד.

מַה־לַּאֲחוֹתִי כִּי חֶשְׁבָה יָמִים (ק״ס). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 83. — בשורה ז׳ קרי: כַּמָּה.

מַה־לָּךְ יְחִידָה תֶּשְׁבִי דוּמָם (צ״ז). — עומר השכחה לר״א גבישון (ליוורנו תק״ח) דף קל״ו ע״ב. — בית ל״ח (צד צ״ח שורה ג׳ מלמטה), בן לבי, הגאון שי״ר כתב על גליון ספרו (המונח לפני): „הוא דוד המלך משבט יהודה שנקרא לביא (בראשית מ״ט, ט׳), והוא קלל את המריבים אתו באש ונפרית (תהלים י״א ו׳) הכתוב פה בסמוך, ולָביא יקרא בכתיב גם לְבִי, והרבים לְבָאִים, לְבָאוֹת, כמו מן צְבִי צְבָאִים, ומן לָבִיא היה הרבים לביאים כמו מן נביא נביאים״. וח״נ ביאליק קורא: בֶּן־אָבִי = בֶּן אֲבִי־גְדוֹר = משה, שאמר גפרית ומלח שרפה כל ארצה (דברים כ״ט כ״ב). — תרגום הבתים הערביים בסוף השיר הוא לפי ענינו:

. . . . .	אויה לפרי עמלי;
אויה לעם מבקש עזר,	ולא ישכיל ולא יבין פעלי;
אויה לְשֹׁכְנִי בקרבו	ולבקשת שלומי עִמּו.
אויה לזמן מתקוממי,	ונפלא הוא בעיני.
אויה לארץ, אשר כה	נכסף נכספתי לה;
בדד אשב בה וְאֵבְךְּ,	ורעיוני לבד הוא רֵעִי.
דברי ירשוני לעזבה —	האלהים יודע את דרכי!

מַה־לָּךְ צְבִיָּה תִּמְנְעִי צִירָיִךְ (קע״ה). — שער השיר צד 92.

אפריו, את צעיפו השחור, אז אסיר אני מעל עיני לבבי את אפריו, הנני דורש בחכמה ואור לי. בית מ"ח (צד צ"ז שורה ג'), גם בזה מכבר ביאליק את נוסח דוקעס (בחביריו), אלא שהוא מנסח וקורא: בַּחֲבָרָיו, עדה"כ ישעי' מ"ז י"ב.

כֶּתֶר מְעַט פֵּרוּד (קל"ח). — אוצר נחמד ח"א (וויען תרי"ו) צד 166.

לְבִי בְּמִזְרַח (קע"ט). — דיואן רי"ה כרך ב' צד 155.

לְבִי לְפַרְעֹשׁ חָלַל יְצוּעַי (רנ"ד). — התחכמוני שער ג'; נייבואיר, מלאכת השיר צד 46.

לְבִי סְחַרְחַר (שי"א). — עמנואל מחברת ג'.

לוּ הָיְתָה נַפְשִׁי מְעַט שְׁאֵלַת (צ"ד). — ש"ש צד 87.

לִי יִזְעֲקוּ רֵעַי (רפ"א). — עפ"י כ"י ואטיקן (ראה בראש דבר). בסוף השיר כתוב בכ"י לאמר: „הנה מאה בתים שעשה הרב ר' משה בר' נחמן שיחיה לשלחם למורו הרב ר' יונה קרובו זצק"ל". — בית ה', ראה משלי י' ג', י"ט מ"ו; ואולי יתכן יותר לקרוא: תְּעֲרַב, עדה"כ שם י"ג י"ט. בית ו', כתר, אולי צ"ל: עדי; שם, הרגלו, ובבית ז', והתנצלו, מוסב על „לימינו" בבית ה'. בית מ', וסוס, בכ"י: וסים; למשאות, בכ"י: למשואות. בית ל"א (צד רפ"ב שורה י"ד), ולשחרות, בכ"י: ולתשחורת. בית ל"ה (צד רפ"ב שורה י"ח), ומכֻלָּלים, בכ"י: כמכלולים. בית מ"ד (צד רפ"ב שורה כ"ז), יסכלו, ראה קהלת ב' י"ט; בכ"י: יכסלו. בית מ"ט (צד רפ"ג שורה ב'), קֻלָּלוֹ, כתב כן (פה ובמקומות אחרים) בשביל החרוז, ובמקרא לא נמצא דוגמתו רק פעם אחת לנקבה יחידה (קֻבָּצָה, מיכה א' ז'). בית נ"ג (צד רפ"ג שורה ו'), בערים יכסלו, ראה ירמי' י' ח'; בכ"י: ביערים נכשלו. בית ס"ב (צד רפ"ג שורה ט"ו), מַעֲלָלֵיהֶם, בשביל המשקל פלס במשקל מְעֻגָּלֹתָם. בית ס"ג (צד רפ"ג שורה כ"ו), נאצלו, בכ"י: אצלו. בית ע"ד (צד רפ"ג שורה כ"ז), בכ"י: אל גן בעדן ואל טובו. בית ע"ה (צד רפ"ג שורה כ"ח), משם, בכ"י: מהם. בית ע"ח (צד רפ"ד שורה א'), מלו = מלאו (יחזקאל כ"ח, ט"ז). בית ע"ט (צד רפ"ד שורה ב'), להתעטר, בכ"י: להתעטש, וא"כ אפשר לקרוא גם: להתעטף. בית פ"ט (צד רפ"ד שורה י"ב), ויתגָּאלו, ראה דניאל א' ח'; בכ"י: ויתגואלו. בית צ"ו (צד רפ"ד שורה י"ט), נבלעה מות, במקרא לא נמצא רק בלשון זכר.

לֵיל גִּלִּיתָה אֵלַי (קע"ח). — דיואן רי"ה כרך ג' צד 20.

לְךָ אָמַר לִבִּי (נ'). — מטמני מסתרים ח"ד = הצופה מארץ הגר שנה ב' (תרע"ב) צד 78.

לְךָ עֵינַי צְפִיּוֹת (קנ"א). — טריפולי דף ט"ז ע"א; סליחות התימנים (ירושלים) דף י"ט ע"א.

לְכָל צָרַי אֶמְצָא (שי"ט). — צפנת פענח לרי"ץ מרעלי (קבץ על יד ח"ז, ברלין

יְפַת מַרְאֶה מְנַגֶּנֶת בְּכִנּוֹר (רנ״ב). — תחכמוני שער מ״ט.
יְקָרָה מִיקַר יִצְרֵךְ לְקוּחָה (קנ״ו). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 35.
יְקָרָה שֶׁבְּנָה גְּוִיָּה (קנ״ד). — דיואן רי״ה הוצאת שד״ל דף ה׳ ע״ב.
יְרוּשָׁלַם לְמוֹנַיִךְ הַשְׁקִי (קס״א). — שער השיר צד 116.
יְרִיעוֹת שְׁלֹמֹה (קנ״ח). — קונטרס צד 27.
יְשַׁלֵּם הַסְּתָיו נִדְרוֹ (ק״ח). — ש״ש צד 7.
יָשֵׁן אַל־תֵּרָדֵם (קס״ו). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 203.
יָשֵׁן לְמָתַי עֵינְךָ עָצְמַתְּ (רנ״ה). — תחכמוני שער ג׳, הוצאת קאמינקא צד 434; נייבואיר, מלאכת השיר (פפד״א 1865) צד 53.
יְשֵׁנָה בְּחֵיק יַלְדוּת (קנ״ד). — שער השיר צד 100.
יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיְיָ (מ״ו). — עבודת ישראל צד 604.
כְּבוֹדִי בִּמְקוֹמִי (ר״ט). — ראָזין, ח״א צד 221.
כְּבָר שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלִי (ע״ב). — שירי רש״ה צד 80.
כְּגוּר אַרְיֵה יְזַנֵּק (שכ״ה). — כ״י ווינא קבץ 72 (ברשימת קראפפדיימש צד 121 סִמן CVIII) דף של״ו ע״א (= כי״ו); כ״י ברלין 1059 (ברשימת רמש״ש ח״א צד 94 סִמן 114) דף ח׳ ע״א (= כי״ב). — בית ג׳, בערָגות, כי״ב: בערוגת; ולרעות, כי״ו: ולראות. בית י״ט, נאקות, בב׳ כה״י: נאקת, אולם ראה יחזקאל ל׳ כ״ד. בית כ״ג, עש, בב׳ כה״י: אש; ירב, כי״ו: יריב, כי״ב: ריב. בית כ״ה, ולענה, כי״ו: מלענה; גבה, בב׳ כה״י: גבוב. בית כ״ו, רשע, בב׳ כה״י: ישע. בית ל׳, ׳במצרַפו, על משקל מַקְהֲלִים; צרפו, כי״ב: שרפו. שורה מ׳, ניד, בב׳ כה״י: ניב. שורה מ״ג, ובצפעים, כי״ב: ובפצעים; ראה דיואן רי״ה כרך ב׳, הערות צד 27. בית מ״ה, שר, כי״ב: שח, בכי״ו חסרה המלה הזאת; צר, בב׳ כה״י: צת. בית נ׳, עלי, כי״ו: עדי. בית נ״א, תבונות, כי״ב: תבונה. בית נ״ב, שרים, כי״ב: שירים. בית נ״ג, ישנה, כי״ב: משנה; כי״ו: משנה כמשפטם ידינו. בית נ״ד, שיר, כי״ו: השיר; כי״ב: הזמיר. בית ס׳, חלל, כי״ו: חולל. בית ס״א, נדדים, בב׳ כה״י: הנדודים. בית ס״ו, בחקיו, כי״ו: בחקי. בית ע״ב, בגרנו, כי״ו: גרנו. בית ע״ה, לפי, כי״ו: לפני.
כָּל־הַקֹּנֶה עֶבֶד עִבְרִי (שט״ו). — עמנואל מחברת כ׳.
כָּל־כּוֹכְבֵי בֹקֶר (קנ״ד). — שער השיר צד 100.
כָּל־מַעֲשֵׂה אֲדֹנָי (קל״ב). — תשלום צד 98 והערות שם צד 175.
כְּשֹׁרֶשׁ עֵץ יְהִי אֹרֶךְ אֲמִירָיו (צ״ה). — תפארת שיבה (ספר היובל לכבוד צונץ, ברלין תרמ״ד) צד 197. — בית ל״ז (צד צ״ו שורה כ״ב), ח״נ ביאליק מבכר את נוסח דוקעס (שירי שלמה צד 24), והוא קורא: ואסיר מעלי עֵינַי לבבי — בהתלות אֹפֶר ליל — אפריו, ר״ל: כאשר ישים הליל על עצמו את

יוֹם עֵירֹם אֶעֱמֹד מִצִּדְקָתִי (קי"ח). — אגרות צד 775; תשלום צד 100.

יוֹם שְׁעֲשַׁעְתִּיהוּ עֲלֵי בִרְכַּי (קע"ח). — שער השיר צד 93.

יוֹמָם עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת (רל"ה). — טל צד 43.

יוֹנָה יַעֲלַת־חֵן (קכ"א). — מאָנאַטסשריפט (הוספה לעתון ייד. פרעססע) לשנת 1906 גליון 4.

יוֹנָה פוֹתָה יְקוּשַׁת כָּל־מַעֲבָר (קס"ד). — דיואן רי"ה כרך ג' צד 177.

יוֹנָה תְקוֹנֵן עַל־אֲמִירֶיהָ (קע"א). — שם כרך א' צד 164.

יוֹשֵׁב בְּמַעֲמַק מְצוּלָה (קי"ז). — קונטרס צד 32.

יִזְכֹּר גֶּבֶר בִּימֵי חַיָּיו (קמ"ח). — שער השיר צד 71.

יְחִידָה הַחַטָּאָה (ר"ם). — אריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1843 עמוד 701, 713, 727. — צד רס"ד שורה 10, ערות עלומי, אולי צ"ל: בשת עלומי, כלה"כ ישעי' נ"ד ד'.

יְחִידָה עֲקֵבֵךְ כָּרוּךְ בְּקֵץ (רכ"ז). — מחזור תלמסאן לימים נוראים (ליוורנו תרכ"א) דף קכ"ו ע"ב; המגיד לשנת 1872 צד 463; ראה גם אללגעם. צייט. דעס יודענט. לשנת 1839 עמוד 679. — בית י"א (צד רכ"ח שורה ד'), רַק, קרי: רֵק.

יְחִידָה שַׁחֲרִי הָאֵל (קנ"ג). — שער השיר צד 101.

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם, ראה: אזכרה.

יְיָ יְיָ מָעוֹן אַתָּה (רס"ד). — סליחות כי"פ, סמן כ'. — שורה ד' נִתַּנּוּ, בכ"י: נותננו. שורה ה', מעולל, בכ"י: מוולל; ראה דברים כ"ד כ"א. שורה ט"ו, בנו, בכ"י: בה. שורה כ', ירחם, בכ"י: ירוחם, ומלת חרבו הסרה.

יִיטַב בְּעֵינֶיךָ נְעִים שִׁירִי (ק"ע). — דיואן רי"ה הוצאת שד"ל (ליק 1864) דף י"א ע"ב.

יְמִין אֲדֹנָי הֲלֹא אַתְּ (ק"ע). — דיואן רי"ה כרך ג' צד 42.

יַעֲבֹר עָלַי רְצוֹנְךָ (קס"ט). — דיואן רי"ה הוצאת שד"ל דף ח' ע"ב.

יְעִירוּנִי בִּשְׁמְךָ רַעֲיוֹנָי (קנ"ג). — דיואן רי"ה כרך ג' צד 65. — שורה ג' קרי: וַיֵּאָמֵן.

יְעִירוּנִי רַעְיוֹנַי וְסוֹד לִבִּי (קס"ח). — שם צד 182.

יַעֲלֶה אֲשֶׁר לִבִּי בַּחוּט מְשָׁכַתְהוּ (רנ"ג). — תחכמוני שער כ'.

יַעֲלָה הֱבִיאַתְנִי (רנ"ב). — תחכמוני שער ג', בהוצאת קאמינקא צד 428.

יַעֲלָה נְשׂוּאָה בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים (רמ"ו). — קונטרס צד 60.

יַעֲלַת־חֵן מִמְּעוֹנָהּ רָחֲקָה (ק"ע), שער השיר צד 107. — בית ב' קרי: חָשְׁקָה.

יָעֵץ וּמְקִים בִּמְרוֹם שְׁחָקִים (קפ"ד). — שם צד 97.

יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל (קפ"ג). — שם צד 95.

יָפוּ בְעֵינַי כָּל־דְּרָכֶיךָ (קנ"ט). — קונטרס צד 34.

הִתְרַדֵּף נַעֲרוּת אַתַּר חֲמִשִּׁים (ק"פ). — דיואן רי"ה כרך ב' צד 160.
וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ (ח'). — עבודת ישראל צד 384; ראה ירחון לשנת 1911 צד 594.
וּבֶן־יוֹנָה בְּרֹאשׁ אָמִיר (קמ"ו). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן קל"ז. — בית ב',
יגונן, בכ"י: תגונן. בית ו', תשו, בכ"י: תצו. בית ז', והבה לו אבריך, כן נראה לי, ובכ"י מטשטש מאד.
וּבֶן־שָׂרֵק חֲשַׁבְתִּיו נֶאֱמָן (רנ"ד). — תחכמוני שער ג'.
וְחַיּוֹת בּוֹעֲרוֹת מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי־אֵשׁ (ר"י). — מחזור מ"פ ליום א' דר"ה צד 147.
וְיֶאֱתָיוּ כֹּל לְעָבְדֶךָ (י"ט). — מחזור מ"פ שם צד 238; סדור רש"י (ברלין תרע"ב) צד 86.
וְיֵשׁ אִישִׁים חֲמָדוּךָ (קנ"ב). — יק"ר כרך ד' צד 80.
וְכָל שֹׁגֶה בְּהוֹן עוֹלָם (קמ"ט). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן ק"א. — בית א',
וכל, בכ"י: לבל. בית נ', ישק צופו, בכ"י: צוף ישקה.
וְלֵב נָבוּב וְתוּשִׁיָּה סְתוּמָה (ק"ב). — ש"ש צד 34.
וְרֹאֶה בִלְבָבוֹ זְמָן רַע (רנ"ה). — תחכמוני שער ג'.
זְכֹר בְּרִית־אַבְרָהָם (ס"ב). — סליחות מ"פ וסליחות כמנהג פוזנא והראדני (קראטאשין תקצ"ם) לערב ר"ה ולצום גדליהו. הבתים החסרים לא יכלתי להמציא לי.
זְמָמֵי הָהּ בְּהַר כֶּסֶל (צ"ג). — ש"ש צד 36.
זְמָן הֶבְלִי יְמֵי סִכְלִי (קכ"ט). — אויגנון דף ל"ג ע"א; מב"ע צד 90.
זְמָן הַקֹּר כְּצֵל בָּרַח (קמ"ו). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן כ"ג. — בית ה', ישיב . . . מלבבי, בכ"י: ישיר . . . מלבבו.
חֵי הַבְּרִית הוֹדִי (קע"ח). — דיואן רי"ה כרך ב' צד 3.
הִנָּם אֲדָמָה תַעֲדֶה עֶדְיָהּ (קמ"ח). — דיואן רמב"ע כ"י, סִמן פ"ה. — בית נ', קרי: צָרְיָהּ.
חָסִין גְּבוּרוֹת יָדְךָ גִּלָּם (רנ"ו). — תחכמוני שער ג'.
יֹאמַר יַיִן עֹז אֲזָרְתִּי (שי"א). — עמנואל מחברת כ"ה.
יְגוֹנִי וּמַר חִכִּי (רכ"ו). — קונטרס צד 45.
יְדִידִי הֲשָׁכַחְתָּ (קס"ט). — דיואן רי"ה כרך ג' צד 4.
יְדִידִי קוּם כְּבָר אָסְרוּ (ע"ה). — שירי רש"ה צד 194.
יְדַעְנוּךָ נְדֹד מִימֵי עֲלוּמִים (קע"ב). — דיואן רי"ה כרך א' צד 154. — בית כ"ח (צד קע"ג שורה כ"נ), חדשים, ח"נ ביאליק קורא: חֲרָשִׁים, ובזה סר כל הקשי שבחרוזנו.
יְדַעְתַּנִי בְּטֶרֶם תִּצְּרֵנִי (קנ"ג). — קונטרס צד 44.
יָהּ אָנָה אֶמְצָאֲךָ (קנ"ז). — דיואן רי"ה כרך ג' צד 150.
יוֹם אוֹר בָּהִיר (קנ"ח). — שם צד 38.

דְּאָנָה שָׁבְרָה לִבִּי (קצ״ג). — סרע״ג ח״ב צד 4.
דְּבָרֶיךָ בְּמוֹר עֹבֵר רְקוּחִים (קפ״א). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 164.
הָאֵל חָעִירָה וּרְאֵה (רנ״ט). — אלגיר דף ו׳ ע״א; טל צד 49; אגרות צד 897.
הֲבָא מַבּוּל וְשָׂם תֵּבֵל חֳרָבָה (קפ״ג). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 169.
הָהּ לִזְמַנִּי כָּתַב שִׂטְנָה (ש״ח). — עמנואל מחברת ד׳. — בבית כ״ג (צד ש״ט שורה ט״ו) נשחת החרוז, ובמחברות דפוס קושט׳ שלפני הניה אחד הקוראים וכתב: יִפְעָנָה (תחת: יפעתה), אולם מלבד שלא נמצא השם יפע לא במקרא ולא במדרשים, הנה הרבים לנקבות אין לו מקום פה.
הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי הַכֹּל (א׳). — בן סירא פרשה ל״ו בהוצאת שטארק (לייפציג 1903) צד 28; פרשה ל״ה בהוצאת ר״ד כהנא (ורשא תרע״ב) צד 56.
הֲיְדַעְתֶּם יְדִידַי (קפ״ז). — צ״ק צד 159.
הֲיוּכְלוּ פְגָרִים (קפ״ז). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 184. בבית כ״ז (צד קפ״ח שורה כ״ו) קרי: בְּתוֹכָהּ.
הֲיָם בֵּינִי וּבֵינֶךָ (ע״ב). — שירי רש״ה צד 82.
הֲיִשְׂמַח הַיְּהוּדִי הָאֻמְלָל (רפ״ח). — המבקש (האג תקל״ח) דף ו׳ ע״ב.
הֲלִי תַעַשׂ בְּכָל־שָׁנָה פְּעָלִים (ס״ה). — שירי רש״ה צד 142.
הֵם הֵם יְמֵי תֵבֵל (קע״ד). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 222. בבית כ״ג קרי: שְׁוִתָה.
הֵם כַּבְּהֵמוֹת מִבְּלִי זָנָב (רנ״ה). — תחכמוני, הוצאת קאמינקא צד 451.
הִנֵּה יְחִידָתִי בְלֵילֶהָ (ע״ג). — שירי רש״ה צד 49. בבית כ״ה קרי: לְכְלָה.
הֲנַשִּׂיג עֶרְךְּ שִׁיר (רמ״ד). — קונטרס צד 54.
הִסְפַּתִיו אֹרַח (רפ״ט). — צ״ק צד 162.
הָעוֹלָם יָם זוֹעֵף (רצ״ח). — בחינות עולם פ״ח (מנטובה שט״ז, ב׳ ג׳; ברלין תקצ״ח צד 14).
הֱצִיקַתְנִי תְשׁוּקָתִי לְאֵל חַי (קפ״ג). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 172.
הֱקִיצוֹתִי תְּנוּמַת רַעְיוֹנַי (קמ״ז). — שער השיר צד 70.
הֲרִמֹתִי לְאֵל עֶלְיוֹן יְמִינִי (ק״ג). — דיואן רמב״ע כ״י, סמן קי״ח; ראה נוסח שונה קצת בדברי חפץ (לונדון תרי״ג) צד 27.
הַשֶּׁמֶשׁ בַּגְּבִיעִים אוֹ לְהָבִים (קמ״ג). — תהלה למשה (הוא ספר היובל לרמש״ש, לפסיא תרנ״ו) צד 40.
הִשְׁתַּחֲוִי וּבָרְכִי לִפְנֵי צוּר (רצ״ג). — ארגיל דף ט״ז ע״ב.
הִתְעוֹרְרוּ תְּמֵהִים רְאוֹת (קכ״ג). — אויגנון דף מ״א ע״א. — בית י״א (צד קכ״ד שורה ב׳), ברוחו, אולי צ״ל: בכחו. בית כ״ח (שם שורה י״ט), מתגרת ידך, פסוק כצורתו (תהלים ל״ט י״א), ועל כן לא השגיח המשורר על מספר התנועות.

(ברשימת נייבואיר סִמן 1984). — בית ג׳ לכסף כסף, בכ״י: קצף. בית ד׳, וזועות, בכ״י: ושמועות.

בְּכָל־אַף יַעֲלֶה רֵיחַ לְבוֹנָה (קע״ח). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 56.

בְּכָל־יוֹם אֲשַׁלַּח (של״ב). — עפ״י העתקת הח׳ פאטאי מתוך כ״י אוכספורד הנ״ל. — בית ד׳, ביד לצצי שיר, בכ״י: בעד לצצי צור.

בְּכָל־לִבִּי אֱמֶת וּבְכָל־מְאֹדִי (ק״ע). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 221.

בְּלֵיל זֶה יִבְכְּיוּן (מ״ב). — קינות לת״ב מ״פ דף כ״ז; מ״א צד 22. יש מיחסים את הקינה הזאת לר״א הקליר, ויש מטילים בזה ספק.

בְּלֵילִי עַל־מִשְׁכָּבִי (קכ״ח). — אוינגנון דף כ״ו ע״א; טריפולי דף י״ג ע״ב.

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא שִׁבְתֶּךָ (נ״ח). — סרע״ג ח״ב צד 48; זקש, רעליג. פאעזיע, חלק העברי צד 9. — בשורה י״ב מְיֻתרת מלה אחת, ואולי צ״ל: מהללים ומודים לפדה וגאל.

בְּנֵי עוֹלָם אֲשֶׁר עוֹלָם בְּלִבָּם (קמ״ח). — גבעולים, שנה א׳ (וויען 1919) צד 66.

בְּנֵי תְמִימִים מַשְׁכִּימִים (קכ״ח). — אוינגנון דף ל״ז ע״ב; טריפולי דף כ׳ ע״ב. לפי דעתי נפלה טעות בשורה ד׳, וצ״ל: ויתודו על חטאתיהם ועונות אבתיהם (נחמי׳ ט׳ ב׳).

בְּנַפְשִׁי לֵיל יְדִדוּת (קמ״ו). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קמ״ו. — בית ב׳, ויין, בכ״י: ואת.

בְּעָבְרִי עַל־מְקוֹם קִבְרוֹת שְׁכֵנַי (רפ״ח). — הצופה לחכמת ישראל שנה ה׳ (תרפ״א) צד 133.

בַּעֲלַת־אוֹב וְקֶסֶם (קמ״ו). — טל צד 28.

בְּרוּם גַּלְגַּל סוֹבֵב (ר״ל). — ארניל דף י״ד ע״א.

בְּרַח דּוֹדִי אֶל מָכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ (ס׳). — מחזור מ״פ ליום ב׳ של פסח צד 258.

בַּת הַנְּפָנִים יֶחְשְׁכוּ שָׁמֶיהָ (רנ״ג). — תחכמוני שער כ״ו.

בַּת הַנְּפָנִים יֵקְרוּ דָמֶיהָ (רנ״ג). — תחכמוני שם.

גָּבְהֵי שְׁחָקִים אֶל־הֲדֹם נִכְנָעוּ (ר״ו). — ראָזין ח״א צד 128.

גָּבְהֵי שָׁמַיִם לְךָ כִּסֵּא כָבוֹד (קצ״ד). — שער השיר צד 131.

גְּבִירִי בִּלְתְּךָ עֵינַי מְבַכִּים (קמ״ד). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן צ״ה. — בבית י׳ יש למחוק את הקו אחר מלת יהביעו.

גָּדוֹל אֶחָיו וְתִפְאֶרֶת עַמּוֹ (ב׳). — בן סירא פרשה נ׳, הוצאת שטראק (לייפציג 1903) צד 52; הוצאת ר״ד כהנא (ורשה תרע״ב) צד 93. — בשורה י״ג קרי: תִּפְאָרֶת, תחת: תִּפְאֶרֶת.

גֶּזַע יְשִׁישִׁים עָלָה מִבָּבֶל (י״ד). — מועד קטן דף כ״ה ע״ב; ראה דקדוקי סופרים שם.

גַּלְגַּל וּמַזָּלוֹת בְּמַעֲמָדָם (ר״ח). — ראָזין ח״א צד 98.

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ בְּאֶרְאֶלֵּי אֹמֶן (ל״ז). — מחזור מ״פ למוסף יוה״כ צד 298; איטאלייאני לשחרית יוה״כ, דף פ״ג.

אֲשֶׁר בָּנָה עֲלֵי־אֶרֶץ מְעוֹנִים (קמ״ט). — אָריענט (ליטעראטורבל.) לשנת 1845 עמוד 716.

אֲשֶׁר גִּפָּה זְמָן בֹּגֵד (ק״ג). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קל״ב. — בית ד׳, יִכְנֶה, בכ״י: יכַנה.

אֵשֶׁת נְעוּרִים הָאֲהוּבָה (ר״מ). — סליחות כי״פ, סִמן כ״ו; עלוּאס ליום ה׳ דעשי״ת. — שורה ג׳, ואיך, בכ״י: איך. שורה ו׳, הבאתה, בכ״י: החייתה. שורה ט׳, מלת ומשי אולי יש למחקה. שורה י״ד, כנפיך, בכ״י: כנופך. שורה ט״ז, אחרי, בכ״י: אחר. שורה י״ח, בכ״י ובנדפס: תרא בכל־זאת לא פנתה. שורה י״ט, ולא, בכ״י: לא.

אֶשְׁתַּחֲוֶה אַפַּיִם אַרְצָה (ר״א). — דיואן ראב״ע, צד 147; רי״ם זקש, רעליג. פאעזיע (ברלין 1901), חלק העברי צד 40.

אַתְּ עָפְרָה צְבִיַּת אַרְמוֹן (קע״ז). — דיואן רי״ה כרך ב׳ צד 49.

אַתָּה הִרְכַּבְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ (רצ״ט). — בחינת עולם פרק י״ד (מנטובה שט״ז, ו, ד׳; ברלין תקצ״ח צד 50).

אַתָּה זֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם (י״א). — עבודת ישראל צד 400.

אַתָּה מֵבִין שַׂרְעַפֵּי לֵב (י״ט). — דוקעס, עהרענזיילען (וויען 1837) צד 95.

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדְךָ (י״ב). — עבודת ישראל צד 403.

אתוֹתֵינוּ לֹא־רָאִינוּ (רע״א). — תחנוני בנ״י (קבץ על יד ח״ד) צד 22.

אֶתֵּן תְּהִלָּה לָאֵל הַמְהֻלָּל (כ״ד). — צונץ, ליטעראטורגעש. (ברלין 1865) צד 646.

בַּאֲרָזִים נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת (י״ד). — מועד קטן דף כ״ה ע״ב; ראה דקדוקי סופרים שם.

בְּדָת־אֵל אֶדְבָּקָה (קצ״ה). — דיואן ראב״ע צד 1.

בְּהַדְרַת קָדְשְׁךָ (שכ״ה), סִמן לבתי השיר „כנור אריה", עפ״י כ״י ברלין.

בִּי הַזְּמָן חִצֵּי גְדוּד שָׁלַח (ר״ט). — עפ״י העתק ששלח לי מר עורא סילוירא בארם צובה מתוך דיואן רי״צ בן עורא כ״י אשר לו. — בית א׳, פצע, בכ״י: בצע. בית ג׳, אחר, בכ״י: ארור. בית ח׳, מוקדם בכ״י לבית ז׳. בית ט״ז, ירפש, בכ״י: ידפש.

בִּימֵי יְקוּתִיאֵל אֲשֶׁר נִגְמָרוּ (ק״ד). — בשירי רשב״ג שהוצאתי לאור (שיר השירים, ברלין תרנ״ח) צד 12; ראה גם ירחון לשנת 1911 צד 82. בית ס״ט (צד ק״ו שורה י״ח), יָחֱמֶה, קרי: יֶהֱמֶה.

בְּכוּ אַהֲבָה חֹלֶה (של״א). — עפ״י העתקת הח׳ פאטאי מתוך כ״י אוכספורד

אֱנוֹשׁ יִרְאֶה יְקַר תֵּבֵל (ק״נ). — דיואן רמב״ע כ״י, סמן קל״ג. — בית ג׳, יהלם, בכ״י: יהלים.

אֱנוֹשׁ מַה־יִּזְכֶּה (כ״נ). — מחזור מ״פ צד 92; איטאלייאני ח״ב דף פ׳.

אֲנִי גֶבֶר לְכָל־שֶׁבֶר (רצ״ח). — שירים ומכתבים (לר״ש די־פיאירה ואחרים), כ״י בעקר הספרים לעדתנו ק״ק פרגא. — בית א׳, גבר, בכ״י: הגבר.

אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ־לִי (ק״כ). — קטלוניה ליל יו״כ. מסגנון לשונו אני למד, שהוא לרי״צ גיאת.

אֲסִירִים בְּשִׁיר יָצְאוּ (רס״ו). — קינות לת״ב מ״א צד 108; קינות וסליחות (קבץ על יד ח״ג, תרמ״ז) צד 28.

אָעִירָה שְׁנַת עֵינִי (קכ״ו). — אויגנון דף כ״נ ע״ב.

אֶפְקֹד צְבָא מָרוֹם (שי״א). — עמנואל מחברת י״ז.

אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן (רע״ט). — קינות לת״ב מ״פ (דף פ״ח) ומ״א (צד 124).

אָרְכוּ הַיָּמִים וְדָבַר כָּל־חָזוֹן (ס״א). — סליחות כי״פ, סמן קכ״ג; סליחות מ״א ליום ה׳. — שורה א׳, כל, חסר בכ״י ובנדפס. שורה ב׳, נמש, בכ״י: נותש. שורה ז׳, בלחיה, בכ״י: על לחיה. שורה י׳, המה, בכ״י: הומם. שורה י״ג, נחתמו, בכ״י: חותמו. שורה י״ד, נהרותיה, מלשון ואל תופע עליו נהרה (איוב ג׳ ד׳). שורה י״ח, שמרי, בכ״י: שומרי. שורה כ״ב, בכ״י: כנורה ועוגבה נהפך לאבל. שורה כ״ג, כלימתה, בכ״י: כלימותיה. שורה כ״ד, מסבל, בכ״י: מכבל. שורה כ״ח, בכ״י: נהיה יחד באופל מנודח. שורה ל׳, חרוץ, בכ״י: והרוץ. שורה ל״א, כפרץ, בכ״י: בפרץ. שורה ל״ב, עזוזך, בכ״י: עיזוזיך. שורה ל״ג, בכ״י: לעזרתי אילותי. שורה מ״א, בעמך, בכ״י: לעמך. שורה מ״ב, בכ״י: לנקותו ולטהרו. שורה מ״ג, עדרך, בכ״י: עדרו. שורה נ׳, ירגנו, בכ״י: רגנו. שורה נ״ה, ורחב להעמס, בכ״י: ורוחב להכמס. שורה נ״ו, כתם, בכ״י: קולם. שורה נ״ח, ארצך, בכ״י: ארצה. שורה ע״א, שלומים, בכ״י ובנדפס: שילומים.

אֶרֶץ שֶׁנִּעֵר הָרָה וְיָלְדָה (ט״ו). — מועד קטן דף כ״ה ע״ב.

אֵשׁ נִצְּצָה כִּבְרַק לַיִל (קצ״א). — ספר הדין והחשבון לביה״ס „תלמוד תורה“ בפרגא לשנת 1909/10 צד 12. — תרגום שני החרוזים האחרונים הוא:

הָרַף חֲתֹךְ אֶפֶס,	חֶרֶס, בְּרוּם מֵאִיר,
וּשְׂחַה לְרַב יִצְחָק	נֵצֶר לְמְהָאנִיר!

אֶשָּׂא עֵינַי לְכָל־דֶּרֶךְ (קצ״ח). — דיואן ראב״ע צד 25. בחרוז ח׳ ובחרוז י׳ שְׁנה המשקל, אולי בהתאם לחקי השיר ולא בטעות.

אֶשְׁבַּע בְּעֵת אֶרְעַב לְהַלְּלָךְ (קצ״ה). — כוכבי יצחק מחברת כ״ה צד 85.

אַשְׁכִּים לְבֵית הַשַּׂר (ר״ם). — ראזין, ח״א צד 98.

אָשַׁמְנוּ מִכָּל־עָם (י״ח). — סליחות מ״פ דף נ״ג.

אֱלֹהִים לֹא־אֵדַע זוּלָתֶךָ (רל״ח). — יוצרות מ״פ לשבת החמישית אחר פסח; עבודת ישראל צד 751. — בית ט׳—י שְׁנֵי מטעם ידוע, ובמ״פ יש אמנם, כנראה, הנוסח הישן בעקרו, אבל גם בו יש שנויים, וע״כ הגהתיו. בשורת כ״א חסרה מלה אחת, ואולי צ״ל: והדמים הם מוריעים.

אֵלֶיךָ אֲדֹנָי שִׁוַּעְתִּי (רל״ו). — סליחות כי״פ, סִמן פ׳; סליחות מ״א ליום ב׳ דעשי״ת ועלוּאס ליום ג׳ דעשי״ת. — שורה ג׳, לרוחתי, חסר בכ״י. שורה ח׳, ואם כפעל, בכ״י: ואף חרון כפי פועל. שורה י״ב, לך, בכ״י: לו. שורה י״ט, כבד, בכ״י: שבר. שורה כ״א, כְּבַקִּיר = כאשר בקיר. שורה כ״ח, אדני, חסר בכ״י.

אִם אָהֳלֵי דוֹדִי (קל״ט). — דיואן רמב״ע כ״י, סִמן קכ״ט; אוצר נחמד ח״ב (וויען תרי״ז) צד 184. — בית ו׳, חננו, בכ״י ובנדפס: חוננו. בית ח׳, ירוונו, שם ושם: ירונו. בית י׳, בי, חסר שם ושם. בית י״ד, חמס ותוך, בכ״י: און וחמס. בית כ״א, תבונתי, בנדפס: תבונתו; בכ״י חסר סוגר הבית כלו.

אִם אֵיד כְּמוֹ־סֶלַע (רפ״ח). — המבקש (האג תקל״ח) דף י׳ ע״ב.

אִם בָּאֲרָזִים, ראה: בארוזים.

אִם הַזְּמָן יִבְרַח כְּצֵל (שכ״ח). — שירים ומליצות כ״י בספריה הלאומית בברלין (Or. fol. 1059) דף כ״ב. כונת הבית השני לפי הנוסח שלפנינו היא: רק פעם יעלה הטוב ורק פעם יציץ הפכו (הרע); ואולי צ״ל: ישקע (או מלה דומה לה בענין) תחת יציץ.

אִם־לֹא תֵדְעִי נַפְשִׁי אַחֲרִיתֵךְ (ר״נ). — רשי״צ קאעמפף, עשרה שערים (פראגא תרי״ח) צד 221; תשלום צד 115 והערות שם צד 179; ראה גם דיואן ראב״ע צד 165.

אִם לְפִי בָּחְרְךָ (נ״א). — יק״ר, כרך ג׳, צד 88. אחרי כלות ההדפסה באו לידי הערותיו של באכער (שם צד 119) ועל פיהן יש לתקן: צד נ״ג שורה ד׳: מְמַאֵה; צד נ״ד שורה י״ב: וַיְמַפֵּחַ. שם שורה כ״א: וְעָזְעוּ . . . גְעָנְעוּ. צד נ״ו שורה ד׳: יִתַּמּוּ. לשאר תקוניו אין הכרח, והבוחר יבחר.

אִם תְּקַטְּלֵנִי אֵל לְךָ אוֹחִילָה (ש״ה). — עמנואל מחברת י״ט.

אִם־תַּרְאִי אֶת־מַרְאַיִךְ (ק״ט). — Journal of Jew. Lore and Phil. שנת 1920 צד 316.

אֹמַר לְצָפוֹן תְּנִי חֲלִי (קצ״ם). — ראָזין ח״ב צד 44; כוכבי יצחק כרך כ״ה צד 22; אלגיר דף כ״ג.

אִמְרוּ אֲשֶׁר סוֹד הָאֱמֶת דְּרָשׁוּ (רפ״ה). — הצופה לחכמת ישראל כרך ה׳ (בודאפעשט תרפ״א) צד 131.

אֱנוֹשׁ חָשַׁב יְקַר עוֹלָם לְרִשְׁתּוֹ (שנ״ג). — שירים ומליצות כ״י ברלין (Or. fol. 1059) דף כ״א. — בית א׳, אהה, בכ״י: והה.

אֵיךְ מִכָּל אֻמּוֹת (מ״ז). — סליחות כי״פ, סִמן רמ״ב; אגרות צד 898. — שורה ג׳, ומיום, בכ״י: מיום. שורה ט׳, תרבוכות, כ״ה לנכון בכ״י, והוא לשון שאון והמולה (ראה בערוך ערך רבך). שורה י״א, ובנות, בכ״י: בנות. שורה י״ג, יודעי בי, בכ״י: ידועי לי. שורה כ״ה, שכן, בכ״י: יושב. שורה כ״ו, תפלותינו וכו׳, בכ״י: תהיינה אונך קשובות. שורה כ״ז, אשר הראיתנו, בכ״י: כשם שהראיתנו.

אֵיךְ תֶּחֱשֶׁה נַפְשִׁי (קצ״ה). — דיואן ראב״ע צד 1.

אֵין בְּפִי מִלָּה (קכ״ה). — שער השיר צד 76.

אֵין מִלָּה בִלְשׁוֹנִי (ר״ג). — תשלום צד 114 והערות שם צד 178.

אֶכְסֹף לְסַפֵּר כְּבוֹד אֶרֶץ מְקֻדֶּשֶׁת (שע״ם). — צפנת פענח לרי״ץ מרעלי (קבץ על יד ח״ז, ברלין תרנ״ו—תרנ״ז) צד 26; ראה ירחון שנת 1897 צד 664.

אֵל אָדוֹן (מ״ז). — עבודת ישראל צד 211.

אֶל אֵל וְטוּבוֹ (קצ״ח). — שער השיר צד 148.

אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ לָבוֹא נִקְרֵאתִי (ר״ב). — תשלום צד 108.

אַל־טַל עֲלֵי תֵבֵל (קמ״ד). — ירחון שנת 1896 צד 198. — שורה א׳, בָּהּ, קרי: בָּהּ.

אֶל־מִי מִגֹּאֳלֵי דָם אֶצְעַק (רצ״ג). — מחזור ספרדים שבקושטנדינא (ליוורנו תקפ״ג) דף קל״ו ע״א, מוגה על פי כ״י ווינא (רשימת ר״ו שווארץ סִמן 48).

אֱלֹהַי חֲשַׂף הַיּוֹם (ס״ה). — שירי רש״ה צד 170.

אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל־בָּשָׂר אָתָּה (קצ״ו). — שער השיר צד 146.

אֱלֹהַי לֹא יְכִילוּךְ שְׁחָקִים (רנ״ו). — צייטשריפט פיר העבר. ביבל. ח״ד צד 27.

אֱלֹהַי נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע (ז׳). — עבודת ישראל צד 104.

אֱלֹהַי עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי (י״ג). — שם צד 421; יומא פ״ז ע״ב.

אֱלֹהַי תְהִלָּתִי בְּשִׁמְךָ אֲשַׁחֲרֶךָ (קצ״ו). — דיואן ראב״ע צד 2.

אֱלֹהִים אַל־דֳּמִי לְדָמִי (רכ״א). — סליחות כי״פ, סִמן קכ״ו; סליחות מ״פ למוסף יוה״כ ומ״א לער״ה. — שורה ד׳, תכסהו, בכ״י: תכסה. שורה ה׳, ישפך, בכ״י: ינלה. שורה ח׳, הנשפכים, בכ״י: הנשפך. שורה י״א, שם ישראל, בכ״י: שם קדש ישראל, ואולי העִקר: שם קדש, כמ״ש במ״א. שורה י״ב, התתהו משֻׁקץ, בכ״י: תהו מותעב. שורה כ״א, לעלה, בכ״י: עולה. שורה כ״ו, ובדמיהם, בכ״י: ובדמים. שורה נ״ג, אם נשמע, בכ״י: נשמע. שורה נ״ז, נשענו, בכ״י: שוענו. שורה נ״ח, ממון, בכ״י: טומן. שורה ס׳, קֻמָה . . . וצרותינו, בכ״י: קֻוִּים . . . וצרָתינו.

אֱלֹהִים אֶל־מִי אֲמְשִׁילֶךָ (קס״ב). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 286.

אֱלֹהִים בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ (רכ״ג). — יוצרות מ״א לשבת שלפני שבועות (בס׳ יד כל בו, פפד״מ תפ״ז). — שורה כ״ו, דרך ארחותיך, הגהתי כן לפי הענין, אף כי ההגהה הזאת מוטלת אצלי בספק; בנדפס: סִיג אורחותיך.

בערג (ברלין תרמ״ז) צד 1 והערות שם צד 86 והלאה. לפעמים תקנתי את הנוסח עפ״י סדר עבודת אתה כוננת (שם צד 111, איטלייאני, ח״ב דף רי״ב).

אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה (מ״ח). — מחזור מ״פ ליו״כ צד 532.

אָחֲזוּ אֵלִים פְּנֵי כִסֵּא (קצ״ז). — דיואן ראב״ע צד 38.

אַחִי תֵבֵל שְׁאַל תֵּבֵל (ק״נ). — רש״ז צד ח׳.

אַחְרִישׁ וְאֶתְאַפַּק (רי״ג). — סליחות כי״פ, סמן קי״ג; עלוזאם ליום ה׳. — שורה ג׳, בפי . . . שמרתי, בכ״י: בפה . . . שוכרתי, שורה ז׳, מבסה, בכ״י ובנדפס: מגֻבְּסָה, אולם ההפעל משרש בוס ראוי שיהיה: מובס, כמו שהוא במקרא (ישעי׳ י״ד י״ט), וע״כ שהפיטן הלך בדרך המדקדקים החושבים את החסרים לפעלים בעלי אותות שתים, אשר על כן לא הבדיל בין נחי ע״ו ובין נחי ל״ה (ומנהג זה נהגו גם פיטנים אחרים) ויתכן לנקד מְבֻסָּה (פֻּעַל) או מָבְסָה (הָפעל) כדין נחי ל״ה, והבוחר יבחר. שורה י׳, עוילי, כ״ה בכ״י ובנדפס; ואולי יתכן יותר לקרוא: מְעַוְּלַי (תהלים ע״א ד׳). שורה י״א, מעגלי, בכ״י: במעגלי. שורה י״ג, וקרבי, בכ״י ובנדפס: ובקרבי. שורה י״ט, ושמה, בכ״י: ושם. שורה כ׳, באנו . . . ותוציאנו, בכ״י: באתי . . . ותוציאני. שורה כ״א, בעוני, חסר בכ״י. שורה כ״ה מעילות, בכ״י: מחלות. שורה כ״ט, שעיר ותתנו, עשו וישמעאל (ראה בראשית כ״ח ט׳), וכ״ה בפזמונו של שפטיה (צד מ״ו); בכ״י: וְחִתְּנוּ, בנדפס: וַחֲתָנוּ. שורה ל״ט, אדני, חסר בכ״י.

אֶחְשֹׁק וְלֹא אֵדַע מְקוֹם עֹפֶר (ר׳). — אלגיר דף ס״ב. שורה י״ט, רהבה, קרי: רְחָבָה.

אַט־לִי מְעַט שַׁחַר (ש״ל). — ממזרח וממערב ח״ב (וויען תרג״ה) צד 119.

אֵי יָשָׁן מְחַדֵּשׁ גִּילִים (ר״ז), ראָזין ח״א, צד 121; יק״ר כרך ד׳ (1913) צד 89, ולפי הנמסר שם מחבר השיר הוא ר׳ יוסף בן צדיק וחברו לכבוד ר׳ יוסף בן מיגש. שורה י״ז, יכבה, מתנגד לחרוז, וכבר חפצתי להגיה: כָּבָה, אבל ההגהה הזאת לא ישרה בעיני.

אִיגַע לְהַצְלִיחַ (ר״ט). — ראָזין, שם צד 98 סמן 59 (באמצע).

אַיֵּה קִבְרוֹת אִישִׁים מְתוּ (קמ״ח). — דיואן רמב״ע כ״י, סמן מ׳.

אֵיךְ אוּכַל לָבוֹא עָדֶיךָ (רמ״א). — סליחות כי״פ, סמן רמ״א; סליחות מ״א ליום ד׳ דעשי״ת. — שורה ב׳, עזבונו, בכ״י: עזבוני, וכן נכון. שורה ט׳, דִּמְעִי, קרי: דְּמָעַי. שורה ל״ה, מצאתי, כ״ה בכ״י ובנדפס, ואולי צ״ל: נפתלתי. שורה ל״ח, גללו, בכ״י: גיללו. שורה מ״ד, בחסדך, בכ״י ובנדפס: ברוב חסדך. שורה מ״ט, ומהוללי, בכ״י: מהוללי. שורה נ׳, ולא, בכ״י: לא. שורה נ״ג, דאג, בכ״י: כואב. שורה נ״ח, כזה, בכ״י ובנדפס: בזה. שורה נ״ט, נשׂאים, בכ״י: נשיאים. שורה ס״א, בם, בכ״י: בה. שורה ס״ג, ואדרכון, בכ״י: והדרכון. שורה ס״ה, המוני, בכ״י: חשבונותי. שורה ס״ו, נא, חסר בכ״י.

(הראשון), בכ״י: ולא. שורה י״ד, מחל, בכ״י: מחול. שורה י״ז מכף, בכ״י: מיד. שורה י״ח, נבור, בכ״י: ונבור. שורה י״ט, מצדיקיהם, קרי: מצדיקהם. שורה כ׳, תרעץ, בכ״י (ביני שיטי): תרעוץ. שורה כ״א, שחרנוך, בכ״י: שיחרנו. שורה כ״ד, ובם, בכ״י: ובה. שורה כ״ט, נדול, חסר בכ״י.

אֲדֹנָי דְּאָגָה שָׁבְרָה לִבִּי, ראה: דאגה שברה לבי.

אֲדֹנָי מָה־אָדָם (פ״ה). — תשלום צד 91 והערות שם צד 174. הבית הרביעי שונה בבנינו משאר הבתים, ואולי בכונה ואין פה טעות.

אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל־תַּאֲוָתִי (קס״ז). — דיואן רי״ה כרך ג׳ צד 266.

אֲהָהּ נִלְקַח אֲרוֹן־דָּת (רנ״ז). — דיואן ראב״י כ״י אדלער דף ע״ט סִמָן קצ״ט (לפי מִנְיָנִי); קינות י״ל ע״י שוח״ה בקבץ על יד ח״ט (קראקא תר״ס) צד 2. — שורה י״ב, שבבים, בכ״י ובנדפס: שביבים; ראה הושע ח׳ ו׳.

אֲהָהּ שַׁבְתִּי בְּצַר רוּחִי (ע״א). — שירי רש״ה צד 76.

אָהֳלִי אֲשֶׁר תָּאַבְתָּ (מ״נ). — קינות לת״ב מ״פ דף ע״ג ומ״א צד 74.

אוֹיְבִים חַיָּבִים (רל״ג). — סליחות כי״פ, סִמָן ר״ט. — שורה ו׳, נדרם פרץ, בכ״י: נוירם פרוץ רוץ. שורה י״ב, למה יי, בכ״י: ולמה, ומלת יי חסרה. שורה י״ג, ורעדה, כ״ה בכ״י, ואולי צ״ל: ורגזה. שורה י״ד, זעקים, בכ״י: נועקים. שורה י״ז, בלא מל, ר״ל אין ממלל, אין מגיד, סובל בדומיה. שורה כ״ה, מצולה בלבב, בכ״י: במצולה בלב; ראה יונה ב׳ ד׳. שורה ל׳, שכר . . . מעוללים, בכ״י: שכך . . . מעולים; תחת חמתך קורא צונץ (ליטעראטורגעש. צד 616) חמתם. שורה מ״ב, תמכהו, בכ״י: תסמכהו. בשורה מ״ה חסרה מלה אחת, ואולי צ״ל: הטה נא. שורה מ״ח, למה, בכ״י: קום למה.

אוֹיָה לִי כִּי־גַרְתִּי מֶשֶׁךְ (רע״ב). — תחנוני בנ״י לרי״ב הלוי (קבץ על יד ח״ד, ברלין תרנ״ח) צד 24.

אוֹיָה לְנַפְשִׁי (ש״ו). — עמנואל מחברת ד׳. — בית י״ג, עֵרֶשׂ, קרי: עָרֵשׂ.

אִוְּתָה נַפְשִׁי אֶל־מְקוֹם נַפְשָׁהּ (ק״ל). — שער השיר צד 80.

אָז בַּחֲטָאֵינוּ חָרַב מִקְדָּשׁ (י״ז). — קינות לת״ב מ״פ דף כ״ט. במנהג אשכנז צד 23 הנוסח משֻׁנה מאד, ונראה בעיני שהיו בתחלה שמנה מלות בכל שורה, ארבע בדלת וארבע בסוגר, וברבות הימים גרעו והוסיפו, אבל הדבר עוד מוטל בספק, ועל כן לא שלחתי יד בנוסח שלפנינו לשנותו. יש מיחסים הקינה הזאת לקליר, ויש חולקים.

אָז בִּמְלֹאת שֶׁפֶק (מ״ד). — קינות לת״ב מ״פ דף צ״ז ומ״א צד 83.

אָז רֹב נִסִּים (ל״ו). — מחזור ינאי לרי״ דאווידזאן (נויארק תרע״ט) צד 37.

אַזְכִּיר גְּבוּרוֹת אֱלוֹהַּ (כ״ו). — קובץ מעשי ידי גאונים קדמונים לר״י ראזענ־

אָבוֹת עוֹלָם יְשֵׁנֵי מַכְפֵּל (ש״נ). — תחנוני בני ישראל לר׳ יצחק ברוך הלוי (קבץ על יד ח״ד, תרמ״ח) צד 17.

אֶבְטְחָה עֲל־פָּעֳלִי (קצ״ה). — דיואן ראב״ע צד 1.

אֲבִי הַבֵּן קָרַב לִסְפֹּד (ר״ה). — שער השיר צד 137.

אֶבֶן הָרֹאשָׁה לְעִיִּים וְלַחֲרִישָׁה (רצ״ב). — סליחות כי״פ, סמן קכ״ח; סליחות מ״פ ומ״א לעשרה בטבת. — שורה ו׳, עתה, בכ״י: ועתה. שורה י׳, ימים, בכ״י: שנים וימים. שורה י״א, ולליוה, לשון שלא להוציא ליזה על בניה (ירושלמי יבמות סוף פ״ג). שורה ט״ז, וימים, בכ״י: וגם ימים.

אֲדַבְּרָה וְיִרְוַח־לִי (רי״ב). — סליחות כי״פ סמן ע״ס; סליחות מ״א לעשרת בטבת. — שורה ד׳, ליום, בכ״י: אל יום. שורה י״א, אם בשרי, בכ״י: ובשרי; ראה איוב ו׳ י״ב. שורה י״ד, אלף ועוד, חסר בכ״י. שורה ט״ז, חפוית, בכ״י: חפויה. שורה י״ז, מקדשי . . . קדשי, קרי: מקדשי . . . קדשי. שורה כ׳, הם, בכ״י: אמת הם. שורה כ״א, הלא, בכ״י: הכל. שורה כ״ו, הנאנחים והנאנקים, בכ״י הסדר מהפך; ראה יחזקאל ט׳ ד׳. בשורה הזאת חסרה מלה אחת מן המנין. שורה כ״ז, גלות, בכ״י ובדפוס: עול גלות. שורה כ״ח, רגלי, בכ״י: ברגלי. שורה כ״ט, אי, בכ״י ובדפוס: איה. שורה ל״ד, גאוצם, בכ״י: חירופם. שורה ל״ה, משפמיך, קרי: משפמיך. שורה ל״ו, מצדיק, בכ״י: מצדקת. שורה ל״ז, אלהים, בכ״י: יי. שורה ל״ח, והוצא לאור, בכ״י: שפטה. שורה מ״א, אל־תפר, בכ״י: נא אל תפר. שורה מ״ד, יאבדו, בכ״י: יכלו.

אֲרוֹן בְּפָקְדְךָ אֱנוֹשׁ (רמ״ה). — סליחות כי״פ, סמן פ״א; סליחות מ״פ ומ״א לערב ר״ה. — עמוד א׳ שורה ד׳, יכלו, בכ״י: יוכלו. שורה ט׳, בחבו, בכ״י: הוא. עמוד ב׳ שורה ג׳, המצא, בכ״י: תימצא. שורה ט׳, לנו, חסר בכ״י. שורה ט״ז, מהר, בכ״י: מהרה.

אֲדוֹן דִּין אִם־יְדַקְדֵּק (מ״ט) — סליחות כי״פ סמן ע״ח; סליחות מ״פ ומ״א לערב ר״ה. — שורה י׳, מעיך, בכ״י: רחמיך. שורה י״ח, צדקה, בכ״י: צדק. שורה כ״ה, דרכיך, בכ״י: דרכך; אחר מלת ידרכיך כתוב בכל הנוסחאות: הורעת, והמלה מיתרת גם לפי הענין וגם לפי הבנין (שלש מלות בכל שורה). קָשַׁב, בכל הנוסחאות: קָשִׁיב; ראה ישעי׳ ל״ב ג׳. עפי״ז יש לתקן בכל מקום שנקרתי גם אני: קָשַׁב.

אַדִּיר בְּוַעֲדוֹ, ראה: מעשה אלהינו.

אֲדֹנָי, ראה: יְיָ.

אֲדֹנָי אֱלֹהֵי רַבַּת צְרָרוּנִי (רמ״ו). — סליחות כי״פ, סמן קל״א; סליחות מ״א לערב ר״ה. — שורה ד׳, דברים, בכ״י: דוברם. שורה י׳, ממעצותיהם, בכ״י: ממעצותיהם וממחשבותיהם. שורה י״א, נפשנו, בכ״י: נפשי. שורה י״ב, לא

עבודת ישראל = סדר עבודת ישראל, כולל התפלות והברכות לכה"ש . . . מסודר ומוגה ע"י יצחק בן אריה יוסף דוב. רעדעלהיים תרכ"ח.

עלזאם = סדר סליחות מכה"ש כמנהג עלזאס, מוגהות ע"י ר"ו היידנהיים. רעדעלהיים תר"ס.

עמנואל = מחברות עמנואל, קושטאנטינא רצ"ה; ברלין תקנ"ו.

קונטרס = קונטרס הפיוטים עם הערות ותקונים מאת חיים בראדי. ברלין תרנ"ד.

קטלוניה = מחזור קטלוניה. שאלוניקי רפ"ו.

קינות לת"ב מ"א = סדר הקינות לתשעה באב לפי מנהג האשכנזים, מוגה ע"י יצחק בן אריה יוסף דוב. רעדעלהיים תרס"ט.

קינות לת"ב מ"פ = סדר תשעה באב כמנהג פולין . . . מתורגם ומבואר מאתי משה הלוי לנדא, פראג תקצ"ה.

רש"ז = שירי השירים אשר לשלמה בן גבירול . . . יצאו . . . ע"י שניאור זק"ש. פאריש תרכ"ח.

שירי רש"ה = כל שירי ר' שמואל הנגיד . . . מֻגהים ומבארים ע"י חיים בראדי. ווארשא [תר"ע—תרע"א]. החברת השלישית (צד 161—208) נדפסה ולא יצאה עוד לאור.

ש"ש = שירי שלמה, שירים . . . מר' שלמה בן גבירול . . . הו"ל . . . י"ל דוקעס. הנובר תרי"ח.

תחכמוני = תהכמוני לר' יהודה תריזי. אמסטרדם תפ"ט; הוצאת ר"א קאמינקא: ווארשא תרנ"ט.

תשלום = תשלום אבודרהם י"ל ע"י אליעזר ליפמן פרינץ. ברלין תר"ס.

ב) לועזים:

יק"ר = Jewish Quarterly Review. New Ser. Philadelphia 1910 ff.

ירחון = Monatsschr. f. Gesch. u. Wissensch. d. Judent. Berlin-Breslau.

מב"ע = Dukes, L., Moses ben Esra. Altona 1839.

צ"ק = Dukes, L., Zur Kenntnis d. neuhebr. relig. Poesie. Frf. a. M. 1842.

ראָזין = Rosin, D., Reime u. Gedichte d. Abraham Ibn Esra. Bd. I: Breslau 1885—1891; Bd. II (nur ein Heft) das. 1894.

שער השיר = Neuhebr. Dichterschule, herausg. von Dr. H. Brody und Dr. K. Albrecht, Leipzig 1905.

רְשִׁימַת הַפִּיּוּטִים וְהַשִּׁירִים

עם מראה המקומות, שנויי הנוסחאות וקצת הערות

הספרים אשר הזכרתים רק בשמם או בראשי תבות הם

א) עברים:

אגרות = אגרות שד"ל אשר הו"ל ש"א גראָבער. פרזעמישל־קראקא תרמ"ב—תרנ"ד.

אוינגנון = מחזור אוינגנון לר"ה ויוה"כ. אמשטרדם תקכ"ו.

איטאלייאני = מחזור מכה"ש כמנהג איטאלייאני עם מבוא מרשד"ל. ב"ת. ליוורנו תרמ"ז.

אלגיר = קרובץ למועדי קדש וארבע שבתות [כמנהג אלגיר]. חמ"ד (ווינא?) תרמ"ד.

דיואן ראב"ע = דיואן לר' אברהם בן עזרא . . . הו"ל . . . עקיבא אינר. ברלין תרמ"ו.

דיואן רי"ה = דיואן כולל כל שירי ר' יהודה הלוי י"ל ע"י חיים בראדי. כרך א': ברלין תרס"א; כרך ב': שם תר"ע. כרך ג' (צד 1—308) לא נשלם עוד.

דיואן רמב"ע כ"י, הוא כ"י אוכספורד, סִמן 1972 ברשימת נייבואיר.

טל = טל אורות, שירים קדמונים אשר העתיק והגיה שד"ל. פרזעמישל 1881.

טריפולי = שפתי רננות, כולל סליחות ובקשות . . . כמנהג טריפולי. ליוורנו תקע"ו.

יוצרות מ"פ = יוצרות מכה"ש כמנהג פולין . . . מתורגם ומבואר מאתי מאיר הלוי אלטאר. פראג תקצ"ו.

מחזור מ"פ = מחזור לכה"ש כמנהג פולין מתורגם ע"י יחיאל מיכל זקש. מ"ת. ברעסלויא תרנ"ו—נ"ת.

סליחות כי"פ — כתב יד בעקד הספרים אשר לעדתנו ק"ק פרנא ברשימתי סִמן 1.

סליחות מ"א = סליחות מכה"ש כמנהג אשכנז. אמשטרדם תע"א.

סליחות מ"פ = סליחות מכה"ש כמנהג פולין . . . מתורגם ומבואר ע"י משה הלוי לנדא. פראג תקצ"ו.

סרע"ג = סדר רב עמרם גאון. ב"ת. ווארשא תרכ"ה.

רְשִׁימַת הַפַּיְטָנִים וְהַמְשׁוֹרְרִים

לְאַט־לִי, בַּת־גַּלִּים, רְאִי כִּי־נִבְהָלִים
בְּנֵי־יָם גַּם־חֹבְלִים, בְּסַעַר וּזְוָעוֹת;
וּמַה־לָּךְ צִי אַדִּיר, רְאוֹת רוּחַ כַּבִּיר?
אֲנִי־שַׁיִט גּוּךְ, רְדִידֵךְ כִּירִיעוֹת!
רְאִי, רוּחַ־קָדִים שְׂפָתַיִךְ יְקָדִים,
שְׁנָתֵךְ יִהְיֶה נֹד וְנוּחֵךְ מַסָּעוֹת —
וּמַה־לָּךְ גַּל יַם־סוּף, וְתוֹךְ חִכֵּךְ יָם־צוּף,
וְנֹפֶת יִטֹּף עֵת שְׂפָתַיִךְ נָעוֹת;
שְׂפָתַיִךְ שָׁנִי, אֲבָל אֵין עוֹד שֵׁנִי —
הֲכִי חוּט הַשָּׁנִי שְׂפָתַיִךְ צְבוּעוֹת.
עֲנִי: כִּי נֶעְתַּרְתִּי, וְחָמְלִי רַעְיָתִי
עֲלֵי־לֵב מִתְחוֹלֵל וְעֵינַיִם דּוֹמְעוֹת;
הֲיִי נָא אֶזְרוֹעוֹת לְיָדַיִם זָעוֹת,
כְּנַף חֶטְאִי קְרוּעוֹת, בְּבִרְכַּיִם כֹּרְעוֹת!

*

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת — לִשְׁלֹמֹה

בְּכָל־יוֹם אֲשַׁלַּח בְּרָכוֹת בְּרָכוֹת לְאֹיְבַי, וְהֵם מֵי מְרִיבָה הֲפוּכוֹת,
וְאֶטַּע עֲרֻגֹת הֲדַסִּים — וְלֵצִים הֲפָכוּם לְקוֹצִים, וְחָרוּל עֲרוּכוֹת.
אֲהָהּ לְרְנָנִים סְבָבוּם יְעֵנִים, וְאֶל צִפֳּרֵי־חֵן לְכָדוּם שְׂבָכוֹת!
אֲהָהּ לַעֲלָמוֹת, כְּבוּדוֹת פְּנִימוֹת, שְׁדֵיהֶן בְּיַד לֵצֵי שִׁיר מְעוּכוֹת!
וְשִׁירוֹת מְתוּקוֹת שְׂפָתַי מְרִיקוֹת — בְּכֹסוֹת אֱוִילִים בְּלַעֲנָה מְסוּכוֹת,
וְאָפִיץ מְאֹרוֹת לְלִבּוֹת, קְשׁוּרוֹת בְּחַבְלֵי קְנָאוֹת — וְשָׁבוּ חֲשֵׁכוֹת;
אֲבָל דַּי לְנַפְשִׁי, אֲשֶׁר־שָׁם זְמַנִּי מְלֶאכֶת זְמִירֵי צְנִיף רֹאשׁ מְלָאכוֹת!

אוֹ אֵיךְ סְנֶה לִבִּי בֹּעֵר בְּאֵשׁ פֵּרוּד, בֹּעֵר וְלֹא אֻכָּל צַלְעִי בְּאֵשׁ רִשְׁפִּי —
אַךְ טַל יְדִידוּתְךָ יוֹם יוֹם יְחַיֵּנִי, טַרְפֵּי אֲהָבֶיךָ הֵמָּה מְזוֹן טַרְפִּי.
לֹא־יְכֻלוּ עִתִּים עַד־כֹּה לְהַכְעִיסִי, עַד־בֹּא נְדָדֵנוּ — קָדַח חֲרוֹן אַפִּי;
לָזֶה יְצָרְךָ צוּר שָׁלֵם עֲלֵי־כָל־אִישׁ: עֵת־בֹּא פְּרִידָתְךָ יִגְדַּל יְגוֹן וַעְפִּי!
הֵן עַל תְּשׁוּקָתְךָ אֶמְשֹׁךְ, וְאֶחְרשׁ בּוֹ אַדְמַת נְדֹד, עַד־חוּס יִצְרִי עֲלֵי עָרְפִּי;
אֶזְרַע שְׂדֵה פֵרוּד זֶרַע תְּהִלָּתְךָ, וּפְרִי אֲשַׁוֶּה־לְּךָ עַל־יַד זְמִיר תֻּפִּי.
נָא, הוֹד, שְׁלַח שִׁירְךָ, אֶרְאֶה קְצֵה הוֹדְךָ, אַתָּה — רְאֵה בְשִׁיר כָּל־מַעֲשֵׂה תָקְפִּי.

*

שִׁירֵי חֵשֶׁק

1

עַל־אֲהוּבָתוֹ

שֶׁמֶשׁ בְּלֶחְיָהּ תִּקְעָה נָוֶה, לִהְיוֹת כְּצַלְמָהּ תָּאֳרָהּ נָאוֶה,
וַיִּשְׁאֲלוּ רֹאִים: הֲגַם הִיא עָב אוֹ עַל־פְּנֵי הוֹד לֶחְיָהּ מַסְוֶה?
הָהּ לִי, אֲנִי כוֹאֵב, אֲשֶׁר אֶכְסֹף לַעֲלוֹת בְּתָמָר הוֹד וְאֶתְאַוֶּה!
אֶתְאַב — אֲבָל אֶדְאַב וְאֶהְיֶה אַב חֳלִי אֲהָבִים, מִבְּלִי שָׁוֶה.
רֹאשׁ לָחֳלִי — שַׁחַת־בְּלִי טוֹב־לִי, אִם־מִבְּלִי חִשְׁקָהּ אֲנִי הֹוֶה.
הָהּ, כִּי בְאוּר אַהֲבָה מְעַט חָשַׁב לִבִּי לְהִתְחַמֵּם וְהוּא נִכְוֶה!
קוּם, לֵב שְׂרוּף־אַהַב, וְהִשְׁתַּחֲוֶה נִכְחָהּ וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה!

2

כַּאֲשֶׁר הֻגַּד־לוֹ כִּי נָסְעָה אֲהוּבָתוֹ דֶּרֶךְ־אֳנִיָּה בְּלֶב־יָם לְסִיסִילְיָה

בְּכוּ אַהֲבָה חֹלֶה, קְנוּיָה בִדְמָעוֹת,
וְתוֹחֶלֶת טוֹבָה וְרֵאשִׁיתָהּ רָעוֹת,
וְעַל־חֵשֶׁק חֹשֵׁק לְחַבֵּק וּלְנַשֵּׁק —
וְאָרְכוּ הַיָּמִים וְרָחְבוּ הַשָּׁעוֹת!
בְּכוּ כֹסֵף כֶּסֶף מְחִירוֹ לֹא כֶסֶף,
לְבַד לַעֲבֹר קֶצֶף פְּנֵי־יָם וּתְנוּעוֹת!

עַד־כֹּה זְמָן נֶחְשַׁב חָכָם לְהָרַע, וְאַף הַיּוֹם חֲשָׁבוּ כִּפְתִי מַחֲשָׁבֵנוּ;
הֵעִיר וְהֵבִיא שְׁאוֹן עֲקֵבָיו לְבַלַּע גְּאוֹן נֶפֶשׁ, וְעִם־שֹׁד וְאוֹן מוֹקְשָׁיו יַעַקְבֵנוּ;
הֶחְרִיד וְהִקְהִיל עֲדַת כָּל־יֹדְעֵי דִין וָדָת, אָכֵן בְּקִרְבָּם גְּבִיר נֶפֶשׁ מְשִׁיבֵנוּ,
נֵר מַחֲשַׁבֵּי צְפוּן חָכְמוֹת, וְאוֹר מַאֲפַל מִסְתּוֹר תְּבוּנוֹת — רְאוּ נָגְהוֹ סְבִיבֵנוּ;
נַחְנוּ יְלִידֵי עֲנָק בַּעֲנָק כְּבוֹדוֹ, אֲבָל שַׁבְנוּ חֲגָבִים לְרֹב פִּצְעֵי אֲהָבֵינוּ.
מַה־יַּעֲשׂוּ עוֹד בְּנֵי יָמִים — וְהֵן מַעְיְנֵי דֵעוֹ יְכַבּוּן פְּנֵי לַהֲבוֹת שְׁבִיבֵנוּ?!
מַה־יִּסְכְּנוּ עַרְפִלֵּי חֶשְׁכָּם — וְהֵן יַעֲלֶה אוֹרוֹ עֲלֵי צִלְלֵי אֹפֶל יְסֻבֵּנוּ?!
לוּחַ זְמִירוֹ יְהִי מָגֵן וְצִנָּה, וְעֵט יָדוֹ חֲנִית, לַהֲדֹף מַחֲנֵה יְרִיבֵינוּ.
לֹא לַעֲרֹךְ אֶל־גְּאוֹן שִׁירוֹ אֲשׁוֹרֵר, אֲבָל לְהַחֲרִיד הֲמוֹן חֵיל־זְמָן בַּל יַאֲדִיבֵנוּ;
רִקְמַת כְּתָבוֹ פְּלִיאָה הִיא לְעֵין אִישׁ, וְאֵיךְ נַחְשֹׁב לְדַמּוֹת אֱלֵי יָפְיוֹ כְּתָבֵנוּ?
עוּרָה, חֲלִיל נֶאֱלָם, כִּנּוֹר מְנַגֵּן אֲשֶׁר דּוֹמָם, הֲדֹף חֵיל יְגוֹנֵנוּ וְעָצְבֵּנוּ!
עוּרָה וְהָעִיר צְבָא נֹגְנִים, לְקַחוּם צְבָא עֵת וַחֲלִיפוֹת בְּנֵי יָמִים מְאָרְבֵינוּ!
הַתֵּר אֲגֻדּוֹת יְנוֹן לִבָּם בְּמֵיתְרֵי זָמִיר, שָׂא קוֹל וְיִנָּשְׂאוּ כַּנְפֵי כְרוּבֵינוּ!
אֹהֶל תְּעוּדָה, קְהַל מִשְׂרָה וְסוֹד הוֹד, יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילָם וְעֹז לִלְחֹם קְרָבֵינוּ;
שָׁלוֹם בְּחֵילָם, וְחִישׁ יֵלְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר שֶׁמֶשׁ יְקָר, „רְדֵה תּוֹךְ מַעֲרָבֵנוּ!

ב

„לְרֵעַ וְדוֹד, הִרְחִיק נְדוֹד, וְחִשְׁקוֹ גָּדוֹל מְאֹד"

אִם־לִי מְעַט, שַׁחַר, אִם־לִי בְּלֵיל נִשְׁפִּי, אַט־לִי וְאַל־תַּעַל לָאִיר בְּהַר נִשְׁפִּי,
כִּי הִנְנִי נִצָּב עִם־מַחֲזֵה דוֹדִי בַּחֲלוֹם — וּפֶן־יָקִיץ אוֹרְךָ לְעַפְעַפִּי,
פֶּן־יַעֲלֶה אוֹרְךָ עַל־פַּאֲתֵי עַרְשִׂי, אַךְ מַאֲפַל פֵּרוּד יַעַל בְּשַׂרְעַפִּי!
אֶרְאֶה בְּחֶזְיוֹנֵי דוֹדִי, מְאוֹר נַפְשִׁי, תּוֹךְ אַרְמְנוֹת חָכְמָה דוֹמֶה לְרַב כַּפִּי,
נָאֶה כְּמַטֵּה־אֵל עִמּוֹ בְּתוֹךְ יָדוֹ, סִפְרוֹ כְּמוֹ לֻחוֹת נָאוּ בְיַד־צֹפִי.
מַה־נָּעֲמָה לַיִל, שֶׁשּׁוֹבְבָה רוּחִי, אַחַר נְדֹד הוֹצִיא נַפְשִׁי עֲלֵי כַפִּי!
מִי בִלְתְּךָ, דוֹדִי, נָאווּ תְהִלּוֹת לוֹ? הוֹדְךָ יְהַלֵּלְךָ, הוֹדְךָ וְאַף לֹא פִי;
הוֹדְךָ וְחַסְדְּךָ מַעֲטֶה תְהִלָּתְךָ, וּצְנִיף יְקָרְךָ אָרְגוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפִּי.
הוֹד תָּאֳרְךָ אֶל־תֹּאַר בְּנֵי־מֶלֶךְ דִּמָּה לְבָבִי בִּפְעֻלּוֹת וּבְיֹפִי,
אוֹר שִׁכְלְךָ עָבַר אוֹר סַהֲרֵי — כִּי הִיא תִלְקֶה, אֲבָל אוֹרְךָ תָּמִיד בְּלִי־דֹפִי;
אִלּוּ תְהַלֵּךְ עַל־גַּפֵּי מְרוֹם שָׁמַי, לֹא־יֵצְרוּ צַעֲדֵי אוֹנְךָ עֲלֵי גַפִּי.
אֶתְמַהּ, יְדִיד, אֵיךְ בִּלְתִּי תְאָרְךָ אֶחְיֶה — וּרְצוֹנְךָ נֹפַח רוּחַ בְּתוֹךְ אַפִּי.

גַּם־לֹא עֲדַת הַזּוֹלְלִים הַסּוֹבְאִים   יַלְדָּה לְפָנִים מָכְרוּ בַּיָּיִן;
גַּם לֹא־יְהִי מַזְהִיר חֲכַם־לֵב אֶל־בְּנֵי   בָנָיו לְבַל־יִהְיוּ בְּסֹבְאֵי־יָיִן,
לֹא תוֹכְחוֹת מוּסָר אֲמָרָיו יָעֲדוּ:   אוֹי וַאֲבוֹי לַמְאַחֲרִים עַל־יָיִן.
לֹא עַל־כְּיוֹצֵא בוֹ לְפָנִים אָמְרוּ:   כֹּהֵן וְנָבִיא נִבְלְעוּ מִיָּיִן,
לֹא נִבְּאֵי כָזָב לְפֹתֵי הַזְּמָן   אָז יֹאמְרוּ: אַסִּף לְךָ לַיָּיִן.
הִנֵּה אֲנִי חַכְלִיל וְעֵינַי כָּהֲתָה   מִתִּימֲרוֹת עָשָׁן וְלֹא מִיָּיִן!

II

סָבְאִי בְּרֹאשׁ מָהוּל וְתָמֵהַּ אֲנִי: אֵיךְ עִנְּבֵי רוֹשׁ פֵּרְחָה הַגֶּפֶן?
אוּלַי וּמִשַּׁדְמֹת סְדֹם הִיא, וַאֲנִי   אָאֹר עֲסִיס פִּרְיָהּ וְעֵץ־הַגֶּפֶן;
לֹא עַל־עֲסִיס גֶּפֶן וְדַם־עֵנָב כְּזֶה   אוֹדֶה לְאֵל, בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־רְאוּבֵן בּוֹנְפִיד

(בספרד; נולד לערך ה״א ק״ם ומת לערך ה״א ר״י)

שִׁירֵי יְדִידוּת

I

לְדוֹן וִידָאל בָּדְלָבִיא, בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם לְוִכּוּחַ טֹרְטוֹשָׁה

שֶׁמֶשׁ יְקָר יָרְדָה תּוֹךְ מַעֲרָבֵנוּ —   מַה־זֶּה וְלֹא עָלְתָה עַל־חוּג מְסִבֵּנוּ?
הַאִם קְטָבֵי גְלִילָהּ מִזְּבֻל נִתְּקוּ,   אוֹ נִצְפְּנָה בֵּין עֲנָנֵינוּ וְעָבֵינוּ?
בֹּקֶר וְעֶרֶב בְּתֵבֵל נֶחֱזֶה יוֹם וָיוֹם —   עַד־אָן יְהוּ מִבְּלִי־בֹקֶר עֲרָבֵינוּ?
עַד־אָן אֲהַלֵּךְ שְׁבִי, וּצְבִי וְהוֹד כַּצְּבִי   יִבְרַח, וְעָבֵי נְדֹד יִהְיוּ רְכוּבֵינוּ?
מַה־לַּתְּלָאוֹת רְדָפוּנוּ בְּרִכְבֵי הֲמוֹן   חַיִל, הֲכַף תָּקְעוּ לִהְיוֹת עֲרֵבֵינוּ?
הַעוֹד יְמֵי־גִיל אֲקַו, בִּרְאוֹת זְמָן קַו לְקָו   יוֹלִיד חֲדָשׁוֹת, לְהַרְבּוֹת מַעֲצָבֵנוּ?
דַּלּוּ בְשָׂרִים עֲדֵי נָלִין בְּתוֹךְ קַן־דְּרוֹר,   לָנוּ כְּתֹנֶת יְקָר — אֶבְרַת זְבוּבֵינוּ.
לָנוּ תְלוּנוֹת עֲלֵי יָמִים — וְאֵין צָר כְּמוֹ   עַיִן וְלֵבָב, וְאֵיךְ נָרִיב מְרִיבֵינוּ?
עַיִן וְלֵב סָר רְאוֹת מַשְּׂאוֹת תְּלָאוֹת, וְכִי   לֹא־נוֹאֲשׁוּ — חִדְּשׁוּ כָל־יוֹם כְּאֵבֵנוּ;
אָמְנָה מְעַט קֹט תְּנַחֲמֵנוּ מְנָת צַעֲרָם: עַיִן אֲשֶׁר־תֵּבְךְּ, וְחִיל יָחִיל לְבָבֵנוּ!

וְאִם דַּל־הוּא, לְפִי שִׂכְלוֹ, וְאֵין לוֹ   לְהַקְרִיב לְךָ לְשַׁי תֹּרוֹ וְיוֹנוֹ —
קְחָה אֶשְׁכָּר מְלֹא קֹמֶץ דְּבָרוֹ,   תְּמוּרַת כָּל־יְקַר כָּרוֹ וְצֹאנוֹ;
וְהִנָּשֵׂא עֲלֵי כִסֵּא, וְתֵצֵא   כְּגוּר אַרְיֵה, יְזַנֵּק מִבְּשָׁנוֹ!

(עוֹד סִמָּנִים לְמִסְפַּר בָּתֵּי הַשִּׁיר)

1

נְאֻם עֶבֶד זְמִיר, מָתוֹק לְחִכּוֹ,   לְשַׁי מֵבִיא, וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ,
לְקַדֵּם אֶת־פְּנֵי רַבּוֹ בְּשִׂפְתֵי   רְנָנוֹתָיו, וְיִתֵּן ע״ז לְמַלְכּוֹ.

2

בְּהַדְרַת קָדְשְׁךָ מוֹפֵת וּפֶלֶא,   בְּכֶתֶם טוֹב וְטָהוֹר לֹא־יְסֻלֶּה,
בְּסֻלָּם חֶשְׁקְךָ יֵרֵד וְעוֹלֶה   חֲסַר לֵבָב, וְסוֹד בִּינָה יְגַלֶּה,
בְּכַסְפְּךָ יֶעֱשַׁר אִישׁ רָשׁ וְנִקְלֶה,   שְׂבַע־רֹגֶז — שְׂבַע רָצוֹן וּמָ״לֵא.

*

עַל־הַזְּמָן

אִם־הַזְּמָן יִבְרַח כְּצֵל, לֹא־יַעֲמֹד   רֶגַע, כְּאוֹר בָּרָק וְקוֹל הָרַעַם —
כֵּן טוּב וְהַפְּכּוֹ: לֹא לָנֶצַח יֶאֱרַךְ,   רַק יַעֲלֶה פַּעַם וְיָצִיץ פָּעַם;
עַל־כֵּן חֲכַם־לֵב לֹא לְצוּקוֹ יֶחֱרַד,   כִּי־עוֹד מְעַט מִזְעָר וְכָלָה זָעַם.

*

צְוָחָה עַל־הַיַּיִן

(עַל־הַיֵּינוֹת הָרָעִים מִבְּצִיר שְׁנַת ה״א קע״ז)

1

מִצַּר וְצוּק אֶשְׁכַּר וְלֹא מִיַּיִן,   כִּי אֶשְׁתְּ חֲמַת תַּנִּין חֲמַת מִיַּיִן,
יַיִן יְשַׂמַּח־לֵב, אֲבָל זֶה יַעֲצִיב   לִבִּי, וְכִלְיוֹתַי הֲלוּמֵי יָיִן.
לוּ נִהְיָה כָזֶה בְּעֵת דָּת נִתְּנָה —   לֹא־נֶאֱסַר אֶל־הַנְּזִרִים יַיִן,
גַּם־לֹא לְחֶבֶר כֹּהֲנִים אָז צִוְּתָה   תוֹרָה בְּכָל־קָרְבָּן: וְנִסְכּוֹ יָיִן;

וְלֵב נִמְהָר לְשִׁיר נִכְסַף, וְאָסַף   וּמְרִים שָׁר וְרוּחַ צַר בְּחָפְנוֹ,
וְעַל־הָרָיו יְדַלֵּג יְעֵלָיו,   וְשֶׁן־סַלְעוֹ לְמַחְסֶה אֶל־שְׁפַנּוֹ,
וְלָרוּץ כַּצְּבִי לִצְבִי מְעוֹנוֹ   בְּלִי יִיעָף, וְעָף בִּכְנַף רְנָנוֹ,
וְיִדְאֶה כַּדְּרוֹר וּזְמִיר בְּזָמִיר,   וְיָבֹא אֶל־מְלוֹן קִצֵּה וְקִנּוֹ,
וְשָׂם לוֹ חֹק לְהִשְׁתַּחֲוֹת בְּרָחוֹק   לְמוּל יִקְרַת פְּאֵר רִצְפַּת מְלוֹנוֹ,
כְּאַיָּל יַעֲרֹג, יַעֲרֹךְ תְּהִלּוֹת   עֲלֵי־אַחַד עֲנָק מִצַּוְּרֹנוֹ.
בְּשִׁיר — קָרְחִי, וּבְמַדָּע — כְּדַרְדַּע,   וּבִגְבוּרוֹת תְּבוּנוֹת הוּא עֲדִינוֹ,
וְכָל־נֹגְנִים וְסוֹד שָׁרִים יְשָׁרִים   לְפָנָיו עֲבָרִים כִּבְנֵי מָרוֹנוֹ.
אֱנוֹשׁ עַל־הַיְדִידוּת הוֹדוֹ יְרַנֵּן —   הֲלֹא יִשְׁנֶּה בְּמִשְׁפָּטוֹ וְדִינוֹ:
הֲכִי כָּל־מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה —   וּמֵיטַב שִׁיר כְּזָבוֹ הוּא וְאוֹנוֹ;
וְאֵין כֹּל כְּלָלֵי מַעֲלוֹתָיו,   הֲכִי מִכָּל־יְקָר הוּא סוּג וּמִינוֹ,
וְאֵין־מַגִּיד בְּמִלָּיו מַהֲלָלָיו,   הֲכִי אֵין־קֵץ וְתִכְלָה אֶל־תְּכוּנוֹ —
וּמִי יוּכַל לְפָאֵר אוֹ לְבָאֵר   גְּדוֹלִים חִקְרֵי־לֵב עֹז גְּאוֹנוֹ?
כְּלִיל כָּבוֹד — וְלֹא־אֹמַר: מְכֻבָּד,   וְאֶדֶר הַיְקָר הוּא לוֹ לְמִשְׁכְּנוֹ;
אֲבִי הַשִּׁיר — וְלֹא־אֹמַר: מְשׁוֹרֵר,   וְהוֹלִיד בִּין — וְלֹא־אֹמַר: מְבִינוֹ.
וְלֵב חָרֵד לְלַפִּיד פִּיד פְּרִידָה,   אֲסִיר תִּקְוָה — וְלֹא חִלֵּל צְפוּנוֹ!
יֵאוֹר לוֹ עַל־שְׂפָתַיִם נְדוּדִים,   רְחַב־יָד רַב לְרַוֹּת צִמְאוֹנוֹ,
נְרָדָיו נָתְנוּ רֵיחַ לְדוֹדָיו,   וְכִי הִתְקַדְּשׁוּ דָּרְשׁוּ לְשִׁכְנוֹ,
וְאִלּוּ יֶחֱנֶה בִּפְאַת יְמִינוֹ —   נְעִים זִכְרוֹ עֲדֵי קַצְוֵי צְפוֹנוֹ,
דְּרַשְׁתִּיהוּ — וְהוּא אֵצֶל גְּבוּלִי,   וּמִמְּלֵי פְקַדְתִּיהוּ — וְיֶשְׁנוֹ.
אֲשַׁחֵר אֵל: כְּבוֹד כִּסְאוֹ יְכוֹנֵן,   וְיַנְחִיל מַעֲלַת כִּתְרוֹ לְנִינוֹ,
וְיִתֶּן־לִי הֱיוֹת לְבִי בְחֻקָּיו   תְּמִים דֵּעִים, לְהַשְׁלִים אֶת־רְצוֹנוֹ,
וְהוּא־גַם־הוּא בְּלִי יִבְזֶה עֱנוּתִי,   וּבִשְׁלוֹמוֹ אֱהִי נִפְקָד וְחִנּוֹ.
רְאֵה, אָבִי, רְאֵה עֶבֶד בְּךָ שָׂם   מְזִמּוֹתָיו, וּבְךָ כָּל־מַעְיָנוֹ,
חֲלִי עֹז חֶשְׁקְךָ נוֹעַץ לְעַלֵּם,   וְעֹז פָּנָיו יְשֻׁנֶּא — הוּא מְלָשְׁנוֹ,
וְנַפְשׁוֹ יָצְאָה מֵרֹב תְּלָאָה,   לְזֹאת לֹא־יָכְלָה עוֹד הַצְּפִינוֹ;
וַיִּזְרַע שִׁבֳּלֵי הוֹדְךָ בְּשָׂדֵהוּ,   וּבִמְטַר עֻזְּךָ תָּכִין דְּגָנוֹ,
וּמִמֶּגֶד תְּבוּאַת שִׁיר בְּרִנָּה,   אֱמֶת, יִקְצֹר וְיִצְבָּר־בָּר בְּגָרְנוֹ,
וְעֵת עֲדָיו זְמַן כָּלָם בְּרִסְנוֹ   לְנֶגְדְּךָ רָץ וְאָז נִפְרַץ חֲזוֹנוֹ,
וְשָׁלַח חֵיל הֲמוֹנוֹ אֶל־קְצִינוֹ,   גְּדוּד שִׁירוֹ, חֲקָרוֹ גַּם־הֱכִינוֹ,

כְּאִישׁ נִדְהָם לְצוּקוֹתָיו, וְנִגְהָם   לְשֹׁד הֶלְמוֹ, וְאֶת־טַעְמוֹ יְשַׁנּוֹ,
וְיִשְׁכַּר מֵחֲמַת כּוֹס יֵין עֲנוּשִׁים,   וְכֵן יִפָּת בְּפַת אֵיפַת רְזוֹנוֹ,
וְיִפַּח בְּמַפַּת פַּח לְבַקֵּשׁ   בְּתוֹךְ מוֹקֵשׁ לְקַשְׁקֵשׁ פַּעֲמֹנוֹ,
וְיֵז נִצְחוֹ בְּצַר רוּחוֹ, וְיִשְׁפֹּךְ   מְרִי שִׂיחוֹ, וְסָר כֹּחוֹ וְאוֹנוֹ,
וְיִנְאַק נַאֲקוֹת חָלָל וְאֻמְלָל,   וְכִמְעַט מִזְּעָק נִחַר גְּרוֹנוֹ;
וְיִשְׁתּוֹמֵם וְאֵין מַחֲזִיק בְּיָדוֹ,   וְאֵין סוֹמֵךְ וְתוֹמֵךְ יַד־יְמִינוֹ,
וְדֹרֵשׁ אוֹב בְּרֹב מַכְאוֹב, וְאֵין קוֹל   וְאֵין עֹנֶה בְּאֵפֹדוֹ וְחָשְׁנוֹ.
וְעֵת יִזְעַם, בְּטוּב טַעַם שְׂעִפָּיו   יְשִׁיבֶהוּ, וְקוֹל קוֹרֵא בְּאָזְנוֹ:
אֱנוֹשׁ צָרָה וְיָגוֹן, עָשׁ יְסֹדוֹ,   הֲיִשְׁתָּאֶה בְּיוֹם יָרֶב יְגוֹנוֹ?
וְנוֹצַר מִדְּמֵי שׁוֹאָה הֲיוּכַל   לְהַנִּיחַ וְהַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹנוֹ?
וְנוֹלַד מִבְּאֹשׁ מֵי רֹאשׁ וְלַעֲנָה   הֲיִדְרֹשׁ לִהְיוֹת גֹּבַהּ מְעוֹנוֹ?
עֲצֵי עַוְלָה פְּרִי־כַחַשׁ יְשַׂגּוּ,   . וְצִיץ־רֶשַׁע הֲלֹא יַפְרַחַ זְדוֹנוֹ!
אֲהָהּ לַיּוֹם, הֲמָמוֹ שֹׁד וְכִידוֹד,   יְקֹד לַהַב נְדֹד עָלָה עֲשָׁנוֹ,
וּפֵרוּד מִמְּצוֹא חֶפְצוֹ הֱרִיצוֹ,   וְשָׁת כּוֹסוֹ כְּכוֹסוֹ אוֹ יְעֵנוֹ;
אֲסָרוּהוּ חֲבָלָיו בַּחֲבָלָיו,   וּבַעֲבֹתוֹת בְּעָתוֹת יִלְכְּדֻנוֹ.
זְמָן אַכְזָר בְּמַצְרֵפוֹ צְרָפוֹ,   וְתוֹךְ מִבְחַן תְּלָאוֹתָיו בְּחָנוֹ,
וּמִלֵּדָה קְפָדָה וַחֲרָדָה   אֲפָפוּהוּ, וְהִרְבּוּ עִצְּבוֹנוֹ;
וְעוֹד יָדוֹ עֲלֵי אֵידוֹ נְטוּיָה,   וְלֹא־רָאָה הֱיוֹת שָׁלֵם עֲוֹנוֹ —
עֲדֵי הֵסִיר גְּבִירוֹ, אוֹר יְקָרוֹ,   וְהִפְנָה מִפְּאַת פָּנָיו פְּנִינוֹ,
לְהַמְלִיכוֹ בְּמַקְהֵל סוֹד־קְדֹשִׁים,   לְהוֹשִׁיבוֹ בְּאַפַּדְנוֹ וְכַנּוֹ;
וְרוּחוֹ שָׁת בְּעֵת נוּדוֹ בְּיָדוֹ,   וּמָשַׁךְ אַחֲרָיו לִבּוֹ וְעֵינוֹ,
וְחֵץ פֵּרוּד יְפַלַּח אֶת־כְּבֵדוֹ,   וְצוּר חֶרֶב נְדֹד נִתְקַע בְּבִטְנוֹ,
וְכִמְעַט יֵצְאוּ מֵעָיו בְּחָלְיוֹ,   וְכִמְעַט קָט וְיָצָא פַּרְשְׁדֹנוֹ.
וּמִי אִתּוֹ בְּאֶרֶץ־נוֹד לְמָעוֹז,   וּמִי יָכִין בְּרַעֲבוֹנוֹ מְזוֹנוֹ?
וּמִי יִתֵּן נְכֹאת וּצְרִי לְצִירֵי   חֳרִי עִתּוֹ וְיָשִׁיב אֶת־חֲרוֹנוֹ —
כְּמוֹ יָצָא לְהַרְגִּיעוֹ, לְיִשְׁעוֹ   בְּטוּב דֵּעוֹ וּמַעֲנֵה נִיד לְשֹׁנוֹ,
וְכַלְכֵּל מַחֲלַת לִבּוֹ בְּנִיבוֹ,   וְהָיָה לוֹ בְּיוֹם אוֹנוֹ שְׂשׂוֹנוֹ?!
נְשׁוּךְ יָגוֹן יְחִי, אִם־מִנְּחָשָׁיו   צֳרִי יִקַּח וְיִינַק רֹאשׁ־פִּתְנוֹ,
וּבִצְפָעִים יְרַפֵּא לַנְּגָעִים —   וְאַף כִּי עִם־מְזוֹר דִּבְשׁוֹ וְשַׁמְנוֹ,
עֲדֵי הִבְחִין בְּחִין עֶרְכּוֹ לְהַרְנִין   לְשׁוֹן נִלְעָג, וְעִיר בֶּן־אֲתֹנוֹ,

אָמְנָם בְּקִרְבִּי הַזְּמִיר יַזְקִין, וְלֹא   טֶרֶב יְמֵי שֵׂיבָה רְנָנַי לָהוּ,
חִדֵּשׁ לְשִׁירֵי הַזְּמָן עֶדְנָה לְעֵת   זִקְנָה, וְהִמְלִיכוּ וְהִמְשִׁילָהוּ;
עַד־כֹּה זְמָן הִכְאִיב מְלִיצוֹת וַאֲנִי   אֶחְבֹּשׁ, וּמַאֲמָרַי מְזֹרָם נָהוּ.
אִם־שִׁיר לְשׁוֹן נֹגֵן עֲדֵי בַדֵּי שְׁאֹל   יֵרֵד — זְמִירֵי רוּם זְבֻל גָּבָהוּ;
עַל־מִפְלְאוֹת אֹתוֹת לְשׁוֹנִי נִפְלְאוּ   נֹגְנִים, וְחַכְמֵי הַזְּמָן יִתְמָהוּ!

*

שִׁיר יְדִידֹת

לְרַבִּי זְרַחְיָה בְּמוֹנְטְפֶּלְיֵר

סִמָּן לְמִסְפַּר בָּתֵּי הַשִּׁיר (ע״ז):

ע״ז תְּדָרְכִי, נַפְשִׁי, וְעוּרִי דַּבְּרִי־   שִׁיר, בָּרְכִי חֶדְוָה, וְחִיל תּוּגָה אֱרִי,
וּרְדִי דְבַשׁ־בִּין מִנְּוַת הָאֲרִי,   כִּי הוּא אֲדֹנֵיִךְ, וּמֹר שִׁירוֹ אֲרִי;
יֶתֶר שְׂאֵת יֶשׁ־לָךְ וְיֶתֶר עָ״ז, הֲכִי   שַׁחַל זְמִיר מַלְכֵּךְ — וּמֶה עָ״ז מֵאֲרִי?!

כְּגוּר אַרְיֵה, יְזַנֵּק מִבָּשָׁנוֹ —   לְבָבִי קָם תְּמוֹל, יָרַד לְגַנּוֹ,
וְנָשָׂא־גַם לְהִתְנוֹסֵס, וְשִׁנֵּס   חֲלָצָיו, לַעֲבֹר נַחַל עֲדָנוֹ,
לְטַיֵּל בַּעֲרֻגוֹת שִׁיר, וְלִרְעוֹת   בְּשׁוֹשַׁנֵּי חֲבַצֶּלֶת שְׁרוֹנוֹ,
לְהִשְׁתַּעְשֵׁעַ בְּבֵין אִבֵּי נְחָלָיו,   לְהִתְעַדֵּן בְּנִטְעֵי נַעֲמָנוֹ,
וּבְחָלִיל — בְּכַרְמֵי גִיל וְחֶדְוָה —   יְחַשֵּׁב לַעֲלוֹז עַל־אַף זְמַנּוֹ —
וּמַה־יַּמְרִיץ, בְּנִיב יָלִיץ, לְהָפִיץ   זְמִיר עָרִיץ, וְיָדִיץ דַּאֲבוֹנוֹ!
כְּטוֹב לִבּוֹ בְמַחְשָׁבוֹ — וְרוּחַ   גְּדוֹלָה בָּא וְהִבְהִיל רַעֲיוֹנוֹ,
וְקָאם שָׁאוֹן בְּתוֹךְ כַּרְמוֹ, וְהָרַס   גְּדֵרֹתָיו, וְעָלָה קִמְּשׁוֹנוֹ,
וְיָרוּץ בַּחֲמַת־קֶרִי וּבָחֳרִי —   וְאֵין־אֶשְׁכּוֹל וְאֵין־עֵנָב בְּגַפְנוֹ;
זְמֹרוֹתָיו לְאַפּוֹ הַזְּמוֹרָה   תְּשַׁלַּחְנָה, וְסָר סָבְאוֹ וְיֵינוֹ,
וְנָבֵל צִיץ בְּגַן־עֶדְנוֹ, וְיָבֵשׁ   מְקוֹר מֵימָיו וְחָרֵב מַעְיָנוֹ,
וְעַל־תַּלְמֵי גְדוּדָיו קוֹץ וְדַרְדַּר,   וְנֶעְדַּר נֵרְדְּ וּבֶשֶׂם קִנְּמוֹנוֹ,
וְעָזְנִיָּה — מְקוֹם צִפּוֹר טְהֹרָה —   תְּקַנֵּן בּוֹ, וְכָל־עֹרֵב לְמִינוֹ;
וְיִתְהֹלֵל, כְּמוֹ עוֹלֵל יְמַלֵּל,   עֲרַל־שָׂפָה וְרִירוֹ עַל־זְקָנוֹ,

וּבִסְעָרוֹת וְחִיל צָרוֹת צְרָרַתּוּ —   וּבִצְרוֹר מַאֲסָר מִצַּר צְרָרַתּוּ,
וְאוּלָם כִּי־בְצִדְקֶךָ תְּמַכְתּוּ,   וְעִם־רוּחַ נְדִיבָתֵךְ סְמַכְתּוּ.
חֲדַל מִבֶּן־אֱנוֹשׁ, בַּמֶּה חֲשַׁבְתּוּ,   הֲלֹא בֵּין חָקְקֵי־אָוֶן חֲקַקְתּוּ,
וְאִם־חָטָא לְךָ — דַּי כִּי־מְחַצְתּוּ   בְּכַשְׁלֵי יְלִידֵי יוֹם הֲלַמְתּוּ!"
בְּזֹאת בֹּא, נַצְוֵה לֵבָב חֲקַרְתּוּ,   לְהִתְוַדּוֹת פְּנֵי אֵל־חַי דְּרַשְׁתּוּ,
וְשׁוּב אֵלָיו בְּרַעְיוֹן בַּר, רְחַצְתּוּ   בְּמֵי מַעְיָן, וּבֹר דֵּעָה חֲנַנְתּוּ,
וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר חֵטְא חֲרַצְתּוּ,   וְהֶעָוֹן בְּחַבְלֵי־שָׁוְא מְשַׁכְתּוּ.
לְהֵיטִיב יַחְשֹׁק בְּךָ אִם־חֲשַׁקְתּוּ,   וַיַּאֲמִיר אִתְּךָ אִם־הֶאֱמַרְתּוּ,
וְיִמְשֹׁךְ זְמָן — אִם־עֵת נְטַשְׁתּוּ,   וְיַעַזְבְךָ לָעַד — אִם־יוֹם עֲזַבְתּוּ;
וּמֵחִצֵּי זְמָן רַבָּה בְּקַשְׁתּוּ,   קְחָה צִנָּה וְסֹחֵרָה — אֲמִתּוֹ,
אֲזַי תָּבוֹא אֱלֵי־קֶבֶר חֲצַבְתּוּ   בְּכֶלַח, כַּעֲלוֹת גָּדִישׁ בְּעִתּוֹ. —
לְבָבְךָ שִׂים לְיוֹם קִצְּךָ לְדַעְתּוֹ,   וְלֹא־תַחְשֹׁב יְקַר עוֹלָם לְרִשְׁתּוֹ!

2

רַבִּים לְחַכְמֵי הַזְּמָן יִתְמָהוּ:   אֵיךְ אֶל־חֲמֻדוֹת הַזְּמָן יִכְמָהוּ?
אֵיךְ יִכְסְפוּ הֶבֶל וְרוּחַ יִרְדְּפוּ,   אוֹ אַחֲרֵי דִבְרֵי חֲלוֹם יִנָּהוּ?
גָּלוּי בְּעֵינֵיהֶם וְלִפְנֵיהֶם יְסוֹד   עוֹלָם — וְאֵיךְ לֹא־יָדְעוּ בוֹ: מַה־הוּא?
בָּם חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב — וְאֵיךְ עֵינֵי מְאוֹר   שֵׂכֶל לְהַשְׂכִּיל סוֹד יְסָדוֹ כָּהוּ?
יַחְשֹׁב לְתֶבֶן בָּר, וְאַבְנֵי יַהֲלֹם   יִתֵּן כְּאַבְנֵי־נֹר וְאַבְנֵי־בֹהוּ?
שֵׂכֶל מְיַשֵּׁר אֵיךְ יְעַוֵּת מוֹעֲצוֹת   יֹשֶׁר לְבַב חָכְמָה וְיִתְלַהְלָהוּ?
אֵיכָה תְּסִיתוֹ תַאֲוָתוֹ לֶאֱכֹל   בֹּסֶר, וּבוֹ שִׁנֵּי תְבוּנוֹ קָהוּ?
אַךְ זֶה בְּחֵטְא יֵצֶר לְבַב אָדָם, אֲשֶׁר   הַבַּחֲרוּת הִמְשִׁיל וְהִשְׁלִיטָהוּ,
יֵצֶר, אֲשֶׁר נוֹצַר לְכוֹנֵן מִצְעֲדֵי־   גֶבֶר, אֲבָל יַלְדוּת אֱנוֹשׁ פִּתָּהוּ.
עָשָׂה אֱלֹהִים הָאֱנוֹשׁ גֶּבֶר יְשַׁר־   דֶּרֶךְ, וְלֵב הוּתַל, אֲהָהּ, הִטָּהוּ;
פְּתָיִם לְהִשָּׂגֵב בְּמִשְׂגַּב נַעֲרוּת   יָזְמוּ, וְלִתְמוּרוֹת זְמָן לֹא־רָהוּ,
וּבְסוּר הֲמוֹן נֹעַר וְכָלִיל יַחֲלֹף,   טוּבוֹ כְּאַיִן יִהְיֶה וּכְתֹהוּ.
יָבֹא זְמָן זִקְנָה, וְחָשְׁקוּ לַחֲזוֹת   זָהֳרֵי מְאוֹר חָכְמָה — וְלֹא־יִנְּהוּ;
אָז תַּעֲגֹם שֵׂיבָה: אֲהָהּ, כִּי אֶחֱרוּ   פַּעֲמֵי רָצוֹן לָמוּד וְהִתְמַהְמָהוּ!
בַּרְזֶל בְּהִתְרָתֵחַ הֲיִתְלַבֵּן, וְעֵט   כֹּתֵב בְּחוֹל אִם־בּוֹ רְשָׁמָיו שָׁהוּ?
אָנוּ לְשֶׁעָבַר, וְאָבְלוּ עַל־זְמָן   עֹמֵד, וְלֶעָתִיד בְּמִסְפֵּד נָהוּ.

תּוֹכָחוֹת מוּסָר

1

אֱנוֹשׁ חֹשֵׁב יְקַר עוֹלָם לְרִשְׁתּוֹ — אֲהָהּ לַיּוֹם, אֲשֶׁר תִּפֹּל בְּרִשְׁתּוֹ!
וּמַה־יּוֹעִיל אֲזַי כָּל־הוֹן כְּנַסְתּוֹ, וּמַה־יֹּסִיף לְךָ קִנְיָן אֲסַפְתּוֹ?
הֲיֵשׁ תִּקְוָה לְגֵו בִּשְׁאוֹל, בְּרִדְתּוֹ לְבֵית מוֹעֵד, וְאִם־יָשׁוּב בְּלֶכְתּוֹ?
הֲיֵשׁ מָנוֹס לְאִישׁ, אַחַר קְבַרְתּוֹ בְּתוֹךְ אָרוֹן, הֲיִקֹּב חֹר בְּדַלְתּוֹ?
אֲזַי תַּכִּיר סְחַר יָדְךָ סְחַרְתּוֹ, וְתָרִיחַ אֲבַק רוֹכֵל רְכַלְתּוֹ,
וְשָׁם תִּקְצֹר קְצִיר־אָוֶן זְרַעְתּוֹ, וְתֹאכַל מִפְּרִי עֵץ־שָׁוְא נְטַעְתּוֹ,
וְתֵהָרֵג בְּצוּר חֶרֶב לְטַשְׁתּוֹ, וְתִיָּרֶה בְּבֶן־קֶשֶׁת דְּרַכְתּוֹ,
וְתֵאָכֵל בְּאֵשׁ בַּפֶּה נְפַחְתּוֹ, וְתִוָּקֵשׁ בְּמַפַּח פַּח יְקַשְׁתּוֹ,
וְתִקְרַב אֶל־מְקוֹם מִשְׁפָּט זְנַחְתּוֹ, וְתִזָּכֵר דִּין אֲשֶׁר הֵנָּה שְׁכַחְתּוֹ,
וְלֹא־תִמְצָא לְבַד חֶסֶד גְּמַלְתּוֹ, וְכִשְׁרוֹן מַעֲשֶׂה מֵאָז פְּעַלְתּוֹ.
נְטוֹשׁ חֶמְדַּת זְמָן, שַׁמְנוֹ וְסָלְתּוֹ, וְעָזְבֵהוּ וְלֹא תָשׁוּב לְקַחְתּוֹ,
רְאֵה כִּי־לַעֲנָה מָסַךְ בְּגִתּוֹ, לְשׁוֹן אֶפְעֶה וְרֹאשׁ־פֶּתֶן בְּפִתּוֹ,
בְּטֶרֶם תִּהְיֶה נִתְפַּשׂ בְּשַׁחְתּוֹ, וְעַצֵּם עֵינְךָ עָלָיו פְּקַחְתּוֹ.
בְּעוֹדְךָ בֵּין יְמֵי בַחֲרוּת בְּחַרְתּוֹ, בְּחֹזֶק יָד יְמֵי־נֹעַר חֲמַדְתּוֹ,
וְלִפְנֵי בֹא זְמַן שֵׂיבָה גְּעַלְתּוֹ — וְתַם לָרִיק עֱזוּז יָדְךָ חֲשַׂפְתּוֹ.
שְׁבֹר רֶשֶׁת, לְיַד־מַעְגָּל פְּרַשְׂתּוֹ, בְּתֹם לֵבָב גְּדֹר פֶּרֶץ פְּרַצְתּוֹ,
וְהִנָּחֵם עֲלֵי־פֶשַׁע פְּשַׁעְתּוֹ, וְעַל־מֶרֶד וְעַל־מַעַל מְעַלְתּוֹ,
וְסוּר מֵאַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתּוֹ, וְהַקֵּר רַגְלְךָ מִיקַר יְקַרְתּוֹ.
זְנַח יִצְרְךָ, אֲשֶׁר עַד־כֹּה עֲבַדְתּוֹ, וְדַע צוּרְךָ, עֲדֵי־כֹה לֹא יְדַעְתּוֹ;
בְּקוֹל תּוֹדָה — בְּיוֹם צָרָה עֲרַכְתּוֹ, לְיוֹם מִשְׁפָּט לְהוֹכִיחַ יְסַדְתּוֹ —
קְרָא לָאֵל, זְבֻל מָכוֹן לְשִׁבְתּוֹ, וְאֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ אֵל וּבִלְתּוֹ:
„סְלַח־נָא לַעֲוֹן בֵּן, אַתְּ יְלַדְתּוֹ, וְשָׂא נָא חֵטְא אֱנוֹשׁ, אַתָּה יְצַרְתּוֹ!
רְאֵה כִּי־הוּא כְתֹהוּ עֵת פְּקַדְתּוֹ, וְעֵת קִצּוֹ כְּטִיט שַׁתּוֹ וְשַׂמְתּוֹ —
וּמַה־יִּצְדַּק אֱנוֹשׁ עִמְּךָ בְּדַעְתּוֹ, וּמַה־יִּזְכֶּה חֲשַׁשׁ, כְּקַשׁ הֲדַפְתּוֹ?
הֲלֹא מִמַּחְצַב הֶבֶל חֲצַבְתּוֹ, וְצוֹק עִתּוֹ בִּמְצֻקָתוֹ יְצַקְתּוֹ,
קְצַר יָמִים שְׂבַע־רֹגֶז נְתַתּוֹ, וְאַחֲרִיתוֹ בְּאוֹצַר גּוּשׁ אֲצַרְתּוֹ;
כְּצֵל יָמָיו, וְאַף־גַּם־זֹאת: צְרַפְתּוֹ בְּכוּר סִבּוֹת, וְאוּר מִקְרִים שְׂרַפְתּוֹ,

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־מְשֻׁלָּם דֵּי־פִּיאֵירָה

(נולד לערך ה״א ק׳ — ק״י בקסטיליא, חי בסרקוסטא ומת לערך ה״א קע״ז)

מַחֲרָךְ

נֶפֶשׁ יְקָרָה, צַהֲלִי קוֹלֵךְ בְּתוֹךְ הָאָהֳלִי,
מַסְלוּל וְדֶרֶךְ סַקְּלִי, לֶאֱוֹר בְּאוֹר חַי גֹּאֲלִי!

שָׁקְדוּ שְׂעִיפַי, לַחֲקוֹר קֵץ כָּל־יְקוּם, סוֹד כָּל־יְסוֹד:
שׁוּם יַעֲבֹר אִם־יֵעָקוֹר שָׁרְשָׁם וְגִזְעָם עַד־אֲבוֹד,
אוֹ אִם־בְּבֵית הַבּוֹר מְקוֹר חַיִּים וְסוּת הָדָר וְהוֹד?
אֶמְצָא בְּיַד שִׂכְלִי כְלִי שַׁחַת בְּלִי אוֹ רֹאשׁ תְּלִי:
טוּב פָּעֳלִי אוֹ מַעֲלִי — יִגְהֶה כְּאֵב אוֹ יַחֲלִי.

לִבִּי — יְסֹדוֹ מִצְּרוֹר עָפָר, וְשָׁוְא יַחְפֹּץ גְּאוֹל
נַפְשִׁי, וְאִם־יִתֵּן צְרוֹר כַּסְפּוֹ פְּדוּת מִיַּד שְׁאוֹל;
אַךְ מֵעֲבוֹד יִצְרוֹ דְּרוֹר בִּקֵּשׁ, וְזֶה הִרְחִיב שְׁאוֹל —
זֶה כָּל־פְּרִי הָסֵר חֳלִי, זֶה כָּל־עֲנָק, זֶה כָּל־חֲלִי,
רוּחִי, וּבָזֶה נַחֲלִי כָבוֹד וְעֵדֶן נַחֲלִי.

מַה־תֶּהֱמִי, נַפְשִׁי, עֲלוֹת גָּבְהֵי מְרוֹמֵי יִצְרֵךְ?
מַה־תִּרְגְּזִי מִיּוֹם גְּלוֹת הוֹדֵךְ בְּבוֹר גֵּו תַּעֲרֵךְ?
הִתְעַתְּדִי אֶל־יוֹם מְלֹאת טָהֳרֵךְ וּבֹא אוֹר זָהֳרֵךְ,
וּבְשׁוּב נְדָנֵךְ אֶל־בְּלִי — עֹז תִּדְרְכִי, בֵּית־אֵל עֲלִי,
וּפְרִי פְּעָלִים תֹּאכְלִי אָז, יוֹם פְּקֻדַּת פָּעֳלִי!

הִתְעוֹרְרִי, חֶמְדַּת כְּלִיל הוֹדִי, צְאִי מִבֵּית שְׁבִי,
קוּמִי לְעוֹפֵף עַל־גְּלִיל גּוֹיִם וְעַל־קַל תִּרְכְּבִי,
עִזְבִי עֲמַל שָׁוְא וֶאֱלִיל, וּבְכֶם יְקָר וּצְבִי שְׁבִי,
וּבְקוּם שְׁאוֹן חֵיל שֹׁלְלִי — לָאֵל כְּמָטָר יַחֲלִי,
וּלְצוּר יְסוֹדֵךְ הַלְּלִי, נַפְשִׁי, וְלִשְׁמוֹ גַּדְּלִי!

*

צֵיד־מָן וּמֵי הַבְּאֵר וּשְׂלָיו וְעָנָן, וְיוֹם דָּת נִתְּנָה רָעֲשָׁה אֶרֶץ מְגֹעֶשֶׁת,
קֶרֶן לְסִיחוֹן וְעוֹג נִגְדָּעָה, וְאָז יָרְשׁוּ אַרְצָם, הֲכִי לְחֵמָה יַד־אֵל וּמוֹרֶשֶׁת,
רָצוֹא תְרוּצֶין וְשׁוֹב תַּמָּה לְסַפֵּר כְּבוֹד הָאֵל, וְעֵת נִלְחֲמוּ תִּדֹּם וּמַחְרֶשֶׁת —
שָׁוְא יֶחֱזוּ קֹסְמִים, אַךְ תֶּחֱזֶה מַחֲזֵה שַׁדַּי עֲדָתִי, וְלֹא כָהֵם מְנַחֶשֶׁת.
תָּחִיל גְּבֶרֶת בְּיַד שִׁפְחָה, אֲשֶׁר הָיְתָה מֵאָז שְׁמֵנָה, וְהִיא רָזָה וְכֹחֶשֶׁת;
אוֹיָה לְבָנִים אֲשֶׁר גָּלוּ, בְּאֶרֶץ נֹדֵד רַגְלָם נְתוּנָה בְּמוֹ בַרְזֶל וּבִנְחֹשֶׁת!
נַפְשִׁי לְצִיּוֹן מְאֹד תֶּהְמֶה, וּמָזוֹר בְּלִי תִמְצָא, וְלֹא רַכְּכָה גַּם־לֹא מְחֻבָּשֶׁת,
יוֹם הֶחָרְבָה הֲלֹא נִמְלֵאת בְּכָל־מַחְמָד צֹר מַעֲטִירָה, וְהִיא הַיּוֹם מְרֻשָּׁשֶׁת!
שָׁפַךְ כְּבֵדִי אֱלֵי־אֶרֶץ, וְגַם־נִגְּרָה עֵינִי בְדִמְעָה, עֲדֵי עָתְקָה וְעָשָׁשֶׁת,
מִכּוּז אֲמָתִי, אֲשֶׁר תִּרְדֶּה בְּפֶרֶךְ וְלֹא תַחְמֹל, וְתִשֹּׁךְ כְּמוֹ אֶפְעֶה וּמַפְרֶשֶׁת.
עַד־מָה, אֱלֹהִים, אֱהִי נִשְׁכָּח וּבִי תֶּאֱנַף? יוֹמָם בְּחֹשֶׁךְ הֲלֹא יָדַי מְמַשֶּׁשֶׁת,
וַיְפַלְּחוּ אֹיְבַי כִּלְיוֹת חֲסִידַי וְלֹא חָמְלוּ, וְאֶהְיֶה אֲנִי מַצָּב לְבֶן־קֶשֶׁת!
נָקָם לְאֹיַבְתְּךָ תָּשִׁיב, אֲשֶׁר שָׁוְא וָרִיק תֶּהְגֶּה וְתִתְיַצְּבָה לָרִיב וְרֹגֶשֶׁת;
חֶפְצִי לְהַשְׁלִים, אֲנִי שָׁלוֹם אֲדַבֵּר וְהִיא אָוֶן בְּקִרְבָּהּ, וְרַע הֹגָה וְרֹחֶשֶׁת.
זָכְרָה לְרַעְיָה, יְדִיד, אַהֲבַת כְּלוּלוֹת לְעֵת תַּלְבִּין לְבֵנִים וְקַשׁ הָיְתָה מְקֹשֶׁשֶׁת,
קָרֵב יְשׁוּעָה אֱלֵי מִתְאַבְּלִים, גַּם־פְּאֵר תִּתֵּן לְיֹשְׁבָה בְּתוֹךְ אֵפֶר וּמִתְפַּלֶּשֶׁת;
נַחֵם אֲבֵלִים וְאוֹר יִזְרַח עֲלֵיהֶם, וְיַד אוֹיְבִים בְּמוֹ־יוֹם תְּהִי חֹשֶׁךְ מְפַגֶּשֶׁת,
צָרִים אֲשֶׁר בּוֹסְסוּ מִקְדָּשְׁךָ, אֵל, תְּכַל מַהֵר, וְרִשְׁעָה אֱלֵי תַחְפּוֹר וּמַבְאֶשֶׁת.
תּוּשָׁה עֲתִדֹת אֱלֵי־עָם שֶׁבְעוּ בוּז, וּפַת תִּשְׁבֹּר וְיִמָּלְטוּ מִבּוֹר וּמֵרֶשֶׁת,
אֶבְלִי לְשָׂשׂוֹן הֲפֹךְ, גּוֹאֵל לְצִיּוֹן תְּגַל, נֶפֶשׁ יְשַׂמַּח אֲשֶׁר הוֹמָה וְרֹעֶשֶׁת.
מָתַי בְּעֹז אֶדְרְכָה עַל־בָּמֳתֵי אֹיְבִי, הָגָר מְעֻנָּה תְהִי תַּחְתַּי וְנִבְאֶשֶׁת?
נִדָּחַי תְּכַנֵּס — וְאָז גּוֹיִם יְבִיאוּן עֲלֵי־כָתֵף עֲיָרִים וְעַל־כִּרְכָּר וְרִבֶּשֶׁת;
קֵץ לֹא יְכַזֵּב — לְזֹאת תּוֹךְ מַאֲסָרַי אֲקַוּ מוֹעֵד יְשׁוּעָה וְאִם־תּוֹחֵר וּבֹשֶׁשֶׁת!

בָּרָא אֱלֹהִים יְצִיר יָדָיו בְּעַפְרוֹת צְבִי, בּוֹ נֶאֱצַל זִיו כְּבוֹד נֶפֶשׁ וְנִפְרֶשֶׁת,
רָצָה בְקִרְבָּהּ כְּלִיל אָדָם וְהֶבֶל וְאִישׁ תָּמִים וְאָבוֹת כְּמוֹ עֲבֹת מְשֻׁלֶּשֶׁת,
צָלַל בְּשֶׁטֶף יְסוֹד תֵּבֵל, וְלֹא גֻשְׁמָהּ אֶרֶץ טְהֹרָה, הֱיוֹת מֻכָּה וְנֶעֱנֶשֶׁת,
מִשְׁכַּב מְנוּחָה אֱלֵי אָבוֹת אֲזַי נִבְחֲרָה, גּוּפַת קְדֹשִׁים בְּלִי תַרְקִיב וְעָבֶשֶׁת,
חַיִּים יְמֻתּוּן, וְאִם־בָּהּ נִקְבְּרוּ עוֹד לְקֵץ יָמִין כְּנֶשֶׁר הֲלֹא נֹעַר מְחַדֶּשֶׁת.
נֶעֱנַשׁ מְדַבֵּר לְשׁוֹן סָרָה בְּאַבְנֵי־יְקָר, כִּי לֹא לְיֹשְׁבִים תְּהִי אֹכְלָה וְחֹלֶשֶׁת,
רַבַּת אֱמֶת הִיא כְּבַת־מֶלֶךְ, לְזֹאת מֹרְדִים בָּאֵל מְקִיאָה כְּסִיר חֶלְאָה וְנִבְאֶשֶׁת;
חֹסֶר בְּלִי מָצְאוּ הַשֹּׁכְנִים בָּהּ, אֲבָל בִּדְבַשׁ וְחָלָב וְכָל־טוֹבָה מְחֻמֶּשֶׁת,
זֶרַע לְשֹׁמְטִים הֲלֹא תוֹסִיף, וְאִם־נֶעֶבְדוּ בָהּ נֶעֶזְבָה אָז תְּהִי מֵהֶם וְנִטֶּשֶׁת,
קִנְאוּ בְּלֹא־אֵל לְאֵל, מִשְׁפָּט בְּלִי יָדְעוּ, שָׁלְחָה אֲרָיוֹת אֱוִיל לִכְתּוֹשׁ בְּמַכְתֶּשֶׁת.
נִבְחַר מְחוֹזָהּ לְבֵית עֹלָה וְאִשֶּׁה וְיַיִן נֶסֶךְ וְסוֹד מַחֲבַת תַּנּוּר וּמַרְחֶשֶׁת;
צֶדֶק בְּקִרְבָּהּ בְּלִי יָמִישׁ וְיָלִין, הֲכִי עָוֹן וְחֵטְא נֹשְׂאָה לָעָם וְכֹבֶשֶׁת,
חַטֹּאת וְאִם־אָדְמוּ תַּלְבִּין, וְהוֹרִית תְּגַל סוֹד זֶה, וְעֵין מֹרְדִים אֵיךְ זֶה מְכַחֶשֶׁת?
אָמְנָה שְׁכִינָה בְּתוֹךְ עַמָּהּ, וְעֵדוּת בְּאֵשׁ שַׁחַק וְנֵר מַעֲרָב, מֵאִיר כְּנִבְרֶשֶׁת;
בֵּית־אֵל מְכֻוָּן לְמוּל שַׁעַר שְׁחָקִים, עֲלוֹת בּוֹ הַתְּפִלּוֹת כְּמוֹ דֶרֶךְ מְפֻלֶּשֶׁת.
גֵּיא מַחֲזֶה נִקְרְאָה, כִּי לַנְּבוּאָה לְבַד נִפְלֵאת, לְחַדֵּד מְאֹד רַעְיוֹן וְלַטֶּשֶׁת,
דִּינֵי נְפָשׁוֹת, וְכֵן מִקְרָא יְרָחִים, וְכָל־הָדָר וְיֶתֶר שְׂאֵת לְקֻחָהּ וְיֹרֶשֶׁת,
הֶכְשֵׁר נְסָכִים וְזֵית שֶׁמֶן מְנָחוֹת וְנֵר לָהּ, כִּי כְּעֵץ טוֹב בְּגַן הָאֵל מְשֹׁרֶשֶׁת,
וּלְפִי קְצִירָהּ יְהִי חֶשְׁבּוֹן תְּקֻפוֹת לְבַד, כִּי הִיא תְּבַכֵּר וְכֹל בִּלְתָּהּ מְלַקֶּשֶׁת.
זִבְחֵי קֳדָשִׁים הֲלֹא חֶבְרוֹן לְזֹאת נִבְחֲרָה, כִּי צֹאן וּבָקָר רְעִי עֹשָׂה וְרֹכֶשֶׁת.
חֶסֶד אֱלֹהִים עֲלֵי שֹׁכְנִים בְּתוֹכָהּ, וְהוּא פֹּקֵד בְּבָנִים וְאִם־נַפְשָׁם מְיָאֶשֶׁת;
טַח מֵרְאוֹת עֵין אֱוִיל נֹטֵשׁ מְגוּרָהּ, בְּמוֹ מִצְוֹת מְאֹד רְחָבָה מִדָּהּ וְנִטֶּשֶׁת,
יְאוֹת עֲנוֹשׁ לֵץ אֲשֶׁר מוֹצִיא עֲבָדָיו, וְזוּג מֹרֵד בְּזוּגוֹ בְּזֶה אִשָּׁה מְגֹרֶשֶׁת.
כִּדְמוּת פְּלָאִים יְהִי נֶגַע בְּקִיר עֵת מְצֹא חֵיל הָאֱמֹרִי — לְזֹאת תְּתַּץ וְנִטֶּשֶׁת.
לִלְחֹךְ עֲפָרָהּ הֲלֹא עֹבְדֵי אֱלִיל יֶהֱמוּ כַּיָּם, וְאִם הִיא בְיַד יָשָׁר מְעֻקֶּשֶׁת:
מוֹרָשׁ עֲדֵי־עַד לְעַם קָדוֹשׁ הֲלֹא נִתְּנָה — אַךְ אִם־בְּרִית יִשְׁמְרוּ כַּדָּת מְפֹרֶשֶׁת.
נָאוָה לְמִי יָאֲתָה בִּלְתִּי לְבֶן־אֹהֲבִים? לֹא־יִתְּנוּ אֶל־יְלִיד בַּיִת — מְחֻפֶּשֶׁת!
סוֹדוֹ לְעַם־זוּ הֲלֹא גָלָה אֱלֹהִים, וְלֹא בָחַר בְּזָרָהּ כְּמוֹ עִוֵּר מְגַשֶּׁשֶׁת;
עַל־יַד גְּבִיר נֶאֱמָן הִכָּה לְמִצְרִי בְּיַד הוֹיָה, בְּפִשְׁעָהּ הֲלֹא כָשְׁלָה וְנוֹקֶשֶׁת,
פֶּלֶא אֲשֶׁר לֹא לְכָל־גּוֹי נַעֲשָׂה יוֹם אֲשֶׁר נָעַר בְּיַם־סוּף וְעָם עָבַר בְּיַבֶּשֶׁת,

לִידִידוֹ כִּי־רָחַק מִמֶּנּוּ

לַכֹּל צָרַי אֶמְצָא   כִּי אִם־לְנֹד הוֹדִים,
דַּאֲגוֹת לְבָבוֹתַי   גָּזְלוּ תְנוּמָתִי;
מִדֵּי תְמוּנָתוֹ   אָשׁוּר, בְּהִכָּבֵד
חשֶׁךְ בְּכָל־בֵּיתִי —   תֶּרֶב דְּאָגָתִי.
אָחִי! הֲיֵשׁ תַּעֲנוּג   מָתוֹק כְּסוֹד רֵעַ,
אֵשֵׁב לְעֻמָּתוֹ   אוֹ הוּא לְעֻמָּתִי?
הַאֶעֱלְצָה אַחַר   נֹדוֹ וּפֵרוּדוֹ,
שָׁקוּל כְּהִפָּרֵד   רוּחִי וְגוּפָתִי?!
הָהּ עַל־זְמַן הִפְרִיד   בֵּינִי וּבֵינֵיהוּ,
וָאֶמְסְכָה יֵינִי   בַּעֲדוֹ בְּדִמְעָתִי!
צוּרִי! הֲיֵשׁ חֶבְרָה   לִי מִפְּרִידָתוֹ?
טֶרֶם אֲסִיפָתוֹ   עָרְבָה אֲסִיפָתִי!

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־צֶמַח דוּרָאן

(נולד במיורקא בחדש אדר ה"א קכ"א, חי בארגון ומפני הגזרות הלך לאלגיר ומת שם ה"א ר"ד)

אֶרֶץ חֶמְדָּה

אֶכְסֹף לְסַפֵּר כְּבוֹד אֶרֶץ מְקֻדֶּשֶׁת,   נַפְשִׁי לְזֹאת תֶּהֱמֶה תָמִיד וְרֹחֶשֶׁת,
נָאָה לְקִרְיַת מְכוֹן שֶׁבֶת אֱלֹהִים הֱיוֹת   זִכְרָהּ לְפִי מִדְּבַשׁ מָתוֹק וְנִדְרֶשֶׁת;
יֵקַד לְבָבִי יְקֹד, אֶהְגֶּה בְּעֵת אֶזְכְּרָה,   הָיְתָה לְעִיִּים וְגַם־שָׂדֶה וְנֶחְרֶשֶׁת.
שֹׁגֶה וְאִם־אֶהֱיֶה אַל־יֵחָשֶׁב־לִי לְחֵטְא   הָאֵל, וְנַפְשִׁי לְזֹאת כֹּפֶר מְבַקֶּשֶׁת;
מִי־יַעֲרֹךְ לָהּ כְּבוֹד גּוֹיִם, וְאֵיךְ אֶעֱרֹךְ   נֹפֶךְ וְסַפִּיר בְּמוֹ בַרְזֶל וּבִנְחשֶׁת?
עֵרֶךְ הֲדָרָהּ בְּלִי נִמְצָא בְּאַרְצוֹת אֱדוֹם   וּבְכָל־גְּלִילוֹת עֲרָב וּבְצֹר וּבִפְלֶשֶׁת,
וּכְמוֹ גְבֶרֶת אֲשֶׁר תִּמְשׁוֹל בְּשִׁפְחָה תְּהִי,   כִּי הִיא לְבַדָּהּ לְבוּשׁ חֹפֶשׁ מְלֻבֶּשֶׁת.
נוֹף זֶה יְנוֹפֵף מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל, וּבוֹ הוּא יְסוֹד   אֶבֶן שְׁתִיָּה, אֲשֶׁר תֵּבֵל מְאַשֶּׁשֶׁת,

רְאוּת נָקָם		אֲקַו בְּשֵׂעִיר וּבְעַמּוֹן,
לְהִתְקָם		לְיוֹם הֲרֵגָה, שְׁכוֹל וְאַלְמוֹן,
גְּמוּל לְחֵיקָם,	זְרוֹעַ אֵלִי עוּרִי,	בַּמַּמְלָכָה הַחַטָּאָה!

בַּהֲגִיגִי		תִּבְעַר־אֵשׁ בְּקִרְבִּי,
לְמַבְלִיגִי		שֹׁד וָשֶׁבֶר בְּכָל־סְבִיבִי,
אֶזְכְּרָה נְגִי־	נָתִי עַרְבִּי וְשַׁחֲרִי,	וְאֶשְׁתּוֹמֵם עַל־הַמַּרְאָה.

יָהּ, הֲקָצֹר		קָצְרָה יָדְךָ מִפְּדוּת?
וְצַר יַעֲצֹר		בְּעַמְּךָ בִּכְבֵדוּת,
וְאָמְרָה צֹר	„הֶאָח“, בִּנְפֹל נִזְרִי,	„הֶחֳרָבָה אִמָּלְאָה!“

שְׁבִי גִּבּוֹר		הֲיֻקַּח אוֹ יִמָּלֵט?
וְאִם יִשְׁבּוֹר		מֹטַת צָר, כִּי שַׁלֵּט?
בְּבֵית הַבּוֹר	יִרְדֶּה בִי בָּחֳרִי	וּכְכֶבֶד מַשָּׂאָה!

שְׁבִי גֶּאֱנָחָה,	בַּת עַמִּי, וְשַׂק תַּגְרִי,
וְגַם־קָרְחָה		הַרְחִבִי כַּנֶּשֶׁר,
וּלְשִׂמְחָה	מַה־זֹּה עֹשָׂה, אִמְרִי,	הֲתִקְרַב וְתָבֹאָה?

תְּהִי מִסְעָד		וְעֵזֶר אֶל־גּוֹלָתִי
לְבַל־תִּמְעַד,		וְשׁוּבְבָה אֶל־נַחֲלָתִי,
וּמִגִּלְעָד	הָבִיאָה־נָּא הַצֳּרִי	לַשְּׁאֵרִית הַנִּמְצָאָה.

חֲזַק נִמְהַר		לְבַב נִכְאֶה לְהַר צִיּוֹן,
בְּרוֹשׁ תִּדְהָר		בִּנְוֹת הֵיכָל וְאַפִּרְיוֹן,
בְּרֹאשׁ כָּל־הַר	יִהְיֶה נָכוֹן הָרִי,	וְעַל כָּל־גִּבְעָה נִשָּׂאָה!

*

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־שֵׁשֶׁת בַּרְפַּת

(נולד לערך ה"א צ', חי בברצלונא, בסרקוסטא ובבלינסיאה, ומפני הגזרות הלך מספרד לאלגיר ומת שם ה"א קס"ח)

קִינָה

לְשֹׁד עִירִי גָּדוֹל כַּיָּם שִׁבְרִי, וְלַחְמִי רֹאשׁ וּתְלָאָה.

יְחִתֵּנִי צוּר־חֶלְקִי וּלְבָבִי,
יְקִימֵנִי לְמַטָּרָה אֶל־אֹיְבִי,
וְתַחְתֵּנִי אֶרְגְּזוּ, וּבִבְשָׂרִי אֵין־מְתֹם, וְנֶגַע נִרְאָה.

צְעָדַי צָד מְלֶכֶת בִּרְחֹבֹתָי,
וְשָׂם בַּסַּד פְּעָמַי מַרְכְּבֹתָי,
וְהֵן יִסַּד בְּצִיּוֹן אֶל־עִירִי פִּנַּת יִקְרַת מְסֻלְאָה.

חֲמוּדוֹתַי לְמַרְגִּיזַי אֵל לְנַחֲלָה,
וְדִמְעוֹתַי לְמַכָּתִי כִּי־נַחְלָה,
וּבְחוֹמוֹתַי וּבְבֵיתִי, כְּבוֹד יַעֲרִי, בָּאוּ רַבִּים וְנִכְאָה.

קְרָא אֵבֶל וּמִסְפֵּד אֶל־יוֹדְעֵי נֶהִי,
וְצִיר וְחֶבֶל אֶל־כָּל־עֹבֵר לוּא־יְהִי,
כְּלֵי־נֶבֶל לְקוֹל בֹּכִים וְכִנֹּרִי, לְנַחֲלָתִי כִּי־נִלְאָה.

בְּרִחֶיהָ בַּעֲדֵי אַרְצִי לְעוֹלָם,
פְּתָחֶיהָ נִסְגְּרוּ וְאָגוּ בְּאֶבְלָם,
צְמָחֶיהָ עָבְשׁוּ, וְעִיר הֲדָרִי נִגְאֲלָה וְהוֹי מוֹרְאָה.

וְאַחֲרֵי רְאוּת עֵינֶיךָ
הָלְכוּ רַעְיוֹנֶיךָ,
וּמוּסָר לֹא שָׁמְעוּ,
גַּם־הַכְלִים לֹא יָדָעוּ.

גֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה
וְנַפְשִׁי בִּי הֹמִיָּה;
בְּשׁוּרִי הָרֵי עֲוֹנַי,
כִּסְּתָה כְלִמָּה פָנָי.

שִׂמְלַת גִּילִי אֶקְרַע,
כִּי־פָנַי לַעֲשׂוֹת רַע
כַּחַלָּמִישׁ שַׂמְתִּי —
עַל־כֵּן לֹא נִכְלָמְתִּי.

סַרְתִּי מִנֵּי־דֶרֶךְ,
לְזֹאת אֶסְפֹּק עַל־יָרֵךְ;
מֵחַטָּאתִי פַּחְדִּי
וּכְלִמָּתִי נֶגְדִּי.

פְּרִי כַחְשִׁי אָכַלְתִּי
וְעֹל פְּשָׁעַי סָבַלְתִּי,
נָשָׂאתִי חֶרְפָּתִי,
בֹּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלָמְתִּי.

וּשְׂעִיפַי יְשִׁיבוּנִי
וּמַחְשְׁבוֹתַי יְרִיבוּנִי:
הֲרֹדֵף רַע וּמְזִמּוֹת
לֹא יִסַּג כְּלִמּוֹת?

בָּנִים לָאֵל חָטְאוּ
וּלְמֵי־יֶשַׁע צָמְאוּ —
בְּזָכְרָם כָּל־אֲשֶׁר אָשְׁמוּ
יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ.

לִמְשָׁרְתָיו בְּעַד נַפְשִׁי
יְצַו מַלְכִּי וּקְדֹשִׁי:
„בְּסוֹד בָּרִים תְּשִׂימוּהָ
וְלֹא תַכְלִימוּהָ!“

יְהִי חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנִי
וְחֶמְלָתְךָ תְקַדְּמֵנִי;
יֹדֵעַ כָּל־נֶעְלָם,
אַל־יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם!

מַה־לִּי וָלָךְ, עֵדֶן, וְאַתְּ אסֶפֶת
כָּל־בַּעֲלוֹת מוּמִים וְכָל־אִישׁ־בֹּשֶׁת,
עַל־כֵּן חֲשַׁבְתִּיךְ בְּעֵינַי אָוֶן;
תֹּפֶת בְּעֵינַי חֵן וְהוֹד יֹסֶפֶת,
בָּךְ כָּל־צְבִיָּה הַיְקָר לִבֹשֶׁת,
וַתֶּאֱסֹף כֹּל מַחֲמַדֵּי־עָיִן!

3

עֶבֶד עִבְרִי

כָּל־הַקֹּנֶה עֶבֶד עִבְרִי, קֹנֶה אָדוֹן לוֹ בִּגְבוּלָיו.
נָתַתִּי אֶל־עֲבָדַי זֶרֶת — בִּקֵּשׁ אַמָּה לוֹ בְּמִשְׁלָיו,
אָמַרְתִּי: סוּרָה וּשְׁבָה־פֹּה — בִּקֵּשׁ כַּר לָשֶׁבֶת עָלָיו,
אָמַרְתִּי: אָכְלָה מִצֵּידִי — בִּקֵּשׁ לִשְׁתּוֹת עִם טוּב מִלָּיו,
אָמַרְתִּי: לִין — בִּקֵּשׁ חָצֵר, בַּרְזֶל וּנְחשֶׁת מִנְעָלָיו,
אוֹכִילֵהוּ פַּת, אַשְׁקֵנוּ יֵין רִקְחִי — בִּקֵּשׁ מָן וּשְׂלָיו,
הִלְבַּשְׁתִּיהוּ אֵפוֹד וּמְעִיל — בִּקֵּשׁ רִמּוֹנִים עַל־שׁוּלָיו —
לָכֵן אָרִים קוֹל כַּשּׁוֹפָר, מִטַּעַם מֶלֶךְ וּגְדֹלָיו:
לִקְנוֹת עִם־הָעֶבֶד — מַקֵּל וּרְצוּעָה לִפְרִי מַעֲלָלָיו!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־דָּוִד בֶּן־סוֹלִי

(חי בטוליטולא בשנת ה״א ס״ו)

תּוֹכֵחָה

שׁוּבִי נַפְשִׁי לְקֹנֵךְ | יוֹם דִּינֵךְ שָׁכַחַתְּ
וְהִכָּלְמִי מֵעֲוֹנֵךְ — | וְצוּר עֻזֵּךְ זָנַחַתְּ,
עַד־מָתַי תָּלִין בְּקִרְבֵּךְ | רָדַפְתְּ יֵצֶר הוֹלֵם,
מַחְשְׁבוֹת אוֹנֵךְ? | מֵאַנְתְּ הִכָּלֵם.

וּמִגְדָּל לְבָבָהּ נָתְנָה עַל־   יְמִינָהּ סוּת כְּמוֹ מַטְלִית לְבָנָה.
אֲנִי גָּדַל מְאֹד לִבִּי בְּעֵינַי   וְחָשַׁבְתִּי לְהָתֵל בָּהּ כְּיוֹנָה,
וְעִם־חָשְׁבִי יְעָצַנִי לְבָבִי,   וְשַׂמְתִּי עַל־מְקוֹם הֶפֶּק לְבֵנָה,
וּמִשַּׁשְׁתִּי אֲנִי עַל־הַלְּבֵנָה   בְּמַחְתָּה הָיְתָה אֶצְלִי נְתֻנָה,
וְאָמַרְתִּי: וְאֵיכָה תַחֲרִשׁוּן,   וְהָעַלְמָה מְאֹד רַב עִצְּבוֹנָהּ?!
לְכוּ מַהֵר, קְחוּ קַרְנֵי זְאֵבִים   וּמִיץ־שַׁיִשׁ וְזֹהַר הַלְּבָנָה,
וְחָלָב תַּרְנְגֹלֶת בַּת־שְׁנָתָהּ,   וְעֵין אָשׁוּת וּמָרַת תֹּר וְיוֹנָה
וְקַח נֹצַת כְּנַף עֹרֵב אֲדַמְדָּם,   וְצֵל הַבּוֹר וְרֵיחַ הַלְּבֹנָה,
וְקַח מִן־הַצְּפַרְדֵּעַ זְנָבוֹ,   וְקוֹל הַתּוֹר וְחָלָב בַּת־יְעֵנָה,
וְהַרְתַּח תּוֹךְ כְּלִי דוֹנַג וּבַשֵּׁל   בְּתוֹכָם תְּאֳמֵי פִרְדָּה שְׁמֵנָה,
וְתִשְׂמֵם עֲלֵי עוֹר הַנְּמָלָה,   וְלָעֶרֶב חֲבוֹשׁ אֹתָם בְּבִטְנָהּ.
וְאִם־מָאֵן תְּמָאֵן לַעֲשׂוֹת זֹאת,   קְחוּ יַלְדָּהּ וּמִרְטוּ אֶת־זְקָנָהּ,
וְשִׂרְפוּהָ בְּמֵי יַם־סוּף לְמַלְּלָהּ,   וְהָעַלְמָה תְּקַבֵּל אֶת־עֲשָׁנָהּ;
וְקַח שַׂעֲרוֹת שְׁחֹרוֹת, צַמְּחוּ־לָהּ   בְּכַף יָדָהּ, לְגָרֵר בָּם לְשׁוֹנָהּ.
וְהִנֵּה־זֹאת חֲקַרְנוּהָ וְכֶן־הִיא,   וְכָזֹאת הִיא עֲצָתִי הַנְּכוֹנָה,
רְאִיתִיהָ בְּסִפְרֵי הַנְּבוֹנִים,   לְמַחְלָתָהּ נְתַתִּיהָ לְמָנָה,
וּמִטַּעַם אֲבֶן־זֹהַר וְרָאזִי   וְאִפּוֹקְרַט וְרָאשֵׁי הַתְּבוּנָה.

2

עֵדֶן וְתֹפֶת

נַפְשִׁי בְקִרְבִּי תַּחְשֹׁב מַחֲשָׁבֶת,
לָקוּץ בְּעֵדֶן־גַּן וְלִרְצוֹת תֹּפֶת,
כִּי־אֶמְצְאָה שָׁם צוּף־דְּבַשׁ עִם־נֹפֶת,
שָׁם כָּל־צְבִיַּת־חֵן וְקוֹל עֲגָבֶת.

מַה־לִּי בְּעֵדֶן־גַּן וְאֵין אַהֲבַת
שָׁם, רַק שְׁחֹרוֹת מִשְּׁחוֹר אוֹ זֶפֶת,
שָׁמָּה זְקֵנוֹת בַּעֲלוֹת יַלֶּפֶת,
נַפְשִׁי בְּחֶבְרָתָם תְּהִי נֶעֱצֶבֶת.

וּצְבָא־רוּם בִּזְבֻל נִשְׁאַרְתִּי,   וּלְבַדִּי נָבִיא נוֹתַרְתִּי,
קָדְרוּ שֶׁמֶשׁ וּלְבָנָה, אַךְ   אוֹרִי יָהֵל, לֹא קָדַרְתִּי!
בֵּין אִם־יִהְיֶה בֵּין לֹא־יִהְיֶה —   בְּקָהָל רָב צֶדֶק בִּשַּׂרְתִּי,
בָּטְחוּ אִישִׁים בִּנְדָרַי — אַךְ   לֹא־קִיַּמְתִּי שֶׁנָּדַרְתִּי;
כֶּרֶם לֹא־נָטַעְתִּי אֶבְצֹר,   שָׂדֶה לֹא־אֶזְרַע קָצַרְתִּי.
עָלַי פָּצוּ פִיהֶם חַכְמֵי   עוֹלָם, אָמְרוּ כִּי סָרַרְתִּי,
וּלְעַוֵּר עֵינַי חָשָׁבוּ,   אָכֵן עֵינֵיהֶם עִוַּרְתִּי,
וּבְחָשְׁבָם כִּי אֹתִי שָׁתוּ —   עַל־חוּג רֹאשָׁם נִתְבַּצַּרְתִּי,
חָשַׂפְתִּי מַצְפּוּן לִבּוֹתָם,   וּבְקִרְבָּם סוֹד לֹא־הִשְׁאַרְתִּי,
בָּזוּנִי יַעַן נִמְכַּרְתִּי,   שָׁכְחוּ כִּי־אֹתָם מָכַרְתִּי,
אַשְׂכִּיר יוֹם יוֹם אִישִׁים אֵין־קֵץ,   אַךְ מִיָּמַי לֹא־שָׂכַרְתִּי,
וּבְרַגְלֵיהֶם אִם־נִרְמַסְתִּי —   אֶזְכֹּר כִּי רַבִּים יִסַּרְתִּי.
אִישִׁים הוֹצִיאוּ דִבָּתִי —   נָפְלוּ תּוֹךְ שַׁחַת חָפַרְתִּי,
וּבְעֵת כִּי עָלַי קָשָׁרוּ,   תּוֹךְ לִבּוֹתָם אָז נִקְשַׁרְתִּי,
לֹא־הָיוּ לָהֶם יָדַיִם,   יוֹם פָּנַי מֵהֶם הִסְתַּרְתִּי.
שִׁבַּרְתִּי רָאשֵׁי תַנִּינִים,   וּבְעֻזִּי הַיָּם פּוֹרַרְתִּי,
לֹא־נִמְלָטוּ מִיַּד רִשְׁתִּי,   הֵם חָלָמוּ — אַף־פָּתַרְתִּי,
אִמִּים הִשְׁפַּלְתִּי עַד־אָרֶץ,   שָׂרִים בֶּעָפָר עִפַּרְתִּי.
וּבְשִׁבְתִּי בָדָד, דּוּמִיָּה,   בָּמַת לִבִּי אַף־נֶעְזַרְתִּי,
אָמְנָם עֵת צָפוּ־מַיִם עַל־   רֹאשִׁי — אָמַרְתִּי: נִגְזַרְתִּי!

*

הַתְּלִים

1

רֹפֵא אֱלִיל

נְדִיבֵי עָם קְרָאוּנִי לְרַפֵּאת   צְבִיָּה חָלְתָה יָמִים שְׁמֹנָה,
מְצָאתִיהָ בְּמִטַּת־שֵׁן, אֲחוּזָה   בְּחַבְלֵי־בוּץ, עָלֵי תוֹלָע אֻמְנָה,
וְאָמַרְתִּי: שְׁלוֹמוֹת לָךְ, צְבִיָּה,   שְׁלוֹמוֹת לָךְ בְּעֶרֶשׂ רַעֲנָנָה!
וְשָׁלַחְתִּי אֲנִי אֶת־יַד יְמִינִי   לְמַשֵּׁשׁ בּוֹ בְּדֹפֶק יַד־יְמִינָהּ,

וּבְעֵת מִמֶּנִּי יִשְׂבַּע אִישׁ, יֹאמַר: דָּבָר לֹא־חָסַרְתִּי!
מִלֵּב אַבִּיר תּוּגָה אָסִיר, שִׂמְחָה וָגִיל לוֹ עוֹרַרְתִּי,
וּלְהַגִּיעוֹ לִמְחוֹז חֶפְצוֹ בִּמְשׁוֹטוֹת שִׂכְלִי חָתַרְתִּי;
חָיוּ שֹׁכְנֵי עָפָר, יוֹם עַל־ לִבָּם טַל אוֹרֹת הִמְטַרְתִּי.
אִישׁ לֹא־שָׁתָה יַיִן יִעָף, יֹאמַר: כֹּחַ לֹא־עָצַרְתִּי!
הָיִיתִי שִׂמְחַת הַיְצוּרִים, וּשְׁנַת טוֹבָתָם עִטַּרְתִּי.
מִן־לֶדְתִּי טַל יַלְדֻתִי, אַזְקִין — אָז תִּגְדַּל תִּפְאַרְתִּי,
מִיּוֹם נֹחַ נָטַע כֶּרֶם, לִמְלֹךְ עַל־תֵּבֵל נִכְתַּרְתִּי;
כִּי יִתְהַלֵּל כָּל־מִתְהַלֵּל, עַל־כָּל־תַּעֲנוּגִים אֻשַּׁרְתִּי,
וּלְהַרְאוֹת הָעַמִּים יָפְיִי — עַל־גִּלְדִּי שַׂק לֹא־תָפַרְתִּי,
עָרֹם יִרְאוּנִי — לֹא־אֵבוֹשׁ, לֹא־חָפַרְתִּי כִּי נֶהְדַּרְתִּי.
כָּל־אִישׁ יַחְשֹׁק אֶת־פִּי לִנְשֹׁק, וּבְעֵינֵי רֹאַי יָקַרְתִּי,
שַׂר עִם־סֹחֵר פְּנֵי שֹׁחֵר, וּפְנֵי אַחֵר לֹא־שִׁחַרְתִּי·
אָסִיר שָׂפָה אֶל־נֶאֱמָנִים, וּלְשׁוֹן נִלְעָגִים הִגְבַּרְתִּי,
אַפְרִיד לִבּוֹת הַנִּצְמָדִים, חֵשֶׁק עִם־עָפְרָה הֶחְבַּרְתִּי,
וּבְתֻלוֹת נוֹבַבְתִּי, וּבְיַד הַחֹשְׁקִים אֹתָם הִסְגַּרְתִּי,
כָּל־הַחֹשְׁקִים לִי זִבֵּחוּ, אַף־קִטְּרוּ אֶל־מִכְמַרְתִּי,
כִּי בָהֵמָּה שָׁמֵן חֶלְקָם, וּלְהַמְצִיא חֻקָּם מִהַרְתִּי.
כָּל־דֶּרֶךְ אֶדְרֹךְ נָגַהּ אוֹר, יָקָם לִי אֹמֶר גָּזַרְתִּי.
אִישִׁים חָשְׁבוּ לִקְבֹּר אֹתִי — זֶה כַּמָּה אֹתָם קָבַרְתִּי,
אוֹתִי דִּמּוּ לַהֲרֹג — וּבְעֹז יָדִי עַל־כֻּלָּם גָּבַרְתִּי,
אֵת שֶׁהִתִּירוּ אָסַרְתִּי, אֵת שֶׁאָסְרוּ הִתַּרְתִּי,
וּבְעֵת שָׂחֲקוּ אָז בָּכִיתִי, וּבְעֵת בָּכוּ אָז שׁוֹרַרְתִּי,
וּבְעֵת פָּרְצוּ — בָּנִיתִי, וּבְעֵת בָּנוּ אָז סָתַרְתִּי,
וּבְעֵת עָקְרוּ — נָטַעְתִּי, וּבְעֵת נָטְעוּ — עָקַרְתִּי,
וּבְעֵת דִּבְּרוּ — הֶחֱשֵׁיתִי, וּבְעֵת הֶחְשׁוּ אָז דִּבַּרְתִּי,
וּבְעֵת שָׁמְרוּ — הִשְׁלַכְתִּי, וּבְעֵת הִשְׁלִיכוּ שָׁמַרְתִּי,
קֶשֶׁר אַמִּיץ אַתִּיר, וּבְרִית כְּרוּת בֵּין רֵעִים הֵפַרְתִּי,
שׁוֹשַׁתִּי עִיר אַף־מַמְלָכוֹת, וּגְבֻלוֹת עַמִּים הֵסַרְתִּי,
וִיסֹדֵי עִיר גִּלִּיתִי, אַף אַבְנֵי־נֵר לַגַּי הִגַּרְתִּי,

2

מַה־יַּעֲשׂוּ אֵלַי צְבָא מָרוֹם,   מַה־יַּעֲשֶׂה שֶׁמֶשׁ, וְאִם־מָרָד?
אֶחֱזֶה צְבִיַּת־חֵן לְאוֹר יוֹמָם —   מַה־תַּעֲרֹץ, לִבִּי, וּמַה־תֶּחֱרַד?
תִּתְגַּל בְּתוֹךְ אָהֳלִי וְהִנֵּה אוֹר,   תִּתְכַּס וְתִתְעַלַּף — וְהַיּוֹם רָד!

3

לִבִּי סְחַרְחַר בִּי,   עָפְרָה צְבִיַּת־חֵן,
מַיִם וְשִׁבֹּלֶת   תַּשְׁקְךָ שְׂפָתֶיהָ;
נָס מִפְּנֵי קִצְפֵּךְ   אָז יוֹם חֲרוֹן אַפֵּךְ,
עַד־גַּעֲרַת תִּגֵּךְ   כַּיּוֹם חֲלַפְתִּהוּ;
חוּסִי עֲלֵי נַפְשִׁי,   בִּי, יַעֲלַת הַחֵן,
פֶּן־יֹּאמְרוּ עָלַי: אִשָּׁה הֲרָגַתְהוּ!

4

אֶפְקֹד צְבָא מָרוֹם וְאֶרְאֶה, כִּי   נִפְקַד מְקוֹם צֶדֶק וְאוֹר נֹגַהּ,
וָאֶשְׁאֲלָה כָּל־הֹבְרֵי שַׁחַק: מִי זֶה וְאֵי־זֶה הוּא אֲשֶׁר שָׁגָה,
לִגְנֹב כְּהַיּוֹם כּוֹכְבֵי מָרוֹם   וּלְהַעֲמִיד אֶרֶץ עֲלֵי תוּגָה?
וַיֹּאמְרוּ־לִי: דּוֹד, שְׁאֵלָתְךָ   לִמְאֹד חֲקַרְנוּהָ לְהַשִּׂיגָהּ!
לֹא־נֶעְדְּרוּ צֶדֶק וְנֹגַהּ, כִּי   עַל־חוּג אֲדָמָה זָהֳרָם יִגַּהּ,
אַךְ יָרְדוּ הֵמָּה וְשָׁכְנוּ רֹאשׁ   עָפְרָה, בְּשׁוֹשַׁן הַיָּפִי סוּגָה;
שׁוּר עֵין יְמִינָהּ — תֶּחֱזֶה צֶדֶק,   שׁוּר עֵין שְׂמֹאלָהּ — תֶּחֱזֶה נֹגַהּ!

*

לֵץ הַיַּיִן

יֹאמַר יַיִן: עֹז אֲזַרְתִּי,   לִפְגָרִים נֶפֶשׁ הֶחֱזַרְתִּי;
אֵין לִתְמֹהַּ, אִם־לִי תִכְרַע   כָּל־בֶּרֶךְ עִם־זוּ יָצַרְתִּי,
כִּי רַבִּים מִמָּוֶת אֶגְאַל,   וִימֵי רַבִּים כֵּן הִקְצַרְתִּי.
זֶה חַסְדִּי עִם־רֵעַי, כִּי כָל־   מֹצְאִי יֹאמַר: אַךְ עָשַׁרְתִּי!

אֶחְלֹק גּוּפִי לִשְׁנֵי מָנוֹת — וּבְחַר־לָךְ אַחַת מֵהֵנָּה,
הָאֵזוֹר הוּא יִגְבּוֹל־אֹתָם בֵּין עֶלְיוֹנָה לַתַּחְתּוֹנָה,
הָעֵמֶק שְׁאָלָה אוֹ הַגְבֵּהַ, כִּי מָנוֹת לֹא־לָךְ אֶתֵּנָה!
עֵת שָׁמַעְתִּי, לֹא־יָדַעְתִּי אִם־אַשְׁמִילָה אִם־אֵימִנָה,
עֵינַי יָזִקוּ מִטְרוֹת עֹז וַתָּבֹאנָה וַתִּדְלֶנָה,
אָז אָמַרְתִּי: נִגְזַרְתִּי, כִּי נַפְשִׁי כַּיּוֹם לֻקְּחָה בְשֵׁנָה!
לֹא־יָדַעְתִּי בִּלְתִּי הַיּוֹם, נַפְשִׁי עַד־כֹּה לֹא־הֵבִינָה,
כִּי עָפְרָה יַד חִשְׁקָהּ תִּקְפֹּץ, וּבְאִישׁ חֵיקָהּ תֵּרַע עֵינָהּ,
וּנְקַלֹּתִי עוֹד מִזֹּאת, כִּי כָאֵלֶּה אֹתִי תִקְרֶאנָה,
אַךְ לִכְבוֹדֵךְ, עָפְרָה, אֶקַּח לִי הַמָּנָה הָעֶלְיוֹנָה.
כִּשְׁמֹעַ זֹאת עָפְרַת הַחֵן, אָז כִּלְיוֹתֶיהָ תַעֲלֹזְנָה,
וַתִּשָּׁבַע: חֵי הַחֵשֶׁק, חֵי חִשְׁקֶךָ, לִבִּי עֻגָּה!
יַעַן הָיְתָה־זֹּאת עִם־לִבְּךָ, כִּי לִנְדִיבוֹת לִבְּךָ פָּנָה,
חַי־אָנִי — הָאֵזוֹר תַּחַת כַּפּוֹת רַגְלַי שָׁם אָכִינָה,
וּמָשַׁלְתָּ בַכֹּל, וּשְׁתֵּי הַמַּמְלָכוֹת לָךְ תִּהְיֶינָה!
אָז הָלַכְתִּי עִם עָפְרַת־חֵן, עַד־בָּאתִי אֶל אַפִּרְיוֹנָהּ,
אֲבַלְתִּי יַעְרָהּ, אָרִיתִי מוֹרָהּ, גַּם־שָׁתִיתִי יֵינָהּ. —
וּזְמַנִּי עַתָּה הֶלְאָנִי, וּצְבִיּוֹת חֵן לִי תִבְזֶינָה,
לֹא־תַחְשֹׁקְנָה בִּי, וּבְקוֹלִי לֹא־תִשְׁמַעְנָה, לֹא־תֹאבֶינָה;
אִם־אָמַרְתִּי לַחְשֹׁק עָפְרָה — חֵשֶׁק אַחֵר יִשְׁכְּבֶנָּה,
לֹא־תִתְפַּשְׂנָה מִיָּדִי זֶ־ בַּת, עוֹלָתִי לֹא־תִרְצֶינָה.
אֶצְעַק חָמָס לִצְבִיּוֹת, כִּי כִּגְמוּל יָדַי לֹא־תִגְמֹלְנָה,
לֹא־נָשִׁיתִי לֹא־נָשׁוּ־בִי, כִּי רָעָה עָלַי תַּחְרֹשְׁנָה.
אֶתְמַהּ עַל־כִּי תָקֹצְנָה בִּי, כִּי טָמֵא וּכְסִיל תַּחְשֹׁבְנָה,
לֹא נֶחְלוּ עַל־שִׁבְרִי כַּיּוֹם, אִלּוּ מַתִּי — לֹא תִבְכֶּינָה,
לוּ נִמְכַּרְתִּי בִקְשִׂיטָה אֶל־ עֵקֶר — אֹתִי לֹא תִפְדֶּינָה,
לוּ אֶהְיֶה פֶּטֶר לַחֲמוֹרָן — לֹא־תִפְדֶּנִי, לִי תַעֲרֹפְנָה —
כִּי הִלְבִּין שַׂעְרִי, וּזְקָנִי מִזָּהָב אֶל־כֶּסֶף שָׁנָה,
כִּי־יָצָא קֶצֶף הַשֵּׂיבָה, גַּם־הֵחֵל נֶגַע הַזִּקְנָה!

הֲדַי עָרְבוּ לִצְבִיּוֹת חֵן   וַיָּבֹאוּ אֶל־קִרְבֶּנָה,
לֹא־שָׁגְבָה עָפְרָה מִמֶּנִּי,   לֹא־תִבָּצֵר עִיר צִיּוֹנָה,
אִם־תִּסְתַּתֵּר בַּמִּסְתָּרִים —   הֶאָנֹכִי לֹא־אֶרְאֶנָּה?
לוּ תֵחָבֵא אֶל־תּוֹךְ הַיָּם —   מִשָּׁם יָדִי תִּקָּחֶנָּה,
אִם־תַּגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר אוֹ   בֵּין כּוֹכָבִים תָּשִׂים קִנָּהּ,
אוֹ כָעֵת בַּמָּרוֹם תַּמְרִיא —   מִשָּׁם יָדִי תוֹרִידֶנָּה,
אַשְׁפִּילֶנָּה עַד־הָאָרֶץ,   עַד־הֶעָפָר אַגִּיעֶנָּה!
אָנֹכִי בַּדֶּרֶךְ, וּזְמַ־   נִּי נָחַנִי אֶל־תּוֹךְ גַּנָּהּ,
לִרְאוֹת הַדּוּדָאִים, לִרְעוֹת   בַּגַּנִּים, לִלְקֹט שׁוֹשַׁנָּה.
שָׁם רָאִיתִי עָפְרָה בָרָה   וּמְקֻטֶּרֶת מֹר וּלְבוֹנָה,
יוֹם צִיֵּר חוֹנֵן הַצּוּרוֹת   אֹתָהּ — מִכָּל־עֵשֶׂק פִּנָּה,
לֹא־הוֹלִיד עַל־תֵּבֵל כִּדְמוּ־   תָהּ, וּכְצַלְמָהּ עוֹד לֹא־שָׁנָה,
יוֹם הֻלֶּדֶת הַנִּכְבֶּדֶת   כָּל־הֶהָרִים פָּצְחוּ רִנָּה;
רֹאשָׁהּ עָלֶיהָ כַּכַּרְמֶל,   וּשְׂפָתֶיהָ מָן תִּטֹּפְנָה,
וּמְאוֹרֵי אוֹר בַּשָּׁמַיִם   קֹדְרִים מוּל זֹהַר יִפְעָתָהּ,
שָׂרְךָהּ אַגַּן סַהַר לֹא־יֶחְ —   סַר, וַעֲרֵמַת־חִטִּים בִּטְנָהּ,
וּלְחָיֶיהָ — כָּל־הָאוֹרִים   בָּם תִּזְרַחְנָה, בָּם תַּעְרֹבְנָה,
וּבְנִרְדָּם לֵב נִרְדָּם יֵעוֹר,   וּבְנִיר־דָּם כָּאוֹר תָּאֹרְנָה;
עֵינֶיהָ לַהַט הַחֶרֶב,   תִּתְהַפֵּכְנָה אֶל־כָּל־פִּנָּה,
עֶשְׁתֹּנֹתַי וּמְזִמּוֹתַי   גַּם־עֵינַי בָּהֵן תַּבֵּטְנָה,
מִשְׁתָּאוֹת מַחְשׁוֹת לָדַעַת,   אִם־תִּגָּרַשְׁנָה אוֹ תִקְּרֶאנָה —
לֹא־הִבְחַנְתִּי, אַךְ הֶאֱמַנְתִּי   כִּי הֵן אֹמְרוֹת: לְבָנָה שִׁבְנָה!
חַטּוֹתִי רָאִיתִי אוֹר, כִּלְ־   יוֹתַי כָּאֵשׁ כֵּן תִּבְעַרְנָה,
לֹא־יָדַעְתִּי אִם אֵשׁ חִשְׁקָהּ   הוּא אֶת־נַפְשִׁי יַלְהִיבֶנָּה,
אוֹ מִמָּרוֹם שָׁלַח בִּי אֵשׁ   עַל־עַצְמֹתַי וַיִּרְדֶּנָּה.
אָמַרְתִּי: מַה־יָּפִית, עָפְרָה,   יִפְעַת הוֹדֵךְ מִי זֶה מָנָה?
אִם־עֵינַיִךְ לִי תִמְחַצְנָה —   יָדַיִךְ אֹתִי תְּרַפֶּינָה,
חוּסִי עָלַי, וּתְנִי־נָא לִי   מִדּוּדָאֵי חִשְׁקֵךְ, יוֹנָה!
כִּשְׁמֹעַ עָפְרָה שָׂשׂ לִבָּהּ,   גַּם־עֵינֶיהָ בִּי תִצְפֶּינָה,
אָמְרָה: בִּשְׁתַּיִם תִּתְחַתֵּן   בִּי הַיּוֹם, נֵזֶר הַבִּינָה!

יַנְחֶה זְמָן אֹתִי וְיִתְפַּלָּא   בִּי, כַּאֲשֶׁר נָחָם וְהִסִּיעָם,
אֵרֵד שְׁאוֹל תַּחְתִּית, וְאַגִּיעַ   בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יָרָם וְהִגִּיעָם,
יַשְׁקֶה זְמַנִּי לַעֲנָה וָרֹאשׁ   לִי, כַּאֲשֶׁר הִשְׁקָם וְהִשְׂבִּיעָם,
יַשְׁפִּיל גְּאוֹן לִבִּי וְיַכְנִיעַ   עָרְפִּי, כְּהִשְׁפִּילָם וְהִכְנִיעָם.
לוּלֵי אֲשֶׁר יָעַד אֱלֹהִים חַי   לָשׁוּב לְרַחֵם אֶת־אֲשֶׁר זָעַם,
עֵת יָקִצוּ כָּל־שֹׁכְנֵי עָפָר   חַסְדּוֹ וְעֱזוּזוֹ לְהוֹדִיעָם,
וּלְהַחֲלִיץ עַצְמוֹת מְקַדְּשָׁיו   אֶת־מַלְאָכָיו יִשְׁלַח לְהַרְגִּיעָם —
זֹאת בַּחֲזוֹתִי יִפְּלוּ פָנַי,   יִמַּס לְבָבִי יַעֲמֹד נִפְעָם!

*

תֵּבֵל — תֶּבֶל

תֵּבֵל — כִּשְׁמוֹ הַיָּדוּעַ,   יִדְמֶה אֶל־גֶּשֶׁר רָעוּעַ,
תַּחְתָּיו נַחַל שׁוֹטֵף עָמֹק,   בּוֹ נָתוּן חֶבֶל גָּרוּעַ,
דַּלֶּה עָצֵל, יָמָיו כַּצֵּל,   רֹאשׁ פָּרוּעַ, אִישׁ־צָרוּעַ,
וּדְלִי רָצוּץ, נִבְזֶה, נָפוּץ,   קָלוּט, שָׂרוּעַ, קָרוּעַ —
יוֹם בָּא לִדְלוֹת נָפַל, וַתִּ־   שָּׁבֵר כַּד עַל־הַמַּבּוּעַ!

*

שִׁירֵי אַהֲבָה וָחֵשֶׁק

1

הָהּ לִזְמַנִּי, כָּתַב שִׂטְנָה   עָלַי, לֹא־הִשְׁאִיר לִי עֶדְנָה!
בִּימֵי חָרְפִּי הַשִּׁיר עַל־פִּי   רָתַם רִכְבּוֹ, עַל־פִּי חָנָה;
כָּל־הַשִּׁירוֹת מִבּוֹר שִׁירוֹ־   תַי תִּקָּחְנָה וַתְּמַלֶּאנָה,
מִרְמַס רַגְלַי הֵם תִּרְעֶינָה,   מִרְפַּשׂ רַגְלַי הֵם תִּשְׁתֶּינָה,
לוֹ הִמְלִיכוּ מֶלֶךְ שִׁירֵי   חֵשֶׁק — שִׁירוֹתַי תַּמְלֵכְנָה.
הָיִיתִי שַׁעֲשׁוּעֵי לִבּוֹת,   יַעֲלוֹת הַחֵן בִּי תָגֵלְנָה,
בִּי תִשְׁכַּחְנָה אֵידָן, אֹתִי   עַל־רֹאשׁ שִׂמְחָתָן תַּעֲלֶינָה,
וּבְחַצְרֵיהֶם וּבְטִירֹתָם   הָיִיתִי קָרוּא רִאשׁוֹנָה;

טָה אוֹמְרָה, נִכְאָב, וְיֹצֵר עַיִן
בֹּחֵן לְכִלְיוֹתַי, וְיָדוֹ רִקְּמָה
גָּלְמִי, וְכָל־רֵעַי בְּסִפְרוֹ נִכְתְּבוּ;
הוֹצִיא יְסוֹד עוֹלָם לְיֵשׁ מֵאַיִן
מַשְׁקִיף סְתָרֵינוּ, וְאֵיךְ נִתְחַכְּמָה
לַסְתֹּר עֲצָתֵנוּ — וְדִינָיו נִצָּבוּ!

*

בֵּית מוֹעֵד לְכָל־חָי

עֵת אֶחֱזֶה קִבְרֵי בְּנֵי הָעָם   יִפֶּם לְבָבִי יַעֲמֹד נִפְעָם,
כִּי־אֶזְכְּרָה הַשֹּׁכְבִים שָׁמָּה,   אֵיךְ הָיְתָה אָרְחָם וְגַם־רִבְעָם,
אֶזְכֹּר יְמֵי שִׁבְתָּם בְּתֵבֵל, אַף־   אֶזְכֹּר נְסִבָּה סִבְּבָה נָסְעָם.
בָּהֶם אֲנָשִׁים חָכְמוּ לִמְאֹד,   עַד כִּי־לְמֶרְחָק נָשְׂאוּ דֵעָם,
הַדֹּרְשִׁים טוֹבָה אֱלֵי עַמָּם,   הַדֹּבְרִים שָׁלוֹם לְכָל־זַרְעָם;
בָּם בַּהֲמוֹת שָׂדַי בְּתַבְנִית אִישׁ,   וַיְשַׁלְּחֵם הָאֵל בְּיַד־פִּשְׁעָם;
בָּם בַּעֲלֵי אַשְׁמָה כְּמוֹ אָמוֹן,   אַף־בַּעֲלֵי חַטָּאת כְּיָרָבְעָם,
הָאֹמְרִים לַעֲבְרִים סוּרוּ,   וּמְקַדְּשִׁים הָעָם בְּמַגָּעָם,
יִתְהַלֲלוּ יִתְמֹלֲלוּ אֵימִים,   אַף־הֻמְּכוּ לוֹ שֶׁמְעוּ שִׁמְעָם,
גִּלְאָה זְמָן לִרְפֹּא מְשׁוּבוֹתָם,   כִּי־הֶחֱלִיף צִבְעָם וְלֹא טִבְעָם,
לֹא־נָתְנוּ לִבָּם לְאַחֲרִיתָם,   הִטּוּ לְבָבָם אַחֲרֵי בִצְעָם.
שָׁמָּה רְשָׁעִים חָדְלוּ רֹגֶז,   שָׁם יֹעֲצֵי אֶרֶץ בְּמַדָּעָם,
שָׁמָּה עֲבָדִים מֵאֲדֹנֵיהֶם   חָפְשִׁים, וְשָׁם כֵּהָה, אֱמֶת, נִגְעָם,
שָׁמָּה יְגֵעִים בַּזְּמָן נָחוּ,   שָׁם מָצְאוּ נַפְשָׁם וּמַרְגּוֹעָם,
קָטֹן וְגָדוֹל שָׁם, וְכָל־הַיְקוּם   שָׁם רָבְדוּ עַרְשָׂם וּמַצָּעָם,
יַחַד אֲסִירִים שַׁאֲנָנוּ שָׁם,   לֹא שָׁמְעוּ נֹגֵשׂ וְקוֹל רַעַם,
לֹא־נִכְּרוּ שׁוֹעִים וְנִכְבָּדִים   לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים, מָלְאוּ זַעַם,
הִתְיָאֲשׁוּ הֵם מֵרְאוֹת טוֹבָה,   לֹא־עוֹד יְקַוּוּ לַחֲזוֹת נֹעַם.
לִבִּי סְחַרְחַר בַּחֲזוֹת כָּל־זֹאת,   לֹא־אֶשְׂמְחָה עֵת אֶחֱזֶה צַלְמָם,
צַר־לִי, וְאִם אֶהְיֶה כְמִתְעַלֵּם — יוֹם יוֹם אֲנִי הֹלֵךְ לְמַסָּעָם,

מֵיָיָ מִשְׁפַּט־אִישׁ

אוֹיָה לְנַפְשִׁי, מַה־מְּאֹד יָרֵאתִי!
אִלּוּ אֲנִי קָרוּא לְמִשְׁפַּט־מֶלֶךְ,
יִזַּל כְּטַל דִּמְעִי וְרוּחִי תֵלֵךְ,
נַפְשִׁי אֲנִי לַמָּוְתָה הֶעֱרֵיתִי.

צַר־לִי, עֲמִיתַי, וַאֲנִי נִקְרֵאתִי
לִפְנֵי אֲדוֹן עוֹלָם, רְאוּ אֵיךְ אֵלֵךְ,
מָה מִתְבּוּנָה וֶאֱמוּנָה הֵלֶךְ?
טוֹב־לִי אֲנִי עוֹד שָׁם וְלֹא־נִבְרֵאתִי!

אוֹיָה, יְחִידָתִי, וְאֵיךְ לֹא־תַחְשְׁבִי
מָחָר אֲשֶׁר תִּסְעִי? רְאִי אָן תַּחֲנִי,
יוֹם שֶׁיְּדֻבַּר־בָּךְ רְאִי מַה־תַּעֲנִי!
מִכֵּס רְדִי, נַפְשִׁי, וְעַל־עָפָר שְׁבִי,
עֶרֶשׂ רְבַדְתּוּ לָךְ תְּמוֹל שָׁם תִּשְׁכְּבִי,
מַצְרֵף וְכוּר לָאֵל — וּבוֹ תִּבָּחֲנִי!

*

עַיִן רָאָה

תַּרְתִּי בְלִבִּי: אִם יְלוּד אִשָּׁה קְצַר
יָמִים שְׂבַע־רֹגֶז יְמַשֵּׁשׁ אָהֳלִי,
יִשְׁמֹר תְּנוּעוֹתַי וְיַשְׁקִיף פָּעֳלִי —
אֶוָּסְרָה, אֶתֵּן לְרוּחִי מַעְצָר,

אַיְשֵׁר פְּעֻלּוֹתַי וְאֶהְיֶה נֶעְצָר;
אִם־כִּי יְהִי אָוֶן וְנֶגַע אוֹ חֳלִי,
אֶכְתּוֹשׁ גְּאוֹן לִבִּי בְּרִיפוֹת בַּעֱלִי,
אָאִיר פְּנֵי נַפְשִׁי כְּמוֹ־אוֹר וָצָר.

קוּמָה יְיָ, רִיבָה רִיבְךָ מֵאֹיְבֶיךָ כֻּלָּהֶם,
מָתְנֵיהֶם תָּמִיד הַמְעַד וּמַלֵּא קָלוֹן פְּנֵיהֶם,
רָשְׁפֵם בְּאֵשׁ חֲרוֹנְךָ וּבְרוּחַ סוּפָתְךָ תְּבַלְּהֵם,
תִּתֵּן לָהֶם מְגִנַּת־לֵב תַּאֲלָתְךָ לָהֶם!

שַׁכְּרֵם כּוֹס חֲמָתְךָ וּתְנֵם לִמְשִׁסָּה וּבִזּוֹת,
חֶרֶב נֹקֶמֶת נְקַם־בְּרִית דָּמָם לְהַזּוֹת,
תִּפְאֶרֶת כְּבוֹדְךָ לְמַעַן יֵדְעוּ הַכֹּל בְּמַחֲזוֹת,
כִּי יַד־יְיָ עָשְׂתָה זֹּאת.

מַהֵר לְשַׁלֵּם גְּמוּלָם בְּרֹאשָׁם וְעֵינֵינוּ יְשֻׁרוּן,
וְרוֹעֲךָ הַגְּדֹלָה לַחְשֹׂף לְעֵין חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן,
שִׁבְחֲךָ אָז יְתַנּוּ הַכֹּל וְיָעִידוּ בְּכִשְׁרוֹן:
אֵין כָּאֵל יְשֻׁרוּן!

הָשֵׁב שְׁבוּת עַמְּךָ וּבְנֵה מִקְדַּשׁ אֲרִיאֵל,
קַיֵּם נֹעַם דְּבָרְךָ: „וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל“;
חָזֵק וְאַמִּיץ, הַרְאֵנוּ נִקְמָתְךָ בְּצַר נוֹאֵל,
וְיִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל!

רַבִּי עִמָּנוּאֵל בֶּן־שְׁלֹמֹה

(ברומא, נולד לערך ה"א ל', ומת לערך ה"א צ')

טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ

אִם־תִּקְטְלֵנִי, אֵל, לְךָ אוֹחִילָה, אָנוּס לְעֶזְרָה מִמְּךָ — אֵלֶיךָ,
אֶתְכַּס בְּכַנְפוֹת חַסְדְּךָ יוֹם צָר, וּמֵ־ חֲמָתְךָ אֶבְרַח עֲדֵי צִלֶּךָ,
אֶבְטַח בְּיוֹם חשֶׁךְ וְקַדְרוּת זַעְמְךָ, לֵאוֹר בְּאוֹר יִשְׁעֲךָ וְנֵר הִלֶּךָ;
הִנֵּה לְבָבִי עִם־לְבָבוֹת עַמְּךָ — עַמְּךָ נְדָבֹת הֵם בְּיוֹם חֵילֶךָ!

*

זֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל, מִנִּי־קֶדֶם מְשַׁעֲשָׁעָה,
בִּגְדֵי אַלְמְנוּת לִבְשִׁי וְהָסִירִי עֶדְיֵי שַׁעֲשׁוּעָה,
חַגְּנִי לְקִנֵּךְ וְאַל־תִּתְּנִי פוּגַת, לְהַמְנִיעָה
קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדִּמְעָה!

מִסְפְּרֵי רוּם, מְשָׁרְתֵי אֵל נוֹרָא וְעֶלְיוֹן,
רֶגֶשׁ שַׁוְעָה הִשְׁמִיעוּ לְפָנָיו, וְזֹאת תִּבְעָיוֹן:
יְהִירִים, חָמְסוּ תוֹרָתוֹ, מִדֶּשֶׁן עֶפְרָם יִרְוָיוֹן;
מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָּיוּן!

כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל יִתְאַסְּפוּ יַחַד בִּזְרִיזוּת,
אֲנָשִׁים וְנָשִׁים, לִקְרֹא עֲצָרָה וְלִשְׁקֹד מְזוּזוֹת,
לֹחֵץ יַעַן גָּבַר מַחְמַד עֵינֵינוּ לְהִבָּזוֹת,
וְנָצוּמָה וּנְבַקְשָׁה מֵאֱלֹהֵינוּ עַל־זֹאת!

מַה־חֵפֶץ בַּחַיִּים לְיֶתֶר פְּלֵיטָה הַנִּשְׁאָרָה
בְּאֵין חָזוֹן וְנָבִיא וְאֵין זֶבַח וְכַפָּרָה?
נוֹסְדוּ־יַחַד זָרִים לִשְׁלֹחַ יָדָם בְּעֶבְרָה,
לָקַחַת אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה!

סוֹד מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע יָעֲצוּ עַבְדֵי לַמֶּלֶךְ,
רָפַס וְרָמַס תּוֹרַת חֶסֶד בְּסָחוּב וְהַשְׁלֵךְ;
עֵינַי חָשְׁכוּ עַל־קְרִיעַת תּוֹרָתִי בְּהֵיכָלֵךְ
בְּתַעַר הַסֹּפֵר וְהַשְׁלֵךְ.

פַּחֲדוּ בְצִיּוֹן חַטָּאִים מִפְּנֵי פַּחַד אֲדֹנָי,
הָעֵת הַרְאוֹת כֹּחַ מֶמְשַׁלְתּוֹ לָדִין דִּינָי!
צַעֲקָתִי קֶשֶׁב לִנְקֹם נִקְמַת תּוֹרָתְךָ לְעֵינָי,
וְעַתָּה יִגְדַּל־נָא כֹּחַ אֲדֹנָי!

וּמִכְשׁלֵי הַזְּמָן הַסּבְבִים בָּעִיר, הָעֲטָרִים אֶל־חֲמֻדוֹתַי לְתָפְשָׂם,
וְהָיָה כָּל־מַחְמַד עֵינַי יָשִׂימוּ בְיָדָם וְלָקָחוּ,
וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה, אַתֶּם רִאשׁנָה הַמְּטְבָּעִים בְּהֶפְסֵד,
וְהָיְתָה לִּי חֶבְרַתְכֶם לְמוֹקֵשׁ לְהַאֲבִידֵנִי גַם־אֲנִי עִמָּכֶם;
וְכִי יֵהָפֵךְ לְבַבְכֶם וּקְרָאתֶם לִי לִתְשׁוּעוֹת — מֵאַיִן אוֹשִׁיעֲכֶם?
הֲמִגָּרְנֵי תְבוּנוֹת אֲשֶׁר סָכָלְתִּי?
אוֹ מִיִּקְבֵי גְבוּרוֹתַי אֲשֶׁר שִׁכָּלְתִּי?
כִּי אִם־אֶת־הַטּוֹב לֹא נְקַבֵּל מֵאֵת הָאֱלֹהִים —
גַּם־לִי גַּם־לָכֶם לֹא יִהְיֶה . . .

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־אַבְרָהָם

(ברומא; היה חי עוד בשנת ה״א ג״ב)

סְלִיחָה

עַל־סִפְרֵי הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרְעוּ

אֲבוֹת עוֹלָם, יְשֵׁנֵי מַכְפֵּל, מַה־לָּכֶם
מַחְשִׁים עַד־עֵת קֵץ עַל־עֲלֵלֵיכֶם?
בִּינוּ לָשֵׂאת בַּעֲדָם רִנָּה וּתְפִלָּה בְּהִלּוּלְכֶם,
הַמַּזְכִּירִים אֶת־יְיָ, אַל־דֳּמִי לָכֶם!

גִּזְעֵי יַעֲקֹב, שְׁנֵים עָשָׂר שִׁבְטֵי קְהָלוֹ,
שִׁקְדוּ לְהִתְפַּלֵּל לְכֻלּוֹ אֹמֵר כָּבוֹד בְּהֵיכָלוֹ,
דִּין תּוֹרָתוֹ לִתְבֹּעַ מִצַּר הַמִּתְקוֹמֵם לְמוּלוֹ,
וְאַל־תִּתְּנוּ דֳמִי לוֹ!

הֲלֹא מֵאָז רֹעֶה נֶאֱמָן הֵשִׁיב כְּעָסָיו,
הַמְקַבֵּל מִיָּד לְיָד שְׁנֵי לֻחֹת מַעֲשָׂיו,
וְאֵיךְ עַתָּה לְקָחוּהָ, חֲטָפוּהָ יַחַד מַכְעִסָיו,
הַיָּדַיִם, יְדֵי עֵשָׂו?

כִּי־יְפַתּוּם אֲהָבִים מַרְהִיבִים, וּמְחוֹגוֹת תַּעֲנֻגוֹת יִתְהַלְּכוּ,
לְהִתְעַלֵּס בַּעֲצַבֵּי עִשְׂבֵּי עֲדָנִים,
לְהַשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ בְּהֶמְתָּם וְלִרְעוֹת רוּחָם הַמְרַחֶפֶת עַל־שַׁלְהֶבֶת תַּאֲוָתָם —
אַחֲלִיק לָהֶם אֲמָרִים אֱמֶת,
לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי מְהָרְסַי
וְלָשׁוּב מֵאַחֲרֵי מַחֲרִיבַי, אֲשֶׁר בָּחָרוּ,
לֵאמֹר: מַה־לָּכֶם, רֵעַי, לְבַקֵּשׁ אַחֲרֵי רָעַתְכֶם,
וְלָתוּר אַחֲרֵי שׂנְאֵיכֶם מְנַדֵּיכֶם?
הַנִּיחוּ רָאמוֹת וְגָבִישׁ לֶאֱוִיל!
הַיְדַעְתֶּם כִּי לָנוּ חָכְמוֹת רָמוֹת,
וַאֲנַחְנוּ מַחְשִׁים מִמְּשֹׁל בְּחֶמְדָּתָם וּמְצָאָנוּ עָוֹן!
הִנְנִי בְתוֹכְכֶם כְּגִזַּת צֶמֶר הַשֹּׁכֶבֶת בְּאֶרֶץ צְמֵאָה:
בְּרֶדֶת שִׁכְבַת הַטָּל,
בֶּאֱמֶת, עַל־הַגִּזָּה יִהְיֶה־טַּל וְעַל־הָאָרֶץ יִהְיֶה חֹרֶב —
אַחַר הִתְנַעֵר רְסִיסֶיהָ עַל־מְקוֹם מוֹשָׁבָהּ,
תִּרְטַב גַּם־הִיא מְעַט בִּתְמִידוּת שְׁכוּנָתָהּ;
אֲבָל בִּהְיוֹת חֹרֶב אֶל־הַגִּזָּה עִם־רִפְיוֹנָהּ וּסְפוֹגִיּוּתָהּ,
אֵיךְ עַל־הָאָרֶץ הָעֲיֵפָה יִהְיֶה־טָל? —
וְכֵן כָּל־אֲשֶׁר תִּתְיַשֵּׁר דְּרָכַי וְאָרוּץ לְהִתְקַשֵּׁר בַּשֶּׁפַע,
אָמַרְתִּי: אֲנִי בְצִלּוֹ אֶחְיֶה,
וְגַם־אַתֶּם יִיטַב לָכֶם בַּעֲבוּרִי וִחְיִיתֶם בִּגְלָלִי,
כִּי־הָיְתָה בִּרְכַּת יְיָ בְּכָל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לִי וַיְבָרֶךְ אֶתְכֶם לְרַגְלִי;
אָכֵן בִּנְטוֹתְכֶם מֵעָלַי
לְהִתְכַּסּוֹת בַּאֲפַר תִּפְאֶרֶת הָעִתִּים,
לְהִתְפַּלֵּשׁ בְּאֵפֶר אוֹפִיר,
לְהִתְעַפֵּר בְּעַפְרֹת זָהָב,
וְנֶהְפַּכְתֶּם אֶל־הָרוֹדֵף וִהְיִיתֶם לִי לְאֹיְבִים —
מַה־נָּקֵל לָכֶם לְהַפְסִיק חוּט הַחֶסֶד הַמָּשׁוּךְ עָלַי,
כִּי בִמְהֵרָה יִנָּתֵק לְחוּלְשָׁתוֹ,
וּמְצָאוּנִי עוֹד הַמֹּנְעִים הַהֶכְרֵחִיִּים הַיֹּשְׁבִים מִמּוּלִי,

הֲלֹא תֵבוֹשׁ וְתֵאָלֵם,
וְאָבִיהָ יָרֹק יָרַק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכָּלֵם,
וּבֵין כֹּה וָכֹה יִהְיֶה בָשְׁתָּהּ — מִבְעָתָהּ,
וְהַכָּרַת טֻמְאָתָהּ יְחַזֵּיק בְּשׁוּלֶיהָ לֵאמֹר:
אִם־גֻּנֹּב גֻּנַּבְתִּי מִמְּקוֹם שְׁלֵמוּת וְכָבוֹד,
וְגַם־פֹּה לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה לְהַשְׁלִים חֶסְרוֹנִי,
הֲלֹא טוֹב־לִי עוֹד אִמְּנֶה עִם אֲשֶׁר־עֵדֶן לֹא הָיָה!
בְּכָל־כֹּחִי אֶעֱבֹד אֶת־אֱלֹהַי,
אֶעֱלֶה אֶל־אָבִי בְּתִימְרוֹת עָשָׁן עֲנַן־הַקְּטֹרֶת הַמּוּרָח לְאַפֵּי טַרְיחוֹ,
בְּכָל־יְכָלְתִּי אֶדַּמֶּה לְעֶלְיוֹן,
אֶחֱזֶה בְסַנְסִנֵּי הַהַנְהָגָה הַיֹּרֶדֶת מִכּוֹכְבֵי רְקִיעָיו!
יָדַעְתִּי כִּי לְמִחְיָה שְׁלָחַנִי אֱלֹהִים לְיֹשְׁבֵי הָאָרֶץ,
כִּי כֻלָּם פְּגָרִים מֵתִים;
לֹא כִּי־כֻוְּנָה הַחָכְמָה לַהֲמִיתֵנִי — אֲבָל לְהַחֲיוֹתָם,
אַף לֹא לְהַשְׁפִּיל כְּבוֹדִי — כִּי אִם־לְהַרְבּוֹת בִּיקָרָם —
וְאִם נְשָׂאַתְנִי רוּחַ אֱלֹהִים וַיַּשְׁלִכֵנִי בְּאַחַת הַגְּוִיּוֹת,
עוֹד יַעַמְדֵנִי רָצוֹן אַחַר שְׁלוּחִי.
כְּכֹחִי אָז וּכְכֹחִי עַתָּה לַעֲמֹד בְּהֵיכָלוֹ;
הֵן עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל,
בְּהִשָּׁקַע הַדְּרָתִי בְּיָוֵן מְצוּלָה —
יִזַּל כְּטַל סְבִיב מַחֲנוֹתַי כְּבוֹד אֱלֹהִים, מֵאִיר עֵינֵי חֶשְׁכָתִי.
וְאַף כִּי־שָׂמוּ אֹתִי בַּבּוֹר — שִׁפְעַת אֲנִי רֹאֶה,
שֶׁפַע שְׂבַע רָצוֹן מְמַלֵּא כָּל־גְּדוֹתַי,
יִשְׁפֹּךְ בְּרֹחַב שֶׁעוּרוֹ לַעֲבֹר מִמֶּנִּי לְזוּלָתִי מֵהַכֹּחוֹת הַשְּׁכֵנִים אֵלַי,
עַד הִרְגִּילִי גְוִיָּתִי גַם־הוּא, הַקָּרֹב אֶל־בֵּיתִי בְּמִכְסַת נֶפֶשׁ,
לְבִלְתִּי הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמִשְׁגֵּיהֶם אוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל־מְלָאכָה,
כִּי אִם־חָפֵץ בָּהּ הַשֵּׂכֶל לְהֵעָזֵר בְּהַצְלָחָה;
לְכֻלָּם חָלַקְתִּי מִכְּבוֹדִי אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ,
וּבִגְדֵי הוֹדִי הִתְכַּסְּמוּ וְגַם שָׂמוּ בִכְלֵיהֶם,
וְיוֹם הִתְרַשְּׁלָם מֵהִתְאַמֵּץ לְעֶזְרָתִי,

אַתָּה עָשִׂיתָ לָּנוּ אֶת־הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת,
גְּנֻבַת הֵיכְלֵי מֶלֶךְ, שְׁכוּנָה בָּאֳהָלִים,
עֶלְיוֹנָה מִתְגּוֹרֶרֶת בְּמוֹרָד, שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים.
אַתָּה הִקְצֵיתָ מָקוֹם לְשִׁבְתָּהּ,
מַצָּע קָצֵר בִּכְסָלַי, חָשַׁךְ מִשְּׁחוֹר תָּאֳרוֹ;
פִּנַּת הַבָּיִת,
הֲכִינוֹתָ כִּסֵּא לָהּ — מִשְׁכַּן צַלְמָה בְּצַלְעִי,
וַתַּעֲשֶׂה־לָּהּ רְגָבִים וְרָקָב, מְחֻלָּקִים בְּקָו, מִסְגֶּרֶת טֶפַח סָבִיב,
וַתְּכַסֶּהָ בְּחֶלְאָה וְקַדְרוּת מְצֻפִּים עַל־חָרֶשׂ,
וַתַּחְמְרָהּ בַחֵמָר וּבַזָּפֶת.
זֹאת כְּבוּדָּה בַת־מֶלֶךְ פְּנִימָה
תִּזְכֹּר יְקָר מִשְׁפַּחְתָּהּ וּבֵית אָבִיהָ, וְלֹא־יָדְעָה מִי־הֱבִיאָהּ הֲלֹם.
בְּשַׁנֵּנָה רַעְיוֹנָהּ — בְּעֹז חֶבְיוֹנָהּ,
וְשַׂגְבָהּ מַחְשָׁבָהּ — בְּמַחְצָבָהּ,
לֹא יַחֲרִידוּהָ הֶעָדֵר וְכָלָה, וְכַכַּלָּה תַעְדֶּה כְּלִי יְקָר;
וּבְתִתָּהּ עַל־לֵב,
כִּי־שֻׁלְּחָה מִמְּנוּחָתָהּ לְאַף וְחֵמָה, לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה,
וְכִי־נֹרְשָׁה מֵחֲצַר הַמַּלְכוּת לְלַקֵּט בַּשָּׂדֶה,
וּלְבַקֵּשׁ טַרְפָּהּ — בְּזֵעַת אַפָּהּ,
לְחַבֵּק אַשְׁפָּה — כּוֹכְבֵי נִשְׁפָּהּ,
וְלִשְׂבֹּעַ בְּחֶרְפָּה — בִּימֵי חָרְפָּהּ,
תִּתְעַצֵּב בְּמַעֲצֵבָהּ כִּי הִכְלִמָהּ אָבִיהָ,
תִּתְכַּס בִּצְעִיף אַלְמְנוּתָהּ וְתִתְעַלָּף.
מַה־זֹּאת עָשָׂה אֱלֹהִים לָהּ,
לְהַעְתִּיק אָהֳלָהּ — מִזְּבֻלָהּ,
לָגוּר בֵּין נָכְרִים אֲשֶׁר לֹא־יָדָעָה,
לְשַׁלַּח לַעֲזָאזֵל אַיֶּלֶת שְׁחָקִים,
אֲשֶׁר לֹא־נִסְּתָה כַף־רַגְלָהּ הַצֵּג עַל־הָאָרֶץ?
אִם־צוּרָהּ — מְכָרָהּ וְעָשָׂה — הִכְעִיסָהּ,
וַיָּשֶׁת עָפָר לַחְמָהּ, וּרְגָבִים הִטְעִימָהּ, לְבַעֲבוּר הַרְעִמָהּ —

רֹחַב הַגֶּשֶׁר אַמַּת־אִישׁ,
וְגַם־אָפְסוּ הַמִּסְגְּרוֹת,
וְאַתָּה, בֶּן־אָדָם,
— עַל־כָּרְחֲךָ אַתָּה חַי —
עֹבֵר עָלָיו תָּמִיד
מִיּוֹם הֱיוֹתְךָ לְאִישׁ.
בְּהִבִּיטְךָ קֹצֶר הַמַּסְלוּל
וְאֵין־דֶּרֶךְ לִנְטוֹת יָמִין וּשְׂמֹאול —
הֲתִתְפָּאֵר בְּיָד וָשֵׁם?
בַּהֲצִיצְךָ אֲבַדּוֹן וָמָוֶת לְךָ חוֹמָה
מִימִינְךָ וּמִשְּׂמֹאלֶךָ —
הֲיַעֲמֹד לִבְּךָ, הֲתֶחֱזַקְנָה יָדֶיךָ?
וְכִי תִתְהַלֵּל בְּחֶמְדַּת קִנְיָן
וְרֹב עִנְיָן,
אֲשֶׁר אֲסַפְתּוֹ בִזְרוֹעַ חֲשַׂפְתּוֹ,
אֲשֶׁר בִּקַּשְׁתּוֹ בְקַשְׁתֶּךָ
וַתֵּרֶד לְרִשְׁתּוֹ בְּרִשְׁתֶּךָ?
מַה־תַּעֲשֶׂה לְזַעַף הַיָּם וַהֲמוֹנוֹ
כִּי יִתְגָּעֵשׁ וְשָׁטַף וְעָבָר,
וּבֵית מְלוֹנְךָ אַף־הוּא
יֵחָשֵׁב לְהִשָּׁבֵר?
זֶה הַיָּם גָּדוֹל
אֲשֶׁר־אַתָּה בְקִרְבּוֹ:
הִתְתְפָּאֵר עָלָיו,
גַּם־הִשְׂתָּרֵר עַל־פָּרָשָׁיו וְרִכְבּוֹ?
צֵא־נָא עַתָּה וְהִלָּחֶם בּוֹ!
גַּם כִּי־תָחֹג וְתָנוּעַ
מִיֵּין תְּנוּאוֹת גְּאוֹנֶךָ,
אֲשֶׁר יוֹנוּךָ,
מְעָסִים רִמּוֹנֵי רוֹמְמֻתֶךָ,
שֶׁהֵמָּה רִמּוּךָ,
כִּמְעַט
— כִּמְעַט נְטוֹתְךָ אָנֶה וָאָנָה —
תֹּאבַד כְּרֶגַע בִּמְצֻלוֹת מַבְהִילוֹת,
וְדִמְךָ מִיָּדָם אֵין מְבַקֵּשׁ;
תֵּלֵךְ מִתְּהוֹם אֶל־תְּהוֹם,
נָבוֹךְ בְּנִבְכֵי־יָם —
וְאֵין־אֹמֵר הָשֵׁב!

*

הַנֶּפֶשׁ הַמְדַבֶּרֶת מְדַבֶּרֶת

אַתָּה הִרְכַּבְתָּ אֱנוֹשׁ מֵרֹאשׁ
מִגְוִיָּה שְׁפָלָה, סְכָלָה, שְׁכוּלָה, הַצֹּלֶלֶת בִּתְהֹמוֹת נְקָמוֹת וּמְאֵרוֹת,
וְרוּחַ יְקָרָה יֹדַעַת בֵּינֵינוּ מַה־טּוֹב,
אֲצוּלָה מִכָּבוֹד, הָעֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְהָיְתָה לִמְאוֹרוֹת.
יְיָ אֱלֹהַי, בִּתְבוּנַת מְלֶאכֶת מַעֲרֶכֶת תַּבְנִית יְצָרַי גָּדַלְתָּ מְאֹד,
נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ בְּנַפְשִׁי הַיֹּדַעַת.

רוּחִי — וְאִם אֶרְחַק — לְצִיּוֹן קִבְרֵךְ מִתְנַפֶּלֶה תָמִיד וּמִשְׁתַּטַּחַת.
לִבְשִׁי שְׁמָמָה, שֶׂה פְזוּרָה, עַל־אֲרִי, הַרְחֵב כְּנֶשֶׁר, עַל־כְּפִיר, קָרְחָה!
רַב תַּאֲנִיָּה לָאֳנִיָּה, מִבְּלִי תֹרֶן וּמֵאֵין נֵס בְּיָם צֹלַחַת.
דַּלִּים בְּצֵל מִי יֶחֱסוּ, כִּי־יֵבְשָׁה גֶפֶן בְּעָרֵי מִסְכְּנוֹת פֹּרַחַת?
נָדוּ לְשׁוּעַ, בַּנְּדָבוֹת שׁוֹטֵטָה עֵינוֹ, וְעַל־צוּק שִׁבְרְכֶם מַשְׁגַּחַת,
שָׁבַת צְרוֹר־כֶּסֶף וּמַדְהֵבָה, אֲשֶׁר מִלֵּא כְלֵיכֶם מָן, וּבַר אַמְתַּחַת!
שׁוּר הֶאֱבִיל וּלְבַב שְׂרִידָיו תַּאֲבִיל, נַפְשׁוֹ אֲבָל רַן בַּזְּבֻל פֹּצַחַת;
תֵּבֵל כְּשַׁחַק מֹאזְנַיִם חֶשְׁבָּה, וַתַּחֲשֹׁק שַׁחַק וְגֵו זֹנַחַת,
וַתְּאֱרֶה שָׁם מִפְּרִי יָדֶהָ בְּסוֹד חַיּוֹת, וּבֵין כַּנְפֵי כְרוּב אֹרַחַת,
לָהּ מַהֲלָכִים בֵּין בָּמֳתֵי תַרְשִׁישׁ, וְעַל־ גַּפֵּי עֲרָבוֹת אָהֳלָהּ מִתָּחַת!

2

בְּמוֹת הַנָּשִׂיא רַבִּי קָלוֹנִימוּס בֶּן־רַבִּי מֵאִיר

אֲנִי גֶבֶר לְכָל־שֶׁבֶר, וְשֶׁבֶר לְכָל־חֹלֵם חֲלוֹם מֹרֶךְ וְרִפְיוֹן,
אֲנִי מוֹדַע לְכָל־פֶּגַע וְנֶגַע, אֲנִי מַרְאֶה לְכָל־מַרְאָה וְדִמְיוֹן,
אֲנִי אָח אֶל־נְהִי וָאָח, וְהָאָח מְבֹעֶרֶת בְּלֵב כָּל־דַּל וְאֶבְיוֹן,
אֲנִי — עֵינַי וְכִלְיוֹתַי וּמָתְנַי יְסֻפּוּן חִישׁ וְיִדְּדוּן כְּחֶזְיוֹן,
אֲנִי כָאֵב לְכָל־נִכְאָב וְכָאֵם, לְאֵם דֶּרֶךְ מְקוֹם חֹרֶב וְצִיּוֹן,
אֲנִי — מַחֲלָה וְנֹעָה שֵׁם בְּנוֹתַי, וְשֵׁם בָּנַי, אֱמֶת, מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן!

רַבִּי יְדַעְיָה הַפְּנִינִי בֶּן־אַבְרָהָם

(בבדרש, לערך ה״א ל׳ — ה״א ק׳)

הָעוֹלָם

הָעוֹלָם יָם זֹעֵף,
רַב מְצוּלָה, רְחַב יָדַיִם,
וְהַזְּמָן גֶּשֶׁר רָעוּעַ
בָּנוּי עָלָיו.
רֹאשׁוֹ אָחוּז בְּחַבְלֵי הַהֶעְדֵּר
הַקֹּדֶם לַהֲוָיָתוֹ,
וְתַכְלִיתוֹ לִרְאוֹת בְּנֹעַם מַתְמִיד,
לֵאוֹר בְּאוֹר־פְּנֵי־מֶלֶךְ.

הִתְמַהְמְהוּ, כִּי רְפָאֵיכֶם יַחְנְטוּ — קוֹמָה כְתָמָר, יוֹם בְּבוֹר צֻנָּחַת;
מַה־לַּבְאשׁ קִדָּה, וּמֹר לַצַּחֲנָה? — שָׁוְא לַזְּמוֹרָה כָּל־זַגֵּי מִרְקָחַת!
הִתְמַרְמְרוּ, הִשְׁתָּרֲרוּ, שָׁלְטוּ בְּיוֹם — מָוֶת וּבִרְקוּ בַּקְּרָב מִשְׁלַחַת!
אֵיךְ יַעֲלֶה נֶגֶף בְּחַלּוֹן, לְהַקַּת — שֹׁמְרִים, כְּתֹגֶרֶת וּכְמִסְפַּחַת?
אֵיךְ נִסְחֲפוּ מֹחִים בְּשַׁחֶפֶת, וְרַב — יֶתֶר שְׂאֵת כַּשְּׂאֵת וְכַסַּפַּחַת?
שַׁלִּיט הָאֱנוֹשׁ בְּחִיל מִצְעָר, וְלֵב — אַמִּיץ הַיִּקְדַּת מַשְׁבִּיב קַדַּחַת?
אֵיךְ הַגִּבּוֹרִים יִפְּלוּ בַנְּפָלִים, — גּוּפַת עֲנָקִים אֵיךְ בְּעִי נִמְלָחַת?
אֵיךְ תֹּאמְרוּ „עָשׁ דִּכְּאוּ!" מוּל עָשׁ וּבַת — כִּימָה מְקוֹם רָקָב וְסָס מְנֻחַת?
שֵׁשִׁי וְתַלְמַי שָׁם בְּתַלְמֵי מַעֲבֶה — חֹמֶר, וְאֵין נַחַת לְאַלּוּף נָחַת;
לֹא מֵחֲמַת מָוֶת מְנוּחָה מָצְאוּ — נֹחַ וּמָנוֹחַ וְלֹא מְנֻחַת;
וּמָחוֹל בְּנֵי מָחוֹל לְחִיל הָפַךְ בְּחוּל — שׁוֹאָה יְנִיקוֹת הַיְקוּם כֹּסָחַת.
דֶּלֶת עֲלוּקָה סֻבְּבָה עַל־צִיר מְתֵי — תֵּבֵל, וּמֵאֵין קְרָאִים נִפְתַּחַת,
יַלְדֵי אֲדָמָה יִזָּרְעוּ — אַךְ מָוְתָה — סַגַּל, וּבוֹר מְזֹרֶה, וְשַׁחַת רָחַת.
הוֹי אֵם מְשַׁכֶּלֶת עֳפָרִים טִפְּחָה, — יִבְכּוּ — וְלֵב מְעַלְּלִים מַקְשַׁחַת!
אוֹיָה לְאֹמֶנֶת תְּבַקַּע אֲשֶׁר — תֵּינִיק, וְגוּרִים רִבְּתָה טֹבָחַת!
תֵּבֵל בְּתַבְלִיתֵךְ הֲבִינוֹתִי, וּמַה־ — תְּנָאִי כְּשַׁלֶּטֶת וְכַנִּצַּחַת?
מַה־תַּלְכִי בַלָּט וּמַה־תִּתְנַכְּרִי? — עֵינַי מְשׁוּבָתֵךְ רְאוּת נִפְקָחַת!
אַיֵּה מְקוֹם מִפְלָט וְעִיר מִקְלָט, אֲשֶׁר — תְּמַלְּטִי יוֹם תִּבְרְחִי, רֹצַחַת?
מִכָּל־עֲבָרִים גֹּאֲלֵי־דָם תִּמְצְאִי — — כִּי אַתְּ בְּחַרְבֵּךְ כָּל־אֱנוֹשׁ אִבַּחַת.
רוּחַ תְּלָאוֹת תַּעֲבִירִי עַל־כְּנַף — רוּחוֹת, וְיֹשְׁבֵי אִי וְאִי מִסְפַּחַת,
תִּסְפִּי נְקִיִּם מִבְּלִי פֶשַׁע וְחֵטְא — — מָתַי תְּהִי לַמְּעֻוָּה סֹלַחַת?
וַאֲנִי הֲלוֹם הַלְמוּת עֲמָלֵךְ שִׁרְרָה — עֵינַי, וְלִבִּי מִתְּמוֹל נֹגַחַת,
וּתְחַשְּׁבֵנִי כַּאֲשֵׁרָה לַעֲקֹר — בַּדַּי, וְאַחְשְׁבֵךְ כְּעִיר נִדַּחַת;
נָקֵל בְּעֵינֵךְ שֹׁד וְחָמָס, עַד הֱיוֹת — בִּכְבוֹד אֲדֹנֵךְ יַד־מְרִי שֹׁלַחַת!
מָגֵן צְבִי נִגְעַל, וְשַׁחַת נִטְבְּלָה — צִנָּה, בְּשֶׁמֶן הַיֹּקֶר נִמְשַׁחַת!
אֵיכָה גְוִיַּת עִיר וְקַדִּישׁ מִדְּבִיר — תָּגוּד וְאֶל־חָרוּל וְקוֹץ נִסְפַּחַת?
בָּלַל יְגוֹנוֹ כָּל־שְׂפַת יֹדְעָיו בְּשִׁיר, — וּבְכִי וְתַמְרוּרִים לְשָׂפָה אַחַת,
אַךְ בַּבְּהִי אֶקַּח שְׁכֶם אֶחָד עֲלֵי — שִׁבְתָּה, וְנֶפֶן מִסְפְּדֵי סֹרַחַת.
הַשָּׂר מְשֻׁלָּם! מַעֲדְתְּךָ כָּל־עֲדֵי — סָר, יוֹם אֲרוֹנְךָ יַד־זְבֻל לָקָחַת,
קִרְיָתְךָ תֶשַׁח בְּסוּר יְקָרְתְךָ, — עִירְךָ בְּיוֹם נִצְחֲךָ נִסָּחַת!

לָקַחַת צְרוֹר כַּסְפּוֹ, הָלַךְ בְּדֶרֶךְ לְמֵ־ רָחוֹק, וְעִמּוֹ הֲלֹא נָסוּ צְלָלַיִךְ,
וַאֲנִי כְּשָׁכוּל וְגַלְמוּד נִשְׁאַרְתִּי לְבַד מֵהֶם, כְּתֹרֶן בְּרֹאשׁ הַר מִגְדָּלַיִךְ.
לֹא אֶשְׁמְעָה עוֹד לְקוֹל שָׁרִים וְשָׁרוֹת, עֲלֵי כִּי נִתְּקוּ מֵיתְרֵי תֻפֵּי חֲלִילַיִךְ,
אֶלְבַּשׁ וְאֶתְכַּס בְּשַׂק, כִּי לִי מְאֹד יָקְרוּ, עַצְמוּ כְחוֹל יִרְבְּיוּן נַפְשׁוֹת חֲלָלַיִךְ.
אֶתְמַהּ מְאֹד עַל־מְאוֹר הַיּוֹם אֲשֶׁר יִזְרַח אֶל־כֹּל, אֲבָל יֶחְשַׁךְ אֵלַי וְאֵלַיִךְ.
זַעֲקִי בְקוֹל מַר לְצוּר עַל־שִׁבְרוֹנֵךְ וְעַל־ חָלְיֵךְ, וְלוּ יִזְכֹּר אַהֲבַת כְּלוּלֹתַיִךְ;
חַגְּרִי לְבוּשׁ שַׂק עֲלֵי הַהַבְעָרָה אֲשֶׁר יָצְאָה לְחַלֵּק וְסָפְתָה אֶת־תְּלוּלַיִךְ!
כִּימֵי עֱנוּתֵךְ יְנַחֲמֵךְ צוּר, וְיָשִׁיב שְׁבוּת שִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן וְיָרִים אֶת־שְׁפָלַיִךְ;
עוֹד תַּעְדִּי בַעֲדִי שָׁנִי, וְתֹף תִּקְחִי, תֵּלְכִי בְמָחוֹל וְצַהֲלִי בִמְחוֹלַיִךְ;
יָרוּם לְבָבִי בְּעֵת צוּרִי לְאוֹר לָךְ וְנֹ־ גַהּ לְחָשְׁכֵּךְ וְיָאִירוּ אֲפֵלַיִךְ!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־יִצְחָק

(נקרא על שם עיר מולדתו ברדשי, נולד לפני ד"א תת"קצ, חי בפירפיניאן, ומת לערך ה"א ס')

קִינוֹת

1

עַל־מוֹת רַבִּי מְשֻׁלָּם

(דון בונפוס רוננם)

נֻדוּ לְנֶפֶשׁ נוֹדְדָה מִפַּחַת יוֹמָם, וָלַיְלָה — נִפְלָה בַשַּׁחַת,
מִפַּח לְמָצוֹד תַּהֲלֹךְ, מִמַּהֲמֹר לַסָּר, וּמִפַּחַת לְפַח בֹּרַחַת,
מִמּוֹקְשִׁים תָּנוּס — וְיָמִים יִפְרְשׂוּ רֶשֶׁת, עֲדֵי בַמּוֹקְשִׁים בֹּטַחַת,
תִּדְפֹּק עֲלֵי־דֶלֶת וּמִי יִפְתַּח, וְיָד יָגוֹן בְּתוֹךְ קִרְבִּי תְּהִי מַבְרַחַת?
כַּפָּהּ וְחָפְנֶיהָ בְּעָמָל נִמְלְאוּ, תִּיגַע וְלֹא־תִמְצָא מְלֹא כַף נָחַת!
אָמַר לְכַבּוֹת לַהֲבוֹת עָצְבִּי — וְאָז רוּחַ תְּלָאוֹת נֶשְׁבָה לָפָחַת,
חִילִים בְּגִזְרֵי רַעְיוֹנַי לָהֲטוּ, תּוּגָה בְּמוֹרָשַׁי כְּאֵשׁ קֹדַחַת.
תֵּחַד כְּבֹדִי בַּהֲמוֹן שָׂרִים וְסוֹד שׁוֹעִים, וְעִם־הַמּוֹשְׁלִים נִכְחַת:
אֵיכָה לְמִשְׂרַתְכֶם מְמִתִים יִלְעֲגוּ, אֵיךְ יַד־קֶטֶב חֵיל שִׂיאֲכֶם נִצַּחַת!
פֶּלֶךְ וּמִבְצָר תִּלְכְּדוּ — אֵיךְ רוּחֲכֶם לִמְחַבְּלִים הוּמָה וּמִשְׁתּוֹחַחַת!

רַבִּי מֵאִיר בֶּן־בָּרוּךְ

(מרוטנבורג, נולד לערך ד"א תתק"עה, ונתפס ומת במגדל אנזישהיים ה"א נ"ג)

קִינָה

עַל־שְׂרֵפַת סִפְרֵי הַתּוֹרָה בִּשְׁנַת ה"א י"ד

שַׁאֲלִי, שְׂרוּפָה בְאֵשׁ, לִשְׁלוֹם אֲבֵלָיִךְ, הַמִּתְאַוִּים שְׁכֹן בַּחֲצַר זְבוּלָיִךְ,
הַשּׁוֹאֲפִים עַל־עֲפַר־אֶרֶץ וְהַכּוֹאֲבִים, הַמִּשְׁתּוֹמְמִים עֲלֵי מוֹקֵד גְּוִילָיִךְ,
הַלְּכִים חֲשֵׁכִים וְאֵין נֹגַהּ, וְקוִֹים לְאוֹר יוֹמָם, עֲלֵיהֶם אֲשֶׁר יִזְרַח וְעָלָיִךְ;
וּשְׁלוֹם אֱנוֹשׁ נֶאֱנָח, בּוֹכֶה בְּלֵב נִשְׁבָּר, תָּמִיד מְקוֹנֵן עֲלֵי צִירֵי חֲבָלָיִךְ,
וַיִּתְאוֹנֵן כְּתַנִּים וּבְנוֹת יַעֲנָה, וַיִּקְרָא מִסְפֵּד מַר בִּגְלָלָיִךְ!
אֵיכָה נְתוּנָה בְאֵשׁ אֹכְלָה תְּאֻכַּל בְּאֵשׁ בָּשָׂר, וְלֹא נִכְווּ זָרִים בְּגַחֲלָיִךְ?
עַד־אָן, עֲדִינָה, תְּהִי שֹׁכְנָה בְּרֹב הַשְׁקֵט, וּפְנֵי פְרָחַי הֲלֹא כָסּוּ חֲרֻלָּיִךְ?
תֵּשְׁבִי בְּרֹב גַּאֲוָה לִשְׁפֹּט בְּנֵי אֵל בְּכָל־ הַמִּשְׁפָּטִים וְתָבִיא בִּפְלִילָיִךְ,
עוֹד תִּגְזְרִי לִשְׂרֹף דָּת־אֵשׁ וְחֻקִּים — וְלָ־ כֵן אַשְׁרֵי שֶׁיְּשַׁלֶּם־לָךְ גְּמוּלָיִךְ! —
צוּרִי בְּלַפִּיד וְאֵשׁ הַלְבַעֲבוּר זֶה נְתָ־ נֵךְ, כִּי בְאַחֲרִית תְּלַהֵט אֵשׁ בְּשׁוּלָיִךְ?
סִינַי, הַעַל־כֵּן בְּךָ בָּחַר אֱלֹהִים וּמָ־ אַס בִּגְדֹלִים וְזָרַח בִּגְבוּלָיִךְ,
לִהְיוֹת לְטוֹפֶת לְדָת כִּי־תִתְמַעֵט וְתֵ־ רֵד מִכְּבוּדָהּ? וְהֵן אֶמְשֹׁל מְשָׁלָיִךְ:
מָשָׁל לְמֶלֶךְ אֲשֶׁר בָּכָה לְמִשְׁתֵּה בְנוֹ, צָפָה אֲשֶׁר יִגְוַע, כֵּן אַתְּ בְּמִלָּיִךְ!
תַּחַת מְעִיל תִּתְכַּס, סִינַי, לְבוּשֵׁךְ בְּשַׂק, תַּעְטֶה לְבוּשׁ אַלְמְנוּת, תַּחֲלִיף שְׂמָלָיִךְ.
אוֹרִיד דְּמָעוֹת עֲדֵי יִהְיוּ כְנַחַל וְיַ־ גִּיעוּ לְקִבְרוֹת שְׁנֵי שָׂרֵי אֲצִילָיִךְ,
מֹשֶׁה, וְאַהֲרֹן בְּהֹר הָהָר, וְאֶשְׁאַל הֲיֵשׁ תּוֹרָה חֲדָשָׁה בְּכֵן שָׂרְפוּ גְלִילָיִךְ?
חֹדֶשׁ שְׁלִישִׁי וְהַקֶּשֶׁר הָרְבִיעִי לְהַשְׁ־ חִית חֶמְדָּתֵךְ וְכָל־יֹפִי כְלִילָיִךְ;
נִגְרַע לְלֻחוֹת וְעוֹד שָׁנָה בְאִוַּלְתּוֹ לִשְׂרֹף בְּאֵשׁ דָּת — הֲזֶה תַשְׁלוּם כְּפֵלָיִךְ?
אֶתְמַהּ לְנַפְשִׁי וְאֵיךְ יֶעֱרַב לְחִכִּי אֲכֹל, אַחֲרֵי רְאוֹתִי אֲשֶׁר אָסְפוּ שְׁלָלַיִךְ
אֶל־תּוֹךְ רְחֹבָהּ כְּנִדַּחַת, וְשָׂרְפוּ שְׁלַל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר תִּמְאֲסִי לָבוֹא קְהָלָיִךְ!
לֹא־אֵדְעָה לִמְצֹא דֶרֶךְ סְלוּלָה, הֲכִי הָיוּ אֲבֵלוֹת נְתִיב יֹשֶׁר מְסִלָּיִךְ.
יִמְתַּק בְּפִי מִדְּבַשׁ לִמְסֹךְ בְּמַשְׁקֶה דְמָ־ עוֹת, וּלְרַגְלַי הֱיוֹת כְּבוֹל כְּבָלָיִךְ;
יֶעֱרַב לְעֵינַי שְׁאֹב מֵימֵי דְמָעַי עֲדֵי כָלוּ, לְכָל־מַחֲזִיק בִּכְנַף מְעִילָיִךְ,
אַךְ יֶחֶרְבוּ בְרִדְתָּם עַל־לְחָיַי, עֲבוּר כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמַי לְנֹדֵד בְּעָלָיִךְ.

אֵין־דַּי בְּרֹב זְמוּתַי סַפֵּר הוֹד פְּעָלָיו;
אָמְנָם בְּרֹן וּבִבְכִי, מִמְּסַךְ רַעֲיוֹנָי,
צוּר שַׁחֲרִי, וְהֵלְכִי לִדְרשׁ אֶת־אֲדֹנָי!

וּבְעֵת תְּהוֹם אֳרָחָיו יֵרֵד רַעֲיוֹנִי,
וּבְחוּג שְׁמֵי שְׁבָחָיו יִתְהַלֵּךְ לְשׁוֹנִי,
מִלַּהֲטֵי שְׁלָחָיו סַנְוֵרִים בְּעֵינִי,
מִתְהַפְּכִים בְּהָפְכִּי אֶל־אַחֲרֵי תְבוּנָי,
בַּל־אֶמְצְאָה — בְּעָרְכִּי — דֵּעָה אֶת־אֲדֹנָי.

יַעֲמֹד וְרֹדְפִים לֹא יַשִּׂיגוּ כְבוֹדוֹ,
כִּי יַחֲשִׁיךְ בְּהִלּוֹ מֵהַבִּיט בְּהוֹדוֹ,
כָּל־הוֹד וְכָל־יְקָר לוֹ, יִתְבָּרֵךְ בְּיָדוֹ;
מִי הוּא אֲנִי וּמִי, כִּי אַרְבֶּה־לּוֹ רְנָנַי?
אֶחְשַׁךְ, הֲכִי בְחָשְׁכִּי אוֹדֶה אֶת־אֲדֹנָי.

דּוֹמָם אֲנִי מְחַוֶּה כִּי לוֹ הַגְּדֻלָּה,
כִּי אַחֲרִישׁ מְקַוֶּה — וְאֶהְיֶה לְמִלָּה,
אוֹחִיל עֲדֵי יְצַוֶּה עָלַי צוּר גְּאֻלָּה;
אֶתְפָּאֲרָה בְמָשְׁכִּי עַל חֶקֶּי אֱמוּנַי
עִם־עַל שִׁבִי, בְּתָמְכִי בְּאַהֲבַת אֲדֹנָי.

כָּל־מַחֲנוֹת כְּרוּבָיו בָּרְכוּ אֵל, וְלִשְׁמוֹ
הוֹדוּ בְּסוֹד אֲהוּבָיו, כָּל־עֶצֶם לְעַצְמוֹ,
נוֹרָא בְּכָל־סְבִיבָיו אִישׁ לוֹ מִמְּקוֹמוֹ
הִשְׁתַּחֲווּ, בְּשָׁפְכִּי שִׂיחֵי תַחֲנוּנָי,
וּמְשָׁרְתָיו, בְּבָרְכִי נַפְשִׁי אֶת־אֲדֹנָי,
[בָּרְכוּ אֶת־אֲדֹנָי הַמְבֹרָךְ.]

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־שְׁמוּאֵל

(מקום מגורו לא נודע; חי לערך ד״א תתק״ם — ה״א ס׳)

סְלִיחָה

אֶל־מִי מְגֹאֲלֵי דָּם אֶצְעַק — וְיָדַי שָׁפְכוּ דָמִי?!
בָּחַנְתִּי לִבּוֹת מְשַׂנְאִים — וְאֵין שׂנֵא אִתִּי כִּלְבָבִי,
רַבִּים פִּצְעֵי אוֹיְבִים וּמַכּוֹתָם — וְאֵין מַכֶּה וּפֹצֵעַ כְּנַפְשִׁי,
הֱדִיחוּנִי מַשְׁחִיתִים לְחַבֵּל — וְאֵין מַסִּית וּמַדִּיחַ כְּעֵינָי,
מִנַּחַל אֶל־נַּחַל הִתְהַלַּכְתִּי — וְלֹא שְׂרָפַתְנִי אֵשׁ כְּחֹם תַּאֲוָתִי,
בְּפַחִים נִלְכַּדְתִּי וּבִמְצֹדוֹת — וְלֹא לְכָדַנִי מוֹקֵשׁ כִּלְשׁוֹנִי,
נְשָׁכוּנִי נָחָשׁ וְעַקְרָב — וְאֵין נשֵׁךְ בִּבְשָׂרִי כְּשִׁנַּי,
שָׂרִים עֲל־קַל רְדָפוּנִי — וְאֵין רֹדֵף אִתִּי כְּרַגְלַי,
מַכְאֹבַי עָצְמוּ וְאָמְצוּ מִמֶּנִּי — וְאֵין מַכְאוֹב כְּמֶרְיִי,
וַיִּרְבּוּ מַדְוֵי לְבָבִי — וַעֲוֹנִי יֹתֵר מִכֻּלָּם.
אֶל־מִי אֶצְעַק וְעַל־מִי? וּמַחֲרִיבַי מִמֶּנִּי יֵצֵאוּ!
לֹא־מָצָאתִי לִי טוֹב כִּי אִם־לָבוֹא בְּסֵתֶר רַחֲמֶיךָ;
רַחֲמֶיךָ הַפְלֵה עַל־לֵב נִדְהָמִים,
אֵל מֶלֶךְ יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים!

רַבִּי דָּוִיד הַכֹּהֵן

(מקום מגורו לא נודע; חי לערך ד״א תתק״ם — ה״א ס׳)

רְשׁוּת לְבָרְכוּ

הִשְׁתַּחֲוִי וּבָרְכִי לִפְנֵי צוּר מְעוֹנִי,
וּתְהַלְלִי וּבָרְכִי נַפְשִׁי אֶת־אֲדֹנָי!

דַּלּוּ מְאֹד שְׂפָתַי מִדֵּי מַהֲלָלָיו,
לֹא־רַב סְפָר שְׁנוֹתַי מִמִּסְפַּר חֲיָלָיו,

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־מְנַחֵם

(באשכנז או בצרפת, לפני שנת ה״א ס׳)

סְלִיחָה

אֶבֶן הָרֹאשָׁה   לְעִיִּים וְלַחֲרִישָׁה,
וְנַחֲלֵי מוֹרָשָׁה   מְנוֹד רֹאשׁ בַּלְאֻמִּים.
בְּקִרְבִּי לֵב נִכְאָב,   נִדְוֶה וְנִדְאָב,
נִשְׁאַרְנוּ כְּאֵין אָב,   וְהָיִינוּ כִּיתוֹמִים.
רַכָּה וַעֲנֻגָּה,   כַּשּׁוֹשַׁנִּים סוּגָה,
עַתָּה הִיא נוּגָה,   מְסוּרָה בְּיַד־קָמִים;
הָיְתָה כְּאַלְמָנָה   קִרְיָה נֶאֱמָנָה,
וְזֶרַע מִי מָנָה   נִמְכְּרוּ בְּלֹא דָמִים;
מְעֻנָּגָה וְרַכָּה   צָלְחָה לִמְלוּכָה,
מַעֲנִיתָהּ אָרְכָה   זֶה כַּמָּה יָמִים!
בֵּית יַעֲקֹב לְבִזָּה,   לְלַעַג וּלְלִיזָה,
וְהָעִיר הָעַלִּיזָה   לְמַטָּעֵי כְרָמִים;
רְווּיָה תַרְעֵלָה   בְּיַד בְּנֵי־עַוְלָה,
הָרְצוּיָה כְעֹלָה   וְכִקְטֹרֶת סַמִּים;
מָאֲסָה לִזְנוֹחַ   תּוֹרַת אֲבִי זָנוֹחַ,
וְלֹא־מָצְאָה מָנוֹחַ   לֵילוֹת וְיָמִים!
נוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן,   מִמְּךָ יְהִי צִבְיוֹן,
לְהָשִׁיב לְרִיב צִיּוֹן   שְׁנַת שִׁלּוּמִים;
חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם,   מְעֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם,
וְלַבֵּן כַּצֶּמֶר אֹדֶם   וְכַשֶּׁלֶג כְּתָמִים;
חַזְּקֵנוּ בְּיִרְאָתֶךָ   וּבְקִיּוּם תּוֹרָתֶךָ,
וּפָקְדֵנוּ בִישׁוּעָתֶךָ   אֵל מָלֵא רַחֲמִים!

גְאֻלָּה

גֶּרֶד וְכַרְכֹּם צָץ בְּגַנִּי, קִמְּשׁוֹן יִמַּל וְקָמָל,
וַעֲלֵי יִבְלֵי נְחָלִים הַהֲדַס הֵנֵץ וְנָמָל.

חָלְפוּ סוּת אַלְמְנוּתָם כָּל־עֲצֵי־עֵדֶן וְצָצוּ,
מֵהֲדַר זִיו מַחְלְצוֹתָם עָלְזוּ דוֹדִים וְעָלְצוּ,
תֹּר וְסִיס עַל־מִשְׁמְרוֹתָם פָּעֲרוּ פִיהֶם וּפָצוּ;
שָׁם יְתַנּוּ עֹז לְקֹנִי, זֶה בְּמִצְהָל, זֶה בְּצִלְצָל,
עַל־עֲרָבִים בֵּין צְלָלִים צִפְצְפוּ שִׁירִים וּמַהֲלָל.

וַעֲרוּגַת הַוְּרָדִים תַּעֲטֶה הוֹד סוּת־מְאָדָּם,
עַל־סְעִיף רִמּוֹן רְדִידִים שֵׁשׁ וּבַד לָבָן אֲדַמְדָּם,
בּוֹ יְגִילוּן אָז יְדִידִים יַעֲלֹז־בּוֹ עֵר וְנִרְדָּם;
בַּעֲלוֹת רוּחַ צְפוֹנִי הַבְּשָׂמִים יִזְלוּ־טָל,
טַל לְהַרְגִּיעַ עֲמֵלִים, טַל יְשַׁכַּח רִישׁ וְעָמָל.

מִפְּאַת מִזְרָח לְעֵינַי בָּא מְאוֹר שִׁמְשִׁי וְזָרַח,
מֵעֲצֵי־עֵדֶן בְּגַנִּי צָץ שְׁתִיל רַעֲנָן כְּאֶזְרָח,
אֶשְׁמְעָה קֹרֵא בְּאָזְנָי: צִיץ לְיִשַׁי צָץ וּפָרַח!
אֹהֲבִי רָאָה בְעָנְיִי — עַל־מְעוּזוֹ חָס וְחָמָל,
בָּא דְרוֹר וּזְמַן גְּאוּלִים אֶל־אֲסִיר תִּקְוָה — וְנִגְאָל!

2

‚נָאוָה, בְּעֹז הִתְאַזְּרִי, כִּי־עוֹד מְעַט תֵּעָזְרִי,
אִם מִכְּאֵב לֵב תִּצְרִי, גִּלְעָד עָלַי וּקְחִי צֳרִי!

נַחְלָה וּמֵי יָגוֹן, אֲשֶׁר גָּבְרוּ וְכַנֵּד נִצָּבוּ,
רוּחַ אֱלֹהִים יַעֲבֵר אֶל־עָם בְּתוֹכָם יִשְׁכָּבוּ,
אַל־תֶּאְטַר פִּיהָ בְּאֵר, רֶגַע וְחָרֹב יֶחֱרָבוּ;
מַה־לָּךְ בְּדוּדֵךְ תִּפְצְרִי, כִּי עִם־אֲרִי תִתְגּוֹרְרִי?
מִתּוֹךְ גְּוִיַּת הָאֲרִי דִּבְשֵׁךְ רְדִי, מוֹרֵךְ אֲרִי!'

„חֹסֶן אֲבִיר, הַמַּחֲרִיב יַם־סוּף וְשָׂם בַּיָּם שְׁבִיל,
לֵב הַצְּבִיָּה הֶאֱדִיב בֵּין עֹבְדֵי צֶלֶם אֱלִיל;
לֹא יֶעֱצַב עֵת יַצִּיב אִתִּי, וְלֹא יֶחֱלֶה לְחִיל
לִבִּי; יְדִיד בָּא בָחֳרִי, אֵיךְ רִדְּפַנִי בָּחֳרִי?
כִּי כַּאֲשֶׁר יוּבַל מְרִיא אוּבַל לְטֶבַח עַל־מְרִי!

וַאֲנִי בְּךָ אֶבְטַח, וְלֹא עַל־בִּלְתְּךָ עוֹד אֶבְטְחָה,
הָאֵל אֲשֶׁר אֶרֶץ מְלֹא כָבוֹד, וְיָדְךָ טִפְּחָה
גִּבְלֵי שְׁחָקִים — תַּעֲלוּ־ זָה אִם, בְּדָתְךָ תִשְׂמְחָה!
שִׁלְחָה צֳרִי וִיפֵה פְּרִי־ תֹאַר — בְּגִלְעָד הַצֳּרִי,
לַעְזוֹר בְּעֵת צָר צוֹרְרִי, לִהְיוֹת לְמִגְדָּל, עָזְרִי!"

‚מֵצִיץ בְּעַד חָרְךְ אֲנִי, וּבְצַעֲקָתֵךְ אֶעֱנֶה,
קוּמִי, צְאִי מִבֵּית עֳנִי, צִיּוֹן עֲלִי אֶל־מִשְׁכָּנַי
עָפָר, בְּתַחֲנוּתוֹ חֲנִי — אָז נֶעֱנָה כָּל־נַעֲנֶה;
הַשְׁכְּבָה תַּחַת בְּרִי־ חַ הַנֹּדֵד, הִתְעוֹרְרִי,
לַעֲלוֹת לְהַר־אֵל מַהֲרִי, וּלְטוּב אֲדֹנָי נָהֲרִי!'

*

רַבִּי נַחוּם

(חי לפי ההשערה בנגב ספרד או בפאס; לפני שנת ה"א ס')

מְאוֹרוֹת

I

הַפְּתָיו אֹרַח — אֹרַח מַעֲצָבִי,
עֵץ פְּרִי פֹּרַח — פֹּרַח גִּיל לְבָבִי.

נִתְּנוּ רֵיחַ יַחְדָּו הַנְּרָדִים,
צָץ וְצָמַח פַּרְדֵּס הַמְּגָדִים,
שָׂשׂ וְשָׂמַח בָּהֶם לֵב יְדִידִים —
שׁוּב, צְבִי מֻדָּח, בָּרַח מִכְּלוּבִי,
בֹּא, שְׁתֵה רֶקַח יֵינִי עִם־חֲלָבִי!

חִלְּפוּ תוּגוֹת יוֹם חָלְפוּ עֲרָגוֹת,
בַּהֲדַס סוּגוֹת בִּרְקָמוֹת אֲרֻגוֹת,
מִבְּלִי פוּגוֹת נָסוּ הַדְּאָגוֹת;
מִגְדְּלוֹת מֶרְקָח נֹטְפוֹת מוֹר סְבִיבִי,
הָאֱגוֹז — סָרַח דָּלְיוֹ עַל־מְסִבִּי.

וַעֲצֵי חֶמְדָּה נָטוּ בֵּין צְלָלִים,
מִשְּׂמֹאל קִדָּה, מִיָּמִין אֲהָלִים,
כּוֹס כְּעֵין פִּטְדָה וּכְמַעֲשֵׂה גְלִילִים,
יַיִן כְּעֵין אֶקְדָּח מָסוּךְ מֵרְבִיבִי —
רִישׁ וְאוֹן אֶשְׁכַּח הַטָּמוּן בְּחֻבִּי.

מַה־לְּדוֹד, הָיָה רֹעֶה בֵּין עֳפָרִים,
לַעֲזֹב קִרְיָה, לִשְׁכֹּן בֵּין יְעָרִים?
בֹּא לְחֵיק רַעְיָה, תַּעְטֹף לָךְ בְּשִׁירִים,
הַעֲלֵה, דּוֹד צַח, לִי נֵר מַעֲרָבִי,
בָּךְ, כְּרוּב מִמְשַׁח, יִגַּהּ אוֹר שְׁבִיבִי!

הַמַּצֵּבָה

בְּעָבְרִי עַל־מְקוֹם קִבְרוֹת שְׁכֵנַי, וְהִנֵּה מַצְּבוֹת רַבִּים לְפָנַי,
וְשָׁם קֶבֶר מְצֻיָּן דִּין וָעֹנֶשׁ, וּמַצֵּבָה אֲשֶׁר שָׂנֵא אֲדֹנָי,
וְשָׁם קֶבֶר וְהוּא קֹדֶשׁ מְקֻדָּשׁ, וְלָזֶה קֹרְאִים קָדוֹשׁ בְּאָזְנָי,
וְעָלָיו רָאֲתָה עֵינִי כְּמַרְאֵה עֲנַן כָּבוֹד אֲשֶׁר נִרְאָה בְסִינָי!

רַבִּי שֵׁם טוֹב בֶּן־יוֹסֵף פַּלְקֵירָה

(חי לפי ההשערה בספרד, לערך ה"א — ה"א ג')

לְשִׂמְחָה מַה־זֹּה עֹשָׂה

הֲיִשְׂמַח הַיְּהוּדִי הָאֻמְלָל? וְחֶלְקוֹ בֵּין בְּנֵי אָדָם מְקֻלָּל!
וְאִם הַיּוֹם יְהִי עָשְׁרוֹ כְּחוֹל יָם — לְמָחָר יַהֲלֹךְ עָרוֹם וְשׁוֹלָל.
וּמַה־יִּצְטַדַּק יְלוּד יַעֲקֹב וְיִזְכֶּה, בְּעוֹד אֹיְבוֹ יְדִינֵהוּ וּפִלָּל?
וְאֵיךְ יָרִים לְרֹאשׁוֹ יִשְׂרָאֵל, וְהִנֵּה הוּא בְּדַם מַכּוֹת מְגוֹלָל?
אֱלֹהִים, עַמְּךָ הוֹשַׁע, אֲשֶׁר אָז תְּקַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ הַמְחֻלָּל!

*

חֲזַק־לֵב

אִם אֵיד כְּמוֹ־סֶלַע — כְּמוֹ פַטִּישׁ אֲנִי,
וַאֲנִי כְמַיִם — אִם־תְּלָאָה רֶשֶׁף;
לִבִּי בְּבוֹאָהּ יֶחֱזַק, כִּי הוּא כְמוֹ־
סַהַר, מְאוֹרוֹ יֶחֱזַק בַּנֶּשֶׁף.

יְדִידִי, מַה־לְּךָ לִדְבִיר וְאַרְמוֹן,   לְבֵית מְזוּזוֹת וְחַלּוֹנוֹת קְרֻעִים,
מְקוֹם תּוֹרָה, מְקוֹם בַּעֲלֵי אֲסֻפּוֹת   וּמִדְרָשִׁים לְכָל־חָכְמָה קְבוּעִים,
עֲשׁוּקִים הֵם בְּעָמְקָהּ שֶׁל־הֲלָכָה,   וְלִזְמַנִּים בְּהַגָּדוֹת שְׁקוּעִים?
וּמַה־בֶּצַע לְשׁוּלַמִּית בְּעָמִית,   אֲשֶׁר חָשַׁק בְּדִבְרֵי שַׁעֲשׁוּעִים,
מְלֵא יָמִים, וְאֵין לִבּוֹ וְעֵינוֹ   לְעֵינַיִם אֲשֶׁר בַּפּוּךְ קְרֻעִים,
וְלֹא־יַבִּיט בְּקִשֻּׁרֵי עֲדִינָה,   וְלֹא־יִרְאֶה צְעָדוֹת עַל־זְרֹעִים,
וְלֹא־תָפַשׂ בְּיָדוֹ בַּעֲנָקוֹת,   וְלֹא־שָׁלַח יְמִינוֹ בַּקְּמִיעִים?
כְּרוּב מִמְשַׁח, גְּזַלְתַּנִי עֲגִילַי   בְּפֶה חָלָק וְעֵינַיִם צְנוּעִים,
וְלֹא־אַזְכִּיר יְגוֹן חֶבְלֵי אֲהָבַי,   וּמָחַלְתִּי לְךָ אֹתָן נְגָעִים,
וּמָחַלְתִּי — וְיֵשׁ מֹחֵל לְאָנְסוֹ,   בְּלֵב נִכְוֶה וְעֵינַיִם דְּמוּעִים.
אֲהָהּ חֹשֵׁק, אֲשֶׁר יִמְחֹל יְדִידוֹת   וְיִשְׁכַּח אַהֲבַת נֹעַר לְרֵעִים!
בְּמִסְפַּד מַחֲשׁוּקִים נִחֲמוּנִי —   כְּנָגוּעַ יְנַחֵם מְנֻגּוּעִים,
וְזָכְרוּ הַבְּרִית מִתּוֹךְ דְּאָגָה,   וּמִתּוֹךְ הַבְּכִי מוֹפְתִים יְדֻעִים.
מְתוּקָה־לִי יְדִידוֹת מִתְּחִלָּה,   עֲדֵי נוֹדַע לְמִי הָיוּ פְּצָעִים,
וּמָצָאתִי בְּחִשְׁקִים אֵשׁ תְּשׁוּקָה,   וְרָאִיתִי אֲשֶׁר לִרְאוֹת שְׂבֵעִים —
אֲבָל חַכְמֵי אֲהָבִים אֹמְרִים, כִּי   אֲסִיר חֵשֶׁק יְכַסֶּה עַל־פְּשָׁעִים,
וְיַשְׁקִיט בֵּין אֲהוּבִים רִיב וּמָדוֹן,   וְיַמְתִּיק סוֹד וְיַפְגִּיעַ לְפִשְׁעִים.
אֲנִי הָאִישׁ שְׁכֵחוּנִי אֲהוּבַי,   וְלֹא־נַעֲשָׂה לְבַב חִשְׁקִי קְרָעִים. —
צְבִי־הַחֵן, תְּהִלָּתְךָ אֲנַגֵּן —   וְיַמְתִּיק קוֹל חֲלִילֵנוּ וְיִנְעִים,
עֲשׂוּיִם לָךְ, גְּבִיר, חֹשֶׁן וְאֵפוֹד,   וְכָל־פַּתִּי וְהֵבִינוּ רְקוּעִים;
אֲנִי מִן־הַיְּדִידִים לֹא־יְדַעְתֶּם,   וְכַמָּה לַעֲבֹדָתְךָ רְצוּעִים!
לְכִנּוֹרֵי יְשִׁירוּן שִׁיר עֲלָמוֹת: עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים!

*

מֵיטַב הַשִּׁיר כְּזָבוֹ

שְׁאָלוּנִי: חֲכַם־לֵבָב; וּמִי זֶה   אֲשֶׁר בֵּין־טוֹב וּבֵין־רַע לֹא יְבַקֵּר,
וְיָשִׁיר אֶל־מְתֵי הַהוֹד בְּכָבוֹד —   וְלִבּוֹ הָאֱמֶת אִזֵּן וְחִקֵּר?
הֲשִׁיבוֹתִים: מְיֻדָּעַי, אֲנִי הוּא,   אֲנִי הוּא הַמְשׁוֹרֵר הַמְשַׁקֵּר!

*

גַּלְגַּל יְצִירִים עַל־מְחוּגָה יַהֲלֹךְ, אֵלֶּה מְסִבּוֹתָיו וְלֹא־נֶעְקָשׁוּ,
יִתְהַלְּכוּ עַל־קַו מְסִבּוֹתָיו וְלֹא יִתְיַלְּדוּ מִקְרִים וְיִתְחַדָּשׁוּ,
עוֹלָם כְּמִנְהָגוֹ, וְטוּב צָפוּן אֱלֵי חוֹכֶה — וְאִם הַמּוֹפְתִים בִּשֵּׁשׁוּ,
זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי אֱלֹהֵינוּ, וְעַל־ הַפֹּשְׁעִים כַּדֵּי שְׁאֹל יִרְעָשׁוּ.«
כֹּה דִבְּרוּ עָלַי, וּכִמְעַט נָטְתָה רַגְלִי, וְתִקְוָה רַעְיוֹנַי נָשׁוּ.
אֹזֶם לְמוֹכִיחִים, וְתוֹכָחוֹת בְּפִי דוֹמָם יְצַעֲקוּ וְיִתְגֹּעֲשׁוּ —
וּבְכֵן לְקֵץ יָמִים מְלִיצֵי מֶשְׁכוּ אִתִּי וּמִמֵּי הַמְּבוּכָה מָשׁוּ!
לִמְשַׁחֲרֵי מוּסָר אֱמֹר, צִיר נֶאֱמָן: כֶּן־הוּא כְדִבְרֵיכֶם וְלֹא הָכְחָשׁוּ!
הוּכַן בְּעֵדֶן גַּן מְקוֹם שָׁם יִתְּנוּ נַפְשׁוֹת טְהוֹרֵי לֵב וְיִנָּפֵשׁוּ,
זִיו הַשְּׁכִינָה הַנְּשָׁמוֹת יַעֲטוּ כִּמְעִיל לְיוֹם מָוֶת וְיִתְלַבָּשׁוּ.
קוֹלִי אֲלֵיכֶם, כָּאֲבִים, יִתְחַפְּשׂוּ בָּאֵפֶר מְבוּכָתָם וְיִתְפַּלָּשׁוּ,
בָּנוֹת תְּקוֹנֵנָּה אֱלֵי מֵתִים, אֲשֶׁר לִפְנֵי אֱלֹהִים לַעֲבֹד נִקְדָּשׁוּ,
עָזְבוּ יְרֻשּׁוֹת בַּעֲמַל אָדָם, וְעַל־ נַחַל עֲדָנִים נַחֲלָה יִירָשׁוּ.
הַיֹּדְעִים מָה אַחֲרֵי הַמָּוְתָה, עַל־פִּי תְכוּנוֹת חֳלָפִים הִרְגָּשׁוּ,
אִמְרוּ שְׁלוֹם מֵתִים לְיֹרֵד בִּבְכִי, אִמְרוּ, אֲשֶׁר סוֹד הָאֱמֶת דָּרָשׁוּ!

*

שִׁיר אַהֲבָה

(שָׁלוּחַ לְאֶחָד מִידִידָיו)

עֲלָמוֹת הֵן וְעֵינֵיהֶם צְבוּעִים, וְאִם יוֹנִים אֲשֶׁר מִבֵּין סְלָעִים?
וְאִם יוֹנִים אֲשֶׁר כָּעָב יְעוּפוּן, וְכַנְפֵיהֶם דְּמוּת רִקְמַת צְבָעִים?
יְנִיעוּן רֹאשׁ וְיַטּוּ צַוְּארֵיהֶן, וְצַו לָצָו יְשׁוּטוּן בֵּין רְקִיעִים,
יְשׁוּטוּן בֵּין רְקִיעִים עַל־עֲרֻגֹת, בְּהָצִיץ מֵחֲרַבֵּיהֶן זְרָעִים,
בְּהִתְלַבֵּשׁ אֲדָמָה צִיץ יְרַקְרַק, בְּהִתְנוֹצֵץ סְמָדַר בַּנְּטָעִים;
לְעֵת כָּזֹאת, בְּקוּם רוּחַ נְדִיבָה וְהַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מְנוּעִים,
בְּהִתְהַלֵּךְ עֲנָגֵינוּ לְאִטָּם, כְּאַיָּלִים אֲשֶׁר מֵרוּץ יְגֵעִים,
נְשִׁיקוֹת שָׁלְחוּ־לָנוּ חֲשׁוּקוֹת בְּיַד צִיר נֶאֱמָן יָקָר וְנָעִים —
נְהַג וָלֵךְ, צְבִי־חֵן, יַעֲלַת־חֵן לְאֹהָלִים בְּתוֹךְ גַּנּוֹת תְּקוּעִים,
קְצִיעוֹת כָּל־בְּגָדֵינוּ, וּבְגַנֵּךְ וּבְכַרְכֹּם תְּלָמֵינוּ זְרוּעִים,
וְעַנְפֵי הַהֲדַס לָנוּ שְׂבָכָה, וְקַלְעֵי הַוֶּרֶד לָנוּ קְלָעִים;

רַבִּי מְשֻׁלָּם בֶּן־שְׁלֹמֹה דֵּי־פִּיאֵירָה

(חי בצרפת, ואולי בא שמה מספרד; בן דורו של רמ״בן)

הַתּוֹעֶה בְּדַרְכֵי הָאֱמוּנָה

אִמְרוּ, אֲשֶׁר סוֹד הָאֱמֶת דָּרָשׁוּ   וּלְבֵין עֲרָפֶל בַּחֲלוֹם נִגָּשׁוּ,
וּלְבֵין עֲרָפֶל בַּחֲלוֹם הִתְהַלְּכוּ   וּבְיִצְרָם בְּמַחֲזֶה פָּגָשׁוּ,
יִרְאֵי אֱלֹהִים דַּבְּרוּ עָלַי, וְאִם   אֵין מַעֲנֶה — עִמְדוּ וְהִתְבּשָׁשׁוּ!
עִמְדוּ עָמְדוּ, עֲבָדִים מֵאַהֲבָה,   אִישִׁים אֲסִירֵי דָת וְלֹא חָפְשׁוּ!
אֵי שֹׁמְרֵי מִצְוָה, שֹׁכְחֵי תַאֲוַת   עוֹלָם וּמִבֵּית תַּעֲנוּג גֹּרָשׁוּ,
נִפְתִּים לְתוֹחֶלֶת מְשׁוּכָה — הַחַיוּ   לִבּוֹת, אֲשֶׁר מִן־הַגְּמוּל נוֹאָשׁוּ!
מַכַּת מְבוּכָה הִכְּתָה נַפְשִׁי, וּבָהּ   הֻכּוּ מְתֵי לֵבָב וְלֹא חֻבָּשׁוּ,
הֻכּוּ מְתֵי לֵבָב וְאָז יִתַּמְּהוּ   בִּלְבַב אֱמוּנָתָם וְיִתְלַחֲשׁוּ,
וּמְכַחֲשִׁים בָּאֵל נְכֹחוֹת יֹאמְרוּ,   עַד כִּי־אֱמוּנוֹת מֵאֱנוֹשׁ יֶחֱלָשׁוּ,
גַּם עַל־לְשׁוֹנָם תּוֹכְחוֹת מוּסָר, אֲשֶׁר   בָּהֶם מְזִמּוֹת מַאֲמִין נוֹקָשׁוּ.
חוּשׁוּ לְעֶזְרָתִי, מְתֵי־אֹמֶן, בְּעוֹד   שֵׁטִים לְהַטּוֹת מַחְשְׁבוֹתַי חָשׁוּ,
יֵצֵא דְבַר־חָכְמָה, עֲדֵי יִצָּרְפוּ   דֵעוֹת לְבָבִי בוֹ וְיִתְקוֹשָׁשׁוּ.
מִן־אָז נְבוּנוֹתִי בְּנַפְשִׁי תְהִלָּה   שָׁם הַזְּמָן, כִּי־הַדְּבָרִים קָשׁוּ,
אָמְנָם הֱלִיצֻנִי מְחַכְּמִים, וְעַל־   גַּבִּי בְּתוֹכְחוֹת אַהֲבָה חָרָשׁוּ:
»אִם־בֶּאֱמוּנָה תָּמְכָה יָדְךָ, וּבָהּ   נִטְעֵי אֱמוּנוֹת לִבְּךָ שֹׁרָשׁוּ,
הֶרֶף, חֲכַם־לֵב, פֶּן־תְּלַהֵט מַדְקְרוֹת   חֶרֶב, בְּמַצְפּוּן דַּעְתְּךָ לְטֻשׁוּ,
וּמְשֹׁל בְּרוּחֲךָ, וַאֲשֶׁר עַל־רוּחֲךָ   עָלָה מְזִמּוֹת שִׂכְלְךָ יִכְבָּשׁוּ,
סַבֵּל עֲצַת־נַפְשְׁךָ וְשׁוּב טֶרֶם פְּנוֹת   הַיּוֹם וְעַמּוּדֵי עֲנָנְךָ מָשׁוּ,
וּנְטוֹשׁ דְּבַר־מֶחְקָר, וְכַמָּה בַעֲלֵי   לֵבָב יְדִיעוֹת הַיְסוֹד נָטָשׁוּ;
בַּמֶּחְקָר נִשְׁתַּבְּשׁוּ הַיִּדְעִים,   כִּי־שִׁבְּשׁוּם דֵעוֹת וְיִשְׁתַּבָּשׁוּ,
אֶרְאֶה וּמֵהֶם אָבְדָה עֵצָה בְּיוֹם   אָבְדַן מְתֵי תִקְוָה וְיֵאָנָשׁוּ,
הַסְתֵּר מְזִמָּתְךָ וְהֶרֶף, פֶּן־תְּגַל   סוֹד, רַעְיוֹנֵי לִבְּךָ רָחָשׁוּ!
בָּאתָ בְּתִמְהוֹן לֵב אֱלֵי־בֵית הַמֶּרִי,   כִּי־שִׁחֲתוּ דַרְכָּם וְלֹא־נֶעֱנָשׁוּ?
אוֹ לִבְּךָ נִבְהַל לְמַסַּת שַׁחֲרֵי   הָאֵל, אֲשֶׁר עַל־שֵׁם כְּבוֹדוֹ חָשׁוּ?
יֵדַע לְבָבְךָ: לַזְּמָן מִנְהָג, אֲבָל   סוֹדוֹת בְּיַד־יָמִים וְלֹא־פֹרָשׁוּ!

נַפְשָׁם בְּטוּב תָּלִין, לְמַעַן יִשְׂבְּעוּ מִשֹּׁד כְּבוֹד שַׁדַּי וְתוֹכָם מָלוּ,
עוֹד אֶל־צְרוֹר חַיִּים לְהִתְעַטֵּר, וּבוֹ כָּבוֹד וְתִפְאֶרֶת יְפִי כָלָלוּ,
יִתְנַשְּׂאוּ לָשׁוּב לְגוּפָתָם וּבֹא בַּצּוּר וּבִמְחִלּוֹת וְיִתְגַּלְגָּלוּ.
מֵתִים, בְּגָלוּתָם לְשֵׁם אֵל נָשְׂאוּ עַבְדוּת וּבִכְבֵדֻת, וְלֹא סָבָלוּ;
דַּלּוּת וְעַל גָּלוּת וְזֻלַּת מָצְאוּ, וַיִּנְחֲלוּ כָבוֹד בְּיוֹם הוּזָלוּ,
כַּבְלָם בְּרַגְלָם כַּעֲדִי לָהֶם, וְאִם יִרְאוּ אֲשֶׁר זֵדִים וּבֹגְדִים שָׁלוּ,
תָּמַךְ אֲשׁוּרֵיהֶם בְּמַעְגָּלָם, וְלֹא נָסַע לְבָבָם מִן־גְּבוּל הָגְבָּלוּ,
עָשׂוּ רְצוֹן קֹנָם, לְדַעְתָּם יְקָרֵם אָסוֹן בְּמִצְוֹתָיו — וְלֹא נֶעֱצָלוּ;
מוֹצִיא אֱלֵי הֹרֶג בְּכוֹר בָּנִים, וְאִם יִבְכֶּה וְדִמְעָתָיו בְּגִיל יִגָּלוּ,
שָׂכָר פְּרִי בִטְנָם לְךָ, הַצּוּר, וְלָךְ יִתְיַלְּדוּ בָנִים וְלֹא שָׁכָלוּ;
לֹא־יִקָּרְאוּ הֶרֶג לְמַתֵי חַרְבְּךָ, לֹא־יִסָּפְדוּ לָהֶם וְיִתְאַבָּלוּ,
אַךְ יֹאמְרוּ: „חַיִּים בְּדָמֵינוּ!“ בְּעֵת יִתְבּוֹסְסוּ בַדָּם וְיִתְגָּאָלוּ;
אֵלֶּה מֵתִים יָדְךָ וְאֵלֶּה חֶבְלְךָ, לֹא־נִפְרְדוּ מִמְּךָ וְלֹא־נִבְדָּלוּ —
נָאוֹר, תְּמוּנָתְךָ בְּהָקִיץ יִשְׂבְּעוּ וּפְנֵי שְׁכִינָתְךָ וְיִתְקַבָּלוּ!
לָהֶם שְׁחָקִים יִזְּלוּ־צֶדֶק וְטַל חַיִּים, וּמִבֶּטֶן שְׁאוֹל חוֹלָלוּ,
יִתְחַדְּשׁוּ נֹעַר, וְגוּפָם רֻטְפַשׁ מְטַלְלֵי אוֹרוֹת אֲשֶׁר יִזָּלוּ,
יִתְעַטְּרוּ כָבוֹד וַיְכַתְּרוּ בְהוֹד, לֹא דָמְמוּ אֵלָיו וְלֹא פִלָּלוּ,
לִמְאוֹר פְּנֵיהֶם חָפְרָה חַמָּה וְלוֹ בֹּשׁוּ מְאוֹרֵי אוֹר וְגַם אֻמְלָלוּ.
עוֹלָם תְּחִיָּה לַעֲדֵי־עַד, נִבְלָעָה מָוֶת אֲשֶׁר בָּהּ כָּל־יְצוּר חֻבָּלוּ,
מֶלֶךְ בְּאוֹר־פָּנָיו מְקוֹר חַיִּים, וּבוֹ יִתְנַהֲגוּ לָעַד וְיִתְנַהָלוּ,
כִּי אֵל גְּמֻלוֹת הוּא, וְעַל רָעוֹת וָטוֹב נָקָם וְשִׁלֵּם לוֹ כְּפֹעַל גָּמָלוּ;
עוֹלָם יְחַדֵּשׁ עוֹד, וְנִגְלוּ כְּמוֹ־ סֵפֶר שְׁמֵי מָרוֹם וְהִתְקַלְקָלוּ —
וּבְיָהּ אֲדֹנָי צוּר לְעוֹלָמִים, לָעַד יִשְׁתַּבְּחוּ מַעֲשָׂיו וְיִתְהַלָּלוּ!

מַעֲשִׂים בְּלִי מִבְחָן הֲכִי יִשְׁתַּבְּשׁוּ,   כִּי יֹאמְרוּ עִקָּר בְּעֵת יְהֻבָּלוּ,
אִם־אָמְרוּ לִכְתֹּב — וְהִנֵּה יִמְחָקוּ,   אוֹ יַחְשְׁבוּ בָרֵךְ — וְהֵן קִלְּלוּ;
לָהֶם אֳנִי־שַׁיִט בְּלֵב יַמִּים, וְהוּא   הָיָה כְעוֹפֶרֶת וּבוֹ צָלֲלוּ,
יִדְמוּ לְהִתְחַכֵּם בְּסוֹד מִקְרִים, וְעֵת   בֹּאָם — וְהִנֵּה נִשְׁאוּ נוֹאָלוּ;
הָיוּ כְשִׁכּוֹרִים, וְיוֹם הִוָּעֲדָם   יִתְגֹּדְדוּ וִימֵי בְחוּרוֹת אָלוּ,
נָעֲמוּ זְמַנֵּיהֶם לְמִלְחָמוֹת, וְאֶל   נָשִׁים בְּיָפְיָם בֹּעֲרִים יִכְסָלוּ;
אֶל סִבְאֵי־יַיִן וְאֶל הַזּוֹלְלִים   שַׁחוּ, וּמֵעֶרֶךְ אֱנוֹשׁ שָׁפָלוּ,
כַּסְפָּם עֲצַבֵּיהֶם וּבִזְהָבָם יְהִי   מִכְשׁוֹל, וּמִי יִתֵּן וְהִתְדַּלְדָּלוּ!
רַבִּים אֲשֶׁר נָפְלוּ בְּיַד הַנַּעֲרוּת,   לֹא יָדְעוּ נַפְשָׁם עֲדֵי נֶחְשָׁלוּ;
קִוּוּ רְאוֹת שֵׂיבָה בְרָאשֵׁיהֶם, וְהֵן   מִגַּעֲרַת עֶלְיוֹן כְּעָשָׁן כָּלוּ,
מַה־נָּעֲמָה זִקְנָה לְיִרְאֵי חֵטְא, בְּמוֹ   מִדּוֹת אֲשֶׁר רָמוּ וְהִתְגַּדָּלוּ,
אֶל־הַתְּשׁוּבָה נָשְׂאוּ נַפְשָׁם, וְאִם   אוּלַי וְאֵין עָוֹן וְלֹא מָעָלוּ;
צוֹמוֹת יְמוֹתֵיהֶם וּבָרוּתָם בְּמֵי   רֹאשָׁם וּמַשְׁקָם בַּבְּכִי מָהָלוּ,
יִתְפַּלְּלוּ תָמִיד וְיִתְוַדּוּ, הֲכִי   עָשׂוּ יְדֵיהֶם חֵטְא וְלֹא נִמְחָלוּ;
יוֹדוּ לְאֵל חַסְדּוֹ, וּבְכָשְׁלָם בְּיוֹם   רָעָה בְּרֹעַ מַעַלְלֵיהֶם תָּלוּ,
וּמְהַלְלִים לִשְׁמוֹ וְלוֹ יִשְׁתַּחֲווּ   אֶרֶץ וְעֵינֵיהֶם לְמָרוֹם דָּלוּ;
טוּבָם בְּצִדְקַת אֵל, וְרָעָתָם בְּעַד   נַפְשָׁם וּמִיָּדָם פְּרִי אָכָלוּ,
לֹא־מָצְאוּ חַטָּאת וְיָשִׂימוּ מְרִי,   כִּי־תֹאֲנָה בִקְשׁוּ וְהִתְעוֹלָלוּ;
חַיֵּי בְשָׂרִים יַחְפְּצוּ, כִּי־יִרְדְּפוּ   אֶל־מַעֲלוֹת רָמוֹת וּבָם עָמָלוּ,
שָׂמוּ תְשׁוּקָתָם לְעֵת מִגָּאֳלֵי   הַגּוּף — בְּבֹאוּ אֶל־שְׁאוֹל — נִגְאָלוּ.
עֵצָה וְתוּשִׁיָּה לְרֹב שָׁנִים, וּבָם   מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית נַחֲלָה יִנְחָלוּ,
זֶרֶת זְקֵנִים הַשְּׁחָקִים מָדְדָה,   הָרִים בְּפִלְסָם יוֹדְעִים שָׁקָלוּ,
יִגְבַּהּ לְבַב שֵׂיבָה בְּמֶרְכָּבָה, וּבוֹ   לִרְאוֹת כְּבוֹד עֶלְיוֹן יְרֵאָיו עָלוּ,
בֵּינוֹת שְׂרָפִים מַהְלְכִים לָהֶם וְתוֹךְ   רִצְפָּה וְאַבְנֵי־אֵשׁ, וְלֹא אֻכָּלוּ,
בַּגַּן וּבַפַּרְדֵּס מְסִבָּתָם, וְעִם   אֵלִים בְּדִגְלֵי אַהֲבָה נִדְגָּלוּ,
בָּטְחוּ בְּעוֹלַם הַנְּשָׁמוֹת, לַחֲזוֹת   חֶבְיוֹן וְקַרְנַיִם בְּהוֹד נֶאֱצָלוּ,
אֶל־גַּן וְאֶל־טוּבוֹ בְעֵדֶן יִנְהָרוּ,   כִּי פָחֲדוּ אֵלָיו וְיִתְחַלְחָלוּ,
מִשָּׁם לְהִתְעַלּוֹת לְעֵץ דַּעַת, וּבוֹ   הִתְנַבְּאוּ חוֹזִים וּבוֹ שָׂכָלוּ,
מִשָּׁם לְעֵץ חַיִּים, לְחַיֵּי מַלְאֲכֵי   שָׁרֵת אֲשֶׁר אֶל־צֶאֱלָיו צָלָלוּ,
כִּי שָׁם יְתַנּוּ שִׁיר לְאֵל עֶלְיוֹן, וְשָׁם   בִּכְלַל מְשָׁרְתָיו לַעֲבֹד נִכְלָלוּ,

יַלְדוּת וְהַשַּׁחֲרוּת לְאַט הִתְגַּנְּבוּ, כִּי לֹא בְמָקוֹם נֶאֱמָן אָהֳלוּ,
יִסַּע יְתֵדֹת אָהֳלָם, גַּם נִתְּקוּ חַבְלֵי יְרִיעוֹתָיו וְגַם נָפָלוּ,
קוֹמַת בְּחוּרִים, כַּאֲרָזִים הָיְתָה, יָבְשׁוּ סְעִפֶּיהָ וְיִתְמוֹלָלוּ,
הָגְלָת תְּהִלַּת הַנְּעוּרִים, הָגְלְתָה כְּלָּה, וְהַלְּבוּת כְּבָר נוּחָלוּ;
רֹאִים תְּמוּרוֹת וַחֲלִיפוֹת יֵלְדוּ יָמִים — לְעָשְׁקֵי הַזְּמָן נִבְהָלוּ,
יִתְנַחֲמוּ אֶל־אַחֲרִית וּלְיוֹם חֲלוֹף, וּלְעֵת בְּחַיָּתָם נְמַקִּים חָלוּ,
יוּעַם זְהַב הוֹדָם וְכֶתֶם תָּאֳרָם יִשְׁנֶא, וּבִכְלוֹת שַׁאֲרָם חָמָלוּ,
אֶל אוֹצְרוֹת חשֶׁךְ וּמַטְמֹנִים וְאֶל אַבְקַת רְכֻלָּתָם אֲשֶׁר רָכָלוּ
יִבְכּוּ, וְעִתָּם עֵת סְפוֹד, כִּי נִפְתְּחוּ בָם שַׁעֲרֵי דִמְעָה וְלֹא נִנְעָלוּ. —
שָׂמְחוּ לְלֹא דָבָר, וְהַמִּתְעַצְּבִים אֶל רַעְיוֹן רוּחַ וְהִתְהֹלָלוּ,
שִׁמְעוּ עֲצַת נֶפֶשׁ יְדוּעַ הֶחֳלִי, הִתְגַּלְּלוּ יָמִים וְהִתְנַפָּלוּ:
עִתִּים מְזֻמָּנוֹת כְּהִוָּלְדוּ לְאִישׁ — צָדְקוּ, וּמִשְׁפָּטָם בְּקַו כִּלְכָּלוּ;
יַלְדוּת וְעִתּוֹתָיו לְאַיִן נֶחְשְׁבוּ, לֹא פָעֲלוּ דָבָר אֲבָל נִפְעָלוּ,
וּלְשַׁחֲרוּת תָּבוֹא זְמָן מַרְהִיבְךָ בַּשָּׁוְא, וּפוּךְ עֵינָיו לְךָ כָחָלוּ;
עָרוּךְ לְךָ שֻׁלְחָן וְיָדָיו יַעֲשׂוּ לִשְׁחוֹק בְּךָ לֶחֶם וְיִתְעַלָּלוּ,
לֶחֶם כְּזָבִים יַאֲכִלוּךָ, וְעוֹד כִּמְעַט, וּבוֹ הַטּוֹחֲנוֹת בָּטָלוּ;
יָמִים יְרַנְּנוּ וְיָשִׁירוּ לְךָ, שָׂמְחוּ לְפָנֶיךָ וְגִילָה גָּלוּ,
תִּלְבַּשׁ לְבוּשׁ רִקְמָה וְעֶדִי תַעֲדֶה, תָּחַשׁ וּמַכְלְלִים לְךָ יִנְעָלוּ,
אֹרַח בְּרַגְלֶיךָ עֲדֵי יִתְנַגְּפוּ, מֵרֹב לְדַרְכָּם נַעֲלֵיהֶם בָּלוּ;
לָהֶם גְּבִעִים מֶעֱסִים רִמּוֹן וְיַיִן חֶלְבּוֹן בְּכֹסוֹת לַעֲנָה הִרְעָלוּ,
תַּחְשֹׁב לְהֵאָחֵז וְהַנְחִיל נַחֲלָה בָהֶם, וְהֵמָּה מִמְּךָ נִשָּׁלוּ,
וַיִּדְרְכוּ קַשְׁתָּם לְחֵץ, לֹא יַחְמְלוּ, אַל־יִלְבְּשׁוּ סִרְיוֹן וְאַל־יִתְעָלוּ!
אֵין־לִי בְּעוֹלָמִי לְבַד הַכֵּר יְמֵי שֵׂיבָה וְהַשָּׁנִים אֲשֶׁר הִכְפָּלוּ,
יָמִים אֲשֶׁר יֵדְעוּ בְּזוֹלַת הַזְּמָן, שָׁנִים אֲשֶׁר בְּתַאֲוֹת גָּעָלוּ,
יָמִים יְבִיאוּךָ חֲדָרָיו לַחֲזוֹת סִתְרוֹ וּמַצְפֻּנָיו וְאָזְנְךָ גָּלוּ,
יָמִים אֲשֶׁר יוֹדוּ בְּאִוַּלְתָּם, וְאֶת־ אָזְנָם בְּעָרְלָתָם וְהַלֵּב מָלוּ.
כִּי הַנְּעוּרִים לֶאֱנוֹשׁ מוֹקֵשׁ, וְאִם חָכְמוּ כְּאִיתִיאֵל וְאִם יִסְכָּלוּ,
מַצָּב וּמַשְׁחִית בָּם, בְּשַׁחְתָּם נִתְפְּשׂוּ אִישִׁים, בְּנִבְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִבָּלוּ,
אִם יֶשְׁרוּ לִבּוֹת וְאִם יִתַּמְּמוּ — יִתְעַקְּשׁוּ בָהֶם וְיִתְפַּתָּלוּ.
דֵּעוֹת בְּרֹב יוֹעֵץ, וְרַק בְּתַאֲוָה יִתְעָרְבוּ מַעְשָׂיו וְיִתְבּוֹלָלוּ,

חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְשׁוֹק הַתְּרוּמָה טָרְפוּ אַרְיֵה וְהַכְּפִירָה.
יֵיטִיב יְיָ וְלֹא־יוֹסִיף עוֹד לְיַסְּרָה,
אַמֵּץ בִּרְכַּיִם כּשְׁלוֹת חֵלֶק יַעֲקֹב מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה;
לְצֶדֶק יִמְלָךְ־מֶלֶךְ, יֹאמַר: „שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלֵךְ", לְאוֹרוֹ נִסַּע וְנֵלֵךְ!

רַבִּי משֶׁה בֶּן־נַחְמָן

(נולד בגירונדא לערך ד"א תתקנ"ה, בשנת ה"א כ"ז נסע לארץ ישראל, ומת שם לערך ה"א ל')

מֵאָה בָתִּים

. שְׁלָחָם לִקְרוֹבוֹ וְרַבּוֹ רַבֵּנוּ יוֹנָה

לִי יִזְעֲקוּ רֵעַי וְלִי יִשְׁאָלוּ:
אַיָּם וְאֵיפֹה הֵם? הֲתֵדַע שַׁחֲרָם?
הַגֵּד: הֲיָשׁוּבוּ, וְאִם נָתְנוּ זְמָן
לָנוּ לְשׁוֹבֵב כֹּל כְּלֵי חֶמְדָּה וְכָל־
נֹעַם וְכָל־תַּאֲוָה לְנֶפֶשׁ תְּרָעֵב
אֵין עַל־גְּרוֹנֵינוּ רְבִיד זָהָב וְאֵין
גַּם טַבְּעֹתֵינוּ בְּרָזוֹן נָפְלוּ,
הוּרַד גְּאוֹן הוֹדָם וְאֵין נֵזֶר וְצִיץ,
מִבֵּין עֲפָאִים קוֹל זְמִיר עָגוּר וְסוּס
רַגְלֵי צְבָאֵינוּ גְּבָעוֹת קִפְּצוּ
וּמְחוֹל עֲלָמוֹת תּוֹפְפוֹת לָנוּ כְּקוֹל
נִרְאֶה בְּנוֹת הַחֵן — וְכִבְנוֹת יַעֲנָה
אַךְ עֵת תְּקוֹנֵנָּה — פְּלָאִים נִגְּרוּ
כִּזְכֹר חֲבֵרִים, נָעֲמוּ־לָנוּ מְאֹד,
אִם־נַעֲשָׂה לִבּוֹת כְּשָׁמִיר — אַחֲרֵי
אָכֵן בְּלִבֵּנוּ — לְתַנְחוּמִים — כְּאֵב
מֵתוּ עֲצָמֵינוּ בְחַיָּתָם, וְאֵל

יָמִים, אֲשֶׁר בִּגְאוֹן זְמָן צָהֲלוּ,
וּלְקֵץ וּמוֹעֵד מִמְּךָ נִשְׁאָלוּ!
לָנוּ לְשׁוֹבֵב אֵת אֲשֶׁר גָּזָלוּ?
שִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן, כָּל־יְקָר שָׁלָלוּ?
הָיוּ לְיָמֵינוּ — וְעִמָּם גָּלוּ!
כֶּתֶר, אֲשֶׁר מִנַּעֲרוּת הֻרְגָּלוּ,
הוּרַד צְבִי עֶדְיָם וְהִתְנַצָּלוּ,
אַךְ מַתְגֶּרֶת שַׂק בְּלִי יֶחְדָּלוּ.
הָיוּ לְמַשָּׁאוֹת וַיִּסְתַּבָּלוּ,
אֶתְמוֹל, וְהַיּוֹם בָּרְחוֹב כָּשָׁלוּ,
תֻּפִּים, וְאָזְנֵינוּ בְּשִׁיר בָּהָלוּ;
הָיוּ בְתוּלֹתָיו וְלֹא הוּלָּלוּ,
בָּבוֹת וּבְשָׁלִשׁ דְּמָעוֹת כָּלוּ,
אָבְדוּ וְלֹא נֵדַע לְאָן הוּבָלוּ;
הַפְּרָדָם — חָזָק, וְלֹא יוּכָלוּ,
אָבְדַן יְמֵי נֹעַר אֲשֶׁר אָזָלוּ.
שִׁכְנֵי קְבָרִים בְּאֱמֶת נִמְשָׁלוּ;

מֵאַחֲרָיו הֵבִיאוּ אֶת רַבִּי עֲקִיבָא, עֹקֵר הָרִים וְטֹחֲנָן זוּ בְזוּ בִּסְבָרָה,
וְסָרְקוּ אֶת־בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרֵק בַּרְזֶל לְהִשְׁתַּבְּרָה,
יָצְתָה נִשְׁמָתוֹ „בְּאֶחָד!" וּבַת־קוֹל אָמְרָה:
אַשְׁרֶיךָ, רַבִּי עֲקִיבָא, גּוּפְךָ טָהוֹר בְּכָל־מִינֵי טָהֳרָה.

בֶּן־בָּבָא רַבִּי יְהוּדָה אַחֲרָיו הֵבִיאוּ בְּשִׁבְרוֹן לֵב וַאֲזְהָרָה,
נֶהֱרַג בֶּן־שִׁבְעִים שָׁנָה בִּידֵי אֲרוּרָה,
יוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית הָיָה, נָקִי וְחָסִיד בִּמְלַאכְתּוֹ לְמַהֲרָה.

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן־תְּרַדְיוֹן אַחֲרָיו, מַקְהִיל קְהִלּוֹת בְּצִיּוֹן שָׁעֲרָה,
יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ וְסֵפֶר תּוֹרָה עִמּוֹ — וְהִקִּיפוּהוּ בַּחֲבִילֵי זְמוֹרָה,
אֶת־הָאוּר הִצִּיתוּ בָהֶם, וּכְרָכוּהוּ בְּסֵפֶר תּוֹרָה,
סְפוֹגִין שֶׁל צֶמֶר הִנִּיחוּ עַל־לִבּוֹ שֶׁלֹּא יָמוּת מְהֵרָה.

חָסִיד רַבִּי יֶשֵׁבָב הַסּוֹפֵר הֲרָגוּהוּ עִם עֲמוֹרָה,
זְרָקוּהוּ וְהִשְׁלִיכוּהוּ לַכְּלָבִים וְלֹא־הָקְבַּר בִּקְבוּרָה,
יָצְתָה בַת־קוֹל עָלָיו, שֶׁלֹּא הִנִּיחַ כְּלוּם מִתּוֹרַת משֶׁה לְשָׁמְרָה.

וְאַחֲרָיו רַבִּי חֻצְפִּית בְּיוֹם עֶבְרָה —
עוּף הַפּוֹרֵחַ נִשְׂרַף בַּהֲבֵל פִּיו כִּבְמְדוּרָה.

צַדִּיק רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־שַׁמּוּעַ בָּאַחֲרֹנָה נֶהֱרַג בְּמַדְקֵרָה,
יוֹם עֶרֶב שַׁבָּת הָיָה, זְמַן קִדּוּשׁ, וַיְקַדֵּשׁ וַיִּקְרָא;
חֶרֶב שָׁלְפוּ עָלָיו וְלֹא הִנִּיחוּהוּ בַּחַיִּים לִגְמְרָה —
יָצְתָה נִשְׁמָתוֹ „בְּבָרָא אֱלֹהִים" יוֹצֵר וְצָר צוּרָה.

כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה הוֹסִיפוּ בְנֵי־עַוְלָה לְעַנּוֹת בִּגְעָרָה,
בִּסְקִילָה, שְׂרֵפָה, הֶרֶג וָחֶנֶק — מִי יוּכַל לְשַׁעֲרָה?!
נוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אֲרָיוֹת שֶׂה פְזוּרָה,

רַבִּי מֵאִיר בֶּן־יְחִיאֵל

(מסולי, היא הַלָּא בוכסן; לערך תת״ק — ה״א)

קִינָה

עַל־עֲשָׂרָה הֲרֻגֵי מַלְכוּת

אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן, אַדִּירֵי הַתּוֹרָה,
בַּעֲלֵי תְרִיסִין בַּמִּשְׁנָה וּבַגְּמָרָא,
גִּבֹּרֵי כֹחַ, עֲמֵלֶיהָ בְטָהֳרָה,
דָּמָם נִשְׁפַּךְ וְנָשְׁתָה גְבוּרָה —
הִנָּם קְדֹשֵׁי הֲרֻגֵי מַלְכוּת עֲשָׂרָה.
וְעַל־אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה וְעֵינִי נִגָּרָה,
זֹאת בְּזָכְרִי אֶזְעַק בְּמָרָה:
חֶמְדַּת יִשְׂרָאֵל, כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ, נֵזֶר וַעֲטָרָה,
טְהוֹרֵי לֵב קְדֹשִׁים, מֵתוּ בְּמִיתָה חֲמוּרָה!

יַדּוּ גוֹרָל מִי רִאשׁוֹן לְחֶרֶב בְּרוּרָה;
כִּנְפֹל גּוֹרָל עַל רַבָּן שִׁמְעוֹן פָּשַׁט צַוָּארוֹ וּבָכָה כְּנִגְזְרָה גְזֵרָה.
לְרַבָּן שִׁמְעוֹן חָוַר הַהֶגְמוֹן לְהָרְגוֹ בְּנֶפֶשׁ נְצוּרָה —
מִזֶּרַע אַהֲרֹן שָׁאַל בְּבַקָּשָׁה לִבְכּוֹת עַל בֶּן־הַגְּבִירָה;
נָטַל רֹאשׁוֹ וּנְתָנוֹ עַל־אַרְכֻּבּוֹתָיו, מְנֹרָה הַטְּהוֹרָה,
שָׂם עֵינָיו עַל־עֵינָיו וּפִיו עַל־פִּיו בְּאַהֲבָה גְמוּרָה,
עָנָה וְאָמַר: „פֶּה הַמִּתְגַּבֵּר בַּתּוֹרָה
פִּתְאֹם נִקְנְסָה עָלָיו מִיתָה מְשֻׁנָּה וַחֲמוּרָה!"
צִוָּה לְהַפְשִׁיט אֶת־רֹאשׁוֹ בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה,
קַיָּם בְּעוֹרוֹ: אִמְרוּ לְנַפְשֵׁךְ שְׁחִי וְנַעֲבֹרָה;
רָשָׁע הַפֹּשֵׁט עֵת הִגִּיעַ לִמְקוֹם תְּפִלִּין מִצְוַת בָּרָה,
צָעַק צְעָקָה וְנִזְדַּעְזַע עוֹלָם וְאֶרֶץ הִתְפּוֹרָרָה.

בֹּקֶר הֵכִינוּ לְבָבָם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, אָיוֹם,
הַבֵּן לָקַח עֵצִים וְהָאָב לָקַח מַאֲכֶלֶת, לִשְׁחֹט בְּלִי פִּדְיוֹם;
קְרָאִים וְהֹלְכִים לְתֻמָּם — רָאוּ כְבוֹדְךָ בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיוֹת הַבֹּקֶר.

בֹּקֶר אָזַר כְּגֶבֶר חֲלָצָיו וְלַעֲקֹד בְּנוֹ קִדֵּם,
וַיִּקַּח הַמַּאֲכֶלֶת לְשַׁחֲטוֹ, וְלֹא חָשַׁב אָדָם,
וַיֹּאמַר: הַיּוֹם אַקְרִיב עֹלָתִי וְאֶזְרֹק דַּם־
זִבְחִי, וְלֹא־יָלִין לַבֹּקֶר.

בֹּקֶר רַחֲמֶיךָ נִכְמְרוּ עַל־בֵּן יָחִיד וְעָלָיו זָרָחוּ,
וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְיָ: אֶל־הַנַּעַר יָדַיִם אַל־יִשְׁלָחוּ,
כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע, וְזִכְרוֹ לְדֹרֹת הַנִּיחוּ
לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד־הַבֹּקֶר.

בֹּקֶר כָּשְׁרוֹ וְיָשְׁרוֹ וְצִדְקוֹ יָלִיץ בְּעַד־עָם אֵלֶיךָ קָרֵב,
וְאֶפְרוֹ תָּמִיד יֵרָאֶה לְפָנֶיךָ לְכַבְּסָם הֶרֶב;
תִּתֵּן לָהֶם נַפְשָׁם בִּשְׁאֵלָתָם כִּי־לְךָ נִכְסָפָה, בָּעֶרֶב
הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר.

בֹּקֶר קוֹלָם שְׁמַע וּתְכַפֵּר עֲוֹנוֹתֵיהֶם,
וְעֵרֶךְ תְּפִלָּתָם תֵּחָשֵׁב כְּעֵרֶךְ קָרְבְּנוֹתֵיהֶם;
וְכְרוֹן צִדְקַת אֲבוֹתֵיהֶם לָקְחוּ בְיָדָם וָבָאוּ, וְהֵם
הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר.

בֹּקֶר תֵּפֶן אֵלֵינוּ וְרַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ יִכָּמֵרוּ,
וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל־חַטֹּאתֵינוּ וְלֹא־יִזָּכֵרוּ;
צַו לְהַעֲבִיר עֲוֹנֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ, לֹא־יַשְׁאִירוּ
מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר.

מַהֵר קוֹמֵם שִׁפְלוּתִי וְתוֹפִיעַ אֵלַי מַלְכִּי,
רֹאשִׁי אֲנִי תָּרִים וְתָאִיר נֵרִי וְתַגִּיהַּ חָשְׁכִּי;
הָאִירָה עֵינַי בִּישׁוּעָתְךָ וּבְאוֹרֶךָ — כִּי־
אֵשֵׁב בַּחֹשֶׁךְ יְיָ אוֹר לִי!

*

עֲקֵדָה

מְפַלְטִי אֵלִי צוּרִי, סִתְרִי וּמָגִנִּי
וְקֶרֶן יִשְׁעִי, מִשְׂגַּבִּי בְּיוֹם צַר־לִי וְאוֹנִי,
הִשְׁכַּמְתִּי לְחַלּוֹת פָּנֶיךָ מֶלֶךְ רָב, וַאֲנִי
אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר.

בֹּקֶר רַחֵם תִּזְכּוֹר חֶסֶד לְאַבְרָהָם, אַב אֵיתָנִי,
אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בּוֹ וְהֶאֱמִין בָּךְ, רֹאשׁ לְמַאֲמִינַי,
זְכֹר בְּרִיתוֹ וְהוֹשִׁיעֵנִי מִטֻּמְאָתִי, אֲדֹנָי
בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי, בֹּקֶר!

בֹּקֶר דִּבַּרְתָּ עִמּוֹ וְנִסִּיתוֹ לְשַׁלֶּם־לוֹ מַשְׂכֹּרֶת,
וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לִהְיוֹת לוֹ לְמִשְׁמֶרֶת;
אֲהַבְתּוֹ וּרְצִיתוֹ וְקִבַּלְתּוֹ כִּקְטֹרֶת
סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר.

בֹּקֶר כּוֹכָבוֹ הֵאִיר, כְּחָפַצְתָּ לְהַרְאוֹת צִדְקָתוֹ הַגְּדוֹלָה,
וְנִסִּיתוֹ בָּעֲשִׂירִי וַתֹּאמֶר לוֹ: קַח־נָא אֶת־בִּנְךָ, וְלֹא־תִכְלָא,
עַל אַחַד הֶהָרִים, וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה,
אֶת־הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר.

בֹּקֶר יִחֵד שִׁמְךָ וְשָׁמַע לְקוֹלְךָ וְהֶרְאָה אַהֲבָתוֹ,
וְשָׂשׂ בְּכָל־לֵב עַל־אִמְרָתְךָ לַעֲשׂתוֹ;
הָאַהֲבָה קִלְקְלָה הַשּׁוּרָה — וַיָּקָם בְּשִׂמְחָתוֹ,
וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר.

בָּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי כִּי־אֵין דְּבַר־יְיָ בַּמַּחֲזֶה,
וְאֵין מַעֲנֵה אֱלֹהִים, וְלֹא יוֹדֵעַ עַד־מָה, וְאֵין חֹזֶה,
וָאֵדְעָה כִּי מֵהָאֱלֹהִים הִיא לְיַסְּרִי, בַּעֲבוּר זֶה
עָשָׂה יְיָ לִי.

תָּעָה לְבָבִי וּפַלָּצוּת בִּעֲתַתְנִי וְהָיִיתִי נִדְהָם,
וְכִמְעַט נָטָיוּ רַגְלַי רְאוֹת אֹיְבַי כִּי־יַגִּיהַּ נָגְהָם,
לוּלֵי אֱלֹהֵי אָבִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
וּפַחַד יִצְחָק הָיָה לִי.

יוֹם לְיוֹם הָשְׁבַּרְתִּי שֶׁבֶר אַחֲרֵי שָׁבֶר,
וְכָלִיתִי בְּאַרְבַּעַת שְׁפָטִים אֲשֶׁר סְבָבוּנִי בְּכָל־עֵבֶר,
וְאַיֵּה הַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר־
לִי וַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע־לִי?

הָיִיתִי כְשִׁכּוֹר וּכְגֶבֶר עֲבָרוֹ יָיִן, מֵרֹב יְגוֹנַי
וּמִן־הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה אֲשֶׁר עָבְדוּ־בִי מְעַנַּי;
צוּרִי, וְאַחֲרֵי גָלוּתִי לְפָנֶיךָ, אֲדֹנָי
אֱלֹהִים מַה־תִּתֶּן־לִי?

הִנֵּה זֹאת נֶחָמָתִי בְעָנְיִי וַאֲשֶׁר שָׁאַלְתִּי מִלְּפָנֶיךָ:
גָּלוּתִי תְּכַפֵּר עַל־עֲוֹנוֹתַי, סְלִיחָה מְצֹא בְדִינֶיךָ;
אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ — וְאִם מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ,
הַמֶּלֶךְ, וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב, תִּנָּתֶן לִי!

רְאֵה, כִּי־לְךָ קִוִּיתִי וְנֶגְדְּךָ עֵינִי תִדְמַע,
וְכִי לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה וּגְאָלֵנִי מִיַּד מַשָּׂא וּמִשְׁמָע;
מָשְׁכֵנִי וְאַחֲרֶיךָ אָרוּצָה, אַךְ שְׁמַע
בְּקֹלִי וְלֵךְ קַח־לִי!

דִּכָּא לָאָרֶץ חַיָּתִי וּבְמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי בְּרִיבוֹ —
וְיִצְרִי מְצֵרִי עוֹדֶנּוּ בְמִרְדּוֹ, בְּחָשְׁבוֹ
כִּי־לֹא יְיָ פָּעַל כָּל־זֹאת, וְהִתְבָּרֵךְ בִּלְבָבוֹ
לֵאמֹר: שָׁלוֹם יִהְיֶה־לִּי!

כָּשַׁל בַּעֲוֹנִי כֹחִי וְלִבִּי סְחַרְחַר וַיִּלָּבֵט,
כִּי יַסֹּר יִסְּרַנִּי יָהּ, וְאוֹתִי יוֹם כְּקֶצַח חֹבֵט,
וְלֹא־שַׁבְתִּי עַד הַמַּכֶּה אֹתִי, הַבֵּיט
יָמִין וּרְאֵה וְאֵין־לִי!

יָמִים מִקֶּדֶם הִשַּׁבְתִּי, עֳנִי מִצְרַיִם אֲשֶׁר עָלַי נִמְנָה,
וּלְקֵץ מָאתַיִם וְעֶשֶׂר שָׁנָה זָכַר בְּרִיתוֹ וְאֹתִי קָנָה,
וְשָׁמַע צַעֲקָתִי וְאֵלַי סָר וּפָנָה, וְעָנָה
דוֹדִי וְאָמַר לִי.

בַּשְּׁנִיָּה הִגְלַנִי בָּבֶלָה וְגָלָה כְבוֹדוֹ עִמָּדִי,
וּלְפִי מְלֹאת שִׁבְעִים שָׁנָה פְּקָדַנִי צוּרִי וּפֹדִי,
וְהֵצִיץ מִן־הַחֲרַכִּים וַיַּעֲבֹר קוֹל דוֹדִי
דוֹפֵק: פִּתְחִי־לִי!

רַבַּת שָׂבְעָה־לָּהּ נַפְשִׁי בְּאָהֳלֵי קֵדָר וְיִשְׁמְעֵאלִים,
רַד יוֹמִי וּפָנָה, וְחָשַׁךְ אוֹרִי וְנָסוּ הַצְּלָלִים,
וְקֵץ גָּלוּת נִסְתַּם, וְנֶחְתַּם חֶזְיֹנִי, וַייָ הֶעְלִים
מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד לִי!

שָׁאַלְתִּי נְבִיאַי וְחֹזַי, הַנִּבְּאִים בִּגְלָלִי:
הַיְדַעְתֶּם מָתַי קֵץ הַפְּלָאוֹת, אֲשֶׁר אָמַר לְגָאֳלִי?
וַיַּעֲנוּ אֹתִי: לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל וְהוּא פֶלִאי? וְאֵין מַגִּיד לִי!
רָזִי־לִי רָזִי־לִי אוֹי לִי!

תֵּן, יְיָ! מַה־תִּתֵּן? אַחֲרִית וְקָלוֹן וְשִׁמָּמוֹן,
בְּשֶׁטֶף מַכָּה לִשְׁטֹף צָרִים מְתֵי עַמְּךָ יַעֲרִימוּן;
נַפְשׁוֹת חֲסִידֶיךָ עַל־רֹב שָׁלוֹם יִנְעָמוּן,
יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן.

יִפַּח יְיָ בֵּית גֵּאִים מִתְקוֹמְמִים, הַמַּשְׁחִיתִים
מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל, טַף וְנָשִׁים, כָּל־עִיר מְתִים;
נְבָרֵךְ שְׁמוֹ הַגֹּמֵל טֹבוֹת וְשֹׁפֵט אֲמִתִּים,
אֲשֶׁר לֹא־עָזַב חַסְדּוֹ אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַמֵּתִים.

חֲסָדֶיךָ הָרַבִּים זְכֹר, וְלֹא כְמַעֲשֵׂה הַשּׁוֹאֵל
זוּלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמְחַכֵּה־לוֹ — כִּי אֵין גֹּאֵל;
קַנּוֹא וְנֹקֵם, לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד וְהַכְרֵת צַר גּוֹאֵל,
וְיִוָּדַע כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל!

רַבִּי מָרְדְּכַי בֶּן־שַׁבְּתָי הָאָרוּךְ

(בְּיָוָן אוֹ בְּאִיטַלְיָה, לְעֵרֶךְ ד״א תת״ק — ה״א)

סְלִיחָה

מֵאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי עַל־חָרְבַּן מִקְדָּשִׁי וְצָרוֹת אֲשֶׁר עָלַי עָבָרוּ,
וְיָדִי כָּבְדָה עַל־אַנְחָתִי וְתָמִיד עֵינַי נִגָּרוּ,
חַם־לִבִּי בְּקִרְבִּי וּמֵעַי חֳמַרְמָרוּ,
רְאֵה יְיָ כִּי־צַר־לִי!

רָעוֹת רַבּוֹת וְצָרוֹת עַל כִּי־אֵין אֱלֹהַי בְּקִרְבִּי
מְצָאוּנִי, וְשַׁאֲגָתִי מִנַּהֲמַת לִבִּי,
נְפוּגֹתִי וְנִדְכֵּיתִי, וַיְיָ עָנָה בִי
וְשַׁדַּי הֵרַע־לִי.

דָּחֹה הֻדַּחְתִּי וְאֵין הוֹרֵשׁ בְּיַד עַמֵּי הָאֲרָצוֹת,
הָיִיתִי חֶרְפַּת מָשָׁל בַּגּוֹיִם, שְׁמָמוֹת נֶחֱרָצוֹת,
וַתִּשְׁתַּפֵּךְ לָאָרֶץ מְרֵרָתִי בְּהִשְׁתַּפֵּךְ לְקָלוֹן וּשְׁמָצוֹת
אַבְנֵי־קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל־חוּצוֹת.

זְאֵב עֲרָבוֹת שְׁדָדַנִי וְעוֹרֵר עָלַי חֲנִיתוֹ,
חִצָּיו וְקַשְׁתֹתָיו דְּרֻכוֹת בְּאַפּוֹ וַחֲמָתוֹ,
מִנֶּגֶף נִבְלָתִי בְּסָחוּב וְהָשְׁלֵךְ, אַךְ פִּגְרֵי נִבְלָתוֹ
כֻּלָּם שָׁכְבוּ בְכָבוֹד אִישׁ בְּבֵיתוֹ.

יָדַעְנוּ יְיָ כִּי־צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ עַל־אֻמֹּתָם,
כַּלֵּה בְחֵמָה צֹרְרֵי עַמְּךָ וְיִתַּמּוּ בְחַטֹּאתָם;
לְלַעַג וָקֶלֶס שָׁלְחוּ יָד לִסְחֹב בְּחוּצוֹתָם
הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִם בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם.

מָתַי תֶּחֱשֹׂף זְרוֹעֲךָ לְבַקֵּשׁ שְׁאֵרִית הַנִּדָּחָה,
נִדְחֵי עַמְּךָ אֲשֶׁר הַדַּחְתָּם בְּחַטֹּאתָם וְאֵין מְנוּחָה?
סָפוּ תַמּוּ בְּיַד אֹיְבֵיהֶם, נֶחְשְׁבוּ כְּצֹאן טִבְחָה,
וַתְּהִי נִבְלָתָם כַּסּוּחָה!

עַצְמוֹת מֶלֶךְ־אֱדוֹם שָׂרְפוּ — הֲלֹא פָקַדְתָּ לְנָקְמוֹ,
פְּקֹד עַצְמוֹת עֲבָדֶיךָ הַמּוּצָאִים מִקִּבְרוֹתָם יוֹם בְּיוֹמוֹ;
צֹרְרִים הַצָּרִים הָשֵׁב פָּעֳלָם אֶל־חֵיקָם לְשַׁלְּמוֹ,
לָכֵן פָּקַדְתָּ וַתַּשְׁמִידֵם וַתְּאַבֵּד כָּל־זֵכֶר לָמוֹ.

קוּמָה יְיָ בְּאַפֶּךָ, הִנָּשֵׂא בְּעַבְרוֹת צוֹרְרֵי וְגַאֲוָתָם,
רֶגֶשׁ צְבָאָם תַּכְרִית, וְתִמְחֶה מִדּוֹר אַחֵר שְׁמוֹתָם;
שֵׁם וּשְׁאֵרִית תִּתֵּן לְעַמְּךָ, וְעוֹד בַּחַיִּים חַיָּתָם
יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם!

עוֹרֵר יֶשְׁעֲךָ לְעַמְּךָ, לְהַצִּילוֹ מִיַּד מְשַׂנְאוֹ,
פֶּן־יֹאמַר אֹיֵב יְכָלְתִּיו, וְיִתְפָּאֵר בְּהִתְנַשְּׂאוֹ:
„צוּרוֹ אַיֵּה, הַשָּׂם בְּקִרְבּוֹ שֵׁם מוֹרָאוֹ
אוֹת, לְבִלְתִּי הַכּוֹת־אֹתוֹ כָּל־מֹצְאוֹ?“

קִצִּים וּזְמַנִּים עָבְרוּ, וְנַפְשִׁי כָלְתָה לִתְשׁוּעָתֶךָ,
רִיבִי לְמָתַי תָּרִיב וְתָפֵר כַּעַס עֶבְרָתֶךָ;
שְׁאוֹן זָרִים תַּכְנִיעַ כְּמֶאָז נוֹרָאוֹת בַּעֲשׂוֹתֶךָ,
וְיִירְאוּ יֹשְׁבֵי קְצָוֹת מֵאוֹתֹתֶיךָ.

תַּלְבִּישׁ בֹּשֶׁת וּכְלִמָּה כָּל־בַּעֲלֵי מְדָנִי,
בִּגְדֵי־יֶשַׁע וּמְעִיל צְדָקָה לַעֲטֹף אֱמוּנָי;
נֹגְשַׂי יֵבֹשׁוּ, בַּעֲשׂוֹתְךָ עִמִּי לְנֶגֶד מוֹנַי
אוֹת, כִּי אֶעֱלֶה בֵּית אֲדֹנָי.

יַעְטוּ חֶרְפָּה וּכְלִמָּה הַמַּגְדִּילִים עָלַי לְחָרְפֵנִי,
מַדְהֵבַת נֹגֵשׂ כִּי־תַשְׁבִּית וְתָשׁוּב לְרַחֲמֵנִי;
נֶאְדָּרִי, חֲשֹׂף זְרוֹעַ קָדְשְׁךָ כַּאֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי,
עֲשֵׂה־עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה וְיִרְאוּ שֹׂנְאַי וְיֵבֹשׁוּ,
כִּי־אַתָּה יְיָ עֲזַרְתַּנִי וְנִחַמְתָּנִי!

2

„עַל־מְחַמְּטֵי שִׁכְבֵי“

אוֹיָה לִּי כִּי־גַרְתִּי מֶשֶׁךְ, אָהֳלֵי קֵדָר וְנַעְתָּם,
בֵּין אֲרָיוֹת וּפָרִיצֵי חַיּוֹת הַחוֹרְקִים מְתַלְּעוֹתָם,
גֵּאִים, הַקֹּפְאִים עַל־שִׁמְרֵיהֶם בְּחַיֵּיהֶם וּבְמוֹתָם,
הַשֹּׁכְבִים עַל־מִטּוֹת שֵׁן וּסְרֻחִים עַל־עַרְשׂוֹתָם!

רַבִּי בִּנְיָמִן בֶּן־אַבְרָהָם

(ברומא, נולד לערך ד"א תתק"עה, מת לערך ה"א מ')

סְלִיחוֹת

1

„עַל־הָאתוֹת וְהַסִּמָּנִין הַנִּגְזָרִין עַל־הַצִּבּוּר"

אתוֹתֵינוּ לֹא־רָאִינוּ וְאֵין־יֹדֵעַ לְעִתּוֹת,
בֶּגֶד בּוֹגְדִים בָּגָדוּ, אֵשׁ קִנְאָתָם לַחְתּוֹת,
גַּם כָּל־מַחְשְׁבֹתָם לְהַשְׁנָיָה וּמְנִין וְדָתוֹת,
שָׂמוּ אוֹתֹתָם אֹתוֹת.

דָּתֵיהֶם שֹׁנוֹת וּמִשְׁתַּנּוֹת וּמִפַּחְדָּם אָנוּ חָתִּים:
הִוָּסְדָם יַחַד עָלַי, יַעֲרִימוּ סוֹד וְחֹרְתִים;
וְאַיֵּה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרָתֶךָ, הָעִירוֹתָ רַבּוֹת עִתִּים,
בִּזְרֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָא גָּדֹל וּבְאֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים?

זְכָר־זֹאת: אוֹיֵב בְּכָל־מוֹצָא וּמָבוֹא
חֵרֵף בְּגַאֲוָה וָבוּז עַם־קָדְשְׁךָ לְהַלְעִיבוֹ;
טָעַן: „אַיֵּה אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט? יָרִיב רִיבוֹ,
שְׁתֵּי אֹתֹתַי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ!"

יוֹם יוֹם יְכַתְּבוּ עָמָל וְאֵלַי יִתְמַרְמָרוּ,
כְּבוֹדִי מֵעָלַי הִפְשִׁיטוּ וְאֶדֶר שַׂלְמוֹתַי הֵמִירוּ,
לָבַשְׁתִּי חֲרָדוֹת מִפַּחְדָּם, וָאִירָא כִּי־יֹאמֵרוּ:
„הֲלֹא שְׁאֶלְתֶּם עֹבְרֵי דֶרֶךְ וְאֹתֹתָם לֹא תְנַכֵּרוּ!"

מָתַי תַּעֲשֶׂה בְרֹדְפַי מִשְׁפָּט, אֱיָלוּת מְחוֹלֵל,
נָקָם תִּלְבַּשׁ וְקִנְאָה תַעְטֶה, נִזְרָם לְחַלֵּל?
סַכֵּל עֲצָתָם וּמַחְשְׁבוֹתָם, וְכַעֲלִילוֹתָם לָמוֹ עוֹלֵל,
מֵפֵר אֹתוֹת בַּדִּים וְקֹסְמִים יְהוֹלֵל!

סוּמָא הֵשִׁיב בְּעָרְמָה:
„לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה;
מִנִּי פְּרִי נֶעְלָם, כִּי
עִוֵּר הֲלֹא אָנֹכִי!"

פִּסֵּחַ הִקְשִׁיב קֶשֶׁב,
לְבָבוֹ לֹא־כֵן יַחְשֹׁב:
„הֲיִהְיֶה גְּבַהּ רַגְלַיִם
גֹּמֵר בַּת־דִּבְלָיִם?"

חִבְּרָם כַּאֲשֶׁר אָכְלוּ,
בְּנִכְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִכְּלוּ;
שְׁפָטָם כְּאֶחָד שֶׁכָּל,
נֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל.

וַךְ הוּא יִפְקֹד עֲלֵיהֶם,
כֵּן יֵעָשֶׂה לָהֶם;
אֱמֶת יִשְׁפֹּט יוֹם מוֹעֵד
הַיּוֹדֵעַ וָעֵד.

קָדוֹשׁ דִּינָם יְחַוֶּה,
כִּי מַלְאָכָיו יְצַוֶּה,
גְּמוּל הָשֵׁב וְהִפָּרַע;
לְיוֹם אֵיד יַחְשֹׁךְ רָע.

וְלָכֵן אֶקְרָא: „קָדְשִׁי,
הַצִּילָה נַפְשִׁי,
וּלְךָ אָשׁוּב בְּתַחֲנוּן,
כִּי אַתָּה אֵל־חַנּוּן!

אֵלֶיךָ, מִשְׂגַּבִּי,
זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי:
אָשׁוּב יוֹם פְּנֵי מוֹתִי,
וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי!"

מַהֲרוּ, עִזְבוּ מִבְּאִישׁ,
אֲשֶׁר יַעֲלֶה עַל לֶב־אִישׁ;
וְאִישׁ מִלֵּב תָּהֳלָתוֹ
יָמוּל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ.

צוּר עַל־רָע יִתְנֶחָם,
וּמוֹדֶה וְעֹזֵב יְרֻחָם;
קָרוֹב לְשָׁבֵי צִלּוֹ,
אַשְׁרֵי כָּל־חוֹכֵי לוֹ!

הֲלֹא זְדוֹנְךָ, דַּל הֵלֶךְ,
נִכְתָּב בְּשֵׁם־הַמֶּלֶךְ,
בְּכֵן לְפִי רִקָּבוֹן
אֵשׁ יָצְאָה מֵחֶשְׁבּוֹן.

בְּשָׁוְא יַעֲנֶה גֵו שִׂיחוֹת:
„אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת,
לַיְלָה אִתִּי עָזְבָה,
וּבַבֹּקֶר הִיא שָׁבָה!

נֶפֶשׁ בְּפִשְׁעֵי עֲלָמוֹת
הַחֹטֵאת הִיא תָמוּת,
וְהַגֵּו שָׁב לְרִגְבֵהוּ,
רִמָּה אֶת־רֵעֵהוּ!״

הַסְכֵּת, גֵּו מְלֵא אַשְׁמָה,
לְשׁוֹנְךָ תַּצְמִיד מִרְמָה,
כִּי אֵין בְּדְרֵי מַטָּה
אָדָם, אֲשֶׁר לֹא־יֶחֱטָא.

חֵטְא וּפֶשַׁע הִרְבֵּיתָ,
שָׁמַנְתָּ עָבִיתָ;
שֶׁבִּזְדוֹנְךָ אֱהִי לְעִיִּים —
לָמָּה לִי חַיִּים?

בְּרוּם יְצַרְתַּנִי גֹּאֲלִי,
אֱלֹהִים אֲדֹנָי חֵילִי!
וְיוֹם חֲלִיפוֹת — בִּזְבֻלְךָ
הַטְּהוֹרָה תִּקַּח־לָךְ.

רָטוּשׁ גֵּו בְּהֵיכָלוֹ
וּמְתַלְּעוֹת לָבִיא לוֹ;
לְתוֹלָעִים יְהִי נִמְסָר,
וְאָכְלוּ אֶת־הַבָּשָׂר.

רִשְׁעָם מָשָׁל לְנִמְרִים
בְּגַנִּים, חֲבֵרִים
שֹׁמְרֵי גַּן פְּרִי שִׂיחִים,
הַעִוְרִים וְהַפִּסְחִים.

בּוֹ שַׂר נִכְאֶה פֹּארוֹת
תְּאֵנֵי הַבַּכֻּרוֹת,
עִוֵּר נְשָׂאוֹ אַחֲרָיו
עַל חֶלְקַת צַוָּארָיו.

יָשְׁבוּ לְעֹם פְּרִי שִׂיחַ,
בָּם עִוֵּר וּפִסֵּחַ;
וְאַחֲרֵי מְלֹא כְרֵשָׁמוֹ,
יֵלְכוּ אִישׁ לִמְקֹמוֹ.

יָרַד הָאִישׁ רְאֹתָן
אֶל־גִּנַּת הַבִּיתָן;
חָד עַל־פְּרִי בִכּוּרִים,
אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים.

וַיִּקְרָא: „מִי עִוֵּת?
חָרָה־לִי עַד־מָוֶת!
זִמְרַת פְּרִי הִלּוּלִים
הֲלֹא אַתֶּם הָאֹכְלִים!״

יָצְאוּ כַּנְּחָלִים מִסֶּלַע נוֹזְלִים, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
כַּנַּחַל דִּמְעָה, וּשְׁמוּעָה רָעָה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
צִיּוֹן לֹא־כָהֲתָה, וְשִׂמְלָה לֹא בָלְתָה, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
וַנְּגֹהִי יְרוּדִים, וּכְבֶגֶד עִדִּים, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
קְרוּאָה חֲבַצֶּלֶת, אֲיֻמָּה כְּנִדְגָּלֶת, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
חֶרֶב לְטוּשָׁה נָגְעָה עַד־נַפְשָׁהּ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
בְּתוֹכִי צוּר נוֹעָד, וְהָיָה לִי לְמִסְעָד, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
עָזַב אֶת־בֵּיתוֹ וְנָטַשׁ נַחֲלָתוֹ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
חָזָק נִקְרֵאתָ, וְגֹאֲלִי הָיִיתָ, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
תָּשׁוּב תַּעֲלֵנִי, וְתִסֹּב תְּנַחֲמֵנִי, גְּדֻלָּתִי תֶּרֶב!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־יוֹסֵף

(מֵאָוֶלוֹן בצרפת, ד״א תתק״צו)

תּוֹכֵחָה

נַפְשִׁי! בִּי מַה־תֶּהֱמִי?
אַךְ לֵאלֹהִים דֹּמִּי
עֵת צְבָאֵךְ עָלַי תֵבֵל,
כִּי יִקְרְבוּ יְמֵי אֵבֶל!
לְצַלְעוֹ נָכוֹן שֶׁבֶר,
קְבוּרַת חֲמוֹר יִקָּבֵר;
כַּחְשׁוֹ בוֹ יַעֲנֵהוּ,
וְחִשַּׁב עִם־קֹנֵהוּ.

שִׁבְעִים לֶאֱנוֹשׁ שָׁנִים,
וְאִם בִּגְבוּרֹת שְׁמוֹנִים,
וְטֶרֶם יָבֹא יוֹמוֹ —
אִם־יְבַלְּעֶנּוּ מִמְּקוֹמוֹ.
מֵאֵין לְךָ בְּרוּם מַחֲסֶה
רַע עָלַי הַמַּעֲשֶׂה,
וְאִם בִּשְׁאוֹל תֵּאָלֵם —
לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם.

מַצְלִיחַ דְּרָכַי הָאֵל בְּהִתְהַלְּכִי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
כָּל־עֹבְרֵי דֶרֶךְ סָפְקוּ עָלַי יָרֵךְ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
נִמְצֵאתִי כְּעֵנָב, לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
הָיוּ צָרַי לְרֹאשׁ, הִרְוֻנִי מֵי־רֹאשׁ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
שָׁת לִצְבָאַי רֹעַם: „אֵיכָה אֶשָּׂא עָם“, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
אֵיכָה בוֹדֵדָה הָעִיר הַחֲמוּדָה — וְהַר צִיּוֹן חָרֵב!
עֲלוֹת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים זָרְזוּ מִמְּרוֹמִים, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
אָרְחוֹת חָדֵלוּ, דַּרְכֵי־עִיר אָבֵלוּ וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
פְּנִיאֵל נִזְכַּרְתִּי כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
שָׁלֵם עֵת אֶזְכְּרָה נַפְשִׁי לִי מָרָה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
צֶדֶק גַּם לִרְדֹּף וְאֶת־אֹיְבַי לַהֲדֹף, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
צַדִּיק הוּא אֲדֹנָי, רָדְפוּנִי עֵינַי, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
קוֹל קוֹרֵא: „לְדַכָּא פָּתַח תִּפְתַּח יָדְךָ!“ בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
בְּיָדֶיהָ פֵּרְשָׂה צִיּוֹן נֶחֱרָשָׁה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
רַכָּה, נֶחְטֶבֶת בֶּטַח לָשֶׁבֶת, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
גָּלְתָה יְהוּדָה, מִקִּנָּהּ נְדוּדָה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
שְׁמוֹ חֹסֶן לַעֲמֹד, וְאַרְצוֹ לֹא לַחְמֹד, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
פָּרַשׂ צָר יָדָיו עַל־כָּל־מַחֲמַדָּיו, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
תָּקִף מוֹשִׁיעַ וְגֶפֶן הִסִּיעַ, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
נִפְרְצוּ גְדֵרֶיהָ, רַבּוּ אֹרְרֶיהָ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
יָם כִּסָּה אֹיְבַי, וְלֹא פָחֲדוּ אֹהֲבַי, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
בְּאָזְנַי קוֹל־פְּחָדִים, וְאֵבֶל לַיְּהוּדִים, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
חֵי גְאוּלִים שֻׂגַּב עַל־יֹשְׁבֵי נֶגֶב, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
גָּבַר וְהֵחֵל רָשׁ, רָצַח וְגַם יָרָשׁ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
יָהּ, כֹּפֶר אֶשְׁכֹּל, הַמַּמְטִיר מָן לֶאֱכֹל, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
שָׁלְטָה בִּי יַד־כֹּל, וְהָיִיתִי לֶאֱכֹל, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
אַלּוּפִים נִבְהֲלוּ, בְּאֵימוֹת נָפָלוּ, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
לְאֹיְבִים נֶהֶפְכוּ, וְדַם נָקִי שָׁפְכוּ, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
בְּרַנָּה, כְּבַעַל נְשָׁרִים, נִשְּׂאוּ הַבְּחִירִים, בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
לַיּוֹצֵא וְלַבָּא אֵין־שָׁלוֹם וְטוֹבָה, וְהַר צִיּוֹן חָרֵב

רַבִּי יְחִיאֵל בֶּן־יַעֲקֹב

(מאיונכא באשכנז, ד"א תתק"צה)

קִינָה לְתִשְׁעָה בְּאָב

אֲסִירִים בְּשִׁיר יָצְאוּ   וְאֹיְבֵיהֶם נִכְּאוּ   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב,
אֵיךְ יָשִׁיר נִמְכָּר   עַל אַדְמַת נֵכָר,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב?
בְּרֹאשׁ עָבַר מַלְכִּי,   מִתְהַלֵּךְ בְּתוֹכִי,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
וַיֵּצֵא עֶלְיוֹן   וַהֲדַר בַּת־צִיּוֹן,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
גֵּרַשׁ עַם־חֶרְמִי,   וְרָאָה עֳנִי עַמִּי,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
שְׁמַע־יְיָ קוֹלִי   וּרְאֵה כִּי־צַר־לִי,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
דּוֹד אָמַר לְהָבִיא   אֹתִי לְאֶרֶץ צְבִי,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
תָּבֹא רָעַת צָר   לְפָנָיו, כִּי־הֵצַר —   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
הִשְׁמִיעַ יַחְדָּו   אֵלֶּה הֵם מוֹעֲדָיו,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
יָרְדָה פִּרְיָהּ,   עַל־אֵלֶּה בוֹכִיָּה,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
„וּקְרָאתֶם בְּעֶצֶם הַיּוֹם"   צִוַּנִי אָיוֹם,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
קָרָאתִי לַמְאַהֲבַי —   חָדְלוּ כָל־קְרוֹבַי,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
זַכָּה וּטְהוֹרָה,   כַּחַמָּה בָרָה   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב,
נָמוּ עָלֶיהָ:   „טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ" —   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
חֵלֶף שִׁיר, וְתִמּוּר   רֹן לֵילֵי שִׁמּוּר   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב,
בָּכֹה בַלַּיְלָה   וּצְעָקָה גְדוֹלָה —   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
טוּב רִקְמַת צֶבַע,   וְלַחְמִי לָשֹׂבַע,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
נְעָרִים וְשִׁישִׁים   לֶחֶם מְבַקְשִׁים,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
יָהּ, כְּהִסַּתְּיו עָבַר,   מוֹט עֻלִּי שָׁבַר,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
זָרוּ מְיֻדָּעַי   וְנִשְׂקַד עַל פְּשָׁעַי,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
כֹּפֶר לִי הֶעֱמִיד   בְּאֵשׁ תּוּקַד תָּמִיד,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
יוֹם נֶאֱצָה נִמְאָס,   מִמָּרוֹם שָׁלַח־אֵשׁ,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.
לַעֲלוֹת בַּמְסִלָּה   שִׁבַּרְתִּי סֶלָה,   בְּלֶכְתִּי לְהַר חֹרֵב;
וּבְעֶבְרָה צוֹרְרַי   סִלּוּ אַבִּירַי,   וְהַר צִיּוֹן חָרֵב.

יְיָ יְיָ! רָמָה יָדְךָ, הַנֹּקֵם בְּתוֹכֵחוֹת לְאֻמִּים
בּוֹסְסִים, חֹמְסִים נַחֲלַת חֶבְלְךָ, רֹמְסִים נְגָשִׂים וְחַלְמִים,
יְגִיעֵנוּ חֹטְפִים וְטֹרְפִים וְסוֹד מַעֲרִימִים,
רֹדְפִים וּמְרַדְּפִים וּמְנַדְּפִים וּמְאַיְמִים,
זֶה מַכֶּה וְזֶה מְדַכֵּא וְזֶה מְנַכֶּה בְּדָמִים —
לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים?

יְיָ יְיָ! בַּצַּר פְּקָדְנוּךָ אֲנוּחִים וְנוּגִים, נְמוֹגִים מִמֹּרֶךְ,
מִתְלַהֲקִים, נֹהֲגִים, נֹאֲקִים, סֹפְקִים יָד עַל־יָרֵךְ;
יָדְךָ הָיְתָה בָּנוּ לְשִׁכְלוֹן וּלְכִשְׁלוֹן בֶּרֶךְ,
יְפִיחוּ צוֹרְרֵי צָרוֹר: „אֵיֻמָּה מָתַי יַגִּיעַ אוֹרֵךְ?"
זֶה שֹׁחֵץ וְזֶה נֹחֵץ וְזֶה לֹחֵץ וְזֶה מֹחֵץ בְּלִי־אֹרֶךְ —
לָמָּה פָּרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ וְאָרוּהָ כָּל־עֹבְרֵי דָרֶךְ?

יְיָ יְיָ! חָנֵּנוּ, לְךָ קִוִּינוּ מִיַּד עָרִיץ לְחַלְּצֵנוּ,
אַכְזָר לֹא יְרַחֵם שֹׁלֵף חַרְבּוֹ מִתַּעְרָהּ לַהֲפִיצֵנוּ,
עַל־יִחוּד שִׁמְךָ כָּל־הַיּוֹם הֹרַגְנוּ: כֹּהֲנֵינוּ בַּחוּרֵינוּ זְקֵנֵינוּ וּקְצִינֵינוּ,
שְׂרוּפָה, קְרוּעָה, רְמוּסָה בְּרַגְלַיִם חֶמְדַּת תּוֹרַת חֶפְצֵנוּ,
מִקְדַּשׁ הַקֹּדֶשׁ חָרֵב וּבֵית קִבּוּצֵנוּ,
הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפַּק, שֹׁמְרֵנוּ וְצִלֵּנוּ?
עַד־מָתַי תַּחֲרִישׁ וְתֶחֱשֶׁה, וּמִתְּהוֹמוֹת מָתַי תַּעֲלֵנוּ וּתְקַבְּצֵנוּ?
צָרוֹת עַל־צָרוֹת הִדְבִּיקֻנוּ עַד־נֶפֶשׁ לְהַמְצִיאֵנוּ,
רֹאשׁ וְלַעֲנָה רְוִינוּ, כּוֹס־רַעַל שָׁתִינוּ וּמָצִינוּ,
קַצְנוּ בְחַיֵּינוּ מֵחֶרְפַּת צָר מְנַאֲצֵנוּ,
זֶה מֹכֵר וְזֶה חֹכֵר וְזֶה עֹכֵר וְזֶה אֹטֵר קָרֵב קִצֵּנוּ —
לָמָּה־פָנֶיךָ תַסְתִּיר תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ?

יִשְׂבַּע מִפְּרִי יָדָיו,
פְּרִי מְגָדָיו עַל־חֲסָדָיו,
וּבוֹ לָעַד יָקוּם כַּחְשׁוֹ,
וְיָשׁוּב עֲמָלוֹ בְרֹאשׁוֹ.

לָזֹאת אוֹכִיחַ לִבִּי,
כָּל־יוֹם רוּחִי בְקִרְבִּי,
כִּי יָדַעְתִּי: לֹא
יִחְיֶה אַחֲרֵי נִפְלוֹ.

עַתָּה בִּינוּ זְמָמַי,
וְעִזְבוּ עֶרְוַת עֲלוּמַי,
שִׁמְעוּ וְהַטּוּ אָזְנֵיכֶם,
וְיִשְׁמַע אֱלֹהִים אֲלֵיכֶם!

וְלָכֵן שְׁמַע, אִישׁ לֵבָב,
וְכָל־אִישׁ בְּדַרְכּוֹ שׁוֹבָב,
לְשָׁרֵת פְּנֵי־אֵל יַחַד,
וּלְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד:

אִם־נָא תִדְרְשׁוּ לְשִׁכְנוֹ,
תִּשְׂבְּעוּ מִזִּיו עֶדְנוֹ,
בִּהְיוֹת מְשֻׁרָשׁוֹת כֻּלָּם,
הָעֹמְדוֹת עַל־תִּלָּם.

אֲלֵיכֶם אֶקְרָא, אִישִׁים,
יַחְדָּו כְּרָאשִׁים כְּרָשִׁים,
לַעֲבֹד פְּנֵי אֵל קֶדֶם,
כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם!

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־יְהוּדָה

(מגרמיזא, נולד לערך ד"א תתק"כה, מת ד"א תתק"צח)

תַּחֲנוּן

יְיָ יְיָ! מָעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָּנוּ, יָדְךָ לֹא־קָצָרָה,
אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ עֱנִיתָם בְּצוֹם וַעֲצָרָה —
זֶה כַּמֶּה שָׁנִים מְאַסְתָּנוּ, הָיִינוּ כְּאִשָּׁה מְצֵרָה,
נְתַנּוּ לִשְׁבִי וּלְבִזָּה וְלַהֲרֵגָה בְּיַד בְּנֵי־אֱדוֹם וּבָצְרָה,
זֶה מִתְגּוֹלֵל וְזֶה מִתְעוֹלֵל וְזֶה שׁוֹלֵל וְזֶה מִתְחוֹלֵל וְזֶה מְעוֹלֵל לְבִצְּרָה —
לָמָּה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה?

אַחֲרֵי אֹתוֹ קְבָרוּ
עָלָיו עָפָר צָבְרוּ,
וְאִישׁ אִישׁ יָרִים קלוֹת:
גֹּלּוּ אֲבָנִים גְּדלוֹת!

רֵעִים אֲשֶׁר חָרְדוּ
מֵאִתּוֹ נִפְרָדוּ,
וְהוּא יִשָּׁאֵר נִגְנָז
אֶל־הַסֶּלַע הַלָּז.

יֵצֵא יוֹם הַקְּפָדָה
מֵחֲרָדָה לַחֲרָדָה,
וְעָבִים בְּשַׁיִת יָמִיר,
וְהוּא־יֵשֵׁב בְּשָׁמִיר.

הַגְּוִיָּה הַיְקָרָה
בְּתֵבַת חֹמֶר סְגוּרָה,
גַּל עָפָר שֹׁכֶבֶת,
וְהָיָה הִיא רֹקֶבֶת.

וְיָקִצוּ הַמְזַעְזְעִים,
הֵמָּה הַתּוֹלָעִים,
אָז יַעֲלוּ בְּאִישׁוֹנָיו,
וַיְנַקְּרוּ אֶת־עֵינָיו.

לוּ יֵשׁ אָדָם דֹּבֵר
בְּעֵת שָׁכְבוֹ בַּקָּבֶר,
יַעֲנֶה בְּלֵבָב נָמֵס:
פָּגַעְתִּי אֶת־סָם!

יֹאכַל עָשׁ וְלֹא־יַחְמוֹל
בְּשָׂרוֹ, וְהִנֵּה אֶתְמוֹל
קָם בְּגוּפָתוֹ בָּאֹשׁוֹ,
וְעַתָּה יָרוּם רֹאשׁוֹ.

לְמִשְׁלַח עֵז וּלְמִרְמָס
עוֹרִי רֶגַע וַיִּמָּס,
כָּל־עֹרְקַי יָבֵשׁוּ,
וַעֲצָמַי עָשֵׁשׁוּ.

עַד שְׁנֵים־עָשָׂר חֳדָשִׁים
נִשְׁכַּח מִלֵּב אֲנָשִׁים,
הוּא רָקַב וַיִּבֵּל,
וְשֵׁם הָאִישׁ נָבָל.

אֶתְמוֹל בִּבְכִי זָעֲקוּ
רֵעָיו — וְעַתָּה יִשְׂחָקוּ,
וַיִּתְּמוּ יְמֵי בְכִיתוֹ —
וְהִנֵּה מִשְׁתֶּה בְּבֵיתוֹ!

כָּכָה יִקְרֶה לְנִבְזֶה
כָּל־יְלוּד אִשָּׁה, וְכָזֶה
יִמְתּוּן כָּל־בְּנֵי נְשִׁיָּה,
וְאֵין קֵצֶה לַגְּוִיָּה.

וְרַע עַל־כָּל־אֵלֶּה,
יוֹם לְדִין הָאֵל עֹלֶה,
וּמַלְאֲכֵי מִשְׁפָּט יֶחֱזוּ
מִזֶּה וּמִזֶּה.

נִפְתֶּה! אֵיךְ לֹא תִזְכֹּר
עָוֹן, אוֹתְךָ יַעְכֹּר?
וְיוֹם דִּין כָּל־מִפְעָלְךָ
לַמּוֹעֵד שָׁמוּר־לָךְ!

אֵיךְ תִּשְׂמַח, הַגֶּבֶר?
מָחָר אַתָּה בַּקָּבֶר,
וְתִהְיֶה לִשְׁאוֹל סֹחֵר,
וְנֶהְפַּכְתָּ לְאִישׁ אַחֵר!

הֲלֹא תִרְאֶה מוֹת גְּבָרִים
קְבָרוּם אֲנָשִׁים אֲחֵרִים,
הֲלֹא תַבִּיט בְּעֵין שִׂכְלְךָ:
הַמָּה עֹשִׂים גַּם־לָךְ?

וְזֶה עוֹדֶנּוּ לֹא־שָׁב,
עַד כְּמֵתִים הוּא נֶחְשָׁב,
וְיִהְיוּ אִתּוֹ נֹשְׂאִים
בִּקְצֵה עֵמֶק־רְפָאִים.

זָרְקָה בּוֹ שֵׂיבָתוֹ,
וְזָעוּ שֹׁמְרֵי בֵיתוֹ,
וַיִּקְרַב אֶל־הַפְּתָחִים,
וְחַיָּתוֹ לַמְמִתִים.

וְהִנֵּה־בָא עַד סוֹפוֹ,
וַיַּשְׁחֵת אֶת־גּוּפוֹ,
וְאֶת־רוּחוֹ יַגְבִּיהוּ,
כִּי מַלְאַךְ יְיָ־צְבָאוֹת הוּא:

מֵאִתּוֹ נִפְרָדוֹת
אַרְבַּע הַיְסוֹדוֹת,
וּמִמֶּנּוּ נִתָּכִים
חֲמֵשֶׁת הַמְּלָכִים.

לֹא־יָבִין וְלֹא־יַרְגִּישׁ,
וּמִמְּקוֹמוֹ לֹא יָמִישׁ,
וּמִשְׁפָּתָיו הַבְּרוּרִים
אֵין אֹמֶר וְאֵין דְּבָרִים.

טֶרֶם יַדִּיחוּהוּ —
בְּמַיִם יְדִיחוּהוּ,
וְגוּפָתוֹ הָאֲמֻלָה
הִיא לוּטָה בַשִּׂמְלָה.

כָּעֵת מָהֵר בְּנָסְעוֹ,
יַעֲזֹב לְאַחֵר יְגִיעוֹ,
וְיַנִּיחַ כָּל־מְאֹדוֹ,
וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ.

הָעֵת שָׁב לַהֶבֶל
יְנַדֵּהוּ מִתֵּבֵל,
וְיֹדְעָיו, יוֹם שִׁבָּרוֹן,
נֹשְׂאִים אֶת־הָאָרוֹן.

לְבַלְעוֹ פִּיהוּ פָּצָה
אֲבַדּוֹן, וְהָאִישׁ יָצָא
מֵרָעָה אֶל־רָעָה,
וְנָסַב הַקַּרְקָעָה.

וְאִם דִּמְעֵךְ תַּזִּילִי —
בָּזֹאת נַפְשֵׁךְ תַּצִּילִי;
בִּכְנַף עֲצָתִי תֶּחֱסִי,
דְּעִי וּרְאִי מַה־תַּעֲשִׂי!

דָּרַשְׁתִּי רַעְיוֹנַי
לְהוֹכִיחָם בְּהֶגְיוֹנַי:
הַעְתִּירוּ אֶל־מַלְכְּכֶם,
נֹכַח אֲדֹנָי דַּרְכְּכֶם!

הַרְבּוּ בְּבֵיתוֹ שִׁירָה,
וְנָבִיא לְפָנָיו תְּשׁוּרָה
מִטּוּב הֶגְיוֹנֵינוּ,
לְבָרֵךְ אֶת־אֲדֹנֵינוּ;

בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה,
תּוֹדָה וְזִמְרָה חֲמוּדָה,
וְתִשְׂמְחוּ־בוֹ בְּפָעָלְכֶם,
וְיִשְׂמַח גַּם־הוּא בָּכֶם!

נְגִידִים לְפָנָיו אֲמַלֵּל,
וְאִם אֶמָּנַע מֵהַלֵּל —
לָמָּה עַל־אַדְמָתִי
הֶחֱיָה אֲדֹנָי אוֹתִי?

תִּכֵּן אִישׁ אֲדָמָה
בְּנֶפֶשׁ חַיָּה עֲצוּמָה,
וְשָׁת בְּכֹחַ הַנְּפָשִׁים
אַרְבָּעָה חֳרָשִׁים.

נִבְרָאתֶם, בְּנֵי אָדָם,
בְּנִפְלָאוֹת אֲשֶׁר קִדֵּם,
מֵאֶפֶס נִקְרָאוּ
וּמֵאַיִן יָבֹאוּ.

אָזְנַיִם וְאַפַּיִם
שָׁת בָּהֶם, וְיָדַיִם,
וְעַיִן לִרְאוֹת פָּעֳלוֹ,
וְחֵךְ אֹכֶל יִטְעַם־לוֹ.

לֵבָב בַּעַל חָכְמָה,
וְגוּפָה חֵן מְרֻקָּמָה,
וְצָר מַשְׁחִית אַחֲרָיו,
יֹשֵׁב לוֹ בַּחֲדָרָיו.

הִשִּׂיא לִבּוֹ בְחֶטְאוֹ,
כִּי לַחֲטֹא מַשִּׂיאוֹ,
וְלֹא הֵבִין כְּבָעַר,
כִּי עוֹדֶנּוּ נָעַר.

אֵיךְ נִסְכַּל אָחִי רִמָּה,
אִישׁ נוֹצַר מֵאֲדָמָה;
יִצְרוֹ בְּתֵבֵל עֹבֵד,
וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אֹבֵד!

יְאַחֵר עַל־הַיַּיִן,
וְיֶאֱהַב כָּל־יְפַת־עַיִן,
וַיֶּחְשַׁק, נָעוּר וָרֵק,
אִשָּׁה בְּנַחַל שׂוֹרֵק.

יִבְנֶה מַלְאָכִי מִגְדַּל
צִיּוֹן, וּכְבוֹד צַר יִדַּל;
רוּחִי אַשֵּׁב אָשֵׁב יוֹשֵׁב שַׁת נִבְדָּל
תּוֹךְ אֻלַמֵּי עַמִּי, וּשְׁמִי יִתְגַּדָּל!"

*

תּוֹכֵחָה

יְחִידָה הַחַטָּאָה
בְּיוֹם דִּין הִנֵּה בָאָה
לְהִתְוַדּוֹת עַל־מַעֲלָהּ,
וַאדֹנָי יִסְלַח־לָהּ!

בְּמֵי דִמְעָה הִתְרַחֲצִי,
וְגַם לְקוֹנֵךְ הִתְרַצִּי,
וְחִיל תְּהִי סֹבֶלֶת
כְּאִשָּׁה מִתְאַבֶּלֶת.

צֵידָה תֹם וַעֲתֶרֶת
קְחִי־לָךְ, מִצְטָעֶרֶת,
וְחֶסֶד הָכִינִי עוֹד,
מֵרֹב הַדֶּרֶךְ מְאֹד!

נֶחֱלֵית בִּשְׁחִין חָלְיֵךְ,
הִכָּה אֹתָךְ מַעֲלֵךְ;
דִּבֶלֶת תְּפִלָּה מִרְחִי
עַל־הַשְּׁחִין וְיֶחִי!

חַלִּי־נָא פְּנֵי יֹצְרֵךְ,
וְשִׁבְרִי אֶת־גְּאוֹן יִצְרֵךְ,
בְּכִי עָלָיו וְהִתְעַנִּי,
קוּמִי נָא וְהִשְׁתַּנִּי!

יָגַעַתְּ בְּרֹב הֶבֶל,
בְּדָרְשֵׁךְ תַּעֲנֻגוֹת תֵּבֵל,
כִּי־תִתְיַף בִּלְבוּשָׁהּ
וַתֵּיטֶב אֶת־רֹאשָׁהּ.

קוּמִי, מַהֲרִי וְנַהֲרִי
אֶל־אֲדֹנָי, וְהִטָּהֲרִי;
כִּי עַד־כֹּה מִפִּשְׁעֵי
לֹא־רָחַצְתְּ לְמִשְׁעִי.

הַקְרִיבִי מְקוֹם מִנְחָה
לְבָבֵךְ, וְשִׁפְכִי שִׂיחָה,
וְהָאֵל כִּתְפִלָּתֵךְ
יִתֵּן אֶת־שֶׁלָתֵךְ.

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־יְהוּדָה הַשְּׂנִירִי

(מבלקיירי, חי במלנצנה וכתב פיוטים בשנת ד"א תתק"סח וד"א תתק"ף)

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

הָאֵל הָעִירָה וּרְאֵה,
צָר עַל־עַם שָׁפָל יִגְאֶה;
פֹּרֵץ גֶּדֶר חֶדֶר עֵדֶר הַנִּלְאֶה,
נָע בַּמִּדְבָּר, נִשְׁבָּר בַּבַּר, אֵין רֹאֶה!

שָׂעִיר, הוֹזֶה מַדּוּחַ,
בִּנְוֵה קָדְשְׁךָ בָטוּחַ;
אֵל חָי! כַּמָּה שָׁמָּה שַׁמָּה יָנוּחַ,
גַּם יִתְעַדַּן חֶמְדָּן וּמְדָן עַם־שׁוּחַ?

נִסְעָה יוֹנָתְךָ, חֹנָה
בִּכְפֹר וּבְקֹרַח לָנָה,
גַּם־בַּחֹרֶב עֹרֶב אֹרֵב לַיּוֹנָה,
לִבָּהּ מֵאֵל שֹׁאֵל: גֹּאֵל יָבוֹא־נָא!'

„יוֹנָה! כִּי־בִי תוֹחַלְתֵּךְ
רָאִיתִי בִּשְׁבִי שִׁבְתֵּךְ;
גָּאוֹן לִבְשִׁי, חִבְשִׁי, וּנְשִׁי צוֹק עִתֵּךְ,
חַכִּי, בִּתִּי, עִתִּי — אִתִּי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ!

רֹאשׁ יִשְׂאוּ בָנִים דֹּרְשָׁי,
לִי עַמִּים יוֹבִילוּ שָׁי;
צֹאנִי אֶמְנֶה, אֶקְנֶה, אֶבְנֶה מִקְדָּשִׁי,
אֶהְיֶה דֹרֵשׁ יוֹרֵשׁ שֹׁרֶשׁ בֶּן־יִשָׁי!

וּבֵן בְּסֵפֶר וְגַם־סֵפֶר וְסִפּוּר   עֲלֵיהֶם יִרְעֲפוּ עֵינָיו רְבִיבִים,
לְמַעַן כִּחֲשׁוּ בָהֶם גְּרָנוֹת,   וְאֵין תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר בַּיְקָבִים!
עֲזָבוּנוּ בְּכָל־רָעָה וְנָסְעוּ —   וְאֵיךְ יִתְעָרְבוּ רָעִים בְּטוֹבִים? —
יְצַו לָנוּ אֱלֹהֵינוּ חֲסָדָיו,   וְיָסֵר מִלְּבָבֵינוּ כְּאֵבִים,
וּבִזְכוּתָם יְסֹכֵךְ בַּעֲדֵנוּ,   וְיִבְנֶה מִנְּאוֹת יַעֲקֹב חֳרָבִים!

*

שִׁיר יְדִידוּת

אֶל אבו אלרצא (מִישָׁאֵל) בן אלנצאירי

עֲדֵי־אָן תַּאֲרִיכֻן הַמְּרִיבִים   עֲלֵי־גֶבֶר עֲבָרוֹ יֵין אֲהָבִים?
וְאֵיכָה תַאֲמִינוּ אֶל־מְשַׂנְאָיו,   וְהֵמָּה דִּבְּרוּ עָלָיו כְּזָבִים!
וְאֵיךְ תֹּאמְרוּ: „עֲזֹב יַיִן וְשֵׁכָר!" —   וְהַיָּמִים יְמֵי בִכּוּר עֲנָבִים,
וְהוֹצִיאָה צְמָחֶיהָ אֲדָמָה,   וְעָלֶיהָ אֲפֵל עָנָן וְעָבִים,
וְשׁוֹשַׁנִּים מְפֻתָּחִים וְצִצִּים   יְרֻקִּים עִם־לְבָנִים עִם־צְהֻבִּים,
וְשִׁכְבַת־טַל עֲלֵיהֶם כַּבְּדֹלַח,   וְכַטּוּרִים עֲלֵי־חֹשֶׁן כְּתוּבִים,
עֲנָפִים חֹבְקִים אִישׁ אֶת־חֲבֵרוֹ,   כְּחַבֵּק אֹהֲבִים אֶת־הָאֲהוּבִים,
וְקוֹל הַתּוֹר עֲלֵי רָאשֵׁי עֳפָאִים,   כְּקוֹל חֹשֵׁק יְשׁוֹרֵר שִׁיר עֲגָבִים,
תְּעָלָה תַעֲלֶה אֶל בֵּין עֲרֻגוֹת,   וּמֵימֶיהָ כְּזַכּוּת הָאֲהָבִים?!
תְּנָה, דוֹדִי, תְּנָה כוֹסִי רְוָיָה,   אֲרַוֶּה־בָּהּ קְרָבַי הֶחֳרֵבִים,
עֲדֵי יִחְיוּ וְיִבְנוּ מִגְדְּלוֹת שִׁיר,   לְמִישָׁאֵל צְבִי צִבְאוֹת נְדִיבִים,
רְבִיבֵי הַנְּדִיבִים לוֹ כְטִפָּה,   וְטִפָּתוֹ בְּעֵינָם כָּרְבִיבִים,
וְעִטּוֹ הֶחֱלִיף עֵת הֶחֱזִיק־בּוֹ,   וּמִדְרַךְ נַעֲלוֹ הֶעֱלָה עֲשָׂבִים!
יְחִי לָעַד וְיִתְנַשֵּׂא וְיִגְדַּל,   וְתָרוּם מַעֲלָתוֹ אֶל־כְּרֻבִים,
וְיִרְאֶה מַחְמַד לִבּוֹ יְחֶזְקֵאל   כְּכָל־חֶפְצוֹ וְחֵפֶץ כָּל־לְבָבִים,
הֲכִי יִזְכֶּה לְהָבִין תַּעֲלֻמוֹת,   וְסוֹד תּוֹרָה נְבִיאִים עִם־כְּתוּבִים;
וְעֶזְרָא תַּאֲוַת כָּל־לֵב וָנֶפֶשׁ,   צֳרִי פִיהוּ יְרַפֵּא כָל־כְּאֵבִים,
וְיוֹצִיא מַעֲמַקֵּי־דָת לְאוֹרָה,   וְיָשִׂים בָּהּ לְכָל־דֹּרֵשׁ נְתִיבִים;
שְׁנֵי אוֹרִים, אֲשֶׁר לוּלֵי שְׁעָרָם,   אֲזַי לֹא־רָאֲתָה עַיִן עֲרָבִים,
בְּתֵבֵל יִחְיוּ כָּל־עוֹד רְבִיבִים   יְרַוּוּהָ וְיוֹצִיאוּ עֲשָׂבִים!

קִינָה

עַל־מוֹת רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־רַבִּי משֶׁה בֶּן־מַיְמוֹן

אֲהָהּ! נִלְקַח אֲרוֹן־דָּת עִם־כְּרֻבִים, וְאֵין מֵבִין וְאֵין־שָׂם עַל־לְבָבִים,
וְהַלֻּחֹת, וְהֵם מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים מְפֻתָּחִים בְּאֶצְבַּע אֵל כְּתֻבִים,
וְאִישׁ עָשָׂה בְּנֹף אוֹתֹת וּמֹפְתִים, וְתַחְתָּיו שָׁחֲחוּ עֹזְרֵי רְהָבִים,
וְאִישׁ יָבֹא בְּכָל־עִתִּים לְקֹדֶשׁ, וְיִשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר בֵּין כְּרֻבִים.
וּמִי רָאָה בְּעֵין לִבּוֹ אֱלֹהָיו, וְעָלָה רוֹם בְּרִכְבֵי מַחֲשָׁבִים?
וּמִי קָרַע בְּשִׂכְלוֹ יָם תְּעוּדוֹת, וְנָתַן בּוֹ לְאַנְשֵׁי־לֵב נְתִיבִים?
וּמִי עָמַד בְּצוּר בַּעֲבֹר אֱלֹהָיו, וְהִתְכַּסָּה עֲדֵי עָבַר בְּעָבִים?
וּמִי מִן־הַסְּנֶה נִקְרָא, וְנִגְלָה אֱלֹהָיו לוֹ בְּלַהֶבֶת שְׁבִיבִים?
וּמִי בִקַּע בְּצוּרוֹת דָּת יְאֹרִים, וְהוֹרִיד מַן תְּבוּנוֹת לָרְעֵבִים?
הֲלֹא משֶׁה, וְכָמֹהוּ כְמשֶׁה, וְהֵם מִמַּחְצַב קֹדֶשׁ חֲצוּבִים!
וּמִי הֶאֱמִין בְּכָל־לֵב בֵּאלֹהָיו, וְהָיוּ הַצְּדָקוֹת לוֹ חֲשׁוּבִים?
וּמִי צַלְמֵי כְסִילוּת קָם וְשִׁבַּר בְּיַד שִׂכְלוֹ, וְעֶגְלָה שָׁם שְׁבָבִים?
וּמִי נָטַע בְּנֹף אֶשֶׁל, וּפָתַח דְּלָתָיו לַאֲשֶׁר הֹלְכִים וְשָׁבִים?
וּמִי עָקַד עֲלֵי מִזְבַּח תְּבוּנוֹת יְלִיד מַחְשָׁב כְּיַלְדֵי הַכְּשָׂבִים?
וּמִי עִמּוֹ אֱלֹהָיו בֵּין בְּתָרִים בְּרִית כָּרַת בְּלַפִּידֵי לְהָבִים?
הֲלֹא אַבְרָם, אֲשֶׁר בִּתֵּר לְבָבוֹת בְּיוֹם מוֹתוֹ וְקֶרֶב הַקְּרֹבִים!
שְׁנֵי אִישִׁים — וְהֵם כִּבְנֵי אֱלֹהִים, בְּעַד אֶרֶץ — וּמִשַּׁחַק גְּנוּבִים,
גְּאוֹנֵי יַעֲקֹב, רָאשֵׁי יְשִׁיבוֹת, וּמִפִּי אֵל וּמַלְאָכָיו נְקֻבִים,
וּמִשְׁלֵיהֶם כְּמִפִּי אֵל לְקֻחִים, וּמִלֵּיהֶם כְּמוֹ מִצּוּף שְׁאוּבִים,
בְּמוֹתָם נִבְלְעוּ חֻקִּים, וְהָיוּ בְחַיֵּיהֶם נְעִימִים נֶאֱהָבִים,
וּמִצְרַיִם כְּגַן־אֵל הָיְתָה בָּם — וְהַיּוֹם כָּל־אֲפִיקֶיהָ חֲרֵבִים,
וּמָה אַאְרִיךְ — וְשׁוּלֵי מַהֲלָלָם עֲלֵי בָמוֹת שְׁמֵי שַׁחַק סְחוּבִים!
עֲלֵיהֶם יִבְכְּיוּן יַלְדֵי מְלוּכָה, בְּיַעַן מִסְּעִיף מַלְכוּת קְצוּבִים,
וְיֶאֱנַח עֲלֵיהֶם כֵּם יְשִׁיבָה, חֲכָמֶיהָ רְחֹקִים עִם־קְרֹבִים,
וְכָל־מֵבִין בְּחָכְמַת הָאֱלָהוּת, וּמַעֲרֶכֶת וְתוֹלֶדֶת עֲצָבִים,
וְכָל־בֵּית־דִּין בְּעִיר נָעִיר וּמִדְרָשׁ, וְעֵט סוֹפֵר וְקֶסֶת עִם־כְּתָבִים,
וְהַחָכְמָה וְהַבִּינָה עֲלֵיהֶם תְּקוֹנֶנָּה שְׁחָרִים וַעֲרָבִים,

כַּמָּה קְרָאוּךָ בְּלִי־פֶה קֹרְאוֹת יָמִים, וְאַתְּ נִרְדָּם וְעוֹד לֹא־קָמְתְּ,
רָצוּ חֲבֵרַיִךְ חֲצוֹת לַיִל, וְהִשְׁ־ כִּימוּ לְשַׁחֵר אֵל וְלֹא הִשְׁכַּמְתְּ;
תִּישַׁן בְּחֵיק תֵּבֵל וְטֹבוֹת תַּחֲלֹם — מָה הַחֲלוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר חָלָמְתָּ?

ה

עַל־אֹרֶךְ הַגָּלוּת

חָסִין, גְּבוּרוֹת יָדְךָ גַּלֵּם כַּיּוֹם, וְאֵיךְ תּוּכַל לְהִתְעַלֵּם?
רָצוּץ בְּבוֹר גָּלוּת יְשׁוּעָתְךָ יַחֲלֹם כְּמוֹ־עֶבֶד פְּדוּת חֹלֵם,
יִשְׁאַל בְּעַד הַקֵּץ וְאֵין עֹנֶה, יִדְמֶה לְעִוֵּר יִשְׁאֲלָה אִלֵּם;
זֶה־לּוֹ שְׁנַת אֶלֶף יְקַו, אוּלַי תִּפְקֹד עֲוֹן צָרָיו — וְלֹא־שֻׁלָּם.
יָהּ, שׁוּב וְהַהֲרֵאל לְיִשְׂרָאֵל תָּשִׁיב, וְיָבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם!

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־יַעֲקֹב הַבַּבְלִי

(בבגדאד, נולד לערך ד"א תתק"לה ומת לערך ה"א י')

טוֹב לַחֲסוֹת בַּאדֹנָי

אֱלֹהַי, לֹא יְכִילוּךָ שְׁחָקִים, וְאֵיכָכָה יְכִילוּךָ קְרָבִים?
וְאַתְּ קָרוֹב וְתֵרָאֶה כְּרָחוֹק, וְאַתְּ נֶעְלָם וְנִרְאֶה לַלְּבָבִים!
וְעַל־מִי בִלְתְּךָ אֶבְטַח, וְאַתָּה לְמִבְטָח לָרְחֹקִים עִם־קְרֹבִים?
וְאֶל־מִי מִמְּךָ אָנוּס לְעֶזְרָה, וְתַחְתֶּךָ שְׁחוּ עֹזְרֵי רְהָבִים?
וְאָן אֶבְרַח, וּבֵית מוֹעֵד לְכָל־חַי לְפָנֶיךָ, וְלַמָּוֶת כְּתוּבִים?
וְאֶסָּתֵר בְּךָ — מִמְּךָ, וְאֶשְׁקֹט בְּעֵת אִירָאֲךָ יֹשֵׁב כְּרוּבִים!

*

4

הַבְּעָרִים הַלְּבֻשִׁים גַּאֲוָה וְגָאוֹן

הֵם כִּבְהֵמוֹת מִבְּלִי זָנָב, אֲבָל לָהֶם זְנָבוֹת — רַק בְּעָרְפָּם נִקְשָׁרוּ;
אוֹת עַל־קְפִיץ יָדָם בְּעֵת תַּחְפֹּץ רְאוֹת, שׁוּר — מֵאַחֲרֵיהֶם יְדֵיהֶם אָסָרוּ;
אִם־תְּאֶסֹף מִנְיָן לְךָ מֵהֶם, תְּפִ־ לָּתְךָ אֲסוּרָה, כִּי — עֲשָׂרָה יַחְסְרוּ!

*

שִׁירִים קְטַנִּים

1

יְיָ הוּא נַחֲלָתוֹ

עֵת כָּל־אֱנוֹשׁ יָשִׂים בְּתֵבֵל חִשְׁקוֹ אָשִׂים בְּאֵל חִשְׁקִי וְאֶשְׁמֹר חֻקּוֹ,
וּבְעֵת בְּנֵי־אִישׁ יִנְחֲלוּ נַחֲלַת יְקָר נָחַל אֲדֹנָי אֶת־יְהוּדָה חֶלְקוֹ.

2

הַזְּמָן הָרָע

וְרֹאֶה בִלְבָבוֹ זְמָן רַע וּנְתִיבוֹ בְּנִקְרַת צוּר יָבוֹא וְנֶחְבָּא בִמְחִלָּה;
וְתֵבֵל כְּמִסְחָר וְכָל־אִישׁ בָּהּ יִסְחָר, וּמַה־זֶּה בָהּ אֶבְחַר, וְהִיא רָעָה חוֹלָה?
וְסִבַּת טוֹבָתָהּ אֲנִי פֹסֵל אֹתָהּ, לְמַעַן חֶמְאָתָהּ מְרֻבָּה מִצִּלָּהּ!

3

רַק רַע כָּל־הַיּוֹם

לְמָתַי נָע וָנָד אֶהְיֶה כְּקַיִן, הֲלוּם יָנוּן וְלֹא שֵׁכָר וָיַיִן?
אֲקַו יֵשַׁע וְלֹא אֶחֱזֶה, וְאוּלָם מְצוּקִים אֶחֱזֶה עַיִן בְּעַיִן,
כְּמוֹ עִוֵּר בְּמַחְשַׁכֵּי כְלָאִים חֲצוֹת לַיִל יְקַו־לָאוֹר — וְאַיִן!

4

עַד־מָתַי עָצֵל תִּשְׁכָּב?

יָשֵׁן לְמָתַי עֵינְךָ עָצַמְתָּ? אוֹי כִּי בְחֵיק הַתַּאֲוָה נִרְדַּמְתָּ!
גּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ בוֹרֵא דֶּרֶךְ־ שָׁהוּ — וְאַתְּ שֹׁגֶה וְלֹא־נִכְלַמְתָּ,
רָאוּ מְאוֹר צִדְקוֹ — וְאַתָּה מֵרְאוֹת אוֹר הָאֱמֶת מַסְוֶה בְעֵינְךָ שַׂמְתָּ!

הַתְּלִים

1

עַל־הַפַּרְעֹשׁ

לִבִּי לְפַרְעֹשׁ, חִלֵּל יְצוּעִי,   וּרְוֹת בְּדָמִי כָּל־תַּעֲנוּגוֹ,
לֹא אֶשְׁקֳטָה עַד־אָשִׁיב גְּמֻלוֹ,   וּבְיַד עֲוֹנוֹ כַּיּוֹם אֲמוּגוֹ,
מוֹעֵד וְשַׁבָּת לֹא־יַעַצְרֻנִי   לַהֲפֹךְ לְאֵבֶל חָדְשׁוֹ וְחַגּוֹ;
אָמְרוּ חֲבֵרַי: הֵן הַחֲכָמִים   אָסְרוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת לְהָרְגוֹ?
וְאֹמְרָה: הֵם אָמְרוּ תְחִלָּה   „הַבָּא לְהָרְגְךָ הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ!"

2

נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל

שִׁמְעוּ, בְּנֵי־שֵׂכֶל, פְּלִילִיּוֹת,   בָּם תִּלְמְדוּ דֵעוֹת וְתוּשִׁיּוֹת:
בָּאתִי לְנֹא אָמוֹן, וְחָנִיתִי   בֵּינָם כְּמוֹ הַדָּג בְּתוֹךְ צִיּוֹת;
וָאֶמְצְאָה אִישִׁים בְּמִצְרַיִם,   אֵין־בָּם לְאַנְשֵׁי הַיְקָר מִחְיוֹת;
וָאֶעֱבֹר מִשָּׁם לְדַמֶּשֶׂק,   אֶל־עַם אֲשֶׁר תָּעוּ כְּמוֹ שֵׂיּוֹת;
וָאֶשְׁכְּחָה אֵידָם בְּעַם צוֹבָה,   כִּי הֵם כְּחֶרֶב לָהּ שְׁתֵּי פִּיּוֹת;
וָאֶמְאֲסָה כַלְנֶה, הֲכִי לַעְצֹר   הוֹנָם יְדֵיהֶם תְּקֻפּוֹת הוֹוֹת;
אוּלָם בְּאַשּׁוּר נִשְׁכְּחוּ כֻלָּם,   כִּי הֵם בְּהֵמוֹת אוֹ כְמוֹ חַיּוֹת;
אִם־אֵרְדָה כֵּן כֹּל אֲשֶׁר אֵלֵךְ —   אֶמְצָא בְּנֵי בָבֶל בְּתַחְתִּיּוֹת!

3

עַל־הַיַּיִן

וּבֶן־שֵׂרֵק חֲשַׁבְתִּיו נֶאֱמָן לִי,   וְהוּא יַפְרִשׁ כְּמוֹ נָחָשׁ וַיַּשִּׁיא,
אֲהַבְתִּיהוּ וּבָגַד בִּי בְּעָרְמָה,   וַיִּמְשֹׁךְ אֶת־לְבָבִי לוֹ וְנַפְשִׁי;
אֲנִי שַׂמְתִּיו הֱיוֹת שָׁמוּר בְּקִרְבִּי —   וְהוּא עָלָה הֱיוֹת שֹׁמֵר לְרֹאשִׁי!

8

יַעֲלָה, אֲשֶׁר לִבִּי בַּחוּט מְשַׁכַתְהוּ,   וּבְגַחֲלֵי חִשְׁקָהּ כַּיּוֹם שְׂרָפַתְהוּ,
חִמְלִי עָלַי חֹשֵׁק נַפְשׁוֹ מְכָרַתְהוּ,   וּבְמַאֲסַר אַהַב עֵינוֹ נְתָנַתְהוּ;
נָא רַחֲמִי עָלָיו וּפְנִי בְּחֵן אֵלָיו,   פֶּן־יֹאמְרוּ עָלָיו: „אִשָּׁה הֲרָגַתְהוּ!“

*

שֶׁבַח הַיַּיִן וּגְנוּתוֹ

1

בַּת הַגְּפָנִים יִקְרוּ דָמֶיהָ,   מִדַּם כְּבֵדִי יֶחְמְרוּ טִימֶיהָ,
חַיִּים בְּטוּב טַעְמָהּ וְאוֹר שֶׁמֶשׁ בְּזִיו   לֶחְיָהּ וְהַמֹּר מַרְקְחוֹת סַמֶּיהָ,
תִּתְכַּס בְּכוֹס שֹׁהַם וְאָז תִּתְגַּל וְאֵין   דָּבָר יְכַסֶּנָּה וְיַעֲלִימֶהָ;
אָדְמוּ לְחָיֶיהָ כְּאִלּוּ זִיו פְּנֵי   רֹאִים יְבִישֶׁנָּה וְיַכְלִימֶהָ,
הַכּוֹס כְּלִי שֹׁהַם וְעֵינָהּ יֵהָפֵךְ   אִתָּהּ לְעֵין אֹדֶם וְיַאְדִּימֶהָ;
תּוֹךְ הַכְּלִי תִּדְמֶה לְמֵתָה נִטְמְנָה,   רַק תְּחְיֶה עֵת יִשְׁפְּכוּ דָמֶיהָ,
אַחַר בְּלֹת תָּשׁוּב לְעֶדְנָתָהּ, וְאִם   תִּזְקַן — בְּכִלְחָהּ חִדְּשָׁה יָמֶיהָ;
אָמְנָם כְּשֶׁמֶשׁ הִיא בְּגַלְגַּל הַיָּפִי,   רַק הַגְּבִיעִים נֶחְשְׁבוּ שָׁמֶיהָ.

2

בַּת הַגְּפָנִים יֶחְשְׁכוּ שָׁמֶיהָ   אֶל־יוֹדְעֵי מוּמָהּ וְתַעְלֻמֶיהָ;
זַכָּה לְעֵין הַבֹּעֲרִים, אָכֵן לְעֵין   חַכְמֵי לְבָבוֹת יֶחְמְרוּ טִימֶיהָ,
תָּזוּב כְּדָם לַבְּעָלִים אֹתָהּ, וְלֹא   תִטְהַר לְעוֹלָם מִמְּקוֹר דָּמֶיהָ;
טַעַם מְרֶרֶיהָ כְּרֹאשׁ יִמְצָא לְחֵ־   כּוֹ צוּף־דְּבַשׁ פִּיהָ וּמַטְעַמֶּיהָ,
מַבִּיט בְּעֵין שִׂכְלוֹ לְחֶלְאָתָהּ הֲלֹא   יִמְאַס בְּטוּב רִקְחָהּ וּבִבְשָׂמֶיהָ;
מִיּוֹם הֱיוֹתָהּ בַּעֲבֵרוֹת נוֹלְדָה,   גַּם בַּעֲבֵרוֹת יִמָּלְאוּ יָמֶיהָ,
כָּל־הַחַטָּאִים מִבְּנֵי אִישׁ נִכְרְתוּ,   לוּ נִכְרְתָה מִתּוֹךְ בְּנֵי עַמֶּיהָ!

*

3

צְבִי הַחֵן, אֲשֶׁר לֶחְיוֹ   בִּסְפִּירִים מְעֻלֶּפֶת,
וְעֵינָיו שְׁלָפִים עָלַי   בְּרַק חֶרֶב מְעוּפֶּפֶת,
שְׂפָתָיו צוּף וּפָנָיו גַּן,   וְשִׁנָּיו דַּר וּפִיו נֹפֶת;
בְּגַן לֶחְיוֹ מְשׂוֹשׂ עֵינַי   בְּעֵת צֹפָה וְנִשְׁקֶפֶת,
אֲבָל נַפְשִׁי בְּאֵשׁ חִשְׁקוֹ   צְרוּבָה הִיא וְנִשְׂרֶפֶת;
שְׁתֵּי עֵינַי בְּגַן־עֵדֶן,   אֲבָל לִבִּי בְּתוֹךְ תֹּפֶת.

4

יַעֲלָה הֱבִיאַתְנִי לְבֵית אַהֲבָה,   בָּרָה וְתַמָּה כַּאֲבִיגָיִל,
וּבְסוּר צְעִיפָהּ גִּלְּתָה תֹאַר,   הֶחְפִּיר בְּיָפְיוֹ בַּת־אֲבִיחָיִל,
זָרַח בְּלֵיל אוֹרָהּ וְחָרְדוּ כֹל,   וַיִּרְקְדוּ הָרִים כְּמוֹ־אָיִל;
שַׂחְתִּי: „אֲהָהּ נִגְלוּ צְפוּנֶיהָ!"   וַתֶּחֱשֹׂף יָדָהּ כְּבַת־חָיִל
וַתַּהֲפֹךְ עָלָיו עֲנַן שֵׂעָר   שָׁחוֹר — וְהַיּוֹם הֻפְּכָה לָיִל!

5

עֵינֵי צְבִיָּה דָּרְכוּ־לִי קֶשֶׁת,   עַל־כֵּן שְׂעִיפַי יֵרָאוּ מִגֶּשֶׁת;
נַפְשִׁי כְּמוֹ צִפּוֹר בְּרִשְׁתָּהּ נִלְכְּדָה,   אַךְ אַהֲבָתָהּ הָיְתָה הָרָשֶׁת.
עֵינָהּ דְּמוּת קֶשֶׁת, אֲבָל פָּרְשָׂה עֲנַן   שֵׂעָר וְעָלָיו נִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת!

6

סוֹבֵב חֹשֵׁק עַל־יַד הַיְאֹר,   וּכְאֵב חִשְׁקוֹ פִּצְעֵי זָיִן,
וַיַּרְא עַלְמָה הִיא רֹחֶצֶת   מַלְבּוּשׁ הוֹדָהּ עַל־הָעָיִן,
וּנְשָׁקָהוּ — לֹא לִכְבוֹדוֹ,   רַק לִכְבוֹד חַכְלִילֵי עָיִן:
כֵּן יֵשׁ אָדָם סֹבֵא יִשְׁתֶּה   הַחֹמֶץ לִכְבוֹד הַיָּיִן!

7

יְפַת מַרְאֶה מְנַגֶּנֶת בְּכִנּוֹר,   וְשַׂעְרָהּ לֵיל אֲבָל לֶחְיָהּ שְׁחָרִים;
בְּאֶצְבָּעוֹת כְּשַׁרְבִיטִים, לְבָנִים   כְּעֵין מָן אוֹ בְדֻלָּחִים וְדָרִים,
תְּעוֹרֵר מֵיתְרֵי כִנּוֹר לְשִׁירִי,   וְתִמְשֹׁךְ לֵב בְּמָשְׁכָהּ הַיְתָרִים,
וְעֵת תַּחְפֹּץ גְּזוֹר לֵב חֹשְׁקֶיהָ,   תְּחַנֵּן קוֹל — וְיִגָּזֵר גְּזָרִים,
וְאֵשׁ חִשְׁקָהּ יְפַלַּח הַלְּבָבוֹת,   כְּלַפִּיד יַעֲבֹר בֵּין הַבְּתָרִים!

8

לְצִיּוֹן שֶׁאָפָה נַפְשִׁי וְרוּחִי, הֱיוֹת בָּהּ כָּל־יְמֵי חַיַּי מְנוּחִי,
בְּחִשְׁקָהּ יִנְעֲמוּ־לִי הַתְּלָאוֹת, וְאֶתֵּן בָּהּ לְמַכֶּה רֹאשׁ וְלֶחִי,
וְלֹא־אֶתְאַו לְבִלְתָּהּ כָּל־יְמוֹתַי, עֲדֵי אֶגְוַע וְנָס כֹּחִי וְלֵחִי,
וְאֵיךְ אֶכְסֹף לְטוּב רִקְחֵי בְשָׂמִים? וְהִיא בָשְׂמִי וְטוּב רִקְחִי וְרֵיחִי!
אֲחֹנֵן אֶת־עֲפָרֶיהָ בְּכָל־עֵת, עֲדֵי יַשְׁאִיר עֲפָרָהּ אוֹת בְּמִצְחִי;
עֲפָרָהּ אֶעֱשֶׂה מַרְפֵּא לְנִגְעִי — וְאֶמְרַח עַל־שְׁחִין לִבִּי וְיֵחִי.

*

שִׁירֵי אַהֲבָה וָחֵשֶׁק

1

צְבִיַּת חֵן, לְבָנָה כַלְּבָנָה, וּשְׂעָרָהּ עַל־מְאוֹר לֶחְיָהּ עֲנָנָה,
קְצָת הַחֵן לְבַד לָקְחוּ עֲלָמוֹת, וְלָהּ כָּל־הַיֳּפִי הָיָה לְמָנָה;
כְּאִלּוּ קָנְאוּ אוֹרִים לְיָפְיָהּ, וְלִלְחוֹם שָׁלְפוּ חֶרֶב שְׁנוּנָה,
וְכוֹכְבֵי רוּם כְּלַהֲבֵי הַחֲנִיתוֹת, וְהַסַּהַר כְּסֹחֵרָה וְצִנָּה,
וְאִלּוּ אִישׁ אֲסִיר שֵׂיבָה יְשׁוּרֶהָ, יְהִי שָׁב מִזְּמָן זִקְנָה לְעֶדְנָה.
שְׂפָתָהּ צוּף, וְלֶחְיָהּ מָן, וְרַקָּהּ כְּטַל אוֹרוֹת, וּפָנֶיהָ כְגַנָּה,
וְהָיָה הַיֳּפִי נֹדֵד וְגֹלֶה, עֲדֵי פָּגַע מְעוֹנוֹ בָהּ וְחָנָה.
לְאוֹרָהּ נָהֲרוּ עִוְרִים חֲצוֹת לֵיל, וְנִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן אִלֵּם רְנָנָה,
וְאִלּוּ יֶחֱזֶה יָפְיָהּ חֲכַם־לֵב — עֲזָבַתְהוּ בְּלִי־שֵׂכֶל וּבִינָה;
וּבָהּ כָּל־הוֹד וְכָל־כָּבוֹד מְחֻבָּר וְכָל־יֹפִי — וְאֵין קֵץ לַתְּכוּנָה,
וְאֵיכָה תִדְרְשׁוּ עֶרֶךְ לְיָפְיָהּ? וְהוּא נֶעְדָּר בְּכָל־עִיר גַּם־מְדִינָה!
וְאִם תֹּאמְרוּ, הֲכִי כָזֶה רְאִיתֶם, דְּעוּ כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל־תְּמוּנָה!

2

רְאוּ כִנּוֹר בְּחֵיק עַלְמָה יְרַנֵּן וְיִמְשֹׁךְ לֵב בְּהוֹד קוֹלוֹ וְצִבְיוֹ,
כְּמוֹ יוֹנֵק בְּחֵיק אִמּוֹ מְבַכֶּה, וְהִיא תָשִׁיר וְצֹחֶקֶת לְבִכְיוֹ.

צוּר הֶחֱלִיץ גּוּפָהּ בְּצִיּוֹן, אַחֲרֵי   אָבְדָה וְגַם לֵחָהּ וְעֵינָהּ כָּהֲתָה,
וּבְיַרְכְּתֵי מַעֲרָב כְּמֵתָה נֶחְשְׁבָה,   עַד כִּי־בְצִיּוֹן עִיר אֲדֹנָי חָיְתָה.
צִיּוֹן, אֲשֶׁר כַּמָּה מְדִינוֹת נֶהְדְּרוּ,   אַךְ כַּהֲדָרָהּ עֵין אֱנוֹשׁ לֹא־חָזְתָה,
לֹא־אֵדְעָה אִם־הַמְּרוֹמִים שָׁחֲווּ   נֶגְדָּהּ, וְאִם־הִיא עַל־מְרוֹמִים עָלְתָה;
הָעִיר אֲשֶׁר בָּהּ הַשְּׁכִינָה שָׁכְנָה,   וּלְעֵין בְּנֵי אִישִׁים יְקָרָהּ גִּלְּתָה,
עַל־הַיְלָדִים צָלְחָה רוּחָהּ, וְטֶ־   רֶם יִקְרְאוּ אֶל־הַנְּבוּאָה עָנְתָה;
עַיִן, אֲשֶׁר לֹא־רָאֲתָה זִיו תָּאֳרָהּ,   לֹא־חָסְרָה חשֶׁךְ וְאוֹר לֹא־רָאֲתָה,
יָפְתָה וְאִם נוֹתְרָה עֲרֻמָּה מִיְּקָר —   וּבְלִי חֲלָאִים יַעֲלַת־חֵן יָפְתָה!
עֵינִי בְּתֹם לִבִּי לְאַנְחָתָהּ הֲלֹא   מֵהַצְּלָעוֹת מֵי דְמָעוֹת הֵלְתָה;
אַיֵּה שְׁכִינַת אֵל, וְאַיֵּה זָהֳרָהּ,   שֶׁמֶשׁ יְקָר אֵיךְ בַּחֲצוֹת יוֹם פֻּנְּתָה?
גִּבְעַת לְבוֹנָה אֵיךְ בְּתַחְתִּית שֻׁפְּלָה,   אַחַר אֲשֶׁר עַל־בָּמֳתֵי רוּם גָּאֲתָה?
גָּלְתָה עֲדָתָהּ מִמְּעוֹנוֹת הַיְקָר,   כִּי מַאֲמַר צוּר יְצָרָהּ לֹא־עָשְׂתָה,
הַעֲזָבָה אַלּוּף נְעוּרֶיהָ, אֲבָל   חָשְׁקָה בְזוּלָתוֹ וְתַחְתָּיו שָׂטְתָה,
רוּחַ־קִנְאַת עָבְרָה עָלָיו, וּמֵי   מָרִים מְאָרְרִים כְּשֹׂטָה הָשְׁקְתָה,
וַתְּהִיֶה אָלָה בְּתוֹךְ עַמָּהּ, עֲדֵי   נָפְלָה יְרֵכָהּ חִישׁ וּבִטְנָהּ צָבְתָה;
תּוֹחִיל לְהִטָּהֵר בְּמֵי גָלוּת, וְעוֹד   לֹא־טָהֲרָה עַד־כֹּה וְעוֹד לֹא־נִקְּתָה,
זֶה־לָּהּ שְׁנוֹת אֶלֶף וְעַל־מֵאָה וְאַרְ־   בָּעִים שְׁמֹנֶה מִנְּוָתָהּ גֻּלְּתָה,
הִיא גֹרְשָׁה מִתּוֹךְ נְוֵה צִיּוֹן, וְצִ־   יּוֹן שַׁבְּתֹתֶיהָ עֲדֵי־כֹה רָצְתָה,
תּוֹחִיל לְעֵת רָצוֹן, וְעֵינָהּ מְחַכּוֹת   כֵּהָה, וְנַפְשָׁהּ כָּלְתָה עַד־כָּלְתָה;
תִּבְכֶּה בְּעֵת תִּרְאֶה עֲדַת זָרִים, אֲשֶׁר   יַעֲלוּ לְבֵית הָאֵל, וְהִיא לֹא־עָלְתָה.
לֹא־קָצְרָה יַד־אֵל לְהוֹשִׁיעָהּ, וְעַ־   מּוֹ לֶאֱסֹף, מוֹשִׁיב יְחִידִים בַּיְתָה —
עוֹד צוּר יְשִׁיבֶנָּה לְאַפִּרְיוֹן, וְעוֹד   תָּשׁוּב לְעֶדְנָה אַחֲרֵי כִּי־בָלְתָה!

2

שָׁלוֹם לְעִיר שָׁלֵם, אֲשֶׁר יָפְיָהּ   נֶעְלַם וְרוֹאִים יֹאמְרוּ: אַיָּהּ?
כָּל־יוֹם אֲחֹנֵן אֶת־עֲפָרָהּ, כִּי   הִיא מַחֲלַת נַפְשִׁי וְהִיא צָרְיָהּ;
עֵינִי, בְּעֵת כִּי־רָאֲתָה אוֹרָהּ,   לֹא־נֶעֶצְרוּ בָהּ עַנְנֵי בִכְיָהּ.
הָאֵל, אֲשֶׁר אִוָּהּ לְמוֹשָׁב לוֹ,   יִרְאֶה בְּרֹב עָנְיָהּ וְשָׁב שִׁבְיָהּ;
בִּכָּה לְנֹד דוֹדָהּ — בְּשׁוּבוֹ לָהּ   יִמְחֶה דְמָעוֹת מֵעֲלֵי לֶחְיָהּ!

הִכָּה שְׁתֵּי עֵינַי בְּסַנְוֵר הַנּוֹדֵד, עַד זָהֳרָם חָשַׁךְ וְלֹא רָאִיתִי,
אַחֲרֵי הֱיוֹתִי אָז בְּהֵיכַל אֵל כְּנֵר דֹּלֵק, בְּגוּף אֹפֶל הֲלֹא כָהִיתִי;
עֵת אֶזְכְּרָה יוֹם־דִּין לְאֶרֶץ יִפְּלוּ פָנַי וְאֵימָה כִּמְעִיל עָטִיתִי.
הִנֵּה כְעֵינֵי הָעֲבָדִים אֶל־יְדֵי אָדוֹן שְׁתֵּי עֵינַי לְאֵל תָּלִיתִי,
עַד כִּי־יְשִׁיבֵנִי לְאַפִּרְיוֹן יְקָר, לַחְסוֹת בְּצִלּוֹ כַּאֲשֶׁר חָסִיתִי!

*

פִּתּוּיֵי יֵצֶר לֵב הָאָדָם

נֶפֶשׁ יְקָרָה, אֵיךְ בְּשִׂכְלֵךְ תִּבְטְחִי? גִּילִי, וְחֶלְקֵךְ מְזֻמָּן אַל־תִּשְׁכְּחִי,
כִּי אַחֲרֵי מוֹתֵךְ כְּאֶפֶס תִּהְיִי, לֹא־תִשְׂמְחִי יוֹתֵר וְלֹא תֵאָנְחִי!
אֶתְמוֹל הֲיָשׁוּב אַחֲרֵי לֶכְתּוֹ? וְכֵן אִישׁ אַחֲרֵי מוֹתוֹ לְעוֹלָם לֹא־יִתִי,
אָכֵן בְּעוֹדֵךְ בִּגְוִיָּה שְׁכֵנָה — אָז תּוּכְלִי לַעֲלוֹז וּבָהּ אָז תִּשְׂמְחִי,
אָז תּוּכְלִי טוֹבָה לְעַצְמֵךְ לַעֲשׂוֹת, לָכֵן בְּעִשְׁקֵי רִיק וְשָׁוְא אַל־תִּבְטְחִי!
לָמָּה נְוֵה מָשׂוֹשׂ וְשַׁלְוָה תִסְגְּרִי, אַךְ שַׁעֲרֵי יָגוֹן לְנַפְשֵׁךְ תִּפְתְּחִי?
הָרֹצְחִים הֵמָּה בְּבַרְזֶל הֹרְגִים, וּבְלִי כְלִי נַפְשֵׁךְ, עֲנִיָּה, תִּרְצְחִי!
תֵּבֵל נְוֵה תַעֲנוּג, וְלָמָּה מְנַוֵּה הִתְעַנֵּג אֶל־הַמְּצוּקִים תִּבְרְחִי?
שִׂכְלֵךְ נְתָנֵךְ תּוֹךְ כְּלוּא הַמַּאֲסָר, לָכֵן עֲנִיָּה סֹעֲרָה הִתְפַּתְּחִי,
שִׂמְחִי בְּטֶרֶם מְנוּתֵךְ תֵּצְאִי, גִּילִי מְאֹד טֶרֶם אֲשֶׁר תִּלָּקְחִי!
הָאֵל עֲלֵי־כָל־הַבְּרוּאִים יְחַלֵּק טוּבוֹ — וְלָכֵן מַהֲרִי חֶלְקֵךְ קְחִי!
מִנְעִי, יְחִידָה, מִבְּכִי קוֹלֵךְ, וְנַפְּ־ שֵׁךְ מִנְּשׂוֹא עָמָל, וְרַגְלֵךְ מִדְּחִי;
אִם־תַּעֲלִי מִבּוֹר עֱנוּתֵךְ תִּגְבְּהִי, אִם־תֵּצְאִי מִתּוֹךְ חֲשֵׁכִים תִּזְרְחִי,
כִּי אַתְּ בְּתוֹךְ גּוּפֵךְ כְּמוֹ כוֹכָב, וְעֵת מוֹתֵךְ תְּהִי בִשְׁאוֹל לְכָל־רֶגֶל סְחִי,
אַךְ אַחֲרֵי צֵאתֵךְ דְּעִי כִּי לֹא לָעַד לָךְ יֹאמְרוּ: בֹּאִי וְתוֹךְ גּוּפֵךְ פְּחִי!

*

יְהוּדָה — וִירוּשָׁלַםִ

1

נַפְשִׁי לְצִיּוֹן מִסְּפָרַד גָּלְתָה, מִמַּעֲמַקִּים עַד־שְׁחָקִים עָלְתָה,
גִּיל הִרְבְּתָה יוֹם רָאֲתָה הַר־אֵל, וְהוּא הַיּוֹם אֲשֶׁר מִיּוֹם הֱיוֹתָהּ אִוְּתָה;
כַּמָּה חֲסִידִים נִכְסְפוּ לִרְאוֹת וְלֹא זָכוּ, וְהִיא חֹטְאָה — וּבַמֶּה נָכְתָה?

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־שְׁלֹמֹה חֲרִיזִי

(נולד בספרד לערך ד"א תתק"כה ומת שם לערך ד"א תתק"פה, אחר אשר שָׁבַע נְדֻדִים בנגב צרפת ובארצות המזרח)

עָגְמַת נֶפֶשׁ

מֵהֵיכְלֵי גַלְגַּל יְקָר גָּלִיתִי, וּבְבוֹר חֲשֵׁכִים אָהֳלִי נָטִיתִי,
וַיְשַׁלְּחוּנִי מִגְּלִילֵי מַעְלָה לַגּוּף, וְתוֹכוֹ בֵּית־זְבֻל בָּנִיתִי.
אֶתְמוֹל בְּחֵיק צוּרִי כְּעַלְמָה צֹחָקָה, מִתְרַפְּקָה, מִשְׁתַּקְשְׁקָה, הָיִיתִי,
אַחַר הֱיוֹתִי כַבְּתוּלָה אֲרֻשׂוּ אִתִּי, וְגוּף טָמֵא לְאִישׁ קָנִיתִי,
וַיִּבְעֲלָה אֹתִי בְּטֻמְאָתוֹ, וּמִ־ יַּלְדֵי זְנוּנָיו יוֹם וָלֵיל הָרִיתִי,
אֵלֵד עֲלֵי בִרְכָּיו בְּכָל־יוֹם רִבֲבוֹת בָּנִים, וְטִפַּחְתִּי וְגַם־רִבִּיתִי.
אָחִיל לְפֵרוּד אֹהֲבִי הַנַּף וְהָ־ רִאשׁוֹן, וְעָלָיו יוֹם וָלֵיל בָּכִיתִי,
לִבִּי לְפֵרוּדוֹ כְּחָלִיל יֶהֱמֶה, עַד מִסְּבֹל הָאַהֲבָה חָלִיתִי,
לֹא־יָכְלוּ הָרִים סְבֹל תִּשְׁקוֹ וְגַלְ־ אוּ מִנְּשׂוֹא אֹתוֹ — וְלֹא־לָאִיתִי.
לָמָּה זְנָחַנִי כְּאִשָּׁה זָנְתָה תַּחַת אֲדֹנֶיהָ — וְלֹא־זָנִיתִי?
לָמָּה פְּרָעַנִי וְהִשְׁקַנִי בְּמֵי מָרִים מְאָרְרִים — וְלֹא־שָׂטִיתִי?
לוּ יַעְזְרוּנִי עַנְנֵי עֵינַי אֲזַי תֵּבֵל בְּמַבּוּל הַבְּכִי כִּסִּיתִי,
אֶחְפֹּר בְּבַת־עֵינִי בְּאֵרוֹת עֲמֻקּוּ, גַּם־מִכְּבֵדִי מֵי־בְכִי דָלִיתִי,
אֶבְכֶּה בְּשׁוּרִי הַנְּשָׁמוֹת הַקְּדוֹ־ שׁוֹת יַעֲלוּ אֶל־אֵל — וְלֹא־עָלִיתִי.
כָּל־עוֹד בְּגוּף אֶשְׁכֹּן אֲנִי בוֹ נֶחְשְׁבָה מֵתָה — וְאִלּוּ אֵצְאָה חָיִיתִי!
הָיָה בְרוּם קִנִּי כְּמוֹ יוֹנָה, וּמִ־ שַּׁחַק אֱלֵי־אֶרֶץ כְּעוֹף דָּאִיתִי,
עַל־הַרְרֵי בֹשֶׂם בְּגַלְגַּלֵּי זְבֻל שׁוֹשָׁן בְּגַנֵּי אַהֲבָה רָעִיתִי,
וָאֶשְׁאֲפָה רֶקַח בְּזָכְרִי יִצְרִי, גַּם מִכְּבוֹדוֹ מָר־דְּרוֹר אָרִיתִי.
הֵן בַּעֲדוֹ עֹבְרֵי דְרָכִים אֶשְׁאֲלָה, וַעֲלֵי נְתִיבוֹת בַּעֲדוֹ צִפִּיתִי:
נָא, עֹבְרֵי דֶרֶךְ, שְׂאוּ שָׁלוֹם לְדוֹד שֶׁאֲהֵבָה נַפְשִׁי וְלוֹ כָלִיתִי,
נָא סַפְּרוּ אֵלָיו תְּשׁוּקָתִי, הֲכִי לִרְוֹת בְּמֵימֵי נָעֳמוֹ צָמֵתִי;
מִיּוֹם גְּלוֹתִי מֵאֲכֹל עַל־שֻׁלְחֲנוֹת טוּבוֹ הֲלֹא נַפְשִׁי בְצוֹם עִנֵּיתִי,
מִיּוֹם אֲשֶׁר כֹּסוֹת אֲהָבָיו נִמְנְעוּ מִפִּי, בְּכֹסוֹת לַעֲנָה רָוִיתִי,
יֵמַר לְחִכִּי צוּף־דְּבַשׁ בִּלְתּוֹ, וְכָל־ כָּבוֹד — לְבַד הוֹד אֹהֲבִי — בָּזִיתִי.

בִּנְךָ לְעֵינֶיךָ, רָצוּץ וְכָתוּת,
בֵּינִי וּבֵינְךָ שַׂמְתָּ כְּרִיתוּת;
רֵאשִׁית אוֹנְךָ נִמְכַּר צְמִיתוּת.
אֹיְבִי שֹׁלְלִי — וְחַרְבִּי בְקוֹלִי,
זָכְרָה־נָּא לִי אֱלֹהַי לְטוֹבָה!

„אַל־תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ לֵאמֹר, מְכַרְתִּיךְ,
כִּי בְעוֹד נָטְשֵׁךְ שָׂכָר שְׂכַרְתִּיךְ;
אֶתֵּן בְּרֹאשֵׁךְ נֵזֶר, וְשַׂמְתִּיךְ
לְגָאוֹן וּצְבִי, וּמִפְּנֵי אֹיְבִי
אַךְ כִּמְעַט חֲבִי, כִּי הִנְנִי־בָא!

שִׁמְעוּ, יְתֹמַי, אַתֶּם וְאִמְּכֶם
כִּימֵי שָׁמַי יַעֲמֹד שִׁמְכֶם,
וּמִיַּד קָמַי אֶדְרֹשׁ דִּמְכֶם;
אָשִׁיב נָקָם לְצָרַי לְחֵיקָם,
וְחַרְבִּי רֵיקָם לֹא אֲשִׁיבָה.

רָנִּי וְשִׂמְחִי וּרְאִי בְשֹׂנְאָיִךְ,
הָאֹמְרִים: שְׁחִי וְנַעֲבֹר עָלָיִךְ,
. . . .
אַעֲלֶה אֲרֻכָה וְאֶתְּנֵךְ בְּרוּכָה,
וְעֲדִי מְשׁוּכָה בְּחַבְלֵי אַהֲבָה!“

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־אָשֵׁר

(נראה שהוא רבי יוסף ממקרטרש, אשר ראה בעיניו גזרת יורק בשנת ד"א תתק"נו, והוא אז כבן שלשים שנה)

אַהֲבָה

‚יַעֲלָה נְשׂוּאָה בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים,
אֲהוּבָה קְרוּאָה וְאֵשֶׁת נְעוּרִים,
וְהַיּוֹם שְׂנוּאָה עֲזוּבָה לְזָרִים,
עַד־אָן תַּסְתִּיר פָּנִים וְתַכְתִּיר
אוֹיְבִים, מַעְתִּיר נְשִׁיקוֹת אַהֲבָה?'

„וּמֶה קוֹל־הַצֹּאן, בְּאָזְנַי צָעֲקוּ,
לִמְצֹא רָצוֹן לִי יִזְעֲקוּ,
וְאַנְשֵׁי לָצוֹן לָהּ שֵׁן חָרְקוּ?
שָׁרְשָׁם אַכְרִית עַד־אֵין שְׁאֵרִית,
וְלָכֶם אַחֲרִית אֶתֵּן וְתִקְוָה!"

‚שִׂימָה בְנֹאד דִּמְעַת עֲשׁוּקִים,
בְּנֶפֶשׁ וּבִמְאֹד בְּשִׁמְךָ דְבוּקִים,
שַׁחוּ עַד־מְאֹד, וְתָמִיד דְּפוּקִים
מִמְּחוֹז חֶפְצָם, שֶׁבָּהּ רִבְצָם,
וּמֵעַל אַרְצָם, אֲשֶׁר־גָּרוּ בָהּ!'

„פָּנַי יֵלֵכוּ וַהֲנִחֹתִי,
שׂנְאַי, מְעֻכוּ דְּדֵי אֲחֹתִי,
דָּמִים שָׁפְכוּ — לֹא הֲרִיחֹתִי;
יוֹנַת שִׁבְיִי, בְּדָמַיִךְ חֲיִי,
אֲחֹתִי אַתְּ הֲיִי לְאַלְפֵי רְבָבָה!"

רַבִּי יִצְחָק הַכֹּהֵן הֶחָבֵר

(מקום מגורו לא נודע; חי לפי ההשערה ד"א תת"ס — ד"א תתק"ס)

סְלִיחָה

אָדוֹן, בְּפָקְדְךָ אֱנוֹשׁ לִבְקָרִים,
בְּמִצּוּי הַדִּין אַל־תְּמַתַּח!
גּוּף וּנְשָׁמָה אִם־תְּרִיבֵם —
דְּחוּ וְלֹא־יָכְלוּ קוּם.
הֲיוּכַל גֶּבֶר לִזְכּוֹת בַּמִּשְׁפָּט?
וְאִם־יֵשׁ בְּיָדוֹ מַעַשׂ לְהִצְטַדֵּק?
זֵרוּי יְחוּמוֹ מִלֵּחָה סְרוּחָה,
חָבוּי אָרְבּוֹ בְּקִרְבּוֹ מֵעֵת הִוָּלְדוֹ,
טָמוּן בְּחֻבּוֹ כְּרֶשֶׁת לְרַגְלָיו,
יְסִיתֵהוּ בְכָל־יוֹם לַשַּׁחַת לְהַפִּילוֹ;
כֹּחַ וּגְבוּרָה בַּגּוּף אַיִן
לְפָנָיו לַעֲמֹד וּלְהִתְיַצֵּב.
מִיּוֹם עָמְדוֹ עַל־דַּעְתּוֹ
נַפְשׁוֹ יָשִׂים בְּכַפּוֹ לְהָבִיא לַחְמוֹ;
שָׂבֵעַ כָּל־יָמָיו כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת,
עַד שׁוּבוֹ לַעֲפָרוֹ לֹא־יִשְׁקֹט.
פְּנֵה, אָדוֹן, בְּעִצָּבוֹן רוּחַ,
צְפֵה בְּשִׁבְרוֹן לֵב;
קָרוֹב אַתָּה לָרְחוֹקִים,
רוֹצֶה תְּשׁוּבַת רְשָׁעִים!
שַׁדַּי, הִמָּצֵא לְדוֹרְשֶׁיךָ,
תֹּאמַר „הִנְנִי!" לִמְבַקְשֶׁיךָ,
יְבֻשְּׂרוּ „סָלַחְתִּי!" קוֹרְאֵי בִשְׁמֶךָ,
צַדֵּק בְּמִשְׁפָּט עַם מְיַחֲדֶיךָ;
חֲסֹם מְנֻוָּל מִלְּהַרְשִׁיעַ,
קַצֵּף בְּמַשְׂטִין מִלְּהַשְׂטִין,
הָקֵם לָנוּ מֵלִיץ יֹשֶׁר,
„כֹּפֶר מָצָאתִי!" תַּשְׁמִיעַ לְשׁוֹבָבִים!
הִשְׁלַכְנוּ עָלֶיךָ יְהָבֵנוּ,
נָא אַתָּה תְּכַלְכְּלֵנוּ;
הֵעָתֶר לָנוּ בִּתְפִלָּתֵנוּ,
חֶפְצֵנוּ וּבַקָּשָׁתֵנוּ מַלֵּא בְרַחֲמִים.
בְּךָ תָּלִינוּ בִטְחוֹנֵנוּ —
רַחֲמֶיךָ מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ;
חָזָק וְאַמִּיץ, שִׁמְךָ לֹא־שְׁכַחְנוּ,
אָנָּא לָנֶצַח אַל־תִּשְׁכָּחֵנוּ!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־אָבוּן

(חי בצרפת לערך ד"א תתק"ל — תתק"נ)

רְשׁוּת לְנִשְׁמַת

הֲנַשִּׂיג עֶרְכְּךָ שִׁיר לְאֵל מֻפְלָא,
וְלוּ פֶּה רְנָנוֹת כַּיָּם מָלֵא?

שְׁחָקִים, אֲשֶׁר־בָּם יְקָר אָהֳלוֹ,
וּמָרוֹם וּמֵי־יָם בְּזִיו שָׁעֳלוֹ
יְחַוּוּ בְּלִי־פֶה הֲדַר פָּעֳלוֹ —
וְצִיץ מֵאֲדָמָה, וְאֵד יַעֲלֶה.

לְמִי פֶּה וְלָשׁוֹן יְחַו הַיְקָר
לְסוֹדָיו, וְרֻבּוֹ לְאֵין מֶחְקָר;
הֲלֹא לֵב חֲכָמִים לְזֹאת נֶעֱקָר,
לְהָבִין אֲשֶׁר־לוֹ יְהִי נִגְלֶה.

מְכוֹן כֵּס כְּבוֹדוֹ בְּרוּם תִּקְּנוֹ,
כְּנֶגֶד דְּבִיר בֶּן־בְּכוֹר שִׁכְּנוֹ,
בְּיָהּ צוּר לְבַד מַשְׁוֶה חָסְנוֹ
וְעוֹלָם כְּאֶשְׁכּוֹל יְשׁוּ נִתְלֶה.

הֲמוֹן מֵי מְעוֹנוֹ בְּאֵשׁ חִבְּרָם,
בְּרוּחוֹ יְשָׁרְתוּן לְפִיו — אֲשְׁרָם,
וְגַלְגַּל יְסוֹדָם, אֲשֶׁר אִשְּׁרָם,
יְרוֹצֵץ לְנִיבוֹ וְלֹא יִכְלֶה.

בְּרִית אַב הֲמוֹנוֹ וְנֹעַם שְׁמוֹ
יְקַיֵּם לְמַעֲנוֹ לְבֵן רַחֲמוֹ,
מְעַנָּיו בְּיוֹם יוֹם בְּהִלָּחֲמוֹ,
וְיָחִישׁ פְּדוּת עַם שְׁמוֹ יְהַלֵּלֶה!

אֵיךְ יָשַׁבְתִּי בָדָד וָאֱהִי לְנִדָּה,
מִכָּבוֹד יְרוּדָה, בַּגּוֹיִם נְדוּדָה?
וְהֵמָּה צָלְחוּ וּמָלְכוּ וּמֶמְשַׁלְתָּם עָמָדָה,
וַאֲנִי שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה!

אֵיךְ חֵרְפוּנִי מְעוֹלָלַי וּמְהוֹלָלַי כֻּלָּהֶם,
צִלָּם אֶצְלָם וְלֹא־סָר מֵעֲלֵיהֶם,
וְהֵמָּה קֹרְאִים: „הֶאָח הֶאָח!" בְּמִלֵּיהֶם,
וַאֲנִי הָיִיתִי חֶרְפָּה לָהֶם?

אֵיךְ בֵּינֵיהֶם נִשְׁאַרְתִּי דֹּאֵג וְדֹאֵב,
מִפַּלְגֵי יְגוֹנָם וּמִמְּקוֹרָם שֹׁאֵב?
וְהֵמָּה רֹבְצִים וְשֹׁכְבִים כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב,
וַאֲנִי עָנִי וְכוֹאֵב!

אֵיךְ שֹׂנְאֵי כָל־טָהֳרָה שָׁכְנוּ בְצִיּוֹן —
מִי־הֶאֱמִין כָּזֶה וּמִי עָלָה־לוֹ בְרַעְיוֹן?
וְהֵמָּה עֲשִׁירִים נְשֻׂאִים נְתֻנִים עֶלְיוֹן,
וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן!

אֵיךְ דָּרוּ בְהֵיכְלוֹתַי וְשָׁכְנוּ־בָם שָׁכוֹן,
מֵעֶלְיוֹן לְתַחְתּוֹן וּמִתַּחְתּוֹן לְתִיכוֹן?
וְהֵמָּה יָרְשׁוּ עֹשֶׁר, זָהָב וַאֲדַרְכּוֹן,
וַאֲנִי לְצֶלַע נָכוֹן!

אֵיךְ הֲמוֹנֵי נָפְצוּ — וְהֵמָּה עָלוּ בְמַחְשְׁבוֹתֶיךָ?
זָכְרֵנוּ נָא וּפָקְדֵנוּ בִישׁוּעָתֶךָ,
וְהֵמָּה בַּלְּעֵם, קַלְּעֵם מִמְּכוֹן שִׁבְתֶּךָ,
וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ!

אֵיךְ כּוֹס הַתַּרְעֵלָה שָׁתִיתִי וָאֶגְמָע,
בָּכִיתִי וָאֶדְמַע מֵעֹל מַשָּׂא וּמִשְׁמָע?
וְהֵמָּה לֹעֲגִים עָלַי: „הַקְשִׁיבָה וּשְׁמָע!"
וַאֲנִי כְּחֵרֵשׁ לֹא אֶשְׁמָע!

אֵיךְ מְחָצַנִי אֱלֹהַי וּמַכְאוֹבִי לֹא־חֻבָּשׁ,
וּמְעִיל תִּפְאַרְתִּי לִבְנֵי־אֱדוֹם הֻלְבָּשׁ?
וְהֵמָּה נֹפֶת אֹכְלִים וְחָלָב וּדְבַשׁ,
וַאֲנִי כָּעֵשֶׂב אִיבָשׁ!

אֵיךְ סְבָבוּנִי קֵדָר כִּתְּרוּנִי דְדָן וּשְׁבָא,
הַקֹּרְאִים נָבִיא לְאִישׁ מֵעוֹלָם לֹא־נִבָּא?
וְהֵמָּה עֹשִׂים חַיִל גְּדוּד וְצָבָא —
וַאֲנִי אָנָה אֲנִי־בָא?

אֵיךְ פָּקַדְתָּ עָלַי כַּאֲשֶׁר הֲרֵעֹתִי,
בִּשְׁנֵי אֲרָיוֹת וּלְבָאִים נֶאֱכַלְתִּי?
וְהֵמָּה צָעִיר וְרַב אֹמֵר: „מָצָאתִי גַּם־יָכֹלְתִּי!"
וַאֲנִי כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי!

אֵיךְ קֵדָר כּוֹכָבַי וְתָזְרוּ גַלְגַּלַּי,
וְעֹבְדֵי גִלּוּלִים גָּלֲלוּ גְלִילַי?
וְהֵמָּה רִחֲקוּ רַגְלֵי מֵעֲלוֹת רְגָלַי,
וַאֲנִי כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלָי!

אֵיךְ שָׁמַרְתָּ מַעֲוִי וְנָטַרְתָּ חוֹבִי,
וּמְרִיבֵי נַפְשִׁי לֹא־רַבְתָּ רִיבִי?
וְהֵמָּה תָּקְפָּם וְכֹחָם לְהַכְאִיבִי וּלְהַדְאִיבִי,
וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־סְעַדְיָה

(נראה שחי בצרפת לערך ד"א תת"ם — תתק"ג)

סְלִיחָה

אֵיךְ אוּכַל לָבוֹא עָדֶיךָ,
וְעַבְדֵי זוּלָתְךָ לֹא־עֲזָבוּנוּ לְעָבְדְךָ?
וְהֵמָּה בִקְשׁוּ לְהַפְרִידֵנִי מִיִּחוּדֶךָ —
וַאֲנִי לֹא־עָזַבְתִּי פִקֻּדֶיךָ!

אֵיךְ גָּלִיתִי וָאֵלֵךְ בְּכָל־הֵלֶךְ וָפֶלֶךְ,
וּמָלְכוּ עָלַי מַמְלִיכִים לַמֹּלֶךְ?
וְהֵמָּה דִּינָם עֹמֵד וּמַלְכָּם מֹלֵךְ,
וַאֲנִי לֹא נִקְרֵאתִי לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ!

אֵיךְ הָלְכוּ נְחָלִים מִדֶּלֶף דִּמְעֵי הַדָּלוּף,
וְנִמְסַרְתִּי לְפֹעֲלֵי אָוֶן וְסִלּוּף?
וְהֵמָּה וּבְנֵיהֶם יְרַנְּנוּ חֵץ שָׁלוּף,
וַאֲנִי כְּכֶבֶשׂ אַלּוּף!

אֵיךְ זְמַן קִצִּי נֶחְתַּם וְלֹא־נוֹדָע,
וְקַרְנִי נִגְדַּע אִיְבִי מְשַׁחַת פֶּדַע?
וְהֵמָּה חֹשְׁבִים חָכְמָתָם כְּהֵימָן וְדַרְדַּע,
וַאֲנִי בַעַר וְלֹא אֵדָע!

אֵיךְ טֹרְפָה מַלְכוּת לְמַמְלֶכֶת עַם־סְגֻלָּה,
וְאָרְכָה מְלוּכָה לְמַלְכֵי עַוְלָה?
וְהֵמָּה יֹשְׁבִים לָבֶטַח בְּשִׂמְחָה וְגִילָה,
וַאֲנִי בְתוֹךְ־הַגּוֹלָה!

בְּיָדוֹ לִפְדּוֹת עַם־קִרְבוֹ, וְעַד־מָתַי אֲצַפֶּה לְשׁוּבוֹ, וְלֹא־אָץ לָבוֹא!
יְעָרֶה מִמָּרוֹם רוּחוֹ, וְיָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחוֹ, הָשִׁיב הַמֶּלֶךְ אֶת־נִדָּחוֹ —
עַד־מָתַי יְיָ?
צַוֵּה יְשׁוּעוֹת עַמֶּךָ, עֶזְרָתִי הָיְתָה מֵעִמֶּךָ, אֵין־גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּךָּ;
חַי גֹּאֲלִי חִכְּתָה נַפְשִׁי, לְךָ כָלְתָה, כִּי גֹאֵל אָתָּה —
עַד־מָתַי יְיָ?
קַיֵּם קוֹל צֹפֶךָ: עַד תַּעֲבֹרְנָה אֲלָפֶיךָ, וּפָרַשְׂתָּ עָלַי כְּנָפֶךָ;
קָרֵב שְׁנַת הַגְּאֻלָּה, הָסֵר מֵעָלַי כְּלֵי־גוֹלָה, כִּי לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה —
וְאַתָּה יְיָ!

רַבִּי אֶלְחָנָן בֶּן־יִצְחָק

מרספיר [דנפירא]; אמרים עליו, כי נהרג בשנת ד"א תתק"מד, והחקרים מפקפקים בזה)

פְּתִיחָה לַסְּלִיחוֹת

אֵשֶׁת נְעוּרִים הָאֲהוּבָה,
אֲשֶׁר־אֵרַשְׂתָּהּ בְּרָב־מֹהַר וְרָב־טוֹבָה,
וְאֵיךְ עַתָּה יֹשֶׁבֶת עֲלוּבָה,
גְּעוּלָה, מְאוּסָה וַעֲזוּבָה?

חֲבוּשָׁה בַשֵּׁשׁ וָמֶשִׁי כְּלוּלָה,
הִיא־הָיְתָה בְּכָל־הָאָרֶץ מְהֻלָּלָה,
וְאֵיךְ עַתָּה נֶחְשֶׁבֶת מְחֻלָּלָה,
לְלַעַג וּלְבֹשֶׁת וְלִקְלָלָה?

לְבֻשָׁה בַּעֲדִי עֲדָיִים,
אֲשֶׁר־הֲבֵאתָהּ בִּבְרִית וּבִתְנָאִים,
וְאֵיךְ עַתָּה סוֹבֶבֶת דְּלָתַיִם
וְשֹׁכֶבֶת בֵּין שְׁפַתָּיִם?

נְוַת פְּעָמִים בִּנְעָלֶיהָ,
אֲשֶׁר־כְּנָפֶיךָ פְּרֻשִׂים עָלֶיהָ,
וְאֵיךְ עַתָּה נִגְּפוּ רַגְלֶיהָ
עַל־הֶהָרִים אַחֲרֵי עֲלָלֶיהָ?

נָא, יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים,
תֵּרֶא: לֹא־פָנִיתָ אֶל־רְהָבִים,
וְלֹא עַל־פָּרָשִׁים וְעַל־רֹכְבִים,
כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים!

כַּמָּה עָלַי יַעֲבֹר — אֵהָרֵג וְלֹא אֶעֱבֹר, חָק־עוֹלָם וְלֹא יַעֲבֹר;
לְנַפְשִׁי הִגִּיעוּ זֵידוֹנִים, עָרְכוּ עָלַי כִּידוֹנִים, בְּעָלוּנוּ זוּלָתְךָ אֲדֹנִים —
עַד־מָתַי יְיָ?

מְשׁוּלִים תּוֹרֶיךָ וְיוֹנֶיךָ, בָּנֶיךָ בְּנֵי בְחוּנֶיךָ, שׁוֹרְךָ טָבוּחַ לְעֵינֶיךָ;
נָא הַבֵּט מִמַּעֲלֹתֶיךָ, טָבְחָה טִבְחָהּ סְגֻלָּתֶךָ, הִתְיַצֵּב עַל־עֹלָתֶךָ —
עַד־מָתַי יְיָ?

שְׂנֵאתִי מַעֲשֵׂה תַעְתֻּעִים, וְהַדָּמִים מוֹדִיעִים לִבְקָרִים לִרְגָעִים;
עָלֶיךָ פְּרָחַי נִמְלָקִים, קוֹל דְּמֵיהֶם צֹעֲקִים, וְהִנֵּה עֲבָדֶיךָ מֻכִּים —
עַד־מָתַי יְיָ?

פְּתַח שַׁעַר אֲנָךְ, מוֹנֶיךָ כַּלֵּה בַחֲרוֹנָךְ, מִתְקוֹמְמֶיךָ בִימִינָךְ;
צְרוֹר אֵת מְחַלְלֶיךָ, וְעַל כָּל־הַקָּמִים עָלֶיךָ שָׂא־נָא כֵלֶיךָ —
עַד־מָתַי יְיָ?

קַנֵּא בְעָרִיץ בַּעַר, מִתְעָרֶה כְּרַעֲנָן יַעַר, מַדּוּעַ לֹא־יְבֹעָר?
דֹּף פְּלֵיטָה הַנִּשְׁאֶרֶת, הַשְׁכֵּם לוֹ כְּבַמַּחְתֶּרֶת, וְעָשִׂיתָ לוֹ מִסְגֶּרֶת —
עַד־מָתַי יְיָ?

שַׁלַּח בְּרֶשֶׁת רַגְלָיו, שַׁלֵּם כְּרֹעַ מַעֲלָלָיו, וַחֲמִישִׁתוֹ יֹסֵף עָלָיו;
תְּבַעֵר מֵאַרְצִי קָמִים, וְרָשָׁע מַהֵר מִשָּׁמַיִם, כִּי אָרְכוּ־לוֹ שָׁם הַיָּמִים —
עַד־מָתַי יְיָ?

אָהֳלֵי שֹׁחַד אָכְלוּ, יְגִיעַ כַּפַּי כִּלּוּ, בְּנִבְלֵיהֶם אֲשֶׁר־נִבְּלוּ;
פָּצְרוּ לְבַלְעֵי חִנָּם, חָרְקוּ עָלַי שִׁנָּם, תְּנָה־עָוֹן עַל־עֲוֹנָם —
עַד־מָתַי יְיָ?

אה תִּרְאֶה בְּעָנְיִי, דָּלְפָה לְךָ עֵינִי, אַךְ אִם־אַתָּה לוּ שְׁמָעֵנִי!
מִינְךָ מֵחֵיקְךָ כַּלֵּה, וְתַגְדִּיל לַעֲשׂוֹת עִם־אֵלֶּה, אַתָּה הָאֵל עֹשֵׂה פֶלֶא —
עַד־מָתַי יְיָ?

מֶה־אָרוּךְ עָלַי פֶּרֶךְ, כָּבְשׁוּ עָלַי דֶּרֶךְ, וְהָלְכוּ גוֹיִם לְאוֹרֵךְ;
בְּקוֹל עָלֶה נִדָּף הָיִיתִי תָמִיד נֶהְדָּף, וְהָאֱלֹהִים יְבַקֵּשׁ אֶת־נִרְדָּף —
עַד־מָתַי יְיָ?

אִיתִי קֵץ לְכָל־תִּכְלָה, וְאֵין־קֵץ לְיֶשֶׁבֶת בַּגּוֹלָה, חָפְשָׁה לֹא נִתַּן־לָהּ;
חֲמֶיךָ מִיּוֹם־לְיוֹם צִפָּה, לְמָתַי תַּעֲלֶה תְרוּפָה, עֹשֵׂה שַׁחַר עֵיפָה —
עַד־מָתַי יְיָ?

שְׁמַע, אָדוֹן, תְּפִלָּתִי,
תְּקַבֵּל בְּרַחֲמִים תְּחִנָּתִי,
כִּי־לְךָ יְיָ הוֹחָלְתִּי;

מִמְּכוֹן שִׁבְתְּךָ הַשָּׁמַיִם בְּרַחֲמִים הִמָּלֵא,
שְׁאֵרִית מוֹדִים אֵלֶיךָ הַפְלֵא,
עֲשֵׂה עִמָּנוּ נִסִּים וָפֶלֶא!

רַבִּי אֶפְרַיִם בֶּן־יִצְחָק

(מריגנשפורק, מת ד"א תתק"לה)

זוּלָת

אֱלֹהִים לֹא־אֵדַע זוּלָתֶךָ, מוֹשִׁיעַ אַיִן בִּלְתֶּךָ, גְּאַל־לְךָ אֶת־גְּאֻלָּתֶךָ!
בֵּיתְךָ קֹדֶשׁ נָאֲוָה הָיָה לְאֵשׁ וְלֶהָבָה, הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵבָה —
עַד־מָתַי יְיָ?
גַּם כִּי אֶזְעַק וַאֲשַׁוֵּעַ — מִיָּד נַפְשִׁי קֹבַע, וַאֲנִי עָנִי וְנֹגֵעַ;
דָּתְךָ לְהַעֲבִיר בִּקֵּשׁ דּוֹר אַנְטִיוֹךְ וְעִקֵּשׁ, זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ —
עַד־מָתַי יְיָ?
הָיִיתִי כְּנִתַּק לִרְעִיָּה, כְּנוֹס לְכִפָּה לִדְחִיָּה, הָיִיתִי בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה;
וָאֱהִי נָגוּעַ בְּתוֹכָחוֹת מִפְּנֵי שֶׁקֶר טְחוֹת, חָרוּת עַל־הַלֻּחוֹת —
עַד־מָתַי יְיָ?
זֵדִים בִּקְשׁוּ נַפְשִׁי, הָפֵר מִצְוַת קָדְשִׁי וְחַלֵּל שַׁבַּתִּי וְחָדְשִׁי;
חַי, רֹכֵב עַל־עָב קַל, הַבִּיט אֶל־עָמָל לֹא תוּכָל, לָמָּה זֶה אֶשְׁכָּל —
עַד־מָתַי יְיָ?
טֹפְלֵי שֶׁקֶר כֻּלָּם, הַמַּרְחִיקִים מֵעַל גְּבוּלָם שֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם,
יְרַצְּצוּ כָל־קְדשִׁים, לְנַפְשָׁם עוֹלִים לְאִשִּׁים, עַל־גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים —
עַד־מָתַי יְיָ?

נַשְׁתִּי לְפָנֶיךָ בְּרוּחַ נִשְׁבָּרָה,
דִּבְרֵי־פִי רְצֵה וְקַבֵּל עֲתִירָה,
שְׁמַע־יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא!

הַאִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר־יָהּ?
וְאִם כְּפֹעַל כָּל־גְּוִיָּה,
מִי יִצְדַּק לְפָנֶיךָ, רַב הָעֲלִילִיָּה?

זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי:
חַסְדֵּי אֲדֹנָי סַלְעִי וּמִשְׂגַּבִּי,
עַל־כֵּן צָמְאָה לְךָ רוּחִי בְּקִרְבִּי.

טֻלְטַלְתִּי טַלְטֵלָה גָּבֶר,
יָשַׁבְתִּי חֹלֶה כְּאֵם עַל־מַשְׁבֵּר,
וָאֶזְעַק חָמָס וָאֶקְרָא שָׁבֶר.

כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן־קִנָּהּ,
לְהַטְתִּי מִפִּנָּה לְפִנָּה,
וְאֵין־מָנוֹחַ לִי וְלֹא־חֲנִינָה.

מֵרֹב כֹּבֶד חַטָּאתִי,
נַסְתִּי מִפְּנֵי אֲרִי וּבַדֹּב פָּגַעְתִּי,
וּבַבַּיִת נָחָשׁ, כְּבַקִּיר נִסְמָכְתִּי.

סְבָבוּנִי פָּרִים רַבִּים,
עֲצָמוּנִי אֲרָיוֹת וְדֻבִּים,
אֲכָלוּנִי הֲמָמוּנִי כִזְאֵבִים.

פָּנִיתִי לָעֶזְרָה הַקְּדוּמָה,
צָעַקְתִּי לִלְבֹּשׁ נְקָמָה:
יִלְבְּשׁוּ שׂוֹטְנַי כְּלִמָּה!

קְרָאתִיךָ, אֲדֹנָי, מִמַּעֲמַקִּים,
רִיבָה רִיבִי, שֹׁכֵן שְׁחָקִים,
עֲשֵׂה מִשְׁפָּט לַעֲשׁוּקִים!

מְעוֹת־יָם יֶחֱשׁוּ גַלִּים וְקוֹל הֲמוֹן בַּת־גַּלִּים —
נַחְנוּ הֹלְכִים וְדַלִּים, לֹא־חָדְלוּ גַלְגַלִּים,
סַבּוּנוּ רֹדְפִים קַלִּים, בְּיָדָם חֶרֶב פִּיפִיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

עָלוּ שְׁכֵנֵי הָרָעִים עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים,
פָּרְצוּ, עָמְדוּ זְרֹעִים, קָרְעוּ לִבִּי קְרָעִים,
צְוָחַת אַחִים וְרֵעִים תִּקָּרָא בְּרֹאשׁ הֹמִיּוֹת:
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

קִנְאָה לְצִיּוֹן קַנֵּא וְלַגּוֹלָה אֲשֶׁר בְּבַלְנֶה,
נָגִיד בְּעַמְּךָ מַנֵּה מִמַּטֵּה בֶן־יְפֻנֶּה,
רֶגֶשׁ אַשְׁפָּה תִּרְנֶה עַל־מוֹאָב וְעַל־קְרִיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

שְׁבוּת עַמְּךָ הַנּוֹתֶרֶת תְּגַלֶּה שָׁלוֹם עֲתֶרֶת,
תָּקִים עַמּוּד וְכֹתֶרֶת בֵּית קֹדֶשׁ לְתִפְאֶרֶת,
מִזְבַּח עֹלָה וּקְטֹרֶת, קְעָרוֹת כַּפּוֹת מְנַקִּיּוֹת —
קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־שְׁמוּאֵל

(מקום מגורו לא נודע; לערך ד״א תת״ק, ואולי לפני הזמן הזה)

סְלִיחָה

אֵלֶיךָ אֲדֹנָי שִׁוַּעְתִּי,
בְּצָרָתָה לִי קָרָאתִי,
אַל־תַּעְלֵם אָזְנְךָ לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־מֵאִיר

(בנרבונה, לערך ד"א תת"ס)

תְּחִנָּה

יוֹמָם עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת, צֹפוֹת לְרַב עֲלִילִיּוֹת,
חַסְדְּךָ, בֹּחֵן כְּלָיוֹת, קָרֵב לִבְנֵי גָלֻיּוֹת,
חוֹב שְׁטָרֵי פְּלִילִיּוֹת זְרֵה נְהַר שְׁלוּלִיּוֹת,
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

אָזְלוּ־מַיִם מִנִּי־יָם — עוֹד יְשׁוּבוּן לְקִוּוּיָם,
בָּנַי מֵאֶרֶץ שִׁבְיָם לֹא־שָׁבוּ לְמַאֲוַיָּם,
גַּם־נִכְּלוּ אֶת־עֶדְיָם אַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם וּנְבָיוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

דְּרוּשָׁה אֶרֶץ הַנְּשַׁמָּה — תֵּעָבֵד וְנָסַב שְׁמָהּ,
הִנְנוּ בִגְדֻלָּה אַשְׁמָה לֹא שַׁבְנוּ עִיר יְיָ שָׁמָּה,
וַחֲמַת עָשׂוּ אֶת־אֲשִׁימָא נָעֲרוּ כְּגוּרֵי אֲרָיוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

זֶה הָעֵץ יֵשׁ תִּקְוָה — אִם־יִכָּרֵת עוֹד שִׁוָּה,
חָלְפָה מֵאִתִּי תַאֲוָה, לֹא־שָׁבָה עוֹד לְתַאֲוָה,
טְרָדוּנִי בְנוֹת עַלְוָה, אַלְמִית צְדָנִית חִתִּיּוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

יְשִׁמוֹן, נִכְחָדוֹת עָרִים — עוֹד יֵשְׁבוּ בִשְׁעָרִים,
כְּלוּלָה אַהֲבַת נְעוּרִים לֹא־שָׁבָה קִרְיַת יְעָרִים,
לְתוֹכָהּ יְרַקְּדוּ שְׂעִירִים, אַךְ־שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת —
קְרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת!

מְאַסְתָּנוּ הִשְׁלַכְתָּנוּ מְצוּלָה בִּלְבַב יַמִּים,
מִשְּׁחָק בַּמֶּרְחָק הָיִינוּ לִלְאֻמִּים אֲיֻמִּים,
נֹהֲגְנוּ כְּצֹאן, שֹׁמֵר שְׁבֻעַת קְדוּמִים,
לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים?

סוֹד הֶעֱרִימוּ אָהֳלֵי אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים,
סַפֵּחַ חֲמָתְךָ שַׁבֵּר גּוֹרָאִים מְעוֹלְלִים,
עוּרָה מְהֵרָה, כַּלֵּה מִסְתּוֹלְלִים וּמִתְעוֹלְלִים,
לָמָּה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים?

פְּקֹד רָשׁ מְגֹרָשׁ נִפְרָשׁ מֵאַרְמוֹנֶךָ,
פְּדֵהוּ רְצֵהוּ שַׂבְּעֵהוּ טוּב מִשְׁמַנֶּיךָ,
צְפוּנֶיךָ מַלֵּא בֶטֶן נִמְצְאֵי נַעֲמָנֶיךָ,
לָמָּה תָשִׁיב יָדְךָ וִימִינֶךָ?

קָמִים אִפְּרוּנִי וְאֵין אֱגוּדִי מַתִּיר,
קַדֵּם פָּנֶיךָ כָּל־מַעְתִּיר וּמַכְתִּיר,
רֵעֶיךָ חָפֵץ כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ לְהוֹתִיר,
לָמָּה פָנֶיךָ תַסְתִּיר?

שׁוּבָה וְהִדָּרֵשׁ לְחֵלֶף־כֹּחַ שׁאֵל,
תְּמִכֵהוּ מַלְּכֵהוּ כִּי יָד לְאֵל,
תָּחִישׁ הֶחָזוֹן: „וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל“,
לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב וּתְדַבֵּר יִשְׂרָאֵל?

אֵלִי הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנֶךָ,
בְּרַחֲשִׁי שְׁמַע, יֶעֱרַב הֲגִיגִי לְפָנֶיךָ,
חֲשֹׁב זַעַק קוֹלִי כְּהַסְכִּית מִמְּעוֹנֶךָ:
לָמָּה זֶּה אַתָּה נֹפֵל עַל־פָּנֶיךָ?

רַבִּי אֵלִיָּה בֶּן־שְׁמַעְיָה

(לערך ד״א תתק״י; מקום מגורו בלתי נודע)

סְלִיחָה

אוֹיְבִים חַיָּבִים אֵין לְנֶגְדָּם פַּחְדֶּךָ,
אָצִים מְנַאֲצִים, יוֹעֲצִים לְהַכְחִיד מְיַחֲדֶיךָ;
בָּאִים כִּצְבָאִים, וְכִלְבָאִים שֹׁאֲגִים אֲגוּדֶיךָ:
לָמָּה נָמוֹגוּ נֶגְדֶּךָ?

גֹּזְרִים יְהִירִים אַכְזָרִים עַל־יְדִידֶיךָ,
גְּדֵרָם פָּרֹץ, עָרֹץ גֻּלְגֹּלֶת חֲרֵדֶיךָ,
דֶּמַע זוֹלְגִים כִּפְלָגִים וְהֹגִים מְכַבְּדֶיךָ:
לָמָּה תַעֲשֶׂה כֹּה לַעֲבָדֶיךָ?

הֲמוֹן מֵעֶיךָ אֱלֵימוֹ הִתְאַפְּקוּ רַחֲמֶיךָ,
הוֹלְלִים הַמִּתְהַלְלִים בָּאֱלִילִים מְעוֹלְלִים רְחוּמֶיךָ,
וְעַד מָתַי יַעַלְזוּ וְיַרְגִּיזוּ נְעִימֶיךָ,
לָמָּה יְיָ יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ?

זַלְעָפָה אֲחָזָה וּרְעָדָה חוֹכֵיךָ מַמְלִיכֶיךָ,
זְעָקִים נֶאֱקִים הַעֲלוֹת לָמוֹ אֲרֻכֶךָ,
חֲנוּתָם קְנוּתָם שֵׁנִית הָצֵץ מְחָרְכֶיךָ,
לָמָּה תַתְעֵנוּ יְיָ מִדְּרָכֶיךָ?

טֹרַד מְפֹרָד סָתוּם בְּלֹא טָל,
טְהוֹר עֵינַיִם בִּלַּע וְלֹא חָמָל,
יַעַן הֶלְעַן — מַעַן הֵכִין נֶאֱמָל:
לָמָּה תַרְאֵנִי אָוֶן וְעָמָל?

כָּלוּ עֵינַי בִּרְאוֹתִי אֱוִיל מַשְׁרִישׁ,
כְּמוֹ נָחָשׁ יִשָּׁךְ וּכְצִפְעֹנִי יַפְרִישׁ,
לְחֵץ וּמֹחֵץ מָתַי מִפָּנַי תּוֹרִישׁ?
לָמָּה תַבִּיט בּוֹגְדִים תַּחֲרִישׁ?

עוּרִי, בְּחֵיק הַבְלֵי אֲדָמָה שֹׁכְבָה,   עוּרִי לְיוֹם אַחֲרוֹן וְעַיִן תִּפְקְחִי,
שֵׁבֶט וְשׁוֹט מוּסָר לְגַבֵּךְ נִפְלוּ   מִידֵי זְמָן — הִוָּסְרִי, הִוָּכְחִי!
מֹטוֹת עֲלוּמִים נַתְּקִי לָצֵאת לְבֵית   חָפְשִׁית, וּמוֹסְרֵי גַאֲוָה הִתְפַּתְּחִי,
שׁוּבִי לְצוּר הַיְּצָרֵךְ, בָּרָה, וְהַ־   זַכִּי וְהִבָּרִי לְיוֹם תִּלָּקְחִי,
יוֹם תֵּצְאִי מִמַּאֲסַר גֵּוֵךְ, וְיוֹם   אֹהֶל בְּתוֹךְ מַחֲנֵה אֱלֹהִים תִּמְתְּחִי!
חֻקָּיו וּמִצְוֹתָיו שֻׁלְחָנִי עֲשֶׂה,   דָּבָר דְּעִי וּרְאִי לְהָשִׁיב שֹׁלְחִי,
לוֹ שַׁלְּמִי פָּרֵי שְׂפָתַיִךְ, וְאֶת   לִבֵּךְ לְרָצוֹן לָךְ לְתוֹדָה תִּזְבְּחִי;
זִכְרִי וְהַזְכִּירִי תְּהִלּוֹתָיו וְחַסְ־   דּוֹ לָךְ, וְאַל אֶת־כָּל־גְּמוּלָיו תִּשְׁכְּחִי,
הַמַּעֲלֵךְ מִתַּחְתִּית עָפָר, וּמַ־   צִּיל מִבְּכִי עֵינֵךְ וְרַגְלֵךְ מִדֶּחִי!
בֹּאִי, חֲסִי תַּחַת כְּנַף רַחֲמָיו וְתַ־   נּוּחִי, וְאַל־נָא בִנְדִיבִים תִּבְטְחִי,
עִבְדִי כְאָמָה אֶל־אֲדֹנַיִךְ וְהִשְׁ־   תַּחֲוִי לְהַר קָדְשׁוֹ וְלִשְׁמוֹ שַׁבְּחִי,
דִּפְקִי עֲלֵי דַלְתֵי תְעוּדָתוֹ, וּמַנְ־   עוּלָם בְּיַד־דַּעַת וְהַשְׂכֵּל תִּפְתְּחִי;
כִּפְתִיל נְעֹרֶת חֵטְא נְעוּרַיִךְ יְהִי   לָךְ — בַּהֲרִיחוֹ אֵשׁ תְּשׁוּבָה תִּקָּדְחִי,
לִבֵּךְ וְיָדֵךְ עִם לְשׁוֹנֵךְ יַעֲשׂוּ   שֵׁם טוֹב כְּשֶׁמֶן טוֹב — וּבוֹ תִּמָּשְׁחִי,
כִּי הַזְּקֵנִים מָשְׁחוּ רֹאשֵׁךְ בְּטַל   אוֹרֹת, רְאִי כִּי־מָהֲרָת תִּתְגַּלְּחִי!
עַד־מָה וְעַד־מָתַי, עֲנִיָּה סֹעֲרָה,   עַל־הַסְּעִפִּים הַשְּׁנַיִם תִּפְסְחִי?
אִם תֶּשְׁבִּי תֶּהֱמִי כְיָם סֹעֵר, וְאִם   לָשׁוּב לְעַמֵּךְ תֹּאמְרִי — תִּפָּסְחִי!
חָשַׁקְתְּ בִּגְרוּתֵךְ לְסוּרֵךְ מֵעָלַי   צָרִים, בְּאָמְרָם לָךְ: עֲדֵי נַעֲבֹר שְׁחִי,
וַתִּבְחֲרִי יוֹם שׁוּב וְתִלָּוִי לְאָת,   לִוְיָה לְבֵית לֵוִי, וּבוֹ תִסָּפְחִי;
יוֹם תִּשְׁקִי־לוֹ מִנְּשִׁיקַת פֶּה, וְיוֹם   בַּחֲזוֹת הֲדַר פָּנָיו כְּשׁוֹשָׁן תִּפְרְחִי,
מִפִּיו בְּדָלְחִים וְאֶקְדַּח תִּלְקְטִי,   מִמַּעֲשָׂיו מֹר וַאֲהָלוֹת תִּרְקְחִי!
קַוִּי לְצוּר יִשְׁעֵךְ וּמוֹשִׁיעֵךְ, וְצַ־   פִּי מֹפְתָיו וּבְנִפְלְאוֹתָיו שׂוֹחֲחִי,
יָשִׂים לְמָאוֹס מְאָסֵךְ, וַאֲשֶׁר   סָחוּ עֲפָרֵךְ וַאֲבָנַיִךְ — סְחִי,
יִמְחֶה דְמָעוֹת מֵעֲלֵי לֶחְיֵךְ, בְּיוֹם   יִתֵּן בְּחוֹמוֹתָם וּמִגְדָּלָם מְחִי,
יָמֹד פְּעֻלָּתָם אֱלֵי חֵיקָם וּמִ־   שֶּׁבֶר יְיֵלִילוּ, וְרִנָּה תִּפְצְחִי,
יֹאמַר לְרוּחַ מֵרְצוֹנוֹ נִשְׁבָּה: בֹּאִי וּבַהֲרֵגֵי פְרִידָתָם פְּחִי!
עַד־אַחֲלִיף כֹּחִי בְּצוּר גֹּחִי וּמִבְּ־   טִיחִי, וְרוּחִי — בַּחֲזוֹת אָחִי — תְּחִי!

כְּבוֹד עוֹלָם, גָּדוֹל וּמִתְנַשֵּׂא,
וְאַתְּ נֶעְלָם מִכֹּל וְכָל נִשָּׂא,
וְאֵיךְ אוּלָם וּדְבִיר לְךָ מְכַסֶּה?
לְךָ מִמְשָׁל עַל־כָּל־גְּבִיר מָשָׁל,
וְלֹא נִמְשָׁל אַתָּה בְּפִי מָשָׁל!

יְהִי חֵקֶר אֶל־כָּל־יְקָר נִמְצָא,
וְאֵין חֵקֶר קֵץ הוֹדְךָ יִמְצָא,
וְכָל־בֹּקֶר מִשְׁפָּט לְאוֹר יָצָא,
וְלֹא יֶחְדַּל לָעַד וְלֹא יִדַּל,
אֲבָל יִגְדַּל שִׁמְךָ וְיִתְגַּדָּל!

רַבִּי זְרַחְיָה בֶּן־יִצְחָק הַלֵּוִי

(מוצאו מגירונדא וחי בלוניל; מת ד"א תתק"מו)

תּוֹכַחַת לְנַפְשׁוֹ הַהֹמִיָּה

וְנַעֲנוּעִים לְאָחִיו רַבִּי בְּרַכְיָה

מַה־תֶּהֱמִי נַפְשִׁי וּמַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי עָלַי בְּרָב־בֶּכֶה וְדִמְעָה עַל־לְחִי?
לָמָּה כְּיוֹלֵדָה תְּחִילִין מִמְּצוּ־ קַיִךְ, וְלָמָּה זֶה כְּנֶשֶׁר תִּקְרְחִי,
מִבַּעֲלֵי חִצִּים וְנִיצוֹצִים וְלֵ־ צִים בְּעָתוּק נַיְמָרֵךְ מַר תִּצְרְחִי?
חַיָּה, לְאֵל חַי יַחֲלִי, אַל־תִּירְאִי מִבֶּן־אֱנוֹשׁ יָמוּת, וְאַל־תֵּאָנְחִי
מִלַּהֲטֵי חַרְבוֹת וְמָן מִתְהַפְּכוֹת סָבִיב, וְאַל לִשְׂחוֹק יְלָדָיו תִּשְׂמְחִי!
הִנָּךְ חֲצוּבָה מִכְּבוֹד עֶלְיוֹן, וּמֵ־ אוֹר צַח עָלַי כָּל־הַמְּאוֹרִים תִּזְרְחִי —
אֵיכָה לְמַחְשַׁכֵּי אֲדָמָה הָאֲרוּ־ רָה הַשְּׁפָלָה תֵּרְדִי אוֹ תִצְנְחִי?
לָשׁוּב כְּיוֹנָה אֶל־אֲרֻבָּה עוּפִפִי, עַד לַעֲלוֹת אֶל־כֵּס מְלוּכָה תִּצְלְחִי,
מֵימֵי יְשׁוּעָה שַׁאֲבִי־לָךְ מִמְּקוֹר חַיִּים, וְאַל מֵימָיו בְּרַגְלֵךְ תִּדְלְחִי!
הִתְקַדְּשִׁי, הִטַּהֲרִי מִגָּאֳלֵי תֵבֵל, וּפַת־בָּגָה וְיֵינָהּ תִּזְנְחִי,

אַךְ אֶל־שְׁאוֹל יָרַדְתָּ וּמֵחַיִּים נִכְחַדְתָּ —
וְאָשׁוּבָה אֶל־שָׁרְשִׁי וַתִּנָּצֵל נַפְשִׁי!

מֵבִין כָּל־נִסְתָּרוֹת וְיֹדֵעַ כָּל־סְפִירוֹת,
בְּגָדְלְךָ, שֹׁכֵן שַׁחַק, מִדְּבַר־שֶׁקֶר תִּרְחָק!

נוֹרָא בְּצֶדֶק יַעֲנֵם, בְּמִשְׁפַּט הָאֱמֶת יְדִינֵם,
יְחַבְּרֵם כְּפַעַם בְּפַעַם, וַיְשַׁלְּחֵם בְּיַד־פִּשְׁעָם;

וְכַאֲשֶׁר חָטְאוּ יַחַד בְּעוֹדָם לְבָשָׂר אֶחָד,
כֵּן יִצּוּ עֲשׁוֹתָם כָּלָה אֶת־אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה!

מִי זֶה יָרֵא וְחָרֵד, מֵחֲטָאָיו יִפָּרֵד,
לְבִלְתִּי יִנָּהֲגוּ הֶהָלִים אִישׁ עַל־הַנְּחָלִים!

אִם עֵינַי לֹא־שַׂמְתִּי עָלַי וְעַל־נִשְׁמָתִי
אוֹ־יוֹם אוֹ יוֹמַיִם — מִי־לִי בַשָּׁמַיִם?!

רַבִּי בְּרַכְיָה בֶּן־יִצְחָק הַלֵּוִי

(מוצאו מגירונדא ומקום מגורו לא נודע; חי לערך ד״א תת״פ — תתק״ל)

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

בְּרוּם גַּלְגַּל סוֹבֵב עָלַי מַעְגָּל —
שִׁמְךָ יִגַּל, אָיֹם וְגַם־נִדְגָּל!

רְאִיתִיךָ יִצְרִי בְּעֵין לִבִּי,
קְרָאתִיךָ רָחוֹק, וּבִמְסִבִּי
מְצָאתִיךָ, שֹׁכֵן בְּתוֹךְ קִרְבִּי,
לְךָ מִכְלַל־ יֹפִי וְצִיּוֹן מַהֲלָל
בְּפִי מַעֲלַל יָשִׂישׂ וְגַם־עוֹלָל!

דַּיִּי לָשֵׂאת חֲמָסִים   וְלִשְׁמֹעַ קוֹל נֹגְשִׂים —
בְּחֹרֵי עָפָר אָהֳלִי   וּשְׁנָתִי עָרְבָה לִּי!

יֵשׁ מַעֲשֶׂה וָדַעַת   בְּרוּחִי הַמְּרֻשָּׁעַת,
פִּקְדוּ וַעֲנוּ עַזּוּת   אֶת־הָאֲרוּרָה הַזֹּאת!

זִמּוֹת רוּחַ נִתְּקוּ   בְּשָׁמְעָהּ אֲמָרִים עָתְקוּ,
מַה־תְּשִׁיבֵנִי חֶרְפִּי —   גַּם־אֲנִי לֹא אֶחֱשָׂךְ־פִּי:

כְּרִשְׁעוֹ אֶל שָׁפְטֵהוּ,   בְּרִיבוֹ אַל־תְּנַקֵּהוּ,
בְּדַם פִּשְׁעוֹ מִתְגֹּלֵל —   הוֹצֵא אֶת־הַמְקַלֵּל!

רָעוֹת בְּכָל־עֵת חָרָשׁ,   וְתַאֲוַת נְעוּרִים יָרַשׁ —
וְאֵיךְ הַנָּצֵל יֹאבֶה?   כָּזָב וָשֹׁד יַרְבֶּה!

וְהַגּוּף יָשִׁיב גְּדֻלּוֹת,   עֶרְוַת רוּחַ לְגַלּוֹת:
אַל־תַּחְמְלוּ עָלֶיהָ,   טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ;

לוּחַ כְּתָב נִפְרֶטֶת   הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת —
וְאֵיכָה אֶל־אֲדֹנֶיהָ   הַעֵזָּה פָנֶיהָ?

בְּפִשְׁעָהּ פֹּה נִקְרֵאתִי,   אֲשֶׁר־הֵסִתָּה אֹתִי,
לֶכֶת בְּחֵלֶק דְּבָרִים   אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים;

רְאוּ: מִיּוֹם נָסָעָה —   הֲתִמָּצֵא בִי רָעָה?
בַּאֲשֶׁר אֶשְׁכַּב שָׁמָּה   לֹא־עָשִׂיתִי מְאוּמָה!

כְּשֶׁמֶן רַכּוּ דְבָרָיו,   אָכֵן סְבִיבָיו צָרָיו:
אֲנִי אָשִׁיב כַּהֲתִמְּךָ,   הַנִּגְאֶבֶת עִמְּכָה!

הֵן בְּשׁוּבְךָ לְעָפָרִים   וְלִמְחִלּוֹת הַקְּבָרִים
בָּאתִי אֲנִי אַחֲרֶיךָ —   לוּ יְהִי כִדְבָרֶךָ;

בְּפֶתַע נַפְשׁוֹ תִפְרַח, בְּדֶרֶךְ עוֹלָם תֶּאֱרַח,
וַתַּעֲבֹר מֵעָלָיו וְלֹא־יָסְפָה שׁוּב־אֵלָיו!

רֵעָיו נִקְבְּצוּ לְסָפְדוֹ: הוֹי אָדוֹן וְהוֹי הוֹדֹה!
רַק הַלַּיְלָה בְּבֵיתוֹ לֹא־תָלִין נִבְלָתוֹ;

זֹעֲפִים פְּנֵיהֶם וְלִבָּם, יַעֲטֹף חָמָס בְּקִרְבָּם,
לְיוֹם מָחָר יַעֲלֹזוּ — בֹּזוּ כֶסֶף בֹּזוּ!

רָצִים אִתּוֹ לְמִדְבָּר, בְּאֶרֶץ אִישׁ לֹא־עָבַר,
וְנִשְׂאוּ עַל־כְּתֵפַיִם יַעֲשֶׂה־לּוֹ כְנָפַיִם;

חֶבֶל צִפְּנוּ יָמֹד, אֵין לְהַעֲמִיק, לֹא יַעֲמֹד,
וְהִשְׁלִיכוּ בְּבוֹר חָפַר, וְכִסָּהוּ בֶּעָפָר;

יָרַד הַגּוּף שְׁאֹלָה, וְרוּחוֹ תָשׁוּב לְמָעְלָה,
יַחַד שָׁבִים יְסוֹדָם — וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם!

הִנֵּה אַחֲרֵי כָל־זֹאת בָּאוֹת חֲדָשׁוֹת רְגָזוֹת,
גְּדוֹלִים חִקְרֵי־פֶלֶא וְנִכְבָּדִים מֵאֵלֶּה;

יוֹם הָאֱלֹהִים יִדְרְשֵׁם וּלְמִשְׁפָּט יַגִּישֵׁם,
וַיַּשְׁמִיעַ קוֹל חֲרָדָה: בָּאוּ יְמֵי הַפְּקֻדָּה!

רַב־לָכֶם וְלַתְּלָאוֹת! הַמְעַט מִכֶּם הַלְּאוֹת,
הַחֲטָאִים הָאֵלֶּה? וַיֹּאמְרוּ: לֹא נַעֲלֶה!

וְרוּחַ מֵעַל יַעֲנֶה: עוֹד יֶשׁ־שֶׁבֶר מִשְׁנֶה,
חִזְקוּ מְאֹד פִּשְׁעֵיכֶם וַאֲשִׁימֵם בְּרָאשֵׁיכֶם!

נִצַּב הַגּוּף בְּאֵימָה, דִּבְרֵי פִיהוּ מִרְמָה:
מִי זֶה יוֹסִיף סָרָה? וּמִי־כָמוֹנִי יִקְרָא:

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־זְרַחְיָה הַלֵּוִי

(מוצאו מגירונדרא בספרד, ועל כן נקרא גרונדי או ירונדי, אבל מקום מגורו לא נודע; בשנת ד"א תתק"י היה עוד בחיים)

תּוֹכֵחָה

יְחִידָה עֲקֵבֵךְ כָּרוּךְ · בְּקֵץ וּזְמָן לֹא אָרוּךְ,
וּפָעֳלֵךְ לְמִשְׁפָּט עָרוּךְ — יְהִי מַכִּירֵךְ בָּרוּךְ!

יִצְרֵי אִישׁ נִרְדָּמִים, · סְכָלִים וְלֹא מְחֻכָּמִים,
לְבָשְׁתָּם וּכְלִמָּתָם · יֵעֹרוּ מִשְּׁנָתָם;

צְמֵאִים לְהַשִּׂיג תַּאֲוָה · וְלַעֲלוֹת בָּמֳתֵי גַאֲוָה,
כְּאִלּוּ הוֹן יַצִּילֵם · וּמִמָּוֶת יִגְאָלֵם!

חֲתַת מָוֶת לֹא יֵרָא · אֱנוֹשׁ, בַּתַּאֲוָה מִתְגָּרֶה,
רֹדֵף אַחֲרֵי שְׁלוֹמִים · נֶאֱהָבִים וּנְעִימִים;

קָם בִּהְיוֹתוֹ רַעֲנָן, · בְּבֵיתוֹ שָׁלֵו וְשַׁאֲנָן,
יְצַו אֶל פֶּגַע וַעְמוֹ: · שְׁאֵהוּ אֶל־אִמּוֹ!

הוֹלֵךְ עַל־מִשְׁעַנְתּוֹ · בֹּטֵחַ לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ,
וּמָוֶת שׁוֹטְטָה בַעֲדוֹ · וַתִּתְפְּשֵׂהוּ בְּבִגְדוֹ:

לְכָה־נָּא אֲקַחֶךָ, · הַרְפֵּה מֵרוּחֶךָ,
דְּבַר־הַמֶּלֶךְ נָחוּץ — · לָמָּה תַעֲמֹד בַּחוּץ?

וּמַה־זֶּה עוֹד תִּתְאַחֵר? · הֲיֵשׁ־בֶּצַע כִּי־תְשַׁחֵר?
הֲיִשָּׂא כֹפֶר מְאוּמָה? · וְשֹׁחַד בַּחֵק חֵמָה!

יִקְרָא לְאַנְשֵׁי אֱמוּנָיו, · יְצַוֶּה עַל־קִנְיָנָיו,
יְמַהֲרוּ לְהַצִּב קֶבֶר · טֶרֶם כִּלָּה לְדַבֵּר;

רַבִּי יַעֲקֹב בֶּן־מֵאִיר

(הוא רבנו תם, נולד ברומרוג לערך ד"א תת"ס, חי בטרוייש ומת ד"א תתק"לא)

פִּיּוּט לְסֻכּוֹת

יְגוֹנִי וּמַר תְּכִּי — נְדֲדִי וְגֵרוּשִׁי,
וְאַזְכִּיר שִׁמְךָ מַלְכִּי — וְתָגֵל בְּךָ נַפְשִׁי!

יְרְמוֹן מְסִלּוֹתַי — מְעֹנָה מְגַמָּתִי,
וְאָרִים מְצִלּוֹתַי לְהֵיטִיב נְגִינָתִי,
וְאָשִׂים תְּהִלּוֹתַי לְפָנָיו תְּרוּמָתִי,
דְּמָעַי אֲשׁוּ נִסְכִּי, בְּשָׂרִי בְהַגִּישִׁי,
עֲצָמַי עֲצֵי עֶרְכִּי, וְלִבִּי יְקֹד אִשִּׁי.

עֲצוּמִים בְּלִי מִסְפָּר חֲסָדָיו וְתַגְמוּלָיו,
וּבַמֶּה יְצִיר עָפָר יְקַדֵּם הֲדֹם־רַגְלָיו?
וְאַף כִּי־בְּרִית הֵפַר וּפָרַץ גְּבוּל מִלָּיו!
וְאֵיךְ יְאַמֵּץ בִּרְכִּי וְיָרוּם גְּאוֹן רֹאשִׁי,
וְעֵינָיו עֲלֵי דַרְכִּי, וְרַגְלִי בְּפַח מוֹקְשִׁי?!

קְדוֹשׁ יַעֲקֹב שִׁמְשִׁי וְזִכְרוֹן שְׁמוֹ כֵּלָי,
וְחַסְדּוֹ צְנִיף רֹאשִׁי — וּמִי יַעֲרֹךְ אֵלָי?
וּמַה־תֶּהֱמִי נַפְשִׁי וְתִשְׁתּוֹחֲחִי עָלָי?
לְאֵל יַחֲלִי, חַכִּי, וְלַיְלָה וְיוֹם דִּרְשִׁי
עֲבֹדַת רְצוֹנָיו, כִּי דְרוֹר הִיא וְגַם חָפְשִׁי.

בְּדַרְכֵי רְצוֹנֶךָ נְחֵנִי וְהוֹרֵנִי,
וְאֶמְצָא לְפָנֶיךָ, צְבִי, חֵן וְחַנֵּנִי,
וּבַטּוּב בְּעֵינֶיךָ בְּרוּחֲךָ תְּנִיחֵנִי,
וְאֶשְׁכַּח יְמֵי חָשְׁכִּי, וְלֵילֵי נְדֹד אֶשִׁי,
וְאֶשְׂבַּע בְּתוֹךְ סֻכִּי דְּגָנִי וְתִירוֹשִׁי!

סֵפֶר הַתּוֹרָה, נִתְעוֹלְלָה בְּיַד צָרִים,
וְגַם שִׂכְלוֹ דָרְשֶׁיךָ מִפְּנִינִים יְקָרִים;
עֶלְבּוֹנֵךְ תִּבְעִי וְעֶלְבּוֹן נֶפֶשׁ אַדִּירִים,
כִּבְתוּלָה חֲגֻרַת־שַׂק עַל־בַּעַל נְעוּרִים.

פְּנֵי אֲדֹנָי שִׁפְכִי לִבֵּךְ לְאַבְּדָם,
לִנְקֹם נִקְמָתֵךְ יַשְׁכִּיר חִצָּיו מִדָּם,
צוֹרְרָיו תֹּאכַל חַרְבּוֹ מֵחֶרֶב מְאָדָּם,
עֶזְרַת מִצָּר הָבָה וְשָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם.

קוּמָה אֲדֹנָי בְּאַפֶּךָ לִשְׁפֹּט קָמִים,
וְלֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם אַנְשֵׁי דָמִים;
רָצִים אַחֲרֶיךָ וְנַפְשָׁם לַמָּוֶת מַשְׁלִימִים —
בָּרַבִּים תְּחַלֶּק־לָמוֹ שְׁלַל עֲצוּמִים;

שִׁיתָה אֲדֹנָי מוֹרָה לְאַנְשֵׁי רִיבֶךָ,
לְבַל יְעַנּוּ עוֹד זֶרַע אֹהֲבֶךָ;
תְּקַיֵּם לָמוֹ אֲשֶׁר הִבְטַחְתָּ בִּנְבִיאֶךָ:
וְנָתַן־לְךָ רַחֲמִים וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ!

חֲשֹׂף זְרוֹעַ קָדְשְׁךָ שֵׁנִית קְנוֹתֵנוּ,
כַּאֲשֶׁר מִנֹּף גָּאַלְתָּ אֶת אֲבֹתֵינוּ;
אַמֵּץ זְרוֹעֵנוּ כְּאָז בַּיָּם הֶעֱבַרְתָּנוּ,
חוּשָׁה לְעֶזְרָתֵנוּ אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתֵנוּ!

גְּאַלְתָּנוּ בְּחֹזֶק יָד מְנָחָשׁ וְצָרִים,
מֵאֲרִי וְדֹב וְנָמֵר וּשְׁאָר צוֹרְרִים,
דִּכְּאוּנִי עַתָּה רַגְלֵי חֲזִירֵי יְעָרִים —
כִּמְעַט נָטְיוּ רַגְלֵינוּ וְשֻׁפְּכוּ אֲשֻׁרִים.

הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ לְשִׁכְחָה
יוֹתֵר מֵאֶלֶף שָׁנִים בְּיָגוֹן וַאֲנָחָה,
וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשֵׁנוּ בְּפֶרֶץ וּצְוָחָה,
כִּי־עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל־הַיּוֹם, נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה.

זְמָן אַחַר זְמָן נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה,
וְאָרַךְ הַקֵּץ וַאֲרֻכָה לֹא עָלְתָה;
חֶשְׁבּוֹן רָ"נוּ לְיַעֲקֹב חִכִּינוּ יֶשַׁע בְּעִתָּהּ —
קַוֵּה לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב, לְעֵת מַרְפֵּה וְהִנֵּה בְעָתָה!

טוֹב קִוִּינוּ — וְהִנֵּה אֹפֶל וַאֲשְׁמַנִּים,
בְּמַחְזוֹר ר"נו אַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנִים;
יַחְדָּו נוֹעֲצוּ גּוֹי עַז פָּנִים —
אֲזַי עָבַר עַל־נַפְשֵׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים.

כַּחֲרוּת אַפָּם בָּנוּ חַיִּים בְּלָעוּנוּ,
טַף וְנָשִׁים כְּצֹאן לְטִבְחָה הִתְקוֹנוּ,
לְהַכְרִית עוֹלָל מִחוּץ בַּחוּרִים מֵרְחֹבוֹתֵינוּ,
פְּנֵי כֹהֲנִים לֹא נָשָׂאוּ וּזְקֵנִים לֹא חָנָנוּ.

מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף, אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם,
מִמְּךָ לְהַפְרִישׁ, הֶרֶךְ אָרְחוֹתֶיךָ לְעַקֵּם,
נַפְשֵׁנוּ נִבְהֲלָה מִפְּנֵי חֲמַת הַמְעַקֵּם:
הַעַל־אֵלֶּה לֹא תִפְקָד־בָּם וְלֹא תִתְנַקֵּם?

דְּמָעוֹת מִפּוּ וּמִפּוּ נֹבְעִים וּמְקַלְּחִים,
וְשַׁחֲטִים וְנִשְׁחָטִים אֵלּוּ עַל־אֵלּוּ נִנְחִים,
דְּמֵי אָבוֹת וּבָנִים נֹגְעִים וְטֹפְחִים,
בְּרְכַּת הַזֶּבַח „שְׁמַע יִשְׂרָאֵל!" צֹרְחִים.

יִרְאֶה יֵרָאֶה פְּעֻלַּת בָּנוֹת בְּטֻחוֹת,
בְּחֹם הַיּוֹם עֲרוּמּוֹת לַשֶּׁמֶשׁ נִשְׁטָחוֹת,
יָפָה בַנָּשִׁים מְבֻקָּעֵי כָרֵשׂ וּמְפֻלָּחוֹת,
מִבֵּין רַגְלֶיהָ שִׁלְיָה וָלָד מַפְרִיחוֹת.

שְׁמוּעָ אִם־נִשְׁמַע אוֹ אִם־נִרְאָה,
לְהַאֲמִין מִי יַאֲמִין, גְּדֹלָה פְלִיאָה:
מוֹלִיכִין בְּנֵיהֶם לַטֶּבַח כִּלְחֶפָּה נָאָה —
הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפַּק, רָם, גֵּאֹה גָּאָה?!

קֶדֶם נִשְׁעֲנוּ וַתַּעֲמֹד עֲקֵדַת הַר־מֹר,
מָמוֹן לְיֵשַׁע בְּכָל־דֹּר וָדֹר לִשְׁמֹר;
נִתּוֹסְפוּ אֵלֶּה וְכָאֵלֶּה עַד־בִּלְתִּי לֵאמֹר —
חַי, זְכוּתָךְ קוּם תִּשְׁמָר־לָנוּ וְצָרוֹתֵינוּ תִגְמֹר!

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן־נָתָן

(במגנצא ,ראה שבר עמו בשנות רעה ד"א תת"נו ותתק"ו,ומת אחר שנת ד"א תתק"יב)

זוּלָת

אֱלֹהִים, בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ, אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ,
פֹּעַל פָּעַלְתָּ בִימֵי קֶדֶם לְמַעֲנֵינוּ;
בְּכָל־דֹּר וָדֹר נוֹרָאוֹת שַׂמְתָּ עֲבוּרֵנוּ,
רַבּוֹת עָשִׂיתָ אַתָּה יְיָ, נִפְלְאֹתֶיךָ וּמַחְשְׁבֹתֶיךָ אֵלֵינוּ.

כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה לְעֹלָה תְּמִימִים,
כֻּבְּשׁוּ לַזֶּבַח כְּזִבְחֵי אֵמוּרֵי שְׁלָמִים,
לְאִמּוֹתָם אֹמְרִים: „לֹא תִכְמְרוּ רַחֲמִים,
לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיְיָ נִתְבַּקַּשְׁנוּ מִמְּרוֹמִים!“

מְפַרְפְּרִים הַיְלָדִים, וְזֶה עַל־זֶה מְפַרְכְּסִים —
מְמַהֲרִים שְׁחֹט אֲחֵרִים וּבִדְמֵיהֶם מִתְבּוֹסְסִים;
נָתוּן עַל־רֹבֶד הֵיכָלְךָ וְאַף לַמְמֻרָסִים,
נֶגֶד עֵינֶיךָ לָעַד יִהוּ תוֹסְסִים!

סִדְּרוּ לְפָנֶיךָ סִדּוּר מַעֲרָכָה גְדֹלָה,
סוֹבֵב וְגַם הַיְסוֹד קָטֹן מֵהַכִּילָה,
עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים הַנִּזְבָּחִים כָּלִיל לְעֹלָה,
עוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה יִזְכֹּר כָּל־מִנְחֹתֶיךָ סֶלָה.

פִּנּוֹת וַעֲזָרוֹת מָלְאוּ קָרְבְּנֵי זְבָחִים,
פְּדָרִים וַאֲבָרִים הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל וְהַנְּתָחִים,
צְרִידֵי מְנָחוֹת כַּמָּה עֶשְׂרֹנֵי מֹחִים,
צַדְקָנִיּוֹת קִנֵּיהֶם הֵמָּה עֹלְלֵי טִפֻּחִים.

קַיִץ לַמִּזְבֵּחַ הֵם בְּנֵי בֵי־רָב,
קָרְבַּן הָעָם לְכַפֵּר — תַּלְמִיד עִם־צֹרֶב;
רַחַשׁ מֻרְבָּךְ זֶה מֵאָז לֹא־נִקְרָב,
רֵיחַ נִיחֹחַ מִנְחַת יְהוּדָה תֶּעֱרָב.

שָׁרְתִי כְּהֻנָּה כָּשְׁרוּ נָשִׁים כַּאֲנָשִׁים,
שְׁחִיטָה זְרִיקָה וְקַבָּלָה מַקְרִיבִים וּמַגִּישִׁים;
תַּקְרוּבֶת מִנְחָה טְהוֹרָה בַּפְשׁוֹת הַקְּדוֹשִׁים,
תְּנוּפַת חָזֶה וָשׁוֹק וּלְחָיֵי הָרָאשִׁים.

רַבִּי דָוִד בֶּן־מְשֻׁלָּם

(ד"א תת"נו ; מקום מגורו בלתי ידוע)

סְלִיחָה

אֱלֹהִים, אַל־דֳּמִי לְדָמִי!
אַל־תֶּחֱרַשׁ וְאַל־תִּשְׁקֹט לְמִתְקוֹמְמִי,
בַּקְּשֵׁהוּ, דָּרְשֵׁהוּ מִיַּד מַחֲרִימִי,
בַּל־תְּכַסֵּהוּ אֶרֶץ בְּכָל־מְקוֹמִי!

גֹּל יִגָּלֶה וּלְפָנֶיךָ יִשָּׁפֵךְ וְיִזָּלֵף,
גַּם־בִּפְרְפוּרְךָ מָלֵא גְוִיּוֹת יִגָּלֵף;
דּוֹן יָדוֹן שֶׁפֶךְ — חֵלֶף בְּחֵלֶף —
דְּמֵי עֲנָיֶיךָ, הַנִּשְׁפָּכִים כְּשִׁגְרֵי אָלֶף.

הִתְיָעֲצוּ יַחַד סוֹד מֶסֶךְ רָעַל,
הַלּוֹט הַלּוֹט פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ לְהַעַל,
וְלֹא־יִזָּכֵר שֵׁם־יִשְׂרָאֵל הַמּוּעָל,
וְלֶכֶת אַחֲרֵי הַתֹּהוּ מְשֻׁקָּץ וּמְגֹעָל.

זֶרַע קֹדֶשׁ, בָּנִים לֹא יְשַׁקֵּרוּ,
„זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ" זָעֲקוּ וְשֹׁרָרוּ;
חֶבֶל נַחֲלָתֵנוּ הוּא וּבוֹ נִתְאַמָּרוּ,
חַיַּת יְחִידָתָם בִּצְרוֹר הַחַיִּים צָרָרוּ.

טַף וְנָשִׁים הִשְׁלִימוּ יַחַד לְעֵקֶד,
טְלָאִים הַמְבֻקָּרִים בְּלִשְׁכַּת בֵּית הַמּוֹקֵד:
„יָחִיד וְנִשָּׂא, עָלֶיךָ נֵהָרֵג וְנִשָּׁקֵד,
יָחוּם הַזְּמָּה אֵלָיו רֹאשׁ מִלְּיַקֵּד!"

עַל־אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה וְלִבִּי נֹהֵם נְהִימוֹת,
וְאֶקְרָא לַמְקוֹנְנוֹת וְאֶל־הַחֲכָמוֹת,
אֶלִי וְאִלְיָא כֻּלָּם המוֹת;
הֲיֵשׁ מַכְאוֹב לְמַכְאוֹבִי לְדַמּוֹת?
מִחוּץ תְּשַׁכֶּל־חֶרֶב וּמֵחֲדָרִים אֵימוֹת,
חַלְלֵי חַלְלֵי־חֶרֶב, מוּבָלִים עֲרוּמִּים וַעֲרוּמּוֹת,
נִבְלָתָם כַּסּוּחָה לְחַיַּת אֶרֶץ וְלִבְהֵמוֹת;
יוֹנֵק עִם־אִישׁ שֵׂיבָה, עֲלָמִים וַעֲלָמוֹת,
מִתַּעְתְּעִים בָּמוֹ מוֹנַי וּמַרְבִּים כְּלִמּוֹת,
„אֵי אֱלֹהֵימוֹ“ — אָמְרוּ — „צוּר חָסָיוּ בוֹ עַד־מוֹת,
יָבוֹא וְיוֹשִׁיעַ וְיַחֲזִיר נְשָׁמוֹת!“
חֲסִין יָהּ מִי־כָמוֹךָ, נֹשֵׂא עֲלֻמוֹת,
תֶּחֱשֶׁה וְתִתְאַפַּק וְלֹא־תַחְגֹּר חֵמוֹת,
בֶּאֱמֹר אֵלַי מַלְעִיגַי: „אִם־אֱלֹהִים הוּא יָרֵב
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב?!“

עֵינִי עֵינִי יֹרְדָה מַּיִם, כִּי־נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל מְשׁוֹרֵר
וְעֻגָבִי לְקוֹל בֹּכִים — מִלְּהַפֵּג וּלְקָרֵר;
מִי יָנוּד לִי? וְאֵין מַחֲזִיק לְהִתְעוֹרֵר!
חֵמָה בִּי יָצְאָה וְסַעַר מִתְגּוֹרֵר,
אֲכָלַנִי הֲמָמַנִי הַצַּר הַצּוֹרֵר,
שִׁבַּר עַצְמוֹתַי זוֹרֵר וּמְפוֹרֵר,
סִלָּה כָל־אַבִּירַי הַטַּבּוּר וְהַשָּׁרֵר,
מַכָּתִי אֲנוּשָׁה בְּאֵין מַתְעִיל וּמְזוֹרֵר,
רְמִיָּה וּמָזוֹר אֵין לְזוֹרֵר,
עַל־כֵּן אָמַרְתִּי: „שְׁעוּ מִנִּי אֲמָרֵר
בַּבֶּכִי, דִּמְעָתִי עַל־לֶחֱיִי לְצָרֵב,
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!“

קְהַל וּוֹרְמַיְשָׂא בִּתְבוּנָה וּבְתוֹרָה,
גְּאוֹנֵי אֶרֶץ וּנְקִיֵּי טָהֳרָה,
פַּעֲמַיִם קִדְּשׁוּ שֵׁם הַמְיֻחָד בְּמוֹרָא,
בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלשָׁה בְּחֹדֶשׁ זִיו לְטַהֲרָה,
וּבְחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בִּקְרִיאַת הַלֵּל לְשׁוּרָרָה,
הִשְׁלִימוּ נַפְשָׁם בְּאַהֲבָה קְשׁוּרָה —
אָהִימָה עֲלֵיהֶם בִּבְכִי יְלֵל לְחַשְׁרָה,
כְּלוּלֵי כֶתֶר עַל־רֹאשָׁם לַעֲטָרָה;
וְעַל־אַדִּירֵי קְהַל מַגֶּנְצָא הַהֲדוּרָה,
מִנְּשָׁרִים קַלּוּ, מֵאֲרָיוֹת לְהִתְגַּבְּרָה,
הִשְׁלִימוּ נַפְשָׁם עַל־יִחוּד שֵׁם הַנּוֹרָא,
וַעֲלֵיהֶם זַעֲקַת־שֶׁבֶר אֲעוֹרֵרָה,
עַל־שְׁנֵי מִקְדְּשֵׁי יְסוֹדָם כְּהַיּוֹם עֶרְעָרָה,
וְעַל־חָרְבוֹת מְעַט מִקְדְּשֵׁי וּמִדְרְשֵׁי הַתּוֹרָה;
בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בַּשְּׁלִישִׁי נוֹסַף לְדַאֲבוֹן וּמְאֵרָה,
הַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לְיָגוֹן וְצָרָה,
בְּיוֹם מַתַּן דָּת שִׁבַּרְתִּי לְהִתְאַשְּׁרָה —
וּבְיוֹם נְתִינָתָהּ כְּמוֹ־כֵן אָז חָזְרָה,
עָלְתָה־לָּהּ לַמָּרוֹם, לִמְקוֹם מְדוּרָהּ,
עִם תִּיקָהּ וְנַרְתִּיקָהּ וְהַדּוֹרְשָׁהּ וְחֹקְרָהּ,
לְמְדֶיהָ וְשׁוֹנֶיהָ בְּאִישׁוֹן כְּמוֹ בְּאוֹרָה!
שִׂימוּ־נָא לְבַבְכֶם מִסְפֵּד מַר לְקָשְׁרָה,
כִּי שְׁקוּלָה הֲרִיגָתָם לְהִתְאַבֵּל וּלְהִתְעַפְּרָה,
כִּשְׂרֵפַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ, הָאוּלָם וְהַבִּירָה!
וְכִי אֵין לְהוֹסִיף מוֹעֵד שֶׁבֶר וְתַבְעֵרָה,
וְאֵין לְהַקְדִּים, זוּלָתִי לְאַחֲרָה,
תַּחַת כֵּן הַיּוֹם לִוְיָתִי אֲעוֹרֵרָה,
וְאֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה וְאֶבְכֶּה בְּנֶפֶשׁ מָרָה,
וְאַנְחָתִי כָּבְדָה מִבֹּקֶר וְעַד־עָרֶב —
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

וְדָמֹעַ תִּדְמַע עֵינִי וְאֶלְכָה־לִּי שָׂדֶה בֹּכִים,
וַאֲבַכֶּה עִמִּי מָרֵי לֵבָב הַנִּבְכִים,
עַל־בְּתוּלוֹת הַיָּפוֹת וִילָדִים הָרַכִּים,
בְּסִפְרֵיהֶם נִכְרָכִים וְלַטֶּבַח נִמְשָׁכִים;
אָדְמוּ עֶצֶם מִפְּנִינִים, סַפִּירִים וּנְפָכִים,
כְּמוֹ טִיט חוּצוֹת נְדוּשִׁים וְנִשְׁלָכִים,
סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ מִלְּקָרֵב —
וְעַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

וְתֵרַד עֵינִי דִּמְעָה וְאֵילִילָה וְאֶגְדָה,
וְלִבְכִּי וְלַחֲגֹר שַׂק אֶקְרָא לְהַסְפִּידָה;
מִפָּז יְקָרָה וּמִזָּהָב חֲמוּדָה,
כְּבוּדָה פְּנִימָה כְּבוֹד כָּל־כְּלִי חֶמְדָּה,
רְאִיתִיהָ קְרוּעָה שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה:
הַתּוֹרָה וְהַמִּקְרָא וְהַמִּשְׁנָה וְהָאַגָּדָה;
עֲנוּ וְקוֹנְנוּ זֹאת לְהַגִּידָה:
אֵי תוֹרָה וְתַלְמִיד וְהַלֹּמְדָהּ?
הֲלֹא הַמָּקוֹם מֵאֵין יוֹשֵׁב חָרֵב —
וְעַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

וְעַפְעַפַּי יִזְּלוּ־מַיִם, דֶּמַע לְהַגִּירָה,
וַאֲקוֹנֵן מַר עַל־הֲרֻגֵי אַשְׁפִּירָה,
בַּשֵּׁנִי בִּשְׁמֹנָה בוֹ, בְּיוֹם מַרְגּוֹעַ הַקְּרָה,
מַרְגּוֹעַי לִרְגוּעַי נֶחְלְפוּ לְהַבְעִירָה,
נֶהֶרְגוּ בַּחוּרֵי חֶמֶד וִישִׁישֵׁי הֲדָרָה,
נֶאֶסְפוּ יַחַד, נַפְשָׁם הִשְׁלִימוּ בְמוֹרָא,
עַל־יִחוּד שֵׁם הַמְיֻחָד יִחֲדוּ בִגְבוּרָה,
גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לְמַהֲרָה,
וְכֹהֲנֵי וְעַלְמֵי נִגְוְעוּ כֻלָּהֶם עֲשָׂרָה;
וּבְמַר יְגוֹנִי וְעָצְבִּי יְלֵל אַחְבִּירָה,
קְהִלּוֹת הַקֹּדֶשׁ הֲרִיגָתָם הַיּוֹם בְּנִכְרָה:

בְּךָ תוֹחַלְתִּי וְשִׂבְרִי, רָם וְנִשָּׂא, גֵּאֶה, גָּדוֹל וְנוֹרָא,
רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ אֲבַקֵּשׁ וְלִישׁוּעָתְךָ תָּמִיד אֲשַׂבֵּרָה;
שָׁפְטָה מִשְׁפָּטִי וּנְקֹם דַּם־עֲבָדֶיךָ, שָׁפְכוּ בְּנֵי נָבָל בְּעֶבְרָה,
מַגֵּר מִתְקוֹמֲמַי וְשַׁלַּח־בָּם חֲרוֹן אַף וָזַעַם וְעֶבְרָה וְצָרָה!

וְאַתָּה, קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל גֹּאֲלָם, מַלְכָּם וּגְאוֹנָם,
אֲשֶׁרָם אִם־הִטּוּ וְלִבָּם הָלַךְ אַחַר עֵינָם —
לַעֲמַל יְגוֹנָם וּלְכֹבֶד עֹל גָּלוּתָם הַבֵּט מָגִנָּם,
הַבֵּט לַבְּרִית וְהִמָּלֵא רַחֲמִים עַל־פְּלֵיטַת שְׁאוֹנָם!

לְעֶזְרָתִי קוּמָה וְהַחֲזֵק נֶשֶׁק לִקְרַאת צָרַי וְאֹיְבַי,
וְיִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ חוֹסֵי בָךְ, כִּי־תַחֲבוֹשׁ מַכְאֹבִי,
יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר חֲפֵצֵי קְרָבִי,
חַזֵּק וְאַמֵּץ מַאֲמִינֶיךָ, גֹּאֲלִי וְצוּר יְשׁוּעָתִי, אֵל אֱלֹהֵי אָבִי!

רַבִּי קְלוֹנִימוּס בֶּן־יְהוּדָה

(באשפירה או במגנצא, ד״א תתנ״ו)

קִינָה

עַל־הֲרוּגֵי אַשְׁפִּירָה, וָורְמַיְשָׁא וּמַגֶּנְצָא

מִי־יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר נוֹזְלַי,
וְאֶבְכֶּה כָּל־יְמוֹתַי וְלֵילַי
אֶת חַלְלֵי טַפִּי וְעוֹלָלַי וִישִׁישֵׁי קְהָלַי,
וְאַתֶּם עֶגְנוּ אוֹי נַאֲבוֹי וְאַלְלַי,
וּבְכוּ בֶכֶה רַב וְהֶרֶב
עַל־עַם יְיָ וְעַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב!

הָיִיתִי חֶרְפָּה בֵינֵיהֶם, מָשָׁל וּשְׁנִינָה,
וַיַּדּוּ־אֶבֶן בִּי וְהֶאֱרִיכוּ עָלַי מַעֲנָה,
זֵדִים הֱלִיצֻנִי בְּפִיהֶם, וּלְשׁוֹנָם שַׁתוּ כְּחֶרֶב שְׁנוּנָה,
חשְׁבִים עָלַי מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע בְּלִי חֲנִינָה!

טֹפְלִים שֶׁקֶר וְכָזָב לְהִתְגֹּלֵל וּלְהִתְנַפֵּל עָלֵינוּ —
יִפְּלוּ מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם, וְהַשְׁפָּלָתָם תֶּחֱזֶינָה עֵינֵינוּ!
כָּלְתָה נַפְשֵׁנוּ לִישׁוּעָתֶךָ, לֵאמֹר: מָתַי תְּנַחֲמֵנוּ?
לְמַעַן שֵׁם קָדְשְׁךָ עֲשֵׂה, לֹא לָנוּ, אֲדֹנָי, לֹא לָנוּ!

מִדַּת טוּבְךָ וְחַסְדְּךָ הַגֹּבֵר עַל־צֹאן מַרְעִיתֶךָ,
נַעֲנֵינוּ לְךָ, מְחַל, רַבֵּה סְלִיחָתֵנוּ בִּמְחִילָתֶךָ;
סְעָדֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה וְהַט־לִבֵּנוּ לְאוֹר נְתִיבָתֶךָ:
עֲנֵנוּ, אֲדֹנָי, עֲנֵנוּ, כִּי־טוֹב חַסְדְּךָ וֶאֱמוּנָתֶךָ!

פְּדֵה וְהַצֵּל עַמְּךָ וְרַעְיָתְךָ מִכַּף מִתְקוֹמְמֵיהֶם,
צוּר, צַדִּיק, גָּדוֹל, גִּבּוֹר וְנוֹרָא, אֵל מוֹשִׁיעֵהֶם;
קַדֵּשׁ קְדֻשַּׁת שִׁמְךָ, עֶלְיוֹן, קָרוֹב מַצְדִּיקֵיהֶם,
רָעֹץ תִּרְעַץ בְּכָלָה וְנֶחֱרָצָה אֹיְבֵיהֶם וְקָמֵיהֶם!

שִׁחַרְנוּךָ בִתְחִנָּה, הַקְשִׁיבָה אֱלֹהֵינוּ, מַלְכֵּנוּ וּקְדוֹשֵׁנוּ,
שָׁלוֹם רָב תַּרְבֶּה לִסְגֻלָּתֶךָ, כְּבוֹדֵנוּ וּמֵרִים רֹאשֵׁנוּ,
תַּבַּעְנָה שְׂפָתֵינוּ תְהִלָּתֶךָ, כִּי־תַצִּילֵנוּ מֵרֹשְׁשֵׁינוּ,
תּוֹרָתְךָ וְעֵדֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעֵינוּ וּבָם תְּחִי נַפְשֵׁנוּ. —

דֶּבֶב שְׂפָתַי וְקוֹל תַּחֲנוּנַי שִׁמְעָה וְהַאֲזִינָה,
וְשִׂיחוֹת דְּבָרַי לְפָנֶיךָ יִנְעֲמוּ וְכִקְטֹרֶת רְצֵה־נָא;
יְרִיבַי רִיב וְחַיַּת קָנֶה גְּעַר וּמִקִּנָּהּ תּוֹרֶדְנָּה,
דְּבִיר קָדְשְׁךָ וְאַרְמוֹנְךָ עַל־מִשְׁפָּטוֹ לְכוֹנְנָה.

שֵׂעִיר וְחִתְּנוּ סֵעֲרוּנִי וַיְשִׁיתוּנִי בָּתָּה,
זֶה לְאֵיל־זֶה, וְזֶה אוֹתִי לְהַצְמִיתָה —
עַד־אָנָה תַּחֲרִישׁ וְתַבִּיט אָוֶן וְעַוְלָתָה,
וְלֹא־תְרַחֵם אֶת־יְרוּשָׁלַםִ וְאֵת עָרֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר זָעַמְתָּה?

פָּעֲרוּ פִיהֶם לִבְלֹעַ וּגְרוֹנָם פָּתוּחַ כְּקֶבֶר,
לִגְזֹר מִכָּל־צַד וְלֶאֱכֹל מִכָּל־עֵבֶר;
צָרַחְתִּי מִכְּאֵב לֵב בִּרְאוֹתִי אחוּר־שֶׁבֶר
וָאֹמַר מִי־יִתֶּן־לִי אֵבֶר!

קָצְרָה רוּחִי וְכָלְתָה נַפְשִׁי
מִסִּבְלוֹת זָרִים וּמֵעַבְדֻת בּלְשִׁי —
רִיבָה אֲדֹנָי אֶת־יְרִיבַי וְרִיבֵי נַפְשִׁי,
וְאַל־תֵּפֶן אֶל־קָשְׁיִי!

שְׁחַרְתִּיךָ — הִמָּצֵא לִי, נִשָּׂא וְנֶעְלָם,
תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת מִמְּכוֹן־שֶׁבֶת אוּלָם;
בְּךָ נֵצַח יַהַב מִבְטָחִי, נָא אַל־תְּחַזִּירֵנִי נִכְלָם —
יַחֵל יִשְׂרָאֵל אֶל־יְיָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם!

רַבִּי דָוִד בֶּן־שְׁמוּאֵל הַלֵּוִי

(חי במנגצא או באשפירה, לערך ד״א תתנ״ו)

סְלִיחָה

אֲדֹנָי אֱלֹהָי! רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי,
בִּקַּשְׁתִּיךָ — אִמַּצְתָּ לִבִּי בִּהְיוֹתְךָ בְּעֶזְרִי;
גָּבְרוּ עַתָּה וְגַם־עָתְקוּ שִׁבְרָי,
הִדְבָּרִים בִּי — רָעֲדוּ כָּל־אֲבָרָי!

גָּבְרָה עָלַי לִמְאֹד יַד הַמְּעַסֶּה,
רֹדֶה בְּאַף וּבְחָרוֹן מַפְרִיךְ וְשֹׁסֶה;
דִּכְּאוּנִי לַחֲצִי וְהָשְׁלַכְתִּי כְּפֶגֶר מֻבְסֶה,
אַשְׂחֶה בְּכָל־לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי עַרְשִׂי אַמְסֶה!

הֱרִיתַנִי לַחֹמֶר וְנִמְשַׁלְתִּי כַחוּץ לַעֹבְרִים עָלַי,
גֵּוִי הֻכָּה וּלְחָיַי נִמְרְטוּ מִכַּף־עֲוִילָי,
וְאַבִּיט יָמִין וּשְׂמֹאל וְאֵין־תּוֹמֵךְ מַעְגָּלַי —
וַאֲנִי כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלָי!

זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי וְקִרְבִּי חֳמַרְמָר:
עֹבְדֵי־מַשְׂכִּיּוֹת עָמְדוּ בְטַעְמָם וְרֵיחָם לֹא־נָמָר,
חֻלַּפְתִּי וְהוּרַקְתִּי מִכְּלִי אֶל־כֶּלִי וּכְבוֹדִי נִתְיַמָּר —
הִנֵּה לְשָׁלוֹם מַר־לִי מָר!

טֻבַּעְתִּי מְצוּלָה בְּיַד־אַרְיֵה וְנִדְאַבְתִּי בִדְוָיָה,
הֲמוֹן עִיר עֻזַּב וְאַרְמוֹן נֻטַּשׁ וְנֶהֶרְסָה הַקִּרְיָה;
יִקְרֵנִי הַדֹּב וְשָׁמָּה שִׁכְּלַנִי בִשְׁאִיָּה,
בָּאנוּ־בָאֵשׁ וּבַמַּיִם — וַתּוֹצִיאֵנוּ לָרְוָיָה!

כֹּחִי נִכְשַׁל בַּעֲוֹנִי וְרוּחִי נִקְצָר,
בְּעֵת רָדוֹת הַצָּפִיר וּבַשִּׁירָה נֶעְצָר;
לִנְחִי מִבֶּטֶן קָרָאתִי — וְעָנָנִי מִמֵּצָר,
בְּכָל־צָרָתָם לוֹ צָר!

מַה־מְּאֹד עַתָּה גָּבְרוּ מְעִילוֹת וַתֶּרֶב אַשְׁמָה,
בְּחֶבִי לְהִטָּמֵן וּבְחֵיקִי לְהִתְעַלְּמָה;
נַחֲלָתִי נִצְּתָה וּלְחָרְבָּה הוּשָׁמָה,
שָׁאוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב וְהָאֲדָמָה תִּשָּׁאֶה שְׁמָמָה!

לְחָצוּנִי, רְעָצוּנִי כָּל־יוֹצֵא וָבָא,
אֲכָלוּנִי בְּכָל־פֶּה עַד־כִּלּוּ כֹּחִי —
מַהֵר חוּשָׁה לְאֶנְקַת בָּנֶיךָ
הַנֶּאֱנָחִים וְהַנֶּאֱנָקִים וְהַנֶּעֱלָבִים!
נִלְאֵיתִי נְשׂא גָּלוּת וְשִׁבְיָה,
מִרְפַּשׂ רַגְלֵי גּוֹי־נָבָל וְלֹא־עָם,
שׂוֹחֲחִים: „אֵי־מַלְכְּכֶם וְצוּר מָעֻזְּכֶם?
יֶחֱשֹׂף זְרוֹעוֹ וְיָגֵן עֲלֵיכֶם!
עָתֵי גְאֻלָּה מְנִיתֶם וְנִגְמָרוּ,
וְתִקְוַת הַתְּשׁוּעָה פָּסְקָה וְהָלְכָה־לָּהּ!“
פַּרְצוּף פָּנַי כָּבוּשׁ בְּקַרְקַע,
בְּשָׁמְעִי נִאוּצָם וְנִבּוּל חֶרְפָּתָם. —
צֶדֶק דִּינֶיךָ וְיֹשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ
מַצְדִּיק אֲנִי עַל־כָּל־הַבָּא עָלַי;
קוּמָה אֱלֹהִים, רִיבָה רִיבִי,
וְהוֹצֵא לָאוֹר מִשְׁפָּטִי וְדִינִי!
רְאֵה שִׁמְמֹתַי וְשִׁמְמוֹת הֵיכָלֶךָ,
אִם־לֹא לְמַעֲנִי עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ;
שְׁבֻעַת הוֹרִים וּכְרִיתוּת בְּרִיתָם
אַל־תָּפֵר, כִּי־אֵל נֶאֱמָן אָתָּה!
תִּזְכֹּר אַהֲבָתָם וּתְחַיֶּה זַרְעָם,
טֶרֶם יֹאבְדוּ בְּיַד מַעֲבִדֵיהֶם;
בָּנֶיךָ הֵם, מַטַּע נַעֲמֶךָ,
יִכָּמְרוּ רַחֲמֶיךָ עַל שְׁאֵרִיתָם!

2

אַחְרִישׁ וְאֶתְאַפַּק וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי,
בִּרְאֹתִי כָּרְעֵי־לָבֶל וְדָרְשֵׁי־לְמֶת הֱיוֹתָם בְּעָצְבִּי;
בְּפִי מַחְסוֹם שָׁמַרְתִּי וְנֶעְכַּר כְּאֵבִי —
מֵעַי מֵעַי אוֹחִילָה קִירוֹת לִבִּי!

רַבִּי בִּנְיָמִן בֶּן־זֶרַח

(חי, כנראה, באשכנז ועינו ראתה גזרות שנת תתנ"ו)

סְלִיחוֹת

1

אֲדַבְּרָה וְיִרְוַח־לִי, כִּי־רוּחִי הֱצִיקַתְנִי
עַל־מְרִירוּת נַפְשִׁי וְעַל־כֹּבֶד שִׁעְבּוּדִי!
בֵּין־כָּל־אֻמָּה וְלָשׁוֹן אֲנִי־לְבַד נוֹקַשְׁתִּי,
לֶכֶת מִיּוֹם־לְיוֹם לְאָחוֹר וְלֹא־לְפָנִים;
גָּמַרְתָּ אֹמֶר לְדֹר־וָדֹר עָלַי,
בְּלִי־לְגַלְגֵּל רַחֲמִים לְהוֹצִיאִי לְחֵרוּת;
דָּחֹה דְחִיתַנִי כִּבְשְׁתֵּי יָדַיִם,
וְלֹא־כְדֹחֶה בִשְׂמֹאל וּמְקָרֵב בְּיָמִין!
הָכְנַעְתִּי בְשֵׁשַׁךְ וְהָשְׁפַּלְתִּי בְמָדַי,
הָטְבַּעְתִּי בְּיָוָן וְעַתָּה בְּיַד־זֵדֵי־רִשְׁעָה —
וְאִם־כֹּחַ אֲבָנִים כֹּחִי, אִם־בְּשָׂרִי נָחוּשׁ,
לָשֵׂאת וְלִסְבֹּל כָּל־אֵלּוּ הַצָּרוֹת?
זֶה־לִּי כַּמֶּה־שָׁנִים חֲרֵבָה וְשׁוֹמֵמָה,
אֶלֶף וְעוֹד שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה,
חֲבוּשָׁה בְּבָתֵּי־כְלָאִים, חֲרוּשָׁה כַשָּׂדֶה,
חֲפוּרָה כַּגַּנָּב, חֲפוּיַת־רֹאשׁ כָּאָבֵל;
טִמְּאוּ מִקְדָּשִׁי וְחִלְּלוּ קָדְשִׁי,
נִאֲצוּ וּפִגְּלוּ נִיחוֹחֵי אִשַּׁי —
יֹקֶשׁ חֲטָאַי וְעֹצֶם פְּשָׁעַי
וַעֲוֹן עֲקֵבַי הֵם גָּרְמוּ־לִי!
כַּבִּיר כֹּחַ, הֲלֹא־גָלוּי לָךְ,
כִּי־לָקִיתִי בְּכֶפֶל עַל־כָּל־סְאָה סָאתַיִם,

גִּפְזָרוֹת לִמְקוֹם רְשָׁעִים, לְהַכְנִיעָם בָּאֵשׁ,
נֶאֱלָחִים בָּם כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ,
בַּיִת לְחַשְׁמַלָּה, מַרְאֶיהָ כְּמַרְאִית אֵשׁ,
בְּנֹגַהּ סָבִיב כְּקֶשֶׁת בֶּעָנָן אֵשׁ,
רָצוֹא וָשׁוֹב הַחַיּוֹת דָּאוֹת בְּאַגַּפֵּי־אֵשׁ,
רוֹחֲשׁוֹת: „בָּרוּךְ כְּבוֹדוֹ!" בְּלַהַק יִקְדֵי־אֵשׁ,
שְׁעוּגוֹת בְּמַאֲמַצֵּי רָם, שְׁכִינָתוֹ בָאֵשׁ,
שְׁאָגוֹת כַּאֲרִי קוֹל בְּלַהַב־אֵשׁ,
מָאֶחָד כֶּתֶר בְּפֶלֶל בֵּית־יַעֲקֹב אֵשׁ,
מַשְׁבִּיעוֹ שָׂרָף לַהַט שְׁבִיב אֵשׁ,
וּמִזְדַּעְזְעִים חֵילֵי מָרוֹם מִשַּׁלְהֲבֵי אֵשׁ,
וּמֵרַעַשׁ מִתְגַּלְגְּלִים גַּלְגַּלֵּי כֵס־אֵשׁ,
אַף רְקִיעִים אֲחָזָתַם חֶרְדַּת אֵשׁ,
אָז יְשַׁלְּשׁוּ בְקֹדֶשׁ לַנִּשְׁפָּט בָּאֵשׁ,
לִשְׂמֹאל וּלְיָמִין שְׁנֵי שַׂרְפֵי־אֵשׁ,
לְאַטִּים הָרֶגֶל מִלְּהַזְכִּיר עֵגֶל־אֵשׁ. —
אָנָּא, עִזּוּז וְגִבּוֹר, נַעֲרָץ בְּבָתֵּי־אֵשׁ,
אֵלֶיךָ הַעַל שֶׁוַע לִקְחִי דָת־אֵשׁ,
מִפַּעַל הַר מוֹר נֶעֱקַד עֲלֵי עֵצִים וָאֵשׁ;
מְצוּקָה נִצָּל, מִמְּדֻרַת עֵצִים וָאֵשׁ,
נָא, אִם־חַטָּאָה נִמְשְׁכָה וּבָעֲרָה כָאֵשׁ,
נְחוּמֶיךָ יִגֹּלּוּ בְּשִׁבְתְּךָ עַל־כִּסֵּא אֵשׁ,
וְהַכִּסֵּא יַפְגִּיעַ לָרֹכֵב בְּמֶרְכֶּבֶת אֵשׁ,
וְיֹשֶׁר יָלִיצוּ בַעֲדֵנוּ חַיּוֹת אֵשׁ....

אֶתְוַדְּעָה אֶל־דָּת בְּנֵי־נֵכָר, אֶתְנַכְּרָה לִלְשׁוֹן בְּנוֹ שָׁלַח!
מַה־לִּי לְחֶבְרַת שֹׂנְאֵי שָׁלוֹם, אַחַר כְּבֵדִי הַגֹּדֵר פָּלָח?
הָאִישׁ אֲשֶׁר נִמְצָא מָלֵא סִינִים לִבּוֹ, וְכֻלּוֹ סָג וְגַם־נֶאֱלָח,
כָּתַב כְּתֻבַּת יָדְעֵי דָעַת — לֹא־זָן וְלֹא־הוֹקִיר וְלֹא־פָלַח,
כִּי כָל־כְּלֵי הַבִּין וְהַמּוּסָר עַל־הַכְּסִיל יוּצַר וְלֹא יִצְלָח;
יָדַע לְבָבִי בֶּאֱמֶת כִּי לֹא עַל־הַחֲמוֹר רוּחַ אֱנוֹשׁ תִּצְלַח,
צוּרַת אֱנוֹשׁ אִם־תִּדְרְשׁוּ — רֹאשׁוֹ בֵּין נֵיגְוֵה נִמְצָא וּבֵין כָּלַח.
יָמוּת בְּלֹא עִתּוֹ וְיִשּׁוֹמֵם, יָבוֹא אֱלֵי קִבְרוֹ בְּאֵין כָּלַח,
תֵּבֵל הֲלֹא תְבֶל וְהַמָּרוֹם יִכְלֶה וְהַשַּׁחַק הֲלֹא נִמְלָח!
אֵיךְ נַהֲרוֹת מוּסָר נְבוּב לֵבָב יִרְפֹּשׂ וּמֵימֵי הָאֱמֶת יִדְלָח?
כַּמָּה בְּדִבְרֵי הַכְּסִיל אֶשְׁעֶה, כִּי־אָכְלָה תָפֵל בְּלִי־מֶלַח? —
שָׁלוֹם לְךָ מֵאֵת אֲסִיר תִּקְוָה, סַמֵּי שְׁלוֹמוֹתָיו לְךָ מָלָח,
שָׁלַח לְךָ לִבּוֹ בְמִכְתָּבוֹ, גַּם מִכְּבֵדוֹ הֵא־לְךָ פֶּלַח;
עַד־אָן אֲסִירֵי הָעֳנִי נִהְיֶה? עַל־גַּב זְמָן בֹּגֵד רְכַב וּצְלַח!

רַבִּי בִּנְיָמִן בֶּן־שְׁמוּאֵל

(מקוסטני, נורמנדיא, לערך ד״א ת״ת)

קְדֻשָּׁה

וְחַיּוֹת בֹּעֲרוֹת, מַרְאֵיהֶן כְּגַחֲלֵי־אֵשׁ,
בְּזַחַל סַבְלוּת כֵּס אֵשׁ אֹכְלָה אֵשׁ,
נִסְתָּמוֹת גְּוִיּוֹתֵיהֶן בְּרִשְׁפֵּי לַבַּת־אֵשׁ,
נְאֻם הַדִּבּוּר מַשְׁמוּעַ, הַנִּתָּן בָּאֵשׁ,
יִסְבְּלוּ סֵבֶל נוֹזְלִים עַל־רָאשֵׁיהֶם אֵשׁ,
יָעִיר לָז לְלָז וְלֹא־נִשְׁקַעַת הָאֵשׁ,
מְשַׁלְּחִים יָד שְׂרָפִים תַּחַת כַּנְפֵי־אֵשׁ,
מַשְׁלְכִים בְּכַנְפֵיהֶם גַּחֲלֵי לַהֲבוֹת אֵשׁ,

אִינַע לְהַצְלִיחַ וְלֹא־אוּכָל, כִּי עִוְּתוּנִי כוֹכְבֵי שָׁמַי;
לוּ אֶהֱיֶה סֹחֵר בְּתַכְרִיכִין — לֹא־יִגְוְעוּן אִישִׁים בְּכָל־יָמָי!

אַשְׁכִּים לְבֵית הַשָּׂר — אוֹמְרִים: כְּבָר רָכָב!
אָבֹא לְעֵת עֶרֶב — אוֹמְרִים: כְּבָר שָׁכָב!
אוֹ יַעֲלֶה מֶרְכָּב, אוֹ יַעֲלֶה מִשְׁכָּב —
אוֹיָה לְאִישׁ עָנִי, נוֹלַד בְּלִי כוֹכָב!

ב

אָדָם מְכַבֵּד אֶת־מְקוֹמוֹ

כְּבוֹדִי בִמְקוֹמִי וְאִם־אַשְׁפִּיל שִׁבְתִּי,
וְלֹא־אֶבְחַר מָקוֹם כְּנִקְלִים בִּגְאוֹנָם,
אֲשֶׁר הֵמָּה חֹשְׁבִים הֱיוֹתָם רֹאשׁ מוֹשָׁב,
וְהַמּוֹשָׁב לָהֶם יְכַסֶּה עֶלְבּוֹנָם;
אֲנִי הוּא הַמָּקוֹם וְהַמָּקוֹם אִתִּי,
וְהֵמָּה — הַמָּקוֹם יְמַלֵּא חֶסְרוֹנָם!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־עֶזְרָא

(בנו של ראב"ע, בספרד; מת בהיות עוד אביו בחיים)

תְּאַלַּמְנָה שִׂפְתֵי שָׁקֶר!

(לְאֶחָד מִידִידָיו)

כִּי הַזְּמָן חִצֵּי נְדֹד שָׁלַח, פָּצַע לְבָבִי מִבְּלִי־שָׁלַח,
הִכְהָה שְׁתֵּי עֵינַי בְּעוֹד יוֹמָם, הֵנִים מְאוֹר לֶחְיִי וְעוֹדִי לַח,
הִלְבִּישׁ יְמֵי הַשַּׁחֲרוּת שַׁחְרוּת, אַחַר אֲשֶׁר חָלַף וְהִתְגַּלַּח,
חָרַשׁ בְּגַבִּי וַאֲנִי אֶסְבֹּל, פָּשַׁע בְּנַפְשִׁי וַאֲנִי אֶסְלַח.
לוּ הַזְּמָן הָיָה כְּפִי חֶפְצוֹ, הֶגְלָה יְדִידָיו עַד־גְּבוּל לַחְלַח.
הָהּ, יִרְהֲבוּ־בִי זֹחֲלֵי עָפָר, כִּי שֶׁן־בְּהֵמוֹת בִּי תְּמוֹל שִׁלַּח:

תִּפְאֶרֶת שִׁמְךָ רַבָּה,   צוּרְךָ יִצְּרֶךָ,
נֵר מַעֲרָב, אֲשֶׁר לֹא־יִכְבֶּה —   בִּנְךָ אַחֲרֶיךָ;
בִּבְרִית עַמְּךָ שַׁחַק בָּא,   אֶרֶץ תַּעְזְרֶךָ,
יָמִים לַעֲבָדִים כָּבְשֵׁם,   כִּי מִתְקוֹמְמֶיךָ
יִכָּחֲשׁוּ־לְךָ, וּתְבִישֵׁם   עַד־תֹּם לְחָמֶיךָ!

גִּלְאָה פִּי, וְלָךְ הִתְוַדָּה   עַל־קֹצֶר תְּהִלָּה,
כִּי יָם דַּעְתְּךָ אֵין מִדָּה,   מַה־תָּכִיל מְגִלָּה?
וּלְךָ יָאֲתָה כָּל־חֶמְדָּה,   תּוֹרָה עִם־גְּדֻלָּה,
כִּי כָבוֹד וָהוֹד תִּירָשֵׁם   מֵאָב קָדְמֶךָ,
כֵּן יֵיטִיב אֱלֹהִים אֶת־שֵׁם   שְׁלֹמֹה מִשְּׁמֶךָ!

*

הַתְּלִים

1

עַל־הַזְּבוּבִים

לְמִי אָנוּס לְעֶזְרָה מֵחֲמָסִי?   אֲשַׁוַּע מִפְּנֵי שֹׁד הַזְּבוּבִים!
אֲשֶׁר לֹא־יִתְּנוּ הָשֵׁב לְרוּחִי,   בְּכָל־כֹּחָם יְעִיקוּנִי כְּאֹיְבִים,
וְעַל־עֵינַי וְעַפְעַפַּי יְרֻצוּן,   בְּאָזְנַי יֹאמְרוּ שִׁירֵי עֲגָבִים;
אֲדַמֶּה לֶאֱכֹל פִּתִּי לְבַדִּי —   וְהֵם בּוֹ יֹאכְלוּ כִּדְמוּת זְאֵבִים,
וְעוֹד יִשְׁתּוּ בְּכוֹס יֵינִי, כְּאִלּוּ   קְרָאתִים כַּאֲהוּבִים אוֹ קְרֹבִים;
וְלֹא יִרְצוּ לְבַד חֶלְקָם, פְּקַדְתִּים   בְּיַיִן עַתִּיק וּמִשְׁמַן שֵׂה כְשָׂבִים,
וְיִמְעַט רַק אֲכֹל מֵאֲשֶׁר לְפָנַי —   לְיַיִן מִשְׁתִּי וּפַת אָכְלֵי תְּאֵבִים;
וְכִי־אֶקְרָא מְיֻדָּעַי לְאָכְלָה —   וְהִנָּם יֹשְׁבִים רֹאשׁ הַמְסֻבִּים!
יְקַו לִבִּי סְתָו, כִּי הוּא יְכַלֵּם   בְּקֹר רוּחַ שְׁלָגִים אוֹ רְבִיבִים,
וְלוּלֵי זֹאת אֲנִי קָץ מִפְּנֵיהֶם —   בְּכֵן אוֹדֶה לְיֹשֵׁב הַכְּרוּבִים!

2

גֶּבֶר לֹא־יִצְלַח בְּיָמָיו

גַּלְגַּל וּמַזָּלוֹת בְּמַעֲמָדָם   נָטוּ בְּמַהֲלָכָם לְמוֹלַדְתִּי;
לוּ יִהְיוּ נֵרוֹת סְחֹרָתִי —   לֹא־יֶחְשַׁךְ שֶׁמֶשׁ עֲדֵי מוֹתִי!

כָּבְדוּ מְצוּקוֹתַי כְּחוֹל הַיָּם, וְאֵיךְ עָבְרוּ עָלַי יַמִּים וְלֹא טָבָעוּ?
אֵיךְ יָרְדוּ עֵינַי נְהָרוֹת מִבְּכִי עַל־לַהֲבֵי לִבִּי וְלֹא יִשְׁקָעוּ?
כָּלָה שְׁאֵר גּוּפִי וְנַפְשִׁי גִבְעֲרָה, וְאֶשְׁאֲלָה אִישִׁים אֲשֶׁר נִגָּעוּ —
לֹא יָדְעוּ כִּדְמוּת תְּלָאוֹתַי בְּכָל־קֹרֹת, וְלֹא־נִרְאוּ וְלֹא־נִשְׁמָעוּ!
חַטַּאת בְּנֵי יָמִים וּפִשְׁעָם אֶסְלְחָה, אִם־קִיְּמוּ נֶדֶר אֲשֶׁר נִשְׁבָּעוּ,
כִּי־יַעֲשׂוּ חֶסֶד וְיֵרָאוּנִי פְּנֵי הָרָב, וְאָרִיעַ וְיִתְרֹעָעוּ!
קָצַר שְׂפָתַי אֵל לְעָוֹן יַחְשֹׁב, כִּי צָלֲלוּ אָזְנַי וְעֵינַי שָׁעוּ,
מָה אֶעֱשֶׂה עַתָּה וְיָדִי אֵין לְאֵל, טָרוּד אֲנִי עַל־כֵּן דְּבָרַי לָעוּ!

2

לְרַבִּי יוֹסֵף בֶּן־צַמְרָאן

אֵי יָשָׁן, מְחַדֵּשׁ גִּילִים, אֵי שִׁירַת עֲגָבִים?
כָּל־דָּם גֶּאֱסַר לַאֲצִילִים, בִּלְתִּי דַם־עֲנָבִים;
לֹא יוּכְלוּן שְׂאֵתְךָ כֵּלִים — בֹּא וּשְׁכֹן קְרָבִים!
הִנָּם חֹל עֲדֵי תַקְדִּישֵׁם, בָּרוּךְ טַעֲמֶךָ,
בֶּן־רֶכֶב לְנַפְשׁוֹ אָשֵׁם, נֹעַם וּטְעָמֶךָ!

הָבִיאוּ צָרֵי אָדָם אֶל מַכּוֹת לֵב אֲנוּשׁוֹת
וִיחִי עוֹד; וְהָיָה גֹאֵל מַרְפֵּא הַנְּפָשׁוֹת —
הֵם חַכְמֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל! חָכְמוֹת עִם קְדֹשׁוֹת
עַד־אֵלֶךְ וְאָן אֲבַקְשֵׁם? יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ
עָלֵימוֹ, וְהוֹד הַלְבִּישֵׁם מִסּוּת נָעֳמֶךָ!

בִּקַּשְׁתִּי בְקַצְוֵי תֵבֵל מִי הוּא רַב־פְּעָלִים?
זֶה חשֵׁב וְזֶה שָׁר נֵבֶל, זֶה נֹשֵׂא מְשָׁלִים,
מִתְחַכְּמוֹת לְכֻלָּם — הֶבֶל, לְךָ, יוֹסֵף — חֲבָלִים;
יַעֲרֹף לִקְחֲךָ כַּגֶּשֶׁם, כִּי אֵל חִכְּמֶךָ,
וּכְשָׁאוּל בְּמוֹרֵי לֶשֶׁם יָקִים נָאֳמֶךָ!

מָעוֹן, אֲשֶׁר הַכֹּל בְּיָדוֹ, וְחֶפְצוֹ עֹשֶׂה בְּכָל־יְצוּרָיו,
דַּבֵּר עֲלֵי־לֵב אָב נִכְאָב, יְרֵא שִׁמְךָ מִנְּעוּרָיו,
רוּחַ תַּנְחוּמִים עוֹרֵר עָלָיו, וַיַּעֲבֹר בֵּין בְּתָרָיו,
הוֹרֵה חֲמוּדוֹ יִרְאָתְךָ, לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ הוֹרָיו,
עוֹדֶנּוּ נַעַר אֹתָהּ הֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ לְיִצְחָק!

*

שִׁירֵי יְדִידוּת

1

לְרַבִּי שְׁמוּאֵל בֶּן־נָאמִע

גָּבְהֵי שְׁחָקִים אֶל־הֲדֹם נִכְנָעוּ, אוֹ הָאֲדָמוֹת אֶל־זְבֻל נָגָעוּ?
קָרַב אֱנוֹשׁ אֶל־מַלְאֲכֵי עֶלְיוֹן, עֲדֵי עָמַד עֲלֵי סוֹדָם וְלֹא יָדָעוּ!
הַהוּא שְׁמוּאֵל בֵּין מְתֵי חָכְמָה לְאִישׁ נֶחְשָׁב, וּבִלְעָדָיו שְׁוָרִים נָעוּ;
מַטֶּה אֱלֹהִים הוּא, וְהוּא מוֹפֵת וְאוֹת בַּדּוֹר, וּמַטּוֹת הָאֱלִיל נִגְדָּעוּ;
דַּלְתֵי תְבוּנוֹת נִפְתְּחוּ עַל־פִּיו בְּלִי יִיגַע, וּבִלְעָדָיו לְרִיק יָגָעוּ;
הַהוּא מְאַשֵּׁר עִבְרֵי דֶרֶךְ עֲלֵי־ יֹשֶׁר, וּבִלְעָדָיו כְּשֵׂיוֹת תָּעוּ!
בֹּאוּ לְגַן־עֵדֶן, מְתִים, וּגְעוּ בְּעֵץ דַּעַת וְעֵץ חַיִּים, וְאַל־תִּשְׁתָּעוּ,
עוּשׁוּ וּבֹאוּ, תִּמְצְאוּ דַעְתּוֹ מְקוֹר חַיִּים, וּבִלְעָדָיו כְּדֹב תִּפְגָּעוּ;
בֹּאוּ, רְעֵבִים, לַתְּבוּאֹת, לַחֲמוּ לֶחֶם חֲמֻדוֹת עַד־אֲשֶׁר תִּשְׂבָּעוּ,
בֹּאוּ, צְמֵאִים, שַׁאֲבוּ מִמַּעְיְנוֹת שִׂכְלוֹ, לְיָמִין גַּם־שְׂמֹאל נָבְעוּ!
צָדְקוּ שְׂפָתָיו, כִּי־בְרוּחָם בֶּאֱמֶת יָמִית בְּנֵי־רֶשַׁע, וְלֹא רָשָׁעוּ;
בּוֹ יִשְׂמְחוּ אַנְשֵׁי שְׂמָחוֹת, אִם שְׁמוֹ שָׁמְעוּ אֲבֵלֵי לֵב — וְהִשְׁתַּעְשָׁעוּ;
טֹבוּ וְהֵטִיבוּ בְמַנְעַמָּיו בְּנֵי יָמִים לְכָל־רֵעַי, וּבִי פָּשָׁעוּ!
לָמָּה לְמַטָּרָה בְּשָׂרִי נִתְּנוּ, וַיִּדְרְכוּ קֶשֶׁת וְחֵץ תָּקָעוּ?
בָּאוּ שְׁנוֹת רָעָה, וְחָלְפוּ כָל־יְמֵי אֹכֶל, וְהֵם כַּשִּׁבֳּלִים נִבְלָעוּ!
הִתְחַבְּרוּ עֲלֵי גְדוּדֵי הַגֹּדֶד, חָנוּ סְבִיב לִבִּי וְלֹא נָסָעוּ,
עִמִּי בְּחָזְקָה נִלְחֲמוּ, וָאֶזְחֲלָה פֶּן־אֶגְוְעָה טֶרֶם אֲשֶׁר יִגְוָעוּ,
וַיֹּאחֲזוּ גָרוֹן לְעֻנּוּתִי בְּאַף, וַיִּתְּצוּ בֵיתִי וְשִׁמְרָיו זָעוּ;
יִפְעוּ יְלָדַי עֵת הֲדוּרִים אֲהַלֵּךְ, נֶהְפַּךְ שְׁמִי לַהֲדַר וְעִירִי פָּעוּ,

מַה־לָּךְ, תֵּבֵל, תְּסִיתֵנִי לְהֶבֶל?
תְּנִי אוֹ לְקְחִי — אֲנִי עוֹד לֹא־אֲקַבֵּל!
אֵיךְ אֶשְׂמַח עַל־זְמָן אוֹ אֶתְאַבֵּל?
מְעַט אֶשְׁכְּנָה בָךְ — יְנַשֵּׂא אוֹ יְנַבֵּל,
יַעֲלֶה אוֹ יוֹרִיד, יַשְׁקִיט אוֹ יַחֲרִיד,
וְאֶעֱבֹד אוֹ אָרִיד — הַמָּוֶת יַפְרִיד
בֵּינִי וּבֵינֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

*

על־מות לַבֵּן

אֲבִי הַבֵּן קְרַב לְסַפֵּר, כִּי אֵל מִמְּךָ רַחַק
אֶת־בִּנְךָ אֶת־יְחִידְךָ אֲשֶׁר אָהַבְתָּ, אֶת־יִצְחָק!

אֲנִי הַגֶּבֶר רָאָה שֶׁבֶר, וּמְשׂוֹשׂוֹ גָּלָה,
הָהּ, פֻּקַּדְתִּי פְּרִי בִטְנִי וְעַל־לִבִּי לֹא עָלָה,
כִּי־חָשַׁבְתִּי לְעֵת זִקְנָה הֱיוֹתוֹ לְרֶוַח וְהַצָּלָה!
אַךְ לָרִיק יָגַעְתִּי וְיָלַדְתִּי לַבֶּהָלָה,
כִּי־אֵיךְ יִשְׂמַח לִבִּי — וַיִּגְוַע וַיָּמָת יִצְחָק!

בָּכֹה אֶבְכֶּה בְּכָל־רֶגַע וְאֶשָּׂא נְהִי נִהְיָה,
בְּזָכְרִי זֶה שָׁלֹשׁ שָׁנִים מוֹתוֹ בְּאֶרֶץ נָכְרִיָּה —
וְצֵאתוֹ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וְנַפְשִׁי עָלָיו הֹמִיָּה,
עַד־שֶׁהֲבֵאתִיו אֶל־בֵּיתִי לַיְלָה וְיוֹמָם בּוֹכִיָּה;
כַּמָּה תְלָאוֹת מְצָאוּנִי — וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק!

רֵעַי הַרְפּוּ מִמֶּנִּי, אִם־תְּנַחֲמוּנִי — תְּנִיעֻנִי,
מַחְמַל נַפְשִׁי אַל־תִּזְכֹּר וּשְׁמוֹ אַל־תַּשְׁמִיעֻנִי,
גַּחַלְתִּי אֲשֶׁר נִשְׁאֲרָה־לִּי כִּבָּה זְמָן — וְאִם יְרוֹעֲנִי!
שְׁמָמוֹת עוֹלָם הֱשִׁמַּנִי וַיִּקַּח מַחְמַד עֵינִי,
כָּלָה שְׁאֵרִי וּלְבָבִי — כַּאֲשֶׁר כִּלָּה יִצְחָק!

וּתְבַקְשִׁי וְאֵינֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

בְּתַאֲוָה דָבַקְתְּ, אֲשֶׁר־הִיא אֹיַבְתֵּךְ,
וְלֹא־הִתְבּוֹנַנְתְּ, כִּי־תִקְרַב עִתֵּךְ;
יֵינָהּ יוֹנֵךְ וְגַם־פִּתָּהּ תְּפַתֵּךְ,
עַד יִיעֲפוּ אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֵּךְ,
וְנֹשְׂאֵי כֵלַיִךְ יִהְיוּ עָלַיִךְ,
וְיָשׁוּב אֵלַיִךְ גְּמוּל מַעֲלָלָיִךְ;
הָסִירִי יֵינֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

רַב־לָךְ לִדְרֹשׁ אֶת־אֲשֶׁר תַּעֲזֹבִי,
אֶל־טוּב אֲדֹנָי תִּנְהֲרִי אִם־תֹּאבִי;
אֵיךְ תַּהְפֻּכוֹת בְּלִבֵּךְ תַּחְשְׁבִי,
פְּעָמִים תְּשׁוֹבֵבִי וּפַעַם תָּשׁוּבִי,
אִם אַחַת לְקוֹנֵךְ — וְרַבּוֹת לִרְצוֹנֵךְ?
וְאֵיךְ יִתֹּם עֲוֹנֵךְ, וְהַשָּׂטָן לְשִׂטְנֵךְ
יַעֲמֹד עַל־יְמִינֵךְ?
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

הֵחֵל זְמַן בָּךְ, לְעָמָל נִדַּחַתְּ,
לִבְנוֹת וְלִקְנוֹת — וְעוֹדֵךְ לֹא־נַחַתְּ!
הַכֹּל יִכְלֶה — וְעַל־מֶה בָטַחַתְּ?
הֲלֹא בְתַעֲנוּגֵךְ שִׁבְרֵךְ לָקַחַתְּ!
לְאֵל חַי אַתְּ אָמָה לְעָבְדֵהוּ, וְלָמָּה
עָבַדְתְּ הָאֲדָמָה? שׁוּבִי וּדְעִי מַה־
תֹּאמְרִי לַאדֹנֵךְ —
וְאֵיךְ עַל־זֶה לֹא־פָקַחַתְּ עֵינֵךְ?

תּוֹכֵחוֹת

1

אֵין מִלָּה בִלְשׁוֹנִי מִפְּנֵי כֹּבֶד זְדוֹנִי,
בְּגִבְרָאֵךְ מִי־אֲנִי, כִּי־תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנִי?
אֵי־מִזֶּה בָאת, יְחִידָה, וְאָן תֵּלְכִי בְּלֹא צֵדָה,
וַתַּחֲלִיפִי חַי בְּמֵת — אֵיךְ תֹּאמְרִי לֹא נִטְמֵאת?
בִּינִי בְעוֹדֵךְ, שֶׁכְּבָר נִזְהַרְתְּ, כִּי־בְדִין דְּבַר
שְׂפָתַיִם אַךְ לְמַחְסוֹר, הֲרֹב עִם־שַׁדַּי יִסּוֹר?
רְאִי, כָּל־חֶמְדַּת תֵּבֵל רֹאשָׁהּ וְסוֹפָהּ הֶבֶל,
וְלֶעָמֵל אֵין בִּינָה — וְעַתָּה הִשָּׁמְרִי נָא!
הַגְּוִיּוֹת כִּשְׁמָלוֹת בְּאוֹר הַיּוֹם מְגוּלָּלוֹת,
וּבְלַיְלָה, עֵת מְנוּחָה, נִבְלָתָם כַּסּוּחָה!
מִמָּרוֹם שֻׁלַּחַתְּ — מְקוֹמֵךְ אֵיךְ שָׁכַחַתְּ?
בְּטֶרֶם יָבֹא עִתֵּךְ, שׁוּבִי אֶל־גְּבִרְתֵּךְ!
עוּרִי לִרְצוֹת תֻּמֵּךְ, כַּאֲשֶׁר תִּשְׁתִּי — יְרִימֵךְ,
בְּמָשְׁלֵךְ בְּיֵצֶר נִשָּׂא, שְׁתַּיִם רָעוֹת עָשָׂה:
זָנַח מְקוֹם חַיֵּיהוּ וְהָלַךְ אַחֲרֵי תֹהוּ;
וְאַחֲרָיו לִבּוֹ אֵיךְ סָר, וְהוּא יָמוּת בְּאֵין מוּסָר!
רַחֲקִי מִמֶּנּוּ סֶלֶף, וְאֵל יִתֶּן־לָךְ חֵלֶף
שִׁבְתֵּךְ בְּקֶרֶב אֹבְדִים — מַהְלְכִים בֵּין הָעֹמְדִים.
אָבִי, אַל־תֶּהְדְּפֵנִי, בְּנֹאד הַגּוּף אָסְפֵנִי,
וְאִם בְּחֶטְאִי כָשַׁלְתִּי — לְךָ אֲדֹנָי הוֹחָלְתִּי!

2

אִם־לֹא תֵדְעִי נַפְשִׁי אַחֲרִיתֵךְ,
קְחִי־לָךְ מוֹפֵת וְאוֹת מֵרֵאשִׁיתֵךְ:
הֶבֶל יְסוֹדֵךְ וְעַל־תֹּהוּ בְּנוֹתֵךְ,
בּוֹאֵךְ כְּצֵאתֵךְ וְחַיַּיִךְ כְּמוֹתֵךְ,
וְלָמָּה תִרְגְּעִי וְרוּחַ־שָׁוְא תִרְעִי?
פְּנִי־לָךְ, כִּי־תִסְעִי כְּמוֹ־אֹהֶל רֹעִי,

פִּזְמוֹן

אֶל־בֵּית הַמֶּלֶךְ   לָבוֹא נִקְרֵאתִי,
רְעָדָה אֲחָזַתְנִי,   כִּי־פִיהוּ מָרִיתִי,
אֲדֹנָי, שָׁמַעְתִּי   שִׁמְעֲךָ יָרֵאתִי!

בַּמָּה, יְחִידָתִי,   לְהִתְנַצֵּל תּוּכְלִי,
יוֹם עַל־כַּף מֹאזְנֵי   הַמִּשְׁפָּט תַּעֲלִי?
מַה־תְּלוּנִי? וְאֵל   בְּיָדֵךְ שָׂם כֵּלִי
לְהֵיטִיב — וְתַרְשִׁיעִי,   בְּהֶבֶל תֶּהְבָּלִי,
בְּלִבֵּךְ לֹא־תַחְשְׁבִי,   בְּשִׂכְלֵךְ לֹא־תַשְׂכְּלִי
לֵאמֹר: מַה־זֶּה־לִּי,   וְלָמָּה נִבְרֵאתִי?!

רָצִית לָלֶכֶת   אַחֲרֵי תַאֲוָתֵךְ,
תִּתְעַנְּגִי פֹּה, וְלֹא   זָכַרְתְּ אַחֲרִיתֵךְ,
יוֹם אֵל יַפְרִידֵךְ   מֵעַל גְּוִיָּתֵךְ,
וְאֶל־חֵיקֵךְ יָשִׁיב   תַּגְמוּל פְּעֻלָּתֵךְ,
כִּי־בְסֵפֶר רָשׁוּם   חֲקֻקָה אַשְׁמָתֵךְ —
הַיּוֹם לְעֻמָּתֵךְ   נְתִיב־תֹּם הוֹרֵיתִי!

הָלַךְ דְּבַשׁ רָאִית   בִּגְוִיַּת אַרְיֵה —
אָכַלְתְּ וַתִּטְמְאִי,   וְלֹא־אָמַרְתְּ: אַיֵּה
אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט,   יוֹם יֶאֱסֹף גּוֹיֵי
הָאֲרָצוֹת לַדִּין   וְהַמֵּתִים יְחַיֶּה?
וַתֹּאמְרִי בְלִבֵּךְ:   אוּלַי לֹא־יִהְיֶה!
אֶדְרשׁ מֵאֲנִיֵּי   לִבִּי — וּבָרִיתִי!

מַרְאוֹת עֵינַיִךְ   בִּשְׁאוֹל יַשְׁלִיכוּךְ,
וְתַאֲוֹתַיִךְ לְדֶ־   רֶךְ רַע יַדְרִיכוּךְ,
לֹא יוֹעִילוּךְ, אֲבָל   לְתֹפֶת יוֹלִיכוּךְ,
מְקוֹם נַחֲלֵי כִידוֹ־   דֵי אֵשׁ יַתִּיכוּךְ,
וּמְאֹרַת חֲלָלַיִךְ   בְּמִשְׁפָּט יַחְשִׁיכוּךְ,
תִּנָּחֲמִי וְתֹאמְרִי: אוֹי כִּי־נִטְמֵאתִי!

*

מַה־טּוּב גְשֹׁא בְּשִׁבְי שְׁבָא   לַעַג, וּבוּז בּוּז וַאֲרָם,
לֹא עַל־גְּמוּל יָד רְהַבָה —   כִּי אִם־לְחֵשֶׁק רַב וְרָם.
לַעֲבֹד לְשִׁמְךָ אֶתְאַבָּה,   עֲבֵד לְאֵל זָר יָחֳרַם!
יִגָּל וְיִפָּתֵר חֲלוֹם   אֶל־בֵּן מְכִרְתּוֹ, וַהֲלֹא
דַּי־לוֹ סְתוֹם קֵץ וַחֲתוֹם —   יַעֲלֶה וְיָבֹא גֹּאֲלוֹ!

*

סְלִיחָה

אֶשְׁתַּחֲוֶה אַפַּיִם אַרְצָה, כִּי אֵין לְמַטָּה מִמֶּנָּה,
אֶתְנַפֵּל לִפְנֵי עֶלְיוֹן, גָּבֹהַּ עַל־כָּל־גְּבֹהִים.
בַּמָּה אֲקַדֵּם פָּנָיו? כִּי אִם־בְּרוּחִי! הֲלֹא־הִיא מֵאִתּוֹ,
בְּמִבְחַר גּוּפָתִי הוּא יְחַיֶּהָ — וְאֵין לְאִישׁ נִכְבָּד מִנַּפְשׁוֹ.
רֹאשׁ וְסוֹף אֵין לִגְדֻלָּתוֹ — וּלְשׁוֹנִי אֵיךְ תְּגַדְּלֶנּוּ?
רָחוֹק רָחוֹק מִשְּׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְקָרוֹב קָרוֹב מֵעַצְמִי וּבְשָׂרִי!
הִנֵּה־בָאתִי לְךָ אֱלֹהַי, כִּי־אֵין מוֹעִיל זוּלָתֶךָ;
הֲלֹא כָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ כֻּלָּם נִבְרָאִים כָּמֹנִי,
מֵהֶם אֵיךְ אֶדְרֹשׁ תְּשׁוּעָה — וּתְשׁוּעַת כָּל־יָצוּר כָּזָב!
מָנוֹס אַיִן לַעֲבֶד בִּלְתִּי לַאֲשֶׁר קָנָהוּ! —
מָה אַחְשְׁבָה לָדַעַת? וְיָדַעְתִּי כִּי־לְהֵיטִיב לִי בְרָאתָנִי.
מִסְפָּר עָצְמוּ חֲסָדֶיךָ — וּמֵחוֹל הַיָּם חַטֹּאתָי.
עַיִן אֵיךְ אֶשָּׂא אֵלֶיךָ? וְהִיא־גַם־הִיא חָטָאָה.
עוֹד מַה־יַּעֲנוּ שְׂפָתַי? גַּם־הֵמָּה הִרְשִׁיעוּ!
זְדוֹן לִבִּי עָשָׂה לְנַפְשִׁי אֲשֶׁר אוֹיֵב לֹא־יוּכַל עֲשׂהוּ,
זַלְעָפָה אֲחָזַתְנִי מִמֶּנּוּ — אוֹי־לִי כִּי־מָרִיתִי!
רַע יִצְרִי הִתְעַנִי, כִּי לֹא־הָיָה רְצוֹנִי לְהַכְעִיסֶךָ,
רָעוֹתַי לִי לְבַדִּי הֵרֵעוּ — וְאַתָּה לְבַדְּךָ תַּעֲשֶׂה חָסֶד!
הוֹדִיעֵנִי דֶרֶךְ יוֹעִילֵנִי, כִּי כֹל יָדַעְתִּי אַתָּה הוֹדַעְתָּנִי.
הִשְׁמַעְתִּי דִבְרֵי לִבִּי לְאָזְנַי — וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמָיִם!

*

מַחְסִי, כְּאֵב מַחֲצִי רַפֵּא תְרַפֵּא, חֵיל!
הָסֵר חָמָס לְחַצִּי, יֵשׁ אֹהֲבֵי הַנְחֵל,
כִּי מוֹעֲדִים וַחֲצִי מוֹעֵד פְּדוּת אוֹחֵל,
קוֹרֵא בְשִׁמְךָ עֲנֵה, עֵדֶר מְכַרְתּוֹ קְנֵה,
גָּדֵר הֲרַסְתּוֹ בְּנֵה, חֵדֶר נְטַשְׁתּוֹ חֲנֵה,
חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי!

*

גְּאֻלָּה

אֶחְשֹׁק וְלֹא אֵדַע מְקוֹם עֹפֶר וְסֵתֶר אָהֳלוֹ,
מִי־לִי וְיוֹרֵנִי הֲדֹם רַגְלָיו וּמִדְרַךְ נַעֲלוֹ?

בֵּינוֹת צְלָעַי גֶּחָלֵי חִשְׁקוֹ כְּתַנּוּר יִבְעֲרוּ,
לִשְׁטֹף לְחָיַי נַחֲלֵי עֵינַי כְּיַמִּים יִסְעֲרוּ;
יֹדְעַי כְּאֵב לֵב נֶחֱלֶה עַל־לֵב קְשֵׁה־יוֹם דַּבְּרוּ,
אַחְלַי שְׂאוּ אֵלָיו שְׁלוֹם נִדְרָשׁ לְמִי לֹא־שְׁאָלוֹ,
יֵלֵךְ לְנוּדוֹ וַהֲלֹם יִלְאֶה סְבֹל עֹל סֻבֳּלוֹ!

רִיבוֹת שְׂפַת מֵרִיב אֲנִי אֶשְׁמַע — וְלִי מַה־מָּתְקוּ;
אִם בַּשְּׁבִי אֶרְאֶה עֳנִי, אוֹ בִי צְעִירִים יִשְׂחֲקוּ —
עוֹד קַט מְעַט וּלְמַעֲנִי רַחֲמֵי יְדִיד יִתְאַפְּקוּ,
יִקְרָא בְקוֹל: „יִקְרַב הֲלֹם נָא לַעֲבֹד שֵׁם פָּעֳלוֹ!“,
יִבְנֶה בְּאַבְנֵי יַהֲלֹם כִּסְאוֹ, וְתַחַשׁ יִנְעֲלוֹ!

הָעָם קְנִיתוֹ נַחֲלָה, הַבֵּן קְרָאתוֹ בֶּן־בְּכוֹר,
יַד לַעֲגִים בּוֹ מֻשְׁלָה, יִשְׂבַּע בְּחֶרְפָּה מַמְרוֹר,
יִזְעַק לְרֹב הַמַּחֲלָה: „אָבִי חֲסָדֶיךָ זְכוֹר!
זָכְרָה אֱלֹהַי לִי בְּתֹם לֵב, זַךְ וְיָשָׁר פָּעֳלוֹ,
וּזְכֹר אֲדֹנָי לֶאֱדוֹם יוֹם זָר וּמוּזָר מַעֲלוֹ!“

הֵיכַל יְקָרוֹ נָתַן בְּיַד כָּל־צַר לְהַבְעִיר,
וּבְנוֹ בְכוֹרוֹ גָּלָה אֱלֵי קֵדָר וְשֵׂעִיר,
וּלְמוּל דְּבִירוֹ מִקְדָּשׁ מְעַט יִבְנֶה בְּכָל־עִיר,
יַעֲלֶה וְיָבֹא שָׁמָּה וְיַגִּיד כָּל־לְבָבוֹ!

מָעוֹן, הַמְקֻרֶה אֶחָד לְנֶאֱמָנִים וְשׁוֹנִים?
תֶּאֱנַף בִּמְרֶה, תִּשְׁמֹר אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֱמֻנִים,
תַּשְׁקִיף וְתֵרֶא כִּי־חֹק נְתָתוֹ לוֹ לְפָנִים
הוּא לֹא־עֲזָבוֹ, כִּי־אַהֲבַת נַפְשׁוֹ אֲהֵבוֹ!

*

זוּלָת

„אֹמַר לְצָפוֹן: תְּנִי חֵילִי וְצִבְאוֹתָי,
תֵּימָן, שְׂאִי אֶת־בְּנִי לִשְׁכֹּן בְּחַצְרוֹתָי,
וִימִין אֲדֹנָי, בְּנִי בֵּיתִי וְחוֹמוֹתָי,
יַעֲלֶה וְיָבֹא בְעִיר עָנִי וְרֹכֵב בְּעִיר,
וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַדְּבִיר אָבוֹא בְכִנּוֹר וְשִׁיר
לַעֲבֹד עֲבֹדָתִי!

בָּאוּ יְמֵי־גִיל וְלֹא יִכְלוּ יְמֵי עוֹלָם,
יִהְיוּ יְגוֹנִים כְּלֹא הָיוּ וְכָל־חֵילָם,
כִּי־מִשְׁכְּנוֹת אָהֳלוֹ יִבְנֶה עֲלֵי תִלָּם
הַדּוֹד, אֲשֶׁר נָאֳמוֹ נֹפֶת וּמָן טַעֲמוֹ,
נוֹרָא וּפֶלְאִי שְׁמוֹ, יַעֲשֶׂה לְהַפְלִיא בְּמוֹ
תִשְׁבִּי וְאֶפְרָתִי!'

„רַעְיָה, צְאִי מִשְּׁבִי לִצְבִי וְלַעֲטָרֶת,
כִּימֵי נְעוּרִים שְׁבִי בִּיקָר וְתִפְאָרֶת,
כִּצְבִי לְאֶרֶץ צְבִי שׁוּבִי מְפֻזֶּרֶת!"
‚יִגְדַּל כְּבוֹד אַחֲרִית, יִדַּל מְחַלֵּל בְּרִית,
כִּי מַאֲרִיךְ מַעֲנִית יִקַּח בְּיָדוֹ חֲנִית,
וַאֲנִי — תְפִלָּתִי!

מְאוֹרָה

אֶשָּׂא עֵינַי לְכָל־דֶּרֶךְ: אָן מִלְּפָנַי, אָן דּוֹדִי בָרַח?

בָּרַח דּוֹדִי וּבִכְרוּבִי שָׁכַן כְּבוֹדוֹ,
מִי־יִתְּנֵנִי יְמֵי טוּבִי מוּתִי בְיָדוֹ —
טֶרֶם בֹּא צַר וַיִּרְדֶּה בִי מֵאָז, וְעוֹדוֹ
עַל־בָּמוֹתַי בְּאַף דֹּרֵךְ — כֹּחִי בְמָתְנַי עָלַי לָטֹרַח!

רַד־לִי הַיּוֹם אֲשֶׁר שָׁאוּ עָרֵי תְהִלָּה,
סָפוּ חַיִּים וְנִדְכָּאוּ רָאשֵׁי סְגֻלָּה,
חָלְפוּ יָמַי וְלֹא־בָאוּ יְמֵי גְאֻלָּה,
קָצְרָה נַפְשִׁי בְּרֹב אֹרֶךְ מִסְגֵּר, וְעֵינַי תָּמִיד לָאֹרַח!

„מִי הִשְׁלִיכֵךְ בְּתוֹךְ זָרִים? הֲלֹא עֻנֵּךְ!
שׁוּבִי אֵלַי, וְהֵן אָרִים נִסִּי לְעֵינֵךְ,
מִפְּנֵי יִרְעֲשׁוּ הָרִים — אָבוֹא לְמַעֲנֵךְ,
קוּמִי אוֹרִי כִּי־בָא אוֹרֵךְ, וּכְבוֹד אֲדֹנָי עָלַיִךְ זָרַח!"

*

אַהֲבָה

אֶל־אֵל וְטוּבוֹ יִפְחַד וְיִנְהַר עַם קִרְבוֹ!

בֹּגֵד יְדַמֶּה כִּי־אֵין צֳרִי עוֹד לַנְּגוּעִים
לָעַד, וְחַכְמֵי גוֹיִם יְשִׂיחוּן תַּעֲתֻעִים;
מַה־תִּשְׁאֲלוּ מָה הָיָה לְיֶלֶד שַׁעֲשׁוּעִים?
אָבִיו עֲצָבוֹ — וְיָצוּ שְׁלוּחָיו לַהֲשִׁיבוֹ!

רָעוּץ בְּמוֹקְשׁוֹ יוֹחִיל לְגֹאֵל חַי מְכָרוֹ,
יָשׁוּב לְקָדְשׁוֹ שֵׁנִית, וְיָשִׁיב שָׁם הֲדָרוֹ,
נִשְׁבַּע בְּנַפְשׁוֹ עַל־זֹאת, וְלֹא יָחֵל דְּבָרוֹ —
הִנֵּה כְתָבוֹ, כַּמָּה נְבִיאִים תְּתַמּוּ־בוֹ!

הֲכִי טוֹב עָשִׂיתָ	וְאָנֹכִי אֶרְשַׁע,
וְחוֹבִי כִּסִּיתָ	וְאֶל־שַׁוְעִי תִשַׁע,
וְאַחַר גִּסִּיתָ	לְבָבִי בָּךְ נוֹשָׁע,
וְחַיַּי גָּאַלְתָּ	וְנַפְשִׁי הִצַּלְתָּ,	מֵעֲזוֹר לֹא־חָדַלְתָּ!

מְרוֹמִים שָׁכַנְתָּ	וְשַׁחִים מָלֵאתָ,
וְכָל־יֵשׁ חוֹנַנְתָּ	וְלַעֲשׂוֹת הִפְלֵאתָ,
וְכִסֵּא כּוֹנַנְתָּ	וְעָלָיו נַעֲלֵיתָ,
וְהַכֹּל פָּעַלְתָּ	וּבַכֹּל מָשַׁלְתָּ	וְעַל־כֹּל גָּדַלְתָּ!

*

אוֹפָן

אָחֲזוּ	אֵלִים פְּנֵי כִסֵּא, כְּבוֹד נָעֳמוֹ
יֶחֱזוּ,	שָׁשִׁים בְּשֹׁכֵן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ!

בִּנְיָנֵי	עוֹלָם כְּמִנְיַן הַסֵּפֶר יֻסְּדוּ,
עִנְיָנֵי	עֶשֶׂר אֲחָדִים מִלְּבַד נִפְרְדוּ,
בָּם בְּנֵי	אֵלִים יִקָּרְאוּ וְהִתְאַחֲדוּ
זוּ בְזוּ,	אַחַר מְסִבּוֹתָם מְסִלּוֹת כְּמוֹ
נִגְרְזוּ,	אִישׁ עַל־עֲבֹדָתוֹ וְאִישׁ עַל־שְׁמוֹ!

רָחֲפוּ	רוּחוֹת כְּבוּדוֹת עַל־מְתִים נִשְׂאוּ,
נִשְׁקְפוּ	אוֹרִים עֲלֵי לִבָּם וְהִתְנַבְּאוּ,
יַחְשְׁפוּ	לָהֶם פְּלִיאוֹת, שֵׁם לְאֵל יִקְרְאוּ,
יִרְמְזוּ	כִּי־בוֹ תְּחִלַּת כֹּל וּבוֹ חִתְּמוֹ,
נִגְנְזוּ	סוֹדוֹת אֱלֹהֵינוּ, אֲדֹנָי שְׁמוֹ!

מִנְּוֵה	קֹדֶשׁ יְהַלְּכוּ קְדֹשִׁים בְּלִי
הַעֲוֵה,	יֵלְכוּ לְזָנָב אוֹ לְרֹאשׁ הַתְּלִי,
נָאֲוֶה	שִׁירָם לְאֵל שָׂם כּוֹכְבֵיהֶם כְּלִי,
יִרְגְּזוּ	אִם־יִדְּמוּ קֶט מִזְּכֹר נָעֳמוֹ,
יַעֲלְזוּ	עֵת שַׁלְּשָׁם קָדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ!

*

5

אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי, בְּשִׁמְךָ אֲשַׁחֲרֶךָּ,
וְזִכְרְךָ פְּאֵר עוֹלָם — וְאֵיךְ פִּי יְפָאֲרֶךָּ?
בְּהִתְבּוֹנְנִי כִּי־סוֹד בְּרוּאִים תְּהִלָּתֶךָ,
לְבָבִי בְּךָ יֶהְגֶּה, לְשׁוֹנִי תְסַפְּרֶךָּ!
רְצוֹנִי לְהִבָּדֵל לְשִׁמְךָ, וְאֵיכָה לֹא
תְחַפֵּשׂ חַדְרֵי־בֶטֶן — וְנִשְׁמַת אֱנוֹשׁ נֵרֶךָ!
הֲלֹא אַתְּ מְעוֹן כָּל־דּוֹר, וְגֵר הִנְנִי עִמְּךָ,
פְּרֹשׂ חַסְדְּךָ עָלַי וְאַל־תַּעֲזֹב גֵּרֶךָ!
מְשׂוֹשִׂי בְךָ תָּמִיד, וְכָל־אַחֲלֵי נַפְשִׁי
הֱיוֹתִי לְעוֹלָם חַי לְמַעַן אֲזַמְּרֶךָּ!

*

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת לְכָל־בָּשָׂר אָתָּה,
וְחָכְמָה בַטֻּחוֹת בְּחָכְמָתְךָ שַׁתָּה,
וְגַם דַּבֵּר צַחוֹת בְּיַד־לָשׁוֹן תַּתָּה,
אֱמֶת כֹּל חוֹלַלְתָּ וּבוֹ לֹא־עָמַלְתָּ, רַק בְּפִיךָ מִלַּלְתָּ!

בְּיָדְךָ עִתּוֹתָי — וּמַה־זֶּה פִּי יַעֲנֶה
וְקָצְרוּ שִׂפְתוֹתָי? וְכָל־רֶגַע הִנֵּה
בְּקִרְבִּי אֹתוֹתָי, וְאָן לִבִּי יִפְנֶה
וְאֹתוֹ הִגְבַּלְתָּ? בְּדָת שֶׁהִנְחַלְתָּ לִי בְרָכָה אָצַלְתָּ!

רְחָבִים וַאֲרֻכִּים חֲסָדֶיךָ עִמִּי,
וְרַעְיוֹנַי רַכִּים וְלֹא־אָבִין גָּלְמִי,
וְעֵת־נוּם וּבְהַשְׁכִּים בְּךָ עָצַם עָצְמִי,
וְעָלַי חָמַלְתָּ וְטוֹבוֹת גָּמַלְתָּ לִי, גְּמוּל לֹא־שָׁאַלְתָּ!

רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־מֵאִיר בֶּן־עֶזְרָא

(נולד בטולִיטולא, חי בקורטובה, ומת ברומא בשנת ד"א תתק"כו, בהיותו כבן ע"ה שנים)

רְשׁוּיוֹת

1

אֶשְׂבַּע בְּעֵת אֶרְעַב לְהַלְּלָךְ, אֶרְוֶה בְּיוֹם לַעֲבֹד לְךָ אֶצְמָא;
בֶּטַח אֲנִי אֶשְׁכּוֹן בְּפַחֲדָתִי מִמְּךָ, וְאֶלְבַּשׁ כִּמְעִיל אֵימָה;
רַמְתִּי בְּיוֹם שַׁחְתִּי לְפָנֶיךָ, אֶשְׁפַּל אֲבָל קַרְנִי בְּךָ רָמָה;
הַרְבֵּה פְדוּת עִמִּי בְּיוֹם עָבְדִי לִשְׁמְךָ בְּנֵי־אָדָם גַּם־בְּנֵי אָמָה —
מֶה עָרְבוּ כָל־עַצְּבוֹתֶיךָ לַלֵּב וְלָרוּחַ וְלַנְּשָׁמָה!

2

אֵיךְ תֶּחֱשֶׁה נַפְשִׁי — וּמַאֲוַיֶּהָ לִהְיוֹת עֲדֵי תִדְבַּק בְּצוּר הֶהְיָהּ!
בָּהּ מַעְיְנֵי חָכְמָה וּמִמֶּנָּה תַּשְׁקֶה קְצִירֶיהָ וְזֶה־פִּרְיָהּ;
רִקְמַת גְּוִיָּתָהּ מְהֻדָּרָה, תִּדְמֶה לְכַלָּה תַּעְדֶּה עֶדְיָהּ,
מַהֲלַל אֱלֹהֶיהָ יְסַפֵּר דּוֹר אֶל־דּוֹר, וְעַם נִבְרָא יְהַלֶּל־יָהּ!

3

בְּדָת־אֵל אֶדְבְּקָה חַיֵּי בְשָׂרִי, אֲקַוֶּה מֵעֲדָנֶיהָ תֵּת שְׂכָרִי,
בְּגַן־עֶדְנָהּ לְהִתְעַדֵּן רְצוֹנִי, וְעִתּוֹת צִמְּאוֹנִי הִיא נְהָרִי!
רְאִיתִיךָ בְּעֵין הַלֵּב וְאַחַר בְּתוֹרָתְךָ, בְּכֹחַ נֶאְדָּרִי!
הֲבִינֵנִי עֲשׂוֹת דֶּרֶךְ נְכוֹחָה, אֲגַדֶּלְךָ — וְאַתְּ תַּגְדִּיל הֲדָרִי;
מְרוֹמִים וַהֲדוֹמִים לֹא־יְכִילוּן שְׂאֵת גָּדְלָךְ, וְאַף כִּי מַאֲמָרִי!
חֲסוֹת בָּךְ אִוְּתָה נַפְשִׁי בְּעוֹדָהּ, וּבְשִׁחוּתִי שִׁמְךָ שַׂמְתִּי הֲדָרִי!

4

אֶבְטְחָה עַל־פָּעֳלִי עַד־אֶגְוָעָה, אֶשְׁכְּבָה בֶטַח וְלֹא־אֶתְרָעֲעָה,
בּוֹ לְבַדּוֹ אֶעֱמֹד לֹא־אֶפְשָׂעָה, אֶגְבְּהָה בִשְׁמוֹ וְלִשְׁמוֹ אֶכְרְעָה,
רַחֲמָיו רַבִּים, וְנַפְשִׁי יָדְעָה כִּי־תְחִי עוֹד אִם בְּקֹלוֹ שָׁמְעָה,
מַחֲזֶה פָּנָיו בְּמַעֲשָׂיו אֶפְגְּעָה, הֵן תְּמוּנָתוֹ בְּהָקִיץ אֶשְׂבְּעָה!

רַבִּי חִיָּיא בֶּן־אַלְדַּאוּדִי

(בקשטיליא, מת ד"א תתקי"ד)

קְדֻשָּׁה

נָּבְהֵי שָׁמַיִם לְךָ כִסֵּא כָבוֹד,
וּגְבוּלוֹת אֶרֶץ הֲדַם מַלְכוּת וְכָבוֹד —
אֵלֶּה יָעִידוּ אֶת כָּל־הַכָּבוֹד,
וְאֵלֶּה יַגִּידוּ לְמִי זֶה הַכָּבוֹד:
אֲדֹנָי צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד!

גָּבְהֵי שָׁמַיִם תְּצוּבֵי אֵשׁ וְרוּחַ,
הָרוּחַ בָּאֵשׁ וְהָאֵשׁ בָּרוּחַ,
הַלַּהַב לִבְרָק וְלָעוּף הָרוּחַ,
הַכְּרוּב לַמֶּרְכָּב נָכוֹן לְכָל־רוּחַ,
זְבָדָם טוֹב זָבַד: שְׁכֶם אֶחָד לַעֲבֹד!

וּגְבוּלוֹת אֶרֶץ יַבֶּשֶׁת וּמָיִם,
עֲבָדֶיהָ לְךָ רַבָּה וְרַחֲבַת יָדַיִם,
כִּי יַד הַמַּלְכוּת מִכָּל־אֲגַפַּיִם,
מֵעִמְקֵי אֶרֶץ וּמֵרוּם שָׁמַיִם —
רַק אַתָּה תַעֲמֹד וְהֵם יֹאבְדוּ אָבֹד!

גָּבְהֵי שָׁמַיִם אֲיֻמִּים יִלְהֲבוּ,
לִפְנֵי הַכָּבוֹד לָנֶצַח נִצָּבוּ,
וְהִתְנוֹצְצוּ וָרָצוּ, וְהִתְפַּלְּצוּ וָשָׁבוּ,
וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה לְהַקְדִּישׁוֹ וְנָבוּ:
בְּנֵי אֵלִים הָבוּ לַאדֹנָי כָּבוֹד!

רַבִּי דָּוִיד בֶּן־אֶלְעָזָר בֶּן־בַּקּוֹדָה

(בספרד, לערך ד״א תתק״י)

תְּחִנָּה

אֲדֹנָי!

דְּאָגָה שָׁבְרָה לִבִּי,   וּמִכֹּבֶד עָצְבִּי
חִשַּׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם,
וָאֲדַבְּרָה בְּצַר רוּחִי,   גַּם־הַיּוֹם מְרִי שִׂיחִי:
מִי־יִתְּנֵנִי כְּיַרְחֵי־קֶדֶם!
יָדִי נִגְּרָה וְלֹא תִדְמֶה,   וְנַפְשִׁי עָלַי תֶּהֱמֶה
כִּי־אֶזְכְּרָה מִקֶּדֶם;
דִּמְעָתִי שִׂימָה בְנֹאדֶךָ,   וְהַפְלֵה כַּיּוֹם חֲסָדֶיךָ,
מְעֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם!
בְּעָנְיִי כִּמְעַט אָבַדְתִּי,   לוּלֵי שִׂבַּרְתִּי וְהוֹחַלְתִּי
לָרֹכֵב בִּשְׁמֵי שְׁמֵי־קֶדֶם;
רַחוּם, פְּקֹד גֶּפֶן זֹאת,   וְלָמָּה מְצָאַתְנוּ כָּל־זֹאת —
וֵאלֹהִים מַלְכִּי מִקֶּדֶם?
אַיֵּה הֲמוֹן רַחֲמֶיךָ שֶׁמַּעְנוּ,   אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־לָנוּ
פֹּעַל־פָּעַלְתָּ בִימֵיהֶם בִּימֵי קֶדֶם?
לָמָּה אִירָא בְּעֵת צָרָה,   מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה,
הֲלוֹא אַתָּה מִקֶּדֶם?!
עַד־אָן בְּגָלוּת אֶטְבָּעָה,   וְאֹיֶבֶת הָרְשָׁעָה
עַלִּיזָה מִימֵי־קֶדֶם?
זְכֹר חָזוֹן הִשְׁמַעְתָּ,   וְחֶסֶד אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ
לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם,
רְאֵה בָּעֳנִי עַמֶּךָ,   וְהָפֵר כַּעַסְךָ וְזַעְמֶךָ,
זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶדֶם,
לְצִיּוֹן בִּרְצוֹנְךָ הֵיטִיבָה,   הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה
חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם!

13

לֹא מִשְׁבָּא הָעָתָק, כִּי מִשְּׁדֵי בָצִיר,
טַעְמוֹ כְּמָן יִמְתָּק — וִיהִי לְמַרְפֵּא צִיר!

לֵיל הַנְּדֹד חָשְׁכִּי, לֵיל לֹא לְטָשָׁהוּ
סַהַר, וְאֶת־דַּרְכִּי עַד־בּוֹשׁ נְטָשָׁהוּ;
הַאִם צְבִי — מַלְכִּי בִּכְלוּא חֲבָשָׁהוּ?
וַיֹּאמְרוּ: לֹא, כִּי פַּחַד לְבָשָׁהוּ
נֶגֶד פְּנֵי יִצְחָק, שַׂר זָהֳרוֹ בָהִיר,
לַשְּׁאֵלִים יִצְחָק, וּלְהַעֲנִיק מָהִיר!

אָמִיר יְפֵה קוֹמָה, עָב טַל בְּיוֹם צָמָא,
דִּבְרָתְךָ חַמָּה, מִשְׂרָתְךָ אֵימָה,
עַל־הַזְּמָן רוֹמָה לֵאמֹר: „אֲנִי חוֹמָה“,
כִּי יָד לְךָ שׁוֹמָה עַל־מַעֲלוֹת כִּימָה;
דּוֹדִי קְרַב וּרְחַק — אוֹר זִכְרְךָ יַזְכִּיר,
הֵילֵל בְּרוּם שַׁחַק מִי לִי אֲשֶׁר יַכִּיר?

אִמְרוּ לְכָל־הֵלֶךְ, יִיגַע בְּעַד חֶפְצוֹ,
מִשּׁוּט בְּכָל־פֶּלֶךְ בֵּית אַחֲוָה לִמְצֹא,
אֶל־מִשְׁכְּנוֹתָיו לֵךְ וּבֹא מְלוֹן קִצּוֹ,
וּכְלֵי נְדֹד הַשְׁלֵךְ, כִּי נָעֲמָה אַרְצוֹ;
דע קטעך אלאפק יא אוג אלצדר
וערג עלי יצחק סליל מוהאגר!

לוּ עָנְתָה־בִּי שְׂפַת מַצְפּוּן לְבָבִי, אֲזַי בָּא עַד־תְּכוּנַת אֲהָבָיו בּוֹ וְאַוָּתִי!
רַקַּם כְּתָבוֹ וּבָא רָצוּף צְפוּן אַהֲבָה, תִּקְטַן הֱיוֹת בַּעֲדוֹ נַפְשִׁי גְּמוּלָתִי,
פָּנָיו כְּלֶחְיוֹ וּפוּךְ טוּרָיו כְּלֵב חֹמְדָיו, מִלָּיו צְרוּפִים כְּפָז, זַכִּים כְּאַהֲבָתִי,
נֹפֶךְ רְשָׁמָיו וּמִנֹּפֶת טְעָמָיו וְרוּ־ חוֹת מָר־דְּרוֹר נִפְּפוּ טוּרָיו לְנִשְׁמָתִי,
יָעוּז וְיַעֲלֹז לְבָבִי בָם, בְּהִשְׁתּוֹמֵמִי הֵם שַׁעֲשׁוּעַי וּבָהֶם כָּל־נְגִינָתִי;
שִׁיר הֶחֱיוּ מִפְתָּיו מֵתֵי שְׁשׁוֹנִי, וְנַפְ־ שִׁי הֶעֱלוּ מֵעֲפַר רִגְבֵי קְבֻרָתִי,
אֶמְצֶה גְּבִיעַ עֲסִים רֶקַח לְקוֹל תּוֹר וְסִים מִיֵּין רְקָחָיו — וְלֹא מִיֵּין זְמֹרָתִי;
צָרָיו יְרַפֵּא כְּאֵב נַפְשִׁי לְנוּדוֹ, הֲמִ־ אִתּוֹ מְזוֹרִי וּמֵאִתּוֹ תְרוּפָתִי!
צִיר, הַמְבַשֵּׂר כְּבֹא רִקְמַת יְמִין כְּתָבוֹ, הֵא־לְךָ בְּשׂוֹרָה לְבָבִי, לֹא חֲלִיפָתִי;
נָטַע בְּלִבִּי נְעִים זִכְרְךָ עֲצֵי אַהֲבָה, קַח מִפִּרְיֵהֶם תְּרוּמָתִי תְנוּבָתִי. —
טֶרֶם רְאוֹתְךָ בְּצֵל קִירוֹת לְבָבִי מְקוֹם מִשְׁכָּנְךָ, לֹא בְצֵל סִפִּי וְקוֹרָתִי;
נִשְׁבַּע לְבִלְתִּי שְׁכֹן אַחֵר מְקוֹמְךָ, אֲבָל אִם לֹא עֲנִיתוֹ — וְנִקָּה מִשְּׁבֻעָתִי!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־צַדִּיק

(דַּיָּן בקורטובא, מת ד"א תת"קס, בהיותו כבן שבעים שנה)

שִׁיר תְּהִלָּה

לְרַבִּי יִצְחָק בֶּן־מְהָאגֶר

אֵשׁ נִצְּצָה כְּבָרָק לַיִל בְּכוֹס תָּאִיר,
מִנּוֹזְלֵי מִזְרָק כַּף אֹחֲזוֹ יָאִיר!

לֵב נֶחֱלָה נֶחְפָּז לִמְצֹא צֳרִי מַדְוֶה,
חֶמֶר כְּעֵין אוּפָז צַק־לוֹ לְפִי מַרְוֶה,
מֵעַל כְּלִי מוּפָז — פָּתִיל בְּאֵין מַטְוֶה,

אֶסְלַח לְיָמִים וְאִם רַע יָזְמוּ בַּחֲלוֹף לֵיל מַחְלְפוֹתַי לְאוֹר יוֹמָם וְשַׂעֲרָתִי;
הָיָה שְׂעָרִי כְּמוֹ טוּרֵי דְיוֹ מֵעֲוֹן נֹעַר כְּתוּבִים, וְהֵן נִמְחוּ בְּשֵׂיבָתִי,
וּבְיַד שְׁחַרְחֹר בְּצַוָּארֵי יְשׁוּ מַחֲנָק, עַד־צֵאת כְּלַהַב חֲנִית שֵׂיבָה לְנִקְמָתִי,
וּבְלֵיל פְּרִידָה, אֲשֶׁר אָרַךְ וְלֵב הֶחֱלִי, עָלוּ שְׁחָרָיו וְהֶעֱלוּ אֶת־אֲרֻכָתִי,
וַיְּכַס לְחָיַי עֲנַן שֵׂעָר כְּלַיִל, וְחֵץ שֵׂיבָה כְּבָרָק יְבַקַּע אֶת־אֲפֵלָתִי.
כֹּפֶר אֲנִי, אֹהֲבִי, לִימֵי זְקֻנִים, כְּמוֹ שֶׁלֶג שְׂנִיר לִבְּנוּ כִתְמֵי מְשׁוּבָתִי,
וַיְּמַהֲרוּ לֵב בְּדַם־נֹעַר מְגֹאָל, וְהוּצִיאוּ לְאוֹר תַּעֲלֻמוֹת חֵטְא שְׁגִיאָתִי;
נֹעַר, אֲשֶׁר מֵרְאוֹת עֵינַי יְעַצֵּם, וּמֵהַקְשִׁיב אֱמֶת יַאֲטֵם אָזְנֵי תְבוּנָתִי. —
מִי־יִתְּנֵנִי שְׁתֻם עַיִן בְּנֹעַר, וְלֹא נָטָה לְבָבִי וְאָחוֹר לֹא נְסוּגֹתִי;
הִשְׁגּוּ נְעוּרִים בְּאֹרַח לֹא סְלֻלָה הֲלִיכוֹתַי, וְעַל־מַעְגָּל תֹּעָה מְרוּצָתִי,
חָרְשׁוּ בְלִבִּי אֱלִיל וַיִּזְרְעוּ מַעֲוֶה, אֶקְצֹר פְּרִי כַחֲשָׁם רֵאשִׁית תְּבוּאָתִי;
כָּלָה כְעָנָן זְמַן חֵלֶב שְׁנוֹתַי, וְאַחְרִיתָם עֲלֵי הַנְּדוֹד יִפְקֹד לְחַטָּאתִי,
יִצְנֹף צְנֵפָה לְבָבִי מִבְּלִי מַעֲמָד כַּדּוּר, יְקַלַּע בְּכַף־קֶלַע יְחִידָתִי;
קָצְרָה שְׂאֵתִי מְעֻנָּתִי וְאֹתִי בְּלִי כֶסֶף מְחִיר מָכְרָה אֶרֶץ מְכוּרָתִי,
אֲמֹדֵד בְּרַגְלַי עֲמָקִים לֹא קְנִיתִים, וְאֶת־נַחַל אֲרָצוֹת אֲשֶׁר לֹא מִיְרֻשָּׁתִי;
סוּסַי כְּנֶשֶׁר וְגַלְגַּלַּי כְּסוּפָה, וּבָם אֶרֶץ אֲנַמֵּא, וְסוֹף אֶרֶץ מְנַמָּתִי,
אֶחְשֹׁב כְּאִלּוּ עֲלֵי כַנְפֵי נְשָׁרִים אֲנִי נִשָּׂא, וְרוּחַ עֲצֻרָה־בִּי לְרִכְבָּתִי,
טֶרֶם נְטוֹת אָהֳלִי יִצְעַן לְנוּדִי, וַעַד־לֹא אֶחֱנֶה יִרְתְּמוּ רִכְבֵי נְסִיעָתִי,
נִגְזַר לְנַפְשִׁי נְדֹד־קַיִן וְאִם אֵין דְּמֵי אָחִי בְּקוֹל צֹעֲקִים עָלַי בְּאַדְמָתִי —
נֹשְׂאֵי כְלֵי מַחֲנֶה, מֵעִיר לְעִיר שָׁאֲלוּ: אֵי־זֶה מְכוֹנִי וְאֵי מְקוֹם מְנוּחָתִי!
רֶכֶב מְרוּצֵץ כְּעָב, הִתְנַהֲלָה בִּי לְאַט, וּלְבֵית מְעוֹן אֹהֲבִי יַשֵּׁר מְסִלָּתִי,
אֶרְצֶה אֲבָנָיו וַעֲפְרוֹתָיו אֲחֹנֵן, וְחָרְבוֹתָיו אֲרַוֶּה בְּמֵי דִמְעוֹת תְּשׁוּקָתִי;
אוּלַי אֲבַקְשָׁה לְנַפְשִׁי אֵת אֲשֶׁר אָהֲבָה, שָׁם אֶתְּנָה־לּוֹ צְפוּן דּוֹדַי וְלִבָּתִי,
אוּלַי אֲבַקְשָׁה מְקוֹם מִשְׁכַּן יְהוּדָה, וְשָׁם אֶשְׁבֹּר כְּלֵי מַחֲנֵה מַסְּעַי וְגוֹלָתִי,
אָעוּז בְּדָדָיו וְאֶנְעַם מִמְּגָדָיו, וְטַל פִּיהוּ יְכַבֶּה יְקֹד חִשְׁקִי וְצִמְאָתִי!
מִי־זֶה אֲשֶׁר מֵאֱדוֹם בָּא עִם שְׂעִפֵּי חֲלוֹם, גָּזַל שְׁנָתִי וְלָקַח אֶת־עֲרֻבָּתִי?
הוּא נֶחֱמָד מִצְּרוֹר כֶּסֶף וּמִמָּר־דְּרוֹר, הוּא מַחְמַדִּי וְהוּא עִנְיַן תְּהִלָּתִי!
הֵפִיץ מְאוֹרָיו כְּהֵילֵל מִכְּנַף שַׁחֲרוֹ, וַיְגַל צְעִיפֵי עֲנַן אָפְלִי וְחֶשְׁכָּתִי;
הוֹסִיף שְׁמוֹ עַל־שְׁמֻעָתוֹ, בְּשִׂכְלוֹ אֲשֶׁר הִפְלִיא חֲכָמַי וְנִפְלָא מִמְּזִמָּתִי.
מִיּוֹם אֲשֶׁר נִשְׁבּוּ רוּחוֹת בְּשָׁמָיו, בְּתוֹךְ לִבִּי מְגוּרָיו וְעַל־חַיָּיו מְגוּרָתִי;

וְיָרֵא אֲנִי מֵ־ עֲוֹנוֹת נְעוּרִים,
אֲשֶׁר הֵם בְּסִפְרֵי אֱלֹהַי סְפוּרִים,
וְאַף כִּי־עֲוֹנוֹת יְמֵי הַזְּקֻנוֹת,
חֲלִיפוֹת וּמִתְחַ־ דְּשׁוֹת לַבְּקָרִים;
וְאֵין־לִי תְשׁוּבָה בְּעַד הַמְּשׁוּבָה,
וְאָנָה אֲנִי־בָא בְּבֵין הַמְּצָרִים!
אֲסַכֵּן בְּעַצְמִי וְאֶשְׁכַּח אֲשָׁמִי,
וְנַפְשִׁי וְדָמִי בְּיַד־חֵטְא מְסוּרִים —
אֲבָל יֵשׁ בְּטֹחַ בְּמַרְבֶּה סְלֹחַ,
וְחַיִל וְכֹחַ לְמוֹצִיא אֲסִירִים,
וְאִם דָּן וְנִפְרַע וְיוֹסִיף וְיִגְרַע —
עֲלֵי־טוֹב וְעַל־רַע שְׂפָתָיו יְשָׁרִים!

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־יִצְחָק בֶּן־גַּיָּאת

(בגרנאטה, לערך ד"א תת"ם)

שִׁיר יְדִידוּת

לְרַבִּי יְהוּדָה הַלֵּוִי

מִבֵּין עֳפָאִים הֲמוֹת יוֹנִים כְּהֶמְיָתִי — מַה־זֶּה מְרִי שִׂיחֲכֶם? הַאִם לְאַנְחָתִי?
אִם הַבְּכִי מִכְּאֵב רוּחַ וְלֵב יַעֲזֹר — תַּנִּים וּבַת־יַעֲנָה בֹּאוּ לְעֶזְרָתִי!
הִנֵּה דְמָעַי בְּטֶרֶם אֶקְרָאָה יַעֲנוּ אֹתִי, וְיִדָּרְשׁוּ עַד־לֹא שְׁאֶלָתִי;
כִּדְמוּת פְּנִינִים וְאִם כִּדְמֵי נְקִיִּם עֲלֵי לֶחְיִי, הֲכִי מְכַבְּדַי הֵם בְּבִכְיָתִי,
וּכְגַחֲלֵי אֵשׁ רְתָמִים חֹם יְקַד לַהֲטָם, כִּי־רָתְחוּ מִיקוֹד צַלְעִי וְגוּפָתִי;
מוֹפֵת בְּאֵשׁ לְהָטָה לִבִּי כְּמוֹפֵת סְנֶה: לֹא תֹאכְלֵנִי וְלֹא תִכְבֶּה בְדִמְעָתִי,
יְשַׁלֵּט יְקָדָהּ בְּצַלְעוֹתַי עֲדֵי שׁוּתָה כִּשְׁחוֹר — לְבָבִי, וְכַשֶּׁלֶג — קְוֻצּוֹתִי!
אֶבְכֶּה עֲלוּמַי אֲשֶׁר הָפְכוּ, וְאָנוּד זְמַן גָּזַל — בְּגָזְלוֹ בְחוּרוֹתַי — תְּנוּמָתִי;
חָלְפוּ נְעוּרַי וּמֶתֶק יַעֲרִי מֵרֲרוּ, וַיִּתְּנוּ לַעֲנָה וָרֹאשׁ בְּבָרוּתִי.
מַה־זֶּה אֲיַחֵל וּמָה, אַחַר אֲשֶׁר נִגְּפוּ חֵילֵי זְקֻנִים צְבָא חָרְפִּי וְיַלְדוּתִי?

בְּעַבְדֻת פְּלִשְׁתִּים   וְהַגְּרִים וְחִתִּים,
וְלִבּוֹ מְפַתִּים   אֱלֹהִים אֲחֵרִים,
לְבַקֵּשׁ רְצוֹנָם   וְלַעֲזֹב רְצוֹן אֵל,
וְלִבְגֹּד בְּיֹצֵר   וְלַעֲבֹד יְצוּרִים?!
פְּנֵי הַשְּׁחָרִים   בְּעֵינָיו שְׁחוֹרִים,
וְכוֹס מַמְתַקִּים   בְּפִיו מַמְּרוֹרִים;
מִיְּגַע וְעָמֵל,   וְלָחוּץ וְאֻמֵל,
וְנִכְסָף לְכַרְמֶל   וְקִרְיַת יְעָרִים,
לְבַקֵּשׁ סְלִיחוֹת   בְּקִבְרֵי מְנוּחוֹת
לְאָרוֹן וְלֻחוֹת,   אֲשֶׁר שָׁם קְבָרִים;
אֲצַפֶּה לְעָבְרָם   וְאֶעְטֹף בְּקִבְרָם,
וְעֵינַי לְשִׁבְרָם   יְפִיצוּן נְהָרִים,
וְכָל־רַעְיוֹנַי   חֲרֵדִים לְסִינַי,
וְלִבִּי וְעֵינַי   לְהַר הָעֲבָרִים!
וְאֵיךְ לֹא אֲבַכֶּה   וְדֶמַע אֲסַכֶּה —
וּמִשָּׁם אֲחַכֶּה   תְּחִיַּת פְּגָרִים,
וְשָׁם הַכְּרֻבִים   וְלֻחֹת כְּתֻבִים
בְּעַד הָרְגָבִים   וּבִמְקוֹם סְתָרִים,
מְקוֹם הַפְּלָאוֹת   וְעֵין הַנְּבוּאוֹת,
וּבִכְבוֹד צְבָאוֹת   פְּנֵיהֶם מְאִירִים —
עֲפָרוֹ אֲחֹנֵן,   וְאֶצְלוֹ אֲקוֹנֵן,
וְעָלָיו אֲקוֹנֵן   כְּעַל־הַקְּבָרִים,
וְסוֹף מַחְשְׁבוֹתַי,   הֱיוֹת מִשְׁכְּנוֹתַי
בְּקִבְרוֹת אֲבוֹתַי   וּבִרְשׁוּת מְהוֹרִים!
עֲלִי, הַסְּפִינָה,   וְדִרְשִׁי מְדִינָה,
אֲשֶׁר לַשְּׁכִינָה   בְּתוֹכָהּ חֲדָרִים,
וְחוּשִׁי בְעוּפֵךְ   וְיַד־אֵל תְּנִיפֵךְ,
וְקִשְׁרִי כְנָפֵךְ   בְּכַנְפֵי שְׁחָרִים,
לְנָדִים וְנָעִים   בְּרוּחַ קְלָעִים,
וְלִבּוֹת קְרָעִים   לְאֶלֶף גְּזָרִים!

9

בְּהְיוֹתוֹ בַּדֶּרֶךְ מִמִּצְרַיִם אַרְצָה יִשְׂרָאֵל

הֲיוּכְלוּ פְגָרִים הֱיוֹתָם חֲדָרִים
לְלִבּוֹת קְשָׁרִים בְּכַנְפֵי נְשָׁרִים?
לְאִישׁ קֵץ בְּחַיָּיו, וְכָל־מַאֲוַיָּיו
לְגֹלֵל לְחָיָיו בְּמִבְחַר עֲפָרִים;
וּפָחַד וְחָרֵד, וְדִמְעוֹ בְמוֹרָד,
לְהַשְׁלִיךְ סְפָרַד וְלָתוּר עֲבָרִים,
וְלִרְכֹּב אֳנִיּוֹת, וְלִדְרֹךְ בְּצִיּוֹת,
מְעֹנוֹת אֲרָיוֹת וְהַרְרֵי נְמֵרִים;
וְגָעַר בְּדוֹדִים וּבָחַר נְדוֹדִים,
וְנָטַשׁ חֲדָרִים וְשָׁכַן חֲרֵרִים,
וּמָצְאוּ בְעֵינָיו זְאֵבֵי יְעָרִים
כְּחֵן הַבְּתוּלוֹת בְּעֵינֵי נְעָרִים,
וְחָשַׁב יְעֵנִים לְשָׁרִים וְנֹגְנִים,
וְשַׁאֲגַת כְּפִירִים שְׁרִקוֹת עֲדָרִים;
וְשָׁם שַׁעֲשׁוּעָיו בְּמוֹקְדֵי צְלָעָיו,
וּפַלְגֵי דְמָעָיו כְּפַלְגֵי יְאֹרִים,
וַיַּעַל גְּבָעוֹת, וַיֵּרֶד בְּקָעוֹת,
לְהָקִים שְׁבֻעוֹת וְשַׁלֵּם נְדָרִים;
וְיִסַּע וְיִצְעַן, וַיַּעֲבֹר בְּצֹעַן,
לְאֶרֶץ כְּנַעַן, לְמִבְחַר הֲרָרִים,
וְתוֹכְחוֹת מְרִיבָיו חֲלִיפוֹת סְבִיבָיו —
וְיִשְׁמַע וַיַּחֲרִישׁ כְּלֹא אִישׁ דְּבָרִים;
וְכַמָּה יְרִיבֵם? וְכַמָּה יְשִׁיבֵם?
וּמַה־יַּעֲצִיבֵם — וְהֵמָּה שְׁכֹרִים!
וְאֵיךְ אִשְּׁרוּהוּ בַּעֲבֹדַת מְלָכִים,
אֲשֶׁר הִיא בְעֵינָיו עֲבֹדַת אֲשֵׁרִים?
הֲטוֹב כִּי־יְאֻשַּׁר אֱנוֹשׁ תָּם וְיָשָׁר,
כְּצִפּוֹר מְקֻשָּׁר בְּיַד הַצְּעִירִים,

אֶחֱרַד לְעִתַּי   וְאֶרְגַּז תַּחְתַּי,
וְקוֹל בֶּן־אֲמִתַּי   לְךָ אַקְרִיבָה,
בְּזָכְרִי יַם־סוּף,   אֲשֶׁר לֹא־יָסוּף,
עֲרֵב וְכָסוּף   שִׁיר אֵיטִיבָה,
וְנוֹרְאוֹת יַרְדֵּן   בָּם אֶתְעַדֵּן,
וּכְמוֹ בְעֵדֶן   לֵב אַרְחִיבָה,
לְמַמְתִּיק מָרָה,   וְהֹפֵךְ לְעֶזְרָה
יוֹם אַף וְעֶבְרָה   וְיוֹם מֵי־מְרִיבָה,
וְהָעֵינַיִם   לְאֵל שָׁמַיִם,
נוֹתֵן בְּמַיִם   עַזִּים נְתִיבָה,
חֹם אַדְמָתוֹ   מֵחֲמָתוֹ,
וּמִנִּשְׁמָתוֹ   יִתֶּן־קָרַח!

הֵשִׁיב חֲמָתוֹ   מִבֶּן־אֲמָתוֹ,
וְאֶת־נִשְׁמָתוֹ   מִשְּׁאוֹל פָּדָה,
וְרָצוּ מְרֹמוֹת   לַעֲשׂוֹת שְׁלֹמוֹת
בֵּין הַתְּהוֹמוֹת —   וְאֵין קוֹל חֲרָדָה,
וּמֵימֵי קִנְאָה,   הָפַךְ לְחֶמְאָה,
וְסָרָה יִרְאָה   וְנָסָה קְפָדָה,
וְשָׁמְעוּ עֲגוּמִים   לְמַלְאַךְ רַחֲמִים
מִן־הַמְּרוֹמִים   קוֹל הַצְּעָדָה —
כָּכָה יְבַשֵּׂר   עָם, קֵץ בְּמַאֲסָר,
וְיַד־צָר וּמוּסָר   עָלָיו כָּבְדָה,
וְסֹעֲרָה עֲנִיָּה,   דָּמְתָה אֳנִיָּה,
תִּשְׁמַע שְׁנִיָּה   מִזְמוֹר לְתוֹדָה:
צְאִי, בַּת־אֱמוּנַי,   מֵאֹפֶל עֲנָנַי,
כִּי כְבוֹד אֲדֹנָי   עָלַיִךְ זָרַח!

קָדְרוּ שָׁמָיו, וְיֶחְמְרוּ מֵימָיו,
וְעָלוּ תְהוֹמָיו וְנָשְׂאוּ דָכְיָם,
וְסִיר יַרְתִּיחַ וְקוֹל יַצְרִיחַ,
וְאֵין מַשְׁבִּיחַ לַהֲמוֹן קָשְׁיָם,
וְרָפוּ חֲזָקִים, וְנֶחְלְקוּ אֲפִיקִים,
חֶצְיָם עֲמֻקִּים וְהָרִים חֶצְיָם,
וְהָאֳנִי חוֹלָה, יָרְדָה וְעָלָה,
וְעַיִן תְּלָה לְחֹבְלִים אַיָּם:
וְלִבִּי מַחְשֶׁה — אֲקַוֶּה לְמַמְשֶׁה
כְּעַל יַד־מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמִרְיָם,
אֶקְרָא אֲדֹנָי וְאִירָא עֲוֹנָי,
פֶּן־תַּחֲנוּנַי יִהְיוּ טֹרַח!

וְיָם מִתְרַצֵּץ, וְקָדִים יְפֹצֵץ
אֲרָזִים, וְיָפֵץ רוּחַ קְצָפָיו,
שָׁחָה קַרְנָם וְנִבְהַל סַרְנָם,
וְנִלְאָה תָרְנָם לִפְרֹשׂ כְּנָפָיו;
יִרְתַּח בְּלִי־אֵשׁ, וְלֵב מִתְיָאֵשׁ
בְּעֵת הִתְבָּאֵשׁ בְּמָשׁוֹט מְנִיפָיו,
דַּלִּים מִשְׁלָיו, וְנִרְפִּים סֹבְלָיו,
וּבֹעֲרִים חֹבְלָיו, וְעִוְרִים צֹפָיו,
וְהָאֳנִי כְשִׁכּוֹר יִתְעַתַּע וַיַּהְכֹּר,
בְּלִי־הוֹן יִמְכֹּר שִׁכְנֵי כְתֵפָיו,
וְזֶה לִוְיָתָן בְּעַד יָם אֵיתָן
יַקְדִּישׁ כְּחָתָן לְמִשְׁתֶּה אֲסָפָיו,
וְיַד אֶקְיָנוּס תְּאֱהַב לִכְנוֹס,
וְאָבַד מָנוֹס וְאֶפֶס מִבְרָח!

דַּלּוּ עֵינַי נֶגְדְּךָ אֲדֹנָי,
וְאֶת־תַּחֲנוּנַי שַׁי אָשִׁיבָה,

וְאֶשְׁכַּח תַּעֲנוּגֵי שַׁבְּתוֹתַי　　וְהַדְרַת מוֹעֲדַי וּכְבוֹד פְּסָחַי,
וְאֶתֵּן אֶת־כְּבוֹדִי לַאֲחֵרִים,　　וְאֶעֱזֹב לַפְּסִילִים אֶת־שְׁבָחַי;
הֲמִירוֹתִי בְּצֵל שִׂיחִים חֲדָרַי,　　וּבִמְשֻׂכַּת סְבַךְ חֹסֶן בְּרִיחַי,
וְנַפְשִׁי שָׂבְעָה רָאשֵׁי בְשָׂמִים —　　וְרֵיחַ נַעֲצוּץ שַׂמְתִּי רְקָחַי,
וְחָדַלְתִּי הֲלֹךְ עַל־כַּף וְעַל־אַף,　　וְנָתַתִּי בְּלֵב יַמִּים אֳרָחַי,
עֲדֵי אֶמְצָא הֲדוֹם רַגְלֵי אֱלֹהַי —　　וְשָׁמָּה אֶשְׁפְּכָה נַפְשִׁי וְשִׂיחַי,
וְאֶסְתּוֹפֵף בְּהַר קָדְשׁוֹ וְאַקְבִּיל　　לְפִתְחֵי שַׁעֲרֵי־שַׁחַק פְּתָחַי,
וְאַפְרִיחַ בְּמֵי יַרְדֵּן נְרָדַי,　　וְאַשְׁלִיחַ בְּשִׁלֹּחַ שְׁלָחַי —
אֲדֹנָי לִי וְאֵיךְ אִירָא וְאֶפְחַד —　　וּמַלְאַךְ רַחֲמָיו נֹשֵׂא שְׁלָחַי?
אֲהַלֵּל אֶת־שְׁמוֹ מִדֵּי חֲיוֹתִי,　　וְאוֹדֶנּוּ עֲדֵי נֵצַח נְצָחַי!

8

בְּלֵב יָם סֹעֵר

יָעֵץ וּמֵקִים　　בִּמְרוֹם שְׁחָקִים,
וְעַל־יָם רְחוֹקִים　　צִדְקוֹ סָרַח,
לֹא לְאִישׁ דַּרְכּוֹ —　　וְאִם אֵין כְּמַלְכּוֹ
שֶׁקֶר נִסְכּוֹ　　וְלָרִיק יִמְרַח!
עָלָה מִבּוֹר　　יוֹם רָץ לַעֲבוֹר
יָם, וְשָׂשׂ כְּגִבּוֹר　　לָרוּץ אֹרַח,
חֶטְאוֹ עִקֵּשׁ　　דַּרְכּוֹ בְמוֹקֵשׁ,
וּמַעֲרָב בִּקֵּשׁ　　וְהִנֵּה מִזְרָח;
יָדַע כִּי־לֹא　　בְכֹחוֹ וְשִׂכְלוֹ
יַעֲמִיד דִּגְלוֹ　　וְיִסַּע וְיֶאֱרַח,
אָז שָׁב וְהוֹדָה　　בְּנֶפֶשׁ חֲרֵדָה,
וּמֵרֹב עֲבֹדָה　　קוֹל מַר יִצְרַח:
אָנָה אֵלֵךְ　　מֵרוּחֶךָ,
וְאָנָה מִפָּ־　　נֶיךָ אֶבְרָח!

הָמוּ גַלִּים　　בְּרוּץ גַּלְגַלִּים,
וְעָבִים וְקֹלִים　　עַל־פְּנֵי הַיָּם,

5

בִּהְיוֹתוֹ בַּדֶּרֶךְ צִיּוֹנָה

יְפֵה נוֹף, מְשׂוֹשׂ תֵּבֵל, קִרְיָה לְמֶלֶךְ רָב!
לָךְ נִכְסְפָה נַפְשִׁי מִפַּאֲתֵי מַעֲרָב,
הֲמוֹן רַחֲמַי נִכְמָר כִּי־אֶזְכְּרָה קֶדֶם:
כְּבוֹדֵךְ אֲשֶׁר גָּלָה, וְנָוֵךְ אֲשֶׁר חָרָב;
וּמִי־יִתְּנֵנִי עַל־ כַּנְפֵי נְשָׁרִים עַד
אֲרַוֶּה בְדִמְעָתִי עֲפָרֵךְ וְיִתְעָרָב!
דְּרַשְׁתִּיךְ וְאִם־מַלְכֵּךְ אֵין בָּךְ, וְאִם בִּמְקוֹם
צֳרִי גִלְעָדֵךְ נָחָשׁ שָׂרָף וְגַם־עַקְרָב —
הֲלֹא אֶת־אֲבָנַיִךְ אֲחֹנֵן וְאֶשָּׁקֵם,
וְטַעַם רְגָבַיִךְ לְפִי מִדְּבַשׁ יֶעֱרָב!

6

עַל־הַיָּם

הֲבָא מַבּוּל וְשָׂם תֵּבֵל חֳרָבָה? וְאֵין לִרְאוֹת פְּנֵי אֶרֶץ חֲרֵבָה,
וְאֵין אָדָם וְאֵין חַיָּה וְאֵין עוֹף — הֲסָף הַכֹּל וְשָׁכְבוּ מַעֲצֵבָה?
וּבִרְאוֹת הַר וְשׁוּחָה לִי מְנוּחָה, וְאֶרֶץ הָעֲרָבָה לִי עֲרֵבָה —
וְאַשְׁגִּיחַ לְכָל־עֵבֶר וְאֵין־כֹּל, אֲבָל מַיִם וְשָׁמַיִם וְתֵבָה,
וְלִוְיָתָן בְּהַרְתִּיחוֹ מְצוּלָה, וְאֶחְשֹׁב כִּי תְהוֹם יַחְשֹׁב לְשֵׂיבָה,
וְלֵב הַיָּם יְכַחֵשׁ בָּאֳנִיָּה, כְּאִלּוּ הִיא בְּיַד־הַיָּם גְּנֵבָה,
וְיָם יִזְעַף — וְנַפְשִׁי תַעֲלֹז, כִּי אֱלֵי מִקְדַּשׁ אֱלֹהֶיהָ קְרֵבָה!

7

עַל־הַיָּם

הֱנִיקַתְנִי תְשׁוּקָתִי לְאֵל חָי, לְשַׁחֵר אֶת־מְקוֹם כִּסְאוֹת מְשִׁיחָי,
עֲדֵי כִּי־לֹא נְטַשְׁתַּנִי לְנַשֵּׁק בְּנֵי בֵיתִי וְאֶת־רֵעַי וְאֶחָי,
וְלֹא אֶבְכֶּה עֲלֵי פַרְדֵּס נְטַעְתִּיו וְהִשְׁקִיתִיו וְהִצְלִיחוּ צְמָחָי,
וְלֹא אֶזְכֹּר יְהוּדָה וַעֲזַרְאֵל, שְׁנֵי פִרְחֵי יְקָר, מִבְחַר פְּרָחָי,
וְאֶת־יִצְחָק, אֲשֶׁר כִּבֵּן חֲשַׁבְתִּיו, יְבוּל שִׁמְשִׁי וְטוּב גֶּרֶשׁ יְרָחָי,
וְכִמְעַט אֶשְׁכְּחָה בֵּית הַתְּפִלָּה, אֲשֶׁר הָיוּ בְמִדְרָשָׁיו מְנוּחָי,

פְּגַשְׁתַּנִי בְּמִדְבָּרִים עֲרֵבִים,   בְּתוֹכָם אָרְבִים נֹשְׂאֵי שְׁלָחִים,

דְּבָרִים אָרְבוּ תוֹכָם דְּבֹרִים,   וְתוֹךְ יַעֲרַת דְּבַשׁ קוֹצִים כְּסוּחִים. —

וְאִם כִּי־לֹא שְׁלוֹם שָׁלֵם יְבֻקַּשׁ   בְּעוֹדָהּ מְלֵאָה עִוְרִים וּפִסְחִים —

לְמַעַן בֵּית אֱלֹהֵינוּ נְבַקֵּשׁ   שְׁלוֹמָהּ, אוֹ בְעַד רֵעִים וְאַחִים?

וְאִם כֵּן־הוּא כְּדִבְרֵיכֶם — רְאוּ חֵטְא   עֲלֵי כָל־כֹּרְעִים נֶגְדָּהּ וְשָׁחִים,

וְחֵטְא הוֹרִים שְׁכָנוּהָ כְגֵרִים   וְקָנוּ שָׁם לְמֵתֵיהֶם צְרִיחִים;

וְתֹהוּ מַעֲשֵׂה אָבוֹת חֲנֻטִים,   וּפִגְרֵיהֶם אֱלֵי אַרְצָהּ שְׁלוּחִים,

וְהָיוּ בַעֲבוּרָהּ נֶאֱנָחִים —   וְהָאָרֶץ מְלֵאָה נֶאֱלָחִים;

וְלָרִיק מִזְבְּחוֹת אָבוֹת בְּנוּיִם,   וְלַשָּׁוְא קֵרְבוּ שָׁם הַזְּבָחִים!

הֲטוֹב שֶׁיִּהְיוּ מֵתִים זְכוּרִים,   וְהָאָרוֹן וְהַלֻּחוֹת שְׁכוּחִים?

נְשַׁחֵר אֶת־מְקוֹם שַׁחַת וְרִמָּה,   וְנִטֹּשׁ אֶת־מְקוֹר חַיֵּי נְצָחִים?

הֲלָנוּ נַחֲלָה רַק מִקְדְּשֵׁי־אֵל —   וְאֵיךְ נִהְיֶה לְהַר קָדְשׁוֹ שְׁכֵחִים?

הֲיֵשׁ לָנוּ בְּמִזְרָח אוֹ בְמַעֲרָב   מְקוֹם תִּקְוָה, נְהִי עָלָיו בְּטוּחִים,

אֲבָל אֶרֶץ אֲשֶׁר מְלֵאָה שְׁעָרִים,   לְנֶגְדָּם שַׁעֲרֵי־שַׁחַק פְּתוּחִים,

כְּהַר סִינַי וְהַכַּרְמֶל וּבֵית־אֵל,   וּבָתֵּי הַנְּבִיאִים הַשְּׁלוּחִים,

וְכִסְאוֹת כֹּהֲנֵי כִסֵּא אֲדֹנָי,   וְכִסְאוֹת הַמְּלָכִים הַמְּשֻׁחִים,

וְלָנוּ גַּם־לְבָנֵינוּ יְעָדָהּ,   וְאִם צִיִּים שְׁכֵנוּהָ וְאֹחִים —

הֲלֹא כֵן נִתְּנָה קֶדֶם לְאָבוֹת,   וְכֻלָּהּ נַחֲלַת קוֹצִים וְחֹחִים,

וְהֵם מִתְהַלְּכִים אָרְכָּהּ וְרָחְבָּהּ,   כְּמִתְהַלֵּךְ בְּפַרְדֵּס בֵּין צְמָחִים,

וְהֵם גֵּרִים וְתוֹשָׁבִים וְדֹרְשִׁים   מְקוֹם־קֶבֶר וּמָלוֹן שָׁם כְּאֹרְחִים,

וְשָׁם הִתְהַלְּכוּ לִפְנֵי אֲדֹנָי,   וְלָמְדוּ הַשְּׁבִילִים הַנְּכֹחִים,

וְאָמְרוּ כִּי־רְפָאִים שָׁם יְקוּמוּן,   וְיֵצְאוּ שֹׁכְבִים תַּחַת בְּרִיחִים,

וְכִי שָׁם תַּעֲלֹזְנָה הַגְּוִיּוֹת,   וְתָשֹׁבְנָה נְפָשׁוֹת לַמְּנוּחִים!

רְאֵה נָא גַּם־רְאֵה, דוֹדִי, וְהָבֵן   וְסוּר מִמּוֹקְשִׁים צִנִּים וּפַחִים,

וְאַל־תַּשִּׁיאֲךָ חָכְמַת יְוָנִית,   אֲשֶׁר אֵין־לָהּ פְּרִי כִּי אִם־פְּרָחִים,

וּפִרְיָהּ כִּי אֲדָמָה לֹא רְקוּעָה,   וְכִי לֹא אָהֳלֵי־שַׁחַק מְתוּחִים,

וְאֵין רֵאשִׁית לְכָל־מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית,   וְאֵין אַחֲרִית לְחִדּוּשׁ הַיְרָחִים. —

שְׁמַע דִּבְרֵי נְבוֹנֶיהָ נְבֻכִים,   בְּנוּיִים עַל־יְסוֹד תֹּהוּ וְטִיחִים,

וְתָשׁוּב לְךָ בְּלֵב רֵיקָם וְנָעוּר,   וּפֶה מָלֵא בְּרֹב שִׂיגִים וְשִׂיחִים —

וְלָמָּה־זֶה אֲבַקֶּשׁ־לִי אֳרָחוֹת   עֲקַלְקַלּוֹת, וְאֶעֱזֹב אֵם אֳרָחִים?!

וְיַד־רוּחַ מְצַחֶקֶת בְּמַיִם, כְּנַשְׂאֵי הָעֳמָרִים בַּדְּיָשִׁים,
וּפַעַם תַּעֲשֶׂה מֵהֶם גְּרָנוֹת, וּפַעַם תַּעֲשֶׂה מֵהֶם גְּדִישִׁים,
בְּעֵת הִתְגַּבְּרָם דָּמוּ אֲרָיוֹת, וְעֵת הֶחֱלְשָׁם דָּמוּ נְחָשִׁים,
וְרִאשֹׁנִים דְּלָקוּם אַחֲרֹנִים כְּצִפְעֹנִים וְאֵין לָהֶם לְחָשִׁים;
וְצִי אַדִּיר כְּקֹטֶן יִפֹּל בְּאַדִּיר, וְהַתֹּרֶן וְהַנֵּס נֶחֱלָשִׁים,
וְהַתֵּבָה וְקִנֶּיהָ נְבֻכִים, כְּתַחְתִּיִּם שְׁנִיִּם כַּשְּׁלִשִׁים,
וּמשְׁכֵי הַחֲבָלִים — בַּחֲבָלִים, וְנָשִׁים וַאֲנָשִׁים — נֶאֱנָשִׁים,
וְרוּחַ חֻבְּלָה מֵחֹבְלֵיהֶם, וְקָצוּ הַגְּוִיּוֹת בַּנְּפָשִׁים,
וְאֵין יִתְרוֹן לְחֹזֶק הַתְּרָנִים, וְאֵין חֶמְדָּה לְתַחְבֻּלַת יְשִׁישִׁים,
וְנֶחְשְׁבוּ לְקַשׁ תָּרְנֵי אֲרָזִים, וְנֶהֶפְכוּ לְקָנִים הַבְּרוֹשִׁים,
וְנֵטֶל חוֹל בְּגַב הַיָּם כְּתֶבֶן, וּבַרְזִלֵּי אֲדָנִים כַּחֲשָׁשִׁים,
וְעָם יִתְפַּלְּלוּ כָּל־אִישׁ לְקָדְשׁוֹ — וְאַתְּ פּנֶה לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים,
וְתִזְכֹּר מִפְלְאוֹת יַם־סוּף וְיַרְדֵּן, אֲשֶׁר עַל־כָּל־לְבָבוֹת הֵם חֲרוּשִׁים,
תְּשַׁבֵּחַ לְמַשְׁבִּיחַ שְׁאוֹן יָם, בְּעֵת שֶׁיִּגְרְשׁוּ מֵימָיו רְפָשִׁים,
וְתִזְכָּר־לוֹ זְכוּת לִבּוֹת טְמֵאִים — וְיִזָּכֶר־לָךְ זְכוּת אָבוֹת קְדשִׁים!
יְחַדֵּשׁ נוֹרְאוֹתָיו כִּי תְחַדֵּשׁ לְפָנָיו שִׁיר מְחוֹל מַחְלִים וּמוּשִׁים,
וְיָשִׁיב הַנְּשָׁמוֹת לַפְּגָרִים, וְיִחְיוּ הָעֲצָמִים הַיְבֵשִׁים,
וְרֶגַע יִשְׁתְּקוּ גַלִּים, וְיִדְמוּ עֲדָרִים עַל־פְּנֵי אֶרֶץ נְטֻשִׁים,
וְהַלַּיִל — כְּבוֹא שֶׁמֶשׁ בְּמַעֲלוֹת צְבָא מָרוֹם וְעָלָיו שַׂר חֲמִשִּׁים —
כְּכוּשִׁית מִשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ, וּכְתֻכֶלֶת בְּמִלֻּאַת גְּבִישִׁים,
וְכוֹכָבִים בְּלֶב הַיָּם נְבֻכִים, כְּגֵרִים מִמְּעוֹנֵיהֶם גְּרוּשִׁים,
וְכִדְמוּתָם בְּצַלְמָם יַעֲשׂוּ אוֹר בְּלֵב הַיָּם כְּלֶהָבוֹת וְאִשִּׁים,
פְּנֵי מַיִם וְשָׁמַיִם עֲדֵי־יָם עֲדֵי לַיִל מְטֹהָרִים לְטוּשִׁים,
וְיָם דּוֹמֶה לְרָקִיעַ בְּעֵינוֹ, שְׁנֵיהֶם אָז שְׁנֵי יַמִּים חֲבוּשִׁים —
וּבֵינוֹתָם לְבָבִי יָם שְׁלִישִׁי, בְּשׁוּא גַּלֵּי שְׁבָחַי הַחֲדָשִׁים!

4

תְּשׁוּבַת הַמְשׁוֹרֵר לְמוֹכִיחוֹ עַל־תְּשׁוּקָתוֹ לָלֶכֶת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

דְּבָרֶיךָ בְּמוֹר עֹבֵר רְקוּחִים, וּמִצּוּר הַבְרֵי הַטּוֹר לְקָחִים,
וְלָךְ וּלְבֵית אֲבֹתֶיךָ חֲמֻדוֹת, אֲשֶׁר יִלְאוּ לְהַשִּׂיגָם שְׁבָחִים.

עֵת אֶזְכְּרָה אָהֳלָה אֶשְׁתֶּה חֲמָתֵךְ, וְאֶזְ־   כֹּר אָהֳלִיבָה — וְאֶמְצֶה אֶת־שְׁמָרָיִךְ!
צִיּוֹן כְּלִילַת יֳפִי, אַהֲבָה וְחֵן תִּקְשְׁרִי   מֵאָז, וּבָךְ נִקְשְׁרוּ נַפְשׁוֹת חֲבֵרָיִךְ,
הֵם הַשְּׂמֵחִים לְשַׁלְוָתֵךְ וְהַכּוֹאֲבִים   עַל־שׁוֹמֲמוּתֵךְ וּבֹכִים עַל־שְׁבָרָיִךְ;
מִבּוֹר שְׁבִי שׁוֹאֲפִים נֶגְדֵּךְ וּמִשְׁתַּחֲוִים   אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ אֱלֵי־נֹכַח שְׁעָרָיִךְ,
עֶדְרֵי הֲמוֹנֵךְ, אֲשֶׁר גָּלוּ וְהִתְפַּזְּרוּ   מֵהַר לְגִבְעָה, וְלֹא שָׁכְחוּ גְדֵרָיִךְ,
הַמַּחֲזִיקִים בְּשׁוּלַיִךְ וּמִתְאַמְּצִים   לַעֲלוֹת וְלֶאְחוֹז בְּסַנְסִנֵּי תְמָרָיִךְ.
שִׁנְעָר וּפַתְרוֹס הֲיַעַרְכוּךְ בְּגָדְלָם? וְאִם   הֶבְלָם יְדַמּוּ לְתֻמַּיִךְ וְאוּרָיִךְ,
אֶל־מִי יְדַמּוּ מְשִׁיחַיִךְ וְאֶל־מִי נְבִי־   אַיִךְ וְאֶל־מִי לְוִיַּיִךְ וְשָׁרָיִךְ?
יִשְׁנֶה וְיַחֲלֹף כְּלִיל כָּל־מַמְלְכוֹת הָאֱלִיל,   חָסְנֵךְ לְעוֹלָם, לְדוֹר וָדוֹר נְזָרָיִךְ;
אִוָּךְ לְמוֹשָׁב אֱלֹהַיִךְ, וְאַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ   יִבְחַר יְקָרֵב וְיִשְׁכֹּן בַּחֲצֵרָיִךְ!
אַשְׁרֵי מְחַכֶּה וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה עֲלוֹת   אוֹרֵךְ וְיִבָּקְעוּ עָלָיו שְׁחָרָיִךְ,
לִרְאוֹת בְּטוֹבַת בְּחִירַיִךְ וְלַעֲלֹז בְּשִׂמְ־   חָתֵךְ בְּשׁוּבֵךְ אֱלֵי קַדְמַת נְעוּרָיִךְ!

3

הַמְשׁוֹרֵר מְעוֹרֵר אֶת־נַפְשׁוֹ לָשׂוּם לְדֶרֶךְ פְּעָמָיו צִיּוֹנָה

הֲתִרְדֹּף נַעֲרוּת אַחַר חֲמִשִּׁים?   וְיָמֶיךָ לְהִתְעוֹפֵף חֲמֻשִׁים!
וְתִבְרַח מֵעֲבֹדַת הָאֱלֹהִים,   וְתִכְסֹף אֶל־עֲבֹדַת הָאֲנָשִׁים,
וְתִדְרֹשׁ אֶת־פְּנֵי רַבִּים, וְתִטֹּשׁ   פְּנֵי אֶחָד לְכָל־חֵפֶץ דְּרוּשִׁים,
וְתֵעָצֵל לְהִצְטַיֵּד לְדַרְכָּךְ,   וְתִמְכֹּר חֶלְקְךָ בִּנְזִיד עֲדָשִׁים?
הֲלֹא אָמְרָה לְךָ עוֹד נַפְשְׁךָ: הוֹן! —   וְתַאֲוָתָהּ תְּבַכֵּר לַחֲדָשִׁים?
נְטֵה מֵעַל עֲצָתָהּ אֶל־עֲצַת־אֵל,   וְסוּר מֵעַל חֲמֵשֶׁת הָרְגָשִׁים,
וְהִתְרַצֵּה לְיוֹצְרְךָ בְּיֶתֶר   יְמוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָצִים וְחָשִׁים,
וְאַל־תִּדְרֹשׁ בְּלֵב וָלֵב רְצוֹנוֹ,   וְאַל־תֵּלֶךְ לְךָ לִקְרַאת נְחָשִׁים;
הֱיֵה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ עַז כְּנָמֵר   וְקַל כִּצְבִי וְגִבּוֹר כַּלְּיָשִׁים,
וְאַל־יָמוּט בְּלֵב יַמִּים לְבָבְךָ,   וְהָרִים תֶּחֱזֶה מָטִים וּמָשִׁים,
וּמַלָּחִים יְדֵיהֶם כִּמְלָחִים,   וְחַכְמֵי הַחֲרָשִׁים מַחֲרִישִׁים,
שְׂמֵחִים הָלְכִים נֹכַח פְּנֵיהֶם —   וְשָׁבִים אֶל־אֲחֹרֵיהֶם וּבֹשִׁים,
וְאֵין מִבְרָח לְךָ כִּי אִם־יְקוּשִׁים,   וְאַקִּינוּס לְפָנֶיךָ לְמָנוֹס,
וְיָמוּטוּ וְיָנוּטוּ קְלָעִים,   וְיָנוּעוּ וְיָזוּעוּ קְרָשִׁים,

אַהֲבַת צִיּוֹן

1

לִבִּי בְמִזְרָח וְאָנֹכִי בְּסוֹף מַעֲרָב — אֵיךְ אֶטְעֲמָה אֵת אֲשֶׁר־אֹכַל וְאֵיךְ יֶעֱרָב?
אֵיכָה אֲשַׁלֵּם נְדָרַי וֶאֱסָרַי, בְּעוֹד צִיּוֹן בְּחֶבֶל אֱדוֹם וַאֲנִי בְּכֶבֶל עֲרָב?
יֵקַל בְּעֵינַי עֲזֹב כָּל־טוּב סְפָרַד, כְּמוֹ יֵקַר בְּעֵינַי רְאוֹת עַפְרוֹת דְּבִיר נֶחֱרָב!

2

צִיּוֹן, הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם אֲסִירַיִךְ, דּוֹרְשֵׁי שְׁלוֹמֵךְ, וְהֵם יֶתֶר עֲדָרָיִךְ?
מִיָּם וּמִזְרָח וּמִצָּפוֹן וְתֵימָן שְׁלוֹם רָחוֹק וְקָרוֹב שְׂאִי מִכֹּל עֲבָרָיִךְ,
וּשְׁלוֹם אֲסִיר תַּאֲוָה, נֹתֵן דְּמָעָיו כְּטַל־ חֶרְמוֹן וְנִכְסַף לְרִדְתָּם עַל־הֲרָרָיִךְ!
לִבְכּוֹת עֱנוּתֵךְ אֲנִי תַנִּים, וְעֵת אֶחֱלֹם שִׁיבַת שְׁבוּתֵךְ אֲנִי כִנּוֹר לְשִׁירָיִךְ!
לִבִּי לְבֵית־אֵל וְלִפְנִיאֵל מְאֹד יֶהֱמֶה, וּלְמַחֲנַיִם וְכֹל פִּגְעֵי טְהוֹרָיִךְ,
שָׁם הַשְּׁכִינָה שְׁכֵנָה לָךְ, וְהַיֹּצְרֵךְ פָּתַח לְמוּל שַׁעֲרֵי־שַׁחַק שְׁעָרָיִךְ,
וּכְבוֹד אֲדֹנָי לְבַד הָיָה מְאוֹרֵךְ, וְאֵין שֶׁמֶשׁ וְסַהַר וְכוֹכָבִים מְאִירָיִךְ.
אֶבְחַר לְנַפְשִׁי לְהִשְׁתַּפֵּךְ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים שְׁפוּכָה עַל־בְּחִירָיִךְ;
אַתְּ בֵּית מְלוּכָה וְאַתְּ כִּסֵּא אֲדֹנָי, וְאֵיךְ יָשְׁבוּ עֲבָדִים עֲלֵי כִסְאוֹת גְּבִירָיִךְ?
מִי־יִתְּנֵנִי מְשׁוֹטֵט בַּמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר נִגְלוּ אֱלֹהִים לְחֹזַיִךְ וְצִירָיִךְ,
מִי יַעֲשֶׂה־לִּי כְנָפַיִם וְאַרְחִיק נְדֹד, אָנִיד לְבִתְרֵי לְבָבִי בֵּין בְּתָרָיִךְ;
אֶפֹּל לְאַפַּי עֲלֵי אַרְצֵךְ וְאֶרְצֶה אֲבָ־ נַיִךְ מְאֹד וַאֲחֹנֵן אֶת־עֲפָרָיִךְ,
אַף כִּי־בְעָמְדִי עֲלֵי קִבְרוֹת אֲבֹתַי וְאֶשְׁ־ תּוֹמֵם בְּחֶבְרוֹן עֲלֵי מִבְחַר קְבָרָיִךְ!
אֶעְבֹר בְּיַעְרֵךְ וְכַרְמִלֵּךְ וְאֶעְמֹד בְּגִלְ־ עָדֵךְ וְאֶשְׁתּוֹמֲמָה אֶל־הַר עֲבָרָיִךְ,
הַר הָעֲבָרִים וְהֹר הָהָר, אֲשֶׁר־שָׁם שְׁנֵי אוֹרִים גְּדֹלִים מְאִירַיִךְ וּמוֹרָיִךְ.
חַיֵּי נְשָׁמוֹת אֲוִיר אַרְצֵךְ וּמִמָּר־דְּרוֹר אַבְקַת עֲפָרֵךְ וְנֹפֶת צוּף נְהָרָיִךְ;
יִנְעַם לְנַפְשִׁי הֲלֹךְ עָרֹם וְיָחֵף עֲלֵי חָרְבוֹת שְׁמָמָה אֲשֶׁר הָיוּ דְבִירָיִךְ,
בִּמְקוֹם אֲרוֹנֵךְ אֲשֶׁר נִגְנַז, וּבִמְקוֹם כְּרוּ־ בַיִךְ אֲשֶׁר שָׁכְנוּ חַדְרֵי חֲדָרָיִךְ!
אָגֹז וְאַשְׁלִיךְ פְּאֵר נִזְרִי וְאֶקֹּב זְמָן, חִלֵּל בְּאֶרֶץ טְמֵאָה אֶת־נְזִירָיִךְ —
אֵיךְ יֶעֱרַב לִי אֲכֹל וּשְׁתוֹת בְּעֵת אֶחֱזֶה, כִּי יִסְחֲבוּ הַכְּלָבִים אֶת־כְּפִירָיִךְ?
אוֹ אֵיךְ מְאוֹר יוֹם יְהִי מָתוֹק לְעֵינַי בְּעוֹד אֶרְאֶה בְּפִי עֹרְבִים פִּגְרֵי נְשָׁרָיִךְ?
כּוֹס הַיְגוֹנִים, לְאַט! הַרְפִּי מְעַט, כִּי כְבָר מָלְאוּ כְסָלַי וְנַפְשִׁי מַמְּרוֹרָיִךְ,

3

לֵיל גִּלְּתָה אֵלַי צְבִיָּה נַעֲרָה   חַמַּת לְחָיֶיהָ וְצַמַּת שַׂעֲרָהּ,
צָהֹב כְּעֵין אֹדֶם בְּכַסֹּתוֹ עָלַי   רַקַּת בְּדֹלַח לַח תְּמוּנַת תָּאֳרָהּ,
דָּמְתָה כְשֶׁמֶשׁ, בַּעֲלֹתָהּ תְּאַדֵּים   אֶת־עַנְנֵי נֶשֶׁף בְּלַהַב זָהֳרָהּ!

4

לִקְרַאת חֲלַל חִשְׁקֵךְ קְרָב הַחְזִיקִי,   וּבְאֵשׁ נְדֹד הָאַהֲבָה הַדְלִיקִי;
מָאַסְתְּ בִּי עַל־כֵּן תְּרִיקִין לִי חֲנִית,   וַאֲנִי בְנַפְשִׁי אֶמְאֲסָה — הָרִיקִי!
רַעְיַת צְבִי, לֹא־טוֹב הֱיוֹת הוֹדֵךְ שְׁבִי,   קָרְבִי וְרִכְבֵי הַנְּדֹד הַרְחִיקִי,
עֶרֶשׂ דְּוָי הִפְכִי לְעֶרֶשׂ תַּעֲנוּג,   וּדְבַשׁ וְחָלָב אֹהֲבֵךְ הָנִיקִי!

5

חֵי הַבְּרִית, הוֹדִי, וְחַיֵּיךְ וְחֵי   הָאַהֲבָה שֶׁיָּרְתָה בִּי חִצִּי:
אִם־לֹא אֱהִי עֶבֶד לְאַהֲבָה רְצָעָה   אָזְנִי וְלִבִּי בִתְּרָה בַּחֲצִי!

6

יוֹם שִׁעֲשַׁעְתִּיהוּ עֲלֵי בִרְכַּי —   וַיַּרְא תְּמוּנָתוֹ בְּאִישׁוֹנָי;
נָשַׁק שְׁתֵּי עֵינַי — מְתַעְתֵּעַ,   אֶת־תָּאֳרוֹ נָשַׁק וְלֹא עֵינָי!

7

(לְחָתָן בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ)

בְּכָל־אַף יַעֲלֶה רֵיחַ לְבוֹנָה,   בְּיוֹם הֵילֵל מְחֻבָּר אֶל־לְבָנָה,
וְעַל־כָּל־פַּאֲתֵי תֵבֵל נְהָרָה,   וְהָאוֹר צַח וְאֵין עָלָיו עֲנָנָה,
וְיִתְעַלֵּס לְבַב־כֹּל בָּאֳהָבִים,   וְיֶעֱלַס זְמָן בִּכְנַף רְנָנָה;
חֲדֵה וּשְׂמַח וְרַוֵּה עִם־כְּבוּדָּה   וּבַת־מֶלֶךְ פְּנִימָה שַׁאֲנָנָה,
הֲלֹא דוֹדִים יְרַוּוּךְ בְּדַדִּים   וּמַרְבַדִּים וְעֶרֶשׂ רַעֲנָנָה!

✷

2

אַתְּ עָפְרָה, צְבִיַּת אַרְמוֹן,
וּשְׁכֻרָה כְּיֵין הָרִמּוֹן,
תְּמוּרָה וְתָנַע כְּאַגְמוֹן,
אִמְרִי־נָא: הֲמֵרֹךְ חֶמְשֵׁךְ יִקְרֵךְ, אוֹ שָׁכַרְתְּ מִתִּירוֹשֵׁךְ?

בְּסָעִיף שְׁנֵי רִמּוֹנִים,
פֶּן־תָּעִיף בָּם עַיִן שׁוֹנִים
בְּעַד צָעִיף דְּמוּת צִפְעוֹנִים,
נָחָשׁ בִּלְתִּי יְמֻשַּׁךְ — שַׂעֲרֵךְ, מֵרָחוֹק לְבָבוֹת נֹשֵׁךְ!

צִפְעוֹנִי, אֲבָל הָשְׁלַם לָךְ,
בַּת עֵינִי חֲמוּדָה כֻּלָּךְ,
כִּרְצוֹנִי לְאַט תִּתְהַלָּךְ;
רֵיחַ קִנָּמוֹן מַלְבּוּשֵׁךְ, אֲבָרְךָ יִקְרָא אֶל־פְּנֵי פָרָשֵׁךְ!

בֹּאִי־נָא לְאַרְמוֹן וָעֶרֶשׂ,
בַּת לְבָנָה — אֲבָל בַּת־חֶרֶס,
בֶּאֱמוּנָה אֹתָךְ אֲאָרֵשׂ,
כִּי אֶצְמָא לְטַל מַלְקוֹשֵׁךְ, יַעֲרֹךְ הַמָּזוּג בְּנַחֲלֵי דִבְשֵׁךְ!

יְפַת־מַרְאֶה וְקוֹלֵךְ עָרֵב,
בָּךְ אֶרְאֶה יֳפִי מִתְעָרֵב,
מוֹצָאֵי בֹקֶר וָעֶרֶב,
עַל־לְחָיַיִךְ וּשְׂעַר רֹאשֵׁךְ אֲבָרֵךְ: יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ!

יַגִּיעַ זְמַן בַּת־צִיּוֹן,
לְהַרְגִּיעַ בְּתוֹךְ אַפִּרְיוֹן,
וְיָרִיעַ עֲלֵיהֶם עֶלְיוֹן:
קוּמִי לָךְ שְׁכוּנַת מֶשֶׁךְ, אוֹרֵךְ הִנֵּה־בָא וְזָרַח שִׁמְשֵׁךְ!

לוּ אַחֲרֵי מוֹתִי בְּאָזְנַי יַעֲלֶה
אוֹ תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם יְדִידֵךְ — מִשְּׁאוֹל
אָכֵן עֲלֵי שָׁפְכֵךְ דְּמֵי לִבִּי שְׁנֵי
אֵיךְ תֹּאמְרִי „לֹא־כֵן” וְהֵם עֵדַי עֲלֵי
מַה־תַּחְפְּצִי מוֹתִי? וְהֵן אֶחְפֹּץ אֲנִי
אִם־תִּגְזְלִי נוּמִי בְּלֵיל חִשְׁקִי הֲלֹא
מֵימֵי דְמָעוֹת לַחֲכָה אִשֵּׁךְ וְגַם
בָּאתִי בְּאֵשׁ חִשְׁקֵךְ וּמֵי בִכְיִי, אֲהָהּ,
בֵּין מַר וּמָתוֹק יַעֲמֹד לִבִּי, וְהֵם:
אַחֲרֵי דְבָרַיִךְ כְּפַתִּים רָקְעוּ
מַרְאֵה דְמוּת אָדָם עֲלֵי סַפִּיר בְּעֵת
שֶׁמֶשׁ בְּפָנַיִךְ, וְלַיִל תִּפְרְשִׂי
מֶשִׁי וְרִקְמָה הֵם כְּסוּת גּוּפֵךְ אֲבָל
מַשְׂכִּית עֲלָמוֹת מַעֲשֵׂה יַד־אִישׁ, וְאַתְּ —
חֶרֶם וְסַהַר, עָשׁ וְכִימָה קִנְּאוּ
בָּנִים וּבָנוֹת חָשְׁבוּ, אִם חֻפְּשׂוּ,
לֹא־אֶשְׁאֲלָה מָהוֹן וְמָן חֶלְקִי לְבַד
יַעְרִי וְדִבְשִׁי בֵּין שְׂפָתַיִךְ, כְּמוֹ
שַׂמְתִּיךְ כְּחוֹתָם עַל־יְמִינִי, לוּ אֲנִי
אֶשְׁכַּח יְמִינִי מִשְּׂמֹאלִי, יַעֲלָה,
הֵמַר נְדֹד לִבִּי בְּזָכְרִי יַעֲרַת
רֵיחִי בְּרֵיחַ מָר־דְּרוֹרֵךְ אֶמְהֲרָה,
הִנֵּה כְּבוֹד נָשִׁים תְּהִלָּתָן, וְאַתְּ —
בִּשְׂדֵה בְּנוֹת־חֵשֶׁק אֲלֻמּוֹת אַהֲבָה
מִי־יִתְּנֵנִי אֶחְיֶה עַד־אֶרְאֶה!
לֹא־אֶשְׁמְעָה קוֹלֵךְ, אֲבָל אֶשְׁמַע עֲלֵי
פִּקְדִי, בְּיוֹם פָּקְדֵךְ לְחַיּוֹת חַלְלֵי
נַפְשִׁי לְהָשִׁיב אֶל־גְּוִיָּתִי, בְּיוֹם
בִּשְׁלוֹם יְדִידֵךְ, יַעֲלַת־חֵן, שַׁאֲלִי
שׁוּבִי, וְצוּרֵנוּ יְשִׁיבֵךְ אֶל־מְחוֹז

קוֹל פַּעֲמֹן זָהָב עֲלֵי שׁוּלַיִךְ,
אֶשְׁאַל בְּדֹדַיִךְ וּבִשְׁלֹמַיִךְ!
עֵדִים: לְחָיַיִךְ וְשִׂפְתוֹתַיִךְ —
דָמִי וְעַל־כִּי שָׁפְכוּ יָדַיִךְ?!
שָׁנִים לְהוֹסִיף עַל־שְׁנֵי חַיַּיִךְ,
אֶתֵּן שְׁנַת עֵינַי לְעַפְעַפַּיִךְ!
אַבְנֵי לְבָבוֹת שָׁחֲקוּ מֵימַיִךְ,
לִבִּי בְדִמְעוֹתַי וְגֶחָלַיִךְ!
רֹאשׁ הַנֹּדֶד וּדְבַשׁ נְשִׁיקוֹתַיִךְ,
אִתּוֹ, פְּתִילָם קִצְּצוּ יָדַיִךְ.
אֶרְאֶה שְׂפָתַיִךְ עֲלֵי שִׁנַּיִךְ,
עַל־זָהֳרוֹ — עָבֵי קְוֻצּוֹתַיִךְ;
הַחֵן וְהַיֹּפִי כְּסוּת עֵינַיִךְ,
הַהוֹד וְהַחֶמְדָּה שְׂכִיּוֹתַיִךְ;
לִהְיוֹת כְּאַחַיִךְ וְאַחְיוֹתַיִךְ,
לִהְיוֹת עֲבָדַיִךְ וְשִׁפְחוֹתַיִךְ.
מַחוּט שְׂפָתַיִךְ, חֲגוֹר מָתְנַיִךְ;
נִרְדִּי וּמֹרִי בֵּין שְׁנֵי שָׁדַיִךְ.
אֶהְיֶה כְחוֹתָם עַל־זְרֹעוֹתַיִךְ;
אִם־אֶשְׁכָּחָה אַהֲבַת כְּלוּלֹתַיִךְ!
נֹפֶת שְׂפָתַי מִנְּשִׁיקוֹתַיִךְ;
אוּלַי בְּרֵיחִי אֶשָּׁקָה אַפַּיִךְ!
בָּךְ נִכְבְּדוּ הַיּוֹם תְּהִלּוֹתַיִךְ;
תִּשְׁתַּחֲוֶין לַאֲלֻמּוֹתַיִךְ!
בֹּשֶׂם וּמֹר מִבֵּין הֲלִיכוֹתַיִךְ;
סִתְרֵי לְבָבִי קוֹל צְעָדוֹתַיִךְ!
חִשְׁקֵךְ וְיוֹם בּוֹ יִחְיוּ מֵתַיִךְ,
נָסְעֵךְ בְּצֵאתֵךְ יֵצְאָה אַחֲרַיִךְ.
אִם הַזְּמָן יִשְׁאַל שְׁאֵלוֹתַיִךְ;
חֶפְצֵךְ וְאֶל־אֶרֶץ מְכוּרוֹתַיִךְ!

אֵין לָהּ בְּיָפְיָהּ מַחְמָד כִּי אִם   חָכְמָה וְהָלַךְ עַל־שְׁבִילֶיהָ,
וּרְאוּת פְּנֵי מַלְכָּהּ וְאַבִּירָהּ,   הַשַּׂר יְהוּדָה שַׁר חֲיָלֶיהָ;
הוּא הֶחֱיָה חָכְמָה, וְאֵיךְ יֹאמְרוּ:   „חָכְמָה תְּחַיֶּה אֶת־בְּעָלֶיהָ“?
תֹּאמַר — וְהוּא פֵּשֶׁר אֲמָרֶיהָ,   תִּמְשֹׁל — וְהוּא עִנְיַן מְשָׁלֶיהָ,
בַּת רַעְיוֹנָהּ זָרְחָה לוֹ, אוֹ   כִּימַת מְזִמָּה עִם־כְּסִילֶיהָ,
שִׁירֵי בְנֵי אָסָף יְרָאוּהָ   וַיִּתְּנוּ נִזְרָם לְרַגְלֶיהָ,
נָשְׁקוּ עֲפַר מִדְרַךְ נְעָלֶיהָ,   כִּי־יָרְאוּ לִנְשֹׁק נְעָלֶיהָ;
לֹא חָטְאָה כִּי־נָדְבָה לַעֲבֹד   פֶּסֶל — אֲנִי כֹפֵר פְּסִילֶיהָ,
מֵאַהֲבָתָהּ פֵּרְקָה נִזְמָהּ,   לַעֲשׂוֹת עֲגִילִים לַעֲגָלֶיהָ!
אֵיךְ אָמְרָה כִּי־אֶכְפָּה עָלָי —   וַעֲדִי עֲדָיִים לִי בִּמְלֶיהָ?!
לֹא־כָבְדוּ עָלַי דְּבָרָיו, לוּ   כָבְדוּ בְּרֹאשׁ כַּלָּה כְּלִילֶיהָ!
עוּרָה, אַבִּיר חָכְמָה, וְהִנָּעֵר,   יִשְׁתַּחֲווּ־לְךָ כָּל־שְׁחָלֶיהָ,
כִּי לִבְּךָ שָׁרְשָׁהּ וּמַטָּעָהּ,   וּלְשׁוֹנְךָ פִּרְיָהּ וַעֲלֶיהָ,
מִי זֶה בְּמִלְחַמְתָּהּ אֲשֶׁר יַעֲמֹד   נֶגְדְּךָ, וְאַתָּה רַב־פְּעָלֶיהָ,
וּלְךָ לְבַדְּךָ הִיא, וְזוּלָתְךָ   הָיוּ לְזָנָב, נֶחֱשָׁלֶיהָ!
הִנֵּה לְךָ בַּת אַהֲבָה מֵאֵת   נֶפֶשׁ, בְּךָ חִשְׁקָהּ וְגִילֶיהָ,
אִם־לֹא בְךָ תַּפִּיל חֲבָלֶיהָ —   תָּחִיל וְתִזְעַק בַּחֲבָלֶיהָ!

*

שִׁירֵי אַהֲבָה

1

מַה־לָּךְ, צְבִיָּה, תִּמְנְעִי צִירַיִךְ   מִדּוֹד, צְלָעָיו מִלְאוּ צִירָיִךְ?
לֹא תֵדְעִי כִּי־אֵין לְדוֹדֵךְ מִזְמָן   בִּלְתִּי שְׁמֹעַ קוֹל שְׁלוֹמוֹתָיִךְ?
אִם הַפְּרִידָה עַל־שְׁנֵינוּ נִגְזָרָה,   עִמְדִי מְעַט עַד־אֶחֱזֶה פָּנָיִךְ!
לֹא־אֵדְעָה אִם בֵּין צְלָעַי נֶעֱצַר   לִבִּי וְאִם יֵלֵךְ לְמַסָּעָיִךְ.
חֵי אַהֲבָה! זִכְרִי יְמֵי חִשְׁקֵךְ, כְּמוֹ   אֶזְכֹּר אֲנִי לֵילוֹת תְּשׁוּקוֹתָיִךְ,
כַּאֲשֶׁר דְּמוּתֵךְ בַּחֲלוֹמִי יַעֲבֹר,   כֵּן אֶעְבְּרָה־נָּא בַּחֲלוֹמוֹתָיִךְ!
בֵּינִי וּבֵינֵךְ יָם דְּמָעוֹת יֶהֱמוּ   גַלָּיו, וְלֹא־אוּכַל עֲבֹר אֵלָיִךְ,
אַךְ לוּ פְעָמַיִךְ לְעָבְרוֹ קָרְבוּ,   אָז נִבְקְעוּ מֵימָיו לְכַף רַגְלָיִךְ.

2

לְרַבִּי יְהוּדָה בֶּן־אָבוּן

הֵם הֵם יְמֵי תֵבֵל וְלֵילֶיהָ —   אַל־נָא תְסִיתְךָ בַּהֲבָלֶיהָ!
הִתְנַכְּרָה כִּי־לָבְשָׁה רִקְמָה,   אָרְגוּ יְדֵי עָב־טַל פְּתִילֶיהָ,
רִקְמַת עֲרוּגַת צִיץ, עֲרוּכַת פָּז,   מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב מְעִילֶיהָ,
דִּמְעַת עֲנַן־בֹּקֶר עֲלֵי לֶחְיָהּ,   כִּי־בִקְרָהּ וַיֵּבְךְּ עָלֶיהָ;
לֹא גָלְתָה מַתַּת יְבוּלֶיהָ,   עַד־קִנְּאָה בִּצְבָא וְכָלֶיהָ,
מֵאֵת עֲצֵי עָבוֹת צְלָלֶיהָ,   מִטַּלְלֵי אוֹרֹת טְלָלֶיהָ,
רוּחַ שְׂמָחוֹת גַּשְׁפָה נֶשֶׁף,   וַיִּמְחֲאוּ־כַף כָּל־שְׁתִילֶיהָ,
כַּף תָּקְעוּ כִּי־תָקְעוּ דוֹדִים   אֶת־אָהֳלֵיהֶם בֵּין אֲהָלֶיהָ,
תִּשְׁלַח לְחֹלֵי אַהֲבָה רֵיחַ,   פֶּן־תִּגְּפֵם אַהֲבָה וְחִילֶיהָ,
הִיא שׁוֹבְבָה רוּחָם וְחָשְׁבוּ כִּי   מַחְתָּה לְאַהֲרֹן בֵּין יְבוּלֶיהָ. —
עַל־רִצְפַּת שֵׁשׁ שָׁחֲקוּ מַיִם,   זַכּוּ כְאַהֲבָתָם נְחָלֶיהָ,
יִשְׁתַּקְשְׁקוּ גַלִּים וְיֶהֱמוּ עַד   הָיוּ לְפִימוֹת עַל־כְּסָלֶיהָ. —
תִּסּוֹב עֲלֵיהֶם כּוֹס מְלֵאָה אוֹר,   לֵב הַנְּזִירִים יֵשְׁתְּ עָלֶיהָ,
בַּת מֵי זְהַב אוֹפִיר גְּנָזֶיהָ,   עַד־טָהֲרָה מִכָּל־בְּדִילֶיהָ,
אַל־תִּשְׁאֲלוּ עַל־מִלְחֲמוֹתֶיהָ,   כִּי לוֹט וְנֹחַ מְחַלְלֶיהָ;
לֹא בָלְתָה אַךְ יָסְפָה עֶדְנָה   עַד־הֵן — וְהִנֵּה דַם בְּתוּלֶיהָ!
יָפָה מְמָאֶנֶת לְהִסָּתֵר,   תִּסְחַב סְבִיבָהּ אוֹר בְּשׁוּלֶיהָ,
לֹא־הֶעֱלִימוּהָ כְלֵי־שֹׁהַם,   אַךְ חֶבְאוּ תַּחַת מְעִילֶיהָ,
דַּלָּה וְכִמְעַט לֹא יְדָעֻנוּהָ,   לוּלֵי בְשָׂמִים הֵם רְכִילֶיהָ,
כִּי רָקְחֶיהָ רָקְחוּ בֹשֶׂם,   גַּם רֹכְלֵי הַמֹּר בְּרָכְלֶיהָ;
תַּהֲרֹג — וְהִיא חַיֵּי הֲרוּגֶיהָ,   תַּחְלִיא — וְהִיא מַרְפֵּא לְחָלֶיהָ,
לֹא־הֶעֱלִים עֵצָה בְּכִלְיוֹתַי   מָשׂוֹשׂ אֲשֶׁר נֶחְבָּא בְּכֵלֶיהָ. —
כָּזֶה וְכָזֶה שׁוֹתָה תֵבֵל   נֶגְדִּי, לְנַשּׂוֹתִי עֲמָלֶיהָ,
כִּמְעַט וְאֹמַר בַּעֲדָהּ לֹא־זֹאת —   לוּלֵי אֲשֶׁר אַכִּיר פְּעָלֶיהָ;
הִתְבָּאֲשָׁה עִם כָּל־נְדִיבֶיהָ,   גַּם שָׁלְחָה יָד אֶל־אֲצִילֶיהָ,
לָרִים כְּסִילִים עַל־כְּסִילֶיהָ,   וַעֲלוֹת נְפָלִים עַל־נְפִילֶיהָ;
תַּפְרִיד וְלֹא תַחְבִּיר, כְּאִלּוּ אֵל   יַצֵּב עֲלֵי פֵרוּד גְּבוּלֶיהָ,
עֵת יַשְׂמְאִילוּ מַאֲמִינֶיהָ,   אוֹ יַאֲמִינוּ מַשְׂמְאִילֶיהָ,

וְכָל־סִבָּה מְצוּאָה בִּמְסֻבָּב, וְכָל־חָדָשׁ כְּבָר הָיָה פְּעָמִים!
וְלֹא־חֻבַּר אֱנוֹשׁ כִּי אִם־לְפָרֵד, לְהוֹצִיא מִלְאֹם אֶחָד לְאֻמִּים,
וְלוּלֵא נִפְרְדוּ מֵאָז בְּנֵי אִישׁ, אֲזַי לֹא־מָלְאָה אֶרֶץ עֲמָמִים. —
וְיֵשׁ דָּבָר אֲשֶׁר יֵיטַב וְיֵרַע, וּבוֹ שִׁקּוּי וְרָקָב לַעֲצָמִים;
בְּהִתְקַצֵּף אֱנוֹשׁ יוֹמוֹ יְקַלֵּל וְיִקֹּב אֶת־רְגָעָיו הַזְּעוּמִים,
וְהוּא הַיּוֹם יְבָרְכוּהוּ אֲחֵרִים, אֲשֶׁר אִתּוֹ יְבַלּוּ בַּנְּעִימִים;
וְכָל־מַאֲכָל בְּפִי בָרִיא כְּנֹפֶת — וְהַנֹּפֶת בְּפִי חֹלֶה רְתָמִים;
וְדֹאֵג יֶחְשְׁכוּ אוֹרִים בְּעֵינָיו וְלֹא יִרְאֵם וְהֵם לוֹ נַעֲלָמִים —
כְּעֵינֵי יוֹם שְׁכֹן עָנָן עֲלֵיהֶם לְנֹכַח מֹשֶׁה, וְהֵם יֹרְדוֹת וְרָמִים!
מְקוֹר חָכְמָה, אֲשֶׁר אֶמְצָא בְּפִיהוּ מְקוֹם הַפָּז וּמַחְצַב הַכְּתָמִים,
יְדִידוּת קָשְׁרָה נַפְשִׁי בְּנַפְשׁוֹ, בְּעוֹד רִכְבֵי נֶגֶד אֵינָם רְתוּמִים,
בְּעוֹד לֹא־נִפְתָּה נַפְשִׁי פְּרִידָה, וְאִתָּנוּ בְּנֵי יָמִים שְׁלֵמִים;
יְלָדוּנוּ בְנוֹת יָמִים פְּרֻדִים, וּבַת אַהֲבָה יְלָדַתְנוּ תְאוֹמִים,
אֱמֻנִים עֲלֵי־עֲרוּגַת הַבְּשָׂמִים, וִינַקְנוּ שַׁד שְׁדֵי בַּת הַכְּרָמִים!
זְכַרְתִּיךָ עֲלֵי הָרֵי בְתָרִים — תְּמוֹל הָיוּ בְךָ הָרֵי בְשָׂמִים —
וְעַפְעַפַּי מְגוֹלָלִים בְּדִמְעָה, וְהַדִּמְעָה מְגוֹלָלָה בְדָמִים;
זְכַרְתִּיךָ וְנִזְכַּרְתִּי לְיָמִים, עֲבָרוּנוּ וְהָיוּ כַחֲלוֹמִים. —
הֱמִירְךָ לִי זְמָן בֹּגֵד בְּכָל־אִישׁ, אֲשֶׁר לִבּוֹ קֶרֶב וּבְפִיו שְׁלוֹמִים,
אֲדַבֶּר־בָּם וְאִם אֶמְצָא בְּפִיהֶם תְּמוּרַת מֹנֶךְ חָצִיר וְשׁוּמִים;
חֲמָסִי וַחֲמָתִי עַל־פְּתָאִים, אֲשֶׁר הֵמָּה בְעֵינֵיהֶם חֲכָמִים,
אֲשֶׁר קָרְאוּ לְשֶׁקֶר הֵם אֱמוּנוֹת, וְקָרְאוּ שֵׁם אֱמוּנָתִי קְסָמִים,
אֲשֶׁר זָרְעוּ וְקָצְרוּ שִׁבֳּלֵיהֶם וְשָׂמְחוּ בָם וְאִם הֵמָּה צְנֻמִים,
וְחִיצוֹנֵי דְבַר חָכְמָה חֲרָשִׁים, לְכַסּוֹת הַפְּנִינִים הַפְּנִימִים;
וְלִי נֵרוֹת אֲחַפֵּשׂ־בָּם חֲדָרָיו, וְאוֹצִיא מִגְּנָזָיו הַלְּשָׁמִים,
וְלֹא־אֶשְׁקֹט עֲדֵי תִשְׁתַּחֲוֶין בְּחָכְמָה לַאֲלֻמָּתִי אֲלֻמִּים!
וְסָכָל כִּי יְבַקֵּשׁ־סוֹד עֲנִיתִיו: עֲלֵי אַף הַחֲזִיר מַה־לִּנְזָמִים?
וְאֵיךְ עַל־לֹא מְקוֹם זֶרַע אֲבַקֵּשׁ עֲנָנַי לַעֲרֹף עָלָיו גְּשָׁמִים?
וְצָרְכִּי לִזְמָן נָקֵל, וְנִדְמֶה כְּמוֹ־צֹרֶךְ נְשָׁמָה לִגְשָׁמִים,
אֲשֶׁר מִדֵּי יְכִילוּהָ תְּחַיִּם, וְאִם־נִלְאוּ — עֲזָבַתַם צְלָמִים. —

אֵיךְ אֶדְרְשָׁה רֵעַ יְשִׂיחֵנִי — עֵת אֶשְׁמְעָה חָכְמַת דְּבָרֶיהָ,
נִבְלִי וְכִנּוֹרִי בְּפִי עַמָּהּ, גַּנִּי וּפַרְדֵּסִי — סְפָרֶיהָ.
אִמְרוּ לְתֵבֵל תַּעֲשֶׂה חֶפְצָהּ — חָזָק לְבָבִי מִשְּׁמִירֶיהָ,
אִם־אֶטְעֲמָה מִשְׁתֵּה שְׁמָנֶיהָ, לֹא־אֶזְעֲמָה מִשְׁתֵּה שְׁמָרֶיהָ,
כִּי נִסְּתָה נַפְשִׁי עֲדִי נָתְנָה כִּדְבַשׁ בְּפִי קֶטֶב מְרִירֶיהָ.
תֶּאְסֹר אֲדָמָה — בִּלְעֲדֵי נַפְשִׁי, מִבּוֹר אֲסִירֶיהָ אֲסִירֶהָ,
אֶתְפָּרְצָה מֵאֵת עֲבֹדָתָהּ, אֶתְחַטְּאָה מִתּוֹךְ שְׁבָרֶיהָ,
לֹא־אֶחְמֹד יָפְיָהּ, וְאִם עָרְכָה תָּמִיד לְמוּל פָּנַי מְאוּרֶיהָ;
בִּלְתִּי — הֱסִיתוּהוּ חֲדָרֶיהָ, וַאֲנִי — חֲשַׁבְתִּימוֹ קְבָרֶיהָ,
הֵן אֶעֱזֹב הוֹנָהּ וּמַשְׂכִּיתָהּ, כַּעֲזֹב נְשָׁמָה אֶת־פְּגָרֶיהָ!
הִתְנַבְּלָה — אֵיךְ אַאֲמִירֶהָ? הִתְבָּאֲשָׁה — אֵיךְ לֹא אֲמִירֶהָ?
כִּי־כִתְּרוּ לָרַע כְּתָרֶיהָ, וַיְקַבְּצוּ פָארוּר פְּאֵרֶיהָ.
אִתִּי אֱמוּנָה לֹא אֲמִירֶהָ, גַּם זֹאת בְּרִיתִי לֹא אֲפִירֶהָ,
וַאֲיַחֲלָה אוֹר מִפְּנֵי נָאוֹר — אוּלַי יְבַקַּע אֶת־שְׁחָרֶיהָ,
אֶסְבֹּל וְאֶתְאַפַּק לְצָרָתִי — רֶגַע וְיִמַּסּוּ אֲסוּרֶיהָ;
הִנֵּה פְּקֻדָּתִי תְּעִירֵנִי, אוֹחִיל לְיוֹם מוֹעֵד מְגוּרֶיהָ,
אוֹחִיל — וְאֵין שֵׁנָה לְעַפְעַפַּי, צַפּוֹת לְעַפְעַפֵּי שְׁחָרֶיהָ,
נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תָּקוּם וְתִתְעוֹרֵר — יִפְתַּח אֱלֹהִים לָהּ שְׁעָרֶיהָ!

*

שִׁירֵי יְדִידֹת

1

לְרַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־עֶזְרָא

יְדַעְנוּךָ נְדֹד מִימֵי עֲלוּמִים, וְנַחַל הַבְּכִי נַחַל קְדוּמִים;
הֲרִב עִם־הַזְּמָן עַל־לֹא חֲטָאָה? וְעִם־יָמִים? וְאֵין עָוֹן לְיָמִים!
פְּלָכִים הֵם בְּקַו־צֶדֶק יְרוּצוּן, וְאֵין נִפְתָּל וְעִקֵּשׁ בַּמְּרוֹמִים —
הֲזֶה חָדָשׁ? וְאֵין תֵּבֵל חֲדָשָׁה, וְחֻקֶּיהָ בְּאֶצְבַּע אֵל רְשׁוּמִים,
וְאֵיךְ יִשְׁנוּ דְבָרֶיהָ? וְכֻלָּם בְּטַבַּעַת יְמִין עֶלְיוֹן חֲתוּמִים,

8

לִקְרַאת מְקוֹר חַיַּי אֱמֶת אָרוּצָה, עַל־כֵּן בְּחַיַּי שָׁוְא וָרִיק אָקֻצָה;
לִרְאוֹת פְּנֵי מַלְכִּי מְנַסְּתִי לְבַד, לֹא אֶעֱרֹץ בִּלְתּוֹ וְלֹא אַעֲרִיצָה!
מִי־יִתְּנֵנִי לַחֲזוֹתוֹ בַחֲלוֹם — אִישַׁן שְׁנַת־עוֹלָם וְלֹא אָקִיצָה,
לוּ אֶחֱזֶה פָנָיו בְּלִבִּי בָיְתָה — לֹא שָׁאֲלוּ עֵינַי לְהַבִּיט חוּצָה!

9

עַבְדֵי זְמָן עַבְדֵי עֲבָדִים הֵם — עֶבֶד אֲדֹנָי הוּא לְבַד חָפְשִׁי,
עַל־כֵּן בְּבַקֵּשׁ כָּל־אֱנוֹשׁ חֶלְקוֹ — חֶלְקִי אֲדֹנָי אָמְרָה נַפְשִׁי!

*

הַמְשׁוֹרֵר לְפִי מַהֲלָלוֹ

יוֹנָה תְקוֹנֵן עַל־אֲמִירֶיהָ, יֵמַר לְבָבִי לַאֲמָרֶיהָ,
כִּי אֶמְצְאָה מַכְאוֹב כְּמַכְאוֹבָהּ, וַיִּקְרֵנִי כֵן כְּמִקְרֶהָ:
אֶבְכֶּה עֲלֵי עַמִּי וּמוֹלַדְתִּי, כִּי־תֵבְךְּ הִיא עַל־בֵּית מְגוּרֶיהָ;
אֶבְכֶּה עֲלֵי אַנְשֵׁי גְאֻלָּתִי, כִּי־תֵבְךְּ עַל־פֵּרוּד חֲבֵרֶיהָ;
אֶבְכֶּה עֲלֵי יָמַי אֲשֶׁר חָלְפוּ, כִּי־תֵבְךְּ לִזְמַנֵּי נְעוּרֶיהָ;
קַצּוּ סְעִפַּי וְשָׁרָשַׁי יָמִים אֲשֶׁר קֻצְּצוּ אֲבָרֶיהָ;
מִכָּל־עֲבָרִים אֶמְצְאָה מוֹקֵשׁ, כַּמּוֹקְשִׁים לָהּ מֵעֲבָרֶיהָ;
מִיָּד לְיָד אֶפְחַד לְכָל־צַיָּד, כַּאֲשֶׁר תְּפַחֵד מִמְּצֵרֶיהָ!
הָיוּ בְנֵי יָמִים בְּנֵי אַשְׁפָּה, וַאֲנִי כְמַטָּרָה לְיוֹרֶיהָ,
שָׁפְכוּ מְרֵרֵיהֶם מְרֵרָתִי, וַיְשַׁלְּחוּ אֵשׁ בֵּין בְּתָרֶיהָ;
לוּלֵא סְמָכַתְנִי נְדִיבַת הַ־ נֶפֶשׁ, אֲשֶׁר רַע לֹא יְגֻרֶהָ,
מַתִּי בְּגֵרוּתִי בְּתוֹךְ אֶרֶץ, חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת סְדָרֶיהָ;
עָלְתָה כְמוֹ־שֶׁמֶשׁ וְחָלִילָה לַעֲרוֹב וְלָשׁוּב לַאֲחֹרֶיהָ!
אֵיךְ אֶפְחֲדָה מֵאִישׁ — וְלִי נֶפֶשׁ חַתּוּ אֲרָיוֹת מִכְּפִירֶיהָ,
אֵיךְ אֶדְאֲגָה מֵרִישׁ — וְהַחָכְמָה אֶחְצֹב פְּנִינִים מֵהֲרָרֶיהָ;
אִם־אֶרְעֲבָה — הִנֵּה מְגָדֶיהָ, אוֹ אֶצְמְאָה — אֶמְצָא נְהָרֶיהָ!
אֵיךְ אֶשְׁכְּבָה שׁוֹמֵם — וְכִנּוֹרָהּ אִתִּי יְשַׁעֲשַׁע בְּשִׁירֶיהָ,

דְּחוּיָה אֱלֵי שֵׂעִיר, הֲדוּפָה עֲדֵי קֵדָר,
בְּחוּנָה בְּכוּר יָוָן, מְעֻנָּה בְּעֹל מָדַי —
הֲיֵשׁ בִּלְתְּךָ גֹּאֵל וּבִלְתִּי אֲסִיר תִּקְוָה?
תְּנָה־עֻזְּךָ לִי, כִּי לְךָ אֶתְּנָה דוֹדַי!

4

יִיטַב בְּעֵינֶיךָ נְעִים שִׁירִי וּמֵיטַב מַהֲלָלִי,
הַדּוֹד, אֲשֶׁר הִרְחִיק נְדֹד מִנִּי, לְרֹעַ מַעֲלָלִי,
וָאַחֲזִיק בִּכְנַף יְדִי־ דוּתוֹ וְהוּא נוֹרָא וּפֶלִי;
דֵּי־לִי כְּבוֹד שִׁמְךָ, וְהוּא חֶלְקִי לְבַד מִכָּל־עֲמָלִי;
הוֹסֵף כְּאָב — אוֹסִיף אֱהֹב כִּי נִפְלְאָה אַהֲבָתְךָ לִי!

5

יַעֲלַת־חֵן, מִמְּעוֹנָהּ רְחָקָה, אַהֲבָהּ כַּעַס — וְלָמָּה צָחֲקָה?
צָחֲקָה עַל בַּת־אֱדוֹם וּבְנוֹת עֲרָב הַמְבַקְשׁוֹת לַחְשֹׁק דּוֹד חָשְׁקָה!
הֵן פְּרָאִים הֵם — וְאֵיךְ יִדְמוּ אֱלֵי יַעֲלָה עַל־הַצְּבִי הִתְרַפְּקָה?
אֵי נְבוּאָה, אֵי מְנוֹרָה, אֵי אֲרוֹן הַבְּרִית, אֵי הַשְּׁכִינָה דְבֵקָה?
אַל־מְשַׂנְאַי, אַל־תְּכַבּוּ אַהֲבָה, כִּי תְכַבּוּהָ וְהִיא אֵשׁ נִשָּׂקָה!

6

יְמִין אֲדֹנָי, הֲלֹא אַתְּ הָיִית לְעֵזֶר כְּנֶגְדִּי,
הֵיךְ תִּטְּשִׁינִי כְּהַיּוֹם בְּבוֹר מְצוּקוֹת לְבַדִּי,
וּמִשְּׁאֵתִי תְלָאוֹת נֶהְפַּךְ לְחֹרֶב לְשַׁדִּי?!
דִּרְשִׁי חֲמָסִי, וְאַל־נָא אֶקְרָא אֲדֹנִי לְעַבְדִּי,
הִתְעוֹרְרִי לִי, כְּמֵאָז בִּילֵל יְשִׁמֹן בְּצַעֲדִי,
וְתִגְאֲלִי אֶת־אֲסִירֵךְ מִבֵּית עֲבָדִים וְתִפְדִּי!

7

בְּכָל־לִבִּי, אֱמֶת, וּבְכָל־מְאֹדִי אֲהַבְתִּיךָ, וּבִגְלוּיִי וְסוֹדִי;
שִׁמְךָ נֶגְדִּי — וְאֵיךְ אֵלֵךְ לְבַדִּי? וְהוּא דוֹדִי — וְאֵיךְ אֵשֵׁב יְחִידִי?
וְהוּא נֵרִי — וְאֵיךְ יִדְעַךְ מְאוֹרִי? וְאֵיךְ אֶצְעַן — וְהוּא מִשְׁעָן בְּיָדִי!
הֱקַלּוּנִי מְתִים, לֹא יָדְעוּ כִּי קְלוֹנִי עַל־כְּבוֹד שִׁמְךָ כְּבוֹדִי —
מְקוֹר חַיַּי אֲבָרֶכְךָ בְּחַיַּי, וְזִמְרָתִי אֲזַמֶּרְךָ בְּעוֹדִי!

הִנֵּה עֶבֶד עֲבָדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מְלָכִים
עֹמֵד, וְיָדָיו כְּבֵדִים וּדְמָעָיו נֶהֱלָכִים —
לְךָ יְצָרָיו נֶעֱבָדִים בְּעוֹד חַיָּיו נִמְשָׁכִים,
וְכָל־אֵבָרָיו מוֹדִים וּמִתְוַדִּים וּמְבָרְכִים,
סְלַח לְרֹעַ מַעֲלָלוֹ, אֲשֶׁר כַּחוֹל מִשְׁקָלוֹ!

*

פִּיּוּטִים קְטַנִּים

1

מֵאָז מְעוֹן הָאַהֲבָה הָיִיתָ, חָנוּ אֲהָבַי בַּאֲשֶׁר חָנִיתָ —
תּוֹכְחוֹת מְרִיבַי עָרְבוּ־לִי עַל־שִׁמְךָ, עֲזָבֵם — יְעַנּוּ אֶת־אֲשֶׁר עִנִּיתָ!
לָמְדוּ חֲרוֹנְךָ אֹיְבַי — וָאֹהֲבֵם, כִּי רָדְפוּ חָלָל אֲשֶׁר הִכִּיתָ;
מִיּוֹם בְּזִיתַנִי בְּזִיתִנִי אֲנִי — כִּי לֹא אֲכַבֵּד אֶת־אֲשֶׁר בָּזִיתָ;
עַד יַעֲבָר־זַעַם וְתִשְׁלַח עוֹד פְּדוּת אֶל־נַחֲלָתְךָ זֹאת אֲשֶׁר פָּדִיתָ.

2

יַעֲבֹר עָלַי רְצוֹנְךָ כַּאֲשֶׁר עָבַר חֲרוֹנְךָ —
הַלְעוֹלָמִים עֲוֹנִי יַעֲמֹד בֵּינִי וּבֵינְךָ?
וַעֲדֵי מָתַי אֲבַקֵּשׁ אִתְּךָ עִמִּי — וְאֵינְךָ?
דָּר בְּכַנְפֵי הַכְּרֻבִים, הַפְּרֻשִׂים עַל־אֲרוֹנְךָ,
הֶעֱבַדְתַּנִי לְזָרִים — וַאֲנִי כַּנַּת יְמִינְךָ!
גֹּאֲלִי, לִגְאוֹל הֲמוֹנַי רֹם וְהַשְׁקֵף מִמְּעוֹנְךָ!

3

יְדִידִי, הֲשָׁכַחְתָּ חֲנֹתְךָ בְּבֵין שָׁדָי?
וְלָמָּה מְכַרְתַּנִי צְמִיתֻת לְמַעְבִדָי?
הֲלֹא אָז בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה רְדַפְתִּיךָ,
וְשֵׂעִיר וְהַר־פָּארָן וְסִינַי וְסִין עֵדָי,
וְהָיוּ לְךָ דוֹדַי וְהָיָה רְצוֹנְךָ בִי —
וְאֵיךְ תַּחֲלֹק עַתָּה כְּבוֹדִי לְבִלְעָדָי?

וְהַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת עֲרֵבִים / לְכַלּוֹת אֶת־שְׁאֵרִי עַד־כְּלוֹתִי,
וְלָרוּחַ יְזָרוּן מַחֲצִיתִי, / וְלֶעָפָר יְשִׁיבוּן מַחֲצִיתִי?!
וּמָה אֹמַר וְיִצְרִי יִרְדְּפֵנִי / כְּאוֹיֵב מִנְּעוּרַי עַד־בְּלוֹתִי?
וּמַה־לִּי בַּזְּמָן אִם לֹא רְצוֹנְךָ, / וְאִם אֵינְךָ מְנָתִי מַה־מְּנָתִי? —
אֲנִי מִמַּעֲשִׂים שׁוֹלָל וְעָרוֹם, / וְצִדְקָתְךָ לְבַדָּהּ הִיא כְסוּתִי —
וְעוֹד מָה אַאֲרִיךְ לָשׁוֹן וְאֶשְׁאַל? / אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל־תַּאֲוָתִי!

*

תַּחֲנוּן

יְעִירוּנִי רַעְיוֹנַי / וְסוֹד לִבִּי וּמִשְׁאָלוֹ,
הֲגוֹת דִּבְרֵי תַחֲנוּנַי / בְּזִמְרַת אֵל וּמַהֲלָלוֹ,
וְלֹא אֶתֵּן שְׁנַת לְעֵינַי / חֲצוֹת לַיְלָה בִּגְלָלוֹ,
לַחֲזוֹת בְּנֹעַם־אֲדֹנָי / וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ!

הֱקִיצוֹתִי וַאֲחַשֵּׁב: / מִי הוּא אֲשֶׁר הֱקִיצָנִי?
וְהִנֵּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב / תְּהִלּוֹתָיו הֱאִיצָנִי,
וְנָתַן בְּאָזְנַי קֶשֶׁב, / וְחִזְּקַנִי וְאִמְּצָנִי,
וְכָל־עוֹד רוּחִי הָשֵׁב / אֲבָרֵךְ אֲשֶׁר יְעָצָנִי,
צוּר, אֲשֶׁר הַנְּשָׁמָה לוֹ / וְהַגְּוִיָּה מִפָּעֳלוֹ!

וְאֶתְפַּלֵּל לְפָנָיו — / וּבִתְפִלָּה אֶתְעַנָּג,
וּבָקְעוּ דִמְעֵי עֲנָנָיו — / וּמָתְקוּ מִצּוּף וּפַנָּג,
וְגָבַהּ לִבִּי בְּעֵינָיו, / בְּעֵת נָמֵס כַּדּוֹנָג,
כְּעֶבֶד לִפְנֵי אֲדֹנָיו / מִפַּחֲדוֹ יִתְמוֹגָג,
וְכִי יִזְכֹּר מַחְמַלוֹ / יִנְשֶׁה אֶת־כָּל־עֲמָלוֹ!

דּוֹם לַיִל וְהִכָּבֵד / וְאַחֵר שַׁחַר מִבּוֹא,
עַד־יִתְרַצֶּה עֶבֶד / בְּתַחֲנוּנָיו אֶל־רַבּוֹ,
וְיִשְׁפֹּךְ דַּם לֵב וְכָבֵד, / וְיַגִּיד נִגְעֵי לִבּוֹ,
וְיִתְיַחֵד הָעֹבֵד / עִם־הַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ,
וְיָשִׁיר וְיִשָּׂא מְשָׁלוֹ / לְשֵׁם דִּגְלוֹ וּמִגְדָּלוֹ!

דַּלִּים עָפָר יְסוֹדָם: הַחָכְמָה מֵאָיִן?
וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן —
רַק לִרְאוֹת צוּר כְּבוֹדָם רְאוּת־לֵב לֹא רְאוּת־עַיִן,
וּמוֹצָא מַעְיְנֵי סוֹדָם הַטּוֹבִים מִיָּיִן,
כִּי־כֵן, בָּשָׂר וָדָם, תִּמְצָא אֶת־אֱלֹהֶיךָ!

יָהּ, אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, אֲשֶׁר כָּל־חֶפְצוֹ פָּעַל,
הַמֵּמִית וּמְחַיֶּה, מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל,
עֲמֹד לְמִשְׁפָּטוֹ וֶחְיֵה, וַעֲזֹב מֶרֶד וּמָעַל
לֵאמֹר: מָתַי וְאַיֵּה וּמַה־לְּמַטָּה וּמַה־לְּמָעַל —
וְאוּלָם תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְיָ אֱלֹהֶיךָ!

*

בַּקָּשָׁה

אֲדֹנָי נֶגְדְּךָ כָל־תַּאֲוָתִי, וְאִם־לֹא אַעֲלֶנָּה עַל־שְׂפָתִי:
רְצוֹנְךָ אֶשְׁאֲלָה רֶגַע — וְאֶגְוַע, וּמִי־יִתֵּן וְתָבוֹא שֶׁאֱלָתִי,
וְאַפְקִיד אֶת־שְׁאָר רוּחִי בְּיָדְךָ, וְיָשַׁנְתִּי וְעָרְבָה לִי שְׁנָתִי!
בְּרָחְקִי מִמְּךָ — מוֹתִי בְחַיַּי, וְאִם־אֶדְבַּק בְּךָ — חַיַּי בְּמוֹתִי —
אֲבָל לֹא־אֵדְעָה בַּמָּה אֲקַדֵּם, וּמַה־תִּהְיֶה עֲבֹדָתִי וְדָתִי.
דְּרָכֶיךָ אֲדֹנָי לַמְּדֵנִי, וְשׁוּב מִמַּאֲסַר סִכְלוּת שְׁבוּתִי,
וְהוֹרֵנִי בְּעוֹד יֶשׁ־בִּי יְכֹלֶת לְהִתְעַנּוֹת, וְאַל־תִּבְזֶה עֱנוּתִי,
בְּטֶרֶם יוֹם אֱהִי עָלַי לְמַשָּׂא, וְיוֹם יִכְבַּד קְצָתִי עַל־קְצָתִי,
וְאִכָּנַע בְּעַל־כָּרְחִי, וְיֹאכַל עֲצָמַי עָשׁ וְנִלְאוּ מִשְׂאֵתִי,
וְאֶסַּע אֶל־מְקוֹם נָסְעוּ אֲבוֹתַי, וּבִמְקוֹם תַּחֲנוֹתָם תַּחֲנוֹתִי. —
כְּגֵר תּוֹשָׁב אֲנִי עַל־גַּב אֲדָמָה, וְאוּלָם כִּי בְּבִטְנָהּ נַחֲלָתִי;
נְעוּרַי עַד־הֲלוֹם עָשׂוּ לְנַפְשָׁם, וּמָתַי גַּם־אֲנִי אֶעְשֶׂה לְבֵיתִי,
וְהָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן בְּלִבִּי מְנָעַנִי לְבַקֵּשׁ אַחֲרִיתִי?!
וְאֵיכָה אֶעֱבֹד יִצְרִי בְּעוֹדִי אֲסִיר יִצְרִי וְעֶבֶד תַּאֲוָתִי?
וְאֵיכָה מַעֲלָה רָמָה אֲבַקֵּשׁ, וּמָחָר תִּהְיֶה רִמָּה אֲחוֹתִי?
וְאֵיךְ יִיטַב בְּיוֹם טוֹבָה לְבָבִי, וְלֹא אֵדַע הֲיִיטַב מָחֳרָתִי,

הִנָּךְ יָפָה, לְחַמָּה נִמְשֶׁלֶת,
לוּלֵי הֱיוֹתֵךְ בְּדָמִים מִתְגֹּלֶלֶת;
לֹא מְטֹהָרָה אֲבָל מִתְגָּאֶלֶת —
וְאֵיךְ נִגְאֶלֶת נְשָׁמָה נִגְעֶלֶת?
הַרְבִּי־לָךְ בֹּרִית, וּבַקְּשִׁי הָאַחֲרִית,
וְתָבוֹאִי בִּבְרִית, וּמִנְּדֵי־שָׁוְא אָרִית
זְרִי מִתּוֹכֵכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

2

יָשֵׁן אַל־תֵּרָדֵם נַעֲזֹב הִתְלַהֲלְהֶךָ,
הַרְחֵק דַּרְכֵי אָדָם וְשׁוּר דַּרְכֵי גְבֹהֶיךָ,
וְרוּץ לַעֲבֹד צוּר קֶדֶם, כְּרוּץ כּוֹכְבֵי נְגֹהֶיךָ,
דַּי־לָךְ, מַה־לְּךָ נִרְדָּם? קוּם, קְרָא אֶל־אֱלֹהֶיךָ!

הָקֵץ לִרְאוֹת שָׁמָיו וְאֶת־מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעוֹתָיו,
וְהַבֵּט אָהֳלֵי מְרוֹמָיו תְּלוּיִם בִּזְרוֹעוֹתָיו,
וְכוֹכָבִים חוֹתָמָיו, פִּתּוּחֵי טַבְּעוֹתָיו,
וּפְחַד מִפְּנֵי אֵימָיו, וְיַחֵל אֶת־יְשׁוּעוֹתָיו,
פֶּן־זְמַן יַגְבִּיהֶךָ — וְרָם לְבָבְךָ בְּגָבְהֶךָ!

וְצֵא בַּחֲצוֹת הַלֵּילוֹת בְּעִקְּבֵי אַנְשֵׁי שֵׁמוֹת,
אֲשֶׁר בִּלְשׁוֹנָם תְּהִלּוֹת וְאֵין תּוֹכָם תּוֹךְ וּמִרְמוֹת,
לֵילוֹתֵיהֶם תְּפִלּוֹת וִימוֹתֵיהֶם צוֹמוֹת,
לָאֵל בִּלְבָבָם מְסִלּוֹת וְלָהֶם בְּכִסְאוֹ מְקוֹמוֹת,
דַּרְכָּם סֻלָּם לַעֲלוֹת עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ!

דְּמָעוֹת תַּזִּיל עֵינְךָ וְתִתְחָרֵט עַל־פְּשָׁעִים,
וְהִתְחַנֵּן לְמוּל קוֹנְךָ וְאַל־תִּתְחַר בַּמְּרֵעִים,
וְהַשְׁפֵּל מְאֹד אֶת־גְּאוֹנְךָ וְקַח הַטּוֹב כִּי נָעִים,
כַּבֵּד אֵל מֵהוֹנְךָ לְעֵת יַעֲלוּ מוֹשִׁיעִים
וְיִשְׂאוּ קוֹל הֲמוֹנְךָ: הִכּוֹן לִקְרַאת־אֱלֹהֶיךָ!

הֲתַקְשִׁי עוֹד רוּחֵךְ, עֲדֵי אָבַד נִצְחֵךְ
וְתַם לָרִיק כֹּחֵךְ? תְּנִי לֵב אֶל־אָרְחֵךְ
וְשִׂימִי עֵינֵכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

הַמְעַט מִמֵּךְ, מְשַׂחֶקֶת בְּתֵבֵל,
בְּתַעֲנוּגֵי זְמָן כִּשְׁנֵי יוֹבֵל?
בַּחֹשֶׁךְ בָּאת וְתֵלְכִי בַהֶבֶל —
הִנָּזְרִי, כִּי־קָרְבוּ יְמֵי אֵבֶל,
נְטִי מִתַּעְתֻּעִים וְהַבְלֵי שַׁעֲשׁוּעִים,
וְקִרְעִי לִרְגָעִים לְבָבֵךְ לִקְרָעִים
וְקִרְאִי לַבֶּכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

וְאִם־לֹא עַתָּה תִּתְנַצְּלִי עֶדְיֵךְ,
מָתַי תּוּכְלִי לְשַׁלֵּם אֶת־נִשְׁיֵךְ
מִדְּמֵי מִרְיֵךְ וּמֵחוֹבוֹת קָשְׁיֵךְ?
עֲוֹנֵךְ חָלְיֵךְ — וְתַעֲנִיתֵךְ צֳרִיֵךְ,
בְּוִדּוּיֵךְ דַּיֵּךְ, בְּהַשְׁמִיעֵךְ בִּכְיֵךְ,
וְרָאָה אֶת־עָנְיֵךְ מְמִיתֵךְ וּמְחַיֵּךְ
וְנָשָׂא עֲוֹנֵכִי —
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

דִּבְרֵי עֲוֹנוֹת, אֲשֶׁר רֹאשֵׁךְ עָבְרוּ,
גָּאָה לְבָבֵךְ — וְהֵם גָּאוּ וְגָבְרוּ,
וְאִם יִשָּׁבֵר לְבָבֵךְ — יִשָּׁבֵרוּ;
הִכּוֹנִי, כִּי לְמִלְחַמְתֵּךְ חָבְרוּ,
הֲדִיחִים מִקִּרְבֵּךְ וְטַהֲרִי אֶת־חֻבֵּךְ,
וְהַקְרִיבִי לִבֵּךְ וְהַקְטִירִי חֶלְבֵּךְ
וְדִמְעָתֵךְ נִסְכִּי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

הִשְׁרִיץ דְּגֵי יַמִּים וְתַנִּינֵיהֶם, וּתְמוּנוֹת צִפֳּרֵי כָנָף לְמִינֵיהֶם,
עָרַךְ הַשֻּׁלְחָן וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ — בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ־אָרֶץ,
לָתֵת הַכֹּל בְּיַד אָדָם פְּקִידֶךָ, תַּמְשִׁילֵהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ,
עֵקֶב תּוֹצִיא מֵחֲלָצָיו מְלָכִים, מַמְלֶכֶת כֹּהֲנִים וּמַחֲנֵה מַלְאָכִים,
וּלְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשְׁךָ בְּרָאתָם, וּלְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתְךָ קְרָאתָם,
נִקְדַּשְׁתָּ בְתוֹכָם וְנִכְבַּדְתָּ, וּמִפִּי עוֹלְלִים וְיוֹנְקִים עֹז יִסַּדְתָּ,
יִתְגַּדֵּל עַל־כֹּל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ, בְּפִי עֹשֵׂי מְלַאכְתְּךָ וּשְׁלוּחֵי מַלְאֲכוּתֶךָ,
וּבְכֵן זַמֵּר נְעִים זְמִרוֹת לְעֹשָׂיו: בָּרְכוּ יְיָ כָּל־מַעֲשָׂיו!

בָּרְכוּ יְיָ בְּכָל־מְקוֹמוֹת מֶמְשַׁלְתּוֹ, אֵין־קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי־אֵין בִּלְתּוֹ,
יְשֻׁרוּן אֲשֶׁר יָקָר מִזּוּלֵל הוֹצִיאוֹ, וַיַּמְשֵׁהוּ מִמַּיִם בְּיַד מֹשֶׁה נְבִיאוֹ,
וַיּוֹרֶד כְּבוֹדוֹ לְמִקְדַּשׁ הֲדוֹמוֹ, וַיַּעַל נְבִיאוֹ לְעַנְנֵי מְרוֹמוֹ,
מֶשֶׁךְ נְבוּאָה מָשַׁךְ לְיֹדְעָיו, וְרוּחַ נְדִיבָה שָׁפַךְ עַל־שֹׁמְעָיו,
הִדְרִיכָם בְּסֵדֶר עֲבֹדָתוֹ הַנְּכוֹנָה, לְדַמּוֹתָם לַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשׁוֹנָה;
כְּמוֹהֶם כְּמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מַקְדִּישִׁים, וְתוֹדוֹת קְדֻשָּׁה מַקְרִיבִים וּמַגִּישִׁים,
פָּנָיו מְכַפְּרִים וּמִתְכַּפְּרִים, וּתְהִלּוֹת יְיָ מְסַפְּרִים,
וּמִתְעַטְּפִים כִּשְׂרָפִים וְאֶרְאֶלִּים, וְנִמְשָׁלִים לְתַרְשִׁישִׁים וְחַשְׁמַלִּים,
רָצִים וְאָצִים וּמִתְקַבְּצִים, וְלָלֶכֶת עִמְּךָ מִתְאַמְּצִים,
יִרְאָה לְבֻשִׁים וּמִתְבַּשְּׁשִׁים, מִתְאַשְּׁשִׁים לְעָבְדְּךָ וּמִתְקַשְּׁשִׁים,
מַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּקְדֻשָּׁה מְשַׁלְּשִׁים, לְאֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד־קְדֹשִׁים . . .

*

סְלִיחוֹת

1

יוֹנָה פוֹתָה, יְקוּשַׁת כָּל־מַעֲבָר,
תִּרְאִי הַבָּר וְתִנְשִׁי הַמִּכְבָּר,
חֶלְבֵּךְ עָבַר וְהַפַּח לֹא־נִשְׁבָּר —
וּמַה־תָּשִׁיבִי אֶת־שֹׁלְחֵךְ דָּבָר?

לָהֶם יִקָּרְאוּ „רְחוֹקִים קְרוֹבִים", וּבְאֵין הֲלִיכָה רָצִים וָשָׁבִים,
וַהֲלִיכוֹתָם הֲלִיכוֹת אֵלִי מַלְכִּי בַקֹּדֶשׁ, יְיָ בָם סִינַי בַּקֹּדֶשׁ,
יְדַבְּרוּ — וְאָכֵן בִּרְשְׁיוֹנֶךָ, וְיַעֲשׂוּ — וְאוּלָם בִּרְצוֹנֶךָ,
בְּזֹאת יֹאמְרוּ שֹׁמְעֵי מִלֵּיהֶם, כִּי פִּיךָ הַמְדַבֵּר אֲלֵיהֶם!

רֹאשׁ הַמֶּמְשָׁלָה הָרִאשׁוֹנָה וְחֵילֵיהֶם, וְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם נֹשְׂאֵי כְלֵיהֶם,
שָׁכַן אוֹר עוֹלָם עֲלֵיהֶם, וַיְהִי שָׁלוֹם בְּאָהֳלֵיהֶם,
מַעְיַן חָכְמָה מֵאִתָּם יוֹצֵא, וּמְקוֹר חַיִּים עִמָּם יִמָּצֵא,
וְאֵין־חֹשֶׁךְ וְאֵין־צַלְמָוֶת, וְאֵין־חֶסְרוֹן וְאֵין־מָוֶת;
אַשְׁרֵי אִישׁ אֲשֶׁר בָּהֶם יִתְעָרֵב, לְהַקְדִּישׁ בִּקְדֻשָּׁתָם בֹּקֶר וָעֶרֶב,
לִקְרֹא כְּדָוִד לִקְרַאת מַעֲרָכָיו: בָּרְכוּ יְיָ מַלְאָכָיו!

הַמֶּמְשָׁלָה הַשֵּׁנִית: צְבָא הַשָּׁמַיִם, וְחַיּוֹת מֶרְכָּבָה גַּבּוֹת מְלֵאֹת עֵינָיִם,
מַיְמִינִים וּמַשְׂמְאִלִים, רָצִים וְשָׁבִים — עֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם נִצָּבִים,
וְהָאוֹפַנִּים יִנָּשְׂאוּ לְעֻמָּתָם, וּלְהִשְׁתַּחֲוֹת לִשְׁכִינָתְךָ מְגַמָּתָם,
דִּגְלֵי רִבְבוֹת חֲיָלִים חֲיָלִים, כֻּלָּם תַּחְכְּמֹנִים וְרַבֵּי־פְעָלִים;
הָעֹלִים אַחֲרֵיהֶם: שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ, אִישׁ אֶל־מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זוֹרֵחַ;
לָהֶם יִתְחַבְּרוּ כָּל־כּוֹכְבֵי אוֹר, הַנִּתְּנִים לְמֶמְשָׁלוֹת רַבּוֹת וּלְמָאוֹר;
אֲלֵיהֶם יִלָּווּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם,
דֹּרְשִׁים לַעֲבֹד עֲבֹדַת מֶמְשַׁלְתּוֹ, אִישׁ־אִישׁ מִמְּלַאכְתּוֹ,
וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל וְלֹא מוֹקֵשׁ, וְאֵין בָּהֶם נִפְתָּל וְעִקֵּשׁ;
נֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה, וּמְקַבְּלִים רְשׁוּת זֶה מִזֶּה,
יַחַד יָרֹנּוּ יִשְׂאוּ קוֹלָם, בְּשֵׁם יְיָ אֵל עוֹלָם;
וְלָהֶם קָרָא מְשׁוֹרֵר בְּמִקְרָאָיו: בָּרְכוּ יְיָ כָּל־צְבָאָיו!

הַמֶּמְשָׁלָה הַשְּׁלִישִׁית וַחֲיָלֶיהָ: הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ,
מִפְּרְשֵׂי־רוּחַ וְאֵשׁ וְתוֹלְדוֹתֵיהֶם, וְהַיַּמִּים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם,
תּוֹצְאוֹת אֵשׁ וּבָרָד וְשֶׁלֶג מֵאוֹצָרוֹ, וְרוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ,
וּפַלְגֵי־מַיִם בְּאִמְרָתוֹ הִתְפַּלָּגוּ, וְעַנְפֵי לְבָנוֹן בְּחָכְמָתוֹ הִשְׂתָּרָגוּ,
דֶּשֶׁא לְזֶרַע וְעֵץ לְנֶטַע, וְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה לַבְּהֵמָה לְשֹׂבַע,

סִלּוּק

אֱלֹהִים אֶל־מִי אַמְשִׁילֶךָ? וְאֵין עֲרֹךְ אֵלֶיךָ!
בַּמֶּה אֲדַמֶּךָ? וְכָל־דְּמוּת טֶבַע חֹתָמֶךָ,
גָּבַהְתָּ מִכָּל־מֶרְכָּבָה, וְנָאִיתָ מִכָּל־מַחֲשָׁבָה!
דְּבַר־מִי יְכַלְכְּלֶךָ, וּלְשׁוֹן־מִי תְּכִילֶךָ?
הֲיֵשׁ לֵבָב יְגוּרֶךָ, וְיֵשׁ עַיִן תְּשׁוּרֶךָ?
וְאֶת־מִי נוֹעַצְתָּ וַיְבִינֶךָ — וְלֹא־נוֹצַר אֵל לְפָנֶיךָ!
זֶה עוֹלָמְךָ יְעִידֶךָ, כִּי־אֵין בִּלְעָדֶיךָ:
חָכְמָתְךָ בַּכֹּל מְבֹאֶרֶת, וְאוֹת חֹתָמְךָ נִכֶּרֶת.
טֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ, וְעַמּוּדֵי שַׁחַק עָמָדוּ,
יָשַׁבְתָּ מוֹשַׁב אֱלֹהִים — וְאֵין עֲמֻקִּים וְאֵין גְּבֹהִים;
כִּלְכַּלְתָּ הַכֹּל וְכֹל לֹא־יְכַלְכְּלֶךָ, וּמָלֵאתָ הַכֹּל וְכֹל לֹא־יְכִילֶךָ!
לְבָבוֹת עָמְדוּ מִלִּדְרֹשׁ, וּלְשֹׁנוֹת נִלְאוּ מִלְּפָרֵשׁ,
מַחְשְׁבוֹת חֲכָמִים יִתְמָהוּ, וְרַעְיוֹנֵי מְהִירִים יִתְמַהְמָהוּ;
נוֹרָא תְהִלּוֹת נִקְרֵאתָ, וְעַל־כָּל־תְּהִלָּה נַעֲלֵיתָ,
שַׂגִּיא־כֹחַ אֵיךְ נִפְלֵאתָ, וְהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ מָלֵאתָ,
עָמֹק עָמֹק — מִי יִמְצָאֶנּוּ, וְרָחוֹק רָחוֹק — מִי יִרְאֶנּוּ!
פְּעָלֶיךָ הֵם הַדְּרוּשִׁים, אַף־אֱמוּנָתְךָ בִּקְהַל קְדֹשִׁים,
צִדְקָתְךָ הִיא הַנִּשְׁמַעַת, וְתוֹרָתְךָ הִיא הַנּוֹדַעַת,
קִרְבָתְךָ קְרוֹבָה לַשָּׁבִים, וּרְחוֹקָה מְאֹד מִן־הַשּׁוֹבָבִים;
רָאוּךָ הַנְּשָׁמוֹת הַטְּהוֹרוֹת — וְלֹא־נִצְרְכוּ לַמְּאוֹרוֹת,
שְׁמָעוּךָ בְּאָזְנֵי רַעְיוֹנֵיהֶם — כִּי תֶחֱרַשְׁנָה אָזְנֵיהֶם,
תָּמִיד קְדֻשָּׁתְךָ קוֹרְאוֹת: קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת!

„יְיָ צְבָאוֹת“ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ, „יְיָ אֶחָד“ שֵׁם אֱלָהוּתֶךָ,
הֲמוֹן מַלְכוּתְךָ לֹא־יְסֻפַּר וְלֹא־יְדֻבָּר, וְאֶל־אֱלָהוּתְךָ שֵׁנִי לֹא־יְחֻבָּר,
וְכַמָּה פָּנִים לְפָנִים הַנּוֹרָאִים, וְכַמָּה אֲחֹרִים לַאֲחֹרִים הַנִּרְאִים,
דִּגְלֵי מֶרְכָּבָה הֲקַמֹתָ לְעֵד וּלְאוֹת, כִּי הַדָּבָר מֵאֵת יְיָ צְבָאוֹת;
הַכֹּל עֲבָדֶיךָ מְשָׁרְתֵי פָנֶיךָ, גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי רְצוֹנֶךָ,
הֵם הַנֶּעֱלָמִים מֵעֵינֵי בְרוּאֶיךָ, הֵם הַנִּרְאִים לְעֵינֵי נְבִיאֶיךָ,

הִמֵּה לִבִּי עֵת אֶזְכְּרָה
אַהֲבָה מִקֶּדֶם נְזוּרָה,
לָשׁוֹן לֹא־תוּכַל סַפְּרָה,
כִּיקוֹד גֶּחָלִים בֹּעֲרָה,
רוּחַ קִנְאָה בִּי נִשְׁבָּה,   עַזָּה כַּמָּוֶת אַהֲבָה!

*

גְּאֻלָּה

יְרוּשָׁלַיִם, לְמוֹנַיִךְ   הַשְׁקִי אֶת־כּוֹס מְרוֹרַיִךְ,
בָּאָה עֵת תַּעֲנוּגַיִךְ   וְשָׁב הַצְּבִי אֶל־חֲדָרַיִךְ,
שִׁמְעִי מֵהֲמוֹן חוֹגְגַיִךְ   שָׁלוֹם מִכָּל־עֲבָרַיִךְ:
חָגִּי יְהוּדָה חַגַּיִךְ,   שַׁלְּמִי נְדָרַיִךְ!

הַבְטִיחִי לֵב נִבְהָלִים   וְאַמְּצִי בִּרְכַּיִם נִכְשָׁלִים,
כִּי־עוֹד אַרְבָּעָה דְגָלִים,   יְבֹאוּךְ בְּשָׁלֹשׁ רְגָלִים —
הַיְּהוּדִים הָאֲמֵלָלִים,   אֲשֶׁר מֵאַהֲבָתֵךְ חוֹלִים,
מִתְאַבְּלַיִךְ וְנוּגַיִךְ,   הַחֹנְנִים אֶת־עֲפָרַיִךְ!

וְאָמְרוּ מַכְבִּידֵי עֻלִּי,   כִּי סָר מֵעָלַי צִלִּי,
וַאֲנִי יָדַעְתִּי גֹּאֲלִי   חָזָק, וְהוּא לַעֲשׂוֹת יַפְלִיא
כְּקֶדֶם, יוֹם הֵרִים דִּגְלִי   לְשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי:
כֵּן יֶאֱסֹף נִפְלָגַיִךְ,   יְחַזֵּק בְּרִיחֵי שְׁעָרַיִךְ!

דַּל בֶּן־הַמֶּלֶךְ לָמָּה   תַּחַת יַד לֹחֵץ וְדֹחֵק,
נָע וָנָד עַל־פְּנֵי אֲדָמָה,   וּבַת־אֱדוֹם שֹׁכֶבֶת בְּחֵיק?
הוּא יִבְכֶּה — וּבֶן־הָאָמָה   הַמִּצְרִית נֶגְדּוֹ מְצַחֵק:
כָּל־זֶה לִצְרוֹף סִיגַיִךְ,   וְלַהֲשִׁיבֵךְ אֶל־נְעוּרַיִךְ!

הִנֵּה הֶעָוֹן נִרְצָה   וַאדֹנָי בְּעַמּוֹ רוֹצֶה,
וּלְנֶפֶשׁ קְצֵרָה וְקָצָה   צֳרִי וּתְעָלָה יִמָּצֵא,
וְרוּחַ מִמָּרוֹם יָצָא   אֶל־כָּל־עַמֵּךְ מִקָּצֶה,
לְפַתַּח בַּהֲרוּגַיִךְ,   וּלְשַׁלַּח אֲסִירַיִךְ!

*

הִתְאַמְּצָה נַפְשִׁי בְּעַבְדֻתֶךָ, וַתֶּחֱזַק בִּכְנַף יְדוּתֶךָ,
כֹּל עָבְרוּ עָלַי חֲרוֹנֶיךָ — לֹא־שָׁכְחָה נַפְשִׁי רְצוֹנֶךָ,
הִתְחַזַּקְתִּי בִּבְרִיתֶךָ, מָה־אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ!

2

מַה־לַּאֲחוֹתִי כִּי חָשְׁבָה, יָמִים עַל־מָצוֹר נִצָּבָה?

יוֹנָה, מַה־לָּךְ תִּתְנוֹדֲדִי,
כְּצִפּוֹר עַל־גָּג תִּתְבּוֹדֲדִי,
לֵאמֹר: מָתַי בָּא מוֹעֲדִי?
בִּטְחִי לָךְ מֵאֲשֶׁר תִּפְחֲדִי —
הֵן תּוֹחַלְתֵּךְ לֹא־נִכְזָבָה, הוֹחִילִי הִנֵּה קָרְבָה!

„הַיּוֹם כַּמֶּה אוֹחִיל צֳרִי
לָחֳלִי, חֻלֵּיתִי מַחֲרִי
אַפְּךָ, וַיֶּחְשַׁךְ תָּאֳרִי
אֹכֶל מִמַּעֲלָלַי פְּרִי,
וּבְתַנּוּר לְהָמִים אֶשְׁכְּבָה מִיּוֹם שִׂמְחָתִי עָרְבָה!

וַיֹּאמְרוּ אוֹיְבַי: נוֹאֲשָׁה
זֹאת מִישׁוּעָה, כִּי בוֹשֵׁשָׁה;
חַי גֹּאֲלָהּ — אֵיךְ לֹא־חֻפְּשָׁה,
לָנוּ לִצְמִיתֻת נִטְּשָׁה?
אָכֵן לַשֶּׁקֶר כֻּתְּבָה חָזוֹן, וּנְבוּאָה נִכְתְּבָה?"

„דַּי־לָךְ, רַעְיָתִי, הִנְּנִי
מֵשִׁיב כָּבוֹד אֶל־מַחֲנִי,
אַכְרִית זָר מִנַּחֲלַת בְּנִי,
וּשְׁמִי אוֹדִיעַ, כִּי־אֲנִי
לִגְאוֹל נַחֲלָתִי אֶקְרְבָה, לִרְפֹּא לִמְשֻׁבָה שׁוֹבֵבָה!

דַּלּוּ עֵינַי אֶל־אֵל אַדִּיר, מֵרוֹם חֶבְיוֹן מַשְׁגִּיחַ,
וּבְחֶמְלָתוֹ אֶבְטַח כִּכְפִיר, כִּי־יְדָעָיו לֹא־יַזְנִיחַ,
שָׁרְשֵׁיהֶם לָנֶצַח יוֹתִיר, בִּלְתִּי נִדַּח יַדִּיחַ,
וּבְאוֹר חַיִּים לָהֶם יָאִיר, חַסְדּוֹ עַל־רָאשֵׁיהֶם שַׁפְרִיר,
וּכְאָב אֶת־בֵּן יוֹכִיחַ, אַהֲבָה יָעִיר!

הוֹלֵךְ וָאוֹר נֶשֶׁף אַסִּיר, אֶל־קֵץ יִשְׁעוֹ יָפִיחַ,
תִּכּוֹנֵן עִיר מִקְדָּשׁ וּדְבִיר, כִּדְבַר חֹוֶה מַבְטִיחַ;
יָשׁוּב אֶל־כַּנּוֹ שַׂר וּגְבִיר, וּבְיִרְאַת אֵל יָרִיחַ,
יוֹרֵשׁ עֶצֶר בִּשְׁמוֹ יַכְתִּיר, וּלְוִיִּם יָשִׁיב אֶל־הַשִּׁיר,
וּפְנֵי כֹהֵן מָשִׁיחַ כַּיּוֹם יָאִיר!

*

אֲהָבוֹת

1

יָפוּ בְעֵינַי כָּל־דְּרָכֶיךָ, גַּם יָקְרוּ־לִי מַהֲלָכֶיךָ,
אֵין־בָּם לְאִישׁ מִכְשׁוֹל וְלֹא מוֹקֵשׁ, כִּי־אֵין פְּתַלְתֹּל בָּם וְלֹא עִקֵּשׁ,
הִתְהַלַּכְתִּי אָרְחֹתֶיךָ, כִּי־נִמְשַׁכְתִּי בַּעֲבֹתֶיךָ.

הִנֵּה בָךְ שִׁבְרִי וּמַאֲוַיַּי, אַתְּ צוּר־לְבָבִי, אַתְּ מְקוֹר חַיַּי,
עֵינַי הַדֶּרֶךְ נִכְסָפָה לִרְאוֹת, אַךְ זֹאת לְכָמֹנִי בְּלִי יֵאוּת;
עֵת נִכְסַפְתִּי לִרְאוֹתֶךָ — הִסְתּוֹפַפְתִּי אֶל־בֵּיתֶךָ.

וָאֶסְבְּלָה סֵבֶל עֲוֹן עַמִּי, וְאַם אֱלֵי עֹל סֻבֳּלוֹ שִׁכְמִי,
לֹא־אֶפְרְשָׂה כַפַּי פְּנֵי אֵל זָר, כִּי־לֹא בְזוּלָתְךָ אֲנִי נֶעְזָר;
אִם נֶעֱבַדְתִּי עַל־דָּתֶךָ — לֹא־עָבַדְתִּי זוּלָתֶךָ.

דּוֹדִי, אֲשֶׁר יָדִי בְּךָ תָרוּם, דַּלּוּ־לְךָ עֵינַי אֱלֵי מָרוֹם,
עֻזִּי וּמָעֻזִּי בְּךָ סֶלָה, הֵן־תִּקְטְלֵנִי לְךָ אֲיַחֵלָה;
הֵן קִבַּלְתִּי עֶבְרָתְךָ — כֵּן יִחַלְתִּי חֶמְלָתֶךָ!

מְאֹרֹת

1

„יְרִיעוֹת שְׁלֹמֹה, אֵיךְ בְּתוֹךְ אָהֳלֵי קֵדָר
שְׁנִיתֶם, וְלֹא תֹאַר עֲלֵיכֶם וְלֹא הָדָר?
„הֲמוֹנִים, אֲשֶׁר שָׁכְנוּ לְפָנִים בְּתוֹכֵנוּ,
חֳרָבוֹת עֲזָבוּנוּ וּפֶרֶץ בְּלִי גָּדֵר,
וְהָלְכוּ כְּלֵי־קֹדֶשׁ בְּגוֹלָה וְהָיוּ חֹל —
וְאֵיךְ תִּשְׁאֲלוּ הָדָר לְשׁוֹשָׁן בְּתוֹךְ דַּרְדַּר?"
„דְּחוּיֵי שְׁכֵנֵיהֶם — דְּרוּשֵׁי אֲדֹנֵיהֶם,
לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא וְאִישׁ לֹא־יְהִי נֶעְדָּר,
הֲדָרָם כְּבָרִאשׁוֹנָה יְשׁוּבֵב בְּאַחֲרוֹנָה,
וְיָאִיר כְּאוֹר שִׁבְעָה מְאוֹרָם אֲשֶׁר קָדַר!"

2

יוֹם אוֹר בָּהִיר אוֹ עֵת זָמִיר יַד עָמֵל לֹא יָנִיחַ,
לֹא יָרֵחַ יָקָר מַזְהִיר יָגוֹן מִלֵּב מַקְשִׁיחַ,
דֶּלֶף טוֹרֵד בְּיוֹם סַגְרִיר אֶת־שֵׁשׁ בִּלְתִּי יַטְרִיחַ —
אַךְ קִרְבָתְךָ אֵלִי אוֹקִיר, הִיא שִׂמְחַת לֵב, לֹא יוֹם קָצִיר,
וּרְחֶקְךָ יַדִּיחַ סִלּוֹן מַמְאִיר!

הוֹבִישׁ מַבַּט יוֹשְׁבִים כַּאבִּיר מִבְּצַר דֶּלֶת וּבְרִיחַ,
מַה־הוֹעִיל הוֹן וּזְהַב אוֹפִיר וּסְחַר־כּוּשׁ כִּי יַצְלִיחַ?
לֹא הֶעְדִּיף מַרְבֶּה עַל־מַחְסִיר — וּבְיוֹם מָחָר יוֹכִיחַ:
אָז יָשׁוּב יִרְאֶה, אָז יַכִּיר בֵּין מַחֲזִיק בָּךְ לַאֲשֶׁר יָזִיר
וּדְרָכֶיךָ מַנִּיחַ, מֵבִישׁ מַחְפִּיר!

וַאֲשֶׁר חָשַׁב כִּי שֵׁם יַשְׁאִיר, אַחֲרָיו פֶּרַח יַפְרִיחַ,
יִתְבּוֹנֵן: אַיֵּה מִבְצַר עִיר, אַיֵּה אֶרֶז יַצְמִיחַ?
אֵי מֵטַב נַגֵּן מַרְבֶּה שִׁיר, אֵי בְּשַׁעַר מוֹכִיחַ?
אֵין יוֹדֵעַ בָּם, אֵין מַזְכִּיר בִּשְׁמָם, כִּי־נִשְׁכָּחוּ מֵעִיר,
אֵין שִׂיג לָהֶם, אֵין שִׂיחַ — יָבֵשׁ חָצִיר!

אוֹפָן

יָהּ, אָנָה אֶמְצָאֲךָ? מְקוֹמְךָ נַעֲלָה וְנֶעְלָם!
וְאָנָה לֹא אֶמְצָאֲךָ? כְּבוֹדְךָ מָלֵא עוֹלָם!

הַנִּמְצָא בַּקְּרָבִים, אַפְסֵי־אֶרֶץ הֵקִים,
הַמִּשְׂגָּב לַקְּרֹבִים, הַמִּבְטָח לָרְחוֹקִים,
אַתָּה יֹשֵׁב כְּרוּבִים, אַתָּה שֹׁכֵן שְׁחָקִים,
תִּתְהַלֵּל בִּצְבָאֲךָ — וְאַתְּ עַל־רֹאשׁ מַהֲלָלָם,
גַּלְגַּל לֹא־יִשָּׂאֲךָ, אַף כִּי־חַדְרֵי אוּלָם!

וּבְהִנָּשְׂאֲךָ עֲלֵיהֶם עַל־כֵּס נִשָּׂא וָרָם,
אַתָּה קָרוֹב אֲלֵיהֶם מֵרוּחָם וּמִבְּשָׂרָם,
פִּיהֶם יָעִיד בָּהֶם, כִּי־אֵין בִּלְתְּךָ, יֹצְרָם;
מִי־זֶה לֹא יִרָאֲךָ — וְעֹל מַלְכוּתְךָ עֲלָם,
אוֹ מִי לֹא יִקְרָאֲךָ — וְאַתָּה נוֹתֵן אָכְלָם!

דָּרַשְׁתִּי קִרְבָתְךָ, בְּכָל־לִבִּי קְרָאתִיךָ,
וּבְצֵאתִי לִקְרָאתְךָ — לִקְרָאתִי מְצָאתִיךָ,
וּבְפִלְאֵי גְבוּרָתְךָ בַּקֹּדֶשׁ חֲזִיתִיךָ;
מִי יֹאמַר לֹא־רָאֲךָ? הֵן שָׁמַיִם וְחֵילָם
יַגִּידוּ מוֹרָאֲךָ בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם!

הַאָמְנָם כִּי־יֵשֵׁב אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם?
וּמַה־יַּחְשֹׁב כָּל־חֹשֵׁב, אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסוֹדָם?
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹתָם וּכְבוֹדָם —
חַיּוֹת יוֹדוּ פִלְאֲךָ, הָעֹמְדוֹת בְּרוּם עוֹלָם,
עַל־רָאשֵׁיהֶם כִּסְאֲךָ — וְאַתָּה נֹשֵׂא כֻלָּם!

*

ב

שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי
כִּי יְיָ גָּמַל עָלָיְכִי!

יְקָרָה, מִיקָר יִצְרֵךְ לְקוּחָה,
קוּמִי, כִּי לֹא־זֹאת הַמְּנוּחָה!
הָאֹרַח רַב, קְחִי־לָךְ אֲרֻחָה —
עֵת לַעֲשׂוֹת חֵפֶץ עֹשָׂיְכִי!

הִנֵּה אֲנִי תוֹשָׁב כְּכָל־אֲבוֹתַי,
וּכְצֵל עוֹבֵר יֶתֶר שְׁנוֹתַי —
אִם־לֹא עַכְשָׁו, אִמְרִי, מָתַי
תִּפְדִּי מִשַּׁחַת חַיָּיְכִי?

וְאִם תִּהְיִי יִצְרֵךְ דֹּרֶשֶׁת
וּמִטֻּמְאָתֵךְ מִתְקַדֶּשֶׁת —
קִרְבִי, אַל־תִּירְאִי מִגֶּשֶׁת,
וִיקָרִיבוּךְ אֵלָיו מַעֲשָׂיְכִי!

דֹּרֶכֶת עֹז, רְאִי עוֹלָמֵךְ,
וְאַל־יַבְטִיחוּךְ שִׁקְרֵי חֲלוֹמֵךְ;
קָצַר יוֹמֵךְ וְרָחַק מְקוֹמֵךְ —
דְּעִי מַה־תֹּאמְרִי לַאדֹנָיְכִי!

הֲלַחֲזוֹת בְּנֹעַם־יְיָ צָמִית
וּלְשָׁרֵת פָּנָיו עוֹלָמִית?
שׁוּבִי שׁוּבִי, הַשּׁוּלַמִּית,
אֶל־בֵּית אָבִיךְ כִּנְעוּרָיְכִי!

*

הָמוּ קְרָבַי לִהְיוֹת קְרֵבִים אֵלֶיךָ,
אוּלָם עֲצָבַי יַרְחִקוּם מֵעָלֶיךָ,
יַטּוּ נְתִיבַי מֵעַל נְתִיב מַעְגָּלֶיךָ;
יָהּ, לַמְּדֵנִי בַּאֲמִתְּךָ הַדְרִיכֵנִי,
וּלְאַט נְחֵנִי בַּדִּין, וְאַל־תַּרְשִׁיעֵנִי!

וַאֲנִי בְּעֶדְנָה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ מִתְרַפֶּה,
אַף כִּי־בְזִקְנָה — מַה־זֶּה אֲיַחֵל וַאֲצַפֶּה?
אֵל נָא, רְפָא נָא, כִּי עִמְּךָ אֵל הַמַּרְפֵּא;
יוֹם תִּתְּשֵׁנִי זִקְנָה, וְכֹחִי יְנַשְּׁנִי,
אַל־תִּטְּשֵׁנִי, צוּרִי, וְאַל־תַּעַזְבֵנִי!

דַּכָּא וְאֻמְלָל אֵשֵׁב, וְחָרֵד לְרִגְעַי,
עָרוֹם וְשׁוֹלָל אֵלֵךְ בְּהַבְלֵי תַעְתּוּעַי,
וַאֲנִי מְחֻלָּל מֵרֹב חֲטָאַי וּפְשָׁעַי;
בֵּינְךָ וּבֵינִי עָוֹן אֲשֶׁר יַבְדִּילֵנִי,
וַיַּחְשְׁכֵנִי לִרְאוֹת בְּאוֹרְךָ עֵינִי!

הַטֵּה לְבָבִי לַעֲבֹד עֲבֹדַת מַלְכוּתֶךָ,
וּמַחֲשָׁבִי טַהֵר, לְדֵעָה אֱלָהוּתֶךָ,
וּבְעֵת כְּאֵבִי אַל־נָא תְאַחֵר רְפוּאָתֶךָ;
אֱלִי עֲנֵנִי, אַל־תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנִי,
שֵׁנִית קְנֵנִי וֶאֱמֹר לְעַבְדְּךָ: הִנֵּנִי!

4

יְשֵׁנָה בְּחֵיק יַלְדוּת, לְמָתַי תִּשְׁכְּבִי? דְּעִי כִּי־נְעוּרִים כַּנְּעֹרֶת נִנְעָרוּ!
הֲלָעַד יְמֵי הַשַּׁחֲרוּת? קוּמִי צְאִי, רְאִי מַלְאֲכֵי שֵׂיבָה בְּמוּסָר שִׁחֲרוּ,
וְהִתְנַעֲרִי מִן־הַזְּמָן, כַּצִּפֳּרִים אֲשֶׁר מֵרְסִיסֵי לַיְלָה יִתְנַעֲרוּ;
דְּאִי כַדְּרוֹר לִמְצוֹא דְרוֹר מִמַּעֲלֵךְ וּמִתּוֹלְדוֹת יָמִים כְּיַמִּים יִסְעָרוּ,
הֲיִי אַחֲרֵי מַלְכֵּךְ מְרַדֶּפֶת, בְּסוֹד נְשָׁמוֹת אֲשֶׁר אֶל־טוּב יְיָ נָהֲרוּ!

5

כָּל־כּוֹכְבֵי בֹקֶר לְךָ יָשִׁירוּ, כִּי־זָהֳרֵיהֶם מִמְּךָ יַזְהִירוּ,
וּבְנֵי אֱלֹהִים עֹמְדִים עַל־מִשְׁמְרוֹת, לַיִל וְיוֹם שֵׁם נֶאְדָּר יַאְדִירוּ,
וּקְהַל קְדֹשִׁים קִבְּלוּ מֵהֶם, וְכָל־ שַׁחַר לְשַׁחֵר בֵּיתְךָ יָעִירוּ!

6

יְקָרָה שֻׁכְּנָה גְוִיָּה, כְּאוֹר יִשְׁכֹּן בְּמַאְפֵּלְיָה,
הֲלֹא תַחְמֹד פְּרִידַת גֵּו וְלָשׁוּב אֶל־גְּאוֹן עֶדְיָהּ,
וְתֹאכַל, יוֹם פְּרִידָתָהּ, פְּרִי דָתָהּ — וְזֶה־פִּרְיָהּ:
דְּבַשׁ־עֵדֶן וְצוּף־נֹעַם, לְהַשְׂבִּיעַ בְּטוּב עֶדְיָהּ,
הֲלִיכוֹת יִצְרָהּ תִּרְאֶה, וְתִשְׁכַּח אֶת־יְמֵי עָנְיָהּ,
תְּהַלֵּל אֶת־שְׁמוֹ עִם־כֹּל נְשָׁמָה שֶׁתְּהַלֵּל יָהּ!

*

מְחַרֵךְ

1

מִי־יִתְּנֵנִי עֶבֶד אֱלוֹהַּ עֹשֵׂנִי,
וְירַחֲקֵנִי כָל־דּוֹד וְהוּא יְקָרִיבֵנִי!

יִצְרִי וְרֹעִי, נַפְשִׁי וְגֵוִי קָנִיתָ,
בַּנְתָּ לְרֵעִי וּמַחְשְׁבוֹתַי רָאִיתָ,
אָרְחִי וְרִבְעִי וְכָל־דְּרָכַי זֵרִיתָ;
אִם תַּעְזְרֵנִי — מִי זֶה אֲשֶׁר יַכְשִׁילֵנִי?
אוֹ תַעְצְרֵנִי — מִי בִלְתְּךָ יַתִּירֵנִי?

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־שְׁמוּאֵל הַלֵּוִי

(מטוליטולא, חי בקורטובה; נולד לערך ד״א תת״ם, ולערך תת״ק נסע ממצרים ירושלימה וַעֲקֵבֹתָיו נעלמו ולא נודעו עוד)

רְשֻׁיּוֹת

1

יְחִידָה, שַׁחֲרִי הָאֵל וְסַפָּיו,   וְכִקְטֹרֶת תְּנִי שִׁירֵךְ בְּאַפָּיו!
הֲלֹא אִם־תִּרְדְּפִי הַבְלֵי זְמַנֵּךְ,   וְתֹאמְרִי כִּי־אֱמֶת הֵם כָּל־כְּשָׁפָיו,
וְתֵזְלִי אַחֲרָיו לֵילֵךְ וְיוֹמֵךְ,   וְתֶעֱרַב לָךְ תְּנוּמָה מִנְּשָׁפָיו —
דְּעִי כִּי־אֵין בְּיָדַיִךְ מְאוּמָה,   אֲבָל עֵץ יִבְשׁוּ מָחָר עֲנָפָיו;
הֲיִי לִפְנֵי אֱלֹהַיִךְ וּמַלְכֵּךְ,   אֲשֶׁר־בָּאת לַחֲסוֹת תַּחַת־כְּנָפָיו,
שְׁמוֹ יִגְדַּל וְיִתְקַדַּשׁ בְּפִי כֹל   אֲשֶׁר נִשְׁמַת אֱלוֹהַּ חַי בְּאַפָּיו!

2

יְעִירוּנִי בְּשִׁמְךָ רַעְיוֹנָי,   וְיָשִׂימוּ חֲסָדֶיךָ לְפָנָי,
הֱבִינוּנִי דְּבַר נֶפֶשׁ יְצַרְתָּהּ,   קְשׁוּרָה בִי וְהִיא נִפְלָאת בְּעֵינָי,
וְלִבִּי רָאֲךָ וַיַּאֲמֶן בָּךְ,   כְּאִלּוּ מָעֳמָד הָיָה בְּסִינָי;
דְּרַשְׁתִּיךָ בְּחֶזְיוֹנַי, וְעָבַר   כְּבוֹדְךָ בִּי וְיָרַד בַּעֲנָנָי,
הֱקִימוּנִי שְׂעִיפַּי מִיְּצוּעַי   לְבָרֵךְ שֵׁם כְּבוֹדְךָ, אֲדֹנָי!

3

יְדַעְתַּנִי בְּטֶרֶם תִּצְּרֵנִי,   וְכָל־עוֹד רוּחֲךָ בִּי תִּצְּרֵנִי —
הֲיֵשׁ־לִי מַעֲמָד אִם־תֶּהְדְּפֵנִי,   וְאִם לִי מַהֲלָךְ אִם־תַּעְצְרֵנִי?
וּמָה אֹמַר וּמַחְשָׁבִי בְּיָדְךָ,   וּמָה אוּכַל עֲשׂה עַד־תַּעְזְרֵנִי?
דְּרַשְׁתִּיךָ בְּעֵת רָצוֹן — עֲנֵנִי,   וְכַצִּנָּה רְצוֹנְךָ תַּעְטְרֵנִי,
הֲקִימֵנִי לְשַׁחֵר אֶת־דְּבִירְךָ,   וְאֶת־שִׁמְךָ לְבָרֵךְ עוֹרְרֵנִי!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־סַהַל

(בקורטובא, מת ד״א תת״פד)

לְאֶחָד מִגְּדֹלֵי הַדּוֹר

וְיֵשׁ אִישִׁים חֲמָדוּךָ, וְהִנָּם   בְּתַחְתִּיּוֹת וְשָׁכַנְתָּ מְרוֹמִים,
וְאֵיכָה יַאֲבִיר גָּמָל כְּנֶשֶׁר,   וּבֶן־עַיִר כְּמוֹ יַלְדֵי רְחָמִים?
צְלַח וּרְכַב, נְשִׂיאִי, כִּי בְנֵי־עָשׁ   וּמַזָּלוֹת לְמֶרְכַּבְתְּךָ רְתוּמִים,
וְאֹהֲבֶיךָ שְׂמֵחִים בַּהֲדָרְךָ,   כְּלֵיל שִׂמְחַת גְּאוּלִים מֵעֲנָמִים,
וְאָמְנָם כִּי־שְׁנָתָם לֹא־עָרֵבָה   בְּלֵיל לֹא־יֶחֱזוּךָ בַּחֲלוֹמִים,
וְעָרֶיךָ כְּרֵעֶיךָ יְהוֹדוּן   לְךָ כִּי אֵין־לְךָ צָרִים וְקָמִים;
וְאֵיךְ תִּגְמֹל לְשָׁרֵי מְהַלְלֶךָ,   לְמַעַן חֹק עֲלֵי נַפְשָׁם מְקִימִים?
וְאִם הַשִּׁיר חֲלִי כָל־הַנְּשִׂיאִים —   שְׁבָחֶיךָ בְּאַף הַשִּׁיר נְזָמִים!
גְּבִיר נַפְשִׁי, לְךָ נַפְשִׁי רְצוּעָה   בְּמַרְצֵעַ חֲסָדִים מַעֲלוּמִים,
וְאֵין עִמִּי לְבַד לָשׁוֹן וְלֵבָב,   נְתַתִּימוֹ לְךָ כִּשְׂדֵי חֲרָמִים:
בְּזֶה — אָשִׁיר לְךָ שִׁירֵי יְדִידֹת,   וְזֶה — אַעַל בְּאֵשׁ־אַהַב שְׁלָמִים,
וְהַכָּרַת פְּנֵי־אִישׁ תַּעֲנֶה־בּוֹ,   הֲלִבּוֹ נַעֲוֶה אוֹ בַר וְתָמִים,
וְיִנָּכֵר בְּשִׂפְתוֹתָיו לְמֵבִין,   הֲנִיבָיו נֶאֱמָנִים אִם־מְרֻמִּים. —
יְהִי־נָא צוּר לְךָ פֹּדֶה וְגֹאֵל,   וְיַטֶּה־לָּךְ כְּמוֹ נָהָר שְׁלוֹמִים,
וְכוֹכָב, מִמְּךָ דָרַךְ, יְגַדֵּל   אֱלֹהִים אֶת־שְׁמוֹ מִשִּׁמְךָ פְּעָמִים!

רַבִּי לֵוִי בֶּן־יַעֲקֹב אַלְתַּבָּאן

(בסרקוסטא, לערך ד״א תת״ס)

סְלִיחָה

לְךָ עֵינַי צְפִיּוֹת,   פְּנֵה־נָא מִשְּׁמֶיךָ,
רְאֵה אֲדֹנָי כִּי־צַר־לִי   מִפְּנֵי שְׁאוֹן קָמֶיךָ,
זֶה כַּמֶּה נְשָׂאתִי   אֲפוּנָה אֵמֶיךָ,
אֵין־מְתֹם בִּבְשָׂרִי   מִפְּנֵי זַעְמֶךָ!

וְאָנֹכִי יְלוּד אִשָּׁה,   נִלְכָּד בְּחַבְלֵי עֲוֹנִי,
בְּקִרְבִּי יָלִין תָּמִיד   סִכְלִי וּמַחְשְׁבוֹת אוֹנִי,
וְחַם־לִבִּי עָלַי חוֹבִי   וְתַם כֹּחִי וְסָר אוֹנִי,
וּמֵעַי מְאֹד חֳמַרְמָרוּ   בְּהֶבְלִי וְאֶבְלִי וְאוֹנִי,
בַּהֲגִיגִי תִבְעַר־אֵשׁ   דִּבַּרְתִּי בִּלְשׁוֹנִי,
וְאִם עֲוֹנִי עָנָה בִי —   עֲשֵׂה־נָא לְמַעַן שְׁמֶךָ!

יָהּ חֶלְקִי וְצוּר חִזְקִי,   קֹרֵא דוֹרוֹת מֵרֹאשׁ,
זְכָר־עָנְיִי וּמְרוּדִי   מָרוֹר וְלַעֲנָה וָרֹאשׁ,
וְדִמְעִי מָסוּךְ בְּדָמִי,   וְצָרִי בְּגַבִּי יַחֲרוֹשׁ,
וְכִי־תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנִי   וּלְחַטָּאתִי תִדְרוֹשׁ,
תְּכַסֵּנִי גַּעֲרָתְךָ   מִכַּף־רֶגֶל וְעַד־רֹאשׁ;
הֲיֵשׁ מִיָּדְךָ מַצִּיל,   הֲכִימֵי אֱנוֹשׁ יָמֶיךָ?

חַנּוּן חֲמֹל וְטוֹב תִּגְמֹל   לְעַם שֹׁקְדֵי סִפֶּיךָ,
זְרֵה קָשְׁיָם בִּמְצוּלוֹת יָם,   וְאַל־תְּדִינֵם בְּקִצְפֶּךָ,
וְאִם רָשְׁעוּ וְרַע זָרְעוּ,   הֲלֹא קָצְרוּ זַעְפֶּךָ,
וְהוֹכַחְתָּם וַתָּשֶׁת   עֲלֵיהֶם אֶת־כַּפֶּךָ —
רְפָא עַתָּה מְשׁוּבָתָם   וְשׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ,
וּמֵאַל הִנָּחֵם עַל־   הָרָעָה לְעַמֶּךָ!

11

הֲרִמוֹתִי לְאֵל עֶלְיוֹן יְמִינִי, אֲשֶׁר קָנָה שְׁחָקִים וַאֲדָמוֹת,
הֲכִי יֵשׁ בֵּין קְדֹשִׁים לָאֲנָשִׁים מְעוֹן־צֶדֶק, וְעוֹלָם לַנְּשָׁמוֹת,
וְיֹאבְדוּ הַפְּגָרִים בַּעֲפָרִים, וְלָעַד יִשְׁכְּנוּ מִדְבַּר יְשִׁימוֹת,
וְהָרֻחוֹת בְּהֵיכְלֵי הַהֲנָחוֹת — עֲלֵיהֶם תַּעֲבֹר רוּחַ נְעִמוֹת;
בְּנֵי אִישׁ, אִם־תְּמִיתוּן תַּאֲוַתְכֶם — תְּחַיּוּ נַפְשְׁכֶם גַּם־אַחֲרֵי מוֹת!

12

שָׁלוֹם עֲלֵי גָרִים בְּתוֹךְ חֹרֵי עָפָר, וְהַשֹּׁכְנִים בְּאַשְׁמַנִּים,
הֵמָּה אֲשֶׁר הָיוּ אֱמֻנִים עַל תּוֹלָע וְהָאֹכְלִים לְמַעֲדַנִּים,
לֹא־יִנְחֲלוּ מִכָּל־כְּבוֹדָם כִּי גַּלִּים עֲלֵי גַבָּם וְצִיֻּנִים:
תִּמְהוּ, בְּנֵי תֵבֵל, בְּמַרְאֵיהֶם! הִזָּכְרוּ, הִוָּסְרוּ, בָּנִים!

13

קְבָרִים מִן־זְמַן קֶדֶם יְשָׁנִים, וּבָהֶם עַם שְׁנַת־עוֹלָם יְשֵׁנִים,
וְאֵין שִׂנְאָה וְלֹא קִנְאָה בְתוֹכָם, וְלֹא אַהֲבַת וְלֹא אֵיבַת שְׁכֵנִים,
וְלֹא־יָכְלוּ שְׂעִפַּי בַּחֲזוֹתָם, לְהַפְרִיד בֵּין עֲבָדִים לַאֲדֹנִים!

14

אֲשֶׁר נִסָּה זְמָן בֹּגֵד, מְצָאוֹ כְּאֹהֵב יַעֲטֶה מַעֲטֵה מְשַׂנֵּא,
יְפַתֶּה אַךְ בְּדָבָר רֵק, וַיַּהְלִיק אֲמָרָיו לוֹ — וְרָעָה לוֹ יְאַנֶּה,
עֲדֵי לוֹ יַחֲלִיף נֹעַר בְּזֹקֶן, וְעֹז פָּנָיו בְּיַד שֵׂיבָה יְשַׁנֶּה,
וְיִקָּרֵא בְּשֵׁם אֹהֵב בְּפִיהוּ, וְאָכֵן הוּא בְּעַד אוֹיֵב יְכֻנֶּה!

15

אֱנוֹשׁ יִרְאֶה יְקָר תֵּבֵל בְּעֵינֵי מְזִמָּתוֹ — יְהִי נִמְאָס בְּעֵינָיו,
בְּזָהָב לֹא־יָשִׂים כִּסְלוֹ, וְכֶסֶף לְמִבְטַחוֹ, וְיֵקַלּוּ לְפָנָיו,
בְּעוֹדוֹ יַהֲלֹם אֶת־יַהֲלֹמָיו, וְלֹא־יִפֶּן בְּפָנָיו אֶל־פְּנִינָיו,
וְיָבִין, כִּי אֲשֶׁר אָצַר לְמוֹקֵשׁ לְמַעְגָּלָיו, וּמַטְבֵּחַ לְבָנָיו,
וְלוּ עַל־רֹאשׁ כְּסִיל קִנּוֹ יְכוֹנַן, וְעַל־גַּבֵּי בְנוֹת עַיִשׁ מְעוֹנָיו —
אֲזַי רוּחַ תְּלָאָה תַעֲבָר־בּוֹ, וְכִלַּתּוּ וְעֵצָיו וַאֲבָנָיו!

6

אֲשֶׁר בָּנָה עֲלֵי־אֶרֶץ מְעוֹנִים וּבָתֵּי־שֵׁן, וְהֵכִין בָּם עֲלִיּוֹת,
וַעֲמֻדִים עֲלֵי בָתִּים רְצוּפִים מְרֻוָּחִים, וּמַחְמַדֵּי שְׂכִיּוֹת —
לְפִי־רֶגַע רְאִיתִימוֹ כְּגַלִּים בְּלִי יוֹשֵׁב, וְאַרְמוֹנָיו שְׁאִיּוֹת;
אֱמֹר: אַיֵּה אֲשֶׁר בָּנוּ וְשָׁכְנוּ וְנַפְשׁוֹתָם, וְאַיֵּה הַגְּוִיּוֹת?
וּמַה־תִּקְוָה לְאִישׁ מָוֶת יְיַחֵל, וְעֵינָיו אֶל־שְׁאוֹל כָּל־יוֹם תְּלוּיוֹת?
כְּאִלּוּ הַזְּמָן נֹקֵד, וּמָוֶת כְּמַאְכֶלֶת, וְכָל־הַיְקוּם כְּשֵׂיּוֹת!

7

קַו אַחֲרֵי קַו הָאֱנוֹשׁ יְדַל, וּמְעַט מְעַט יָמוּת עֲדֵי יִכְלֶה,
הִנֵּה — וּמַסַּע אַחֲרֵי מַסַּע יֵלֵךְ אֱלֵי־שַׁחַת, וְשָׁם יִבְלֶה!

8

צְאֶה לָךְ אֶל־חֲצַר מָוֶת וְהַבֵּט יְשֵׁנֶיהָ, וְתִהְיֶה בוֹשׁ וְנִכְלָם;
רְאֵה גּוּפִים מְכֻסִּים בַּאֲבָנִים, וְהֶעָפָר יְצוּעֵיהֶם וְצִלָּם,
וְזֹאת הָיְתָה מְנוּחָתָם וְחֶלְקָם בְּעוֹד תֵּבֵל, וּבָתֵּימוֹ לְעוֹלָם!

9

וְכָל־שֹׁנֶה בְּהוֹן עוֹלָם וְחֵילוֹ, וְהֶאֱמִין בַּזְּמָן הָרַע וְהֶבְלוֹ,
וּפִתָּהוּ בְחֶלְקַת מַאֲמָרָיו, וּבִלְשׁוֹנָם יְלָדָיו כִּזְבוּ־לוֹ,
דְּעֶה כִּי יַשְׁקְ צוּפוֹ מִימִינוֹ, וְרֹאשׁ־פֶּתֶן יְרַוֶּה מִשְּׂמֹאלוֹ,
וּמַה־בֶּצַע בְּקִנְיָן לַאֲחִי לֵב, וּמֶה־הֹוֶה לְאָדָם בַּעֲמָלוֹ?

10

פְּנֵי הָאֵל לְבַד תָּמִיד אֲחַלֶּה, וְסוֹד לִבִּי לְאָדָם לֹא־אֲגַלֶּה,
וּמַה־בֶּצַע בְּיַד־גֶּבֶר לְגֶבֶר, וּמָה־הוֹעִיל בְּשִׂפְתֵי־רָשׁ לְנִקְלֶה?
מְאַס תֵּבֵל, אֲשֶׁר תַּשְׁפִּיל גְּאוֹנָהּ בְּיָדֶיהָ, וְקִנְיָנָהּ תְּבַלֶּה,
וּבָנִים יֻלְּדָה הֵמָּה שְׁנַיִם: בְּבִטְנָהּ — מֵת, וְעַל־גַּבָּהּ — מְחֻלֶּה!

שִׁירִים קְטַנִּים

עַל־תְּמוּרוֹת הַזְּמָן וְהַבְלֵי תֵבֵל

1

בְּנֵי עוֹלָם, אֲשֶׁר עוֹלָם בְּלִבָּם נְתָנוֹ אֵל לְחֹק בְּיוֹם בְּרָאָם,
וְהוּא נַחַל אֲשֶׁר יִגַּר, וְיִשְׁתּוּ וְלֹא־יִרְווּ, וְלוּ הַיָּם נְשָׂאָם,
כְּאִלּוּ נִתְּנוּ מֵימָיו לְמֶלַח, וְלֵב צָמֵא שְׁתוֹת אֹתָם קְרָאָם,
עֲלֵי פִיהֶם הֲמוֹנֵיהֶם יְגִיחוּן, וְאַךְ לֹא־יִשְׁבְּרוּ לָעַד צְמָאָם!

2

אַיֵּה קִבְרוֹת אִישִׁים מֵתוּ עַל־הָאָרֶץ מִימֵי קֶדֶם?
קֶבֶר נֶחְצַב עַל־גַּב קֶבֶר, רֹדֵם הָשְׁכַּב עַל־גַּב רֹדֵם,
חֹרֵי עָפָר יַחַד שָׁכְנוּ אַבְנֵי־גִיר עִם־אַבְנֵי אֹדֶם!

3

תֵּבֵל כְּאֵשֶׁת פְּתַיּוּת, הֶבֶל הֲדָרָהּ וְהוֹדָהּ,
תַּמְתִּיק אֲמָרִים, וְאָכֵן תַּחַת לְשׁוֹנָהּ מְצוּדָהּ;
סַכֵּל עֲצָתָהּ, אָחִי בִין, תָּמִיר בְּקָלוֹן כְּבוֹדָהּ,
חוּשָׁה וְתֵן לַצְּמִיתֻת סֵפֶר כְּרִיתֻת בְּיָדָהּ!

4

יִזְכֹּר גֶּבֶר בִּימֵי חַיָּיו, כִּי לַמָּוֶת הוּא לָקוּחַ,
וּלְאַט יִסַּע כָּל־יוֹם מַסַּע, אָכֵן יַחְשֹׁב כִּי יָנוּחַ,
דּוֹמֶה אֶל־אִישׁ שֹׁקֵט עַל־צִי, אַךְ יִדֶּא עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ!

5

חִנָּם אֲדָמָה תַעֲדֶה עֶדְיָהּ, אוּלַי פְּתָיִים יַחְמְדוּ יָפְיָהּ,
הַבְּעָרִים תַּשִּׁיא בְמַשְׂכִּיּוֹת חֵילָהּ, וְתַפִּיתֵם בְּטוּב מִשְׁיָהּ,
וַתַּעֲצִיב אֹתָם בְּרֹב צִירֵי יָגוֹן, וְכִמְעַט קָט יְהִי צָרְיָהּ,
תַּאֲכִיל פְּתָיֵיהֶם מְעַט מְצוּף חֵילָהּ — וְנַפְשׁוֹתָם תְּשַׁו שִׁבְיָהּ;
מִי זֶה יִשְׁאַל בַּעֲדָהּ, חָשַׁב גִּנַּת חֲמֻדוֹת הִיא — וְזֶה־פִּרְיָהּ!

הֲלָךְ־נֶפֶשׁ

הֱקִיצֹתִי תְּנוּמַת רַעְיוֹנַי,
לְיַשֵּׁן תַּאֲוַת נַפְשִׁי וְעֵינַי,
וְחִלְּפוֹת הַזְּמַן תַּרְתִּי בְלִבִּי,
לְהַשְׁמִיעַ עֲתִידוֹתָיו לְאָזְנַי,
וּפִי דֵעִי יְחַוֵּנִי גְדֹלוֹת,
וְיַצִּיב מִפְלְאוֹת צוּרִי לְפָנַי,
וְיַגֶּד־לִי צְפוּנֵי תַעֲלֻמוֹת,
עֲדֵי אֶחְשֹׁב בְּנֵי־עֶלְיוֹן שְׁכֵנַי,
וְאַחֲז מַחֲזֵה שַׁדַּי בְּשִׂכְלִי,
וְאָבִין כִּי־בְקִרְבִּי יֵשׁ אֲדֹנָי,
אֲשֶׁר נִסְתָּר יְקַר עֻזּוֹ, וְנִגְלָה
בְמִפְעָלָיו לְעֵינֵי רַעְיוֹנַי,
בְּפִגְרֵי הָאֱלֹה נֵר, וּכְבוֹדִי
יְשִׂיחֵנִי שְׁבִילֵי תַחְכְּמֹנַי,
וְהוּא הָאוֹר, אֲשֶׁר יֵלֵךְ וְיֵאוֹר
יְמֵי נֹעַר וְיוֹסִיף עֵת זְקֻנַי,
וְאִלּוּ לֹא יְהִי מְסוֹד מְאוֹרוֹ,
אֲזַי יָסוּף סְפוֹת כֹּחִי וְשָׁנַי;
אֲחַפֶּשׂ־בּוֹ חֲדַר חָכְמָה, וְאַעַל
בְּלִי סֻלָּם אֱלֵי גַנַּת עֲדָנַי,
הֲכִי חֶלְדִּי כְּאַיִן שָׁם, וְאֵלֵךְ
בְּדֶרֶךְ כֹּל אֲשֶׁר הָלְכוּ לְפָנַי,
וְאֶסַּע כַּאֲשֶׁר נָסְעוּ אֲבוֹתַי,
וְאַחַן כַּאֲשֶׁר חָנוּ זְקֵנַי,
וְעַל־כֹּל אֵל יְבִיאֵנִי בְמִשְׁפָּט
וּמַעֲשַׂי יִהְיוּ עֵדַי וְדָנַי!
לְזֹאת אֶמְאַס שְׁכֹן תֵּבֵל, לְבִלְתִּי
תְסִיתֵנִי וְתַשִּׁיא בִי זְדוֹנַי,
נְטַשְׁתִּיהָ בְּטֶרֶם תִּטְּשֵׁנִי
וְתַחְלֵץ נַעֲלִי לָרֹק בְּפָנַי,
וְלוּ שֶׁמֶשׁ תְּשַׁו נֵזֶר לְרֹאשִׁי
וְסַהַר יִהְיֶה מִשַּׂהֲרֹנַי,
וְאֶצְעָדָה תְהִי עָשׁ עַל־זְרֹעִי
וּבָנֶיהָ רְבִידֵי צַוְּרֹנַי —
אֲזַי לֹא־אֶחְמֹד עֶזָּהּ, וְאִלּוּ
תְשַׁוֶּה מַעֲלוֹת גַּלְגַּל אֲטוּנַי;
אֲבָל חֶפְצִי נְתָן־סִפִּי לְסִפֵּי
מְתֵי מוּסָר וּבֵינֵימוֹ מְלוֹנַי,
וְכַמָּה אֶשְׁאֲפָה לָסוּר אֲלֵיהֶם —
וְרַגְלַי יִמְשְׁכוּ חֶבְלֵי עֲוֹנַי,
בְּתוֹךְ עַם לֹא־יְדָעוּנִי, וְכֵן לֹא
אֲנִי מֵהֶם וְהֵם לֹא מֵהֲמוֹנַי;
בְּעֵת אֹמַר נְשַׁקְתִּימוֹ לְשָׁלוֹם —
יְשִׂיחוּן כִּי־נְשַׁכְתִּימוֹ בְשִׁנַּי!
תְּעוּדַת חֲלָפִים שַׂמְתִּי מְנָתִי,
וְסִפְרֵיהֶם צֳרִי צִירֵי יְגוֹנַי,
וְעִמָּהֶם אֲנִי מַמְתִּיק לְסוֹדִי,
בְּיַעַן הֵם סְגֻלַּת נֶאֱמָנַי,
וְאִם־אֶשְׁחֶה בְּיָם שִׂכְלָם אֲלַקֵּט
— לְהַעֲדוֹת גַּרְגְּרֹתַי — אֶת־פְּנִינַי,
וּבָם יִשְׁתַּעַשְׁעוּ עֵינַי וְלִבִּי,
וְלָהֶם יַעֲנוּ שִׂפְתֵי רְנָנַי,
מְאוֹר עֵינַי וְשִׁיר אָזְנַי וְצוּף פִּי,
וְאֶל־אַפִּי כְּרֵיחַ קִנְּמוֹנַי,
וּבָם אֶתְעַל וְאֶתְהַלֵּל וְאֶהְגֶּה
יְמֵי חַיַּי וּבָם כָּל־מַעְיָנַי!

*

שִׁיר אֲהָבִים

בְּנַפְשִׁי לֵיל יְדִידוּת, זָרְחָה בוֹ — עֲלֵי אַף הַזְּמָן — שֶׁמֶשׁ מְשׂוֹשִׂי,
בְּלֵיל הָיָה דְבַר עָפְרִי כְּמִגְדִּי, וּפִיו כּוֹסִי וְיֵין רֻקּוֹ עֲסִיסִי,
וְהוֹד פָּנָיו כְּשׁוֹשַׁנַּי, וְטוּרֵי לְחָיָיו נֶחְשְׁבוּ עִנְּבֵי הֲדַסִּי,
וְהָעֵת יִשְׁכּוּ עֵינָיו לְבָבִי — מְהֵרָה אֶל־צָרֵי חִכּוֹ מְנוּסִי!

*

קְרִיאָה לְמִשְׁתֵּה הַיַּיִן

זְמַן הַקֹּר כְּצֵל בָּרַח, וְגִשְׁמוֹ כְּבָר חָלַף, וּפָרָשָׁיו וְרִכְבּוֹ,
וְחָל שֶׁמֶשׁ בְּרֹאשׁ טָלֶה עֲלֵי חֹק תְּקוּפָתוֹ, כְּמֶלֶךְ עַל־מְסִבּוֹ,
וְחָבְשׁוּ מִגְבְּעוֹת צִצִּים גְּבָעוֹת, וּמִישׁוֹר כָּתְנוֹת דִּשְׁאוֹ וְעֶשְׂבּוֹ,
יְשַׁלַּח אֶל־נְחִירֵינוּ קְטֹרֶת, יְמוּתֵי הַסְּתָיו טָמַן בְּחֻבּוֹ;
תְּנָה הַכּוֹס, אֲשֶׁר יָשִׁיב מְשׂוֹשִׂי וְיָסִיר מִלְּבָבִי מַעֲצָבוֹ,
וְכַבֵּה אֶת־יְקֹד אִשּׁוֹ בְּדִמְעִי, לְמַעַן כִּי חֲמָתוֹ בָּעֲרָה בוֹ;
וְגוּר מֵהַזְּמָן, כִּי מַתְּנֹתָיו כְּרֹאשׁ־פֶּתֶן מְעַט נֹפֶת בְּקִרְבּוֹ,
וְהַשִּׁיא נַפְשְׁךָ בֹּקֶר בְּטוּבוֹ, וְיַחֵל תַּהְפֻּכוֹתָיו בְּעַרְבּוֹ;
שְׁתֵה בַיּוֹם — עֲדֵי יִפֶן, וְשֶׁמֶשׁ עֲלֵי כַסְפּוֹ יְצַפֶּה אֶת־זְהָבוֹ,
וּבַלַּיְלָה — עֲדֵי יִבְרַח כְּשָׁחוֹר, וְיַד־שַׁחַר מְאַחֵז אֶת־עֲקֵבוֹ!

*

נוֹדֵד בּוֹדֵד

וּבֶן־יוֹנָה, בְּרֹאשׁ אָמִיר מְקַנֵּן בְּגַן־בֹּשֶׂם, עֲלֵי מַה־זֶּה יְקוֹנֵן?
אֲפִיקָיו לֹא־יְכַזְּבוּ לְמוֹלוֹ, וְצֵל תָּמָר עֲלֵי רֹאשׁוֹ יְגוֹנֵן,
וְאֶפְרֹחָיו יְרַנְּנוּ לְפָנָיו וְהוּא לָהֶם זְמִיר פִּיהוּ יְשַׁנֵּן!
בְּכֵה גָּזוּל, בְּכֵה נוֹדֵד, וּבָנָיו לְמֶרְחוֹק, וְאֵין טַרְפָּם מְכוֹנֵן;
וְלֹא־יִרְאֶה אֲשֶׁר יִרְאֶה פְּנֵיהֶם, וְלֹא יִשְׁאַל לְבַד אוֹב וּמְעוֹנֵן,
נְהֵה עָלָיו וְהִתְנוֹדֵד לְנֹדוֹ, וְאַל נֶגְדּוֹ תְּחַשּׁוּ גִּילַת וְרַנֵּן,
וְהָבָה־לּוֹ אֲבָרֶיךָ וְיָעוּף אֲלֵיהֶם, וַעֲפַר אַרְצָם יְחוֹנֵן!

*

הֵם מִבְצְרֵי תִקְוָתְךָ יוֹם הַקְּרָב,   הֵם תְּלֶיךָ לְלָחֵם וְהֵם כֵּלֶיךָ!
נָפַל בְּהִתְאוֹנֵן וְקוֹנֵן חֶבְלְךָ,   וּסְפוֹד וְהַקְרִיחַ בְּגוֹרָלֶךָ,
וּזְמַן לְךָ הֵצִיק, וְחוֹתָם צַר בְּעֵין   מַדְּעֲךָ הֵם מֶרְחֲבֵי חֶדְלֶךָ;
נוֹעַ וְנוֹחַ הֵם חֲלִפֹתָיו, וְכֹל   הַיּוֹם יְשַׁחֶרְךָ לְהַבְהִילֶךָ,
וַיַּשְׁקְךָ מֵי־רֹאשׁ בְּעֵת צִמְאָה, כְּמוֹ   מְנָה פְּרִי לַעֲנָה לְהַאֲכִילֶךָ;
הִכְחִיד יְדִידֶיךָ וְאַחֶיךָ שְׁכֶם   אֶחָד, וְאֵין שָׂרִיד בְּאָהֳלֶךָ,
עָפוּ מְשׁוֹשֶׂיךָ כְּמוֹ־קַשׁ מִפְּנֵי   רוּחַ, וְנִגְלוּ שְׁמֵי גִילֶיךָ,
עַד שֶׁמְּךָ מָשָׁל בְּפִי תֵבֵל, וְשָׁת   תִּידָה לְכָל־יָבוֹא מְרִי אֶבְלֶךָ!
מִי רַגְלְךָ מִמּוֹט יְהִי תוֹמִיךְ, וּמִי   בַּצַּר יְהִי עִמְּךָ לְהַצִּילֶךָ?
אוֹ מִי יְהִי עֶזְרָה בְּיוֹם עֶבְרָה, וְעַל   מִי יוֹם מְהוּמָה תַּעֲזֹב חֵילֶךָ?
הַיּוֹם, אֲשֶׁר בּוֹ צָלֲלָה אָזְנִי בְּמוֹת   יוֹסֵף, מְנֻדַּח יִהְיֶה אָפְלֶךָ,
תֹּאבַד וְלֹא־תִחַדְ בְּסוֹד יָמִים, אֲבָל   יִקָּחֵךְ אֹפֶל וְיִגְאָלֶךָ!
עֵץ רַעֲנָן, הָשְׁקָה בְמֵי־שֵׂכֶל, אֱמֹר: אֵיכָה בְּפֶתַע נָבְלוּ עָלֶיךָ?
סוּפָה גְּנָבַתְךָ, וְשָׁרְשְׁךָ שֹׁרְשָׁה   מִתּוֹךְ עֲרוּגָתְךָ, וְסָר צִלֶּךָ!
הֵילֵל בְּנוֹ־שַׁחַר הֲנִפַּלְתָּ, וְאֵיךְ   לֹא־זָע צְבָא מָרוֹם לְקוֹל נִפְלֶךָ?
אַבִּיט פְּנֵי־שֶׁמֶשׁ, וְאַף לֹא־אֶחֱזֶה   הַהוֹד, אֲשֶׁר אָז נָתְנוּ עָלֶיךָ,
אֶשְׁאַף לְרֵיחַ מֹר, וְאִם לֹא־יַעֲרֹךְ   בָּשְׂמֵי זְמָמֶיךָ וּמַעֲלָלֶיךָ,
וְאֶטְעֲמָה נֹפֶת, וְלֹא־יִמְתַּק לְפִי   כִּדְבַשׁ אֲמָרֶיךָ וְצוּף מִלֶּיךָ,
לֹא־נָעֲמָה אָזְנִי בְּקוֹל כִּנּוֹר, בְּעֵת   טוֹב לְקָחֲךָ אֶזְכֹּר וְהוֹד קוֹלֶךָ,
אֶלְעַג לְנוֹזְלֵי עָב, בְּזָכְרִי מִשְׁבְּרֵי   יָם אֶצְבְּעוֹתֶיךָ וּבִשְׁעָלֶךָ,
יִתְיָעֲצוּ שָׂרִים, וְאַף לֹא־אֶשְׁמְעָה   בֵּין מֹעֲצוֹתָם תֹּלְדוֹת שִׂכְלֶךָ.
עָצְמָה תְלָאָתְךָ כְּפִי עָצְמָךְ, וְכֵן   מַכְאֹבְךָ גָּדַל כְּפִי גָדְלֶךָ;
תִּכְלֶה — וְתִתְחַדֵּשׁ תְּהִלָּתְךָ, אֲבָל   תִּרְקַב — וְהוֹדְךָ חַי וּמַהֲלָלֶיךָ!
מִי־יִתְּנֵנִי כָפְרְךָ, אָחִי, וּבִי   תִפְגַּע תְּמוּתָה בַּל קְרֹב אֵלֶיךָ,
נַדְתִּי יְמֵי חַיַּי עֲלֵי גוֹדְךָ — וְהֵן   אֶתְאַו לְקֶבֶר לִהְיוֹת חַבְלֶךָ,
אֵלָיו אֲנִי קֹרֵא לְרָחוֹק: אַחֲלַי,   קֶבֶר, וְקִבְרִי אֶחֱצֹב אֶצְלֶךָ!
צִדְקְךָ לְפָנֶיךָ יְהִי הֹלֵךְ, וְשָׁם   יָכִין צְעָדֶיךָ וּמַעְגָּלֶיךָ,
תִּשְׁכַּב וְלֹא־תִפְחַד, וְרַחְמֵי יִצְרְךָ   הֵם מַאֲמִינֶיךָ וּמַשְׂמִילֶיךָ,
דֵּי קִבְרְךָ כָּל־עֵת עֲנַן כָּבוֹד יְרֵו   אִתּוֹ, וְטַל אוֹרֹת יְהִי טַלֶּךָ!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

גְּבִירִי, בִּלְתְּךָ עֵינַי מְבַכִּים,　　וְעַל־מִפְקָדְךָ דָּמַי מְסַכִּים,
וְהַיָּמִים עֲלֵי צִדַּי צְנִינִם,　　וְהַלֵּילוֹת בְּרָאוּתַי לְשִׂכִּים,
וּמִיּוֹם נוֹדְךָ אָנוּד יְחִידִי　　וּבֵינוֹת בְּעָרִים מַעֲרִיב וּמַשְׁכִּים,
וְהָיוּ עִמְּךָ יָמַי נְעִימִים,　　וְלֹא־הִתְעָרְבוּ קָשִׁים וְרַכִּים.
עֲיָרִים מִבְּלִי מֶתֶג וְסוּסִים　　מְיֻזָּנִים בְּעֵינֵיהֶם וּמַשְׂכִּים,
אֲנִי עִמָּם כְּגֶבֶר בֵּין פְּרָאִים　　וְשַׁחַל עִם־עֲדַת קֹפִים וְתֻכִּים,
וְלֹא־אֶרְאֶה לְבַד פָּנִים זְעוּמִים,　　וְלֹא־אֶשְׁמַע לְבַד מִלִּים מְדַכִּים;
אֲפַתֶּה לִבִּי בְּתוֹחֶלֶת, וְאֶרְאֶה —　　בְּאֵין תִּקְוָה יְסַפּוּן הַמְחַכִּים,
וְכִמְעַט יִמְעֲדוּ רַגְלַי וְזָמַי　　בְּשׁוּרִי כִּי לְרִיק לִבּוֹת מְזַכִּים,
וְיוֹם שָׁלוֹם יְהַבִּיעוּ, בְּפִיהֶם —　　פְּצָעִים הֵם צְפֻנֵיהֶם וּמַכִּים.
וְלוּ אֹמֶר לְמַשְׂכִּילִים מְסַכֵּל,　　וְלֵב מַעֲרִים פְּתָיֵיהֶם וּמַחְכִּים,
דְּבָרִים יִכְשְׁרוּ לִפְנֵי מְלָכִים,　　וּבַל יִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים;
וְאוּלַי אוֹרְךָ יָאִיר כְּקֶדֶם,　　וְלֹא־יָצִיץ מְעַט מִן־הַחֲרַכִּים.

*

עַל־מוֹת רַבִּי אָבוּן

אַל־טַל עֲלֵי תֵבֵל וְאַל־מָטָר,　　וּשְׁדֵי תְרוּמוֹת בָּהּ לְצִמָּאוֹן,
כּוֹכְבֵי שְׁחָקִים יֶחְשְׁכוּ אַחַר　　אָבוּן וְגַם־יִהְיוּ לְדֵרָאוֹן!
אַסְתִּיר מְבוּכָתִי פְּנֵי קָהָל　　יוֹם יוֹם — וְתִגָּלֶה — בְּמַשָּׁאוֹן,
בּוֹ נָאֲתָה נַפְשִׁי — וְהֵן שָׁחָה　　בִּלְתּוֹ, וְשֶׁבֶר אַחֲרֵי גָאוֹן;
לֹא־אֶחֱזֶה אוֹר אַחֲרֵי אָבוּן,　　כִּי אִם־יְקָרוֹת אוֹר וְקִפָּאוֹן!

*

עַל־מוֹת רַבִּי יוֹסֵף אָחִיו

(ד״א תת״פח)

עַל־הַדָּמִי תִבְטַח בְּחוּל חִילֶךָ,　　אוֹ בַבְּכִי, כּוֹאֵב, תְּשַׁו כִּסְלֶךָ?
עַד־מָה לְבַכּוֹת תִּהְיֶה שׁוֹאֵל דְּמֵי　　כָבֵד, וְהוּא נָדִיב בְּהַשְׁאִילֶךָ!
מַה־בִּצְעֲךָ תָּמִיד בְּהִתְנוֹדֵד, וּמַה־　　יִסְכֹּן לְךָ דֶמַע וְיוֹעִילֶךָ?
יוֹרִישְׁךָ הַלֵּב יְקֹד הָאֵשׁ, וְכֵן　　עֵין הֲמוֹן־מַיִם תַּהְנִחִילֶךָ,

לְרַבִּי מֹשֶׁה יְדִידוֹ

הַשֶּׁמֶשׁ בַּגְּבִיעִים אוֹ לְהָבִים, וּמְאָדָּם, אֱמֹר, אוֹ דַם־עֲנָבִים?
וּמַיִם אֲשֶׁר קָפְאוּ — אֲשִׁישִׁים, וְאִם מִמַּחְצַב שֶׁהֵם חֲצוּבִים?
יְלִיד שֹׁרֵק בְּתוֹכָם כְּרוּחַ לְחִיּוּתָם, וְהֵמָּה כַּקְּרָבִים,
שְׁתִינוּהוּ, וְעִמָּנוּ אֲנָשִׁים, קְרָאנוּם עֵת פְּקֹד בָּנִים אֲהוּבִים,
וּמִי צֵל הַהֲדַס נֶעְדַּר לְפָנָיו — יְהִי יֹשֵׁב בְּצִלֵּי הָעֲרָבִים,
וְאַרְיֵה לֹא יְהִי מֹצֵא נְמֵרִים — לְבַל־יֹאבַד יְהִי טֹרֵף כְּלָבִים!
וּמִתְחַקֶּה עֲלֵי שָׁרְשֵׁי פְעָמִים לְאִישִׁים — כָּל־יְמוֹתָיו הֵם עֲצָבִים,
וְעֵין רָצוֹן תְּהַרְאֵהוּ נְכֹחוֹת, וְעָבֵי אַף מְאוֹר צֶדֶק מְעִיבִים,
וְדוֹדֵי הָאֱמֶת הַיּוֹם מְעַטִּים — וְאִם הֵמָּה בְּשֵׁם אֹמֶן נְקֻבִים;
אֲסַפֵּר בַּעֲדָם אִמְרֵי אֱמוּנָה — וְהֵמָּה דִבְּרוּ עָלַי כְּזָבִים,
יְרַמּוּנִי בְצוּף אֹמֶר, לְהַעֲלִים הֲכִי הֵם לִי מְרֵעִים אוֹ מְטִיבִים;
הֲלֹא יֶחְטָא זְמַן פַּעַם, לְהַקְרִיב אֲשֶׁר הִרְחִיק וְיַרְחִיק הַקְּרֹבִים,
אֲשֶׁר תָּעוּ נְדִיבֵי הַחֲסָדִים, וְנָסֹגוּ וּפָנוּ אֶל־רְהָבִים!
נְגִידֵי מַאֲמָר — אִמְרֵי חֲכָמִים, וְשָׁרֵי גְזָלִים — כַּפֵּי נְדִיבִים,
וְשִׁיר מֹשֶׁה, אֱמֶת, הֹוֶה לְמֶלֶךְ לְשִׁיר עֶרֶב בְּמִלָּיו הָעֲרֵבִים!
גְּבִיר יֹשֵׁב עֲלֵי־חוּג הַתְּעוּדָה וְיֹשְׁבֶיהָ לְפָנָיו כַּחֲגָבִים,
בְּפָנָיו זָרְחָה שֶׁמֶשׁ צְדָקָה, וְלָבְשָׁה עַל־פְּנֵי כָל־שַׂר עֲרָבִים,
קְשֵׁה־לֵב יוֹם קְרָב שֵׂכֶל, וְרַכּוּ אֲמָרָיו עַד לְבַב אַרְיֵה מְדִיבִים;
לְכָל־מַחֲלָה בְּפִיו מַרְפֵּא וּמַלְקוֹשׁ, בְּעֵת יִמָּנְעוּ לַשְׁקוֹת רְבִיבִים,
וְהוּא יַכְאִיב לְבַב צָרָיו, וּפִיהוּ צֳרִי גִלְעָד לְרַפֵּא אֶת־כְּאֵבִים;
וְנִגְנְבוּ יְעָצִים מִי מַחְשְׁבוֹתָיו, וְלָהֶם מָתְקוּ מַיִם־גְּנוּבִים,
וְיוֹם נִצָּב לְבָאֵר תַּעֲלֻמוֹת מְתֵי חָכְמָה לְעֻמָּתוֹ נְצִיבִים;
וְיוֹנֶה נַחֲלֵי חָכְמַת חֲכָמִים, וְיַעֲרִיב כָּל־מְאוֹר צַחוֹת עֲרָבִים,
וְעֵטוֹ מִבְּלִי כָנָף יְעוֹפֵף, בְּתִתּוֹ אֶצְבְּעוֹתָיו לוֹ כְּרֻבִים. —
יְרִיבוּנִי בְּאַהֲבָתוֹ פְתָאִים, עֲדֵי אֶשְׂחַק לְרַגְלוֹ הַמְּרִיבִים,
וְיוֹם מִתְאַוֶּה יֵצֵא לְבָבִי, כְּתָבָיו הֵם אֲשֶׁר אֹתוֹ מְשִׁיבִים;
וְהֵא הַלֶּךְ דְּבַשׁ, דּוֹדִי, יְחַו כִּי יְאוֹרֵי הָאֲהָבִים לֹא חֲרֵבִים,
חֲרוּתִים הֵם עֲלֵי לֻחוֹת לְבָבִי, וְאַךְ מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתֻבִים!

*

לוּלֵא חַיּוּתָהּ אֶת־חַיּוּתִי לֹא אֶהִי　　שְׁאֹל, וּבַמָּוֶת לְבַד הִפְגַּעְתִּי;
הִנֵּה לְרַגְלָהּ נִלְכְּדָה רַגְלִי בְּפַח　　גֵּרוּת כְּתוֹא מִכְמָר וְהִתְנַקַּלְעְתִּי,
וּלְמַעֲנָהּ בָּאתִי בְּכוּר עֳנִי, וְאֶת־　　נַפְשִׁי בְּקֶלַע הַנְּדֹד קִלַּעְתִּי!
אָחִי, בְּכֵה עִמָּהּ, וְהוֹי אָחוֹת וְאָח!　　כִּי עִם־אֱדוֹם גַּרְתִּי וְנִתְבַּלַּעְתִּי,
כֹּה יַעֲשֶׂה־לִּי אֵל, וְיוֹסִיף מֵחָרוֹן　　אַפּוֹ עָלַי נִגְעֵי זְמָן נֻגַּעְתִּי,
אִם־נִשְׁכְּחוּ מִפִּי חֲסָדֶיהָ, וְאִם　　מִבֵּית לְבָבִי אַהֲבָה הִקְצַעְתִּי!
לִבְנַת לְבוּשִׁי מִשְׁחוֹר עֵינַי עָלַי　　נוֹדֵד — לְאֹרֶךְ הַנְּדֹד — צָבַעְתִּי,
כַּבְלֵי זְמָן אָסְרוּ פְּעָמַי מֵעֲמֹד,　　אַף כִּי־לְחֶפְצִי מֵהֲלֹךְ נִמְנַעְתִּי;
אוֹחִיל, וְאוּלַי אֵל יְהִי מֹחֶה בְּמֵי　　דִמְעִי מְצוּקִי וַאֲשֶׁר הִרְשַׁעְתִּי,
יָחֹן, וְרוּחַ חֵן יְהִי מֵעִיר עָלַי　　נַפְשִׁי, וְאֶחְיֶה אַחֲרֵי גָוַעְתִּי!

*

אֶל רַבִּי יִצְחָק בֶּן־מַשְׁכָּרָאן יְדִידוֹ

מִנַּחֲלֵי בֶכֶה, אֲשֶׁר נִטָּיו,　　צִיָּה וְחֹם עַל־הַלְּחִי יִשְׁתָּיו,
הַקֹּדְרִים מִנִּי נְחָלִים יַעֲבֹרוּ,　　עַד כִּי־לְאִטָּם יֶחֱמָרוּ, יֶהֱמָיוּ, —
עַל־מָה הֲרֶגֶי הַנְּדֹד יִתְגּוֹלֲלוּ　　תָּמִיד בְּדַם דִּמְעָה וּמַר יִבְכָּיוּ?
הַאִם סְנֶה חֹרֶב בְּצַלְעוֹת חִשְׁקִים,　　כִּי־יִבְעֲרוּ בָאֵשׁ וְלֹא־יִכְלָיוּ?
עִמִּי לְהִתְגּוֹרֵר בְּנֵי־זוֹם חָמְדוּ,　　וּבְצֵל כְּנָפֵי מֵאֱנוֹשׁ יֶחֱסָיוּ,
הִרְבּוּ מְהוּמוֹתַי בְּשִׁיבָתִי, אֲשֶׁר　　לֹא־יִמְעֲטוּ לָעַד אֲבָל יִרְבָּיוּ,
חָלַף זְמָן, עָבַר כְּצֵל עוֹבֵר, וְכָל־　　מִבְחַר יְמוֹתַי כַּחֲלֹמִים הָיוּ,
נִשְׁכַּח זְמָן נֹעַם, עֲדֵי לֹא־יִמְצָאוּ　　אִתּוֹ מְזִמּוֹתַי בְּעֵת יִבְעָיוּ!
רִפְיוֹן יְדֵי־שֶׁקֶר כְּצוּר חָזְקוּ, וְעֹז　　שׁוֹקֵי אֱמוּנָה מַה־מְּאֹד דָּלְיוּ,
עַד פַּעֲמֵי יִצְחָק כְּאֵין שִׁכְבָה　　מֵעַל נְתִיב אֹמֶן — וְלֹא־נָטָיוּ —
כִּי־אֶשְׁמְעָה מִפִּי חֲסָדָיו מִדְבְּרֵי　　נֹעַם, יְפַתּוּנִי וְלֹא־יֶאֱתָיוּ;
אֵין לֶאֱנוֹשׁ יִתְרוֹן בְּשֵׁמַע עַד אֲשֶׁר　　יִתְרוֹן סְגֻלַּת אֹהֲבָיו יֶחֱזָיוּ,
תַּאֲוָה לְכָל־עַיִן יְמַכֵּר תַּאֲוַת　　שְׁנַיִם בְּאַהֲבָתוֹ — וְאָז יִשְׁלָיוּ,
כִּי טַל כְּתָבוֹ לֹא־יְכַבֶּה הַיְּקֹד,　　עַד כִּי־בְנִשְׁמִי תָאֳרוֹ יִרְנָיוּ;
אֶתְמַהּ לְדוֹרִים חָבְרוּ — אֵיךְ גָּוְעוּ,　　וּלְאֹהֲבִים הִתְפָּרְדוּ — אֵיךְ חָיוּ?!

*

קְצְוֵי אֲפָסִים כַּבְּרָקִים רוֹצַצוּ   רַגְלַי, וְגַם מַיִם עֲדֵי־יָם נָעְתִּי,
מַסַּע אֲהַלֵּךְ אַחֲרֵי מַסַּע, וְלֹא   תַרְתִּי מְנוּחָה לִי וְלֹא־הִרְגַּעְתִּי;
יוֹמָם שְׁזָפַנִי מְאוֹר שֶׁמֶשׁ, וְלֵיל   עֵינַי בְּפוּךְ הַמַּאֲפֵל קָרַעְתִּי,
וּבְכָל חֲלִיפוֹת הַזְּמָן פָּנַי בְּלִי   מַסְוֶה לְנֶגֶד קֹר וְחֹם הוֹקַעְתִּי,
עַד כִּי־לְמַשְׁחִית נֶהֱפַךְ הוֹדִי, וְגַם   הִתְנַכְּרוּ פָנַי וְלֹא־נוֹדַעְתִּי;
עָבַר זְמַן קָצִיר, וְכָלוּ כָּל־יְמֵי   קַיִץ, וְתַם חֹרֶף — וְלֹא־נוֹשַׁעְתִּי,
סָפוּ חֳדָשִׁים, חָלְפוּ שָׁנִים — וְלֹא   בָאתִי מְחוֹז חֶפְצִי וְלֹא־הִגַּעְתִּי;
אֶשָּׂא בְשִׁנַּי אֶת־ בְּשָׂרִי, אָמְרָה: „הֶאָח!" וּבְפַעֲמַי בְּעֹז רָקַעְתִּי,
לֹא־חָמְלָה נַפְשִׁי עֲלֵי נַפְשִׁי, וְלֹא   חַסְתִּי עֲלֵי הוֹדִי, וְלֹא־פָרַעְתִּי.
עַל־מִי אֱהִי מַלִּין — וְנַפְשִׁי עוֹלֲלָה   צוּקִי, וּבִימִינִי אֲנִי פָּצַעְתִּי,
כִּי לֹא־נְבֻנוֹתִי, וּמוּסַר יֹדְעַי   מַצַּת בְּנֵי הָאָב מְאֹד פָּרַעְתִּי:
כַּמָּה יְעָצֻנִי לְבַל אֶבְטַח עֲלֵי   בֹגֵד בְּנֶאֱמָנָיו — וְלֹא־שָׁמַעְתִּי!
מִי־זֶה יְשִׂיחֵם, כִּי לְתֹהוּ תַּם הֲמוֹן   כֹּחִי, וְכָל־יָמַי לְרִיק יָגַעְתִּי?
אַנְשֵׁי שְׁלוֹמִי שִׁלְּמוּ רָעָה מְקוֹם   טוֹבָה, וְשָׂמְחוּ־לִי בְּיוֹם צָלַעְתִּי;
אֵיךְ נֶהֶפְכוּ־לִי אֶל־זְמֹרֵי זָר בְּנֵי   שֹׂרֵק וְזֶרַע הָאֱמֶת נָטַעְתִּי?
אֵיךְ הֶעֱלוּ קֹצִים שְׂדֵי־חֶמֶד, מְקוֹם   חִטֵּי יְדִידוּתִי אֲשֶׁר זָרַעְתִּי?
הֶאָח! עֲלֵי אַחִים אֲשֶׁר בָּגְדוּ כְמוֹ   נַחַל, וּפָשְׁעוּ בִי וְלֹא־פָשַׁעְתִּי,
נֶעְבַּד לְיָמִים נָתְנוּ אֹתִי, וְאָז   לָהֶם בְּתוֹךְ אֹזֶן זְמַן רָצַעְתִּי;
חֶסֶד גְּמַלְתִּים מִבְּלִי תִקְוָה, עֲדֵי   לָהֶם הֲרֵעֹתִי וְלֹא־הֵרַעְתִּי,
וּבְעֵת זְמַן יָצָא לְמִלְחַמְתִּי, וְעַד   אֶרֶץ בְּרֹעַ מַעֲשַׂי נִגְדַּעְתִּי
רַצְתִּי בְרַגְלַי נַאֲוָה לָהֶם — וְעֵת   שַׂרְתִּי פְנֵיהֶם זְעָפִים נִכְנַעְתִּי,
וּלְאָהֳלָם סַרְתִּי נְטוּי גָרוֹן — וְיוֹם   בֹּאִי בְּרֶגֶל בְּצָקָה פָּשַׂעְתִּי.
חָלוּ לְיוֹם חוּלִי עֲלֵיהֶם, כַּאֲשֶׁר   מִמַּהֲתַלּוֹת מִדִּבְרֵיהֶם זָעְתִּי,
פִּתּוּ בְשִׁקְרֵיהֶם אֱמוּנָתִי, וְעֵין   דֵּעִי לְהַבִּיט פָּעֳלָם הֵשַׁעְתִּי,
עַד נִמְכְּרוּ בִּידֵי עֲצַת־כֶּסֶל, וְלֹא   לָכֶם הִגַּדְתִּי וְלֹא־הֵנַעְתִּי;
בִּגְלַל חֲמָסִי לָבְשׁוּ־בֹשֶׁת, וּבָהּ   נוֹסְפָה תְהִלָּתִי וְלֹא־נִגְרַעְתִּי.
יוֹנִים, תְּעוּפֶינָה כְעָב אֶל־מַעֲרָב,   אֶתְכֶם בְּחֵי הָאַהֲבָה הִשְׁבַּעְתִּי,
לָשֵׂאת שְׁלוֹמִי אֶל־יְדִידִים רָחֲקוּ,   אַךְ בֵּין צְלָעַי אָהֳלָם תָּקַעְתִּי,
וּתְסַפְּרוּ לָהֶם, הֲכִי לִבִּי עֲלֵי   נוֹדָם כְּשַׁסַּע הַגְּדִי שִׁסַּעְתִּי,
וּדְרוֹר אֲשֶׁר קֵן לָהּ בְּצַלְעֹתַי, וּבָהּ   שָׂמַח כְּבוֹד נַפְשִׁי וְהִשְׁתַּעֲשַׁעְתִּי,

פֹּתִים, אֲשֶׁר אֵשֶׁת כְּסִילוּת בְּעָלוּ,   וּלְבַעֲלֵי חָמָס וָתוֹךְ הִתְחַתְּנוּ,
רָעוֹת בְּפִיהֶם מָתְקוּ תָמִיד, וְאֵשׁ   קִנְאָה בְּמוֹרָשֵׁי לְבָבָם צָפְנוּ,
רֵקִים אֲשֶׁר הוּנָם מְקוֹם אֵל עָבְדוּ   מֵהָאֱנוֹשׁ, וּפְנֵי עֲנִיִּים טָחֲנוּ,
מֹתָם וּמִשֶּׂכֶל כְּחֶרֶשׂ יָבְשׁוּ,   מִשֹּׁד וּמִכֶּסֶל כְּפָרִים שָׁמְנוּ,
טָמְאוּ, וְלוּ יוּבְאוּ בְאֵשׁ וּבְמֵי תְהוֹם —   אָז יַעֲלֶה בְאָשְׁם וְלֹא־יִתְלַבְּנוּ,
בָּקְעוּ עֲצֵי־כֶסֶל וְהִסְכִּילוּ, הֲכִי   לֹא־יִסְכְּנוּ לָהֶם וּבָם יִסְכְּנוּ;
תֵּצַר אֲדָמָה מִנְּשׂוֹא כִסְלָם, עֲדֵי   אַפֵּי שְׁחָקִים בַּחֲזוֹתָם עָשְׁנוּ,
רָאוּ בְעֵינֵיהֶם תְּמוּנָתִי וְלֹא   שִׂכְלוּ תְבוּנָתִי וְלֹא־הִתְבּוֹנְנוּ,
לוּ עֵין מְזִמָּתָם לְטוּשָׁה הָיְתָה —   חָסוּ בְצֵל שִׂכְלִי וּבוֹ הִתְלוֹנְנוּ;
אַל־תִּדְאֲגִי נַפְשִׁי לְדִבְרֵיהֶם, הֲכִי   הֵם — הֵם בְּעֵינֵי כֹל, וַנַּחְנוּ — נָחְנוּ!

*

לְאָחִיו רַבִּי יִצְחָק

(וְדִבְרֵי שָׁלוֹם לְבַת־אָחִיו אֲהוּבַת נַפְשׁוֹ)

פִּתְאֹם יְצָרֵי אֲהָבִים עָזַבְתִּי,   תֹּעִים בְּאִישׁוֹן לַיְלָה פָּגָעְתִּי,
חַבְלֵי שְׁעִיפַּי נִפְרְשׂוּ לָהֶם, וּפַח   שֵׁנָה עֲלֵי עֶרֶשׂ דְּוָי הִפְגַּעְתִּי;
אֵיךְ שׁוֹטְטוּ מִדְבָּר, וְאֵיךְ הִתְחַפְּשׂוּ   בְּאֹפֶר כְּסוּת לַיִל — וְלֹא־יָדַעְתִּי?
חִלּוּ פְּנֵי עַרְשִׂי, וְלֵיל כָּלוּ עֲדֵי   נֶשֶׁף, נְדֻדִים מֵחֳלִי שָׂבַעְתִּי,
לָנוּ בְּבֵין שָׁדַי, עֲדֵי אֹרוּ פְּנֵי   מִזְרָח וּפֶרַע מֵאֹפֶל פָּרַעְתִּי,
לֹא־נֶאֱחַז לִי מִפְּנֵיהֶם בִּלְעֲדֵי   רֵיחַ צְרוֹר הַמֹּר אֲשֶׁר קָבַעְתִּי,
לוּ אֵדְעָה כִּי־הַחֲלוֹם יֵרָאֶה פְּנֵי   דוֹדִי — לְרַגְלֵי הַחֲלוֹם כָּרַעְתִּי!
אַךְ מָעֲדוּ רַגְלֵי מְשׁוֹשִׁי, בַּהֲדֹף   אֹתָם יְדֵי שַׁחַר וְהִתְרוֹעַעְתִּי,
וַיִּנָּפְפוּ גִּשְׁמֵי דְמֵי עֵינַי, הֲכִי   אֶת־צוּר כְּבֵדִי בִּבְכִי בָקַעְתִּי,
לוּלֵי יְגוֹנִים סֻגְּרוּ, אָז בַּעֲדֵי   שַׁחְתִּי: „בְּצוּלַת הַבְּכִי טָבַעְתִּי!"
מִמַּעֲמַקֵּי הַמְּצוּקִים אֶצְעֲקָה   חָמָס, וּמִבֶּטֶן נְדֹד שִׁוַּעְתִּי,
לֹא־עָרְבָה שֵׁנָה לְרָאוּתַי, לְמִן   הַיּוֹם אֲשֶׁר מִמַּעֲרָב נָסַעְתִּי;
קַצְתִּי בְחַיַּי מִסְּבֹב תֵּבֵל וְגַם   לָמֹד מְמַדֶּיהָ, וְלֹא־בִצַּעְתִּי,
רֶדֶת תְּהוֹם וַעֲלוֹת עֲלֵי־רֹאשׁ בָּמֳתֵי   עָבִים, עֲדֵי אֹמַר: לְרוּם הִרְקַעְתִּי!
עִם־בַּהֲמוֹת יַעַר הֲלִיכָתִי, וּמֵ־   רֹאשׁ הַרְרֵי־טֶרֶף כְּעוֹף הוֹפַעְתִּי,

גֵבוֹשׁ בְּאָמְרָם כִּי יְדֵיהֶם מָצְאוּ   כַּבִּיר, וְנָכֹף רֹאשׁ כְּאַגְמֹנֵינוּ,
נַזְכִּיר שְׁמָם תָּמִיד וְנִמְצָא נַחֲלֵי   נֹפֶת בְּחִכֵּנוּ וּבִלְשׁוֹנֵנוּ,
וַיַּאַטְמוּ אֹזֶן לְבִלְתִּי יִשְׁמְעוּ   נֹעַם שְׂמוּתֵינוּ וְזִכְרוֹנֵנוּ!
אֵיךְ הָיְתָה בָּנוּ אֲשֶׁר לֹא־נִשְׁמְעָה   מֵאָז בְּהֹ־רֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ?
שִׁמְצָה תְּהִי לָעַד בְּקָמֵינוּ, וְגַם   חֶרְפָּה חֲרוּשָׁה עַל־פְּנֵי בָנֵינוּ!
הִנֵּה לְךָ, אָחִי, אֲמָרִים נִמְסְכוּ   בָם רֹאשׁ פְּתָנֵינוּ וְטוּב יֵינֵנוּ,
מִשְׁפָּט וְצֶדֶק נִבְחֲרָה־לָּנוּ וְאָז   נִשְׁקֹט וּמַה־טּוֹב נֵדְעָה בֵּינֵינוּ;
אִם אֵין אֱנוֹשׁ יוֹכַח וְעָלֵינוּ יָשֵׁוּ   יָדוֹ — הֱיֵה אַתָּה פְּלִיל דִּינֵנוּ!
גּוּר כַּאֲשֶׁר תָּגוּר — בְּמָקוֹם נֶאֱמָן   תִּשְׁכֹּן בְּלִבֵּנוּ וְאִישׁוֹנֵינוּ;
נוֹחִיל לְאֵל ,אוּלַי זְמָן יַחְבִּיר אֲשֶׁר   הִפְרִיד, וְעוֹד יִסֹּב לְהַרְנִינֵנוּ,
נִשְׂמַח, וְיֵבשׁוּ מְשַׂנְאִים בַּחֲזוֹת   אֶת־מִפְעֲלוֹת הָאֵל וְיִתְבּוֹנֵנוּ!
שָׁלֵו הֱיֵה, וּכְפִי רְצוֹנֵנוּ חֲיֵה,   וּבְשִׁי כְּתָבְךָ כַּפְּרָה פָּנֵינוּ,
יִמָּשְׁכוּ יָמִים בְּחַבְלְךָ עַד אֲשֶׁר   יִבְנוּ חֲסָדֶיךָ וִיכוֹנֵנוּ!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

אִם אָהֳלֵי דוֹדִי בְּנַפְשִׁי צָפְנוּ —   אֵיכָה בְתוּחַלְתִּי בְּעִירָם טָעֲנוּ?
שִׁבְרִי וְשִׂמְחָתִי וְחֶבְרַת אַהֲבָה   מִיּוֹם לְיוֹם יִסְעוּ, וְאַךְ לֹא־יַחֲנוּ!
צַר־לִי עֲלֵי חֹשְׁקִים בְּדִמְעָה יִבְטְחוּ,   וּבְיוֹם כְּאֵב עֲלֵ־הֲדֹמִי יִשָּׁעֲנוּ —
בָּרָק יְגָרְמוּ לְהִתְנוֹדֵד, וְקוֹל   יוֹנִים בְּעַנְפֵי הַהֲדַסִּים קוֹנְנוּ,
יִנָּחֲמוּ כִּי־נִפְרְדוּ מֵהֶם, וְעַל־   חֹרֶב בְּסִפָּם חָל בְּחִיל יִתְאוֹנְנוּ,
הִתְאַבְּקוּ יַחַד בְּרָבְעֵיהֶם, וְאֶת־   עֶפְרוֹת מְעוֹנֵיהֶם וְמֵי־עַד חֹנְנוּ. —
אֶבְכֶּה וְיִתְחַמֵּץ לְבָבִי בַּעֲדִי,   אֶהֱמֶה וְכִלְיוֹתַי מְאֹד יִשְׁתּוֹנְנוּ,
אֶשְׁתֶּה דְּמֵי עֵינַי עֲלֵי נוֹדָם, וְמֵי־   הֵם בַּעֲסִיסֵי צָהֳלָה יְרוּוּנוּ;
אִם־לֹא בְנִגְעֵי יַאֲמִינוּ שׁוֹרְרַי,   חָלְיִי וְדִמְעִי הֵם אֲשֶׁר יַאֲמְנוּ!
אִם הַמְּרִיבִים נִדְבְּרוּ בִי, אֶקְרָאָה: יִצָּרְפוּ אֹיְבַי וְלֹא־יִבָּחֲנוּ!
אֵיךְ חָרְדוּ רֵעִים — וְרָעִים שָׁקְטוּ,   אֵיךְ אֹהֲבִים גָּלוּ וְצָרִים שָׁכְנוּ?
הֵמָּה, אֲשֶׁר חִנָּם לְחוּמִי יִלְחֲמוּ,   וּבְאָהֳלֵיהֶם בַּעֲדִי יְרַגְּנוּ,
הֹרוּ בְמוֹ־אֹפֶל לְיִשְׁרֵי־לֵב בְּחֵץ   אֵיבָה, עֲלֵי־יֶתֶר כְּזָבִים כּוֹנְנוּ;

לְרַבִּי יְהוּדָה אָחִיו

(בְּהִפָּרְדוֹ מִמֶּנּוּ)

כַּתֵּר מְעַט פֵּרוּד וְאַל־תּוּגֵנוּ, וּלְאַט בְּכִי כִּי חָשְׁכוּ עֵינֵינוּ,
מִדַּם לְבָבוֹת שָׁאֲבוּ, עַד כִּי־לְדָם הָיוּ בְעֵצֵינוּ וּבַאֲבָנֵינוּ!
נַבְלִיג עֲלֵי יָגוֹן, וּבִצְדִיָּה יְגַל סוֹדֵי לְבָבֵינוּ וּמַצְפֻּנֵינוּ,
גַּם נֶאֱנַק דּוּמָם, לְבִלְתִּי יִשְׁמְעוּ צָרִים „וְהֶאָח!" יֹאמְרוּ מוֹנֵינוּ;
לוּ חָרְבוּ מֵי הַבְּכִי, לֹא חָרְבוּ בָּתֵּי מְגוּרֵינוּ וּמִשְׁכָּנֵינוּ!
נֶהֱמֶה הֲמוֹת יוֹנִים עֲלֵי עַנְפֵי הֲדַס, כִּי־יִזָּכְרוּ פֵּרוּד וְיִתְאוֹנְנוּ,
יִבְכּוּ עֲלֵי־רֵעַ, וְיִטּוּ מִבְּלִי יַיִן כְּשִׁכּוֹרִים וְיִתְרוֹנֵנוּ. —
הַיּוֹם אֲשֶׁר עָלָה נְדֹד בָּנוּ, הֲלֹא טוֹב לַעֲלוֹת מָוֶת בְּחַלּוֹנֵינוּ;
בִּכְלֵי קְרָב לוֹ נוּכְלָה לוֹ — נִדְרְכָה קֶשֶׁת וְגַם נִתְעַל בִּסְרִינֵנוּ!
נַצְבִּיא חֲיָלֵי הַבְּכִי, כִּי הֵם — בְּאֶ־ פֶס יָד — מְנוּסֵנוּ וּמִשְׁעָנֵנוּ,
נִבְכֶּה לְשֹׁד פֵּרוּד, וְנִשְׂחַק לַהֲמוֹן יַלְדֵי יְמוֹתֵינוּ וְלִזְמַנֵּנוּ,
עֻלּוֹ בְּצַוָּאר שָׂם, וְאֶת־סִבְלוֹ עֲלֵי־ שֶׁכֶם וּמוּעָקָה עֲלֵי מָתְנֵינוּ,
עִצֵּם עֲצָמֵינוּ וְשָׁלַח־אֵשׁ בְּלִ־ בֵּנוּ וְגַם־רָזוֹן בְּמִשְׁמַנֵּינוּ,
עַד־שָׂבְעָה נֶפֶשׁ בְּרָעוֹת עָצְמוּ לְסַפֵּר, וְאַרְצָה דָּבְקָה בִטְנֵנוּ,
יָשֹׁב וּבָנוּ יַהֲפֹךְ יָדוֹ בְּכָל־ רֶגַע, וְאַף לֹא נֹאמְרָה: חָנֵּנוּ!
יָדוֹ, אֲשֶׁר רֶשֶׁת מְצוֹדִים פָּרְשָׂה מֵאָז לְחַפֵּינוּ וְלִנְבוֹנֵינוּ,
הִיא אָרְכָה עַד־רֻשְּׁשָׁה הוֹנָם, וְעַד נָגְעָה בְּהוֹנֵנוּ וְקִנְיָנֵנוּ,
אַךְ קָצְרָה לָבוֹ חֲסָדִים, דָּבְרוּ בַּחֲדַר לְבָבֵינוּ וְגַם־קִנֵּנוּ!
רוּחַ, אֲשֶׁר עָבְרָה בְנֶשֶׁף עַל־פְּנֵי רֵיחַ נְרָדֵינוּ וְשׁוֹשַׁנֵּינוּ,
שָׂא אֶת־שְׁלוֹמֵנוּ לְאַחִים בָּגְדוּ — כִּי מֵהֲלֹךְ יִתְמַהְמְהוּ יוֹנֵינוּ —
וּקְרָא בְאָזְנֵיהֶם תְּנוּאוֹת, קָצְרוּ מֵהֶם דְּבָרֵינוּ וְעִנְיָנֵינוּ,
תֵּצַר אֲדָמָה מִנְּשׂוֹא אֹתָם, וְאַף אָרְכֵי סְפָרֵינוּ וְגִלְיוֹנֵינוּ!
נִלְטֹשׁ לְרֹעַ מַעֲשֵׂיהֶם עֵין חֲרוֹ־ נֵנוּ, וְתָמִיד נַחֲרֹק שִׁנֵּינוּ,
מַעֲשִׂים אֲשֶׁר לֹא־נַעֲשׂוּ מִיּוֹם הֱיוֹת תֵּבֵל, לְשָׁמְעָם צָלְלוּ אָזְנֵינוּ;
אַךְ עִם־אֱנוֹשׁ לֹא־נִזְכְּרָה זֹאת בַּזְּמָן, כִּי עִם־לְבָבֵינוּ וְרַעְיוֹנֵינוּ!
נִשְׁכֹּן בְּבוֹר קִצְפּוֹ, וְהֵמָּה יֶחֱסוּ תַּחַת כְּנַף טוּבוֹ וְיִתְלוֹנָנוּ,
יִתְלַחֲשׁוּ אִישִׁים יְמִינָם עָתְקָה חַיִל, וְאַרְצָה יִפְּלוּ פָּנֵינוּ,

חֵי סִבְאִים, סָבְאוּ בְּבַת־כֶּרֶם, אֲשֶׁר
תִּמְשׁוֹל בְּאַף שָׂרִים — וּמִן־אָז פַּעֲמֵי
זִקְנָה וְאוֹר לֹא־רָאֲתָה, מִיּוֹם אֲשֶׁר
שָׁפָה זְמַן עַצְמָהּ, וְכִמְעַט נֶעֶלְמָה,
אֵשׁ בֹּעֲרָה — אַךְ הַיְגוֹנִים בִּעֲרָה
עֶדְנֵי בְנֵי עֶדְנָה, וְאוֹן נַפְשׁוֹת מְתֵי
בִּי, מִזְרְקֵי סַפִּיר, כְּמַיִם קָפְאוּ,
אֵיךְ גָּמְלוּ חֶסֶד עָלַי כָּל־כֹּאֲבִים —
אֶשְׁתֶּה וְאֶשְׁתָּאֶה, וְאֶמְהֹל אֶת־עֲסִיסִים
אֵיכָה לְפִי־רֶגַע גְּבִיעִים יוּכְלוּ
הָרוּ בְנוֹת יָמִים עָלַי בִּרְכַּי וְלֹא
עַד עַל־שְׁמִי יִקָּרְאוּ קֹרֶת, וְלִי
עֲדֵי לְבַד עָדוּ לְנַצֵּל אֶת־צְבִי
בָּאתִי בְאַחֲרִית הַזְּמָן, עֵת גָּמְרוּ
וּבְנֵי בְלִי־שֵׁם גָּבְהוּ, כַּאֲשֶׁר מְתֵי
סָפוּ כְפִירֵי דָת, וְתַחְתָּם נִבְרְאוּ
שֻׁלְחַן כְּזָבִים עָרְכוּ, בּוֹ מַאֲכָל
זַכּוּ בְעֵינֵיהֶם — וְהֵם יִטַּמְּאוּ
אֹרַח נְתִיבָה בַּאֲרַג שִׁיר סָרְרוּ,
קוֹרָיו כְּעַכָּבִישׁ, וְלָזֹאת יִלְעֲגוּ —
לוּ חָכְמוּ בַּצּוּר קְלוֹנָם טָמְנוּ,
אֶבְכֶּה פְּלִיטֵי תֹם, אֲלֵיהֶם נָגְעוּ
וַיִּנָּאֲלוּ בָהֶם, וְנַפְשָׁם טִנְּפָה
עַד גִּדְּלְתוּ מֵי מַעְיְנֵי־צֶדֶק, אֲשֶׁר
וּשְׁדֵי אֲהָבִים מָעֲכוּ שׁוֹנִים בְּיַד
קַמְתִּי לְהָשִׁיב אֶת־גְּמוּלֵיהֶם, אֲבָל
קַח מִגְדְּלֵי בֶצֶר לְהִבָּצֵר, הֲכִי
אוֹ טַבְּעוֹת כֶּסֶף, יְדֵי אָמָּן לְיַד
שָׂרִים — לְדַבֵּר אִם יְעוּשׁוּן — יִקָּרְאוּ

אַתָּה נְדִיבִים לַעֲלֹץ אָרְשׂוּ,
דַּלִּים גְּאוֹנָהּ דָּרְכוּ עָסְסוּ,
אַתָּה בְּאוֹצְרֹתָם יְדֵיהֶם עָשׂוּ,
לוּלֵי גְבִיעִים זָהֳרָה עָמְסוּ;
מֵעָם, בְּרֶשֶׁת הַנֹּדֵד נִתְפָּשׂוּ,
אוֹנִים, לְחִיל זֹקֶן מְאֹד גֹּרְסוּ;
בָּם גַּחֲלֵי הָאֵשׁ — אֲבָל נָמַסּוּ,
וַאֲנִי לְבַדִּי מֵאֱנוֹשׁ חָמַסּוּ?
כּוֹסִי בְּמֵי עֵינַי אֲשֶׁר נִמְאָסוּ!
לִרְפּוֹא, אֲשֶׁר לַיִל וְיוֹם הָרְסוּ?
גָּמְלוּ, וְיַלְדֵיהֶם בְּצִלִּי חָסוּ,
יִתְיַלְּדוּ תוּגוֹת וְיִתְיַחֲסוּ,
עֶדְיִי, וְחַיָּתִי בְּאַף רָמָסוּ!
כָּל־הַחֲסִידִים וְאֱמוּנִים פַּסּוּ,
הַשֵּׁם פְּלָאִים כָּרְעוּ קָרְסוּ;
חֶרְפַּת בְּנֵי־אָדָם, אֲבָל רָמָשׂוּ,
שֶׁקֶר וְלֶחֶם לַחֲמָמִים פָּרְסוּ;
בְּדָמַי כְּסִילוּתָם וְיִתְבּוֹסָסוּ!
לֹא־סָקְּלוּ לָהֶם וְלֹא־פִּלְּסוּ,
לוּ שָׁמְעוּ שִׁמְעִי וְיִתְקַלָּסוּ —
וּסְתֵי תְרוּזֵיהֶם בְּעָפָר כָּסוּ!
נִגְעֵי בְנֵי־הֶפֶךְ וּבָהֶם פָּשׂוּ,
חֶלְאַת פְּעָלֵיהֶם וְלֹא־כֻבָּסוּ,
יִשְׁתּוּ, וְנַחֲלֵי הָאֱמֶת נִרְפָּשׂוּ,
בֶּגֶד, וְדַדֵּי הַיְדִידוּת עָשׂוּ —
אִתִּי מְלִיצֵי אַהֲבָה אָנָסוּ!
שׁוּרֵי בְנוֹת־שִׁיר בִּעֲרִים נָתְסוּ,
שֶׁמֶשׁ בְּחוּטֵי מַאֲמָר רָכָסוּ;
לָהֶם בְּנֵי־עַיִשׁ: „פִּתְאִיב הַסּוּ!“

*

רְחַב לֵבָב, רְחַב־צַעַד לְהֵיטִיב, וְלָרַע מַה־מְּאֹד צָרוּ פְשָׂעָיו,
וְלֶכְתּוֹ עִם־אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים בְּהַצְנֵעַ, וְחָכְמָה אֶת־צְנוּעָיו;
וְלָאֹבֵד בְּמַחְשַׁךְ הַיְּגוֹנִים כְּתֹרֶן אָהֳלוֹ נָטַע לְתֹעָיו,
וּבוֹ יִנָּפְשׁוּ מָרֵי נְפָשִׁים, וְנָנוּחוּ יְעֵפֵי אוֹן, יְגֵעָיו,
וּמִי נִקְרַע סְגוֹר לִבּוֹ בְּחִצֵּי גְּדֹד — פִּיהוּ יְהִי תֹפֵר קְרָעָיו,
הֲכִי חִכּוֹ — כְּשֶׁמֶן דִּבְּרֹתָיו, וְיוֹם אֹמֶר יְפַצֵּץ בָּם סְלָעָיו;
אֲנָשִׁים רָכְשׁוּ לָהֶם עֲבָדִים, וּמֵאֵין הוֹן בְּנֵי חוֹרִים רְצוּעָיו,
עֲדֵי בֹשׁוּ לְנִדְבָתוֹ עֲנָנִים, וְהוֹדוּ לוֹ נְדִיבֵי עָם וְשׁוֹעָיו,
וּמִי זָרַע יְמֵי חַיָּיו חֲסָדִים — יְהִי קוֹצֵר לְפִי־חֶסֶד זְרָעָיו;
יְהִי שָׁלֵו, עֲדֵי יַנְחִיל כְּבוֹדוֹ וּמַעֲלָתוֹ לְיַלְדֵי שַׁעֲשׁוּעָיו!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

עֵינֵי עֲנָנִים בִּבְכִי נִמְאָסוּ, עַד עִקְּבֵי גַן הַהֲדַס נֶחְמָסוּ,
בָּכוּ בְחֹזֶק נֹזְלִים, וַיִּשְׂחֲקוּ שִׂפְתֵי עֲרֻגוֹתָיו אֲשֶׁר כָּעָסוּ;
עָנָן אֲשֶׁר הִגְשִׁים, וְשַׁחַק רָעֲמוּ פָּנָיו, וְאַפֵּי הָאֲדָמָה שָׂשׂוּ,
הִרְעִים, וְאָכֵן בַּעֲבוּר הַרְעִים פְּנֵי שַׁחַר, וְעַפְעַפָּיו לְקוֹלוֹ נָסוּ;
כַּנְפֵי בְרָקָיו אָחֲזוּ כַנְפוֹת בְּנֵי חֶלֶד וּצְבָאֵי לַיְלָה פָּרָשׂוּ,
רָצִים וָשָׁבִים, כִּנְשָׁרִים נֶחְפְּזוּ, הָעֵת עֲלֵי־אֹכֶל בְּאֶרֶץ טָשׂוּ;
לוּלֵי בְנֵי־עָב יָרְדוּ, לֹא־נֶעֶלְזוּ צִצֵּי אֲמִירֵי גַן וְהִתְבּוֹסְסוּ,
הָיוּ אֲפֵלוֹת עַד מְטַר־גֶּשֶׁם וְחֹם שֶׁמֶשׁ לְהֵרָאוֹת וְזָהֳרָם נִגָּשׂוּ;
בִּשְׂמֵי עֲרֻגֹת זָרְחוּ אָכֵן יְדֵי צָפוֹן צְפוּנֵי מֶרְקָחֵיהֶם שָׁסּוּ,
רֵיחַ אֲבַק רוֹכֵל, וְהָרוּחַ כְּמוֹ רָכִיל בְּסוֹדֵיהֶם, אֲשֶׁר כָּמָסוּ;
הֶרְאוּ יְפֵי־פָנִים, אֲשֶׁר בָּאֹפֶר סְתָיו חָפּוּ יְמֵי הַקֹּר וְהִתְחַפָּשׂוּ,
הוֹדוּ בְּלִי לָשׁוֹן לְעָבִים נִקּוּ אֹתָם, וְעֵינֵיהֶם עֲלֵיהֶם חָסוּ;
כָּרִים מְעִיל תּוֹלָע וְחוּר עָטוּ עֲלֵי — בֶגֶד תְּכֵלֶת, בַּעֲדָם פָּרָשׂוּ,
עֵינַי בְּעֵינֵיהֶם פְּלָאִים יֶחֱזוּ, כִּי מַעֲשֵׂה תַשְׁבֵּץ פְּנֵיהֶם עָשׂוּ;
בָּם גַּרְגְּרֵי שֹׁהַם וְהֵם לַחִים, הֲכִי אֹתָם רְסִיסֵי לַיְלָה רָסָסוּ —
מַה־יָּקְרוּ, לוּ הַחֲרוּצִים לָקְטוּ אֹתָם וְכַפֵּי גוֹכְלִים כִּנְּסוּ!
נָשִׁישׁ בְּקוֹל הַסִּים, וְתֹר אִם־יַעֲנֶה — כִּנּוֹר וְעוּגָב עֻגְבִים יִמְאָסוּ;

הֲכִי רַעְיוֹנַי יִרְאוּךָ, יְמִין הָאֵל, בְּיָם רָאוּךָ,
וְהֶאֱמִינוּ בְךָ וְהִנְאוּךָ, כִּי רַק בְּקִרְבָּם מְצָאוּךָ,
וְדָבְקוּ בְךָ וְלֹא יְצָאוּךָ, וְעַל־כַּנְפֵי־שִׁיר נְשָׂאוּךָ,
וְאוּלָם בְּפֶה הִשִּׂיאוּךָ וְלָעוּ בְּעֵת שֶׁקְּרָאוּךָ,
וְאָמְנָם, כִּי כְבַד־פֶּה וּכְ־ בַד לָשׁוֹן אָנֹכִי!

*

אֶל רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן־מָאטִיר יְדִידוֹ

(אֲשֶׁר קְרָאוֹ לְמִשְׁתֵּה הַיַּיִן)

קְרָאַנִי גְבִיר, הִקְדִּישׁ קְרֻאָיו, וְהִקְרַנִי לְחֶבְרָה עִם־יְדֻעָיו,
לְדוֹדִים מֻתְקוּ אֶל־פִּי כְּדֹדָיו, וְרֵעִים יָקְרוּ עָלַי כְּרֵעָיו,
בְּגַן־בִּיתָן אֲשֶׁר הַחֵן סְבִיבוֹ, וְהַיֹּפִי לְאַרְבַּעַת רְבָעָיו,
מְלֻבָּשׁ כָּתְנֹת מֶשִׁי, וְעָטוּי מְעִיל תּוֹלָע וְשֵׁשׁ וּשְׁלַל צְבָעָיו,
עֲרֻגוֹתָיו בְּלִי רֹקֶם וְחֹשֶׁב מְשֻׁבָּצִים, וְשׁוֹשַׁנִּים יְצוּעָיו,
כְּאִלּוּ הַזְּמָן קָלַע פְּנֵיהֶם בְּתִמֹּרָיו וּמִקְלַעַת פְּקָעָיו,
כְּזָהָב מַעֲשֵׂה מוֹרָד עֲלֵיהֶם מְאוֹר שֶׁמֶשׁ, וְהַשִּׁיחִם — רְקִיעָיו;
וּמֵימָיו יִגְּרוּ אַרְצָה, כְּדִמְעֵי עֲלֵי מִפְקַד אַחַי לִבִּי וְרֵעָיו,
וְתֹר יָתוּר לְזִמְרָתוֹ הֲדַסִּים, וְסִים יָשִׂישׂ עֲלֵי גַפֵּי נְטָעָיו,
יְרַנֵּן בֵּין עֲצֵי שֹׂרֵק, וְשֹׂרֵק וְיִתְרוֹנֵן כְּשִׁכּוֹר מִדְּמָעָיו,
וְעוֹפוֹת פָּרְצוּ עַל־כָּל־פְּרָצָיו, וְשָׁם דָּגְרוּ וּבָקְעוּ בֵּין בְּקָעָיו,
בְּיוֹם עָרוּ יְשֵׁנֵי גִיל, וְעָצַם וּמָן עֵינָיו, וְנָזֹרוּ פְגָעָיו,
וְעִתָּיו מִהֲרוּ לָעוּת יְעֵפָיו עֲלִיצֻתָם, וְלַרְגִּיעַ — רְגָעָיו;
וְהַשֻּׁלְחָן דְּמוּת גַּלְגַּל, וְאַגָּן כְּמוֹ־סַהַר, וְכוֹכָבִים גְּבִיעָיו,
קְעָרוֹתָיו מְלֵאוֹת מַעֲדַנִּים, וּמַחְתּוֹתָיו בְּשָׂמִים רֹאשׁ וְיָעָיו;
כְּחֹשֶׁק, קָפְאוּ מֵימֵי דְמָעָיו עֲלֵי לֶחְיוֹ, וְהָאֵשׁ בֵּין צְלָעָיו,
יְקַבֵּץ מִזְּהַב אוֹפִיר פְּתִילִם עֲלֵי יָדָיו, לְהָאִיר אֶת־זְרֹעָיו,
לְהָסִיר מִלְּבַב כֹּאֵב עֲצָבָיו, וְלַרְגִּיעַ בְּלֵב רַגָּז רְגָעָיו;
לְאַט יֶהְגֶּה וְרֹאשׁ יַגֶּה, וְיִשְׁגֶּה בְּאַהֲבָתוֹ וְיַאֲמִנוּ פְצָעָיו,
חֲמֻדוֹתָיו לְאֵין קֵצֶה וְקֶצֶב — כְּאַבְרָהָם בְּמַהֲלָלָיו וְדֵעָיו!
אֲשֶׁר יִזַּל כְּטַל אָמְרוֹ, וְחֶסֶד — בְּיָדוֹ מַתְּנוֹתָיו הֵם וּמַסְעָיו,

הֲבֵל נֹעַר אָהַבְתִּי — וְהוּא כַחֲלוֹם חָלַמְתִּי,
הֱקִיצֹתִי וְחָשַׁבְתִּי, וְעֵצוֹת בְּנַפְשִׁי שַׁמְתִּי,
וְכִי שַׁבְתִּי וְלֹא שַׁבְתִּי מְאֹד בֹּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי,
וְעַל כִּי לֹא־הִקְשַׁבְתִּי, אַחֲרֵי שׁוּבִי נִחָמְתִּי;
לְזֹאת דָּמִי הִקְרַבְתִּי, וְאֶת־חֶלְבִּי הֲרַמֹתִי,
אוּלַי צוּר יְשׁוּעָתִי יִקְרֶה לִקְרָאתִי,
וּבְמֵימֵי דִמְעָתִי יְהִי מֹחֶה חַטָּאתִי!

*

תַּחֲנוּן

מִמָּרוֹם קוֹל עֹבֵר בְּאָזְנֵי לַיְלָה וְחֹבֵר,
וְהַקּוֹל אֲרָזִים שֹׁבֵר וְעוֹרֵר שֹׁכְנֵי קָבֶר,
וְקוֹל אֵלַי מְדַבֵּר: „קוּם וַחֲיָלִים גַּבֵּר!“
עֲנִיתִיו: „אֵיךְ יִתְגַּבֵּר כְּבַד־פֶּה וּמִלִּין יְחַבֵּר?
לֹא־יָדַעְתִּי דַּבֵּר, כִּי־נַעַר אָנֹכִי!“

מַלְאֲכוּת אֱלֹהִים נוֹרָא קַמְתִּי לַעֲשׂוֹת בְּמוֹרָא,
וְעַד־לֹא תוֹפַע נְהָרָה הֱקִיצֹתִי בְּאַשְׁמוּרָה,
וְנַפְשִׁי אֲשֶׁר בְּךָ קְשׁוּרָה הֲבֵיאֹתִיהָ תְּמוּרָה,
וְלֹא־רָאֲתָה לְךָ צוּרָה, וְאֶמְנָם לְךָ — לַמִּקְרָא
שָׁמַעְתִּי — וָאִירָא, כִּי־עֵירֹם אָנֹכִי!

שַׁחַר נֶשֶׁף וָלֵילוֹ הֵעַרְתִּי בִגְלָלוֹ,
וְאַצְתִּי לִתְמֹךְ בְּחַבְלוֹ וּלְהַחֲזִיק בְּשׁוּלֵי מְעִילוֹ,
נָפֹל בַּנְּעָמִים אֶצְלוֹ חֲבָלִים לִי בְּהֵיכָלוֹ,
וְכִי אֶתְיַצֵּב לְמוּלוֹ אֲנִי נִפְעָם בְּמַהֲלָלוֹ,
וְאֹמַר: „בִּי אֲדֹנָי, לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי!“

הֲבֵן מַחְפִּיר וּמֵבִישׁ יִשָּׂא עֵינָיו?
וְאֵיךְ אֲמָרָיו יַגִּישׁ לִפְנֵי אֲדֹנָיו,
וְחֶטְאוֹ לֹא־יָמִישׁ מֵעַל פָּנָיו,
וְאִם־יֵלֵךְ כְּמַחֲרִישׁ יִצֶף רַעְיוֹנָיו —
כִּי עַל־דַּרְכֵי־אִישׁ שָׂם עֵינֵהוּ;
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

זָע מֵחַטָּאתוֹ — יְכַפֵּר עֲוֹנָיו,
צְמֵא טַל סְלִיחָתוֹ — יְרַו צִמְאוֹנָיו,
וְאֶל־בֵּית תְּפִלָּתוֹ יְנַהֵג הֲמוֹנָיו,
וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ לְעֵין כֹּל וְעֵינָיו,
וְהִרְאַנִי אֹתוֹ וְאֶת־נָוֵהוּ —
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

2

נוֹרָא מִכֹּל וְאָיוֹם, הַדְרֵשׁ לְשַׁוְעָתִי,
וּמֵחֵטְא הַמְצֵא פִּדְיוֹם, וְאַל־תֶּחֱרַשׁ לְדִמְעָתִי,
תִּנָּתֶן לִי הַיּוֹם, בְּשָׁפְכִי אֶת־עֲתִירָתִי,
נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי וְעַמִּי בְּבַקָּשָׁתִי!

מָשַׁכְתִּי בְּחַבְלֵי שָׁוְא מִנֹּעַר אֶת־עֲוֹנִי,
וּבִלְבָבִי וּמוֹרָשָׁיו שַׂמְתִּי מַחְשְׁבוֹת אוֹנִי,
וְגוּפִי, לֹא מַלְבּוּשָׁיו, אֶגְאַלְתִּי בְּדַם זְדוֹנִי,
וְהִשְׂכַּלְתִּי, כִּי נוֹשָׁיו אָצִים לְהַקְרִיב אֲסוֹנִי,
וּזְמַן פַּחֵי מוֹקְשָׁיו פָּרַשׂ, לְהַשְׁפִּיל גְּאוֹנִי,
וּמָוֶת יִקְרָא אֹתִי, לָשׂוּם בִּשְׁאוֹל בֵּיתִי!

שַׁחַת יִהְיֶה־לִּי לְאָב, יוֹם לְקִבְרוֹת אוּבָל,
וְשָׁמָּה בְּשָׂרִי יִכְאָב, וְנַפְשִׁי עָלַי תֶּאֱבַל,
וְלִבִּי כְדוֹנַג יִדְאָב, כִּי־סָבַל וַיֶּהְבַּל,
וּמִי־פֶשַׁע אֲשֶׁר שָׁאָב, בְּתוֹכָם יִהְיֶה נִטְבַּל,
וְכָל־עֹשֶׁר אֲשֶׁר תָּאָב — בְּאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה נָבָל,
וְלֹא־אֶשָּׂא יוֹם מוֹתִי לְבַד מוּסַר כְּלִמָּתִי!

קַדְּשׁוּ עֲצָרָה וְרַחֲצוּ וְהִתְקַדָּשׁוּ,
הָבֵרוּ סִיג לְבָבוֹת וְהִתְאֹשָׁשׁוּ,
הַמַּזְכִּירִים אֶת־אֲדֹנָי אַל־תֶּחֱשׁוּ
כָּל־הַיּוֹם וְכָל־הַלַּיְלָה!

הִתְבַּשְּׂרִי, בִּתִּי, כִּי עוֹד אַנְחִילֵךְ חִנִּי,
וּלְאַם אֲנַחֵךְ וַאֲנִיחֵךְ בִּמְעוֹנִי,
כִּי אֵין גֹּאֵל קָרוֹב מִמֶּנִּי —
לִינִי הַלַּיְלָה!

*

פִּזְמוֹנִים

1

כָּל־מַעֲשֵׂה אֲדֹנָי מְאֹד נוֹרָא הוּא,
נֶעְלָם — וּמִפְעָלוֹ יוֹדִיעֵהוּ,
וּלְשׁוֹן נִפְלְאוֹתָיו הִיא תְעִידֵהוּ:
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

מַה־תִּקְוָה וָשֶׁבֶר לְשֹׁכֵן תֵּבֵל,
יָעוּף בְּלִי־אֵבֶר וְיָשׁוּב הָבֶל,
כָּל־יְמוֹתָיו שֶׁבֶר וְלֵילָיו אֵבֶל?
הֲיִצְדַּק מִי בְקֶבֶר כְּרָקָב יִבֶל,
וְאִם־יִטְהַר גֶּבֶר מֵעֹשֵׂהוּ?
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

שְׁנוֹת אָדָם חֲלוֹמִים וּמָוֶת פּוֹתֵר,
שֹׁכֵן בֵּית שְׁלוֹמִים וְקִצּוֹ חוֹתֵר,
בְּפָנִים נִכְלָמִים וְלֵב יִבָּתֵר
בָּא לִדְרשׁ רַחֲמִים — וְלוֹ יֵעָתֵר,
וּבְחַסְדּוֹ כִּתְמִים יְכַבֵּס בְּנֶתֶר,
יוֹם אִישׁ יִפָּתֵר מֵרֵעֵהוּ —
כֹּל פָּעַל אֲדֹנָי לַמַּעֲנֵהוּ!

שָׂבַעְתִּי נְדֻדִים עַל־עַרְשׂוֹת אֲנוּשִׁים,
הֱרִיצֻנִי פְּעָמַי לִמְעוֹנוֹת קְדֹשִׁים,
בִּנְפֹל תַּרְדֵּמָה עַל־אֲנָשִׁים,
בִּשְׂעִפִּים מֵחֶזְיוֹנוֹת לָיְלָה.

הִסְתַּכַּלְתִּי וָאֶשְׁגֶּה כָּל־יְמֵי שַׁחֲרוּתִי,
וְנִכְלַמְתִּי כִּי־הֶהֱבַלְתִּי זְמַן יַלְדוּתִי,
לְזֹאת הָיְתָה־לִּי דִמְעָתִי
לֶחֶם יוֹמָם וָלָיְלָה!

בָּרָה, בִּכְלוֹא הַגּוּף נֶעֱצֶרֶת,
הִתְבּוֹנְנִי כִּי־הָעוֹלָם מַעֲבֶרֶת;
עוּרִי עוּרִי לְרֹאשׁ אַשְׁמֹרֶת,
קוּמִי רֹנִּי בַלָּיְלָה!

רוּצִי, זַכָּה, יֵצֶר תַּאֲוָה לִשְׁבֹּר,
וְדֶרֶךְ יְשָׁרָה כָּל־יְמוֹתַיִךְ לָבֹר;
הֲכִי חֶלְדֵּךְ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר
וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה.

בְּעַל כָּרְחוֹ אֱנוֹשׁ יוּלַּד לְעָמָל,
וְכָל־יֵצֶר מַחְשְׁבוֹתָיו אָוֶן וְעָמָל,
וְהוּא כְּצִיץ יָצָא וַיִּמָּל,
וַיִּדַּד כְּחֶזְיוֹן לָיְלָה!

יַמִּים עֲלֵיהֶם יִשְׂאוּ קוֹלָם,
מָוֶת יִרְעֵם וְיָסוּר צִלָּם,
וְעָזְבוּ לַאֲחֵרִים חֵילָם,
רֶגַע יָמֻתוּ וַחֲצוֹת לָיְלָה!

יִכְבַּד עָלַי עֹל יְגוֹנִי בְּחַטָּאתִי,
כִּי לֹא־שַׁבְתִּי עַד־כֹּה מִמְּשׁוּבָתִי,
יָגַעְתִּי בְאַנְחָתִי, וּמִטָּתִי בְדִמְעָתִי
אַשְׂחֶה בְכָל־לָיְלָה;

עֵינִי בְּחֹם לִבִּי נִגְּרָה וְלֹא תִדְמֶה,
לִקְאַת מִדְבָּר אֲנִי דוֹמֶה,
יוֹמָם בְּמִסְתָּרִים נַפְשִׁי תֶהֱמֶה,
וַתָּקָם בְּעוֹד לָיְלָה;

קֹדֶרֶת בְּגָלוּת יְמֵי שִׁבְיָהּ,
הוֹרִידָה לָאָרֶץ עֶדְיָהּ,
תָּנוּד וְדִמְעָתָהּ עַל לֶחֱיָהּ —
בָּכוֹ תִבְכֶּה בַּלָּיְלָה!

בְּנֶשֶׁף קִדַּמְתִּי דִמְעָתִי וַאֲנוּחָה,
אֶשְׁפְּכָה דַּם לְבָבִי וַאֲגִיחָה;
נַפְשִׁי עָלַי תִּשְׁתּוֹחָח, וְעִם־לְבָבִי אָשִׂיחָה:
אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלָּיְלָה!

חָלְפוּ כְצֵל יְמֵי עֲלוּמוֹתַי,
וְקַלּוּ מִנְּשָׁרִים שְׁנוֹתַי,
וְלֹא־אֶזְכֹּר מִזְּמַן שִׂמְחוֹתַי —
לֹא־יוֹם וְלֹא־לָיְלָה!

זֵדִים הֱצִיקוּנִי וְהִגְדִּילוּ עָלַי בְּפִיהֶם,
דֹּבְרִים שָׁלוֹם וְנֹשְׁכִים בְּשִׁנֵּיהֶם —
נָא יִזָּכֵר רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם
לְפָנֶיךָ הַיּוֹם — יוֹמָם וָלָיְלָה!

שָׁכַחְתִּי, יְמֵי נַחְתִּי בַּעֲלוּמַי, יְמֵי רָעָה,
וְקִוִּיתִי וְחָסִיתִי בְּעֶדְנָתִי — וְהִיא תָעָה,
וְאָשַׁמְתִּי וְאָטַמְתִּי אָזְנִי לְמוֹ — רֶה דֵעָה,
וְקוֹל חֲרָדָה — וְאֵין צָרָה —: „לֹא זֹאת הַ־ מַּרְגֵּעָה!
לְגֵיא מָוֶת וְצַלְמָוֶת — יִקְרָא — קָ־ רְבָה נְסִיעָה!"
וְלִבִּי חָל בִּמְגוּרָיו, בְּמֶה שֶׁ־ הָיָה אַחֲרָיו!

הָאֵל, אָן אֵלֵךְ וְאָן אֶבְרַח מִ־ פָּנֶיךָ?
וְהֵן חֶדְלִי כְּמַר מִדְּלִי וּכְאַיִן בְּעֵינֶיךָ,
וּבַאֲפָסִים בְּלִי מֵשִׂים תְּאַחֲזֵנִי יְמִינֶךָ!
הֱיֵה זֹבֵד נָא עֶבֶד, חָרֵד מִ־ דִּינֶךָ,
וְקָחֵהוּ וּנְחֵהוּ עֲלֵי־נַחַל עֲדָנֶיךָ,
וְהַשְׁקֵהוּ מִמְּקוֹרָיו וְרַוֵּה מֶנְ־ הוּ עֲפָרָיו!

*

תַּאֲוַת־נָפֶשׁ

(מסתאנִיב)

נַפְשִׁי אִוִּיתִךָ בַּלָּיְלָה!

אִוְּתָה נַפְשִׁי אֶל־מְקוֹם נַפְשָׁהּ,
וְכָלְתָה אֶל־מְקוֹר שָׁרְשָׁהּ,
וְנִכְסְפָה לִנְוֵה קָדְשָׁהּ,
לָלֶכֶת יוֹמָם וָלָיְלָה!

יְקָרוֹ תָשׁוּר עַל־יְדֵי פְעָלָיו,
וְתִתְאַו לָגֶשֶׁת אֵלָיו;
יוֹם לְיוֹם תַּבִּיעַ אֹמֶר מַהֲלָלָיו
וְלַיְלָה לְלָיְלָה.

נֹעַם הַכָּבוֹד בְּעֵין הַדַּעַת תִּרְאֶה,
וּמִבְּלִי־אֵבֶר אֵלָיו תִּדְאֶה,
וְתִשְׁאַף עָדָיו וְתִשְׁתָּאֶה,
בְּנֶשֶׁף בְּעֶרֶב יוֹם בְּאִישׁוֹן לָיְלָה.

מֵעוֹדִי עָלַי דֶּגֶל חַסְדְּךָ נוֹדָע —
וְאֹהֶל יִרְאָתְךָ מִלִּבִּי נִגְדָּע;
אֲדֹנָי חֲקַרְתַּנִי וַתֵּדָע,
בָּחַנְתָּ לִבִּי פָּקַדְתָּ לָּיְלָה!

מָה אָשְׁמוּ וְלֹא חָכְמוּ קִפְּאִים עַל־ שִׁמְרֵיהֶם,
הַהֹלְכִים בְּמַחְשַׁכִּים אַחַר מַה־ שְּׁבֹתֵיהֶם,
וּבְכִסְלָם אֶת־כִּסְלָם שָׂמוּ בְּרֹב קִנְיְנֵיהֶם,
וַיְפַתּוּ וְגַם־שַׁתּוּ בְּשַׁחַק דִּבְרֵיהֶם —
קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם וְרָחוֹק מִכִּלְיוֹתֵיהֶם!

שֵׁם הוֹדוֹ וּכְבוֹדוֹ מָשַׁךְ מֵ־ אָז לְיֹדְעָיו,
וְהִשְׁמִיעַ וְהוֹדִיעַ אֻמָּתוֹ לְבֶן־ שַׁעֲשׁוּעָיו,
וְהִתְאַפְּקוּ, יוֹם רָחֲקוּ מֵעָלָיו, הֲמוֹן מֵעָיו,
וְאִם חָלְקוּ וְגַם־מָתְקוּ לָהֶם מִ־ צוּף רָעָיו —
מַה־טּוֹבוּ דֹדֵיהֶם וּמָה עָצְמוּ רָאשֵׁיהֶם!

הֲנִשְׁכָּחוּ, כִּי שָׁחוּ בְּבוֹר מַאֲסַר גָּלוּתָם,
וְחָבְשׁוּ וַיִּלְבְּשׁוּ אֶת־שַׂקֵּי דַלּוּתָם,
וּמָעֲטוּ, כִּי עָטוּ רְדִיד בָּשְׁתָּם וְשִׁפְלוּתָם,
וְהָטְבְּעוּ וְהִשְׁקְעוּ כָּאֶבֶן בְּיָם שְׁבוּתָם,
וְהִכְבִּידוּ עֲלֵיהֶם לַחֲצֵיהֶם וְדֹחֲקֵיהֶם?!

4

זְמַן הֶבְלִי, יְמֵי סִכְלִי יָפָה לְלֵ־ בִּי שְׁקָרָיו,
וְכוֹס פָּעֳלִי בְּיַד אֱלִי הִשְׁקָה אוֹ־ תִי שְׁמָרָיו,
גְּפִי יִצְרִי בְּחָק־יִצְרִי הֱסִיתָהוּ מִבְּחָרָיו,
כִּי יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעֻרָיו!

מֵאֲשָׁמִים נַעֲלָמִים וַעֲוֹנוֹת חוֹלָלְתִּי,
וְעַל־חֲטָאִים נִפְלָאִים מִנְּעוּרַי גֻּדַּלְתִּי,
וְיַלְדוּתִי וְשַׁחֲרוּתִי אַחֲרֵיהֶם הָבָלְתִּי,
וְיוֹם אוֹרִי עֲלֵי שְׂעָרִי חָזִיתִי — נִבְהָלְתִּי,
וְאָז לִבִּי עֲלֵי חוֹבִי קָרַעְתִּי וְאָבָלְתִּי,
וְאֵשׁ יָגוֹן בֵּין בְּתָרָיו עָבַר וְשָׂ־ רַף גְּוָרָיו!

2

בְּלֵילִי עַל־מִשְׁכָּבִי עֵצוֹת בְּנַפְשִׁי שַׁמְתִּי,
וְהִתְוַדּוֹת עַל־חוֹבִי אַשְׁמֻרוֹת קִדַּמְתִּי,
וְלַעֲמֹד עַל־מַצָּבִי לִפְנֵי אֲדֹנָי קַמְתִּי,
לִרְאוֹת מַה־יְּדַבֶּר־בִּי וּמָה אָשִׁיב עַל־תּוֹכַחְתִּי!

מִי זֶה יַעֲמֹד לְפָנָיו וְלֹא יִירָא חֲרוֹן אַפּוֹ?
וְאֵיכָה יִדְרֹשׁ רְצוֹנָיו — וְדָמִים מְלֵא כַפּוֹ,
וּמִמַּחְשְׁבֵי עֲוֹנָיו יֶחְשְׁכוּ כוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ,
וְהִקִּיפוּהוּ זְדוֹנָיו כַּאֲרִי מִפּוֹ וּמִפּוֹ?
וּמִפַּחְדּוֹ בָרַחְתִּי — וְאֶל־חַסְדּוֹ אָרַחְתִּי!

שִׁכְחֵי טוֹב אֲדֹנֵיהֶם וְנִשְׁיֵם חֶסֶד פָּעֳלוֹ,
כִּי אַחֲרֵי עֵינֵיהֶם תָּרוּ בְּעוֹלָם וְהֶבְלוֹ,
וְשָׁוְא לָקְחוּ בִידֵיהֶם וּבָאוּ אֶל־הֵיכָלוֹ,
וַיְפַתּוּהוּ בְּפִיהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יְכַזְּבוּ־לוֹ:
אֲהָהּ כִּי־תָפֵל טָחְתִּי, וּבַהֶבֶל בָּטָחְתִּי!

הָאֹמֵר וְהָעֹשֶׂה, אַל־תֵּפֶן לְמַעֲשֵׂנוּ,
וְיוֹם בּוֹ אֲנָשִׁים תְּנַסֶּה, בַּדִּין אַל־תְּנַסֵּנוּ,
וּמַעֲרֻמֵּינוּ תְכַסֶּה — וּמִי בִלְתְּךָ יְכַסֵּנוּ?
מָעוֹז לַדָּל וּמַחְסֶה, בַּשֵּׂר־נָא, חַסְּנוּ:
מֵאָסְרְךָ פִּתַּחְתִּי, וְכִדְבָרְךָ סָלַחְתִּי!

3

בְּנֵי תְמִימִים מַשְׁכִּימִים אֶל־חַצְרוֹת אֱלֹהֵיהֶם,
וּמִדָּמָם וּלְחֶמָם יַקְרִיבוּ קָרְבְּנֵיהֶם,
וּמֵי דִמְעָם עֲלֵי פִשְׁעָם שָׁמוּ מְקוֹם נִסְכֵּיהֶם,
וְהִתְוַדּוּ עֲוֹנֵיהֶם וַעֲוֹנוֹת אֲבֹתֵיהֶם!

מִמְּעֵי אֵם קְרָאַנִי וּמִבֶּטֶן הִזְכִּיר שְׁמִי,
וְשָׁם חַסְדּוֹ נְחָנִי וְהָיְתָה יָדוֹ עִמִּי,
וּלְאוֹר הוֹצִיאַנִי וְעֵינָיו רָאוּ גָלְמִי,
וְטוּבוֹ הִבְטִיחַנִי כְּרֶגַע עַל־שְׁדֵי אִמִּי,
וְלֹא לְצָרְכּוֹ בְרָאָנִי, כִּי אִם־לְצֹרֶךְ עַצְמִי,
לְבָרֵךְ עַל־יְצִירוֹתַי, וְעַל־נִפְלְאוֹת נִפְלְאוֹתָי!

שָׁלַח רוּחַ בְּאַפִּי וַיִּפַּח בִּי נְשָׁמָה,
וַיָּשֶׂם דְּבָרוֹ בְּפִי, לְבָאֵר אִמְרֵי מְזִמָּה,
וְשָׁת לְהָמִישׁ בְּכָל־גּוּפִי — וְהוּא עָפָר מֵאֲדָמָה,
וְעִם־אָזְנַי וְעַפְעַפַּי לְשָׁרֵת נֶפֶשׁ חֲכָמָה,
וְזִמֵּן טַרְפִּי עַל־פִּי בְּרָעָב וּבַצָּמָא,
אֲהוֹדֶנּוּ בְשִׁירוֹתַי — וּמִי אֲנִי וּתְהִלּוֹתָי?

הִפְלִיא בְשֵׂכֶל וָדֵעָה סְגֻלַּת יְצוּרָיו בְּתֵבֵל,
וַיְהִי לָהֶם יְשׁוּעָה, וְהֵם הָיוּ־לוֹ חָבֶל,
וּבִכְלוֹת זְמַן מַרְגֵּעָה הָיוּ בְחֹרִים הָבֶל,
עַד־שֵׂיבָה הוּא רָעָה, וְעַד־זִקְנָה הוּא סֹבֵל,
עֲדֵי בָאוּ שְׁנוֹת רָעָה, וְהִגִּיעוּ יְמֵי אֵבֶל,
וְהִלְבִּינוּ קְוֻצּוֹתַי, וְהֶחְשִׁיכוּ אֹרוֹתָי!

בַּמֶּה, צוּר, אֲהוֹדֶךָּ עַל־טֹבוֹת גְּמַלְתָּנִי?
וְאֵיךְ אַגִּיד חֲסָדֶיךָ, אֲשֶׁר בָּם הֶעֱנַקְתָּנִי?
וּמִגִּזְרַת כְּבוֹדֶךָ הַדֵּעַת חֲנַנְתָּנִי,
וּמִשֶּׁפַע הוֹדֶךָ הַנֶּפֶשׁ נְתַתָּנִי,
עַד שׁוּבִי עָדֶיךָ — כִּי לְמָוֶת יְצַרְתָּנִי;
בְּנֹאדְךָ שִׂים דִּמְעוֹתַי, לְהַשְׁקוֹת בָּם עַפְרוֹתָי!

בְּתוּלָה תֵּצֵא בִּמְחוֹל מְשַׂחֲקִים —
וְתָשִׁיר תְּהִלָּה: בָּא קֵץ אֶבְלִי,
וְכָבוֹד יִזְרַח — אֲדֹנָי אוֹר לִי!״

*

אֲהָבוֹת

1

מַהֲרוּ־נָא אֱלֵי מְעוֹנֵי אֲהוּבִים, בְּזֹרֶם הַזְּמָן, וְנוֹתְרוּ חֲרֵבִים;
לְעֳפָרִים אֲנִי מְעוֹנִים — וְהִנָּם לַכְּפִרִים מְעוֹן וְגַם־לַזְּאֵבִים!
אֶשְׁמְעָה נַאֲקַת צְבִיָּה, תְּיַלִיל מִכְּלוּאֵי אֱדוֹם וּמַאְסַר עֲרָבִים,
עַל־אֲהוּבָהּ תְּבַךְ וְאַלּוּף נְעוּרִים, גַּם־תְּעַנֶּה בְּמַאֲמָרִים עֲרֵבִים:
סַמְּכוּנִי כְּבַאֲשִׁישׁוֹת יְדִידֹת רַפְּדוּנִי בְּמִגְדְּנֵי הָאֲהָבִים!

2

מַה־לַּאֲהוּבִי כִּי־יִקְצֹף וְיִתְגָּאֶה עָלַי — וְלִבִּי לוֹ יָנוּד כְּמוֹ קָנֶה?!
שָׁכַח זְמַן לֶכְתִּי אַחֲרָיו בְּעִי מִדְבָּר תָּאֵב, וְאֵיךְ אֶקְרָא הַיּוֹם וְלֹא יַעֲנֶה?
הֵן יִקְטְלֵנִי לוֹ אוֹחִיל, וְאִם־יַסְתִּיר פָּנָיו, וְאֶל־טוּבוֹ אַבִּיט וְגַם־אֶפְנֶה!
לֹא־יְשַׁנּוּ הַסָּדֵי אָדוֹן אֱלֵי־עָבֶד — כִּי־אֵיךְ נְעִים־כֶּתֶם יוּעַם וְאֵיךְ יִשְׁנֶא?

*

סְלִיחוֹת

1

אָעִירָה שְׁנַת־עֵינִי, לְחַבֵּר אֶת־זְמִרוֹתַי,
וְאַגְבִּירָה נִיב לְשׁוֹנִי לְנַגֵּן בִּנְגִינוֹתַי,
אֲבָרֵךְ צוּר גָּחִנִי בְּצִדְקָתוֹ כָּל־יְמוֹתַי,
אַף לֵילוֹת יְעַצְּנִי — יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי!

מְאוּרָה

אֵין בְּפִי מִלָּה לְהָשִׁיב לְשׁוֹאֲלִי,
כִּי טָמַן פַּח חֲטָאַי לְרַגְלִי!

נִמְשְׁכוּ יָמַי בְּגָלוּת וְאָרְכוּ,
וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמִי סָפוּ וְנֶחְשְׁכוּ,
וְגָבְהֵי שָׁמַי עָלַי נֶהְפְּכוּ,
וַאֲנִי שְׁכוּלָה, אָכֵן כַּבְּעָלִי
כִּצְבִי בָּרַח מֵעַל אָהֳלִי!

„יַחֲלִי, אֻיָּמָּה, כִּי קָם לִלְבּשׁ
נָקָם, וְחֵמָה כְּצָנִיף יַחֲבשׁ,
וּלְחֵל וְחוֹמָה יְחַיֶּה וְיַחֲבשׁ,
סוּרָה וְגֹלָה, וּלְכֵם תַּעֲלִי,
כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם אֵלִי!

מַלְכֵי אִיִּים לְחָצוֹךְ בְּפָרֶךְ,
יִתְּנוּ שַׁיִּים לִרְאוֹת הַדָּרֵךְ,
וְהָלְכוּ גוֹיִם יַחַד לְאוֹרֵךְ,
יוֹם עִיר תְּלוּלָה יִבְנֶה אֵלִי,
בְּאַבְנֵי אֶקְדָּח יְיַסֵּד גְּבוּלִי;

שֶׁמֶשׁ צְדָקָה תִּזְרַח וּמַרְפֵּא,
וּכְאֵב מְצוּקָה יִכְלֶה וְיִסְפֶּה,
וְעַל מוּעָקָה יִשְׁבֹּר וְיַרְפֶּה,
וּשְׁנַת גְּאֻלָּה יִקְרָא גֹאֲלִי,
אַרְצִי נֵצַח יִהְיֶה נַחֲלִי;

הָאֵל יִרְצֶה אֶנְקַת צֹעֲקִים,
וְאֹתָם יִפְצֶה, כִּי בוֹ חֹשְׁקִים;

שַׂחַק לֹא־יְכִילוֹ   וְתַחַת יְכַלְכְּלֵהוּ,
וְהָעוֹלָם כֻּלּוֹ   בְּרוּחוֹ יְסַבְּלֵהוּ,
וּמְלִיצֵי חֶדְלוֹ   אַחֲרָיו יִנְּהוּ,
לְהָבִין סוֹד פָּעֳלוֹ,   וְחֶפְצוֹ עַל־מַה־הוּא,
וְאַךְ כֻּלָּם לְמוּלוֹ   נִבְעֲרוּ וְתָמְהוּ,
וּמִסְפַּר גָּדְלוֹ   חַכְמֵי־לֵב לָהוּ,
כִּי דַרְכֵי שִׂכְלוֹ   מֵהֶם גָּבְהוּ —
וְאֵיכָה יְצִיר נִבְזֶה   יָתוּר עַל־מַה־זֶּה?!

הוּא אֲדוֹן הָאֲדֹנִים   וְאִמְרוֹתָיו הוֹוֹת,
לְהַשְׁפִּיל גְּאֵיוֹנִים   וְלֵב שְׁפָלִים לְהַחֲיוֹת,
נֹתֵשׁ אַרְמוֹנִים   וּמְקוֹמֵם שְׁאִיּוֹת,
וְחֹקֵר רַעְיוֹנִים   וְלִבּוֹת וּכְלָיוֹת,
וְרוּחוֹת כָּל־הֲמוֹנִים   לְהַפְרִיד מִגְּוִיּוֹת,
הֱיוֹת מֵהֶם נְכוֹנִים   אֶל־כִּסֵּא עֶלְיוֹת,
וּמֵהֶם אֶל־שְׁאוֹנִים   וּלְבוֹר תַּחְתִּיּוֹת —
גְּבָרִים, עֲלוּ מִזֶּה,   וְשָׁמִים, שְׁבוּ בָזֶה!

יְצִיר חֹמֶר מְבַכֶּה   מֵרֹב פַּחְדֶּךָ,
נָגוּעַ וּמֻכֶּה   מֵאֵשׁ פְּלָדֶיךָ,
וְכַף סֹפֵק וּמַכֶּה   מִתִּגְרַת יָדֶךָ,
מְיַחֵל וּמְחַכֶּה   פִּלְאֵי חֲסָדֶיךָ,
אוּלַי בָּם יִזְכֶּה   לָבוֹא בְסוֹדֶךָ,
דֶּמַע אֲשֶׁר יִבְכֶּה   נָא שִׂים בְּנֹאדֶךָ,
וְלֵב נִגַּר מִזֶּה   אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה!

*

„חֲפֵצָה לִשְׁמֹעַ גְּבוּאוֹת כָּל־חֹזֶה,
וְגַם־אֲנִי נֶאֱכֶלֶת בְּפִי כָל־צַר בּוֹזֶה,
וְהָשֵׁב גְּמוּל לְאֹיְבִי, אֲשֶׁר לְנֶגְדִּי אֶחֱזֶה,
וְהוֹצֵאתַנִי מִן־הַבַּיִת הַזֶּה!"

‚וְרוּזָה מִבָּנוֹת, חֲטוּבָה וַחֲשׁוּבָה,
קְרוּאָה לֹא עַמִּי, כְּמוֹ אִשָּׁה עֲזוּבָה,
בָּנַיִךְ אֲקַבֵּץ אֶל־עִיר חֶפְצִי־בָהּ,
בְּחַבְלֵי אָדָם אֶמְשְׁכֵם בַּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה!'

(‚חֶקִּי הַנְּעִימִים בְּאַהֲבָה הִנְחַלְתִּיךְ,
וְנַחְתִּיךְ עֶת־קֶצֶף וְאַחַר רִחַמְתִּיךְ;
נֹהֲרַיִךְ אֲנַהֵל כְּמוֹ־לְאַט נֵהַלְתִּיךְ,
אַהֲבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךְ!')

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּן־יַעֲקֹב בֶּן־עֶזְרָא

(מגרנאטא, נולד לערך ד"א ת"תל ובשנת ד"א תת"צת היה עוד בחיים)

אוֹפָן

הִתְעוֹרְרוּ, תְּמֵהִים, רְאוֹת מִבְּלִי מַחֲזֶה
אֲדֹנָי הָאֱלֹהִים הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה!

מִפִּי נוֹרְאוֹתָיו שִׁמְעוּ מַמְלַכְתּוֹ,
וּבְעֵין נִפְלְאוֹתָיו רְאוּ אֶת־מֶמְשַׁלְתּוֹ,
וַעֲלֵי מִפְעֲלוֹתָיו דְּעוּ כִּי־אֵין בִּלְתּוֹ,
בְּמַרְאֹת מַחְשְׁבוֹתָיו, מַשְׂכִּיל, וְאוֹר דַּעְתּוֹ
יִרְאֶה סְבִיבֹתָיו כְּבוֹד יִצְרוֹ, וְאֹתוֹ
בְּאַרְבַּע יְסֹדוֹתָיו וּבִנְיַן מַתְכֻּנְתּוֹ
וּמִבְּשָׂרוֹ יֶחֱזֶה — אֶת־זֶה לְעֻמַּת־זֶה!

„נְדִיבָה הָיִיתִי, מְקֻשֶּׁטֶת בְּכָל־פְּאֵר,
יְצָאֻנִי בָנַי, נִין וָנֶכֶד וּשְׁאֵר,
בְּחשֶׁךְ בּוֹר עָמֹק, וְאֵין־לִי מִי יָאֵר,
וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל־פִּי הַבְּאֵר!“

‚רַעְיָתִי, צְאִי־לָךְ מִבֵּין יְדֵי צָרִים,
אֲשֶׁר הֵם מְפַתַּיִךְ בְּפִתּוּיֵי דְבָרִים,
יַעַן לֹא־אָבִית דְּלֹק אַחֲרֵי זָרִים,
לְבִלְתִּי־לֶכֶת אַחֲרֵי הַבַּחוּרִים!‘

„אֲנִי בְתוֹךְ הַגָּלוּת עֲצוּרָה בְרְגָזוֹת,
וְכֻלָּם יְפַתּוּנִי וְיַעֲנוּנִי עַזּוֹת,
לַעֲזֹב אֶת־שִׁמְךָ — וְאַתָּה עֵד לַחֲזוֹת,
יְיָ אֱלֹהַי, אִם־עָשִׂיתִי זֹאת!“

‚וְהַיּוֹם כַּמָּה לָךְ בֵּין אֵצֶר וְדִישׁוֹן,
וְלֹא־אָבִית שְׁמוֹעַ, נְצוּרָה כְּבַת־אִישׁוֹן!
בְּרוּכָה אַתְּ, בִּתִּי, הוּצַקְתְּ חֵן וְלָשׁוֹן,
הֵיטַבְתְּ חַסְדֵּךְ הָאַחֲרוֹן מִן־הָרִאשׁוֹן!‘

„בְּחוּנָה הָיִיתִי בְּתוֹךְ מִרְעֶה רָזֶה,
בָּנַי נִשְׁקָעוּ בְּבוֹר גָּלוּת וְנִבְזֶה,
מְפֻזָּרִים בְּכָל־צַד — וְגַם־אַתָּה תֶחֱזֶה:
וְלֹא־קָרַב זֶה אֶל־זֶה!“

‚נִשְׁבַּעְתִּי בִשְׁמִי לְקַיֵּם מִמְּעוֹנִי,
אֲמַהֵר לְהוֹצִיאֵךְ מִכּוּר הָעֳנִי;
הֵן אִם־לֹא לְמַעֲנֵךְ, אֲנִי אֶעֱשֶׂה לְמַעֲנִי:
אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלָם תִּשְׁכַּח יְמִינִי!‘

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־רְאוּבֵן

(בברצלונא, נולד ד"א תת"ג, מת אחר ד"א תתס"ג)

אַהֲבָה

„יוֹנָה יַעֲלַת־חֵן, מַה־לָּךְ כִּי תִבְכִּי?
מְשִׁיחֵךְ יָבוֹא לָךְ, קוּמִי לָךְ וּלְכִי,
כִּי אֲנִי מוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאֲלֵךְ אֲשֶׁר תְּחַכִּי,
אָמְנָם כִּי גֹאֵל אָנֹכִי!'

„צֹפִים, אֲשֶׁר צָפוּ נְבוּאָה הַחֲרוּשָׁה,
לִקְרֹא לַעֲזוּבָה, אֲשֶׁר הַיּוֹם גְּרוּשָׁה,
חֲשׁוּקָה לִהְיוֹת עוֹד וְגַם־תִּהְיֶה דְרוּשָׁה —
כִּי לָךְ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה וְהַיְרֻשָּׁה!"

„חֲשַׁקְתִּיךְ, יְפֵיפִיָּה, אֹתָךְ בְּרָאתִי,
בְּעָבְרִי עָלַיִךְ, בְּכָרְתִי אֶת־בְּרִיתִי;
אֲקַבְּצֵךְ וְתָבוֹאִי אֶל־בֵּית מְנוּחָתִי,
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הֲכִנוֹתִי'

„קֶרֶב צִיר נֶאֱמָן בְּנָתְנוּ תוּשִׁיָּה,
וְצִוַּנִי לִהְיוֹת טְהוֹרָה וּנְקִיָּה;
אִם־תִּשְׁמְרִי, וְאִם־ לֹא — תֵּלְכִי בַשְּׁבִיָּה,
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר־לָנוּ כֵּן הָיָה!"

„בְּחוּנָה בְּכוּר עֹנִי בְּמַסְגַּר מַנְעוּלָךְ,
עוֹד תַּעְדִּי עֲדָיֵךְ בְּזֶמֶר מַהֲלָלָךְ;
עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת, אֲשֶׁר הִיא מִכְלוּלָךְ,
טוֹב תִּתִּי אַתְּ לָךְ!'

הִתְקוֹשְׁשׁוּ וָקשׁוּ,
וְרַחֲצוּ וְהִטָּהֲרוּ
וּמֵאֱלֹהֵיכֶם בּוֹשׁוּ,
וּמִטֶּנֶף הִבָּרוּ!

גְּאוֹן לְבַבְכֶם הַשְׁפִּילוּ,
וְאֵיכָכָה יִתְגַּבֵּר
וְיַשְּׁרוּ וְאַל־תַּעְפִּילוּ —
שִׁכְבּוֹ לְמָחָר קָבֶר?

יוֹם וָיוֹם הוֹחִילוּ
כִּי חַיֵּיכֶם — מוֹתְכֶם
לְמָוֶת, וְאַל־תָּחִילוּ,
וּמִיתַתְכֶם — חַיֵּיכֶם!

אַךְ אֶת־זֹאת חֲקַרְנוּהָ
כִּי אֵין בְּתֵבֵל הוֹעֵל
בְּרַעַת וּמְצָאנוּהָ:
לֶאֱנוֹשׁ כִּי בְּטוֹב פֹּעַל;

תַּכְלִית שִׂמְחָה — אֵבֶל,
אַחַי, מַעֲלוֹת גְּבֹהִים
רֹאשָׁהּ וְסוֹפָהּ הָבֶל,
עֹלִים אֶל־הָאֱלֹהִים!

*

גְּמָר לִשְׁמַע יִשְׂרָאֵל

אַנְשֵׁי לֵבָב שִׁמְעוּ־לִי
בְּקָרְאִי: „אֱלֹהִים אֲדֹנָי חֵילִי!"
שֵׁם כְּבוֹדוֹ אֲבָאֵר בְּשִׂכְלִי —
לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי!

יָחִיד, יִחוּדוֹ בְּמִסְפָּר אַל־תֵּחַד,
יְרָא רֵאשִׁיתוֹ וְאַחֲרִיתוֹ וּפְחָד;
הֱיוֹתוֹ בְּשֵׁם אֶהְיֶה לֹא־נִכְחָד —
הָאֶחָד אֶת־הָאֶחָד!

צָפוּן יְקָרוֹ בְּמַעֲלוֹת גְּבֹהִים,
גְּבֹהִים אַחַר גְּבֹהִים נֹהִים,
יְעִידוּן לְכָל־עַיִן מְסִבּוֹת נְגֹהִים:
אַךְ יֵשׁ אֱלֹהִים!

חֹקְרֵי כְבוֹדוֹ תָּמָהוּ,
עָמְדוּ מַרְאוֹת וְהִתְמַהְמָהוּ;
עֵינֵי שִׂכְלָם מֵרְאוֹת כָּהוּ —
וַיֹּאמְרוּ לוֹא־הוּא!

יָדְךָ עַל־שִׁלֵּשִׁים תִּכְבַּד,
הַחשְׁבִים אָב וְרוּחַ נֶעְבָּד,
וּבֶן־מָוֶת וְנָשׂוּא עַל־בַּד
מִן־הַשְּׁלשָׁה הֲכִי נִכְבָּד!

צַדִּיק גּוֹי יַעֲרִיצְךָ בְּרוּחַ נְדִיבָה,
יַמְלִיכֲךָ בְּשָׂפָה עֲרֵבָה,
קָרָא: „אֶחָד!" פַּעֲמַיִם בְּאַהֲבָה —
וְאֶל־הַשְּׁלֹשָׁה לֹא־בָא!

תּוֹכֵחָה

מַה־יִּתְרוֹן לָאָדָם? כְּעוֹף יִתְעוֹפֵף כְּבוֹדָם!
וְאֵיךְ יִתְגָּאוּ בְעוֹדָם? וּפִתְאֹם יָבוֹא אֵידָם!

יָבִין אִישׁ לֵב וְנָבוֹן, כִּי סוֹף כֹּל לְרִקָּבוֹן,
וּמֵעָפָר חֻצַּבְנוּ וְעָדָיו עַתָּה שַׁבְנוּ;

צָפָה רוּחַ בְּקִרְבֵּנוּ לְפִקָּדוֹן גַּבֵּינוּ,
וְכִמְעַט עַיִן תִּפְקַח — וְאֶת־עֲרֻבָּתוֹ תִקָּח!

חֶבְלֵי אָדָם בְּתֵבֵל חֶבְלֵי רֹעֵי הֶבֶל,
וְאִם־נָפְלוּ בַּנְּעִמִים — לֹא־מָלְאוּ הַיָּמִים.

קוּם וּרְאֵה בְעֵינֶיךָ, כִּי לֹא לְךָ הוֹנֶךָ,
וְהָאָדָם וְקִנְיָנוֹ — לְמָחָר יְבֻקַּשׁ וְאֵינוֹ!

בְּרִבּוֹת טוֹבָתֶךָ הֲתֵרֶב חֶדְוָתֶךָ?
הֲתֵדַע כִּי לְפִי רִבָּהּ הַזּוֹת וְעָמָל בְּקִרְבָּהּ?

רוּחַ גַּאֲוָה יִבְצֹר בְּחַיֵּי עוֹלָם יַעְצֹר,
בְּשׁוּמוֹ מַלְכּוֹ שִׂכְלוֹ, הַמֹּשֵׁל בְּכָל־אֲשֶׁר־לוֹ.

יַעְרָה בְתֵבֵל הִלְכָה בְּסַמֵּי מָוֶת מְסוּכָה,
וְאִם־מָתְקָה רִאשׁוֹנָה — מָרָה תִהְיֶה בָאַחֲרוֹנָה;

הוֹעֵל אֵין לַגֶּבֶר בְּזָהָב וְכֶסֶף צֹבֶר,
וְלֹא־יִשָּׂא, יוֹם מְהוּמָה, מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מְאוּמָה!

וּלְאָן אַתָּה הֹלֵךְ? וּסְבִיבְךָ מֶלֶךְ,
וּפַעַם לְאַט תְּהַלֵּךְ וְעַל־שִׂבְכָה יִתְהַלֵּךְ!

דִּינֵי יָמִים בִּינוּ: בְּבָתִּים שֹׁכְנִים לָנוּ,
וּבֹקֶר בִּמְקוֹם שִׁבְתָּם יֵשְׁבוּ אֲחֵרִים תַּחְתָּם —

פִּזְמוֹן

יוֹם עֵירֹם אֶעֱמֹד מִצִּדְקָתִי —
צִדְקָךְ מַלְבּוּשִׁי תְּנָה וּכְסוּתִי;
חוֹבִי כִּי יַעֲנֶה־בִּי וְאַשְׁמָתִי,
קָדוֹשׁ, אַל־תִּדְרֹשׁ לַעֲלֻמָּתִי:
מָה אֲנִי, מַה־פִּשְׁעִי מָה חַטָּאתִי?

יוֹם אֵלַי תִקְרָא מֵאַדְמָתִי,
יוֹם בּוֹ אֶאֱסֹף רוּחִי עִם־גּוּפָתִי,
יוֹם גִּשְׁתְּךָ לַחְקֹר לִפְעֻלָּתִי,
יוֹם דִּין מִמַּעֲשִׂים מְאֹד דַּלּוֹתִי,
הֵן אִם־הֲרֵעֹתִי — וַהֲזִכּוֹתִי!

וְאֵיךְ בְּמִשְׁקָל יַעֲלֶה הֶבֶל נִדָּף,
זִכְרוֹנוֹ אֵפֶר וְעֵשֶׂב נִשְׁדָּף?
חָצִיר אֵיךְ נִשְׁפָּט וְקַשׁ אֵיךְ נִרְדָּף?
טָהוֹר, אִם־תִּקְרָא מִן קַל נֶהְדָּף,
יַעֲנֶה: „מָה אֲשִׁיבֶךָ? הֵן קַלֹּתִי!“

כֹּבֶד עָוֹן נִחַם בְּשׁוּבוֹ, שָׁקַל
לְמוּל חַסְדְּךָ חֶטְאוֹ — מְצָאוֹ נָקַל;
נוֹרָא, אֵיךְ־תַּעֲלֶה בְמֹאזְנֵי מִשְׁקָל
סֵבֶל, עַל־פִּשְׁעוֹ וְנָתִיב קִלְקַל?
עָרְכֵנִי בְּמֹאזְנֵי שֹׁגֶה וּפֶתִי!

צוּר, לְנֶפֶשׁ תֵּחַר וּלְלֵב יֵחַם
קֶרֶב, וּתְלַבֵּן זָדוֹן כְּפֶחָם,
שָׁב וּמוֹדֶה תִרְצֶה וְעֹזֵב וְנִחָם,
כְּמַאֲמָרְךָ: „מוֹדֶה וְעֹזֵב יְרֻחָם!“ —
אָמְנָם חָטָאתִי וְיָשָׁר הֶעֱוֵיתִי . . .

*

דִּבֶּר הוֹדָיו בְּאָזְנָי,
וּלְחֶדְרוֹ אֲהוּבִי סָר, אֱלֵי חִין קוֹל פַּעֲמוֹנִי
וּלְרֵיחַ קִנְּמוֹנִי.

עָבְרוּ חֻקִּים וְעִדּוֹת
הֶעֱבִיר מֶנִּי יְדִידוּת
נִכְבָּדוֹת וַחֲמוּדוֹת;
הָשֵׁב לִי שְׂשׂוֹן יִשְׁ־ עֲךָ, וְאִם עָבַר רֹאשׁ זְדוֹנִי —
נָא הַעֲבֵר אֶת־עֲוֹנִי!

3

יוֹשֵׁב בְּמַעֲמַק מְצוּלָה, וּמָעֳמָד
אָיִן, וְחָמַק הוֹדִי, וּמַחְמַד
עֵין נָמַק; יוֹם יוֹם מַלְמָד
יְשַׁדֵּד לְתֶלֶם יוֹנַת אֵלֶם, וּפַעַם הוֹלֵם בְּגֹדֶל וְגַאֲוָה!

„צֶדֶק יְדִידִי וְאַהֲבַת כְּלוּלִים
אֶזְכֹּר בְּחַסְדִּי, לֶאֱחֹז מְחַבְּלִים
כְּרָמִים, וְיָדִי תְּרוֹמֵם שְׁפָלִים;
אֶפְרֹשׂ שְׁלוֹמִי אֶל־בַּת־עַמִּי, אַךְ אִישׁ־חֶרְמִי לְמַעֲצֵבָה!"

חֶלְקִי וְצוּרִי! עֲדֵי־מָה יְלוֹנֵן
אֹיְבִי וְצָרִי בְּבֵיתְךָ? — חוֹנֵן
אֵין־לִי, וְאוֹרִי הֶחְשִׁיךְ מְעוֹנֵן,
וְעַל־בַּת נְגִידִים יָצְאוּ גְרוּדִים וְעֶבֶד עֲבָדִים בְּחֶרֶב לְהוֹבָה!

„קוּמִי וְשִׁכְנִי אֶל־בֵּית מְנוּחֵךְ,
אֶשְׁכַּח יְמִינִי אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ,
וְהִנֵּה לְשׁוֹנִי תִּדְבַּק אֶל־חֵךְ
אִם־לֹא אֶזְכְּרֵךְ וְאֶחֱבשׁ לְשִׁבְרֵךְ, וְנֵזֶר פְּאֵרֵךְ תַּחְבְּשִׁי עֲלוּבָה!"

*

שִׁכַּרְתַּנִי בְּיֵינָהּ אַהֲבָתְךָ, יְדִידִי,
בַּהֲשִׁיבְךָ כְבוֹדְךָ לִי וְיָגֵל כְּבוֹדִי,
אֶכְתְּבָה עַל־לְבָבִי שִׁיר יְדִידוּת לְדוֹדִי:
בָּא יְדִידִי לְבֵיתוֹ, וַאֲנִי לוֹ וְהוּא לִי,
וּבְלִבִּי אֲהָבָיו — מִדְּבַשׁ מָתְקוּ־לִי!

2

הַיְדַעְתֶּם, יְדִידַי? הַצְּבִי בָּרַח מִמְּלוֹנִי!
מָתַי יָשׁוּב מְעוֹנִי?

יַגִּיד לָכֶם כְּרוּבִי:
אַחֲרֵי נָשָׂא לְבָבִי
אֵיךְ אֶשָּׂא מַעֲצָבִי?
לֹא־יָדַע, בְּעֵת שָׁ־ הֶעֱלָה עִמּוֹ כָּל־שְׂשׂוֹנִי,
עַל־מִי נָטַשׁ יְגוֹנִי!

צַר־לִי צַר עַל־נְדוּדוֹ,
סָר מֵעָלַי כְּבוֹדוֹ,
אוֹר יִפְעָתוֹ וְהוֹדוֹ;
אֵי יָמִים שְׂפָתָיו יִטְּפוּ נֹפֶת עַל־לְשׁוֹנִי,
וַעֲנָקָיו עַל־גְּרוֹנִי?

חַנּוֹתַי אֵיךְ שְׁכָחָם?
שַׁעֲשֻׁעַי אֵיךְ זְנָחָם?
וִידִידוֹת, בֵּין בְּנֵי חָם
הֶרְאָה לִי בְּאָמוֹן, עֵת אֲשֶׁר מִפְתָּיו שָׁת בְּמוֹנִי
וַיּוֹצֵא אֶת־הֲמוֹנִי?

קָרַע יַם־סוּף לְפָנַי,
הֶרְאָה אוֹרוֹ לְעֵינַי,

אֲהָבוֹת

1

בַּעֲלַת־אוֹב וְקֶסֶם, מַהֲרִי קָסֳמִי־לִי,
וַעֲדֶן אִישׁ־חֲמֻדוֹת מִשְּׁאוֹל הַעֲלִי־לִי!

יַעֲמָד־לִי כְּרֶגַע, אֶפְגְּעָה־נָא בְמַרְאָיו
אֶשְׁאֲלָה לוֹ: „הֲתַמּוּ מוֹעֲדֵי קֵץ פְּלָאָיו?
כָּלְתָה עֵין מְיַחֵל לוֹ, וְחָלְפוּ צְבָאָיו!"
יַעֲנוּנִי מְזִמּוֹת, מֵעֲצוּתַי בְּהַפְלִיא:
„נִשְׂגָּבָה שְׁאֶלָתְךָ!" — עַל־דְּבַר קֵץ בִּשְׁאֵלִי.

צַר מְבַקֵּשׁ לְנַפְשִׁי אַל־יְסִיתְךָ בְּהֶבְלוֹ,
עוֹזְרֵי שִׁיר, וְחַלִּי אֵל וּבִטְחִי בְחֵילוֹ,
וַהֲלוֹא הוּא אֲדֹנָ־ יָךְ וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ
שָׁם, לְנֶגֶד אֲדֹנֵךְ, שָׁם נְדֵדֵךְ תְּגַלִּי,
וְתְפַתִּיו בְּחִכֵּךְ — כִּי־תְפַתִּי וְתוּכְלִי!

חָדְלוּ כָל־קְרוֹבַי, אַךְ מְשַׂנְאַי קְרֵבִים,
לַהֲטֵי אֵשׁ נְדָדִים בַּעֲצָמַי מְרִיבִים,
כּוֹנְנוּ חֵץ תְּלָאוֹת אֶל־לְבָבִי כְּרֵבִים,
מוֹתְתַנִי בְחִצָּיו צַר וְאוֹיֵב פְּלִילִי —
עוֹלֲלוּ זֹאת לְנַפְשִׁי חֵטְא וְעָוֹן פְּלִילִי!

קָצְרָה יַד גְּאוֹנִי, אַךְ יְמִין צַר אֲרֻכָּה,
לִי יְדַבֵּר בְּקָשׁוֹת וַאֲנִי לוֹ — בְּרַכָּה,
אַךְ בְּעֵת יֶאֱרָב־לִי תְּצַפְּנֵנִי בְסֻכָּה;
עֵת דָּרַךְ קַשְׁתֹּתָיו — אַתְּ מְנוּסִי וְחַבְלִי,
וּבְהָרֵק חֲנִיכָיו — אַתְּ מְנוּחִי וְחֵילִי!

רַבִּי יִצְחָק בֶּן־גַּיָּאת

(מת בקורטובה ד"א תת"מט ונקבר באליסאנה עיר מנורו)

מְאוֹרָה

עַל־מָה גֵּרַשׁ מְנָאֵץ עַלְמָה מֵעִיר אֲדֹנָי שָׁמָּה?

יִרְדֹּף אַרְיֵה צְבִיַּת אַרְמוֹן,
יֶהְדֹּף עֹפֶר בְּחֵיקָהּ אָמוֹן,
יַחְלֹף רַקָּה כְּפֶלַח רִמּוֹן,
שַׁמָּה נָתַן דְּבִירָהּ שַׁמָּה, וַיֵּרֶד בְּגֹלַל אַשְׁמָה!

צָדוּ צְעָדֶיהָ מִלֶּכֶת,
צָדוּ כַּאֲרִי לְעִיר מַמְלֶכֶת,
עָדוּ עֶדְיָהּ לְעִיר מַהְפֶּכֶת,
דּוּמָה יָשְׁבָה בְּעָרֵי דוּמָה, וּבְפִי אֲרָיוֹת שׂוּמָה!

חָרַשׁ חֹרֵשׁ בְּרָמוֹתֶיהָ,
שֵׁרַשׁ נֹעַם נְמִישׁוֹתֶיהָ,
יָרַשׁ אֶת־כָּל־גְּבֻלוֹתֶיהָ;
רָמָה יָדוֹ, בְּקֶשֶׁת רָמָה אֶת־לֵב צְבִיָּה הוֹמָה!

קָצַר אֶת־שִׁבֳּלֵי חֶמְדָּתָהּ,
בָּצַר אֶת־עִנְּבֵי תִקְוָתָהּ,
עָצַר אֶת־רַחֲמֵי תַאֲוָתָהּ;
קָמָה, עַל־מִי מִנְחוֹת קָמָה, כַּלֵּה בְּאַף וּנְקָמָה!

*

כִּי אַחֲרֵי צֵאתֵךְ מִמַּסְגֵּר פִּגְרֵךְ,
תָּשׁוּבִי לְתוֹכַחַת
מִמַּחֲשָׁבָה נִצַּחַת,
כִּי לֹא־יִתָּכֵן לָךְ אָז
עֲשׂוֹת טוֹב וָרָע,
וְלֹא־יוֹעִילֵךְ תְּשׁוּבָה —
מִמַּחֲשָׁבָה,
וְלֹא הִנָּחֶם לָךְ — מֵרֶשַׁע
וְאַשְׁמָה וָפֶשַׁע,
כִּי הָעוֹלָם הַהוּא נָכוֹן לְחֶשְׁבּוֹן
וְסֵפֶר כָּל־צָפוּן וְסָתוּם,
אֲשֶׁר בְּיַד־כָּל־אָדָם חָתוּם,
וְעָרוּךְ לְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב
לְיִרְאֵי אֲדֹנָי וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ,
וּלְהִנָּקֵם בּוֹ נְקַם־בְּרִית
מִן־שֹׁכְחֵי אֵל,
הָאֹמְרִים לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ
וְדַעַת דְּרָכֶיךָ לֹא חָפָצְנוּ,
מַה־שַּׁדַּי כִּי־נַעַבְדֶנּוּ,
וּמַה־נּוֹעִיל כִּי נִפְגַּע־בּוֹ!

נַפְשִׁי, אִם־חָכַמְתְּ — חָכַמְתְּ לָךְ,
וְאִם־לַצְתְּ — אִתָּךְ תָּלִין מְשׁוּגָתֵךְ!
שִׁמְעִי מוּסָר וַחֲכָמִי וְאַל־תִּפְרָעִי;
שִׁיתִי עַל־לִבֵּךְ תָּמִיד
דִּבְרֵי קֹהֶלֶת בֶּן־דָּוִד:
סוֹף דָּבָר הַכֹּל נִשְׁמָע,
אֶת־הָאֱלֹהִים יְרָא
וְאֶת־מִצְוֹתָיו שְׁמוֹר —
כִּי־זֶה כָּל־הָאָדָם;
כִּי אֶת־כָּל־מַעֲשֶׂה
הָאֱלֹהִים יָבִא בְמִשְׁפָּט עַל כָּל־
נֶעְלָם,
אִם־טוֹב וְאִם־רָע!
וְאַל תִּשְׁכְּחִי:
בְּיַד־כָּל־אָדָם יַחְתּוֹם,
לָדַעַת כָּל־אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ;
וְזִכְרִי:
אֵין־חֹשֶׁךְ וְאֵין צַלְמָוֶת
לְהִסָּתֵר שָׁם פֹּעֲלֵי אָוֶן!
בַּקְּשִׁי אֶת־אֲדֹנָי קֹנֵךְ
בְּכָל־כֹּחֵךְ וְאוֹנֵךְ,
בַּקְּשִׁי־צֶדֶק בַּקְּשִׁי־עֲנָוָה,
אוּלַי תִּסָּתְרִי מִפְּנֵי אַף אֲדֹנָי
וּבְיוֹם חֲרוֹן אַפּוֹ,
וְתַזְהִרִי כְּזֹהַר הָרָקִיעַ,
וּכְצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ,
וְתִזְרַח עָלַיִךְ שֶׁמֶשׁ צְדָקָה
וּמַרְפֵּא בִּכְנָפֶיהָ. —
וְעַתָּה, קוּמִי לְכִי וְהִתְחַנְּנִי לַאדֹנָיִךְ,
וּשְׂאִי זִמְרָה לֵאלֹהָיִךְ,
הַלְלִי יָהּ כִּי־טוֹב,
זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־נָעִים,
נָאוָה תְהִלָּה!

כִּי הַכֹּל הָיָה מִן־הֶעָפָר,
אָמְנָם הַכֹּל שָׁב אֶל־הֶעָפָר,
וּלְכָל־נִבְרָא וְנוֹצָר
יֶשׁ־קֵץ וְתַכְלִית,
לָשׁוּב אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר מִמֶּנָּה לֻקַּח,
וְהַחַיִּים וְהַמָּוֶת אַחִים
שִׁבְתָּם יַחַד,
אִישׁ־בְּאָחִיהוּ יְדֻבָּקוּ,
יִתְלַכְּדוּ וְלֹא יִתְפָּרָדוּ,
אֲחוּזִים בִּשְׁתֵּי קְצוֹת גֶּשֶׁר רָעוּעַ,
וְכָל־בְּרוּאֵי תֵבֵל עֹבְרִים עָלָיו:
הַחַיִּים מוּבָאוֹ — וְהַמָּוֶת מוֹצָאוֹ,
הַחַיִּים בּוֹנֶה — וְהַמָּוֶת סוֹתֵר,
הַחַיִּים זוֹרֵעַ — וְהַמָּוֶת קוֹצֵר,
הַחַיִּים נוֹטֵעַ — וְהַמָּוֶת עוֹקֵר,
הַחַיִּים מְחַבֵּר — וְהַמָּוֶת מַפְרִיד,
הַחַיִּים מַחֲרִיז — וְהַמָּוֶת מְפַזֵּר!
וּדְעִי־נָא וּרְאִי,
כִּי גַם־עָלַיִךְ תַּעֲבָר־כּוֹס,
וְתֵצְאִי מִמְּעוֹן חֶדְרֵךְ כְּרֶגַע,
כִּי יִקְרֵךְ עֵת וָפֶגַע,
וְתָשׁוּבִי אֶל־בֵּית עוֹלָמֵךְ;
בַּיּוֹם הַהוּא תִּרְצִי פְּעֻלָּתֵךְ,
וְתִקְחִי מַשְׂכֻּרְתֵּךְ
חֵלֶף עֲבֹדָתֵךְ,
אֲשֶׁר יָגַעַתְּ בּוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה,
אִם־טוֹב וְאִם־רָע!
לָכֵן שִׁמְעִי־נָא וּרְאִי וְהַטִּי אָזְנֵךְ,
וְשִׁכְחִי עַמֵּךְ וּבֵית אָבִיךְ,
וְקוּמִי רֹנִּי לְמַלְכֵּךְ
יוֹמֵךְ וְלֵילֵךְ,
שְׂאִי אֵלָיו כַּפַּיִם,
וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ אַפַּיִם,
וְעַפְעַפַּיִךְ יִזְּלוּ־מָיִם,
בִּכְרִיעָה עַל־בִּרְכַּיִם,
אוּלַי יִתְאַו הַמֶּלֶךְ יָפְיֵךְ,
וְיִשָּׂא פָנָיו אֵלַיִךְ
וְיָשֵׂם לָךְ שָׁלוֹם,
וְיָחֹן עָלַיִךְ בִּימֵי עָנְיֵךְ בָּעוֹלָם הַזֶּה,
וְאַחֲרֵי שׁוּבֵךְ לִמְנוּחָיְכִי —
כִּי מֵעוֹדֵךְ גָּמַל עָלָיְכִי!

נַפְשִׁי, הָכִינִי צֵדָה לָרֹב, אַל־תַּמְעִיטִי,
בְּעוֹד בַּחַיִּים חַיָּתֵךְ וְיֶשׁ־לְאֵל יָדֵךְ,
כִּי רַב מִמֵּךְ הַדֶּרֶךְ;
וְאַל־תֹּאמְרִי: לְמָחָר אֶקַּח צֵדָה,
כִּי־פָנָה הַיּוֹם —
וְלֹא־תֵדְעִי מַה־יֵּלֶד יוֹם,
וּדְעִי כִּי־תְמוֹל לָעַד לֹא־יָשׁוּב,
וְכֹל אֲשֶׁר פָּעַלְתְּ בּוֹ
שָׁקוּל וְסָפוּר וְחָשׁוּב,
וְאַל־תֹּאמְרִי: מָחָר אֶעֱשֶׂה,
כִּי יוֹם הַמָּוֶת מִכָּל־חַי מְכֻסֶּה;
מַהֲרִי עֲשׂוֹת בְּכָל־יוֹם חֻקּוֹ,
כִּי הַמָּוֶת בְּכָל־עֵת יְשַׁלַּח חִצּוֹ וּבְרָקוֹ,
וְאַל־תִּתְמַהְמְהִי מֵעֲשׂוֹת
חֹק דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ,
כִּי כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן־קִנָּהּ
כֵּן אִישׁ נוֹדֵד מִמְּקוֹמוֹ.
וְאַל־תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ,

כִּי מִמְּקוֹר בִּינָה קֹרַצְתְּ,
וּמִמַּעְיַן חָכְמָה לֻקָּחַתְּ,
וּמִמְּקוֹם קָדוֹשׁ הֻבֵאת,
וּמֵעִיר גִּבֹּרִים הוּצֵאת —
מֵאֵת יְיָ מִן־הַשָּׁמָיִם!

נַפְשִׁי, לִבְשִׁי בִּגְדֵי־שֵׂכֶל
וְהִתְאַזְּרִי אֱזוֹר בִּינָה,
וּמַלְּטִי אֶת־נַפְשֵׁךְ
מֵהַבְלֵי פִגְרֵךְ,
אֲשֶׁר אַתְּ בּוֹ מִתְגּוֹרֶרֶת.
וְאַל־יַשִּׁאֵךְ לִבֵּךְ בְּנֹעַם חֲמֻדוֹתָיו,
וְאַל־יְסִיתֵךְ בְּשְׂכִיּוֹת תַּאֲווֹתָיו,
אֲשֶׁר יִמָּאֲסוּ כְמוֹ־מַיִם
יִתְהַלְּכוּ־לָמוֹ;
וְזִכְרִי, כִּי־לֹא לְעֵזֶר
וְלֹא לְהוֹעִיל — רֵאשִׁיתָם,
כִּי לְבֹשֶׁת
וְגַם־לְחֶרְפָּה — אַחֲרִיתָם!

נַפְשִׁי, שׁוֹטְטִי בִּרְחֹבוֹת תְּבוּנָתֵךְ,
וְסֹבִּי בְּחַדְרֵי חָכְמָתֵךְ,
וּבֹאִי עַד־תְּכוּנַת בִּנְיַן מַשְׂכִּיתֵךְ,
אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסֹדוֹ;
הֲלֹא הוּא גוּף נִמְאָס
וּפֶגֶר מוּבָס,
קָרוּץ מִמַּעְיָן נִרְפָּשׂ
וּמִמְּקוֹר מָשְׁחָת,
בָּנוּי מִטִּפָּה סְרוּחָה,
שְׂרֻפָה בָאֵשׁ כְּסוּחָה,
גֹּלֶם כִּדְמוּת תּוֹלֵעָה,
וְהָיָה רַק־זְוָעָה;
עָצוּר בְּרֶחֶם מְטֻנָּף,
סָגוּר בְּבֶטֶן מְלֻכְלָךְ,
יֻלַּד בִּצִירִים וַחֲבָלִים,
לִרְאוֹת עָמָל וַהֲבָלִים;
כָּל־הַיּוֹם הִתְאַוָּה תַאֲוָה,
וְסָר מִמּוּסָר וּמִמִּצְוָה,
בַּחֹשֶׁךְ בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ,
דַּל אֶבְיוֹן עָנִי וָהֵלֶךְ,
לֹא דַעַת לוֹ מִבַּלְעָדֵךְ,
וְלֹא־תְבוּנָה לוֹ מִבִּלְתֵּךְ,
בְּחַיָּיו — עָפָר,
וּבְמוֹתוֹ — אֵפֶר,
בְּעוֹדוֹ — תּוֹלָעִים יְסוֹבְבֻהוּ,
וְאַחֲרִיתוֹ — רִמָּה וְגוּשׁ עָפָר יְכַסֻּהוּ,
לֹא־יֵדַע בֵּין־יְמִינוֹ לִשְׂמֹאלוֹ,
טָמוּן בָּאָרֶץ חֶבְלוֹ!
לָכֵן לְכִי־אַתְּ וּמָלְכִי עָלָיו,
כִּי לִבְנֵי חָכְמָה מְלוּכָה תְאוּת,
וְעֶבֶד אֱוִיל לַחֲכַם־לֵב;
וְאַל־תֵּלְכִי בִּשְׁרִרוּת לִבֵּךְ הָרָע,
וְאַל־תִּנָּקְשִׁי בְּמֹעֲצוֹתָיו,
וּמַאֲסִי בְּבֶצַע מַעֲשַׁקּוֹתָיו,
וְאַל־תִּבְטְחִי בְעֹשֶׁק
וּבְגָזֵל אַל־תֶּהְבָּלִי,
כִּי הָעֹשֶׁק יְהוֹלֵל חָכָם
וִיאַבֵּד אֶת־לֵב מַתָּנָה!

נַפְשִׁי, שִׁתִי לִבֵּךְ לַמְסִלָּה
דֶּרֶךְ הָלָכְתְּ,

חָרְדוּ לָךְ כָּל־מַשְׂכִּילִים,
כִּי־זִכְרֵךְ מֹר וַאֲהָלִים;
מַה־יָּפִית עָפְרַת אֲהָלִים
לְעֵינַיִם, עֵת בַּנְּעָלִים
מַה־יָּפוּ פְעָמַיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

זֶה דוֹד, אֲשֶׁר אֹתָךְ חִלָּה,
יָבוֹא לְהַעֲלוֹת לָךְ תְּעָלָה,
לְהַשְׁמִיעַ עַל־כָּל־מְסִלָּה:
כִּי־יִבְעַל בָּחוּר בְּתוּלָה
יִבְעָלוּךְ בָּנָיִךְ — יִשְׁלָיוּ אֹהֲבָיִךְ!

רַבֵּנוּ בְּחַיֵּי בֶּן־יוֹסֵף

(דַּיָּן, לפי ההשערה בסרקוסטה, לערך ד"א ת"ת — ת"תע)

תּוֹכֵחָה

בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְיָ,
וְכָל־קְרָבַי אֶת־שֵׁם קָדְשׁוֹ!

נַפְשִׁי, עֹז תִּדְרְכִי
וְצוּרֵךְ בָּרְכִי,
וְתִין לְפָנָיו עֶרְכִּי,
וְשִׂיחָה לְנֶגְדּוֹ שִׁפְכִי,
וְהִתְעוֹרְרִי מִשְּׁנָתֵכִי,
וְהִתְבּוֹנְנִי מְקוֹמֵכִי:
אֵי־מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי!

נַפְשִׁי, מִתְּנוּמָתֵךְ עוּרִי
וְלִפְנֵי יֹצְרֵךְ שִׁיר דַּבֵּרִי,
וְלִשְׁמוֹ זַמֵּרִי,
וְנִפְלְאוֹתָיו סַפֵּרִי,
וְגוּרִי מִמֶּנּוּ כַּאֲשֶׁר תָּגוּרִי!

נַפְשִׁי אַל־תִּהְיִי כְּסוּס,
כְּפֶרֶד אֵין הָבִין,
וּכְשִׁכּוֹר נִרְדָּם,
וְאִישׁ נִדְהָם;

רַבִּי משֶׁה הַכֹּהֵן גִּקְטִילָה

(מקורטובה, חי בסרקוסטה, לערך ת"תכ)

נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי

(בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ)

אִם־תִּרְאִי אֶת־מַרְאַיִךְ, יִשְׁלָיו אֹהֲבָיִךְ!

נָא, עָפְרָה, שְׁבִי אֶל־צִדִּי,
וְשִׁכְבִי בְּעֶרֶשׂ מַרְבַדִּי,
וְצוּף חִכֵּךְ אֶרְדֶּה לְבַדִּי,
אַךְ, צוֹפִיָּה, מִנֶּגְדִּי
הָסֵבִּי אֶת־עֵינַיִךְ — יִשְׁלָיו אֹהֲבָיִךְ!

יָפוּ בָךְ אִמְרֵי חֵשֶׁק,
כִּי־יָפְיֵךְ כָּל־לֵב עֹשֵׁק;
עֹנֶג לְמֵרִיחַ וְנֹשֵׁק,
וּבְעַפְעַפַּיִךְ נֶשֶׁק;
כְּחוּט שָׁנִי שִׂפְתוֹתַיִךְ — יִשְׁלָיו אֹהֲבָיִךְ!

מַה־טֹּבוּ בְיָפְיֵךְ שִׁירִים,
מַה־יָּקְרוּ בָךְ מִדְבָּרִים,
כִּי־חֵן וְהוֹד בָּךְ נִקְשָׁרִים;
אֲחוֹת שֶׁמֶשׁ — וְאַךְ בַּתּוֹרִים
מַה־נָּאווּ לְחָיַיִךְ — יִשְׁלָיו אֹהֲבָיִךְ!

הוֹדוּ לָךְ יַחַד צְבָאִים,
כִּי־נִקְרֵאת סְגֻלַּת בְּרוּאִים,
וְאֵיךְ יָרַדְתְּ בְּגָלוּת פְּלָאִים,
וְאֵל עָשָׂה מַעֲשֵׂה חֲלָאִים
אֶת־חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ — יִשְׁלָיו אֹהֲבָיִךְ!

הוּא הַנֹּדֵד נַחַת גְּדוּדֶיהָ וְגַם הֲכִין תְּלָמֶיהָ עֲדֵי נִזְרָעוּ!
גָּלָה יְבוּל הָרִים אֲשֶׁר נִסְתָּר, כְּמוֹ סוֹדוֹת יְדָעָם אִישׁ וְלֹא נוֹדָעוּ.
כָּל־הַסְּתָיו בָּכוּ עֲנָנָיו עַד־אֲשֶׁר חָיוּ עֲצֵי שָׂדֶה אֲשֶׁר גָּוָעוּ!

*

כַּעֲבוֹר סוּפָה

(תְּשׁוּבָה לְאִישׁ רִיבוֹ)

יְשַׁלֵּם הַסְּתָיו נִדְרוֹ, וְזִקִּים דְּבָרוֹ לַחֲבַצֶּלֶת עֲמָקִים,
וְיוֹם קַיִץ לְיַד־חֹרֶף מְצַפֶּה — יְבוֹאֵהוּ לְבַשֵּׂר הַיְּרָקִים,
אֲשֶׁר תֵּלֵד בְּלִי־עֶצֶב אֲדָמָה, וְהֶעָבִים יְלָדֶיהָ מְנִיקִים.
רְאֵה כִּי שָׂחֲקָה תֵבֵל, וְרַכּוּ לְחָיֶיהָ אֲשֶׁר הָיוּ חֲזָקִים,
וְכָסּוּ הָעֲרֻגוֹת כָּתְנוֹת חוּר, וְשָׁנִי שִׁבְּצוּם עָבֵי שְׁחָקִים,
וְגַבֵּיהֶן כְּגַבֵּי הַכְּתָמִים, וּמַרְאֵיהֶן כְּמַרְאֵה הַבְּרָקִים;
וְקָם הַתֹּר וְהֶעָגוּר וְהַסִּיס לְהִתְפָּאֵר עֲלֵי יוֹנֵי אֲפִיקִים,
וְעֵת כִּי־יִתְּנוּ רֹאשָׁם לְקַפֵּץ — תְּדַמֶּה פַּעֲמֵיהֶם כָּאֲזִקִּים,
בְּהִגָּלוֹת הֲדַר־שֶׁמֶשׁ עֲלֵיהֶם יְכַסּוּ צַוְּרֹנֵיהֶם עֲנָקִים.
אֱמֹר אַתָּה: הֲתוּכַל אוֹר לְכַסּוֹת, וְאִם־תּוּכַל לְהַשְׁפִּיל הַשְּׁחָקִים?
הֲלֹא־דַי כִּי־תְשַׁוֶּה לִבְּךָ לִי כְּמוֹ־סֶלַע, עֲדֵי שַׂמְתּוֹ נְקִיקִים?
וְאֵיכָה תֹאֲנָה עָלַי תְּבַקֵּשׁ, וְדִבְרֵי תֹאֲנָה דַּקִּים וְרֵקִים?!
וְאֵיךְ תִּזְרֹק רְמָחֶיךָ לְנֶגְדִּי, וּמָגִנֵּי נְעוּרֵינוּ אֲפִיקִים,
וְסוּסֵינוּ יְרֻצּוּן בַּסְּלָעִים, וְכִסּוּ הַשְּׁחָקִים בַּאֲבָקִים?!
וְאֵיךְ תִּבְזֶה מְעַט מֵרִיב, וְתַקְרִיב עֲלֵי מִזְבַּח אֱלֹהֶיךָ נְתוּקִים?
וְהַשָּׁנִים יְקוּמוּן מְחֻדָּשִׁים, וְהַיָּמִים יְקוּמוּן מֵחֲלָקִים —
וְאִם־אַתָּה בְּרֹאשׁ אַנְשֵׁי לְבָבוֹת, דְּלֵה מִלֵּב אֱנוֹשׁ מַיִם עֲמֻקִּים!

יִבְכּוּ מְלָכֶיהָ עֲלֵי צִיר נֶאֱמָן, יִוָּעֲצוּ אִתּוֹ וְיִצְטַיָּרוּ;
יִבְכּוּ גְבִירֶיהָ עֲלֵי מַקֵּל פְּאֵר, תָּעֹז יְמִינָם בּוֹ וְיִתְגַּבָּרוּ;
יִבְכּוּ זְקֵנֶיהָ עֲלֵי שֵׂיבַת יְקָר, בּוֹ נָשְׂאוּ פָנִים וּבוֹ נֶהְדָּרוּ;
יִבְכּוּ מְרוּדֶיהָ עֲלֵי מָעוֹן, אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ יַחַד וְיִתְגּוֹרָרוּ;
יִבְכּוּ רֵעֶיהָ עֲלֵי שֻׁלְחָן, אֲשֶׁר יִתְעַדְּנוּ נֶגְדּוֹ וְיִתְיַסָּרוּ;
יִבְכּוּ צְמֵאֶיהָ עֲלֵי עָנָן, אֲשֶׁר פִּיהֶם לְמַלְקוֹשׁ יַעֲרֹף פָּעֲרוּ;
יִבְכּוּ בְּנֵי עַמִּי עֲלֵי נָגִיד, אֲשֶׁר בּוֹ נוֹסְפוּ כֻלָּם וּבוֹ נִזְכָּרוּ!
קִרְבָּם כְּכִנּוֹר יֶהֱמֶה מֵאֵין דֳּמִי, עַד כִּי־כְבֵדָם שֻׁפְּכוּ נִיעָרוּ,
הִתְנוֹדֲדוּ, הִתְגּוֹדֲדוּ גַּם־הֶעֱלוּ אֵפֶר בְּרָאשֵׁיהֶם וְשַׂק חָגָרוּ,
גַּם־יָשְׁבוּ דוּמָם וְשַׂק לֹא־פִתְּחוּ, עַל־שַׁעֲרֵי צֶדֶק אֲשֶׁר נִסְגָּרוּ,
יִרְהוּ וְיֶחֶרְדוּ לְשֵׁמַע מִקְּצוֹת אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם אֲשֶׁר־בָּהּ גָּרוּ,
יִשְׂאוּ נְהִי נִהְיָה וּמָרָה יִצְעָקוּ, כִּי כִיְתוֹמִים אַחֲרָיו נִשְׁאָרוּ,
לֹא־יֵדְעוּ, עַד כִּי־שְׁנוֹתָיו חָלָפוּ, כִּי חָלְפוּ תוֹרוֹת וְחֹק עָבָרוּ —
תִּשְׁכַּח יְמִינָם אִם חֲסָדָיו יִשְׁכָּחוּ, אִם יִמָּחוּ הָרִים וָעַד יוּסָרוּ!
שֵׁבֶט, בָּנַי, אוֹ כּוֹס עֲלֵיכֶם עָבְרָה, אַל־תִּשְׁבְּרוּ בָהּ עוֹד וְאַל־תִּתְעָרוּ,
אַל־תִּפְחֲדוּ — כִּי הַנְּבוּאָה דִבְּרָה: בְּבֻשְׁלָם עֵזֶר מְעַט נֶעֱזָרוּ!
הִנֵּה יְקוּתִיאֵל יְכַפֵּר פִּשְׁעֲכֶם, לִפְנֵי אֲדֹנָי מַלְכְּכֶם תִּטְהָרוּ,
יִכּוֹן וְיֵחָשֵׁב לְאֵל דָּמוֹ כְּדַם עוֹלוֹת, עֲלֵי יַד־אַהֲרֹן הָקְטָרוּ!
יָקִיץ וְגַם־יַעֲמֹד לְגוֹרָלוֹ בְּיוֹם יִצָּרְפוּ רַבִּים וְיִתְבָּרְרוּ! —
פַּסּוּ אֱמוּנִים וַחֲסִידִים גָּמְרוּ — בִּימֵי יְקוּתִיאֵל אֲשֶׁר נִגְמָרוּ!

*

סַעַר בְּיוֹם סוּפָה

עָבֵי שְׁחָקִים כַּשְּׁוָרִים גָּעוּ, כִּי הַסְּתָיו זָעַף וּפָנָיו רָעוּ,
וּכְמוֹ עֲנָקִים יִרְדְּפֵם סָעַר, כְּמוֹ סַרְנֵי בְּקַרְנֵי יוֹבְלִים תָּקָעוּ,
וּפְנֵי שְׁחָקִים בַּעֲרָפֶל תָּעוּ, אַף כּוֹכְבֵי בֹקֶר בְּאוֹרָם לָעוּ;
שֶׁמֶשׁ נְשָׂאָם עַל־כְּנָפָיו עַל־פְּנֵי אֶרֶץ, וְעֵת כִּי־נִבְקְעוּ נִבְקָעוּ;
פַּתֵּי גְשָׁמִים רִקְּעָה רוּחַ, וְעָב קֶצֶץ פְּתִילִם עַד־שְׁאוֹל נָגָעוּ,

אַל־תִּתְמְהוּ, אַנְשֵׁי אֲדָמָה, עַל־דְּבַר   שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ אֲשֶׁר קָדְרוּ:
לוּ תֵרְדוּ לִקְצֵה כְאֵבִי — יֵרְדוּ   לִקְצֵה תְהוֹם וּלְפִי שְׁאוֹל נִפְזָרוּ!
שָׁבַת מְשׂוֹשׂ תֻּפִּים וְהַגִּיל נֶאֱסָף,   יוֹם רֻתְּקוּ רַגְלָיו וְיוֹם נֶאְסָרוּ,
נָפַל בְּרוֹשׁ, עַל־בֵּין עֲבֹתִים גָּבְהָה   קוֹמַת סְעַפּוֹתָיו אֲשֶׁר נִצְמָרוּ,
נָפַל שְׁנַת תִּשְׁעִים וְתֵשַׁע שַׂר גְּבִיר,   בִּידֵי מְרֵעִים אַחֲרָיו נָעָרוּ;
יִגְדַּל לְעוֹלָם שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב,   כִּי מִשְׁפְּטֵי צָדְקוּ מְאֹד יָשָׁרוּ:
רָאָה דְּמֵי עַבְדּוֹ לְפָנָיו צוֹעֲקִים,   וַיִּדְרְשֵׁם מִיַּד רְשָׁעִים זָרוּ,
יוֹם תֵּת פְּקֻדָּתָם שְׁנַת ת"ת הָיְתָה,   בַּיּוֹם אֲשֶׁר שׁוּחָה לְפָנָיו כָּרוּ. —
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּתֹרֶן הָעֵלָה   עַל־הָר, אֲשֶׁר־בּוֹ עֳבְרִים אֻשָּׁרוּ;
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּזַיִת רַעֲנָן,   אוֹ כַאֲרָזִים בַּלְּבָנוֹן פָּרוּ;
הָיָה יְקוּתִיאֵל כְּמֶלֶךְ בַּגְּדוּד,   אֶל־אָהֳלוֹ הַמַּחֲנוֹת צָפָרוּ,
שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת, וְשָׁמָּה קִנְּנוּ   כָּל־צִפֳּרֵי כָנָף וְשָׁם דָּגָרוּ;
מִשְׂרַת מְלָכִים עַל־כְּתֵפָיו הָיְתָה,   וּלְפִי דְבָרוֹ הַגְּבִירִים שָׂרוּ,
וּלְמוֹעֲצוֹתָיו יִדְּמוּ הַיֹּעֲצִים,   וּלְמַחְשְׁבוֹתָיו נוֹאֲלוּ, נִבְעָרוּ;
שָׂמוּ מְלָכִים כַּף לְפִיהֶם, וַהֲמוֹן   שָׂרִים בְּמִלֵּיהֶם לְךָ עָצָרוּ. —
יָתֵד, אֲשֶׁר מֵאָהֳלֵנוּ נִגְרְעָה,   הָהּ לַחֲבָלֶיהָ, אֲשֶׁר הֻתָּרוּ!
גֶּפֶן, אֲשֶׁר שׂוֹרֵק בְּכַרְמִי נִטְּעָה,   הָהּ לַעֲנָפֶיהָ, אֲשֶׁר נִזְמָרוּ!
לִבִּי לְצִיּוֹן כַּחֲלִילִים יֶהֱמֶה,   וּלְקוֹל בְּכִיתָהּ רַחֲמַי נִכְמָרוּ,
תִּזְעַק: אֲהָהּ, כִּי נָפְלָה חוֹמָה, אֲשֶׁר   בָּהּ נִשְׂגְּבוּ עַמִּי וּבָהּ נִבְצָרוּ,
סָרוּ נְטִישֶׁיהָ וְנִגְלָה הַיְסוֹד   בָּהּ, וַאֲבָנֶיהָ לְגַי הֻגָּרוּ!
מִי־יִתְּנֵנִי עוֹד וְיִפָּקֵד יוֹם לְיוֹם   אִם יִכְבְּדוּ בָנָיו וְאִם יִצְעָרוּ?
מִי־יִמְשְׁכֵנִי בַּעֲבֹתוֹת אַהֲבָה,   מִי־יִתְמְכֵנִי עֵת צְעָדַי צָרוּ?
מִי־יַעֲמֹד לִפְנֵי עֲדַת מִתְקוֹמְמִים,   יִתְיָעֲצוּ עָלַי וְיִתְאַמָּרוּ?
מִי־יַעֲמֹד בַּצַּר לְהָשִׁיב צוֹרְרִים,   כִּי יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְעֹרָרוּ?
מִי־יַהֲרֹס שִׁנֵּי כְפִירִים שֹׁאֲגִים,   לִטְרֹף שְׁאָר צֹאן אֹבְדוֹת נָעָרוּ?
יִבְכּוּ בְנֵי דָוִד עֲלֵי אֶדֶר יְקָר,   בּוֹ לָבְשׁוּ יֶשַׁע וְעֹז אֻזָּרוּ;
יִבְכּוּ בְנֵי אַהֲרֹן עֲלֵי אֵפוֹד וְעַל־   אוּרִים וְגַם־תֻּמִּים, אֲשֶׁר יָקָרוּ;
יִבְכּוּ בְנֵי לֵוִי עֲלֵי כִנּוֹר, אֲשֶׁר   בּוֹ נִצְּחוּ שִׁירוֹת וְגַם שׁוֹרָרוּ;
יִבְכּוּ מְתֵי־אֶרֶץ עֲלֵי כֶתֶם חֲלִי,   יִתְהַלְלוּ בִשְׁמוֹ וְיִתְפָּאָרוּ;
יִבְכּוּ פְלִילֵינוּ בְּשִׁגְעָר אַחֲרָיו,   כִּי־אָזְלַת יָדָם וְכֹל חָסָרוּ;

אֶרְאֶה פְּנֵי תֵבֵל, יְדִידַי, זֹעֲפִים, יִתְנַכְּרוּ אֵלַי וְלֹא־נִכָּרוּ —
עַל־כֵּן שְׁעוּ מֶנִּי, אֲמָרֵר בַּבְּכִי — מַה־תִּקְצְפוּ עָלַי וּמַה־תִּגְעָרוּ?
אַל־תִּשְׁאֲלוּ עַל־מֶה שְׂפָתַי צָלֲלוּ — כִּי מֵעֲלֵי רֹאשִׁי צְלָלִים סָרוּ!
אָבַד יְקוּתִיאֵל, אֲשֶׁר הָאֹבְדִים בּוֹ עָתְקוּ חַיִל וְגַם־גָּבָרוּ,
כַּפְתּוֹר — אֲשֶׁר הֻכָּה וְסִפִּים רָעֲשׁוּ, יָכִין — אֲשֶׁר נָפַל וְגָלּוֹת סָרוּ!
חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת מְאוֹרִים נִגְאֲלוּ, וִימֵי אֲדָמָה אַחֲרָיו יוּאָרוּ —
לֹא־יֵדְעָה נַפְשִׁי אֲבָל הַיּוֹם לְבָד, אִם־יִמְאֲסוּ יָמִים וְאִם־יִבְחָרוּ,
עַד לֻקְחוּ מִבְחַר אֱנוֹשׁ — וָאֵדְעָה, כִּי יֵלְדוּ אָוֶן וְעָמָל הָרוּ,
אָכֵן לְעֻמָּתִי פְּנֵיהֶם חִזְּקוּ — כִּי־אֵדְעָה פִּשְׁעָם וְלֹא־יֶחֱוָרוּ!
אַל־תַּאֲמֵן לָהֶם וְאַל־תִּכְרֹת בְּרִית, כִּי עַל־דְּמוּת מַלְאַךְ בְּרִית קָשָׁרוּ,
אִם נֶדְרוּ נֶדֶר לְהַשְׁחִית כָּל־יְקָר — בּוֹ שִׁלְּמוּ נִדְרָם אֲשֶׁר נָדָרוּ!
הִסָּפְדוּ, הִוָּעֲדוּ הַמּוֹשְׁלִים, הִתְנַגְּשׁוּ, הִתְקַדְּשׁוּ, הִבָּרוּ!
חוּשׁוּ לְעֶזְרָתִי וְיָדַי חַזְּקוּ, כִּי מַחְשְׁבוֹתַי אַחֲרָיו נֶאְסָרוּ,
גַּם־הַדְּמָעוֹת גֹּרְעוּ חֹק נַחֲלָה, כִּי כַאֲפִיקֵי נַחֲלָה נִגָּרוּ —
אַךְ הַלְּבָבוֹת כַּשְּׁמִירִים חֻזְּקוּ, כִּי נֶשְׂאוּ כָזֹאת וְלֹא־נִגְזָרוּ!
הוָֹה, אֲשֶׁר לֹא־תוּכְלוּ עוֹד כַּפְּרָהּ, הוָֹה, אֲשֶׁר לָהּ כָּל־לְבָבוֹת חָרוּ:
יִקָּפְצוּ, יִנָּפְצוּ, יִמָּצֵצוּ, יִמָּאֲסוּ, יִנָּתְסוּ, יִתָּרוּ,
יִתְבּוֹלֲלוּ, יִתְמוֹלֲלוּ, יִתְגּוֹלֲלוּ, יִתְהוֹלֲלוּ, יִתְחוֹלֲלוּ, יֵאָרוּ —
תֵּקַל בְּעֵינֵינוּ עֲדֵי יִתְפַּלְּצוּן לָהּ מוֹסְדֵי אֶרֶץ וְיִתְפּוֹרָרוּ!
אַל־תַּעֲבִירוּ קוֹל בְּאֶרֶץ הַצְּבִי, פֶּן־יִרְגְּזוּן הָרָיו וְיִתְעַרְעָרוּ!
עַמִּי, סְפֹד כִּי הַכְּרוּב סָר מִדְּבִיר, וּכְלֵי קְרָב וּכְלֵי יְקָר נִפְזָרוּ,
וּזְעַק לְפִי־קֶרֶת וְהֵילֵל, כִּי אֲרוֹן נִלְקַח וְלוּחוֹת הַבְּרִית נִשְׁבָּרוּ;
נֶהְפַּךְ לְךָ נִיסָן, אֲשֶׁר הָיָה לְנֵס, נָסוּ צְלָלֶיךָ וְגַם־עָבָרוּ —
הַיּוֹם, אֲשֶׁר־עָלָה אֲרִי מִסֻּבְּכוֹ, הַיּוֹם, אֲרָיוֹת עַל־אֲרִיאֵל צָרוּ,
הַיּוֹם, עֲטֶרֶת עַם־צְבִי בוֹ נָפְלָה, הַיּוֹם, תְּמִידֵי מִזְבְּחוֹ הוּסָרוּ,
הַיּוֹם, יְסוֹד הֵיכַל פְּנִימִי הֹעֲרָה, הַיּוֹם, בְּתוֹכוֹ מוֹקְדִים בָּעָרוּ,
הַיּוֹם, בְּקֶרֶב מוֹעֲדֵי אֵל שָׁאֲגוּ הָאֹמְרִים לָהֶם עָרוּ עָרוּ,
הַיּוֹם, בְּתוּלַת בַּת־יְהוּדָה הָגְלְתָה, הַיּוֹם, שְׁלָלָהּ אֹיְבִים בָּזָרוּ —
נִשְׁבַּת כְּאֵב שָׁאוּל וְיוֹנָתָן בְּנוֹ, וּכְאֵב בְּנוֹ אַמְנוֹן אֲשֶׁר דֻּקָּרוּ,
וּכְאֵב גְּדַלְיָה בֶן־אֲחִיקָם אַחֲרָיו, וּכְאֵב עֲשֶׂרֶת שֹׁפְטִים אֻסָּרוּ!

וְאָמְנָם כִּי צְלָמֵינוּ   מְפֻתָּחִים בְּחָתְמָה;
וְלָמָּה גִּדְאֲגָה מָוֶת   וּמִזִּכְרוֹ מְאֹד נִתְמַהּ?
וְאֵיךְ יִכְסֶה אֱנוֹשׁ מִכְסָה —   וְהִיא כָפְרָה וּפִדְיוֹמָהּ?
וּמַדּוּעַ נִתְעַב כּוֹס —   וְעָלֵינוּ שְׁתוֹת דָּמָהּ?!

*

קִינָה עַל־מוֹת רַבִּי יְקוּתִיאֵל

בִּימֵי יְקוּתִיאֵל אֲשֶׁר נִגְמָרוּ,   אוֹת כִּי שְׁחָקִים לַחֲלוֹף יֻצָּרוּ!
שִׂימוּ לְבַבְכֶם תֵּדְעוּ כִּי הַזְּמָן   יָכִין לְעָם שִׁיחוֹת וְלֹא נוֹצָרוּ,
יִקְחוּ יְמוֹתָיו עָם וְעַל־עָם יִתְּנוּ,   עַד־אֶחְשֹׁב כִּי עִם־אֱנוֹשׁ יִסְחָרוּ!
לֹא־אֶדְעָה זֹאת, כַּאֲשֶׁר לֹא־יֵדְעוּ   כָּל־אַנְשֵׁי לֵבָב אֲשֶׁר נִזְכָּרוּ:
אִם הַנְּפָשׁוֹת הַגְּוִיּוֹת מָאֲסוּ,   אוֹ הַנְּשָׁמוֹת לַעֲלוֹת יִפְצָרוּ?
מַה־נּוֹאֲלוּ הָאֹמְרִים: תֵּבֵל חֲלוֹם!   אֵיךְ שָׁכְחוּ דָבָר וְלֹא־זָכָרוּ:
כֶּן־הוּא כְּדִבְרֵיהֶם, אֲבָל הוּא מֵאֲשֶׁר   שָׁוְא דִבְּרוּ לָאִישׁ וְלֹא־נִפְתָּרוּ!
הוּכַן בְּקִרְבָּהּ לַתְּלָאוֹת מַאֲרָב,   וּכְמִפְּנֵי הַבְּעָרִים נִסְתָּרוּ;
כְּפַר בְּרִית מַלְכֵי אֲדָמָה עִם־שְׁאוֹל,   גַּם־מַחְשְׁבוֹת הָרֹזְנִים הֻפָרוּ.
מַה־קָּרְאוּ עַמִּים וְלֹא־מָרוּ, עֲדֵי   קָרָא שְׁאוֹל לָהֶם וּפִיו לֹא־מָרוּ!
שָׁבַת גְּאוֹן עֻזָּם וְשָׂרִים שָׁחֲחוּ,   כִּי כַעֲבָדִים אֶל־שְׁאוֹל נִמְכָּרוּ,
פִּתְאֹם לְפֶתַע יָרְדוּ יַחַד לְבוֹר,   לֹא־מָצְאוּ כֹחַ וְלֹא־עָצָרוּ,
לֹא־מָצְאוּ מֵלִיץ יְכַפֵּר בַּעֲדָם   מִכָּל־סְגֻלָּתָם אֲשֶׁר אָצָרוּ;
אֶשְׁתּוֹלְלוּ יַחַד וְרֵיקָם הָלְכוּ   מִתּוֹעֲפוֹת כַּסְפָּם אֲשֶׁר צָבָרוּ,
לֹא נֶאֱשַׁר מִכָּל־כְּבוֹדָם בִּלְעֲדֵי   הֵם הַבְּלוֹאִים כַּאֲשֶׁר נִקְבָּרוּ,
בָּאוּ בְמַחְשַׁכִּים וְאוֹנָם פֻּתְּחוּ,   תַּחַת צְרִיחִים בַּעֲדָם סֻגָּרוּ!
כַּתָּר מְעַט, מָוֶת, וְיָדְךָ אֱסֹף —   מַה־תַּעֲרִיץ דַּלִּים בְּיָד נִסְבָּרוּ?
דִּמּוּ יְצוּרִים כִּי־בְצֶדֶק תִּשְׁפְּטֵם,   וּדְבָרְךָ לֹא־כֵן כְּמוֹ־שָׁעָרוּ,
כִּי בָךְ אֲנָשִׁים נֶעֱזָרִים כָּשְׁלוּ,   וְבָךְ אֲנָשִׁים כּשְׁלִים נֶעֱזָרוּ.
אִם־לָעֲנוּ עַזִּים וְעַלִּיזִים לָךְ —   הִנֵּה מְאֹד מִפַּחְדְּךָ סָמָרוּ,
אֵשׁ בָּאֲרָזִים נָפְלָה — מַה־יַּעֲשׂוּ   אֵפוֹא אֱזוֹבֵי קִיר, בְּיָד נִקְצָרוּ?

וְעֶבֶד יַהֲרֹג הַיּוֹם אֲדֹנָיו, וְשִׁפְחָה יִסְּרָה מַלְכָּה, וְאָמָה;
וּבֵן יָקוּם עֲלֵי אָבִיו וְאִמּוֹ, וְכֵן הַבַּת בְּאָבִיהָ וְאִמָּהּ.
יְדִידִי! רָאֲתָה עֵינִי בְּתֵבֵל, אֲשֶׁר הַטּוֹב בְּעֵינֵי כֹל — מְהוּמָה;
יְמֵי חַיֵּי אֱנוֹשׁ יִשָּׂא עֲמָלִים, וְיִשָּׂא אַחֲרִיתוֹ גּוּשׁ וְרִמָּה!

*

תֵּבֵל — הָבֶל

(בְּמוֹת אָחָד מִידִידָיו)

אֲחִי תֵבֵל, שְׁאַל תֵּבֵל, שְׁאַל מָה אַחֲרִית עַמָּהּ,
אֲשֶׁר תֹּאכַל יְלָדֶיהָ — וְהֵם לֹא־לָחֲמוּ לַחְמָהּ;
הֲכִי תֵבֵל קְרָאוּהָ — לְמַעַן הִיא וְהֵם כִּשְׁמָהּ.
וְלוּ חָכְמוּ בְּנֵי־תֵבֵל, אֲזַי יָעֲצוּ לְהַשְׁמָהּ,
וְאִישׁ יֵדַע אֲשֶׁר אֵדַע — לְבָבוֹ קֵץ הֱיוֹת עִמָּהּ.
וְתֵבֵל בָּחֲלָה נַפְשִׁי — וְנַפְשִׁי בָּחֲלָה מוּמָהּ . . .
וּמִדַּת לַיְלָה אַחַת, וְהִגְגִי בְּעֵת תְּמָהּ;
וְאֵיךְ אִישַׁן — וְלִבִּי עֵר, וְעֵינִי מָאֲסָה נוּמָהּ?
אֱמֶת, עָלַי לְהִוָּסֵר וְנַפְשִׁי עוֹד לְהַחְכִּימָהּ,
לְמַעַן הִיא אֲשֶׁר תִּחְיֶה, אֱמֶת, אַחֲרֵי כְלוֹת גִּשְׁמָהּ,
לְהִסְתּוֹפֵף בְּצֵל אוֹרָה, לְהִתְעַנֵּג בְּטוּב טַעְמָהּ;
וְגַם־תָּבִין נְתִיבֵי אוֹר וְתֵדַע מָחֳרַת יוֹמָהּ,
בְּעֵת תַּעֲזֹב גְּוִיָּתָהּ וְתָשֹׁב אֶל־אֲשֶׁר שָׁמָּה,
וְתַעַל — כַּאֲשֶׁר עָלָה יְדִידֵנוּ אֱלֵי רוּמָהּ!
אֲשֶׁר הָיָה פְּאֵר אַרְצִי, וְסַפִּירָהּ וְיַהֲלֹמָהּ,
וְאַבִּירָהּ וְכַבִּירָהּ, וְאַלְקוּמָהּ וְזִמְזֻמָּהּ,
וְהָאֶשְׁכּוֹל אֲשֶׁר נָעַם מְאֹד מֵאַשְׁכְּלוֹת כַּרְמָהּ, —
וְלָמָּה שִׁכְּלָה אוֹתוֹ אֲדָמָה, שִׁכְּלָה אִמָּהּ?
קְבַרְנוּהוּ — וְאוֹר קָדַר, וְהַשֶּׁמֶשׁ בְּעֹז חַמָּהּ,
וְלוּלֵי כִּי־נְשָׂאוּהוּ — נְשָׂאַתְהוּ עֲלֵי שִׁכְמָהּ!
אֲנַחְנוּ שֹׁכְנֵי תֵבֵל, אֲשֶׁר נָפְלוּ בְּתוֹךְ חֶרְמָהּ,

לְנַחֵם לֵב שְׁפָלִים וַאֲמֵלִים,   וּמַכּוֹתָם לְרַכֵּךְ בַּשְּׁמָנִים,
וְלִרְעוֹת צֹאן מְנֻדַּחַת בָּאֲפָסִים,   וְהָרָזִים לְעַדֵּן כַּשְּׁמֵנִים.
אֱמֶת, כִּי נִהֲלָם עֲלֵי־מֵי מְנֻחוֹת,   וְהוֹבִילָם לְחַיֵּי מַעֲדַנִּים,
וְהִרְוָם בַּתְּבוּנָה עַד־לְשָׂבְעָה,   וְהִשְׁקָם כִּי־הֲרָגוּם צִמְאוֹנִים;
אֲשֶׁר חִזֵּק יְדֵי דָת אֵל אֱמוּנִים   וְהֶעֱמִידָהּ עֲלֵי־רֹאשׁ הַמְּכוֹנִים;
אֲשֶׁר הֵשִׁיב פְּזוּרֵי צֹאן תְּעוּדָה,   וְהוֹשִׁיב נַחֲלֶיהָ מִלְּפָנִים;
אֲשֶׁר הוֹדַע בְּעֵטוֹ מִשְׁפְּטֵי־אֵל,   וְאֵלָיו יַעֲלוּ עַמּוֹ נְדוֹנִים;
וְכַמָּה תוֹצְאוֹת מִשְׁפָּט יְגַלֶּה   בְּחָכְמָתוֹ, וְיַתִּיר הָאֲטוּנִים,
וְהוּא בַּעַל לְשׁוֹן דָּת הַקְּדוֹשָׁה,   וּפִיהוּ הַמְּמַלֵּל בַּגְּבֹנִים
וְהוּא פִּתַּח חֲגוֹרֶיהָ, וְחִלֵּץ   חֲלָצֶיהָ, וְחִדֵּשׁ בָּהּ יְשָׁנִים,
וְיִשֵּׁר מִשְׂגַּבֶּיהָ בְּצוּרִים,   וְחָשַׂף מִסְתָּרֶיהָ גְּאוֹנִים,
וְהֶחְיָה מִשְׁתֶּיהָ מְקוֹרִים,   וְהֵפִיץ מִנִּפְצֶיהָ עֲנָנִים,
וְהֶעֱמִיד מִפְּרָצֶיהָ שְׁעָרִים,   וְחִלֵּק מַחְלְקוֹתֶיהָ לְפָנִים.
נְשׂוּי קָדְקֹד, וְלוּ שַׁתַּק עֲרָכוֹ —   גְּעָרוֹ גַּעֲרַת אָבוֹת לְבָנִים;
אֲשֶׁר הַתֹּם וְהַיֹּשֶׁר לְבוּשׁוֹ,   וְעָטָה הַחֲסָדִים כַּסְּדִינִים,
וְיָרַשׁ מַעֲלֹתָיו מֵאֲבֹתָיו,   וְיוֹרִשֵׁם לְאַחֲרִיתוֹ לְבָנִים;
אֲבִי הַכֹּל נְשָׂאָהוּ עֲלֵי־כֹל,   וְהֵרִים מַעֲלֹתָיו כַּתְּרָנִים,
וְהִשְׁמִיעַ כְּבוֹדוֹ בָּאֲרָצוֹת,   עֲדֵי אַפְסֵי שְׁבָאִים אַף־דְּדָנִים,
וְהֵשִׂים אֶת־תְּהִלָּתוֹ בְּפִי כָל־   מְתֵי מוּסָר גְּדֹלִים עִם־קְטַנִּים;
וְאָמְנָם הוּא לְכָל־חַכְמֵי אֲדָמָה   כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ וְהֵמָּה כַעֲנָנִים,
וְכָמוֹנִי — יְאַהֵב, כִּי אֲשַׁוֶּה   תְּהִלָּתוֹ בְּפִי כַפַּעֲמֹנִים,
יְשִׁירוּהָ מְתֵי מוּסָר, וְיֶהְגּוּ   בְּצִדְקֹתָיו יְמֵי עוֹלָם וְשָׁנִים!

*

תַּהְפֻּכוֹת תֵּבֵל

וְלֵב נָבוּב וְתוּשִׁיָּה סְתוּמָה,   וְגוּף נִרְאֶה וְנֶפֶשׁ נֶעֱלָמָה;
וְאֶרֶץ שֶׁחֲרֶיהָ יִמְצְאוּ רָע,   וְלֹא שָׂשׂוֹן לְאָדָם בָּאֲדָמָה;
וְתָשֹׁב הָאֲדָמָה לָאֲדָמָה,   וְתַעַל הַנְּשָׁמָה לַנְּשָׁמָה.

וְכֹל לֹא־יִמְצְאוּ עִמִּי יְדֵיהֶם, וְיוֹדוּ לַעֲצָתִי בַּלְּשֹׁנִים,
וְיָשֻׁבוּ מְקַנְאַי מַעֲלָתִי מְלֵאִים מֵחֲמַת אֵשׁ הַחֲרוֹנִים,
וְאֶת־חִתִּי בְּאַפֵּיהֶם אֲשַׁוֶּה, וְאֶתֵּן עַל־לְחָיֵיהֶם רְסָנִים,
וְאֶשְׁחָקֵם, וְאֶדְרֹךְ בָּמֳתֵיהֶם, וְאַשְׂבִּיעַ פְּנֵיהֶם בַּקְּלוֹנִים,
וְיִהְיוּ כַנְּעֹרֶת מִפְּנֵי־אֵשׁ, תְּלַהֵט בְּעֶזוּזָהּ הַחֲסֹנִים,
וּפִי כָל־דֹּבְרֵי־שֶׁקֶר יְסֻכַּר, וְיָמֻתוּ בְּאֵין כֹּחַ וְאוֹנִים,
וְלֹא־יָרוּם לְבָבָם לֶאֱמֹר שִׁיר, וְאַף לֹא־יִזְכְּרוּהוּ בַלְּשֹׁנִים,
וְהֵם לֹא־יַעֲלוּ עַל־לֵב לְעוֹלָם, וְכַמֵּתִים בְּחַיֵּיהֶם טְמֻנִים.
לְאֵידָם הַשְּׁתֹק עָשׂוּ בְנַפְשָׁם, בְּשׁוּמָם כַּעֲצֵי־קַשׁ קִנְּמוֹנִים,
וְאָמְנָם לֹא לְעוֹלָם יִהְיֶה אוֹר בְּמוֹ חֹשֶׁךְ, וְחַיִּים בָּאֲשׁוּנִים!
וְשִׁירֵנוּ כִּילָדֵי אֲמָנָה, וְשִׁירָתָם כְּמוֹ יַלְדֵי זְנוּנִים,
וְכִי־נַפְשָׁם קְרוּצָה מֵאֲדָמָה, קְרָצוּהָ — בְּדָרְכָם — מִדְּמָנִים,
וְנַפְשֵׁנוּ פְּנִינֶיהָ — וְעַל־כֵּן גְּזָרְנוּהוּ אֲנַחְנוּ מִפְּנִינִים;
וּבוֹ אָרוּם וְאֶנָּשֵׂא עֲלֵי־כָל־ מְתֵי דוֹרִי וְעַל־כָּל־הַזְּמַנִּים,
וְאֶתְגַּבֵּר בְּשִׁירָתִי, וְאֶחְבֹּשׁ פְּנֵי שֹׂנְאַי לְעוֹלָם בַּטְּמֻנִים,
אֲשֶׁר הֵמָּה עֲרִירֵי לֵב וְרַעְיוֹן, וְאֵינָם שֹׁמְעִים כִּי אִם־מְמָאֲנִים,
וְדָת אֵל חָשְׁבוּ־בָהּ מַחֲשָׁבוֹת, וְשָׁגוּ־בָהּ וְהִרְבּוּ עוֹד זְדוֹנִים,
וּמַתְכֹּנֶת לְשׁוֹן עִבְרִית עֲמֻקָּה וְקָשָׁה לַאֲחֵי מוּסָר וּבִינִים,
וּבִינָהּ מִפְּלָאֵי הַתְּבוּנוֹת, וְאֵינָהּ כִּי לְחַדֵּי רַעְיוֹנִים;
כְּבוּדָּהּ הִיא לְנִכְבַּדֵּי תְבוּנָה, וְאַף כִּי־לַגְּמָלִים הַקְּטַנִּים,
אֲשֶׁר אֵין־דַּי בְּבִינָתָם לְהַפְלוֹת צְעִירֵי הַזְּבוּבִים מִשְּׁמֵנִים.
אֲהָהּ, כִּי־הַזְּמָן חָסֵר תְּבוּנוֹת וְנִמְלָא מַעֲדַת רוֹגְנִים וְשׁוֹנִים!
וְעַל־כֵּן כָּל־יְמֵי חַיַּי אֲקוֹנֵן, וְלִבִּי יַעֲשֶׂה מִסְפֵּד כְּתַנִּים,
לְמַעַן נֶעְדְּרוּ אַנְשֵׁי אֱמוּנָה, וְסָפוּ כָּל־נְשׂוּאֵי שֵׁם וּפָנִים,
וְתַחַת הַהֲדַס סִרְפַּד וְחוֹחַ, וּבִמְקוֹם הָאֲרָזִים קִמְּשֹׁנִים!
וְאִם הִתְמוֹטְטוּ גִּבְעוֹת תְּבוּנָה, וְאִם הִתְפּוֹצְצוּ הָרֵי אֲמָנִים —
הֲלֹא טוּב הַשְּׁאָר נִשְׁאָר וְזָרַח כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ עֲלֵי־יוֹם הָעֲנָנִים;
וְחָשַׁב הָאֱלֹהִים זֹאת לְטוֹבָה, לְהַשְׁאִיר בֵּין שְׁאָר עַמּוֹ אֱמוּנִים,
לְשׁוֹבֵב יַעֲקֹב אֵלָיו וְלֶאְסֹף פְּזוּרֵי דָת לְאֵל נֹטֶה מְעוֹנִים,
וְלִבְנוֹת נִגְדְּעֵי הַנַּהֲלָאָה, וְלִסְאוֹן שִׁפְטֵי הָרַע סְאוֹנִים;

וּמֵראֹשׁ מְאָסָהּ נֹעַם אֲדָמָה, וְחַיֶּיהָ בְּעֵינֶיהָ אֲסוּנִים,
לְמַעַן כִּי־שְׂשׂוֹנֶיהָ יְגוֹנִים וּמַדּוּחוֹת, וְאוֹנֶיהָ כְּאוֹנִים,
וּבָתֵּי מַחֲמַדֶּיהָ הֲרִיסוֹת, וּבָתֵּי מַהֲלֻמֶיהָ נְכוֹנִים.
תְּפַתֶּה כָּל־חֲסַר לֵבָב בְּיָפְיָהּ כְּבַעֲלַת־אוֹב וְאֵשֶׁת יִדְּעֹנִים;
בְּשָׁנֶיהָ תְּשַׁנֶּה הַמְּצוּקִים, וְזֹאת לֹא־זֹאת תְּשַׁלַּח בִּזְמַנִּים,
וְתָשִׁית רְזֶנֵי הַיּוֹם כְּמוֹ־כֵן, מְחַסְּרִים בְּדֵעוֹתָם וְשׁוֹנִים;
לְקָחָם עַל־זְרוֹעֹתָיו וְדִכָּם, וְאִם־הָיוּ עֲלֵי חֵיקוֹ אֱמֻנִים,
וְהֵתֵל בַּחֲבֶרְתָּם, וְשָׂחַק לְעֻמָּתָם, וְהֶרְאָמוּ שְׂשׂוֹנִים —
רְאֵה עַתָּה, אָחִי. מוּסָר וּבִינָה, וְהַבֵּט יוֹם כְּלוֹתָם כָּעֲנָנִים,
וְיוֹם יֶחֶשְׂפוּ־בוֹ מַעֲרֵיהֶם וְיִרְאֶה כָל־אֱנוֹשׁ מֵהֶם קְלוֹנִים!
חֲמָתִי נִתְּכָה עֲלֵי בְּשׁוּרַי פְּתָאִים חָשְׁבוּ כִּי־הֵם מְבִינִים,
וְאֶשְׁתֹּק מֵעֲדָתָם הַנְּבָלָה, וְאֶכְבַּד וְאַשְׁקִיט הַשְּׁאוֹנִים;
וְהֵם מִתְפָּאֲרִים עֲלֵי בְּשִׁירִים — וּמִי־יִתֵּן וְיִהְיוּ מַאֲזִינִים,
וְלוּ הִתְפָּאֲרוּ עֲלֵי מְאוּרַי שְׁתָקִים — הֶחֱשַׁכְתִּים כָּעֲנָנִים!
פְּתָאִים חָשְׁבוּ סִכְלוּת, לְהַשְׁווֹת עֲצֵי־עֵדֶן בְּשׁוּרוֹת הָאֳרָנִים;
הֲכָאֵלֶּה לְפָנַי יַעֲרֹכוּן צְעִירֵי הַגְּמָלִים הַקְּטַנִּים?
אֲשֶׁר לֹא־יֵדְעוּ בַּשִּׁיר לְדַבֵּר, וְאֵינָם לַהֲגוֹת בּוֹ נֶאֱמָנִים,
וְאִלּוּ יַעֲלֶה שִׁירָם בְּמִשְׁקָל, אֲזַי יִהְיֶה כְּאָבָק וַעֲשָׁנִים,
וְטֶרֶם יַלְדוּ כָּרוּ קְבָרִים לְשִׁירֵיהֶם, וְעִמָּהֶם טְמֻנִים;
עֲדָרִים מָאֲסוּ רֹעָה אֱמוּנָה, וְלוּלֵא אֵל זְבַחְתִּימוֹ כְּצֹאנִים,
וְאִלּוּ נָפְלוּ יָדַי, עֲלֵיהֶם נְשָׂאתִים — נָפְלוּ הֵם בְּיְוֵנִים,
וְכֻלָּם הָטְבְּעוּ בַבֹּץ צְמִיתֻת, וְלֹא־יָכְלוּ שְׂאֵתָם הָעֲנָנִים,
וְאוּלָם מִפְּנֵי שִׁירַי יְשׁוּבוּן, אֲשֶׁר יִכָּנְעוּ אֵלָיו גְּאוֹנִים,
וְיִתְרַצּוּ לְכַפֵּר הַשְּׁגָגוֹת, וְיִתְוַדּוּ לְהַעֲבִיר הָעֲוֹנִים!
עֲרָכוּנִי וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי אֲנִי שֶׁמֶשׁ אֲכַסֶּה בַּמְּעוֹנִים;
אֲנִי אֶחְקֹר צְפוּנֵי הַמְּלִיצָה, וְאֶפְתַּח שַׁעֲרֵי־דַעַת וּבִינִים,
וְאֶקְבֹּץ מִנִּפְצֶיהָ חֲרוּזִים, וְאֶלְקֹט מִפְּזוּרֶיהָ פְּנִינִים,
וְגַבְנֻנֵּי הֲרָרֶיהָ שְׁרוּנִים לְפָנַי, וְאָרְחֶיהָ נְכוֹנִים;
אֲנִי בָאתִי לְחַדְרֵיהֶם, אֲשֶׁר הֵם לְכָל־מֵבִין וְכָל־חָכָם צְפוּנִים,
וְאָשִׁיר שִׁיר יְשַׂמַּח הַנְּפָשׁוֹת, וְכָל־לִבּוֹת יְחַלֵּץ מִיְּגוֹנִים,

אֵיךְ־לִי בְקִרְבֵּךְ נַחֲלָה,   אִם־תֵּצְרִי אוֹ תִרְחֲבִי,
תַּאֲוַת לְבָבִי לַנְּדֹד,   עַד־אָן וּמוֹתִי תִקְרְבִי!
הֵן בֵּין שְׁוָרִים נֶאֱסַר,   להפה עלי מא חלבי
להפה עלי קום גדו   לים ישערוה מארבי
להפה עלי מכתי בהם   ועלי עטים תנסבי
להפה עלי זמאן אבי   קד טאל פיה תעגבי
להפה עלי סקע אלדי   קד טאק פיה מטלבי
בקית פיה מפרדא   חתי אסתבד תגרבי
חל אל נתא מקאלתי   אללה יעלם מדהבי!

*

מַעֲנֶה
(לְאֶחָד מִגְּדֹלֵי הַדּוֹר)

„עֲטֵה הוֹד וַעֲטֵה וּלְבַשׁ גְּאוֹנִים,   וְהִנָּחֵם וְהֶרֶף מִיְּגוֹנִים,
וְדוֹם אִם־בַּבְּכִי תָלִין, וְקַוֵּה —   הֲלֹא תָקוּם וְלַבֹּקֶר רְנָנִים,
וְדַע כִּי־הִנְּךָ יָחִיד בְּדוֹרְךָ,   וְשִׁירְךָ כַּחֲרוּזֵי צַוְּרֹנִים!"
עֲנִיתִיהוּ: וְאֵיךְ אֶרֶף וְאֶדֹּם,   וְאֵיכָה יִדְּמוּ כַּיָּם שְׁאוֹנִים?
אֲפָפוּנִי, הֲדָפוּנִי מְצוּקִים,   וְחִצֵּי הַזְּמָן נֶגְדִּי נְכֹנִים,
וְיֹרְנִי בְּנוֹת יָמִים כְּאִלּוּ   אֲנִי שַׂעְרָה וְהֵם קַלְעֵי אֲבָנִים,
וּמִכַּנְפֵי זְמַנִּים יֹאחֲזוּנִי,   וְעָלַי נֹסְעִים תָּמִיד וְחֹנִים;
וְאִתִּי הַזְּמָן הֵיטִיב, וְהוּא לֹא   יְדָעַנִי אֲבָל כִּי בְיְגוֹנִים,
וְלֹא־יָדְעוּ יְלָדָיו כִּי־לְבָבִי   מְאֹד חָזַק וְהָיָה כַּאֲבָנִים,
וְלֹא־יִדְאַג וְלֹא־יָשִׂים אֲלֵיהֶם,   וְיִשְׂחַק אִם־יְבֹאוּהוּ הֲמוֹנִים.
אֲנִי הַבֵּן אֲשֶׁר טֶרֶם יְיֻלַּד   לְבָבוֹ בֶן כְּמוֹ בֶן־הַשְּׁמֹנִים,
וְגֵוִי יַהֲלֹךְ עַל־הָאֲדָמָה,   וְנַפְשִׁי תִהֲלַךְ עַל־הָעֲנָנִים,
וְיֶתֶר מַעֲלוֹת חָכְמָה תְבַקֵּשׁ,   וּמֹאֶסֶת בְּרָב־עֹשֶׁר וְהוֹנִים,
וְיָגַעְתִּי בְחָכְמָה מִנְּעוּרַי,   לְמַעַן אַחֲרִיתָהּ מַעֲדַנִּים,
וְהִיא הָיְתָה אֲחוֹתִי מִנְּעוּרַי,   וּמֹדָעָהּ קְרָאַתְנִי בְּבָנִים;
וְנַפְשִׁי מִכְּלִי חֶמְדָּה יְקָרָה,   וְתַחְשֹׁב הַפְּנִינִים כַּצְּנִינִים,

נַפְשִׁי בְּיָפְיֵךְ מָאֲסָה — לַשָּׁוְא עָלַי תַּעְגְּבִי,
אַל־תַּתְעִי, כִּי־מָחֳרָת תִּקְחִי אֲשֶׁר תִּתְנַדְּבִי!
שׁוּבִי, יְחִידָתִי, לָאֵל, שׁוּבִי וְלִבֵּךְ שׁוֹבֵבִי,
הִתְחַנְּנִי אֵלָיו, וְגַם דִּמְעָה לְפָנָיו שַׁאֲבִי,
אוּלַי יְצַו וִישַׁלְּחֵךְ מִבּוֹר, אֲשֶׁר־בּוֹ תִשְׁכְּבִי,
מִבֵּין אֲנָשִׁים בֹּעֲרִים, שֶׁתִּשְׂנְאִי וּתְתַעֲבִי,
אִם־תֹּאמְרִי — לֹא־יֵדְעוּ אִם־תִּצְדְּקִי אוֹ תִכְזְבִי,
אִם־תִּכְתְּבִי — לֹא־יֵדְעוּ אִם־תִּמְחֲקִי אוֹ תִכְתְּבִי;
יוֹם תֵּצְאִי מֵהֶם — תְּנִי תוֹדָה וְעֹלָה קָרְבִי,
יוֹם תֵּצְאִי לִרְאוֹת אֱנוֹשׁ — אָז כֶּאֱנוֹשׁ תֵּחָשְׁבִי!
דֹּמִּי, יְחִידָתִי, לָאֵל, דֹּמִּי וְאַל־תִּתְעַצְּבִי,
קוּמִי, עֲנִיָּה סֹעֲרָה, קוּמִי וְגַם־הִתְיַצְּבִי,
קוּמִי וְגוּרִי בַּאֲשֶׁר תִּוָּדְעִי, תִּנָּקְבִי,
קוּמִי וְשִׁכְחִי אָב וְאֵם, צוּרֵךְ, לְבָבִי, אֱהֶבִי,
קוּמִי וְרוּצִי אַחֲרָיו, קַלָּה כְנֶשֶׁר אוֹ צְבִי;
אִם־תִּמְצְאִי מָצוֹק וָצָר — אַל־תִּפְחֲדִי, אַל־תִּרְהֲבִי,
אִם־תִּדְרְכִי עֵמֶק וָהָר, אִם־בָּאֳנִיָּה תִרְכְּבִי —
שִׂימִי סְפָרַד אַחֲרַי גֵּוֵךְ וְאַל־תִּתְעַכְּבִי,
עַד־תִּדְרְכִי צֹעַן וְגַם בָּבֶל וְאֶרֶץ הַצְּבִי!
לָמָּה, עֲנִיָּה סֹעֲרָה, תִּכְלִי, וְלָמָּה תִדְאֲבִי?
כִּי גֵר אֲנִי נֶחְשָׁב, עֲדֵי עַצְמִי בְּקֶבֶר תִּרְקְבִי?
שָׁם תִּדְרְכִי כָל־עֹז, וְשָׁם תִּנָּשְׂאִי, תִּשָּׂגְבִי!
הַעַל נְטֹשׁ עַמֵּךְ, וְאִם עַל־בֵּית מְגוּרֵךְ תִּדְאֲבִי?
כִּי צֵל אֱלֹהַי בַּעֲדֵךְ — אִם־תֵּלְכִי אוֹ תֵשְׁבִי!
זִכְרִי שְׁלֹשָׁה נִתְּנוּ לָגוּר, וּבָהֶם חַשְּׁבִי:
אֵיתָן וְאִישׁ תָּמִים וְצִיר, נָם מִפְּנֵי יַד אֹיְבִי,
חָסוּ בְּגָלוּתָם בְּשֵׁם צוּר, בָּעֲרָבוֹת רֹכְבִי!
אֶרֶץ יְרִיבַי אַחֲרַי תָּאֹר בְּקִלְלַת בֶּן־לְבִי,
גָּפְרִית וְגַם־מֶלַח וְאֵשׁ תֹּאכַל יְבוּלָהּ בַּעֲבִי. —
אִי־לָךְ לְאֶרֶץ שִׁכְחִי יוֹם אַחֲרַי תֵּעָזְבִי,

וּבֶן־שַׁחַר יְגַלְגֵּל אֶת־כְּסוּתוֹ, כְּאֹרֶג הַיְרִיעָה עַל־מְנוֹרָיו —
וּבִגְלַל כִּי־אֲנִי שֶׂכֶל מְשַׁחֵר וְדַעַת, לֹא־יְדָעוּנִי שְׁחָרָיו!
וְדִמִּיתִי קְנוֹת וּסְפוֹת חֲבֵרִים, הֱיוֹת לָאִישׁ תְּעָלָה בַּחֲסָרָיו,
וְשַׁבְתִּי מִזְּרֹעַ הַיְדִידוּת, כְּקֹצֵר שֶׁדְּפָה רוּחַ קְצִירָיו,
וּמִי יִרְצֶה קְנוֹת מֵעַם זְמַנִּי — בְּקֶרֶן הַצְּבִי יִתֵּן מְחִירָיו.
בְּחַר מֵהַקְּרָב שָׁלוֹם וְהֶרֶף, וְאִם־עַזּוּ וְגַם־רַבּוּ חֲגָרָיו,
וְדַע כִּי־לֹא אֱנוֹשׁ נִצַּל כְּמוֹ־אִישׁ, צְרָפוּ הַזְּמָן שֶׁבַע בְּכוּרָיו,
יְדוּעַ רַע וְאָזוּר בַּתְּבוּנָה, עֲדֵי כִּי־נִמְתְּקוּ עִמּוֹ מְרֹרָיו,
וְאֵיךְ יַמְרֶה אֱנוֹשׁ דַּעַת לְבָבוֹ, וְיָשַׁת לַחֲצִיר יַעַר וְסִירָיו?
וְאֵיךְ אָבוֹא בְּלַהֲקַת הַפְּתָאִים, וְהַשֶּׂכֶל הֱבִיאַנִי חֲדָרָיו?
וְאֵיךְ אֶלְאֶה מְצֹא פֶּתַח דְּבָרִים, וְעִמִּי נִפְתְּחוּ דַּלְתֵי שְׁעָרָיו?
וּבָרָא אֵל בְּלִי־לֵב עַם זְמַנִּי, וְיָצַר מִבְּלִי־קֶרֶן שְׁוָרָיו,
וְיָרוּם כָּל־אֱוִיל בּוֹ וַחֲסַר־לֵב, וְכָל־יוֹנֵק חֲלֵב אֵם מִבְּחָרָיו,
וְכֹל נָטָה לְבָבוֹ אַחֲרֵי הוֹן, וְעָבַד בִּלְעֲדֵי שַׁדַּי סְגוֹרָיו,
וְלָאֵל יוֹם יְהִי כָל־סָר וְחָנֵף כְּמוֹ־קַשׁ מִפְּנֵי־רוּחַ סְעָרָיו —
וְיָעֹזּוּ וְיַעַלְזוּ יְשָׁרָיו, וְיִבְּלוּ וְיִמָּלוּ יְהִירָיו!

*

נֹחַם לְנָפֶשׁ

מַה־לָּךְ, יְחִידָה, תֵּשְׁבִי דוּמָם, כְּמֶלֶךְ בַּשְּׁבִי,
כַּנְפֵי רְנָנִים תֶּאֶסְפִי, וּכְנַף־יְגוֹנִים תִּסְחֲבִי?
כַּמָּה לְבָבִי יֶאֱבָל? כַּמָּה דְמָעוֹת תִּשְׁאֲבִי?
דָּבַקְתְּ בִּיגוֹנֵךְ, עֲדֵי קֶבֶר בְּתוֹכוֹ תַּחְצְבִי —
סִגְרִי דְלָתֵךְ בַּעֲדֵךְ עַד־יַעֲבָר־זַעַם חֲבִי!
יֵקַל בְּעֵינַיִךְ מְאֹד אִם־תִּצְמְאִי אוֹ תִרְעֲבִי,
יִרְבֶּה שְׂכָרֵךְ עַד־מְאֹד, וּבְאַחֲרִיתֵךְ תֵּיטְבִי;
הִנָּזְרִי מֵאַחֲרֵי תֵבֵל וְאַל־תִּתְעַכְּבִי,
עִמְדִי וְצַפִּי, עַד־אֲשֶׁר יַשְׁקִיף וְיֵרֶא יֹשְׁבִי!
מַה־לָּךְ, אֲדָמָה בְּגֹרָה, תִּתְהַלְּכִי וּתְסוֹבֵבִי?

מְגוּרָיו קָרְבוּ בְּרִחוּק וְמָּמוֹ,   וְרֵעָיו רָחֲקוּ מִבֵּית מְגוּרָיו —
וְלָמָּה יֹאמְרוּ: „יִיגַע לְנַפְשׁוֹ   וְלִלְבָבוֹ" — כְּהַמָּם לַאֲסוּרָיו?
וְיִרְאֶה הָאֱנוֹשׁ חוֹבוֹת אֲחֵרִים,   וְיַעְלִים עַיִן לְבָבוֹ מִמְּעוֹזָרָיו.
וְאֵיךְ יַתִּיר חֲגוֹר שֵׂכֶל וּבִינָה   אֱנוֹשׁ, וּמַה־מְּרִי פַּתַּח אֱזוֹרָיו!
אֲשֶׁר סַגַּר בְּיַד נַפְשׁוֹ בְּשָׂרוֹ,   וְהִפְקִיד אֶת־לְבָבוֹ עַל־מְגוּרָיו,
וְנִפְשַׁט מִמְּתֵי בוּז כַּשְּׁפִיפֹן,   מְצָאָהוּ בְּיוֹם קַיִץ מְרִירָיו,
וְנַפְשׁוֹ גָּדְרָה פִּרְצֵי שְׁחָקִים,   וְתִפְרֹץ מִמְּקוֹם עַיִשׁ גְּדֵרָיו;
דְּבָרָיו מִפְלְאוֹת דֵּעִים, וְשָׁת עִם   דְּבִירֵי מַעֲלוֹת שֶׁמֶשׁ דְּבִירָיו,
וְקָם לָבוּם כְּסִיל תַּחַת פְּעָמָיו   וְתַחַת פַּעֲמֵי עֶשְׂרִים סְפָרָיו;
בְּלֵב יִסֹּב עֲלֵי גַלְגַּל אֲדָמָה   וַיֶּחֱלַק עֲלֵי־שֵׁשֶׁת עֲבָרָיו,
וְיָרוּץ — כֹּל אֲשֶׁר יִרְחַק וְמָּמוֹ —   לְהַשִּׂיג, מִבְּלִי הָפֵר, אֲסָרָיו,
אֲשֶׁר, לוּ אִם־יְבַקֵּשׁ קֵט הֲנָחָה,   גְּזַרְתִּיהוּ וְשָׂרַפְתִּי גְזָרָיו!
אֱמֹר, אִם־לֹא — בְּעֵת אוֹכַח לְבָבִי —   בְּאַף יִבְעַר עֲשַׁן־אֵשׁ מִנְּחִירָיו,
וְאֹמַר: מִדְרַשׁ שֵׂכֶל הֲתָסוּר,   כְּאֵין כֹּחַ בְּךָ לִמְצֹא חֲקָרָיו?
דְּרֹךְ עַל־בָּמֳתֵי יַמֵּי תְבוּנָה,   וּבַקַּע מִשְּׂדֵה שֵׂכֶל הֲרָרָיו!
וְדַע כִּי־בַעֲלוֹתְךָ הַר תְּבוּנָה —   אֲבַקֵּשׁ מִמְּךָ לִסְפֹּר עֲפָרָיו,
וְעוֹד לֹא־אֶשְׁקְטָה מֵהַר מְזִמּוֹת,   עֲדֵי כִּי־אֶעֱלֶה לִטְרֹף כְּפִירָיו;
וְלִי עַיִן מְשׁוֹטֶטֶת בְּתֵבֵל,   אֲשֶׁר מִלֵּב אֱנוֹשׁ תִּרְאֶה סְתָרָיו,
וְלִבִּי פִּתְּחוּ תָמִיד שְׁעָרָיו,   וְשִׁירִי לְטְשׁוּ שֶׁבַע תְּעָרָיו,
וְיָדִי בַּזְּמָן תָּמִיד קְשׁוּרָה,   וְאֶקְשֹׁר יַד לְבָנָיו עַל־שְׁחֹרָיו,
וְשַׂמְתִּי מַלְבּוּשׁ לַיִל לְבוּשִׁי,   וְתָפַרְתִּי כְסוּת כִּכְסוּת שְׁחָרָיו;
וְאָסִיר מֵעֲלֵי עֵינַי לְבָבִי,   בְּהַפִּיל מַאֲפַל לַיִל אֲפֵרָיו,
בְּמוֹת שֶׁמֶשׁ וְקוּם לַיִל כְּתַנִּין,   לְהָשִׂים עַל־פְּנֵי אֶרֶץ חֲמָרָיו,
וְהַסַּהַר לְבֻשׁ חֹשֶׁן יְרַקְרַק,   שְׁאָלוֹ מֵהֲדַר שֶׁמֶשׁ וְאוֹרָיו,
וְשָׁת עָנָן עֲלֵי פָנָיו לְמַסְוֶה,   כְּאִלּוּ יֵרָאוּ אוֹרֵי מְאוֹרָיו,
וּפֶתַח אָהֳלוֹ נִצָּב, כְּנָגִיד   לְמִלְחָמָה יְאַסֵּף אֶת־גְּבִירָיו,
וְעָמַד מַעֲמַד מֶלֶךְ, סְבִיבוֹ   בְּחֹם אֵשׁ מַעֲרֶכֶת מִגְּדָרָיו,
וְשִׁלַּח כּוֹכָבָיו סָבִיב, כְּרֹעֶה   יְשַׁלַּח עַל־פְּנֵי שָׂדֶה עֲדָרָיו,
וְכִרְאוֹת מַרְכְּבוֹת יוֹם הֵם יְנוּסוּן,   וְאִישׁ יִפָּרְדוּ מֵעַל חֲבֵרָיו,
וְלַיִל קָדְקֳדוֹ יִמְשַׁח בְּמֵי־טָל,   לְפָנָיו כִּי־יְגַלַּח אֶת־שְׂעָרָיו,

כִּי־מָאֲסָה נַפְשִׁי — כְּאִלּוּ נוֹאָשָׁה   לִי מִמְּצוֹא כָבוֹד וְהִיא נוֹחֶלֶת;
דַּלְתֵי יְגוֹנִים פָּתְחָה אֵלַי, הֲכִי   דַלְתֵי נְעוּרִים אַחֲרַי נִנְעָלֶת.
מַה־לַּאֲנָשִׁים יֹאמְרוּ: „אֵיךְ תֶּאֱהַב   כָּבוֹד, אֲשֶׁר יִמַּל כְּרֹאשׁ שִׁבֹּלֶת?
הֵן כִּי־תְבַקֵּשׁ מַעֲלוֹת שֶׁנִּבְצְרוּ —   בִּדְמֵי בְנֵי־יוֹם חַרְבְּךָ נִגְאָלֶת!“
אִמְרוּ לְמוֹכִיחַי וְמַנַּי: יֶחֱשׁוּ,   כִּי־שָׁמְעָה אָזְנִי דְּבַר בֶּן־פֶּלֶת!
אִם־הָאֲדָמָה לֹא־תְשִׁימֵנִי לְרֹאשׁ —   אֵין הָאֲדָמָה אַהֲבָהּ מַשְׁכֶּלֶת;
לוּ יָדְעָה מֵאֶתְמוֹל רוּם מַעֲלוֹת   נַפְשִׁי — לְרַגְלַי הָיְתָה נֹפֶלֶת!
עַל־הַיְקָר אֶחְמוֹל — וְהָאֵל יַעֲנֶה   נֶפֶשׁ, אֲשֶׁר עַל־הַיְקָר חוֹמָלֶת;
אוּלַי אֱלֹהִים שָׂם בְּפִי דָבָר כְּמוֹ   אֶבֶן יְקָרָה וּתְהִי גֶחָלֶת,
כְּשִׁיר אֲשֶׁר יוּשַׁר וְיָרַח אַף אֱנוֹשׁ   מֵבִין אֲמָרָיו חֶלְבְּנָה וּשְׁחֵלֶת;
לוּ כַּצְּרִי הַזֶּה בְּבֵית לוֹט יָדְעוּ   אַנְשֵׁי סְדֹם הִתְדַּפְּקוּ עַל־דָּלֶת!

*

חָכָם בַּעֹז

כְּשֹׁרֶשׁ עֵץ יְהִי אֹרֶךְ אֲמִירָיו,   וְכִתְבוּנַת אֱנוֹשׁ יֹשֶׁר אֲמָרָיו,
וְכִמְזִמַּת לְבַב אִישׁ כֵּן יְגוֹנוֹ,   בְּשׁוּר — טֶרֶם יְבֹאוּהוּ — מְגוּרָיו.
יְדִידַי! אָהֳלוֹ תָקַע בְּלִבִּי,   וּמוֹרָשֵׁי לְבָבִי הֵם יְתָרָיו,
וְנִשְׁבַּע — כֹּל אֲשֶׁר יִסַּע וְיֹאבֶה   נְסֹעַ — הַכְּאֵב לִתְמֹךְ אֲשֻׁרָיו;
וְשָׁם תֵּבֵל בְּיָדַי כּוֹס יְגוֹנִים,   וְעָלַי הָפְקְדָה לִמְצוֹת שְׁמָרָיו,
וְהִפְקִיד הַזְּמָן כָּל־עַצְּבוֹתָיו   בְּנַפְשִׁי — כִּי־אֲנִי נֶפֶשׁ פְּגָרָיו;
וּפָגַשׁ קָדְקֳדִי בַּעֲנַן תְּלָאוֹת,   וְעָלַי סָחֲפוּ גִשְׁמֵי מְטָרָיו,
וּפֶתֶן הַזְּמָן נָשַׁךְ עֲקֵבַי,   וְהָיִיתִי מְשַׁעְשֵׁעַ לְחֹרָיו.
יְמֵי רִיבוֹת יְעָדֻנִי — וְהִנֵּה   כְּבָר שִׁלֵּם, וְלֹא־שִׁלֵּם נְדָרָיו,
וּבַל־אָעוּף עֲלֵי גָבְהֵי מְזִמּוֹת —   יְקַצֵּץ בַּעֲדִי כַּנְפֵי נְשָׁרָיו;
וְהָיִיתִי כְּמוֹ־גֶשֶׁר אֲשֶׁר כֹּל   בְּרוּם יִגְבַּהּ וְיִמְרְטוּ אֲבָרָיו.
וְרַק אֶשְׁחֶה בְּיָם הַבִּין לְבַדִּי,   לְלַקֵּט כָּל־בְּדֹלָחָיו וְדָרָיו,
וְדַי לִתְפֹּשׂ בְּיָדַי מֶחְקְרֵי־בִּין,   וְדַי לָלִין לְבַדִּי בֵּין מְצָרָיו,
כְּמוֹ חֹשֵׁב אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מְלַאכְתּוֹ,   וְכַסֹּפֵר יְחַפֵּשׂ אֶת־סְפָרָיו;
וְאֵיךְ יוּכַל אֱנוֹשׁ יַמְרֶה לְבָבוֹ,   וְלָמָּה יֹאמְרוּ: „הַתֵּר חֲגוֹרָיו“?!

וַיַּעְפִּיל לַעֲלוֹת אֶל־הַר תְּבוּנָה,   וְרַגְלָיו מְנֻטּוֹת אֵלָיו חֲשׂוּכִים,
וּמִי יוֹבִיל לְמִבְצַר יוֹרְדֵי־בוֹר,   וְיָבִיא בֵּית עֲשִׁירֵי בֵּין הֲלָכִים?
וּמִילָּדִים כְּגִילָם הֵם יְרֵאִים —   וְאֵיךְ יִתְיַצְּבוּ לִפְנֵי מְלָכִים?
וּבִנְטוֹת אָהֳלֵי־בִין, עַל־יְמִינָם   לְשִׂמְנָם נָגְשֵׁי סִכְלוּת עֲרֻכִים,
וּמֵהַטּוֹת יְרִיעוֹתָם חֲשׂוּכוֹת,   וְהֵמָּה מֵיתְרֵיהֶם מַאֲרִיכִים,
וְיַחַד יִקְרְאוּ כֻלָּם בְּשֵׁם אֵל —   וּפִסְלֵיהֶם בְּבֵית כֶּסֶל נְסוּכִים,
וְאֶדַּדֵּם לְאַט עַד־בֵּית אֱלֹהִים,   וְאוֹרֵם לַהֲלֹךְ בִּמְרוֹם הֲלִיכִים;
הֲלִיכִים נוֹסְדוּ עַל־קַו אֱמוּנָה,   בְּחֻקֵּי אֵל נְתִיבֵיהֶם סְמוּכִים,
וְיֶהְמוּן לַהֲגוֹת בָּהֶם, וְלִנְוֵה   תְּעוּדָה מִקְּצוֹתָם נֶהֱלָכִים —
לְאוֹר עוֹלָם, אֲשֶׁר הֵאִיר מְכוֹנָה,   וּבִימִינוֹ אֲמֻנֶיהָ תְּמוּכִים,
וְעָלָה מַעֲלוֹת חָכְמָה וְגָבַהּ,   וְלִקְרַאת לְחָמָיו יָרִיק חֲנִיכִים;
לְפָנָיו יִכְרְעוּ אַנְשֵׁי תְבוּנָה,   וְתַחְתָּיו כָּל־מְתֵי חָכְמָה הֲדוּכִים,
וְהֵקַם עָל לְהוֹרוֹת מִשְׁפְּטֵי־אֵל,   וְהִצִּיב קַו אֱמֶת לִפְנֵי חֲשֵׁכִים;
עֲטֶרֶת כָּל־מְתֵי חָכְמָה, וְנֵזֶר   מְתֵי מִשְׂרָה וְחֶמְדַּת הַנְּסִיכִים!
אֲדוֹן נַפְשִׁי, רְאֵה כִּי יְחַלּוּ־לָךְ,   וְהִנָּם נְשׂאִים נַפְשָׁם וְחוֹכִים
לְפָנֶיךָ לְלַקֵּט בֵּין עֳמָרִים,   לְבַל־יִהְיוּ נְבֻכִים וְסֻבְּכִים,
וּבֵין הָעֹמְדִים לִדְרֹשׁ תְּבוּנָה   יָשׁוּ לָהֶם לְפָנָיו מַהֲלָכִים;
בְּנָשׁוּךְ נַחֲשֵׁי סִכְלוּת תְּשַׁו נֵס   תְּבוּנָתְךָ — לְהַחְיוֹת הַנְּשׁוּכִים,
וְיוֹם יוֹם תַּעֲרֹךְ נֵרוֹת תְּבוּנָה,   וְאַל־יִהְיוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים דְּעוּכִים,
וְיֵאוֹרוּ פְנֵיהֶם בַּהֲדָרְךָ,   וּמִבִּרְכָתְךָ יִהְיוּ בְרוּכִים!

*

יִתְרוֹן לַחָכְמָה מִן־הַסִּכְלוּת

„לוּ הָיְתָה נַפְשִׁי מְעַט שׁוֹאֶלֶת,   לֹא־הָיְתָה לַיִל וְיוֹם עֹמֶלֶת!"
אֵיךְ אֶעֱלֹז, רֵעִי, וּבַמָּה אֶעֱלֹץ?   הַאִם אֲיַחֵל — נִמְשְׁכָה תוֹחֶלֶת!
הֵן מִדְרַשׁ חָכְמָה בִּשְׁאָרִי נֶאֱכַל —   וּבְשַׂר אֲחֵרִים אַהֲבָה אֹכֶלֶת.
„לוּ אֶמְצְאָה סִכְלוּת מְעָט?" כִּי אֵין־לְךָ   מַכָּה אֲנוּשָׁה תַּעֲרִיךְ אִוֶּלֶת;
עַל־כֵּן מְאֹד אִיגַע וְלֹא־אֶרֶף מְעַט —   לוּ מָצְאָה יָדִי כְּבוֹד קֹהֶלֶת!
אֶפְשֹׁט לְבוּשׁ תֵּבֵל, וְהַדַּעַת לְבוּשׁ   אוֹר לָבְשָׁה אוֹ כִסְּתָה בִּתְכֵלֶת,

לוּ שָׁפְטָה תֵבֵל בְּצֶדֶק בָּם   לֹא־נָתְנָה טֶרֶף לְבָנֶיהָ,
נָחוּ וְלֹא־יָגְעוּ, וְהִשִּׂיגוּ   רַק מִבְּלִי־דַעַת שְׁשׁוֹנֶיהָ;
לָקְחוּ בְּנוֹת שֶׁמֶשׁ וְהוֹלִידוּ   סִכְלוּת וְלֹא־הָיוּ חֲתָנֶיהָ.
לָמָּה תְּרִיבוּנִי עֲלֵי שִׂכְלִי,   חוֹחֵי אֲדָמָה, קִמְּשֹׂנֶיהָ?
אִם־נִקְלְתָה חָכְמָה בְּעֵינֵיכֶם —   אַתֶּם מְאֹד קַלִּים בְּעֵינֶיהָ,
אִם־נִסְגְּרָה כִּי־לִבְּכֶם סָגוּר —   הִנֵּה אֲנִי אֶפְתַּח אֲרוֹנֶיהָ!
אֵיךְ אֶעֱזֹב חָכְמָה — וְרוּחַ־אֵל   כָּרַת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֶיהָ?
אוֹ תַעֲזֹב אוֹתִי — וְהִיא כָאֵם   לִי, וַאֲנִי יֶלֶד זְקֻנֶיהָ,
אוֹ כַחֲלִי, אוֹ כַעֲדִי נֶפֶשׁ,   אוֹ כַעֲנָק עַל־צַוְּרֹנֶיהָ?!
אֵיךְ תֹּאמְרוּ־לִי עֲדָיִךְ הוֹרֵד   וּפְשֹׁט רְבִידֵךְ מִגְּרוֹנֶיהָ?
בָּהּ יַעַלְזוּ לִבִּי וּבָהּ יִיטַב,   כִּי־טָהֲרוּ נַחְלֵי עֲדָנֶיהָ!
לֹא־טוֹב הֱיוֹת נַפְשִׁי כְּמוֹ־שֶׁמֶשׁ   שֶׁהֶחְשִׁיכוּהָ עֲנָנֶיהָ —
מִדֵּי הֱיוֹתִי אַעֲלֶה נַפְשִׁי   וּבְעַד עֲרָפֶל שִׂים מְעוֹנֶיהָ,
כִּי־נִשְׁבְּעָה עָלַי לְבַל־אֶשְׁקוֹט,   עַד־אֶמְצְאָה דַּעַת אֲדֹנֶיהָ!

*

בְּרֹב חָכְמָה רָב־כָּעַס

(לְאֶחָד מִגְּדֹלֵי הַדּוֹר)

זְמָמַי, הָהּ, בְּהַר כֶּסֶל נְבֻכִים,   וְעֵינַי — יָרְטוּ לָהֶם דְּרָכִים,
וּמַה־יִּתְרוֹן בְּאוֹר שֶׁמֶשׁ בְּעֵינָי,   וְלִבִּי יְהַלֵּךְ נֶגְדּוֹ חֲשֵׁכִים!
וְאֶדְרֹךְ עֹז בְּנֵי־יָמִים בְּנַפְשִׁי —   וּפָנַי בַּחֲמַת יָמִים דְּרֻכִים,
וְנִפְּחָה כַּאֲרוּם תֵּבֵל לְבָבִי —   וְשָׁדֶיהָ בְּיַד־זָרִים מְעוּכִים;
וְרַב־לִי עוֹד רְדֹף הַבְלֵי זְמַנִּים,   וְהָלַךְ אַחֲרֵי לִבּוֹת הֲפוּכִים,
וְהִתְבּוֹסֵס בְּדַם־נֹעַר, וּמֵאָז   דְּמֵי נֹעַר בְּיַד־יָמִים שְׁפוּכִים!
נְאֻם צָמֵא לְמֵי חָכְמָה וְהֵמָּה,   וְיָמָיו בַּעֲבוֹת עָמָל מְשׁוּכִים,
רְדוּף יָגוֹן, שְׂבַע קָלוֹן, וּמִדָּם   לְבָבוֹ יִסְּכוּ עֵינָיו נְסָכִים,
הֲדָפוּהוּ תְלָאוֹת מִנְּעָרָיו,   וְחִצֵּיהֶן בְּצַלְעֹתָיו מְעוּכִים,
וְרַעְיוֹנָיו יְעִירוּהוּ, וּבִנְאוֹת   מְצוּקִים יֵלְכוּ הָלֹךְ וּבָכִים,
וַיִּגַע לַעֲצֹר בָּהֶם, וְיָמַי   מְזִמָּתָם בְּדַלְתֵי אַף מְסִיכִים,

6

שְׂשׂוֹנִי רַב בְּךָ, שֹׁכֵן מְעוֹנִי,   זְכַרְתִּיךָ — וְגַם מֶנִּי יְגוֹנִי!
לְךָ חֶסֶד וְיֵשׁ עָלַי לְהוֹדוֹת,   וְאֵין בַּמֶּה, לְבַד הֶגְיוֹן לְשׁוֹנִי;
מְרוֹמִים לֹא יְכִילוּן תַּעֲצֻמְךָ,   וְאֵיךְ יוּכַל שְׂאֵתְךָ רַעֲיוֹנִי?
הֲבִינֵנִי וְחָנֵּנִי נְכֹחָה,   וְיָפֵק אֶת־רְצוֹנְךָ רְצוֹנִי;
קְחָה שֶׁבַח מְקוֹם זֶבַח, וְיִיטַב   כְּקָרְבָּנִי וּמִנְחַת עֶשְׂרוֹנִי!
טְהוֹר עַיִן, פְּקַח עַיִן לְעָנְיִי,   שְׁלַח אוֹרְךָ וְהָאֵר עִוְּרוֹנִי;
נְצֹר גֹּדֶל חֲסָדֶיךָ לְמַעֲנִי,   יְהִי סֵתֶר עֲלֵי־גֹדֶל עֲוֹנִי!
כְּמוֹ שִׁמְךָ לְפִקָּדוֹן בְּלִבִּי —   תְּהִי רוּחִי בְּיָדְךָ פִּקְּדוֹנִי!

*

אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה

„נֶפֶשׁ אֲשֶׁר עָלוּ שְׁאוֹנֶיהָ —   אָנָה תְשַׁלַּח רַעֲיוֹנֶיהָ?
תֶּהְמֶה וְתִדְמֶה לַעֲלוֹת כָּאֵשׁ   שֶׁיַּעֲלוּ תָמִיד עֲשָׁנֶיהָ!
הַאַתְּ כְּמוֹ גַלְגַּל אֲשֶׁר יִסֹּב   עַל־הָאֲדָמָה וַהֲמוֹנֶיהָ,
אוֹ רַעֲיוֹנַיִךְ כְּמוֹ יַמִּים   שֶׁהָטְבְּעוּ בָהֶם אֲדָנֶיהָ?
אֵיךְ תֶּחֱזֶה תִּקְוַת לְבָבְךָ — כִּי   תִבְזֶה מְקוֹם עַיִשׁ וּבָנֶיהָ?
הַט־לִבְּךָ מֵעַל נְתִיב חָכְמָה —   תִּפְרֹשׂ לְךָ תֵבֵל סְדִינֶיהָ;
אַחַר קְנוֹת בִּינָה הֲלֹא תִרְאֶה   רָאשֵׁי אֲדָמָה — אַחֲרֹנֶיהָ!"
נַפְשִׁי, יְדִידַי, נִחֲמוּ עַל־זֹאת   אַף־נִחֲמוּהָ עַל־יְגוֹנֶיהָ,
תִּצְמָא לְאִישׁ שֵׂכֶל וְלֹא־תִמְצָא   אָדָם יְרַוֶּה צִמְאוֹנֶיהָ;
דִּרְשׁוּ בְּאַנְשֵׁי הַזְּמָן אוּלַי   בָהֶם אֱנוֹשׁ יָפִיק רְצוֹנֶיהָ!
אִם־הָאֲדָמָה חָטְאָה עָלַי —   יָרֹק לְבָבִי רֹק בְּפָנֶיהָ,
אִם־לֹא בְעֵינָהּ רָאֲתָה אוֹרִי —   דַּי לָאֲדָמָה עִוְּרוֹנֶיהָ,
אִם־כִּפְּרָה מְמַהֶרֶת פָּנַי —   אָשׁוּב וְאֶסְלַח לַעֲוֹנֶיהָ!
גַּלְגַּל אֲדָמָה שׁוּב, וְלֹא־תָרִים   יַד־הַזְּמָן עַל־יַד נְבוֹנֶיהָ,
רַב־לָךְ עֲשׂוֹת עָוֶל, וְדַי לִהְיוֹת   אַרְזֵי אֲדָמָה קִיקְיוֹנֶיהָ,
הָקֵל נְקַלֵּי עָם, אֲשֶׁר מֵהֶם   קַלּוּ מְאֹד עָלַי אֲבָנֶיהָ,
וּכְרֹת זְנַב הָאֹמְרִים אֵלַי: „אַיֵּה תְבוּנָה וֶאֱמוּנֶיהָ?"!

3

‚שָׁכַנְתְּ בְּתוֹךְ שָׂדֶה עִם־אָהֳלֵי כוּשָׁן,
עִמְדִי בְּרֹאשׁ כַּרְמֶל וּצְפִי לְהַר־בָּשָׁן;
לַגַּן אֲשֶׁר נֶחְמַס, יָפָה, שְׂאִי עַיִן,
וּרְאִי עֲרוּגָתֵךְ כִּי־נִמְלְאָה שׁוֹשָׁן!'
„מַה־לָּךְ, צְבִי נֶחְמָד, כִּי־תַעֲזֹב גַּנִּי,
לִרְעוֹת בְּגַן־יָקְשָׁן וּבְתוֹךְ עֲצֵי דִישָׁן?
הָבָה, רְדָה לַגַּן נֹאכַל מְגָדִים שָׁם,
וּבְחֵיק יְפַת־עַיִן תִּשְׁכַּב וְגַם־תִּישָׁן!"

4

‚שַׁעַר אֲשֶׁר נִסְגַּר — קוּמָה פְּתָחֵהוּ,
וּצְבִי אֲשֶׁר בָּרַח — אֵלַי שָׁלְחֵהוּ;
לְיוֹם בּוֹאֲךָ עָדַי לָלִין בְּבֵין שָׁדַי,
שָׁם רֵיחֲךָ הַטּוֹב עָלַי תְּנִיחֵהוּ!'
„מַה־זֶּה דְמוּת דּוֹדֵךְ, כַּלָּה יְפֵה־פִיָּה,
כִּי־תֹאמְרִי אֵלַי: שָׁלְחָה וְקָחֵהוּ?
הַהוּא יְפֵה עַיִן אָדוֹם וְטוֹב רֹאִי?"
‚רֵעִי וְדוֹדִי זֶה — קוּמָה מְשָׁחֵהוּ!'

5

שֹׁרֶשׁ בְּנוֹ יִשַׁי, עַד־אָן תְּהִי נִקְבָּר?
הוֹצֵא לְךָ פֶּרַח, כִּי־הַסְּתָיו עָבָר!
לָמָּה יְהִי עֶבֶד מֹשֵׁל בְּבֶן־שָׂרִים,
תַּחַת מֶלֶךְ צָעִיר — שָׂעִיר הֲלֹא גָבָר?!
מִנִּי־זְמַן אֶלֶף שָׁנִים אֲנִי נֶעְבָּד,
אַדְמָה בְּתוֹךְ גָּלוּת לְקָאַת בְּתוֹךְ מִדְבָּר —
הַאֵין לְבֻשׁ בַּדִּים לִשְׁאוֹל? וְאֵיךְ יִגְלֶה
הַקֵּץ — וְאֵל צִוָּה: סְתֹם וַחֲתֹם דָּבָר!

וּמַה־נְּבַקֵּשׁ וּמַה־נִּדְרוֹשׁ וַעֲוֹנוֹת עָבְרוּ רֹאשׁ,
מְאֹד רַבּוּ עֲוֹנֵינוּ — וְאֵיךְ נִשָּׂא פָּנֵינוּ?

דְּלֵה עַמְּךָ מִשַּׁחַת, מֹשֵׁל רוּם וָתַחַת,
וְאִם הִקְשִׁינוּ עֹרֶף — יָדֶיךָ אַל־תֶּרֶף;

הָפֵק חֶמְלָתֶךָ לְעַם דּפְקֵי דַלְתֶּךָ,
כִּי־אַתָּה אֲדֹנֵינוּ, וְעָלֶיךָ עֵינֵינוּ!

*

פִּיּוּטִים קְטַנִּים

1

שַׁחַר עֲלֵה אֵלַי, דּוֹדִי, וְלֵךְ עִמִּי
כִּי־צָמְאָה נַפְשִׁי לִרְאוֹת בְּנֵי עַמִּי;
לָךְ אֶפְרְשָׂה מִטּוֹת זָהָב בְּאוּלַמִּי,
אֶעֱרָךְ־לָךְ שֻׁלְחָן, אֶעֱרָךְ־לְךָ לַחְמִי;
מִזְרָק אֲמַלֵּא־לָךְ מֵאַשְׁכְּלוֹת כַּרְמִי,
וּשְׁתֵה בְּטוּב לֵבָב — יִיטַב לְךָ טַעְמִי;
הִנֵּה בְּךָ אֶשְׂמַח שִׂמְחַת נְגִיד עַמִּי,
בֶּן־עַבְדְּךָ יִשַׁי, הָרֹאשׁ לְבֵית לַחְמִי!

2

שֹׁכֵב עֲלֵי מִטּוֹת זָהָב בְּאַרְמוֹנִי,
מָתַי יְצוּעַי, יָהּ, תָּכִין לְאַדְמוֹנִי?
לָמָּה, צְבִי נֶחְמָד, תִּישַׁן — וְהַשַּׁחַר
עָלָה כְנֵס עַל־רֹאשׁ שְׂנִירִי וְחֶרְמוֹנִי?
מֵעַל פְּרָאִים סוּר, וּנְטֵה לְיַעֲלַת־חֵן,
הִנְנִי לְכָמוֹךָ, וְאַתְּ טוֹב לִכְמוֹנִי;
הַבָּא בְּאַרְמוֹנִי יִמְצָא בְּמַטְמוֹנַי
עֲסִיס וְרִמּוֹנַי, מוֹרִי וְקִנְמוֹנִי.

הֲלֹא אִם־יֵלֶךְ מְרִי יְבֻלַּע בַּחֲמַת־קֶרִי,
וְיִשָּׂרֵף בַּלַּהַב — וְלֹא־יוֹעִיל הַזָּהָב.

הָאָדָם הַנִּכְאֶה, פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה:
מֵאַיִן בּוֹאֶךָ וְאָנָה מוֹצָאֶךָ!

קִצְּךָ, עָנִי וְאֶבְיוֹן, נִמְשַׁל כְּמוֹ קִיקָיוֹן,
שֶׁבִּן־לַיְלָה הָיָה וְעַד־בֹּקֶר לֹא־חָיָה.

טוֹב שֶׁלֹּא נוֹצַרְתָּ וְעָמָל לֹא־קָצַרְתָּ,
וְאֵיכָה גְּדֹלוֹת תְּבַקֵּשׁ — וְאַתָּה בְּתוֹךְ הַמּוֹקֵשׁ!

נֹפֶל אַתְּ מֵרֶחֶם וְתִפְשַׁע עַל־פַּת־לָחֶם,
וְאִם־תִּתְמַהְמַהּ רֶגַע — אֲזַי תִּמְצָא כָל־נָגַע.

בְּשָׂרְךָ כְּאוֹר זָרוּחַ בְּעוֹד יֶשׁ־בּוֹ הָרוּחַ,
וְעֵת תֵּצֵא הַנֶּפֶשׁ — נִשְׁאַר טִיט וָרֶפֶשׁ.

רְאֵה כִּי אֵין בְּיָדֶךָ מְאוּמָה מִכְּבוֹדֶךָ,
לְזָרִים חֵילְךָ יוּקָם, וְאַתָּה תֵלֵךְ רֵיקָם.

בְּכָל־זֹאת לֹא־חָשַׁבְתָּ לַתַּאֲוָה הִקְשַׁבְתָּ,
וְאִם לֹא טוֹב רֵאשִׁיתָהּ — מַה־תַּעֲשֶׂה בְּאַחֲרִיתָהּ?

יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְיָשֹׁב לִפְנֵי מַלְכּוֹ,
אוּלַי צוּר יֵעָתֵר וּמֵחֲרוֹנוֹ יִסָּתֵר.

יְהִירִים הִתְקוֹשְׁשׁוּ, וְזִכְרוּ וְהִתְאֹשָׁשׁוּ,
שְׂאוּ לֵב אֶל־כַּפָּיִם, אֶל־אֵל בַּשָּׁמָיִם.

הָהּ עַל־חַטֹּאתֵינוּ וְאוֹי עַל־נַפְשׁוֹתֵינוּ,
כִּי־רוּחַ רָעִינוּ וְגַם־כַּצֹּאן תָּעִינוּ!

וְהוּא נָמֵס וָזָב, וְלַאֲחֵרִים נֶעֱזָב;
וּמַה־יּוֹעִיל הוֹנֵךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קוֹנֵךְ?

הַחַי גֶּפֶן וְהַמָּוֶת בּוֹצֵר,
וְכֹל אֲשֶׁר־יֵלֵךְ צְעָדָיו הוּא נוֹצֵר;
שׁוּבִי נַפְשִׁי לְבַקֵּשׁ הַיּוֹצֵר,
כִּי־הַיּוֹם קָצֵר וְרָחוֹק הֶחָצֵר;
נַפְשִׁי שׁוֹבֵבָה, דַּי־לָךְ פַּת חֲרֵבָה,
וְשִׁכְחִי מַעֲצֵבָה וְזִכְרִי מַצָּבָה,
וְגוּרִי יוֹם דִּינֵךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קוֹנֵךְ!

חִרְדִי כְיוֹנָה, עֲנִיָּה, אֶבְיוֹנָה,
זִכְרִי בְּכָל־עֵת מְנוּחָה עֶלְיוֹנָה,
קִרְאִי לְאֵל מְעֹנָה בְּכָל־רֶגַע וְעוֹנָה;
בְּכִי תָמִיד לְעֵינָיו וְהִתְחַנְּנִי לְפָנָיו,
וְהָפִיקִי רְצוֹנָיו — וְאָז מַלְאֲכֵי מְעוֹנָיו
יְבִיאוּךְ אֶל־נֹגַהּ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קוֹנֵךְ!

3

שֹׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר לָמָּה תִשְׂאוּ עָוֹן?
וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן!

לָנוּ יֵשׁ לָדַעַת, כִּי־אֲנַחְנוּ תוֹלָעַת;
לְגַב־חֹמֶר גַּבֵּינוּ — וְאֵיךְ יִגְבַּהּ לִבֵּנוּ?

מַה־יִּתְרוֹן לַגֶּבֶר וְאַחֲרִיתוֹ לַקֶּבֶר,
וְזֶה יִהְיֶה־לוֹ חֵלֶף, לוּ־חַי שָׁנִים אֶלֶף.

אֲדֹנָי מָה־אָדָם? לְבַד גְּדֹף כְּעָלֶה,
בְּמֹאזְנַיִם לַעֲלוֹת, בַּהֶבֶל יְסֻלֶּה,
וְכִכְלוּב מָלֵא עוֹף כֵּן מִרְמָה מָלֵא;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו וְעַל־לִבְּךָ יַעֲלֶה —
כְּמוֹ עָשָׁן יִכְלֶה וּכְרָקָב יִבְלֶה;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל כְּחַסְדְּךָ, לֹא כְחַסְדָּם!

2

שִׁכְחִי יְגוֹנֵךְ נֶפֶשׁ הֹמִיָּה,
לָמָּה תִּפְחֲדִי מִמְּצֹקֵי נְשִׁיָּה?
מָחָר גּוּפֵךְ יִשְׁכַּן תַּחְתִּיָּה,
הַכֹּל נִשְׁכָּח כְּאִלּוּ לֹא־הָיָה!
נַפְשִׁי הַשְׂכִּילִי, וּמִמָּוֶת חִילִי,
וְלָאֵל הוֹחִילִי — אוּלַי תּוֹעִילִי
וְנַפְשֵׁךְ תַּצִּילִי בְּשׁוּבֵךְ אֶל־קוֹנֵךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

לָמָּה וְלָמָּה, נֶפֶשׁ נִדְהָמָה,
תִּלְבְּשִׁי שְׁמָמָה עַל־תֵּבֵל אֲדָמָה?
בְּצֵאת הַנְּשָׁמָה, גְּוִיָּה נֶאֱלָמָה,
בְּשׁוּבֵךְ אֶל־יְסוֹדֵךְ — לֹא־תִשְׂאִי בְיָדֵךְ
מְאוּמָה מִכְּבוֹדֵךְ, אַךְ־יָחִישׁ נוֹדֵךְ
כְּצִפּוֹר אֶל־קִנֵּךְ,
יוֹם תְּצַפִּי פְּעֻלַּת קִנְיָנֵךְ!

מַה־לָּךְ, נְבוֹכָה, בְּאֶרֶץ לֹא־מְשׁוּכָה,
אֲשֶׁר־בָּהּ מְלוּכָה תֶּהְפַּךְ מְבוּכָה?
תִּדְמֶה אֲרוּכָה — וְהִיא כְּקֶשֶׁת דְּרוּכָה,
כָּל־יְקָרָהּ כָּזָב וְכָל־טוּבָהּ אַכְזָב,

אַפְּךָ וְגַם־קֶצְפְּךָ אֵיךְ יִשָּׂא וְעָמָם?
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל כִּי אֵין־לְאֵל יָדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם? בַּטִּיט יִתְגַּלֵּל,
בְּשֶׁקֶר יִתְהַלֵּל וּבְשָׁוְא יִתְהַלֵּל,
הֲטָהוֹר מִטָּמֵא וְיָקָר מִזּוֹלֵל?
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו עֲוֹן יֵצֶר מְעוֹלֵל —
כְּמוֹ־עֵשֶׂב יִיבַשׁ, וְכֶחָצִיר יְמוֹלֵל;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל חֶסֶד בְּיוֹם אֵידָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם? יָהִיר לֹא־נִחָם,
מֵי חָמָס יִשְׁתֶּה וְלֶחֶם רֶעַ יִלְחָם,
וְכַיָּם הוּא נִגְרָשׁ וְכַתַּנּוּר יֵחָם;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו חֵטְא אֲשֶׁר־בּוֹ יוּחָם —
יִסָּפֶה כְּחַלָּשׁ עִם־גִּבּוֹר נִלְחָם;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל וְכַפֵּר מַעְבָּדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם? רַק נִתְעָב וְנֶאֱלָח,
כָּל־הַיּוֹם יִבְגֹּד וּפָנָיו בְּרַע יִשְׁלָח;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו יְהִי נִרְפָּשׂ וְנִדְלָח,
וְכַבֶּגֶד יִבְלֶה וְכֶעָשָׁן נִמְלָח,
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל וְכַפֶּר־נָא וּסְלַח
לְשֹׁכְנֵי בָתֵּי־חֹמֶר אֲשֶׁר בֶּעָפָר יְסוֹדָם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם? וְהוּא כָעֵץ נִקְסָם,
בְּבוֹא אַמַּת בִּצְעוֹ יְהִי כְּמוֹ־קַשׁ מְרֻסָּס,
וְיִבְכֶּה מֵאֲשֶׁר שָׂשׂ יוֹם יִרְקַב כְּמוֹ־סָס;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו עֲוֹנוֹ הַנִּכְבָּס, —
כְּמוֹ שַׁבְּלוּל יַהֲלֹךְ וְכַדּוֹנַג נִמְסָס;
לָכֵן חֲמֹל וּגְמֹל וְאַל־תְּדַקְדֵּק בַּעֲדָם!

חשַׁב בְּנַפְשׁוֹ נָבָל: כְּעֵץ שָׁתוּל עַל־יוּבָל — וְהוּא לִקְבָרוֹת יוּבָל.
טָפַל שֶׁקֶר בְּתוֹכוֹ, וְנָמֵס מִמַּהֲלָכוֹ, וַיִּפֶּן כֹּה וָכֹה,
יַשְׁלִךְ כְּאֶבֶן דּוּמָה, וְלֹא־יִשָּׂא לְבֵית מְהוּמָה מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מְאוּמָה,
כֹּחוֹ לֹא־סְמָכַתְהוּ עֵת נַפְשׁוֹ נְשָׂאַתְהוּ, אַף כִּי־אֵשׁ אֲכָלַתְהוּ.
לְכַדַתְנִי אַשְׁמָתִי, הֲלוֹא־זֶה דְּבַר נִשְׁמָתִי עַד־הֱיוֹתִי עַל־אַדְמָתִי;
לְזֹאת נַפְשִׁי נְשַׁמָּה: כְּאִישׁ שֹׁכֵב בִּכְלִמָּה עָרֹם אָשׁוּב שָׁמָּה.
מִשּׁוּגָתִי נָשָׂאתִי, וּבִלְבָבִי קָרָאתִי: אָנֹכִי חָטָאתִי!
נִכְחָה לֹא־חָשַׁקְתִּי וּבִשְׁרִרוּת לִבִּי דָבַקְתִּי — מַה־לָּךְ כִּי נִזְעַקְתִּי?
שְׂאִי נַפְשִׁי אַשְׁמָתֵךְ, רְאִי חַטָּאתֵךְ לְעֻמָּתֵךְ: גַּם־אַתְּ שְׂאִי כְלִמָּתֵךְ!
עַד־אֶדְאַג לַעֲוֹנִי, הֱשִׁיבוּנִי רַעְיוֹנָי: נִפְּלָה־נָּא בְיַד אֲדֹנָי!
פְּנֵה מִמְּכוֹן שִׁבְתֶּךָ וּפְתַח־לִי דַלְתֶּךָ, כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ,
צוּר, הָגֵן בַּעֲדֵנִי וּמֵעֲוֹנִי פְּדֵנִי, אָרְחוֹתֶיךָ לַמְּדֵנִי;
קוֹלִי שְׁמַע כְּחַסְדֶּךָ בְּיוֹם אֶעֱמֹד נֶגְדֶּךָ, אַל־תַּתֵּם בְּאַף עַבְדֶּךָ,
רְאֵה עָנְיִי וַעֲנֵנִי, אֲנִי בְּיָדְךָ הִנְנִי, וְאַתָּה אֲדֹנָי חָנֵּנִי;
שְׁלַח אֲמִתְּךָ וְחַסְדֶּךָ, לְעַם צוֹעֲקִים נֶגְדֶּךָ, וְלִי אֲנִי־עַבְדֶּךָ,
תִּסְלַח לַאֲשָׁמֵינוּ וְאַל־תִּפְקֹד עֲלָמֵנוּ, כִּי צֵל יָמֵינוּ!

*

תּוֹכֵחוֹת

1

אֲדֹנָי מָה־אָדָם? הֲלֹא בָשָׂר וָדָם!
יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר וְלֹא־יֵדַע בְּנוֹדָם,
פִּתְאֹם יָבוֹא אֵידוֹ וְיִשְׁכַּב וְיֵרָדַם!

אֲדֹנָי מָה־אָדָם? גֵּו נִרְפָּשׁ וְנִרְמָס,
מָלֵא תוֹךְ וּמִרְמָה וְגַם־אָוֶן וְחָמָס,
כְּצִיץ נֹבֵל יָצָא, וְחַם הַשֶּׁמֶשׁ וְנָמָס;
אִם־תִּפְקֹד עָלָיו עֲוֹנוֹ הַנִּכְמָס —

„לָמָּה אֶצְעָקָה   חָמָס וְלֹא תַעֲנֶה?
לְהַשְׁמִיד וּלְאַבֵּד   יֹאמַר הַמּוֹנֶה,
לְזָרִים נִמְכַּרְנוּ   יַחַד עֵר וְעֹנֶה,
לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְאֵין קֹנֶה!“

‚מִי־אַתְּ וַתִּירְאִי   מֵאֱנוֹשׁ הַבּוֹזֶה?
מַלְאָכִי אֶשְׁלַח,   כְּמִכְתָּב הַחֹזֶה,
מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל   אֲסַף מִזֶּה וּמִזֶּה;
מָחָר יִהְיֶה הָאוֹת הַזֶּה!‘

„מוֹעֵד שַׂמְתָּ לִי   לְקַבֵּץ שָׁלִישִׁי —
מוֹפֵת לֹא־אֶרְאֶה   לְקוֹמֵם מִקְדָּשִׁי;
מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם   לֹא־בָא לִקְדוֹשִׁי:
מַדּוּעַ לֹא־בָא בֶן־יִשָׁי?“

‚הֵן בִּי נִשְׁבַּעְתִּי   לֶאֱסֹף נִכְבָּשִׁי,
הֲלֹא אָז הַמְּלָכִים   לְךָ יוֹבִילוּ שָׁי;
הִנֵּה עֵד לְאוּמִּים   שַׂמְתִּי לִקְדוֹשִׁי,
הִנֵּה רָאִיתִי בֵּן לְיִשָׁי!‘

*

סְלִיחָה

שַׁמַּמְתִּי בְּרֹב יְגוֹנִי,   לְיוֹם יִפָּקֵד זְדוֹנִי   מָה אֹמַר לַאֲדֹנִי?
אֻמְלַלְתִּי וְנֶאֱלַמְתִּי,   בְּזָכְרִי אֲשֶׁר אָשַׁמְתִּי   בֹּשְׁתִּי וְגַם־נִכְלַמְתִּי.
בְּהֶבֶל כָּלוּ יָמַי,   מִפְּנֵי בֹשֶׁת עֲלוּמַי   אֵין־שָׁלוֹם בַּעֲצָמַי;
נַחַלְתִּי קָרַחַת,   כִּי־מְגֻלָּה נִפְתַּחַת   וְהַנֹּשֶׁה בָּא לָקַחַת.
דָּבַקְתִּי בְּמַחֲשַׁבִּי,   וְנַפְשִׁי לֹא־יָדְעָה, כִּי   גֵּר־וְתוֹשָׁב אָנֹכִי.
הוֹי, כִּי־יָבֹא יוֹמִי!   אָנַי אִיקַץ מֵחֲלוֹמִי   וְאָשׁוּבָה אֶל־מְקוֹמִי,
וְעַל־חֲטָאַי אֲשֶׁר עָבַר,   וְעַל־פְּשָׁעַי אֲשֶׁר גָּבַר —   מָה־אָשִׁיב שֹׁלְחִי דָּבָר?
זְדוֹן לִבִּי הִשִּׁיאַנִי   וְעָוֹן אֲשֶׁר הֶלְאַנִי —   מִבֶּטֶן קְרָאַנִי.

‚הוֹחִילִי, עֲנִיָּה,   לְמַחְסֶה וּמִסְתּוֹר,
כִּי־עוֹד אָשִׂים   בְּלֶחְיֵךְ הַתּוֹר,
וְיִפְרַח כַּפְתּוֹר   כְּיוֹם אִי כַפְתּוֹר,
וְיָצִיץ בְּמִצְחֵךְ   צִיץ אֲשֶׁר הֻשְׁלַךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן   אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ   יָבוֹא לָךְ!'

„הֲמוֹנַי לְפָנִים   בְּאַחַת נִטְבָּע,
וּמִנֹּף וּבָבֶל   בְּקָרוֹב נִתְבָּע;
הָיִיתִי אֲנִי   כְּעַיִט נִצְבָּע,
נִקְבְּצוּ עָלַי   מַלְכֻיּוֹת אַרְבַּע,
תֹּאכַל בְּשָׂרִי   וְעוֹד לֹא־תִשְׂבָּע!"
‚הוֹחִילִי, עֲנִיָּה,   לְצוּר, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
כִּי בֹא יָבֹא   דּוֹד אֲשֶׁר הָלַךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן   אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ   יָבוֹא לָךְ!'

2

‚שְׁבִיָּה, בַּת־צִיּוֹן,   צְרוּפָה בְּכוּר עֹנִי,
שְׁבוּעַת אֲבוֹתַיִךְ   נִשְׁבַּעְתִּי לְמַעֲנִי;
שַׁוְעָתֵךְ נִשְׁמְעָה,   עָלְתָה לִמְעוֹנִי,
שָׁמַעְתִּי כִּי־חַנּוּן אָנִי!'

„שַׁחוֹתִי לִמְאֹד,   יָדִי כִּי אֵין לְאֵל,
שִׁמְךָ, טוֹב וְסַלָּח,   נִדְרָשׁ לְכָל־שׁוֹאֵל,
שׁוּבָה, כִּי אֵין לִי   זוּלָתְךָ גֹּאֵל,
שׁוּבָה אֲדֹנָי רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל!"

‚לְמִי אֶפּוֹא מְכַרְתִּיךְ?   יָבֹא אִישׁ רִיבֵךְ!
לְמִי סֵפֶר כְּרִיתוּת?   אָרִיב אֶת־יְרִיבֵךְ!
לְמִגְדַּל אֵשׁ וְחוֹמָה   אֲנִי אֶהְיֶה סְבִיבֵךְ:
לָמָּה תִבְכִּי וְלָמָּה יֵרַע לְבָבֵךְ?'

אֶל־כָּל־אֲשֶׁר יִפְנֶה־שָּׁם הָרוּחַ,
וְשָׁבִים וְרָצִים וְטָשִׂים בָּרוּחַ,
לְהַקְדִּישׁ לְיֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

*

גְּאֻלּוֹת

1

„שְׁכוּלָה, אֲכוּלָה, לָמָּה תִבְכִּי,
הֲנוֹאַשׁ לִבֵּךְ מֵאֲשֶׁר תְּחַכִּי?
„קִצִּי נִמְשַׁךְ וְאָרַךְ חָשְׁכִּי!"
„הוֹחִילִי, עֲנִיָּה, כִּי־עוֹד מְעַט, כִּי
אֶשְׁלַח מַלְאָךְ לְפַנּוֹת דַּרְכִּי,
וְעַל־הַר צִיּוֹן אֶנְסֹךְ מַלְכִּי,
יָבוֹא מְבַשֵּׂר לְפַנּוֹת שְׁבִילָךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ!"

„לְאֵלִי, אֵלִי, כַּמָּה אֲיַחֵל,
וְעַד־אָן תִּמְשֹׁךְ גָּלוּת הַחֵל,
וּבְנֵי רָחֵל גְּזוּזִים כְּרָחֵל?
וַאֲנִי בְּכָל־זֹאת תָּמִיד אֲיַחֵל!"
„הוֹחִילִי, עֲנִיָּה, לְפֹדֶה וּמֹחֵל,
כִּי לֹא לְעוֹלָם אֲנִי בָךְ בֹּחֵל,
עוֹד מְעַט וְהָיִית לִי וַאֲנִי לָךְ —
אִמְרוּ לְצִיּוֹן אֲדֹנָי מָלָךְ,
הִנֵּה מַלְכֵּךְ יָבוֹא לָךְ!"

„מָתַי יִקְרַב וְיַגִּיעַ תּוֹר,
וְסָתוּם וְחָתוּם מָתַי תִּפְתּוֹר,
אַרְמוֹן זָרִים מָתַי תִּסְתּוֹר?"

גִּיצוֹצִים	נִקְבָּצִים	לְךָ יַחַד	יְרַנֵּנוּ,
בְּעַד עֲמָסִים	הַחֲמָסִים	לְךָ קוֹלָם	יְחַנֵּנוּ,
בְּאֵימָתְךָ	וְיִרְאָתְךָ	רַגְלֵיהֶם	יְכוֹנֵנוּ,
בְּקוֹל חָזָק	כְּמוֹ בָזָק	קְדֻשָּׁתְךָ	יְשַׁנֵּנוּ,
עֲנוֹת קָדוֹשׁ	לְאֵל קָדוֹשׁ	לְמוּל קָדוֹשׁ	יֶעֱרָבוּ:

הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

*

אוֹפָן

שַׁאֲלוּ שְׁחָקִים וְשִׂיחוּ לָאֲדָמָה,
לָכֶם יְסַפְּרוּ הוֹד זְרוֹעַ רָמָה,
מֹתַח דֹּק, וְחֶלֶד תֹּלֶה עַל־בְּלִימָה,
הַגּוּף טִפַּח וְנָפַח הַנְּשָׁמָה,
אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל־חַי וְרוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

לְבַדּוֹ הָיָה בְּטֶרֶם יוֹמָיִם,
וְעַד־לֹא גִלְגֵּל חוּג שָׁמָיִם,
וּבְאֵין מַעְיָנוֹת נִכְבַּדֵּי־מָיִם,
בְּשׂוּם חֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

מְקוֹם מֶמְשַׁלְתּוֹ לְמַעְלָה הִצִּיבוֹ,
וְכִדְמוּת אֶבֶן־סַפִּיר חֲצָבוֹ,
וְרוּחַ וְעָנָן וָאֵשׁ שָׂם סְבִיבוֹ,
מָרוֹם, הַשָּׂם־עָבִים רְכוּבוֹ,
הַמְהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ,
יוֹצֵר הָרִים וּבֹרֵא רוּחַ:

הֵכִין בָּרוּם מַלְאֲכֵי־רוּחַ,
וְחַיָּה נִשְׂאֵת אוֹפָן בָּרוּחַ,

תְּהִלָּתְךָ וְהִלָּתְךָ יְהוֹדוּן מַ־ חֲנוֹת אַרְבַּע,
זֶה יַעֲרִיץ וְזֶה יַמְרִיץ לְךָ זֶמֶר וְשִׁיר יַבִּיעַ,
בְּנֵי־חַיִל יוֹם וָלַיִל בְּמִשְׁמְרוֹתָם נִצָּבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

מְכוֹן מִשְׁמָר הַנֶּאֱמָר בְּרֹאשׁ מַחֲנוֹת הֲמוֹנֶיךָ,
הֲלֹא נִמְסָר בְּיַד הַשָּׂר מִיכָאֵל גְּאוֹנֶךָ,
בְּמַרְכָּבוֹת לִרְבָבוֹת יַעֲמֹד עַל־ יְמִינֶךָ,
וְיָקוּוּ וְיִלָּווּ דֹּרֵשׁ אַיֵּה מְעוֹנֶךָ,
וְשָׁם סָגוֹד לְמוּל פַּרְגּוֹד לְךָ יִסְגְּדוּ וְיִקְרָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

הֲמוֹן מַחֲנֶה הַמִּשְׁנֶה עַל־יֶרֶךְ שְׂמֹאל נִזְקָף,
וְעַל־צְבָאוֹ וּנְשִׂיאוֹ גַּבְרִיאֵל הַנִּשְׁקָף,
בִּשְׂרָפִים לַאֲלָפִים, בְּחַיִל כָּבֵד מְאֹד נִתְקָף,
זֶה אֵיפֹה וְאֵלֶּה פֹּה וְכִסֵּא קָדֵ־ שְׁךָ מֻקָּף
נְזוּרֵי אֵשׁ אֲזוּרֵי אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ יִרְכָּבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

קוֹל יְצַפְצֵף וְשִׁיר יְרַצֵּף צְבָא מַחֲנֶה שְׁלִישִׁיָּה,
וְנוּרִיאֵל שַׂר הָאֵל עֹמֵד בָּם לְתַלְפִּיָּה,
לְשַׁאֲגָתָם וְשַׁעֲטָתָם יְרוֹפֵף חוּג הָעֲלִיָּה
בְּקוֹל אַיֵּה מְקוֹם אֶהְיֶה יוֹצֵר רוּם וְתַחְתִּיָּה
רְאוּת נֶאְדָּר הַנֶּהְדָּר יוֹם וָלַיִל יִתְאָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

מְכוּסֵּי הוֹד לְךָ שֶׁהוֹד בָּרְבִיעִית יָעִידוּ,
וְאִמְרָתְךָ וְזִמְרָתְךָ עִם־רְפָאֵל יַגִּידוּ,
וְצִיץ מָעֻזּוֹ וְכֶתֶר עֻזּוֹ לְךָ יִקְשְׁרוּ וְיַעֲנִידוּ,
וְאַרְבַּעְתָּם שִׁיר מִכְתָּם יַתְמִידוּ וְיַצְמִידוּ,
חֶבְרָתָם וּגְבוּרָתָם לְבַל יִגְעוּ וְיִדְאָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

שָׂחָה לְךָ נַפְשִׁי מֵעֵת הֱיוֹת עָפָר,
עַד־לֹא כְמוֹ־שַׁחַק הָיְתָה גְדֻלָּתִי!

9

שְׁפַל־רוּחַ, שְׁפַל־בֶּרֶךְ וְקוֹמָה, אֲקַדֶּמְךָ בְּרֹב פַּחַד וְאֵימָה;
לְפָנֶיךָ אֲנִי נֶחְשָׁב בְּעֵינַי כְּתוֹלַעַת קְטַנָּה בָּאֲדָמָה.
מְלֹא עוֹלָם, אֲשֶׁר אֵין־קֵץ לְגָדְלוֹ, הֲכָמוֹנִי יְהַלְלֶךָ, וּבַמָּה?
הֲדָרְךָ לֹא־יְכִילוּן מַלְאֲכֵי־רוּם וְעַל־אַחַת אֲנִי כַּמָּה וְכַמָּה!
אֲשַׁחֵר אֵל בְּרֵאשִׁית רַעְיוֹנַי, אֲשֶׁר לִשְׁמוֹ תְּהַלֵּל כָּל־נְשָׁמָה!

10

שַׁתִּי בְךָ מַחְסִי בְּפַחְדִּי וְחֶרְדָּתִי,
וְשִׁמְךָ בְּעֵת מָצוֹר שַׂמְתִּי מְצוּדָתִי;
לִשְׂמֹאל וְעַל־יָמִין אַבִּיט — וְאֵין עֹזֵר,
כִּי אִם־בְּיָדֶיךָ אַפְקִיד יְחִידָתִי;
מִכָּל־יְקַר אֶרֶץ חֶלְקִי נְתַתִּיךָ,
וּמִכָּל־עֲמָלִי אַתְּ חִשְׁקִי וְחֶמְדָּתִי;
הִנֵּה בְּרֹב אַהֲבָה אֶשְׁגֶּה בְךָ תָּמִיד,
עֵת־תֵּת זְמִרוֹת לָךְ הָיְתָה עֲבֹדָתִי!

*

רְשׁוּת לְקַדִּישׁ

שִׁנְאַנִּים שַׁאֲנַנִּים כְּנִיצוֹצִים יִלְהָבוּ,
לַהֲמֵיהֶם וּמַעֲטֵיהֶם כְּעֵין קָלָל יִצְהָבוּ,
מוּל כִּסֵּא מִתְנַשֵּׂא בְּקוֹל רַעַשׁ יִרְהָבוּ,
הֵן בְּמַחֲזֶה זֶה לָזֶה לְהַקְדִּישׁ אֵל יֶאֱהָבוּ:
הָבוּ לַאדֹנָי בְּנֵי אֵלִים הָבוּ!

לְךָ חַיּוֹת עִלְיוֹת בְּתַחְתִּית כֵּס הַנִּקְבָּע,
וְאֶרְאֶלִּים וְחַשְׁמַלִּים אֲזוּרֵי זִיו הַנִּצְבָּע;

הֲלֹא אִם־יוֹצְרֵךְ טָהוֹר וְנָקִי — דְּעִי כִּי־כֵן טְהוֹרָה אַתְּ וְתַמָּה;
חֲסִין יִשָּׂא שְׁחָקִים עַל־זְרֹעוֹ — כְּמוֹ תִשְׂאִי גְּוִיָּה נֶאֱלָמָה. —
זְמִרוֹת קַדְּמִי, נַפְשִׁי, לְצוּרֵךְ אֲשֶׁר לֹא־שָׂם דְּמוּתֵךְ בָּאֲדָמָה,
קְרָבַי, בָּרְכוּ תָמִיד לְצוּרְכֶם, אֲשֶׁר לְשְׁמוֹ תְּהַלֵּל כָּל־נְשָׁמָה!

6

שַׁחַר אֲבַקֶּשְׁךָ, צוּרִי וּמִשְׂגַּבִּי,
אֶעֱרֹךְ לְפָנֶיךָ שַׁחְרִי וְגַם־עַרְבִּי,
לִפְנֵי גְדֻלָּתְךָ אֶעְמֹד וְאֶבָּהֵל,
כִּי־עֵינְךָ תִרְאֶה כָּל־מַחְשְׁבוֹת לִבִּי;
מַה־זֶּה אֲשֶׁר יוּכַל הַלֵּב וְהַלָּשׁוֹן
לַעֲשׂוֹת, וּמַה־כֹּחַ רוּחִי בְּתוֹךְ קִרְבִּי?
הִנֵּה לְךָ תִיטַב זִמְרַת אֱנוֹשׁ, עַל־כֵּן
אוֹדְךָ בְּעוֹד תִּהְיֶה נִשְׁמַת אֱלוֹהַּ בִּי!

7

שְׁלֹשָׁה נוֹסְדוּ־יַחַד לְעֵינָי, יְשִׁימוּן זִכְרְךָ תָּמִיד לְפָנָי:
לְשָׁמֶיךָ — אֲנִי אַזְכִּיר שְׁמֶךָ, וְהֵם עֵדַי לְעֵדֵי נֶאֱמָנָי;
מְקוֹם שִׁבְתִּי — יְעֹרֵר מַחֲשַׁבְתִּי, בְּרַקְעוֹ אֶזְכְּרָה רֹקַע אֲדֹנָי;
הֲגִיג לִבִּי — בְּהַבִּיטִי בְּקִרְבִּי: בְּכָל־עֵת בָּרְכִי נַפְשִׁי אֲדֹנָי!

8

שְׁמָעָה, אֲדוֹן עוֹלָם, שִׁמְעָה תְהִלָּתִי
תִּכּוֹן לְפָנֶיךָ קְטֹרֶת — תְּפִלָּתִי;
לִבִּי בְּךָ חָשַׁק לִמְאֹד, וְלֹא־יוּכַל
לַסְתִּר עֲדֵי יִרְאֶה, חֶשְׁקוֹ בְּמִלָּתִי;
מֵעֵת לְעֵת אֶחְשֹׁב שׁוּבִי לְךָ מָהֵר,
כִּי־מִמְּךָ הָיְתָה רֵאשִׁית תְּחִלָּתִי;
הִנֵּה לְךָ לֹא־לִי עָמְדִי לְפָנֶיךָ,
וּלְשֵׁם כְּבוֹדְךָ לֹא לִשְׂכַר פְּעֻלָּתִי;

2

שָׁאַל לְהֹדוֹת לָךְ   לִבִּי וְלֹא־יָכֹל,
לוֹ יֵשׁ תְּבוּנָתִי   רְחָבָה כְּמוֹ כַלְכֹּל;
לִבִּי הֲלֹא טֶרֶם   יַשְׂכִּיל תְּהִלָּתְךָ —
גָּדְלוּ חֲסָדֶיךָ   עָלַי וְעַל־הַכֹּל!
מִבַּלְעָדֶיךָ אֵין־לִי   מִבְטָח, וְאַיֵּה צוּר
זוּלָתְךָ, סֹבֵל   עוֹלָם כְּמוֹ אֶשְׁכֹּל?
הֵן לָךְ אֲנִי נִשְׁלָךְ,   אֵיךְ לֹא אֲקַוֶּה־לָּךְ —
וּבְיָדְךָ נֶפֶשׁ   כָּל־חַי וְרוּחַ כֹּל!

3

שְׁאָלוּנִי שְׂעִפַּי הַתְּמֵהִים: לְמִי תָרוּץ בְּגַלְגַּלֵּי גְבֹהִים?
לְאֵל חַיַּי תְּשׁוּקַת מַאֲוַיַּי,   וְנַפְשִׁי עִם־בְּשָׂרִי לוֹ כְמֵהִים!
מְשׂוֹשִׂי גַּם מְנָת כּוֹסִי וְעֶשְׂיִ,   אֲשֶׁר עֵת אֶזְכְּרָה אוֹתוֹ וְאֶהֱמֶה —
הֲיִנְעַם טוֹב לְנִשְׁמָתִי עֲדֵי־כִי   תְּבָרֵךְ שֵׁם אֲדֹנָי הָאֱלֹהִים?!

4

שַׁדַּי, אֲשֶׁר יַקְשִׁיב   לַדַּל וְיֵעָתֵר,
עַד־אָן תְּהִי רָחוֹק   מֶנִּי וְתִסָּתֵר?
לַיִל וְיוֹם אֶעְטֹף,   אֶקְרָא בְּלֵב נָכוֹן,
אוֹדֶה לְךָ תָמִיד,   כִּי־חַסְדְּךָ יֹתֵר;
מַלְכִּי, לְךָ אוֹחִיל,   לִבִּי בְךָ יִבְטַח,
כְּחֹלֵם חֲלוֹם סָתוּם   יִבְטַח עֲלֵי פּוֹתֵר —
הִנֵּה שְׁאֵלָתִי   לַקְשִׁיב תְּפִלָּתִי,
אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ, לֹא   פָּחוֹת וְלֹא יֹתֵר!

5

שְׁתִי לָאֵל, יְחִידָה הַחֲכָמָה,   וְרוּצִי לַעֲבֹד אֹתוֹ בְּאֵימָה;
לְעוֹלָמֵךְ פְּנִי לֵילֵךְ וְיוֹמֵךְ,   וְלָמָּה תִרְדְּפִי, הֶבֶל וְלָמָּה?
מְשׁוּלָה אַתְּ בְּחַיּוּתֵךְ לְאֵל חָי,   אֲשֶׁר נֶעְלַם כְּמוֹ אַתְּ נֶעֱלָמָה;

וְעֶלֶם סָב וּמַשְׁקֶה כוֹס, וְעֶלֶם
לְהָרִיק הֶחָבִיּוֹת רָץ וְשָׁקֵד,
וְכַף עֹפֶר בְּעֵט מֵאֵין דְּיוֹ עַל־
פְּנֵי כִנּוֹר כְּכַף כֹּתֵב וְנֹקֵד,
וְהָאָרֶץ בְּעֵינֵינוּ כְּעַלְמָה
מְשַׂחֶקֶת, וְהָעוֹלָם כְּרֹקֵד,
וְשָׁמַיִם כְּחַיִל נָח בְּלַיִל
וְכָל־אִישׁ שָׁם לְעֻמַּת אָהֳלוֹ קֵד!

*

„חֲטֹף וְאִשְׁתֵּי!"

שׁוֹעַ וְרֵעַ נְדִיבִים — וּשְׁאָר חֲסִידִים וְטוֹבִים,
מֵחַדְרְךָ צֵא וְתֵרָאֶה — שַׂחֵק מְקֻדָּר בְּעָבִים:
אִם יֵשׁ בְּלִבְּךָ כְּאֵב — קוּם — אֶל־כַּד מְרַפֵּא כְאֵבִים,
וּדְקֹר בְּגַבּוֹ, וְהוֹצֵא — וּמְזֹג בְּמֵימֵי רְבִיבִים,
וּשְׁתֵה מְמַלֵּא בְשִׂמְחָה — כָּל־לֵב וּמֵרִיק עֲצָבִים,
וֶהְיֵה בְטוֹבָה, לְמַעַן — לְךָ קֵץ וְחַיִּים כְּתוּבִים!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־גְּבִירוֹל

(מקורטובה, חי במאלקה, לערך ד"א ת"ת)

רְשֻׁיּוֹת

1

שְׂאִי עַיִן, יְחִידָתִי, לְצוּרֵךְ — וְזִכְרִי בוֹרְאֵךְ בִּימֵי נְעוּרֵךְ;
לְפָנָיו צַעֲקִי לֵיל וְיוֹמָם, — וְלִשְׁמוֹ זַמְּרִי תָמִיד בְּשִׁירֵךְ!
מְנָת חֶלְקֵךְ בְּעוֹדֵךְ בָּאֲדָמָה, — וּמִבְטָחֵךְ בְּצֵאתֵךְ מִבְּשָׂרֵךְ;
הֲלֹא הֵכִין לְפָנָיו לָךְ מְנוּחָה — וּמִתַּחַת לְכִסְאוֹ שָׁם דְּבִירֵךְ —
אֲנִי עַל־כֵּן אֲבָרֵךְ אֶת־אֲדֹנָי, — כְּמוֹ כֹל הַנְּשָׁמָה לוֹ תְבָרֵךְ!

שִׁיר אֲהָבִים

תְּרוּפָה בְּפָנֶיהָ וְעַל־חוּט שְׂפָתֶיהָ,
וּמָוֶת בְּעֵינֶיהָ וְתַחַת לְמַדֶּיהָ;
אֶשְׂחַק בְּעֵת תִּרְצֶה וְתִשְׂחַק בְּעֵת אֶקְצֹף —
רְצוֹנָהּ יְחַדֵּנִי וְקִצְפִּי יְחַדֶּהָ,
כְּאִלּוּ אֲנִי שַׂמְתִּי צְבִי, דִּמְּתָה שֹׂנֵא
הוּא לָהּ — וְלֹא צְדָקָה — לְהַכְעִים לְצִדֶּיהָ!

*

עַל־הַיַּיִן

קַח מִצְּבִי כוֹס וֶאֱמָר־לוֹ: קְחָה
בַקְבֻּק וְרוּץ לַכַּד וּמַלֵּא וְהָבִיא,
כִּי יֵשׁ כְּאֵב סָמוּךְ לְלִבִּי, וְיֵשׁ
בַּכַּד צֳרִי שָׁמוּר לְהָסִיר כְּאֵבִי,
הַבָּא בְלֵב נָדִיב וְיוֹסִיף נְדִי־
בוּת, אוֹ בְלֵב רַךְ־לֵב וְיִגְבַּר כְּלָבִיא,
מֵיטִיב לְבַב רַע־לֵב, וְלוּ יִשְׁמְעוּן
לְבוּת כְּמוֹ שָׁמְעָם לְמֶלֶךְ וְנָבִיא.
בַּכּוֹס מְנָת חֶלְקִי וְכוֹסִי, וְהוּא
דוֹדִי, אֲשֶׁר חָפֵץ אֲנִי בוֹ וְהוּא בִי;
בִּמְקוֹם אֲשֶׁר אֶמְצָא גְבִיעִים אֲנִי
שֹׁכֵן, וְשָׁם אָלִין וְיִיטַב לְבָבִי!

*

קְרִיאָה לְמִשְׁתֵּה הַיַּיִן

יְדִידִי, קוּם! כְּבָר אָסְרוּ אֲשִׁישׁוֹת
בְּבוֹר נוֹטָה לְכָל־עַיִן וּפֹקֵד,
וְאֵין עִמִּי לְבַד שֹׁתֶה בְלֶב־טוֹב
עֲלֵי נִצַּת סְמָדַר לַח וְשָׁקֵד,

וַךְ בַּעֲדַת זַכִּים וְגֵאֶה בֶּן־ גֵּאִים, וְשָׁפֵל בֵּין שְׁפָלֶיהָ,
מַזֶּה וּבֶן־מַזִּים וּמַעֲמִידֵי אֶרֶץ וּמַפִּילֵי נְפִילֶיהָ;
רָאוּ בְאַרְצוֹ כִּי גְדֻלָּתוֹ רַבָּה, וּבִלְתּוֹ לֹא יְכִלֶּהָ
אָמְרוּ: לְךָ תֵאוֹת גְּדֻלָּתָהּ — קַח מַטְּךָ וּנְחֵה חֲיָלֶיהָ!

*

לְאֶחָד מִידִידָיו

נְשָׁמָה מֵאֲשֶׁר תִּתְאַו גְּרוּעָה, וְנֶפֶשׁ מֵאֲשֶׁר תִּשְׁאַל מְנוּעָה,
וְגוּף שָׁמֵן וְשָׂבֵעַ וְדָשֵׁן — וְנַפְשׁוֹ הַכְּבוּדָּה לֹא שְׂבֵעָה,
וְאִישׁ עָנָו מְהַלֵּךְ עַל־אֲדָמָה, וּמַחְשַׁבְתּוֹ עֲלֵי־שַׁחַק שְׂרוּעָה;
וּמַה־יּוֹעִיל לְאִישׁ בָּשָׂר בְּשָׂרוֹ וְטוּבָתוֹ — וְהַנֶּפֶשׁ בְּרָעָה?!
וְיֵשׁ רֵעִים מְרֵעִים לֹא מְטִיבִים, גְּדֹלֵי גוּף וְזִמָּתָם גְּרוּעָה,
יְדַמּוּ כִּי לְהוֹסִיף הוֹן אֲנִי סָר וְנֶעְתַּק מֵחֲנָיָה אֶל־נְסִיעָה,
וְאִם רֹאשִׁי בְּצִיצַת רֹאשׁ פְּרוּעָה, וּבַת־עַיִן בְּפוּךְ לַיִל קְרוּעָה —
וְלֹא־יֵדְעוּ מְרֵעַי סוֹד לְבָבִי, אֲבָל, לֹא־דִבְּרוּ רֵעַי בְּדֵעָה,
וְנַפְשָׁם מִבְּלִי הַכֵּר וְהָבִין, כְּנֶפֶשׁ הַבְּהֵמָה הַשְּׁסוּעָה!
הֲיִתְאַפַּק אֲשֶׁר נַפְשׁוֹ לְבָנָה, וְכִלְבָנָה לְהִתְנַשֵּׂא יְגֵעָה,
וְיִשְׁקֹט, עַד אֲשֶׁר יֶאְזֹר בְּמָתְנָיו כְּנָפֶיהָ, כְּאִישׁ אֹזֵר יְרִיעָה,
וְעַד יִפְעַל וְיִשָּׁמְעוּ פְּעָלָיו, וְיוֹסִיף עוֹד כְּיָם עַל־הַשְּׁמוּעָה?
בְּחֵי הָאֵל וְחֵי עַבְדֵי אֱלֹהִים — וְכָמֹנִי יְהִי שֹׁמֵר שְׁבוּעָה —
בְּרַגְלַי אֶעֱלֶה סֶלַע, וְאֵרֵד אֱלֵי־פַחַת בְּמַעֲמַקִּים תְּקוּעָה,
וְאֶתְפֹּר אֶת־שְׂפַת מִדְבָּר בְּמִדְבָּר, וְאֶקְרַע יָם בְּכָל־שׁוּחָה קְלוּעָה,
וְאָשׁוּט עַד אֲשֶׁר אֵרוֹם וְאַעַל אֱלֵי שִׂיאָה, תְּהִי לָעַד יְדוּעָה!
וְתִמָּצֵא לְצָרַי בִּי חֲרָדָה, וְתִמָּצֵא לְדוֹדַי בִּי תְשׁוּעָה,
וְאֶרְצַע אֶת־בְּנֵי חֹרִים בְּאֹזֶן, וְלִי אֹזֶן לְמֹדָעַי רְצוּעָה,
וְלִי נֶפֶשׁ לְרֵעִים מַחֲזֶקֶת, וְלִי נֶפֶשׁ לְמַשְׂטִינִים מְנוּעָה!
וְלָךְ תּוֹכָהּ עֲרוּגָה מִן־יְדִידוּת מְלֵאָה, עַל־נְהַר אַהַב נְטוּעָה;
יְדִידוּת הַשְּׁמֻרָה מִנְּעוּרִים, כְּחֹתֶמֶת בְּטַבַּעַת קְבוּעָה,
מְפֻתַּחַת כְּפִתּוּחֵי יְרַקְרַק עֲלֵי שִׁמְשָׁה בְּסַף הֵיכָל קְרוּעָה!
יְהִי לָךְ יָהּ כְּאַהֲבָתְךָ, וְנַפְשְׁךָ אֲשֶׁר אָהֵב תְּהִי מִצַּר פְּדוּעָה
וְיִשְׁלַח אֵל לְמוֹשָׁעוֹת לְךָ עַד בְּלִי־שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ יְשׁוּעָה!

לְאֶחָד מִידִידָיו

הִנֵּה יְחִידָתִי בְּלֵילֶיהָ   תַּרְבֶּה לְצוּרָהּ מַהֲלָלֶיהָ,
בָּנְתָה גְּדֻלָּתוֹ אֲשֶׁר עָצְמָה —   וַתַּעֲצִים שִׁירָיו בְּמִלֶּיהָ.
מִי אֵל בְּכָל־אֵלִים כָּאֵל עָשָׂה   אֶרֶץ וְהִצִּיב אֶת־גְּבוּלֶיהָ!
כִּסָּה מְעוֹנָתוֹ בְּעָב עָנָן   לַמְטִיר בְּאַרְצוֹ מֵאֲגָלֶיהָ,
וּבְרַק עֲנַן אוֹרוֹ כְּמוֹ נִיצוֹץ   עָף עַל־פְּנֵי כוֹכְבֵי מְהִלֶּיהָ;
תִּשְׁמַע שְׁאוֹן רַעְמוֹ כְּחוֹלֶלֶת,   אֶרֶץ יְבַקַּע קוֹל חֲלִילֶיהָ,
דּוֹמֶה חֲזִיז קֹלוֹת בְּהַרְעִמוֹ   בְּעָב לְנַפֵּץ אֶת־נְבָלֶיהָ,
שִׂמְלָה קְרָעָהּ אִישׁ בְּגַבַּהּ גַּם   הִשְׁלִיךְ אֱלֵי־אֶרֶץ פְּתִילֶיהָ;
וּזְבֻל בְּגַלּוֹתוֹ פְּנֵי שֶׁמֶשׁ   וַתְּכַס פְּנֵי כוֹכְבֵי זְבֻלֶיהָ —
כִּדְמוּת יְפַת־תֹּאַר תְּגַלֶּה אֶת־   לֶחְיָהּ וַתַּחְבִּיא אֶת־עֲגִילֶיהָ;
מוֹלִיךְ לְבָנָה עַל־שְׁבִילִים לֹא   יְדָעָהּ, וְהוּא יֵדַע שְׁבִילֶיהָ,
תִּקְרַב אֱלֵי־שֶׁמֶשׁ וְתֵחָבֵא   בִזְבֻל — כְּכַלָּה יוֹם כְּלוּלֶיהָ
חָזְתָה יְמֵי חֻפָּה בְּתוֹךְ בֵּיתָהּ   הוֹרָהּ — וּבוֹשָׁה מִבְּתוּלֶיהָ!
קָצְרָה לְשׁוֹנִי מִלְּחַוּוֹת אֶת־   גָּדְלוֹ, וְאִם תֵּיטִיב בְּמִלֶּיהָ!
נַפְשִׁי, אֲשֶׁר מָכְרָה לְצוּרָהּ אֶת־   רוּחָהּ וְלִבָּהּ עִם כְּסָלֶיהָ,
עִזְבִי לְסַפֵּר אֶת־פְּעֻלַּת אֵל   בִּפְרָט וְסַפְּרִי אֶת־כְּלָלֶיהָ!
שִׂימִי לְדָתֵךְ יוֹם, תְּפַתַּח בּוֹ   קִשְׁרָהּ וְתַגִּיהַּ אֲפֵלֶיהָ,
וּתְנִי לְצִיּוֹן — יוֹם אֲשֶׁר בִּכְיָהּ   יִפְרֹץ כְּמוֹ פָרְצוּ נְחָלֶיהָ
עַל־בַּת־יְהוּדָה הָאֲסוּרָה בֵּין   רוֹדִים וּמַכְבִּידִים כְּבָלֶיהָ —
אִמְרִי עֲלֵי לִבָּהּ בְּפֶה שִׂיחַ   נָעִים, יְנַחֵם לֵב אֲבֵלֶיהָ:
תָּקוּם וְתִתְנַעֵר וְתִשָּׂא רֹאשׁ,   לִמְצֹא מְנוּחָה מֵחֲבָלֶיהָ!
כִּי אִם־מְפַצִּים אִבְּדוּ מִשְׂרָה   וּכְלִיל כְּהֻנָּה מִקְּהָלֶיהָ —
הִנֵּה שְׁתֵּיהֶן נִקְבְּצוּ הַיּוֹם   בִּבְנוֹ שְׁמוּאֵל בֶּן־אֲצִילֶיהָ.
לֵישָׁהּ וְלֹא טָרַף רְחֵלֶיהָ,   שׁוֹעָהּ וְשֹׂנֵא אֶת־נְבָלֶיהָ,
רֹאשָׁהּ וּמַחֲזִיק יָד לְרָשֶׁיהָ,   רִכְלָה וּמֹחֵץ רֹאשׁ רְכִילֶיהָ,
פָּלִיל בְּכָל־קִשְׁרֵי תְּפִלֶּיהָ,   גָּדוֹל בְּכָל־עַמֵּי גְּדֹלֶיהָ,
מִשְׂרָה עֲלֵי שִׁכְמוֹ כְּשִׁירָתִי   תְּגַּח בְּחוּג־שַׁחַק כְּסִילֶיהָ,
תּוֹרַת אֱמֶת עַל־פִּיו מְסֻדֶּרֶת,   יוֹרֶה וְלֹא יַפִּיל חֲלָלֶיהָ,

אַחֲרֵי עֲבֹר שִׁבְעַת יְמֵי אֵבֶל אָחִיו

כְּבָר שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלִי, וְלֹא שָׁלְמוּ יְמֵי חֶבְלִי —
יְמֵי צִירֵי וְלֵילוֹת יֶהֱ־ מְיוּן מֵעַי בְּמוֹ חִילִי.
אֲהָהּ, אַלְלַי, וְצַר־לִי צָר, וּמַר־לִי מָר, וְאוֹיָה־לִי
עֲלֵי אָחִי וּבֶן אִמִּי, כְּלִיל רֹאשִׁי וּמַכְלְלִי!
הֲזֶה הָיָה מְנָת חֶלְקִי, הֲכֹה עָלָה בְגוֹרָלִי?
וְאֵיכָכָה עֲלֵי כִתְרִי וְנִזְרִי קוֹל נְהִי אֶצְלִי?
וְאִלּוּ צַר אֲחָזָהוּ — הֲדַפְתִּיהוּ בְּרֹב חֵילִי,
וְלוּ יָשׁוּב בְּמוֹ־כֹפֶר — פְּדִיתִיהוּ בְּכָל־יֶשׁ־לִי,
אֲבָל מָה אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם, וְאֵלֶּה מִשְׁפְּטֵי אֵלִי!

*

עַל־קֶבֶר אָחִיו

הֲיָם בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְלֹא אַטֶּה לְחַלּוֹתֶךָ,
וְלֹא אָרוּץ בְּלֵב חָרֵד וְאֵשֵׁב עַל־קְבֻרָתֶךָ?
אֱמֶת, אִם אֶעֱשֶׂה כָזֹאת אֱהִי בֹגֵד בְּאַחְוָתֶךָ!
אֲהָהּ, אָחִי, אֲנִי יֹשֵׁב עֲלֵי קִבְרְךָ לְעֻמָּתֶךָ,
וְלָךְ מַכְאוֹב בְּתוֹךְ לִבִּי כְּמַכְאוֹבִי בְמִיתָתְךָ!
וְאִם אֶתֶּן־לְךָ שָׁלוֹם וְלֹא אֶשְׁמַע תְּשׁוּבָתְךָ,
וְלֹא־תֵצֵא לְפָגְשֵׁנִי בְּיוֹם בּוֹאִי לְאַדְמָתְךָ,
וְלֹא־תִשְׂחַק בְּקִרְבָתִי, וְלֹא־אֶשְׂחַק בְּקִרְבָתְךָ,
וְלֹא־תִרְאֶה תְמוּנָתִי, וְלֹא־אֶרְאֶה תְמוּנָתְךָ,
לְמַעַן כִּי שְׁאוֹל בֵּיתְךָ וּבַקֶּבֶר מְעוֹנָתְךָ!
בְּכוֹר אָבִי וּבֶן־אִמִּי, שְׁלוֹמִים לָךְ בְּאַחֲרִיתְךָ,
וְרוּחַ אֵל תְּהִי נָחָה עֲלֵי רוּחֲךָ וְנִשְׁמָתְךָ!
אֲנִי הוֹלֵךְ לְאַרְצִי, כִּי בְּאֶרֶץ סָגְרוּ אֹתְךָ,
וְאָנוּם עֵת וְאִיקַץ עֵת — וְאַתְּ לָעַד בְּנוּמָתְךָ,
וְעַד יוֹם בּוֹא חֲלִיפָתִי בְּלִבִּי אֵשׁ פְּרִידָתְךָ!

*

וְלֹא חָזְתָה בְאֵיבָתָהּ אֲשֶׁר הָיְתָה מְשֻׁעֶרֶת;
בְּלֶכְתֵּנוּ לְהַשְׁמִידָם אֲזַי בָּרְחוּ בָּאַשְׁמֹרֶת,
וְנֶחֶרְבוּ וְהָרְגוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ בְּמַעְבָּרֶת;
וּבוֹשׁוּ מֵאֲשֶׁר קִוּוּ בְּעִיר חוֹמָה מְסֻגֶּרֶת,
וְהוֹבִישׁוּ כְּמוֹ גַנָּב אֲשֶׁר נִמְצָא בְמַחְתֶּרֶת,
וְעָטוּ עַל־פְּנֵיהֶם אֶת־ כְּלִמָּתָם כְּאַדֶּרֶת,
וְהַבֹּשֶׁת דָּבְקָה־בָּם כְּמוֹ כָבֵד לְיֹתֶרֶת,
וְשָׁתוּ בוּז בְּקֻבַּעַת וּמָצוּ כוֹס מְשַׁכֶּרֶת!
וְהָיָה חִיל בְּתוֹךְ לִבִּי, כְּחִיל אִשָּׁה מְבַכֶּרֶת,
וְשָׂם הָאֵל צֳרִי עָלָיו, כְּמוֹ מָטָר בְּבַצֹּרֶת —
וְאָז אוֹרוּ שְׁתֵּי עֵינַי וְאֵיבָתִי שְׁחַרְחֹרֶת;
אֲנִי אָשִׁיר בְּטוּב לֵבָב — וְהִיא קִינִים מְדַבֶּרֶת,
וְקוֹל שָׂשׂוֹן בְּתוֹךְ בֵּיתִי — וְהִיא בִּבְכִי מְמָרֶרֶת!
לְךָ, סַלְעִי וּמִשְׂגַּבִּי, לְךָ נַפְשִׁי מְזַמֶּרֶת,
לְךָ הָיְתָה בְצָרָה תַּ־ חֲנוּנֶיהָ מְסַדֶּרֶת!
בְּנִי, שִׂים לִבְּךָ אֶל־יַד אֱלֹהֵי הַמְּהֻדֶּרֶת,
וְקוּם וּקְרָא תְהִלָּתִי בְּמִקְרָא עָם וּבַעֲצֶרֶת,
וְשִׁית אֹתָהּ כְּטוֹטֶפֶת עֲלֵי יָדְךָ מְקֻשֶּׁרֶת,
וְתִכָּתֵב בְּלִבָּתְךָ בְּעֵט בַּרְזֶל וְעֹפֶרֶת!

*

עַל־קֶבֶר אָחִיו

אֲהָהּ שַׁבְתִּי בְּצַר רוּחִי, אֱלֹהִים יָחְנְךָ אָחִי!
קְבַרְתִּיךָ בְּיוֹם אֶמֶשׁ וְגַם־הַיּוֹם מְרִי שִׂיחִי.
לְךָ שָׁלוֹם! הֲלֹא תִשְׁמַע בְּקָרְאִי־לָךְ בְּכָל־כֹּחִי?
הֲשִׁיבֵנִי: הֲתַכִּיר מַ־ עֲנֵה קִינִי בְּהַצְרִיחִי?
הֲרְפִּתָה מִמְּךָ עֶצֶם וּמַכְתֵּשׁ מִמְּקוֹם לֶחִי,
וְגַם לֵחֲךָ בְּלַיְלָה, כִּי כְבָר נָס מִבְּכִי לַחִי?
עֲזַבְתִּיךָ, בְּכוֹר אָבִי, לְפִקָּדוֹן בְּיַד גֹּחִי,
וְאֶבְטַח כִּי אֱלֵי שָׁלוֹם תְּהִי הוֹלֵךְ לְמִבְטִחִי!

*

וְאִם תַּשְׁלִים בְּעוֹלָם זֶה זְכוּתִי   וְתָשִׁיב לִי כְּפִי צִדְקִי גְּמוּלִים —
בְּמַה־זֶּה אֶעֱמֹד יוֹם דִּין, וּבַמָּה   יְהִי חוֹבִי וְחַטָּאתִי מְחוּלִים?
לְאֵל עִזּוּז, אֲשֶׁר נִרְאָה בְסוּפָה   וּבִשְׂעָרָה עֲלֵי שַׂעֲרֵי אֱלִילִים,
וְלֹא־נָתַן כְּבוֹדוֹ לַאֲחֵרִים,   וְלֹא־הוֹרִישׁ תְּהִלָּתוֹ פְּסִלִים,
הֲכִינוֹתִי כְבָר שִׁירָה, וְעַתָּה   תְּהִלָּה הַמְּאִירָה כַּכְּסִילִים,
מְמֻלָּאָה, עֲלֵי חֶשְׁבּוֹן רְעוּתָהּ,   בְּטוּרֵי שִׁיר כְּמַהֲלָלֵי תְהִלִּים,
וְעִנְיָנִים יְקָרִים מִפְּנִינִים   וּבִבְנֵי שִׁיר בְּמֹאזְנֵי שִׁיר שְׁקוּלִים,
וְאֵם הַשִּׁיר עֲקָרָה מִלְּהוֹלִיד   כְּמוֹתָן, וַאֲבוֹת הַשִּׁיר שְׁכוּלִים;
שְׁתֵּיהֶם כָּל־יְמֵי חַיַּי צְמִידִים   בְּאֶזְרוֹעִי וְעַל־אָזְנַי עֲגִילִים,
וְיוֹם מִשְׁפָּט תְּלִיצֶינָה לְפָנַי   בְּמִלּוֹת נִטְפוֹת מֹר וַאֲהָלִים!
בְּנֵי עַמִּי, עֲנוּ עִמִּי תְהִלָּה,   תְּהִי שׂוּמָה לְרֹאשׁ כָּל־מַהֲלָלִים,
וְשִׁיתוּ אֶת־אֲמָרֶיהָ נְכוֹנִים,   מְסֻדָּרִים בְּפִי שָׂבִים וְעוֹלְלִים!
וְכַאֲשֶׁר יִשְׁאֲלוּ „מַה־זֹּאת?" בְּנֵיכֶם   לְמָחָר, יַעֲנוּמוֹ הַשְּׁאוּלִים:
תְּהִלָּה הִיא לְאֵל גָּאַל יְדִידוֹ,   חֲקָרָהּ לַעֲנוֹת אוֹתָהּ גְּאוּלִים,
תְּהִלָּה הִיא, גְּדוֹלָה וַהֲדוּרָה,   לְאֵל הָדוּר וּמִפְעָלָיו גְּדֹלִים!

*

בְּשׂרַת נִצָּחוֹן לְיוֹסֵף בְּנוֹ

שְׁלַח יוֹנָה מְבַשֶּׂרֶת,   וְאִם הִיא לֹא מְסַפֶּרֶת,
בְּאִגֶּרֶת קְטַנָּה אֶל־   כְּנָפֶיהָ מְחֻבֶּרֶת,
מְאֻדֶּרֶת בְּמֵי כַרְכֹּם   וּבִלְבוֹנָה מְקֻטֶּרֶת;
וְעֵת תָּעוּף וְתִתְנַשֵּׂא   שְׁנֵה אֹתָהּ בְּאַחֶרֶת,
לְמַעַן אִם פְּגָשָׁהּ נֵץ   וְאִם תִּפֹּל בְּמִכְמֹרֶת,
וְתִתְאַחֵר וְלֹא תָחִישׁ —   תְּהִי שֵׁנִית מְמַהֶרֶת.
וְעֵת תִּגַּע לְבֵית יוֹסֵף   תְּצַפְצֵף עַל־מְרוֹם קֶרֶת,
וְעֵת תֵּרֵד עֲלֵי יָדָיו   יְשַׂחֶק־בָּהּ כְּצִפּוֹרֶת,
וְיַתִּיר אֶת־כְּנָפֶיהָ   וְכֹה יִקְרָא בְאִגֶּרֶת:
בְּנִי, דַּע כִּי כְבָר בָּרְחָה   עֲדַת קָמִים מְאֹרֶרֶת,
וְנָפוֹצָה עֲלֵי הָרִים   כְּמוֹץ חֶלְקָה מְסֹעֶרֶת,
וּבִדְרָכִים כְּמוֹ־צֹאן מַ־   בְּלִי רֹעֶה מְפֻזֶּרֶת,

וְהָיִיתָ לְסֵתֶר לִי וּמִצַּר   נְצַרְתַּנִי וּמִצְּבָאוֹת עֲרֵלִים,
וּמִשַּׁכְתָּ יְמִינְךָ לִי בְּיֵשַׁע,   וְעַל־צָרַי בְּמַכּוֹת וַחֲבָלִים,
וְצִוּוּ מַלְאֲכֵי רָעִים מְפַצִּים,   אֲשֶׁר אֶרֶץ וְשָׁמַיִם מְחִילִים,
וְהִשְׁלִיכוּ עֲלֵיהֶם כַּגְּשָׁמִים   כְּלֵי־זַעַם, וְעֶבְרָה כַּאֲגָלִים,
וְהִשְׁקִיתָ לְעַבְדְּךָ כּוֹס יְשׁוּעוֹת,   וְהִשְׁקִיתָ לְצָרָיו כּוֹס רְעָלִים,
וְאוֹר לִי לֵיל עֲרֶבֶת חַג אֲסִיפָה,   וְאֹרוּ כָּל־שְׁבִילֵי הָאֲפֵלִים,
כְּלֵיל אַבְרָם, כְּלֵיל משֶׁה, כְּמִנְחַת   יְהוֹשֻׁעַ, כְּלֵיל נֹשְׂאֵי סְבָלִים!
וְשָׁמַרְתִּי בְּיֹשֶׁר מוֹעֲדֵי אֵל,   כְּהִלָּכְתָם לְיֹשְׁבֵי הָאֳהָלִים,
יְמֵי שַׁבָּת וְיוֹם שׁוֹפָר וְכִפּוּר   יְמֵי סֻכָּה וְעַד צֵאת הָרְגָלִים,
וְהָיָה מִמְּגוֹר חִלּוּל כְּמוֹ־אֵשׁ   בְּתוֹךְ לִבִּי, וְאִם תִּמְצָא מְקִילִים,
וְאֵל שָׁת כָּל־יְמֵי בִטּוּל מְלָאכָה   חֲיָלִים מֵעֲבֹדָתָם בְּטֵלִים!
אֲנִי אָעֵשׂ לְאֵל שִׁירִים כְּפוּלִים,   עֲלֵי נִסִּים אֲשֶׁר עָשָׂה כְּפוּלִים,
אֲשֶׁר יָלִיץ לְכָל־לֵצִים, וְיִתֵּן   כְּלִבָּם לַעֲנָוִים הָעֲמֵלִים,
וְאַשְׁמִיעַ שְׁבָחָיו, וַאֲסַפֵּר   לְעַם נִבְרָא בְּנֵי סוֹרִים וְגֹלִים,
וְאִם אֵין כָּל־בְּנֵי שַׁחַק וְאֶרֶץ   לְשַׁבֵּחַ שְׁמוֹ עַל־זֹאת יְכֹלִים!
בְּעֵת הָעָם לְסֻכּוֹתָם יְבִיאוּן   הֲדַס מִצּוּר וְכַפֹּת הַדְּקָלִים —
בְּכַפּוֹ רוֹמְמַנִי צוּר, וְסַכּוֹ   צְפָנַנִי כְּמִבְצָרִים נְעֻלִים;
וּבַהֲבִיאָם עֲרָבָה — שָׁת עֲרָבָה   לְבֶן־עַבְדּוֹ כְּעִיר חוֹמוֹת וְחֵלִים;
וְהַדּוֹר צוֹרְרֵי קָטַף — בְּקָטְפָם   תְּבוּאָה מֵעֲצֵי הָדָר שְׁתוּלִים;
וְהָיוּ לִי עֲלֵי עָבֹת לְכַפֵּר   עֲלֵי נַפְשִׁי כְּעֹלָה אוֹ שְׁקָלִים;
וְהִתְגַּדֵּל עֲלֵי־מַיִם בְּעַם קָם   בְּאַרְבָּעָה עֲלֵי־מַיִם גְּדֵלִים;
וּבְקֶרֶב צוֹרְרַי לֶאֱכֹל בְּשָׂרִי —   אֲנִי קַמְתִּי וְהֵם נָפְלוּ אֲמֵלִים!
וְהִכְאִיבוּ לְבָבִי — אַךְ אֱלֹהִים   צֳרִי שָׁלַח בְּעֵת מַכְאוֹב וְחִילִים,
וְצִוָּה מַלְאֲכֵי שָׁרֵת, וְהָיוּ   בְּעֶזְרִי מִזְּבֻל יֹרְדִים וְעֹלִים,
וְאַף עַל־עָם, אֲשֶׁר אָמְרוּ לְחַלֵּק   שְׁלַל עַמּוֹ, בְּאַף חִלֵּק חֲבָלִים;
אֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה סֻכּוֹת בְּשִׂמְחָה,   וְהֵמָּה מִכְּלִמָּתָם אֲבֵלִים,
וְנַחְנוּ נַעֲנֶה הַלֵּל בְּחֶדְוָה,   וְהֵם עֹנִים דְּבַר קִנִּים וְאֹלִים!
הֲלִי זֹאת? וַאֲנִי תוֹלַע וְלֹא אִישׁ,   בְּזוּי עַמִּים וְנִקַל בַּשְּׁפָלִים!
וּמָה אָנִי וּמֶה חַיַּי, אֲדֹנָי?   אֲנִי רַב מְעֻוֶּה, רַע מַעֲלָלִים!
אֲנִי קָטֹן וְצָעִיר מִיְשׁוּעוֹת   וּמִכֹּל הַחֲסָדִים הַפְּעוּלִים,

הֲלֹא זֹאת הִיא פְּעֻלַּת אֵל אֲשֶׁר שָׁת   פְּעֻלָּתָם פְּעֻלַּת הַכְּסִילִים,
וְשָׁת לָהֶם עֲבֹתִים עַל־יְדֵיהֶם,   וְעַל־לִבָּם צְמוּדִים הַפְּתִילִים,
וְהָיוּ מַרְכְּבוֹתֵיהֶם לְנַפְשָׁם   לְמִכְשֹׁלִים, וְסוּסֵיהֶם כְּבָלִים,
וְהִכְרִיתָם בְּרוּחַ פִּיו, כְּמוֹ חוּט   בְּיַד אֹרֵג, וְקָצַץ כַּפְּתִילִים;
וְרָאִיתִי מְכֻבָּדִים אֲסוּרִים   וּמוּבָאִים סְחוּבִים בַּחֲבָלִים
אֱלֵי־מֶלֶךְ, בְּפִיו חָיוּ קְצָתָם,   וּמִקְצָתָם בִּרְצוֹנוֹ קְטוּלִים!
וְנִלְאֵיתִי רְאוֹת מַכִּים וּמֻכִּים   מְגוֹלָלִים בְּדַם נֶפֶשׁ טְבוּלִים,
וְכַף־רֶגֶל אֲשֶׁר לֹא־הֻצְּגָה עַל־   אֲדָמָה — הֻכְּתָה בַּנְּהָלְלִים,
וְגִבּוֹרִים מְחֻלָּלִים, נְחוּרִים,   וּמֻשְׁלָכִים פְּגָרִים כַּנְּבָלִים;
וְלֵיל שִׁשִּׁי כְּמוֹ קֹרֵא רְדַפְנוּם,   וְכַאֲשֶׁר תַּעֲשֶׂינָה הַנְּחִילִים,
וְהִפַּלְנוּ גְבִירֵיהֶם וּמַלְכָּם   וְשָׂרֵיהֶם וְעַבְדֵיהֶם חֲלָלִים,
וְהָיוּ עַל־פְּנֵי אֶרֶץ כְּדֹמֶן,   וְרָאשֵׁיהֶם בְּעָפָר כַּגְּלָלִים,
וְיַעַר תָּלְפוּ מִן־הַחֲדָרִים,   וּמִתָּאִים מְרֻוָּחִים וְאֵילִים,
וְשָׁבִינוּ לְשׁוֹבֵינוּ, וְהָיוּ   אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לְאָכְלֵנוּ — אֲכוּלִים,
וַיָּזֹמּוּ כִּי אֲנַחְנוּ נַחֲלָתָם —   וְהָיוּ הֵם בְּיָדֵינוּ נְחוּלִים,
וּבָטְחוּ עַל־קְשָׁתוֹת וַחֲנִיתוֹת   וְנוֹשַׁעְתִּי בְּשֵׁם אַדִּיר בְּאֵלִים,
וּבוֹשׁוּ כֹּל אֲשֶׁר לָקְחוּ נְעָלִים   עֲלֵי־עַם אֵל, וּמַלְבּוּשִׁים חֲבָלִים,
וְרָאוּ נִפְלְאוֹת נוֹרָא עֲלִילָה,   אֲשֶׁר יָשִׁיב לְחֹשְׁבֵי רָע גְּמוּלִים,
אֲשֶׁר עָלָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְהַפִּיל   נְפִילֵיהֶם בְּאַפּוֹ כַּנְּפָלִים,
וְהַשּׁוּעִים כְּתוֹלָעִים חֲשָׁבָם   בְּקִצְפּוֹ, וַחֲיָלִים כַּנְּמָלִים!
רְאִיתִיךָ — וְאַתְּ תִּשְׁאַג כְּשַׁחַל,   וְהִצְמַתָּה בְּשַׁאֲגָתְךָ שְׁחָלִים,
וְשַׁרְתִּיךָ — וְאַתְּ תִּגְאֶה וְתִצְרַח   וְתָרִיעַ וְתָפִיץ הַחֲיָלִים!
וְנִגְלֵיתָ — וְהָמוּ כָל־קְרָבִים   בְּתוֹךְ צָרַי, כְּמוֹ הֶמְיַת נְבָלִים,
וְזָעַמְתָּ — וְרָאִיתִי מְלָכִים   חֲרוֹן אַפְּךָ וְזַעְמְךָ לֹא מְכִילִים!
וְנִמְהָרִים בְּטֶרֶם יֶחֱזוּנוּ —   וְשַׂמְתָּם עֵת רְאוֹתֵנוּ עֲצֵלִים,
וְשַׁתָּה קַשְׁתֹתֵיהֶם כְּמוֹ־קַשׁ,   וְחִצֵּיהֶם כְּמוֹ־חָצָץ פְּסוּלִים!
וְנִגְזַר דִּין בְּיוֹם שֵׁנִי, וְשַׂמְתָּ   לְדִינִי בַּחֲמִישִׁי בָּם פְּלִילִים,
וְנָטִיתָ בְּמִשְׁפָּט עַבְדְּךָ עַל   פְּלֶשֶׁת וַעֲרַב — בִּנְטוֹת צְלָלִים,
וְהוֹשַׁעְתָּ לְבֶן־אֵיתָן בְּיֶרַח   לְאֵיתָנִים — עֲלֵי עַבְדֵי בְעָלִים,
וְאַחַר צֵאת שְׁנַת תֵּשַׁע וְתִשְׁעִים —   תְּשׁוּעָה צָמְחָה לוֹ כַּיְבוּלִים,

הֲלֹא תֵצֵא לְצוֹדֵד הָעֲיֵפִים, הֲלֹא תְאִיץ לְזַנֵּב נֶחֱשָׁלִים?
וְעָמְדוּ חֹצְצִים לָרִיב, וּבַעֲנוּת גְּבוּרָה יִתְּנוּ־קוֹל כַּחֲלִילִים,
וְלֹא יִכּוֹן לְדַמּוֹתָם לְאַנְשֵׁי אֲגַג הַמֵּת, וְלֹא כֵלִים לְכֵלִים —
אֲשֶׁר הָיוּ בְּעֵין יוֹדְעָם לְפָנִים כְּמוֹ נָשִׁים — וְאֵלּוּ הַבְּעָלִים;
בְּעֵת רָכְבָם — יָרֻצוּן כִּפְרָאִים, וְרַגְלִים — כִּצְבָאִים אוֹ יְעֵלִים,
וּמַלְבּוּשָׁם לְבוּשׁ מַלְכוּת וְרִקְמָה וּמִכְלָלִים, וְעַל־רֹאשָׁם כְּלִילִים:
בְּעָצְמָתָם וְצִבְאוֹתָם וְכֹחָם וּבָהֶם — יִמְשְׁלוּ מֹשְׁלִים מְשָׁלִים.
וּבִרְאוֹתִי צְבָאוֹת לֹא כִצְבָאוֹת עֲמָלֵק הַהֲרוּגִים הַגְּעוּלִים,
וְרָאִיתִי בְּנֵי־חַיִל יְרֵאִים, וְגִבּוֹרִים וְכַבִּירִים זְחֵלִים,
וְרָאשִׁים הָלְכוּ לַקְּרָב בְּכֹבֶד, וְשָׂרִים מִלְּהִלָּחֵם חֲדֵלִים;
וְזָכַרְתִּי אֲשֶׁר בִּלְבַב עֲדָתָם לְעַמֵּי הַנְּמוּכִים הָאֻמְלָלִים,
מְרֵעִים חִלְּקוּ מֵאָז שְׁלָלָם, וְגוֹרָלוֹת עֲלֵי אַרְצָם מְטִילִים;
וְרָאִיתִי בְּכוּר מָוֶת בְּעֵינַי, וְאִישִׁים בַּקְּרָב סָפִים וְכָלִים:
הֲרִימוֹתִי בְּשֵׁם אֵל, הַמְכֻבָּד וְהַנּוֹרָא בְּקוֹל שִׁבְעִים דְּגָלִים,
לְעֵת צָרָה הֲכִינוֹתִיו בְּלִבִּי, לְחַלּוֹת בּוֹ פְּנֵי שֹׁכֵן זְבֻלִים,
לְהִתְגַּבֵּר עֲלֵי־חֵיל צָר בְּחֵיל צוּר, אֲשֶׁר יִקַּח חֲיָלִים בַּשְּׁעָלִים!
וְלִי אָבוֹת — בְּעֵת כָּזֹאת בְּשֶׁוַע וְתַחֲנוּנִים פְּנֵי אֵל עֹז מְחַלִּים,
וּמֵעָפָר — בְּחֶבֶל הַתְּפִלָּה — תְּשׁוּעָה שֹׁאֲבִים יַחַד וְדַלִּים,
בְּצִדְקָתָם וְתֻמָּתָם מְלִיצִים דְּבַר־צֶדֶק, וְאַף מְנָעִים וְכֵלִים;
וְלִי אָדוֹן, אֲשֶׁר אָמַר: בְּטַח בִּי וְאַפִּיל בַּנְּעִמִים לְךָ חֲבָלִים,
אֲנִי אֶשְׁבֹּר לְךָ שִׁנֵּי כְפִירִים, אֲנִי אַפִּיל לְפָנֶיךָ נְפִילִים!
אֲזַי לָבַשׁ לְבוּשׁ חֵמָה וַיֵּצֵא כְּיוֹם פַּרְעֹה וְחֵילוֹ הַצְּלוּלִים,
וְנִגְלָה — לֹא בְעַד חַלּוֹן וְסֵתֶר, וְהִשְׁגִּיחַ — וְלֹא אַחַר כְּתָלִים,
וְהִתְעַלָּה עֲלֵי צָרַי, וְהָיוּ כְּמֹץ גֹּרֶן וְנִבְלוּ שָׁם כְּעָלִים,
וְהִבְהִילָם, וְהִרְקִידָם כְּמוֹ בֶן־ רְאֵם וּכְמוֹ גְדִי וּכְמוֹ עֲגָלִים,
וְהֵשַׁם אֶת־גְּבוּרָתָם, וְהָיוּ בְּמִלְחַמְתָּם לְנָשִׁים וַעֲוִילִים,
וְשִׁלַּח צִיר וְהִטָּה הַשְּׁלָחִים, וְהָפַךְ אֶת־יְמִינֵיהֶם שְׂמֹאלִים,
וְשִׁלַּח צִיר וְעִוָּה אֶת־עֲצָתָם, וְשִׁנָּה יוֹעֲצָיו יַחַד סְכָלִים,
וְשָׂם שֶׁקֶר בְּפִי צִירָיו וְתָרָיו וְשָׂרָיו — לַהֲמִיתָם מוֹת נְבָלִים,
וְעֵת רָאוּ אֲשֶׁר רָדְפוּ לְנֶגְדָּם — אֲזַי נָסוּ עֲלֵי שִׁבְעָה שְׁבִילִים!

וְאַדִּירִים נְתוּנִים עַל־אֲרָצוֹת   בִּרְשׁוּתוֹ, וּבִרְצוֹנוֹ קְטוּלִים,
וְאֵלָיו יִשְׁמְעוּ סַרְנֵי פְלֶשֶׁת,   וְלוֹ יוֹדוּ נְשִׂיאֵי יִשְׁמְעֵאלִים,
וְלִדְבָרוֹ כְּמוֹ יוֹרֶה מְצַפִּים,   וְהֶגְיוֹנוֹ כְּמוֹ מָטָר יְחַלִים.
וּבֵין מַלְכִּי וּבֵינוֹ רִיב וְקִנְאָה,   וְזֶה מִזֶּה בְּאַרְצוֹתָם בְּדֵלִים;
שְׁנֵיהֶם בֵּין מְלָכִים כַּאֲרָזִים,   וְכָל־מַלְכֵי אֲדָמָה כַּשְּׁתִלִים;
שְׁנֵיהֶם לָמְדוּ לִטְרֹף מְלָכִים,   וְכַבִּירִים בְּחַרְבָּם נֶאֱכָלִים,
וּמֵאָז חִלְּלוּ רָאשִׁים כְּרָשִׁים,   וְקֶדֶם זִבְּחוּ אֵלִים כְּאֵילִים,
וְאֵין עֹמֵד בְּאִסְפַּמְיָא לְנֶגְדָּם   לְהַמְרוֹתָם, וְאֵין מֹעֵל מְעָלִים.
אֲזַי יָצָא וְהִתְקָרֵב לְמָדוֹן,   וְעָמַד בַּחֲיָלָיו עַל־גְּבוּלִים,
וְלָכַד עִיר וּמַמְלָכָה בְּדַרְכּוֹ,   וְאֵין עֹצֵר וְאֵין מַכְלִים בְּמִלִּים;
לִצְבָאוֹתָיו אֲדֹנִים כַּעֲבָדִים,   וּמֵאֵמָיו בְּרִיאֵי גוּף כְּחוֹלִים,
וַאֲלָפִים בְּחֵילוֹ לַאֲלָפִים,   וְלוֹ רָאשִׁים וְעַל־רֹאשָׁם דְּגָלִים.
בְּאַרְצוֹתָם בְּנֵי־עַוְלָה בְּאַבְנֵי   לְשׁוֹנוֹתָם בְּנֵי אֵל־חַי סְקוּלִים,
עֲלֵיהֶם הֶעֱרִימוּ סוֹד וְלָקְחוּ   כְּלֵי נִין וְקָנוּ הַנְּעָלִים —
לְהַכְרִית אֵם בְּיִשְׂרָאֵל, וְלַשְׁמֵד   גְּבִיר גָּדֵל וְיוֹנֵק עִם־גְּמוּלִים!
וְכַאֲשֶׁר רָם לְבַב מַלְכָּם וְדִבֶּר   בְּפִיו עָתָק — חֲשַׁבְנֻהוּ הֲתָלִים,
וְעָבַרְנוּ אֱלֵי אַרְצוֹ בְּכֹחַ,   לְהִנָּקֵם לְאַדִּירִים גְּזוּלִים,
וְעִמָּנוּ גְּבָרִים כַּכְּפִירִים,   וְעַם הַרְבֵּה כְּאַרְבֶּה אוֹ חֲסִילִים,
וְאִישִׁים — לֹא בְרֹב בָּשָׂר כְּבֵדִים,   וְלֹא חֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים,
וְכָל־חֹגֵר בְּיוֹם חֵמָה חֲגֹרָה,   וְכָל־פֹּשֵׁט לְמִלְחָמָה מְעִילִים,
וְכָל־מָהִיר אֱלֵי־חֶרֶב, וְכָל־רָץ   אֱלֵי־הֶרֶג בְּטוּב לֵבָב וְגִילִים;
בְּשִׁרְיֹנִים מְשֻׁבָּצִים כְּגַלִּים,   וּמָגִנִּים אֲדֻמִּים כַּגְּוִילִים,
עֲלֵי סוּסִים כְּעָב סֹעִים וְטָשִׁים,   וּבִמְצָחוֹת וְכוֹבָעִים עֲגֻלִּים,
יְדֵיהֶם לֹא מְלֵאוֹת בַּחֲנִיתוֹת   וּבִרְמָחִים — כְּאִלּוּ הֵם אֲשָׁלִים,
וְלֹא־תֵרָאֶה לְבַד לָהֶם שְׁלָחִים,   וְלֹא־תִשְׁמַע לְבַד רֶגֶשׁ צְהָלִים!
וְשַׁבְנוּ אַחֲרֵי הַכּוֹת וְשָׂרוֹף,   וִיָדֵינוּ מְלֵאוֹת בִּשְׁלָלִים,
וְתָרָיו מִהֲרוּ אֵלָיו בְּמִלִּים   כְּמוֹ סִגִים וְכִסְבָאִים מְהוּלִים,
וּפִתּוּהוּ בְּפַחֲזוּתָם וְשִׁקְרָם,   כְּאִלּוּ הֵם עֲלֵי נַפְשׁוֹ רְכִילִים;
וּבִלַּע אֵל עֲצַת שָׂרָיו, וְשִׁוָּה   תְבוּנָתָם תְּבוּנַת תַּעֲלוּלִים,
וְאָמְרוּ־לוֹ בְּשׁוּבֵנוּ: הֲתֵשֵׁב   בְּעִיר מִבְצָר וְלֹא־תִרְדֹּף כְּשֵׁלִים?

רַבִּי שְׁמוּאֵל הַנָּגִיד

(בקורטובה; נולד לערך ד״א תשנ״ג, מת ד״א תתט״ו)

תְּפִלָּה

אֱלֹהַי! חֲשֹׂף הַיּוֹם   זְרוֹעַ יְמִינֶךָ,
וּמִיַּד אֱדוֹם חַלֵּץ   בְּנֵי אַב הֲמוֹנֶךָ!
וְלַלְּבֻשִׁים גֵּאָה   וְגָאוֹן לְפָנֶיךָ —
בְּעֶבְרָה וּבְגַעֲרָה   לְבַשׁ אֶת־גְּאוֹנֶךָ!
וְהָפֵר בְּרִית שׁוּמָה   לְעַבְדֵי רְצוֹנֶךָ,
וְהָקֵם שְׁבוּעָתְךָ   לְדָוִד קְצִינֶךָ,
וְעַל־עַם, אֲשֶׁר שִׁלְחוּ   יְדֵיהֶם בְּצֹאנֶךָ,
תְּשַׁלַּח — כְּאֵשׁ תִּיקַד   וְתִבְעַר — חֲרוֹנֶךָ!

*

תְּהִלָּה

אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֶת־אֹיְבוֹ בְּנֶפֶשׁ בֶּן־עַבָּאד וְחֵילוֹ (י״ג תשרי ד״א ת״ת)

הֲלִי תַעַשׂ בְּכָל־שָׁנָה פְּעָלִים   כְּפָעָלְךָ לְאָבוֹת וַאֲצִילִים,
וְלִי תִשְׁחַט כְּפִירִים כַּצְּפִירִים,   וְלִי תִזְבַּח שְׁחָלִים כָּרְחֵלִים!
הֲכָל־שָׁנָה אֲנִי עֹבֵר בְּלֶב־יָם —   וְיֵהָפֵךְ לְמַסְלוּלִים סְלוּלִים,
וְכָל־שָׁנָה אֲנִי הֹלֵךְ בְּמוֹ־אֵשׁ —   וְתַחְלִיף לַהֲבוֹ לִי בִּטְלָלִים!
לְךָ הַצּוּר, לְךָ נָאוָה תְהִלָּה,   וְאַתָּה אֵל וּמִיָּדְךָ אֱיָלִים,
וְאַתְּ מֵסִית — בְּבוֹא קֵצָם — נְסוֹגִים,   וְאַתְּ מֵסִיר בְּיוֹם נָקָם בְּדִילִים!
אֲסַפֵּר אֶת־כְּבוֹדְךָ בַּשְּׁעָרִים,   וְאוֹדֶה אֶת־שִׁמְךָ בֵּינוֹת קְהָלִים,
וְאַגִּיד פִּלְאֲךָ בַּעֲדַת חֲסִידִים,   וְנִסֶּיךָ בְּתוֹךְ עַמֵּי גְדֹלִים!
גְּאַלְתַּנִי וְשַׂמְתָּ לִי לְכֹפֶר,   בְּיוֹם אֵיד זֶה כְּמוֹ שָׁנָה, אֱוִילִים;
וְאַחֲרֵי מוֹת בְּנוֹ עַבָּאס, לְבִיאַת   בְּנוֹ עַבָּאד אֲחָזוּנִי חֲבָלִים.
שְׁנֵיהֶם רְדָפוּנִי, אַךְ בְּרֹאשׁ זֶה   כְּלִיל מַלְכוּת, וְזֶה מִן־הַטְּפֵלִים,
וְעַל־פִּי זֶה אֲצִילִים יַעֲלוּ אֶל   מְלוּכָתָם, וְעַל־פִּיו נֶאֱצָלִים,

לָחַם־בָּנוּ וְלֹא הִרְגַּעְנוּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

מִכָּל־מְשַׁעְבְּדֵי אֹם שְׁלִישִׁיָּה
מָשְׁכָה וְאָרְכָה רְבִיעִיָּה,
נָתְנָה עֹל עַל־עֲנִיָּה,
נִהְיְתָה תַאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

. . . .

גֹּאֵל חָזָק לְמַעַנְךָ פְּדֵנוּ!
רְאֵה כִּי־אָזְלַת יָדֵנוּ,
שׁוּר כִּי־אָבְדוּ חֲסִידֵנוּ,
מַפְגִּיעַ אַיִן בַּעֲדֵנוּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

בְּרִית אָבוֹת וְאִמָּהוֹת וְהַשְּׁבָטִים,
רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ בְּרֻבּוֹת עִתִּים,
יָהּ זְכֹר לְמֻכִּים וּנְמֹרָטִים
וְעָלֶיךָ כָּל־הַיּוֹם נִשְׁחָטִים —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

דֹּרֵשׁ דָּמִים דִּין דִּינֵנוּ,
הָשֵׁב שִׁבְעָתַיִם אֶל־חֵיק מְעַנֵּינוּ;
חִנָּם נִמְכַּרְנוּ וְלֹא־בְכֶסֶף פְּדֵנוּ,
זְקֹף בֵּית־מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְעֵינֵינוּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

אָבַדְנוּ מֵאֶרֶץ טוֹבָה בְּחִפָּזוֹן,
אָרְכוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל־חָזוֹן,
בְּיִשְׂרָאֵל חָדְלוּ פְּרָזוֹן,
בְּמִשְׁמַנָּיו שִׁלַּח רָזוֹן —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

גּוֹלָה אַחַר גּוֹלָה
גָּלְתָה יְהוּדָה כֻלָּהּ,
דָּוָה כָּל־הַיּוֹם וְכָלָה,
דֹּרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ אֵין לָהּ —
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

הָעִיר הַקֹּדֶשׁ וְהַמְּחוֹזוֹת
הָיוּ לְחֶרְפָּה וּלְבִזּוֹת,
וְכָל־מַחֲמַדֶּיהָ טְבוּעוֹת וּגְנוּזוֹת
וְאֵין־שִׁיּוּר רַק הַתּוֹרָה הַזֹּאת —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

. . . .

טָשׁ כְּנֶשֶׁר מְבַקֵּשׁ נַפְשָׁם,
טָבַח בַּחוּרֵיהֶם בְּבֵית מִקְדָּשָׁם;
יָסַפְתָּ לְיַסְּרָם וּלְעָנְשָׁם,
יְלָדִים וְאֵם עַל־בָּנִים לְרַטְּשָׁם —
וְשׁוּב בְּרַחֲמִים עַל־שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

כְּבַשְׁנוּ לַעֲבָדִים וְנִתְיַגָּעְנוּ,
כְּנַסְנוּ מִהָאֲרִי וְהַדֹּב פְּגָעָנוּ,
לַחַץ נָמַר עַד כִּי־יָגָעְנוּ,

שׁוּר בְּעַמְּךָ לְהוֹסִיף אָמְצוֹ,
שְׁקֹד לְטַהֲרוֹ וּלְנַקּוֹתוֹ מִשִּׁמְצוֹ,
תִּשְׁמֹר עֶדְרְךָ כְּרֹעֶה לְרִבְצוֹ,
תַּשְׁמִיעַ: מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל קִבְּצוֹ!

רִאשׁוֹנָה תְּשַׁלֵּם מִשְׁנֵה עֲוֹנֹתֵיהֶם,
רְאֵה חִלְּלָם אַרְצְךָ בְּשְׁחִיתוּתֵיהֶם,
יֵבֹשׁוּ זֵדִים שֶׁקֶר עִוְּתוּתֵיהֶם
יִפָּקְדוּ מֵרֹב יָמִים בְּחַטֹּאתֵיהֶם!

שַׁנֵּן בְּרַק חֶרֶב בְּזַעְמֶךָ,
שַׁכֵּר חִצֶּיךָ מִגּוֹיֵי מַזְעִימֶךָ,
מֵרֹאשׁ פַּרְעוֹת אוֹיֵב בְּהִנָּקְמֶךָ,
מִמַּה־שֶּׁעָשׂוּ בְּחַלְלֵי עַמֶּךָ!

צְרַפְתָּנוּ כְּכֶסֶף בְּמוּעָקָה לְגַלְּלָה,
צְמִתְנוּ וְנוֹאַשְׁנוּ מִן־הַגְּאֻלָּה,
חָלִילָה לְנַפֵּץ יָד עַם־סְגֻלָּה,
חֵפֶץ פְּרוּטָה מִכִּים אָזְלָה;

עֲבוּר נִקְמָתְךָ גּוֹיִם הַרְנִינוּ,
עֶלְיוֹת וְתַחְתִּיּוֹת הָרִיעוּ וָרָנּוּ,
וְהַר וָגֶבַע וְאִילָנוֹת יְרַנֵּנוּ,
וְגַם יֹשְׁבֵי סֶלַע יָרֹנּוּ!

קַנֵּא לְשִׁמְךָ וְלִקְדֻשָּׁתְךָ חָס,
קָרְבֵנוּ אֵלֶיךָ וּבְצִלְּךָ נָחַס,
חֲזֵה אֵין־מַפְגִּיעַ עָלֵינוּ לְהָחֵס,
חַלּוֹתְךָ כְּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּפִינְחָס;

נְקֹם הַדָּם וּנְקֹם הֶחָמָס,
נִמְסָךְ לְצָרִים לְהַגְּרֵם נִכְמָס,
בְּכוֹס עָמֹק וְרָחָב לְהַעְמֵס,
בִּשְׂחוֹק וָלַעַג כֹּחָם יִמַּס;

זְכֹר חֶסֶד וּשְׁבֻעַת קְדוּמִים,
וַעֲקָתֵנוּ קְשֹׁב מִשְּׁמֵי מְרוֹמִים,
קַיֵּם לְעַמְּךָ בְּרִית שְׁלוֹמִים,
אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רַחֲמִים!

רַבֵּנוּ גֵרְשֹׁם בֶּן־יְהוּדָה מְאוֹר הַגּוֹלָה

(במננצא; מת ד״א תשפ״ת)

פִּזְמוֹן

זְכֹר בְּרִית־אַבְרָהָם וַעֲקֵדַת יִצְחָק,
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב,
וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ!

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־יִצְחָק

(במגנצא, לערך ד"א תש"פ)

סְלִיחָה

אָרְכוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל־חָזוֹן,
אַרְמוֹן נֻטַּשׁ וְחָדַל פְּרָזוֹן,
בְּקִוּוּי מַרְפֵּא בְּעֵתָּה וְרָזוֹן,
בִּטְחָה וְהַשְׁקֵט לִמְנוּסָה וְחִפָּזוֹן;

גְּאֻלָּה נֶאֱחֶרֶת וְתוֹחֶלֶת מְמֻשָּׁכָה,
גֹּלָה וְסוּרָה, קְדֹרַנִּית, חֲשׁוּכָה,
דִּמְעָתָהּ מְצוּיָה בִּלְחָיֶיהָ לְמַשְׁכָּה,
דְּרוּסָה, בְּעוּטָה, נְגוּחָה, נְשׁוּכָה;

הוּבְאָה בַחֹשֶׁךְ וְיוֹשֶׁבֶת דּוֹמֵם,
הֹמֶה לִבָּהּ וּבְקִרְבָּהּ יִשְׁתּוֹמֵם,
וְעֵינֶיהָ מְיַחֲלוֹת לַיְלָה וְיוֹמָם,
וְעָצַר בְּעַצְמוֹתֶיהָ כְּגַחֶלֶת לַחְמֹם;

זְמַנֵּי קִצֶּיהָ מְאֹד נֶחְתָּמוּ,
זָהֳרוֹת נַהֲרוֹתֶיהָ בְּעֶבְרָה נֶעְתָּמוּ,
חֻבְּאוּ נִדָּחֶיהָ וּבְמַסְגֵּר נִסְתָּמוּ,
חַטָּאֶיהָ הִשִּׂיגוּהָ כִּי נִכְתָּמוּ!

טֹפְלֵי־שֶׁקֶר יִשְׁלָיוּ בְשֶׁקֶט,
טִירֹתָם בְּטוּחוֹת כְּעַל־שִׁמְרֵי פֶקֶט;
יַעֲצִיבוּ רַעְיָתְךָ בְּרֹגֶז לְמַקֵּט,
יְנַזְּווּהָ כְּרָחֵל, גְּוִיּוֹתֶיהָ לְלַקֵּט;

כָּשַׁל כֹּחָהּ מִכֹּבֶד סֵבֶל,
כִּנּוֹרָהּ לִבְכִי וְעֻגָבָהּ לְאֵבֶל;
לְנֶגְדָּהּ כְּלִמָּתָהּ מְצָרֶיהָ לְהִתְנַבֵּל,
לֵאמֹר: „נוֹאַשְׁתֶּם לָצֵאת מִסֵּבֶל;

מִיּוֹם נִמְאַסְתֶּם בַּגּוֹיִם לְנִדַּחַת
מְנוּסָתְכֶם אָבַד וְכִיקוֹד מֻקֶּדֶת,
נוֹתַרְתֶּם כַּנֵּס וְכִצְבִי מֻדַּחַת,
נִהְיָה יְקָרְכֶם כְּאֹפֶל מְנֻדָּח!"

סַלְעֵנוּ וּמְצוּדָתֵנוּ בְּשִׁמְךָ נָרוּץ,
סָבַל עָלֶיךָ כִּלָּיוֹן חָרוּץ,
עֲנוּשִׁים וּמֻכִּים, כְּפֶרֶץ פָּרוּץ,
עֱזוּזְךָ מַהֵר בְּחֹמֶר קָרוּץ!

פְּנֵה לְהָחִישׁ, אֱיָלוּתִי, לְעֶזְרָתִי,
פֶּן־יֹאמַר הָאוֹיֵב: יְכָלְתִּי!
צָרַי יָגִילוּ כִּי שֻׁכָּלְתִּי —
צְדָקָה עֲשֵׂה כִּי־כִמְעַט כָּלִיתִי;

קוּמָה וְהִנָּשֵׂא בְּעֶבְרוֹת צוֹרְרִים,
קָרֵב יוֹם קָרְאוּ נִצְרִים,
רָעֵי גוֹיִם לִהְיוֹת מְצֵרִים,
רְאוּתָם דְּרִיכַת פּוּרַת בְּצָרִים;

רַבִּי מְשֻׁלָּם בֶּן־קְלוֹנִימוּס

(באיטליה, לערך תש״ן)

גְּאֻלָּה

בְּרַח דּוֹדִי אֶל מָכוֹן לְשִׁבְתֶּךָ;
וְאִם עָבַרְנוּ אֶת־בְּרִיתֶךָ,
אָנָּא זְכֹר אִוּוּי חֻפָּתֶךָ,
הָקֵם קֶשֶׁט מַלְכוּתֶךָ,
כּוֹנֵן מְשׂוֹשׂ קִרְיָתֶךָ,
הַעֲלוֹתָהּ עַל רֹאשׁ שִׂמְחָתֶךָ!

בְּרַח דּוֹדִי אֶל שָׁלֵם סֻכָּךְ;
וְאִם תָּעִינוּ מִדַּרְכָּךְ,
אָנָּא הָצֵץ מֵחֲרַכָּךְ
וְהוֹשַׁע עַם עָנִי וּמִתְכַּךְ,
חֲמָתְךָ מֵהֶם לְשַׁכָּךְ
וּבְאֶבְרָתְךָ סֶלָה לְהִסְתּוֹכָךְ!

בְּרַח דּוֹדִי אֶל לִבְּךָ וְעֵינֶיךָ שָׁם;
וְאִם זָנַחְנוּ טוֹב מְרֻשָּׁם,
אָנָּא שְׁמַע קוֹל צִרְחֶיךָ וְרִגְשָׁם,
רַוֵּה מִדָּם גּוּשָׁם
וַעֲפָרָם מֵחֵלֶב יְדֻשָּׁן
וּפִגְרֵיהֶם יַעֲלֶה בָאְשָׁם!

בְּרַח דּוֹדִי אֶל מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן;
וְאִם בָּגַדְנוּ בְכַחֲשׁוֹן,
אָנָּא סְכוּת צְקוֹן לַחֲשׁוֹן,
דַּלֹּתִי מִטְּבוּעַ רִפְשׁוֹן,
גְּאַל נְצוּרֵי כְּאִישׁוֹן
כְּאָז בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ מַלְאֲכֵי־רוּם יָחַד,
יְצֻאִים בְּאֵימָה וְשָׁבִים בְּפָחַד;
וּמַעֲרִיצִים בְּרַעַד לַמֶּלֶךְ הַמְיוּחָד,
שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לְאֶחָד;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ קְהִלּוֹת קְהִלּוֹת
קְרֵבִים הַיּוֹם בְּחָמֵשׁ תְּפִלּוֹת,
וּמַקְדִּישִׁים הָאֵל בִּתְשֻׁאוֹת הֲמֻלּוֹת:
וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ שֵׁם־שַׁדַּי נִגְמָר,
וְכָל־לֵבָב יִתַּר וְכָל־בָּשָׂר סָמָר;
שׁוֹאֲלִים „אַיֵּה?“ מִשְׁמָר מוּל־מִשְׁמָר,
וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמָר;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ נֹחֲלֵי־דָת חֲקוּקָה,
סְגֻלַּת קְדֹשִׁים לִשְׁמוֹ דְבֵקָה;
וַיִּגְבַּהּ אֲדֹנָי צְבָאוֹת בְּיָד־חֲזָקָה
וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ מַלְאֲכֵי צְבָאוֹת,
וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ הֲנֵי־דָת נְבוּאוֹת;
אֵלֶּה מַעֲרִיצִים בַּהֲמֻלּוֹת תְּשֻׁאוֹת,
וְאֵלֶּה מַקְדִּישִׁים לַאֲלָפִים וּמֵאוֹת:
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת!

וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ נֶגְדְּךָ זֶה עֲנוּיֵנוּ,
הַעַל־אֵלֶּה תִתְאַפָּק, תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ?
דִּכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם תַּנִּים, וְאֵלֶיךָ עֵינֵינוּ,
גַּם גֵּיא צַלְמָוֶת שַׂמְתָּ מְעוֹנֵנוּ!

שְׂנִיאוּת שִׂים זֵדִים וְלֹא קָנֵס,
לִפְנִים מִשּׁוּרַת הַדִּין לָנוּ הִכָּנֵס,
מִפְּנֵי קֹשֶׁט סֶלָה יֵבוֹשׁ הָאֹנֵס,
הִנֵּה יִתְנוֹסֵס וְנִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס!

בָּנוּ נִקְרָא שִׁמְךָ — אַל־יִתְחַלָּל!
בְּךָ כָּל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל יִתְהַלָּל!
אִם־עֲוֹנֵינוּ רַבּוּ וּמִלְאוּ חָלָל:
„אָנֹכִי אָנֹכִי מֹחֶה“ פִּיךָ מִלֵּל!

הָרֵץ בַּת־פּוּצַי וְקָרְבָן תִּשַׁע,
קַבֵּץ יַחְדָּו עֲשִׂירִית עִם־תֵּשַׁע,
טַבַּע חֵטְא וְלֹא־יִזָּכֵר רֶשַׁע,
נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל־פֶּשַׁע!

רַבִּי יוֹסֵף בֶּן־אֲבִיתוּר

(בספרד, לערך ד״א תש״ן)

קְדֻשָּׁה

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא שִׁבְתֶּךָ,
וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ עֹז מֶמְשַׁלְתֶּךָ;
אֵלֶּה יַעֲרִיצוּן גְּאוֹן תִּפְאַרְתֶּךָ,
וְאֵלֶּה יַקְדִּישׁוּן לְשֵׁם מַלְכוּתֶךָ:
אֵין־קָדוֹשׁ כַּיְיָ כִּי־אֵין בִּלְתֶּךָ!

בִּמְרוֹמֵי עֶרֶץ כִּסֵּא מַהֲלָלוֹ,
וּפִנּוֹת שׁוּלָיו מְלֵאִים הֵיכָלוֹ;
מֵהֶם מִימִינוֹ וּמֵהֶם מִשְּׂמֹאלוֹ,
שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ;

וּבִשְׁכוּנֵי אֶרֶץ יֹדְעִים עִם־הָאֵל,
נִצָּבִים הַיּוֹם כַּבַּדֹּל הַשֹּׁאֵל;
מְהַלְלִים וּמוֹדִים לְצוּר פּוֹדֶה וְגוֹאֵל,
וְהִקְדִּישׁוּ אֶת־קְדוֹשׁ יַעֲקֹב וְאֶת־אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל!

שֶׁכָּל־עוֹד נִשְׁמָתִי בִי וְרוּחַ אֱלוֹהַּ בְּאַפִּי
אֲרַיֶּנְּךָ דִמְעָתִי חַטָּאתִי, אֶנְהֲךָ עֲוֹנִי בְּנִמְרָץ!
שַׁדַּי אַתָּה יְצַרְתָּנוּ — חוּס וְרַחֵם עַל־יְצוּרֶיךָ,
נֵצֶר מַטָּעֶיךָ אֲנַחְנוּ — חֲמָל־נָא מֵעֲקוֹר נָטוּעַ!
שׁוּבָה וַהֲשִׁיבֵנוּ בַּחֲסָדֶיךָ וְעַל־רָעָתֵנוּ אָז תִּנָּחֵם,
לֹא־נֵבוֹשׁ מִכָּל־עֲלִילוֹתֵינוּ בְּכַפֶּרְךָ לְכָל־אֲשֶׁר עָשִׂינוּ!

תּוֹשָׁבִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ, מְעַט יָמֵינוּ עֲלֵי־אָרֶץ,
בִּקַּשְׁנוּ סְלִיחָה וְהוֹאַלְנוּ, אוּלַי נִמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ;
תַּעַשׂ עִמָּנוּ לְשִׁמְךָ, כִּי יָדַעְנוּ כִּי־אֵין מַעַשׂ,
תֵּיטִיב אַחֲרִיתֵנוּ בִּרְצוֹנְךָ וְתִקְוָתֵנוּ לֹא תִכָּרֵת!
תַּאֲרִיךְ אַפְּךָ עִמָּנוּ וּתְהִלָּתְךָ תֶּחֱטָם־לָנוּ,
תִּתְנַהֵג בְּמִדַּת חֲנִינוּתֶךָ מוּדַעַת זֹאת מִנִּי־עַד;
תַּעֲנִיתֵנוּ תְּהֵא כַפָּרָתֵנוּ וְתַשְׁנִיק נַפְשֵׁנוּ לִמְחִילָה לָּהּ,
תִּרְצֶה תְשׁוּבָתֵנוּ לְחַיִּים וּמִבְּנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה תְּשִׂימֵנוּ!

רַבִּי שְׁלֹמֹה בֶּן־יְהוּדָה הַבַּבְלִי

(ברומא, לערך ד״א תש״מ)

סְלִיחָה

תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ כְּאַיָּל עַל־אֲפִיקִים,
שַׁחָה צֵאת לִרְוָיָה וְאֵין־מְפִיקִים,
רָחוֹק וְעָמֹק וְלִדְלוֹת לֹא־מַסְפִּיקִים,
קוִֹים וְחוֹכִים וַאֲמָנָה לֹא־מַפְסִיקִים!

,,נַכְחִידֵם נִירְשָׁה־לָנוּ'' נָמוּ, חָרְשׁוּ,
מִיְּרֻשָּׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרַשְׁתָּ עַמְּךָ גֵּרְשׁוּ,
לְהַשְׁמִיד יוֹם יוֹם עוֹד יִדְרֹשׁוּ,
כִּנּוּם מַס וְחָמָס, וַעֲנִיֶּיךָ יְרֻשָּׁשׁוּ:

צְמֵאֶיךָ צוּק לָהֶם מִיחוּל לְבָבָם,
פָּנֶיךָ לֵרָאוֹת בֵּית מְעוֹן חֲבִיבָם,
עָבַר בַּסָּךְ וְעַמּוּד שְׁבִיבִים סְבִיבָם,
סוֹר עָרֵל וְטָמֵא בַּעֲלֵי דְבָבָם.

יָבֹזוּ יִבְזוּ יְדִידֶיךָ, יְכַנּוּם כְּלָבִים,
טִפֵּשׁ וְנָבָל, כְּמַר תַּעַר הַגַּלָּבִים,
חֶרְפָּתָם שִׁמְעָם עֲלוּבִים וְלֹא עֹלְבִים,
זָר לֹא־נִשְׁלָבִים וְאֵלֶיךָ נִצְלָבִים!

צוּר יִקְרָא לָרוּחַ מֵעָל וְאֶל־הָאָרֶץ לָדִין בָּשָׂר,
מַגִּיד לְאָדָם מַה־שֵּׂחוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִשְׁכַּח יַזְכִּירֵהוּ.
צְדָקָה לְנַפְשׁוֹ בְּהִמָּצֵא תֵּאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים בְּדֹק,
וּבְחֶלֶד בְּהִכָּחֵד — שָׁם פְּנֵי־אֵל לֹא יִתְּמוּ שְׁנוֹתָיו;
צָפַן אֱלוֹהַּ אוֹנוֹ אִם רַבּוּ פְשָׁעָיו וְלֹא־שָׁב,
יְקַבְּצוּ פָנָיו פָּארוּר, תְּאָכְלֵהוּ אֵשׁ לֹא־נֻפָּח,
צָפוּ עֵינָיו כִּידוֹ, שִׁנָּיו יַחֲרֹק וְנָמַס:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

*

קִינָה הִיא וְקוֹנְנוּהָ בְּנֵי אָדָם עַל־נַפְשׁוֹתָם,
טֶרֶם יִסְפְּדוּ הַסֹּפְדִים יְקַדְּמוּ מַרְזֵחַ בְּמַר בֶּכִי.
קִיא צֹאָה בִּשְׁלֹשָׁה עוֹלָמִים, קִיקָלוֹן עַל־כְּבוֹדוֹ,
קָמַל טוּבוֹ וְהֶחְפִּיר, קְדֹרַנִּית כָּל־תַּהֲלוּכָיו.
קִנְיַן הֶתֵּר יִמְאַס גֶּבֶר, אַף כִּי־אָסוּר וּמָנוּעַ,
קְבֻצַת הוֹן מַה־יִּסְכָּן־לוֹ, וּמַה־יִּתְרוֹן לוֹ בְּכָל־עֲמָלוֹ?!
קָטֹנְנוּ בְּעֵינֵינוּ אָנוּ, לְמִי אֵלֶּה הֲלֹא לָנוּ,
מָאַסְנוּ עוֹלָמֵנוּ מְאַסְנוּהוּ, מֵאֲנָה לִנְגּוֹעַ נַפְשֵׁנוּ!

רַבּוּ פְשָׁעֵינוּ עַד־לִמְאֹד, וּמֵהֶם רַבּוּ רַחֲמֶיךָ,
עָמְקוּ מִשְׁפָּטֶיךָ עַד־לַתְּהוֹם וְצִדְקָתְךָ כְּהַרְרֵי־אֵל תִּכְבְּשֵׁם.
רְגַנְּנוּ מִזְּכֹר כָּל־אֵלֶּה וְלֹא־הֵבַנְנוּ לְאַחֲרִיתֵנוּ,
אַתָּה אֱלֹהֵינוּ תִּזְכְּרֵם וְלֹא־תָמוּד לָנוּ נָקָם. —
רַב־לְךָ אָדָם מִתֹּעֲבוֹתֶיךָ, מַעֵט רֹעַ מַעֲשֶׂיךָ,
אַל־תִּגְדֵּל בְּנָהָר שָׁחוּ פֶּן־יִכְבַּד עָלֶיךָ שׁוּבְךָ!
רְאֵה־נָא פְּרִי תוֹרָה וְיֹשֶׁר בָּעוֹלָם הַזֶּה, עַל־אַחַת כַּמָּה
כִּפְלַיִם לֶעָתִיד, כִּי דוּגְמָה הִיא לְשָׂכָר טוֹב!

שָׁמַעְתִּי וַתִּרְגַּז בִּטְנִי, נִמְרְצָה דַעְתִּי בְּאֹמֶר:
מַה־לִּי עוֹד לַחֲטוֹא, לֹא־אוֹסִיף עוֹד לְכִסְלָה,

נֹהֵג כְּיוֹנַת אֵלֶם, יְצַפְצֵף כְּעָגוּר וּכְסוּס,
וְהָיָה כִּי־יִרְאֶה הָרְוָחָה וְהִכְבִּיד אֶת־לִבּוֹ וְהִקְשִׁיתַ.
נֶחְפָּז לָלֶכֶת צֵאת כְּשֶׁבָא מִכָּל־תִּקְוָה:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

שָׁב וְתַשׁ כֹּחוֹ, בְּלַע בְּקָרֶה וְאַף עֹצֶר,
עַד־שֶׁר רִאשׁוֹנָה פְּקֻדָּה בָּאָה אַחֶרֶת וְגַם מִבֶּהָלָה;
סָס יֹאכְלֵהוּ כַצֶּמֶר, עָשׁ יְבַלֵּהוּ וְרָקָבוֹן,
שְׂבַע יָמִים בְּרֹב רֹגֶז מְעַט וְרָעִים וּמְרֹרוֹת.
שָׂמְחוּ־לוֹ גָּרֵי בֵיתוֹ גְּעָמוֹתָיו כִּי יִרְאוּ מְחוּצָה,
וְלִבּוֹ יוֹדֵעַ מָרָתוֹ וְעָלוֹ כִּי נָטַל עָלָיו.
סָע מַסַּע אַחֲרֵי מַסַּע אֶל־אֶרֶץ עֵפָתָה כְּמוֹ־אֹפֶל,
שָׁלַף וַיֵּצֵא בְּבוֹא יוֹמוֹ מִכָּל־יֵשׁ וְתַעֲנוּג וְעֶשְׁתֹּנוֹת.

עָלָיו נֶהֶפְכוּ צִירָיו, חֶבְלֵי־מָוֶת וְאֵימוֹתָיו,
שָׁתָה כּוֹס מָוֶת מַר וַיָּמֹץ חַרְשֶׁיהָ יְגָרֵם בְּקֶצֶף.
עֲטִינָיו מָלְאוּ רֹאשׁ, וְלַעֲנָן עַצְמוֹתָיו יְשֻׁקֶּה,
כָּבָה הַנֵּר וַיִּדְעָךְ, נִתְקַדֵּר נַפְשׁוֹ בַּעֲרִיפֶיהָ.
עָצַר חֶבֶל כַּסְפּוֹ וְגֻלַּת הַזָּהָב גֶּחְבָּסָה,
אָזְלוּ־מַיִם מִנִּי־יַמּוֹ וַיּוּעַם כְּתְמוֹ הַטּוֹב.
עָפָר מִי־יְגַלֶּה מֵעֵינָיו לִרְאוֹת מַה־יִּהְיֶה אַחֲרָיו:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

פָּרְחָה נַפְשׁוֹ אֶל־מְעוֹנָהּ, לַיָּצוּעַ אֲשֶׁר יְצָעַתְהוּ
בִּצְרוֹר הַחַיִּים — אִם זַכָּה, וְהַמַּרְשַׁעַת בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלַע;
פֹּרְדָה מִתּוֹךְ גִּרְנָהּ, וְכָל־שְׁכֵן מֵאָה וָשׁוּעַ,
גַּם־זֹה רָעָה חוֹלָה כִּי נוֹתְרָה כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת.
פִּגְרוֹ הָרַךְ וְהֶעָנֹג, אֲשֶׁר כָּל־יָמָיו יְעוֹדְדֶנּוּ,
נִמְאָס וְנִטְבַּל בַּשַּׁחַת, וְנַפְשׁוֹ עָלָיו אֹבֶלֶת;
פְּנֵי לְבוּשׁוֹ מִי־יְגַלֶּה וְרֵיחוֹ מִי־יוּכַל לְהָרִיחַ,
פָּקוּד וְנָתוּן בְּאַשְׁמַנּוּ לְעֵת מַתַּן הַחֶשְׁבּוֹן.

כְּחֶרֶב חַדָּה יְלֻטַּשׁ, אִם תִּמְצָא יָדוֹ מֶמְשֶׁלֶת,
לְרַצּוֹת עֲבָדָיו וְהַמֵּרֵעִים וְלֹא־יַגִּיעַ רְצוֹנָם סֶלָה.
כִּתְרוּהוּ כָּל־צַד וַיַּקִּף, בְּלִי־עָוֹן יְרֻצּוֹן מֵרוּץ,
כַּמָּה בְנַפְשׁוֹ יִזָּהֵר לוּלֵי יָסֵךְ שֹׁמֵר כָּל־יָצוּר!
כְּסַרְסוּר בֵּין אֵל לָעָם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ הָפְקָד,
נִחַר גְּרוֹנוֹ מִלִּזְעֹק, נָחַר מַפּוּחוֹ מִלִּצְרֹף,
כַּמָּה יִבְרַח וְיֵלֵךְ לְבַל־יִקְשֹׁר עָלָיו קֶשֶׁר,
וּכְהֶרֶף עַיִן שְׁטָפוֹ שֶׁטֶף — אֵי כְבוֹדוֹ וּגְבוּרָתוֹ?!

לְאֶרֶץ מְלֵחָה נִדְמָה אִם־לָקָה יִלָּקֶה בַּעֲצוֹרֶת,
גְּדֵרָיו נִתְּכוּ כַּמַּיִם עַד יָנוּב פְּרִי הַבָּטֶן.
לְתוּגָה לוֹ רֹב יְלָדָיו; יֵשׁ מֵהֶם לְאִבְחַת־חֶרֶב,
וּמֵהֶם שְׁכוֹל וְאַלְמוֹן — לָרִיק יָגַע בָּם וַיִּטְפָּח.
לְחָלְיָם יִדְאַג לִבּוֹ, לִשְׁמֹר סַמֵּיהֶם,
יַעֲשֹׂק־נָא פֶּן־יֵרַע הַבֵּן וְיִתְפָּרֵץ מוּמֵי הַבַּת וּפֶן־תִּתְחַלָּל.
לְעֵת תִּתְקָפֵהוּ וַיַּחֲלֹף יִכְבְּדוּ בָנָיו וְיִצְעֲרוּ וְלֹא־יָבִין לָמוֹ:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

מִי יְמַלֶּל־לוֹ וִיבַשְּׂרֵהוּ בְּעוֹדֶנּוּ רַךְ כִּי יַזְקִין,
יִשְׂמַח כִּי הִגִּיעַ אֵלָיו, מִשְׁאֲלוֹת מְבָרְכָיו מִלְּאוּ;
מָצָא זֶה־יוֹם שֶׁקִּוָּה וְלִבָּתוֹ עָלָיו רְטַפֶּשֶׁת,
נִמְצְאוּ יְמֵי רָעָתוֹ, שָׁנִים לֹא חָפֵץ בָּמוֹ;
מִבֵּיתוֹ שֹׁמְרָיו וְזָעוּ וְאַנְשֵׁי חֵילוֹ נִעְנְעוּ,
מִעֲטוּ טַחֲנוֹתָיו וַתִּקְהֶינָה, וְרֹאוֹתָיו אָסְפוּ נָגְהָם,
מִקּוֹל צִפּוֹר יִתְנוֹדֵד, וְצָלְלוּ שְׂפָתָיו וּבְנֵי שִׁירוֹ:
אִם־יָשֵׂם בֵּאלֹהִים כִּסְלוֹ — כִּכְלוֹת כֹּחוֹ לֹא יַעַזְבֵהוּ.

נַעַר הָיָה וַיְבַעֲתֻהוּ חִצֵּי דָם וּבְרַק מְמֹּרָתוֹ,
חֲמָתָם רוּחוֹ תֵּשְׁתְּ, כַּמָּה יְכַלְכֵּל וְיִשָּׂא!
נִתְּקוּ סְמְפּוֹנֵי חֲדָרָיו בִּימֵי בְחוּרָיו בְּהַקְדִּיחַ,
וַיְיֵלִיל עַל־מִשְׁכָּבוֹ וְלֹא־צָעַק וְלֹא־שָׁב עַד־הַמַּכֵּהוּ.

זְנוּת יִקַּח לִבּוֹ, חָכְמָתוֹ בְּלֹעָה כִּי יַעְגֹּב,
כְּצִפּוֹר אֶל־פַּח יָרוּץ, נַפְשׁוֹ הַיְקָרָה יָצוּד,
זָעוּ אֲבָרָיו מִפְּנֵי זָרָה, נִקְרַע הַסְּגוֹר מִן־הַשְּׁאֵר,
וְלֹא־יִמְאַס כָּל־טֻמְאָה וְלֹא־יִגְעַל כָּל־דָּוָה.

חָתָה אֵשׁ בְּחֵיקוֹ וְלֹא־חָשׁ, וּבָנָיו יֶרֶב הַמַּשָּׂא,
לֹא־יִשָּׂא לַמָּרוֹם עֵינוֹ, יִזְכֹּר בֹּרְאָיו וְיֶחְדָּל.
חֵץ כְּבֵדוֹ יְפַלַּח, חֶלְאָתוֹ וַזֲהֲמוֹ בְּנֹצָתוֹ,
סָפֵק כַּף אֶל־כַּף וְיִתְנַחֵם עַל־הַמַּיִם אֲשֶׁר לֹא יֵאָסֵפוּ;
חָלְפָה כְרֶגַע תְּשׁוּקָתוֹ וְחֶרְפָּתוֹ לֹא תִמָּחֶה,
חַיָּב לְאֶלֶף כְּרִיתוּת וּמַה־יֶּשׁ־בּוֹ עוֹד מִמֶּנּוּ?
חַת הוּא מֵעֵינֵי כָל־בָּשָׂר וְעֵינֵי אֲדֹנָי מְשׁוֹטְטוֹתָיו:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

טֹרֵף נַפְשׁוֹ כִּי יַעֲשֹׁק וְעִם־גַּנָּב עַד יְחַלֵּק,
וַיֶּאֱהַב קְלָלָה וַתְּבוֹאֵהוּ, וְאֶת־הָאֶבֶן וְאֶת־הָעֵץ כִּלָּתוּ.
טַע שָׂדֶה זָמַם קָנָה, חָרַץ וְרָצַח וְגַם יָרָשׁ,
תְּקַלֵּל חֶלְקָתוֹ כְּגְנֵבוֹת בְּעֵמֶק עָכוֹר לְגַלִּים;
טֶרֶם יִמְשֹׁל כָּלָה מֹשֵׁל, כְּבֹשֶׁת גַּנָּב כִּי יִמָּצֵא,
סִבְלָה הַכְּסִיל בְּחֵיקוֹ וּפָנָיו חָפוּ בְּרָב־עָם.
טְמוּנָה קִנְאָתוֹ בְּלִבּוֹ בִּרְאֹתוֹ טוֹבָה לְגִילָיו,
תָּמוּת נַפְשׁוֹ עִמָּם יְאַב, וּמִי כָמוֹהוּ מֵרִים אִוֶּלֶת.

יְגָרֶה מָדוֹן בְּשָׁלוֹם וְלֹא בְיָד יַשְׁקִיט רִיב,
יִשֹּׁךְ בְּלוֹא־לָחַשׁ, וְיָמִית וְאֵין יְכֹלֶת לְהַחֲיוֹת.
יִשְׁתֶּה מֵי הַיָּם וְהֶאֱזְנִיחוּ, יַעְשֹׁק נָהָר וְלֹא נָח,
יָנוּחַ הַכִּבְשָׁן מֵעֲשָׁנוֹ וְהוּא בְקִנְאָתוֹ כְּיֹקֶדֶת.
יְצוּדֵהוּ לְשׁוֹנוֹ לְמַדְחֵף, סַפַּחַת בְּגֵוָיו יִפְשֵׂהוּ,
יַהַרְגֵהוּ כַעְסוֹ כְּפֹתֶה, תְּנַמְּאֵהוּ מַשְׂטֵמָה לְמוֹתֵת.
יַחַד מְקַנֵּא וּמְקֻנָּא יַעֲבֹרוּן וְכָל־קִנְאָתָם — יִהְיוּ הָבֶל:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

דִּהוּהוּ לְמוּסָר מְחַנְּכָיו, הִמְרִיצוּהוּ מַכּוֹת וְהוֹגוּהוּ,
אָכֵן לַשָּׁוְא יִסּוּרֵימוֹ, וְהוּא כְּעֵגֶל לֹא לֻמָּד.
דַּעַת יִדְרֹשׁ כָּל־יָמָיו וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנּוּ,
מִדַּת יָמָיו וְחֶלְדּוֹ נִשְׂגְּבָה לֹא־יוּכַל לָהּ.
דַּעַת מַה־יֵּלֶד יוֹם מָחָר — נִבְעָר מִדַּעַת מַה־יֶּהִי,
עַל־כֵּן מָלֵא לִבּוֹ פַּחַד וְעִצָּבוֹן, יָשִׁית עֵצוֹת וְיִתְעַשֵּׁת.
דָּעֲכוּ כַּפִּשְׁתָּה מַחְשְׁבֹתָיו כְּשֶׁתִּפּוֹל רָעָתוֹ פִּתְאֹם:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

הַוָּה גְדוֹלָה עָלָיו תַּאֲוַת מַאֲכַל לַחְמוֹ,
כְּמוֹ פְרָאִים וּבְנֵי־שַׁחַץ יְמַלֵּא חָרָיו טָרֶף,
הַשִּׁיחִים עַד־כְּלוֹתָם, הָרֶמֶשׂ וְהַשָּׁט עַד־תֻּמּוֹ,
וְהוּא כַּמָּוֶת לֹא־יִשְׂבָּע וְכָאֲבַדּוֹן לֹא־יֹאמַר הוֹן.
הַוּוֹת יַחְשֹׁב עַל־מִשְׁכָּבוֹ וּבְאוֹר הַבֹּקֶר יַעֲשֶׂנָּה,
יַשְׁכִּים בְּיוֹמָם לַעֲטוֹת כְּלֵי חָמָס וְאַכְזְרִיּוּת;
הַהֲלִים בְּפִיהוּ מִחוּץ דַּעַת הַבְּרִיּוֹת לִגְנֹב,
אִם־נֶחְקַר וְנִבְחַן נִמְצָא כֶּסֶף סִיג מְצֻפֶּה.

וְיִשְׂמַח בְּכָל־שְׂאָט כִּי הֵבִין לְהִתְהַפֵּךְ בְּאֹמֶר אֱמוּנָה,
רְמִיָּה כִּי־יַחֲלִיף אַף גִּילַת־לוֹ וְרַנֵּן.
וּמִי־שָׁמַע כָּזֹאת, הֲיִשְׂמַח לְאֵידוֹ בְּמִפְשׁוֹ?
וְלוּ הֵשִׁיב אֶל־לִבּוֹ כִּי אַתָּה מְפַרְנְסוֹ דַּיּוֹ!
וּלְעֵת תִּבָּקַע כְּרֵסוֹ וְיִזָּרֶה הַפֶּרֶשׁ עַל־פָּנָיו,
כְּאֹמֶרֶת הֵא־לְךָ שׁוֹטֶה כָּל־גָּזֵל שֶׁנָּתַתָּה בִּי!
וְתַעֲנוּגֵי עָשְׁרוֹ הוּסָרוּ וְנִשְׁאַר עֲוֹנָם בְּנַפְשׁוֹ:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

וַעַף אַפּוֹ וַחֲמָתוֹ אֹיְבָיו אֹרְבָיו הֵמָּה,
תֵּת־לוֹ מוֹקֵשׁ וּמַלְכּוֹד לְאַרְבַּע מִיתוֹת וְדִינֵיהֶם;
זַלְעָף, דָּעוּךְ וְתֹעֶה כְּרֹכֵב עָרוֹד,
וּמְשֻׁלָּח כָּאֳנִיָּה בְּלֶב־יָם מִטָּרֶפֶת וְהַיָּם הוֹלֵךְ וְסֹעֵר.

רַב סְעַדְיָה גָּאוֹן

(מעיר פיום במצרים; מת בסורא ד״א תש״ב בהיותו כבן חמשים שנה)

תּוֹכֵחָה

אִם לְפִי בָחְרְךָ, צוּרֵנוּ, בָּאָדָם הַזֶּה הַדָּל —
הוּא כְּתוֹר הַמַּעֲלָה, וּמַה־שֶּׁמֶץ דָּבָר נִשְׁמַע־בּוֹ?
אִם לְפִי בִנְיָנוֹ וְרִקְמוֹ — כְּחֶרֶשׂ מִן־הַחֹמֶר לֻקָּח,
מַעְיְנוֹת דָּם וָרִיר, מְעוֹנוֹת רִמָּה וְתוֹלַעַת!
אֶתְכְּרִיַּת רוּחִי אִם־אַבִּיעַ מַעֲלָלָיו,
נַפְשִׁי תִּשְׁתּוֹחַח מַעֲשָׂיו אִם־אֶזְכְּרָה;
אוֹי לוֹ מִיִּצְרוֹ אוֹי לוֹ מִיֹּצְרוֹ,
יָדוֹ בְּכָל־יָצוּר לְשַׁחֲתָם וְיַד כֹּל בּוֹ לְהַשְׁחִיתוֹ!

בְּעוֹלָמוֹ נֶחְשָׁב הוּא כְּבֵין צְעָדָיו קִמְּשׂנִים,
וְכָל־יְמֵי חַיֵּי הֶבְלוֹ עַל־שְׂבָכָה יִתְהַלָּךְ;
בָּרָד וְשַׁעַר קֶטֶב, חֹם חֹרֶב צָרֶבֶת,
בְּתוֹךְ לְבָאִם לְהֵטִים, כַּמָּה יִפְקַח עֵינָיו וְיִזָּהֵר!
בָּעֹם יִבְעַם כְּשָׂבְעֵהוּ, וְעֵת כִּי־יִרְעַב וְהִתְקַצָּף,
גַּם־בַּלַּיְלָה לֹא־שָׁכַב לִבּוֹ, כִּי כָל־יָמָיו מַכְאוֹב וָכָעַס;
בַּיִת בְּבַיִת הוּא מַגִּיעַ, וְדַיּוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת אֲחֻזַּת־קָבֶר:
יִזְכֹּר זֹאת וְיֵבוֹשׁ וְלִפְנֵי עֹשֵׂהוּ יִכָּנַע!

גַּאֲוַת לִבּוֹ תַּשִּׁיאֵהוּ לְהִתְנַשֵּׂא עַל־בָּמֳתֵי עָב,
וְעַל־כָּל־חַי יִתְיָהֵר — וּפֶתַע נוֹקָשׁ וְנִלְכָּד׃
גֹּבַהּ אַפּוֹ בַּל־יִדְרֹשׁ, הוּא וְאֶפֶס עוֹד מִלְּכוֹ,
אַךְ אֶל־שְׁאוֹל יוֹרֵד, בַּדֵּי עָפָר לַמּוּצָק.
נוֹשׁ בָּאוּשׁ גָּלְמֵהוּ, זִרְמַת תַּעַב מִקְּפֵהוּ,
כְּשַׁבְּלוּל אִם יִמַּס, גַּם־שֶׁמֶשׁ לֹא רָאָה וְלֹא יָדָע.
נָחָה חֶבְלָה יְלָדַתְהוּ וְנִמְלַט, נָפַל עַל־רֹאשׁ —
נִפְלוֹ חֲלוּתוֹ הִיא, אֵין לוֹ תְקוּמָה מִמֶּנָּה.

רַבִּי יְהוּדָה בֶּן־קוּרֵישׁ

(בטוהראת, אפריקי הצפונית־מערבית; לערך ד״א תר״ס)

רְהוּטָה

וּבְכֵן: לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד!

לְךָ אָמַר לִבִּי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ וְנַפְשִׁי יֹדַעַת מְאֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ בְּנֵי אֱלֹהִים יָרִיעוּ בְּרָן־יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר לַעֲבוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ גִּבּוֹרֵי כֹחַ וּצְבָא הַשָּׁמַיִם מִשְׁתַּחֲוִים לִסְגּוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ דִּגְלֵי בְנֵי אֵלִים וּמַרְאֵיהֶם כְּלַפִּידֵי כִידוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ הֲמֻלַּת נְהַר דִּי־נוּר וְאֶלֶף אַלְפִין מְשַׁמְּשִׁין בִּגְדוּד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ וְרִבּוֹ רִבְוָן — זֶה יִכְרַע וְיִקּוֹד, וְזֶה יִשָּׂא הוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ זְבֻלֵי מְרוֹמִים, וְדָרֵי הֲדוֹמִים, וּמִלְּבַדְּךָ אֵין עוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ חֵילֵי עֶלְיוֹנִים, שִׁבְחֲךָ מְשַׁנְּנִים, אַל־דֳּמִי לָהֶם לִכְחוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ טַפְסְרֵי טָהֳרָה, מְפָאֲרִים בְּשִׁירָה בְרוּרָה, לַעֲנוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ יִרְעֲדוּ וְיִפְחֲדוּ, וְיִתְעַתְּדוּ וִיסַלְּדוּ בְּסִלּוּד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ כָּל־בֶּרֶךְ תִּכְרַע, וְכָל־לָשׁוֹן תִּשָּׁבַע, וְכָל־סָתוּם וְכָל־סוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ לְבוּשׁ עֹז וְתוּשִׁיָּה, וְעֹמֶק פְּלִילִיָּה, וְצִדְקָתְךָ תַּעֲמוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ מֶמְשָׁלָה וּגְדֻלָּה, וְכָל־סוֹף וּתְחִלָּה, מֵעוֹד וְעַד־עוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ נֹגַהּ וְנֹפֶק, וּמִשְׁפַּט חֹזֶק, וְדִין עֹמֶק, וְחֶסֶד כֵּס בִּסְעוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ שְׂרָפִים עָפִים, וְכַנְפֵיהֶם מְרַפִּים, וְגַבֹּתָם מְחַפִּים לִרְעוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ עִירִין לֹא־יְשֵׁנִים, יְקֵצִים לֹא־רְדוּמִים, שִׁבְחֲךָ לִתְמוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ פָּנִים אַרְבָּעָה פָּנִים לְאֶחָת, אָדָם וְאַרְיֵה וְשׁוֹר וָנֶשֶׁר, בְּפִקּוּד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ צְבָאוֹת, גַּבּוֹת עֵינַיִם מְלֵאוֹת, גַּבֵּיהֶן גְּבֹהוֹת, לִשְׁקוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ קַלִּים כַּבְּרָקִים, חָשִׁים כַּבְּזָקִים, מִתְדַּפְּקִים לִרְקוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ רוּחוֹת מַלְאֲכֵי אֵשׁ, וּמְשָׁרְתִים לַהֲטֵי אֵשׁ, מִתְיַקְּדִים יְקוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ שְׁבִיבֵי נָכוֹן מֵאָז, וְגַלְגַּלֵּי כֵס נֶאֱחָז בְּדֶלֶק נוּר לִרְפּוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד
לְךָ תְהִלָּה, וְלֹא עַוְלָה, וְלֹא מִקַּח לִשְׁחוֹד — וְהַכֹּל לִפְחוֹד   וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד!

זְבַדְיָה

(נראה שהיה בן דורו ומקומו של אמתי)

סְלִיחָה

אָדוֹן דִּין אִם־יְדַקְדֵּק,
בְּחֵקֶר פֹּעַל אִם־יְבַדֵּק,
גֶּבֶר לְפָנֶיךָ לֹא־יִצְדָּק!

הֲפִי־תִתֵּן בִּצְבָא מַעְלָה,
הֵן־בְּמַלְאָכֶיךָ תָּשִׂים תָּהֳלָה,
וְאַף־שֹׁתֶה כַמַּיִם עַוְלָה!

זְכוּת וּצְדָקָה אֵין־בָּנוּ,
חֵטְא וָרֶשַׁע כֻּלָּנוּ,
טוֹב אַל־תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ!

יֶהֱמוּ מֵעֶיךָ עָלֵינוּ,
כְּרַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ
לְבִלְתִּי כְּרֹעַ מַעֲלָלֵינוּ!

מְשׁוּבֹתֵינוּ רַבּוּ מִלְּמָנוֹת,
נִיחוֹחִים אַיִן וְקָרְבָּנוֹת,
סְלִיחָה מְצֹא לַעֲוֹנוֹת;

עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֵין־אָנוּ סְמוּכִים,
פֶּשַׁע וְעָוֹן מְלֻכְלָכִים,
צְדָקָה־מְצֹא תַּחַן עֹרְכִים.

קָו אַל־תְּמַתַּח בְּאָרְחֹתֵינוּ,
רִמָּה וְתוֹלֵעָה אַחֲרִיתֵנוּ,
שָׁוְא וְהֶבֶל שְׁנוֹתֵינוּ.

תָּשׁוּב עַל־הָרָעָה תִּנָּחֵם,
זֶה־דַּרְכְּךָ חִנָּם מְרַחֵם,
בְּרַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ רַחֵם!

דְּרָכֶיךָ לֶעָנָו לְהוֹרוֹת
יִדַּעְתּוֹ שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה סְדוּרוֹת,
הִבְטַחְתּוֹ שֶׁאֵין־רֵיקָם חוֹזְרוֹת;

חִנּוּן־בָּם סָדַרְנוּ לְפָנֶיךָ,
וַעַק קֶשֶׁב מִמִּתְחַנְנֶיךָ,
וְאַל־תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ!

4

פִּזְמוֹן

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן,
אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת;
נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים,
נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה, וְנַקֵּה —
וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ!

אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה,
בִּרְאֹתִי כָל־עִיר עַל־תִּלָּהּ בְּנוּיָה
וְעִיר הָאֱלֹהִים מֻשְׁפֶּלֶת עַד־שְׁאוֹל תַּחְתִּיָּה —
וּבְכָל־זֹאת אָנוּ לְיָהּ וְעֵינֵינוּ לְיָהּ!

מִדַּת הָרַחֲמִים עָלֵינוּ הִתְגַּלְגְּלִי,
וְלִפְנֵי קוֹנֵךְ תְּחִנָּתֵנוּ הַפִּילִי,
וּבְעַד עַמֵּךְ רַחֲמִים שַׁאֲלִי,
כִּי כָל־לֵבָב דַּוָּי וְכָל־רֹאשׁ לָחֳלִי!

תָּמַכְתִּי יְתֵדֹתַי בִּשְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה תֵבוֹת,
וּבְשַׁעֲרֵי דְמָעוֹת — כִּי לֹא־נִשְׁלָבוֹת;
לָכֵן שָׁפַכְתִּי שִׂיחַ פְּנֵי בֹחֵן לִבּוֹת —
בָּטוּחַ אֲנִי בְאֵלֶּה וּבִזְכוּת שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת!

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שׁוֹמֵעַ קוֹל בְּכִיּוֹת,
שֶׁתָּשִׂים דִּמְעָתֵנוּ בְּנֹאדְךָ לִהְיוֹת,
וְתַצִּילֵנוּ מִכָּל־גְּזֵרוֹת אַכְזָרִיּוֹת,
כִּי־לְךָ לְבַד עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת!

אֲמִתַּי בֶּן־שְׁפַטְיָה

(באוירי היא אוריָה, לערך ד"א תר"ם)

סְלִיחָה

אֵיךְ מִכָּל אֻמּוֹת
הָשְׁפַּלְתִּי עַד תְּהוֹמוֹת,
וּמִיּוֹם שֶׁנִּתַּתִּי לְשַׁמּוֹת
אֵין עֵזֶר וּתְקוּמוֹת!

יֹדְעַי בִּי מַלְעִיבִים:
„מַה־לָּכֶם עֲנִיִּים וַעֲלוּבִים,
כִּי־מִקֶּדֶם כְּבָנִים חֲשׁוּבִים —
וְעַתָּה כִּכְלִי־רִיק וּכְלָבִים?

מַדּוּעַ כָּל שְׁכֵנִים
מִתּוֹךְ חָרְבוֹתֵיהֶם נִבְנִים,
וַאֲנִי כַּמָּה שָׁנִים
בֹּכֶה עַל־שְׁנֵי חֻרְבָּנִים?!

חֲזוֹת קֵץ גָּלוּת
עַד־מָתַי אַתֶּם בְּסִכְלוּת?
הֲלֹא תֵדְעוּ בִּפְלִילוּת
כִּי־תִקְוַתְכֶם הֶבֶל וְהוֹלֵלוּת!"

תַּרְבּוּכוֹת כָּל בָּנוֹת
בְּשִׂמְחָה וּבִנְגִינוֹת,
וּבְנוֹת־יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל הָאֲנוּגוֹת
תָּמִיד בִּנְהִי וְקִינוֹת!

זֹאת בְּעֵת אֶשְׁמַע,
עֵינִי דָּמֹעַ תִּדְמַע,
בְּמַר־נֶפֶשׁ אֶזְעַק וְאַשְׁמִעַ:
„עַד־אָנָה יְיָ, שִׁוַּעְתִּי וְלֹא תִשְׁמָע!"

קָדוֹשׁ, שֹׁכֵן עֲרָבוֹת,
תְּפִלּוֹתֵינוּ תִּהְיֶינָה עֲרֵבוֹת;
אֲשֶׁר הִרְאִיתָנוּ צָרוֹת רַבּוֹת
הַרְאֵנוּ־נָא נֶחָמוֹת טֹבוֹת!

*

שְׁפַטְיָה

(באוירי היא אוֹרְיָה, באיטליה הדרומית; מת ד״א תרמ״ז)

פִּזְמוֹן

יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיָי תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים,
גַּם־הַיּוֹם יִוָּשְׁעוּ מִפִּיךָ שֹׁכֵן מְרוֹמִים,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

שְׁעָרֶיךָ הֵם דּוֹפְקִים כַּעֲנִיִּים וְדַלִּים,
צָקוּן לַחֲשָׁם קֶשֶׁב־יָהּ שֹׁכֵן מְעָלִים,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

פְּחוּדִים הֵם מִכָּל־צָרוֹת מִמְּחָרְפֵיהֶם וּמִמְּגַדְּפֵיהֶם,
נָא אַל־תַּעַזְבֵם אֲדֹנָי, אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

טוֹבֹתֶיךָ יְקַדְּמוּ לָהֶם בְּיוֹם תּוֹכֵחָה,
וּמִתּוֹךְ צָרָה הַמְצִיאֵם פְּדוּת וּרְוָחָה,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

יִוָּשְׁעוּ לְעֵין כֹּל וְאַל־יִמְשְׁלוּ־בָם רְשָׁעִים,
כַּלֵּה שֵׂעִיר וְחִתְנוּ וְיַעֲלוּ לְצִיּוֹן מוֹשִׁיעִים,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

הַקְשִׁיבָה אָדוֹן לְקוֹל שַׁוְעָתָם
וְלִמְכוֹן שִׁבְתְּךָ הַשָּׁמַיִם תַּעֲלֶה תְפִלָּתָם,
כִּי־אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים:

זֶה הָאֶחָד אַבְרָהָם הָיָה,
וּבֶן־הַשְּׁלֹשָׁה — אָבוֹת שְׁלִשִׁיָּה,
חֹק שְׁנֵים עָשָׂר — הֵן־הֵן שִׁבְטֵי־יָהּ,
וְשִׁשִּׁים רִבּוֹא, וְשִׁבְעִים וְאֶחָד —
סַנְהֶדְרְיָה.“

,,טַעֲמִי הַקְשִׁיבִי וַעֲשִׂי תְשׁוּבָה;
יַעַן הֱיוֹתֵךְ כָּל־כָּךְ חֲשׁוּבָה,
יָפֶה־לָּךְ בְּעֶלֶץ וְלִשְׂמֹחַ בְּטוּבָה,
וְלֹא־לִקָּרֵא עוֹד בַּת הַשּׁוֹבֵבָה!“

,,כִּי־אֵיךְ אֶשְׂמַח וְקוֹלִי מָה־אָרִים,
הֵן עוֹלָלַי נִתְּנוּ בְּיַד צָרִים,
לָקוּ נְבִיאַי וְדָמָם מֻגָּרִים,
גָּלוּ מְלָכַי וְשָׂרַי, וְכֹהֲנַי בְּקוֹלָרִים;

מְלוֹן מִקְדָּשִׁי בַּעֲוֹנִי נָדָד,
דּוֹדִי מֵאָז בָּרַח וַיִּדַּד,
נֹעַם אָהֳלִי בַּעַל־כָּרְחִי שֻׁדַּד,
רַבָּתִי עָם אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד!“

שָׂחָה הָאִשָּׁה לַנָּבִיא יִרְמִיָה:
,,שַׂח לֵאלֹהֶיךָ בְּעַד מַכַּת סֹעֲרָה
עֲנִיָּה,

עַד־יַעֲנֶה אֵל וְיֹאמַר: דַּיָּהּ!
וְיַצִּיל בָּנַי מֵחֶרֶב וְשִׁבְיָה.“

פַּלֵּל תְּחִנָּה לִפְנֵי קֹנוּ:
,,מָלֵא רַחֲמִים רַחֵם כְּאָב עַל־בְּנוֹ!
צָעַק: ,,מַה־לְּאָב שֶׁהֶגְלָה בְּנוֹ,
וְגַם אוֹי לְבֵן שֶׁעַל־שֻׁלְחַן אָב
אֵינוֹ!“

,,קוּם לְךָ, יִרְמְיָה, לָמָּה תֶחֱשֶׁה,
לֵךְ קְרָא לָאָבוֹת וְאַהֲרֹן וּמשֶׁה,
רֹעִים יָבֹאוּ קִינָה לְהִנָּשֵׂא,
כִּי־זְאֵבֵי עֶרֶב טָרְפוּ אֶת־הַשֶּׂה!“

שֹׁאֵג הָיָה יִרְמִיָה הַנָּבִיא,
עַל־מַכְפֵּלָה נֹהֵם כְּלָבִיא:
,,תְּנוּ־קוֹל בִּבְכִי אֲבוֹת הַצֶּבִי,
תָּעוּ בְנֵיכֶם וַהֲרֵי־הֵם בַּשֶּׁבִי!

אִם כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית,
אַיֵּה זְכוּת כְּרוּתֵי בְרִית?
,,מָה אֶעֱשֶׂה לָכֶם, בָּנַי,
גְּזֵרָה הִיא מִלְּפָנַי!“

שָׁמֵם מִקְדָּשׁ מִבְּלִי בָּאֵי מוֹעֵד,
עַל כִּי־יְדִידִים נִתְּנוּ לְהִמָּעֵד.
תְּשִׁיבֵם כְּמֵאָז, סוֹמֵךְ וְסוֹעֵד,
תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי בָא מוֹעֵד!

אָהֳלִי אֲשֶׁר כּוֹנַנְתָּ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ לְחֹפֵף לְחֶפּוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח יָעָה בְּיַד יְהִירִים
וְנִהְיֵיתָ כְּטָשׁ בֶּחָלָל, וְאֵין־עוֹד נָבִיא, וְנַמְתָּ: הַאֵין פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר חָנִיתָ מֵאָז בְּתָאָיו מִפֹּה וּמִפּוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח זֻנַּח בְּיַד זָרִים
וְנִהְיֵיתָ כְּוָתִיק יֵצֵא חוּצָה וְלֹא־עָבַר פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר הֵכַנְתָּ לְהַשְׁלִיךְ בּוֹ לְפָנֶיךָ גּוֹרָל פֹּה,
לָמָּה לָנֶצַח דֻּחָה בְּיַד דּוֹמִים
וְנִהְיֵיתָ כְּגֵר בָּאָרֶץ וְנַמְתָּ: כִּי־לֹא נָסֹב עַד־בֹּאוֹ פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר בַּעֲוֹן בִּצְעִי חָשְׁכוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח אֻפַּל בְּיַד אֲרוּרִים
וְנִהְיֵיתָ כְּאֹרֵחַ בְּמָלוֹן, וְעַד מִי־לְךָ פֹּה?

אָחוֹר וָקֶדֶם מִפֹּה וּמִפּוֹ,
לְכָל־דּוֹר וָדוֹר נוֹדַע קִצְפּוֹ וְחֶפּוֹ,
עַל־מָה מִכָּל־אֹם שָׁת עָלַי כַּפּוֹ?
זֹאת בַּעֲלִיל כִּי־פִיד חָקוּק בְּכַפּוֹ,
רְפָאוּתִי בְּטוּחָה כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ —
וְעַד־עַתָּה אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ?

3

אָז בִּמְלֹאת שֵׁפֶק יָפָה כְתִרְצָה,
הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חֻצָה;
בֶּן־חִלְקִיָּהוּ מֵאַרְמוֹן כְּיָצָא,
אֵשֶׁת יְפַת־תֹּאַר מְנֻוֶּלֶת מָצָא.

„גּוֹזְרַנִי עָלַיִךְ בְּשֵׁם אֱלֹהִים וְאָדָם:
אִם־שֵׁד לְשֵׁדִים אַתְּ אוֹ לִבְנֵי אָדָם?

דְּמוּת יָפְיֵךְ כְּבָשָׂר וָדָם,
פַּחְדֵּךְ וְיִרְאָתֵךְ כְּמַלְאָכִים לְבַדָּם."

„הֵן לֹא־שֵׁד אֲנִי וְלֹא גֹלֶם פָּחַת,
יְדוּעָה הָיִיתִי בְּשׁוּבָה וָנַחַת;
וְהֵן לִשְׁלֹשָׁה אֲנִי, וּלְשִׁבְעִים וְאֶחָד,
וְלִשְׁנֵים עָשָׂר, וְשִׁשִּׁים, וְאֶחָד.

בְּלֵיל־זֶה קָדְרוּ וְחָשְׁכוּ הַמְּאֹרוֹת
לְחָרְבַּן בֵּית־קָדְשִׁי וּבִטּוּל מִשְׁמָרוֹת;
בְּלֵיל־זֶה סְבוּנִי אֲפָפוּנִי צָרוֹת
וְגַם־קָרָא מוֹעֵד לְחָמֵשׁ גְּזֵרוֹת,
בְּכִי־חִנָּם בָּכוּ וְנִקְבַּע לַדּוֹרוֹת,
כִּי־הָיְתָה סִבָּה מֵעִם אֲדֹנָי!

בְּלֵיל־זֶה אֵרְעוּ חָמֵשׁ מְאוֹרָעוֹת,
גָּזַר עַל־אָבוֹת בִּפְרֹעַ פְּרָעוֹת,
וְדָבְקוּ־בוֹ צָרוֹת מְצֵרוֹת וְרָעוֹת;
מוּכָן הָיָה לִפְגֹּעַ פְּגָעוֹת,
וְהֶעֱמִיד הָאוֹיֵב וְהֵרִים קוֹל־זְוָעוֹת
קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר נָתַן אֲדֹנָי!

2

אָהֳלִי אֲשֶׁר תְּאַבְתָּ עַד־לֹא בְרֵאשִׁית עִם־כִּסֵּא כָבוֹד לְצָרְפוֹ,
לָמָּה לָנֶצַח שֻׁדַּד בְּיַד שׁוֹדְדִים
וְנִהְיֵיתָ כְּרֹעֶה בְעֹטְיָה, וְרָעַשְׁתָּ וְרָגַנְתָּ: וְעַתָּה מַה־לִּי־פֹה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר קוֹמַמְתָּ לְאֵיתָנֵי קֶדֶם בְּחֶרְדַּת מִי־אֵפוֹא,
לָמָּה לָנֶצַח צֻמַּת בְּיַד צָרִים
וְנִהְיֵיתָ כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל־גָּג, מַר צֹרֵחַ: מֶה לִידִידִי פֹה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר פַּצְתָּ לְמַעֲנוֹ לָצִיר: וְאַתָּה עֲמֹד עִמָּדִי פֹּה,
לָמָּה לָנֶצַח עֹרְעַר בְּיַד עֲרֵלִים
וְנִהְיֵיתָ כְּשֹׂנֵא וְצָר, וְאַיֵּה אִוּוּי: אֵשֵׁב פֹּה?

אָהֳלִי אֲשֶׁר נָחִיתָ בְּעִנְגֵי הוֹד לְאֶת־אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה וְאֵינֶנּוּ פֹּה,
לָמָּה לָנֶצַח מֹאַס בְּיַד מוֹרְדִים
וְנִהְיֵיתָ כְּלֹא־יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ, מַה־לְּךָ פֹה וּמִי־לְךָ פֹּה?

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: כְּנָע וָנָד בָּאָרֶץ
בְּקוּמוֹ לְשׁוֹטֵט בָּאָרֶץ;
אִם־עוֹדֶנּוּ הַיּוֹם בָּאָרֶץ,
אֵינֶנּוּ מָחָר עֲלֵי־אָרֶץ —
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ?

*

קִינוֹת לְתִשְׁעָה בְּאָב

1

בְּלֵיל־זֶה יִבְכְּיוּן וְיֵלִילוּ בָנַי,
בְּלֵיל־זֶה חָרַב קָדְשִׁי וְנִשְׂרְפוּ אַרְמוֹנָי,
וְכָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל יֶהְגּוּ בִּיגוֹנָי,
וְיִבְכּוּ אֶת־הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף אֲדֹנָי:

בְּלֵיל־זֶה תְּיַלִיל עֲנִיָּה נֶחְדֶּלֶת,
וּמִבֵּית אָבִיהָ בַּחַיִּים מֻבְדֶּלֶת,
וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְנִסְגַּר הַדֶּלֶת,
וְהָלְכָה בַשִּׁבְיָה וּבְכָל־פֶּה נֶאֱכֶלֶת,
שֻׁלְּחָה נַחֲלֶת בֹּעֲרָה וְאֹכֶלֶת,
וְאֵשׁ יָצְאָה מֵאֵת אֲדֹנָי!

בְּלֵיל־זֶה הַגַּלְגַּל סִבֵּב הַחוֹבָה,
רִאשׁוֹן גַּם־שֵׁנִי בֵיתִי נֶחֱרָבָה,
וּבַת לֹא־רֻחָמָה וּבַת הַשּׁוֹבֵבָה
הָשְׁקְתָה מֵי־רֹאשׁ וּבִטְנָהּ צָבָה,
וְשֻׁלְּחָה מִבֵּיתוֹ וְגַם־נָשְׁתָה טוֹבָה,
גְּדוֹלָה הַשִּׂנְאָה מֵאֵת אֲשֶׁר־אֲהֵבָהּ,
וּבְאַלְמְנוּת חַיּוּת כְּאִשָּׁה נֶעֱזָבָה,
וַתֹּאמֶר צִיּוֹן עֲזָבַנִי אֲדֹנָי!

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: מוֹשֵׁל בְּמִפְעָלוֹ,
בּוֹרֵא עַל־זְבֻלוֹ,
סְלוּדוֹ כְּגָדְלוֹ,
עֻזּוֹ כְּרֹב חֵילוֹ,
לָכֵן יִתְגָּאֶה שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: יִשְׁתַּחֲוֶה לַמֹּלֶךְ,
טַרְפּוֹ לִמְצֹא מַהֲלָךְ,
חֲבוּר עֲצַבּוֹ מַשְׁלֵךְ:
זֶה־עֲמָלוֹ וְרֵיקָם יֵלֵךְ —
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה כִּי־בַהֶבֶל בָּא וּבַחשֶׁךְ יֵלֵךְ?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: פְּאֵרוֹ בִּשְׁמֵי מְעוֹנָי,
צֹפֶה וּמַבִּיט עִנְיָנִי;
קִלּוּס שְׁמוֹ בַּהֲמוֹנָי,
רֹדֶה בְּקֶרֶב מוֹנָי,
לָכֵן יִתְגָּאֶה גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי אֲדֹנָי!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: וּמְבַקֵּשׁ חַיִל וּמַחְסֶה,
הוּא פְּשָׁעָיו יְכַסֶּה,
דּוֹרֵךְ וּבָא עִם־חוֹמְסֵי,
גּוֹזֵל עֲנִיֵּי רְמוּסֵי,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה וּבַחשֶׁךְ שְׁמוֹ יְכֻסֶּה?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: שַׁדַּי רֹקַע הָאָרֶץ עַל־בְּלִימָה,
שֹׁכְנֶיהָ בְּלִי־הֱיוֹת לְשַׁמָּה;
תִּכֵּן עַל־מַיִם אֲדָמָה,
תֹּקֶף שְׁמוֹ לְרוֹמֵמָה,
לָכֵן יִתְגָּאֶה עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: תַּחֲרוּת רַחֲמָיו,
שֶׁקֶר נְאֻמָיו,
רַבִּים אֲשָׁמָיו,
קֹצֶר יָמָיו,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: הַמַּכִּיר עוֹלְמֵי עַד,
וְסוֹפֵר וּמוֹנֶה עֲדֵי־עַד;
זִיו מוֹשָׁבוֹ נוֹעָד,
חֶלֶד צֹפֶה בְּמִסְעָד,
לָכֵן יִתְגָּאֶה הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: צִמָּאוֹן בְּקִרְבּוֹ,
פַּחַד בְּלִבּוֹ,
עָוֹן בְּחֻבּוֹ,
שִׂנְאָה בְּאִבּוֹ,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה כִּי רוּחַ עָבְרָה־בּוֹ?

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: טֹעֵן עוֹלָמוֹ,
יֹדֵעַ הֲדוֹמוֹ,
כְּלָלוֹ בִנְאֻמוֹ
לָעַד לַהֲקִימוֹ,
לָכֵן יִתְגָּאֶה אֲדֹנָי צְבָאוֹת שְׁמוֹ!

מַעֲשֵׂה אֱנוֹשׁ: נִכְנָס עִמּוֹ
מְזוֹן לַחְמוֹ,
לַהַט בְּנָאֳמוֹ,
כַּעַס בְּיוֹמוֹ,
וְאֵיךְ יִתְגָּאֶה וְלֹא־יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ?

וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִקְּרוּאֵי אָיִן, מִקְּרָאֵי בְחֹנֶף,
מֵרְחֵקֵי אֱמֶת, מֵרֵקֵי צֶדֶק,
וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ
בִּשְׁבִיבֵי אֵשׁ, בִּשְׁבִילֵי מַיִם,
בִּתְלוּלֵי רוּם, בִּתְלוּיֵי גֹבַהּ
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְהִלָּה
מִבָּשָׂר וָדָם, מֵהֶבֶל וָתֹהוּ,
מֵחָצִיר יָבֵשׁ מִצֵּל עוֹבֵר
וּמִצִּיץ נֹבֵל;
מִמַּשְׁלִימֵי נֶפֶשׁ, מִמַּפְרִיחֵי רוּחַ,
וּמִמְּעוֹפְפֵי חַיָּה וּמֵחֲנִיטֵי נְשָׁמָה
וּמוֹצְאֵי יְחִידָה,
וְנִשְׁמָעִים בַּדִּין, וּמֵתִים בַּמִּשְׁפָּט,
וְחַיִּים בְּרַחֲמִים, וְנֹתְנִים־לְךָ פְּאֵר
חַי עוֹלָמִים!

*

מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים — וְאָדָם
(הִימְנוֹן)

וּבְכֵן: גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי אֱלֹהֵינוּ!

מַעֲשֵׂה אֱלֹהֵינוּ: אַדִּיר בְּוַעְדוֹ,
בְּרוּם וּבְתַחַת הוֹדוֹ,
גִּלָּה אוֹר לְעַבְדוֹ,
דָּבָר מֵקִים לְעַבְדּוֹ,
לָכֵן יִתְגָּאֶה אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ!

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ
בַּהֲמוֹן מַלְאָכִים, בְּהִלּוּךְ מַחֲנוֹת,
בְּוַעַד אֲלָפִים, בְּגֹבַהּ רְבָבוֹת,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְּהִלָּה
מִזִּיו שֵׂנָה, מִזֹּהַר כֵּבֶה,
מֵחַסְרֵי שֶׂכֶל, מֵחָרְשֵׁי רֶשַׁע,
וְהִיא תְּהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ
בְּטִפּוּחַ עֲרָבוֹת, בְּטִכּוּס שְׁחָקִים,
בְּיִקְרַת עֲרָפֶל, בִּירִיעַת מְעֹנָה,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְּהִלָּה
מִכְּתוּמֵי שֶׁמֶץ, מִכְּמוּסֵי דֹפִי,
מִלְּכוּדֵי פַּח, מִלְּעוּגֵי מָר,
וְהִיא תְּהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ
בִּמְסִלּוּלֵי זְבֻל, בִּמְרוֹמֵי שֶׁפֶר,
בִּנְטִיַּת דֹּק, בִּנְחִיַּת עָבִים,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;
וְאָבִיתָ תְּהִלָּה
מִסְּרוּחֵי מַעַשׂ, מִשְּׂבֵעֵי רֹגֶז,
מֵעֲדוּרֵי אֱמֶת, מֵעֲמָסֵי בֶטֶן,
וְהִיא תְּהִלָּתֶךָ!

אֲשֶׁר אֵימָתְךָ
בְּפִתְחֵי קָדוֹשׁ, בְּפִצְחֵי בָרוּךְ,
בְּצִדּוּדֵי אַרְבַּע, בִּכְנוּפֵי שֵׁשׁ,
וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;

מִשְׁתַּכֵּר בִּכְלֵי קֹדֶשׁ נֶהֱרַג בּוֹ בַּלַּיְלָה
נוֹשַׁע מִבּוֹר אֲרָיוֹת פּוֹתֵר בִּעֲתוּתֵי לַיְלָה
שִׂנְאָה נָטַר אֲגָגִי וְכָתַב סְפָרִים בַּלַּיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

עוֹרַרְתָּ נִצְחֲךָ עָלָיו בְּנֶדֶד שְׁנַת לַיְלָה
פּוּרָה תִדְרֹךְ לְשֹׁמֵר מַה־ מִּלַּיְלָה
צָרַח כַּשֹּׁמֵר וְשָׂח אָתָא בֹקֶר וְגַם־ לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

קָרֵב יוֹם אֲשֶׁר הוּא לֹא־יוֹם וְלֹא־ לַיְלָה
רָם הוֹדַע כִּי־לְךָ הַיּוֹם אַף־לְךָ הַלַּיְלָה
שֹׁמְרִים הַפְקֵד לְעִירְךָ כָּל־הַיּוֹם וְכָל־ הַלַּיְלָה
תָּאִיר כְּאוֹר יוֹם חֶשְׁכַת לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה!

רַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּלִּיר

(בארץ ישראל, לערך ד"א ת"ן)

יִרְאַת אֱלֹהִים וּתְהִלָּתוֹ

(הִימְנוֹן)

וּבְכֵן: לְנוֹרָא עֲלֵיהֶם בְּאֵימָה יַעֲרִיצוּ!

אֲשֶׁר אֵימָתֶךָ

בְּאֶרְאֶלֵּי אֹמֶן, בְּאַבִּירֵי אֹמֶץ,
בִּבְלוּלֵי קֹרַח, בִּבְדוּדֵי קָדָה,

וּמוֹרָאֲךָ עֲלֵיהֶם;

וְאָבִיתָ תְהִלָּה

מִגְּלוּמֵי גוּשׁ, מִגָּרֵי גַיְא,
מִדְּלוּלֵי פֹעַל, מִדַּלֵּי מָעַשׂ,

וְהִיא תְהִלָּתֶךָ!

תְּהִלָּה הִשְׁמִיעָם: לְכוּ שְׁתוּ בְּלֶב־טוֹב, אֵל נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל־פֶּשַׁע!
תְּמִימִים יְשָׁרִים לְנָוֵהוּ יְלַוּוּהוּ, שִׂמְחָה יַעֲשׂוּ בְּצֵאתוֹ בְּלִי־פֶגַע;
תֶּן־לָנוּ מוֹפֵת — בְּאָזְנָיו יֹאמְרוּ — וְנֵדַע בַּמֶּה יְכֻפַּר עָוֹן;
תִּתּוֹ צִיר שָׂעִיר, וְהוּא מְבַשֵּׂר יְשׁוּעוֹת: הִלְבִּין כַּשֶּׁלֶג אֹדֶם הַשָּׁנִי!

יַנַּאי

(בארץ ישראל, לערך ד״א ת׳)

לֵיל שִׁמֻּרִים

וּבְכֵן: וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה!

אָז רֹב נִסִּים הִפְלֵאתָ בַּלַּיְלָה
בְּרֹאשׁ אַשְׁמֹרֶת זֶה הַלַּיְלָה
גֵּר צֶדֶק נִצַּחְתּוֹ כְּנֶחֱלַק־לוֹ לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

דַּנְתָּ מֶלֶךְ גְּרָר בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה
הִפְחַדְתָּ אֲרַמִּי בְּאֶמֶשׁ לַיְלָה
וְיִשְׂרָאֵל יָשַׂר לְאֵל וַיּוּכַל לוֹ לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

זֶרַע בְּכוֹרֵי פַתְרוֹס מָחַצְתָּ בַּחֲצִי הַלַּיְלָה
חֵילָם לֹא־מָצְאוּ בְּקוּמָם בַּלַּיְלָה
טִיסַת נְגִיד חֲרֹשֶׁת סִלִּיתָ בְּכוֹכְבֵי לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

יָעַץ מְחָרֵף לְנוֹפֵף אִוּוּי הוֹבַשְׁתָּ פְגָרָיו בַּלַּיְלָה
כָּרַע בֵּל וּמַצָּבוֹ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה
לְאִישׁ־חֲמֻדוֹת נִגְלָה רָז חֲזוֹת לַיְלָה
וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה.

שָׁב וְזִמְּרֶנּוּ בְּדַם הַשָּׂעִיר וַיִּפְעַל־בּוֹ כְּמִשְׁפַּט דַּם פָּר.
שְׁלָמוֹ כְּדַת הַזָּוִיּוֹת פְּנִימָה, בְּלָלָם וְיָצָא לְחַטֵּא מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת,
שֶׁיַּתְחִיל מִקֶּרֶן צְפוֹנָה מִזְרָחָה, וּבִמְקוֹם יִגְמֹר שָׁם יַזֶּה שֶׁבַע;
שָׁפַךְ שְׁאָר בַּחוּץ בִּיסוֹד פְּנֵי פֶתַח, כִּי בָם יְכַפֵּר עַל־עֶזְרַת הַקֹּדֶשׁ:

וְאַחַר כָּךְ בָּא־לוֹ אֵצֶל שְׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם חָטְאוּ וְעָווּ וּפָשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. אָנָּא בַשֵּׁם, כַּפֶּר־נָא עַל־הַחֲטָאִים וְעַל־הָעֲוֹנוֹת וְעַל־הַפְּשָׁעִים שֶׁחָטְאוּ וְשֶׁעָווּ וְשֶׁפָּשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ — וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם הָעֹמְדִים בָּעֲזָרָה וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּהֵיכָל בִּזְמַן שֶׁשּׁוֹמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה הָיוּ כֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אַף הוּא מִתְכַּוֵּן לִגְמֹר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם: תִּטְהָרוּ!

תִּכֵּן אִישׁ מוּעָד לְשַׁלְּחוֹ, וְעָלָה וְהִקְטִיר חֵלֶב פַּר וְשָׂעִיר;
תְּקָפוּם בְּמוֹטוֹת חוּץ לְמַחֲנֵה עִיר, שְׂרָפוּם כָּלִיל עוֹר וּבָשָׂר וָפֶרֶשׁ.
תָּאַר שָׂעִיר לְרֹאשׁ הַמִּדְבָּר, מְשָׁכוּהוּ לְשַׁנֵּן בְּחֻקֵּי עָשׂוֹר;
תְּחִלָּה יְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וַיִּפְשַׁט כְּלֵי בַד וַיַּעַט כְּלֵי עָשְׁרוֹ.
תַּם הֶגְיוֹנוֹ פָּשַׁט וְטָבַל וְעָטָה שְׁמֹנָה בְגָדִים וְשָׁב וְנִתְקַדֵּשׁ,
תְּשׁוּרַת כְּבָשִׂים וְאֵילִים הִכְלִיל, קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט;
תִּרְגֵּל פְּעָמָיו לְבֵית הַטְּבִילָה, טָבַל וְסִפֵּג וְעָטָה כְלֵי בָד.
תַּלְמוּדוֹ יַעַשׂ כִּדְבָרוֹ וְקִדֵּשׁ וַיּוֹצֵא מִפְּנִימָה כַּף וּמַחְתַּת פָּר;
תֹּכֶן עֲבֹדַת כְּלֵי בַד הִשְׁלִים, קִדֵּשׁ וּפָשַׁט וְהִנִּיחָם נֶצַח.
תֵּכֶף טְבִילָה וְלָבַשׁ כְּלֵי פָז, וְשָׁב וְנִתְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו;
תְּמִיד הָעַרְבַּיִם יַעֲשֶׂה כַּסֵּדֶר, וְהִקְטִיר קְטֹרֶת בֵּין נְתָחִים לְנֵסֶךְ.
תַּכְלִית מַעֲשִׂים נֵרוֹת הִבְעִיר, פֵּרַשׂ כַּפַּיִם, קִדֵּשׁ וּפָשַׁט,
תִּלְבֹּשֶׁת שְׁאֵרוֹ חֲנִיכָיו יָרִיצוּ, יַלְבִּשֻׁם בְּכָבוֹד וַיֵּצֵא בְּמָשׂוֹשׂ;
תָּאֳרוֹ הַקָּרִין כְּצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בִּגְבֻרָתוֹ, מְשַׁלֵּחַ לְשׁוֹלְחָיו צְדָקָה וּמַרְפֵּא.

קָשַׁר שָׁנִי בְּרֹאשׁ הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, דְּחָפוֹ לְמִדְבָּר וְזֶה לְבֵית שְׁחִיטָה.
וּבָא־לוֹ שֵׁנִיָּה אֵצֶל פָּרוֹ וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ
הָיָה אוֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם, חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי
וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁיךָ. אָנָּא בַשֵּׁם, כַּפֶּר־נָא עַל־הַחֲטָאִים וְעַל־
הָעֲוֹנוֹת וְעַל־הַפְּשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי שֶׁעָוִיתִי שֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי
וּבֵיתִי וּבְנֵי אַהֲרֹן עַם קְדוֹשֶׁיךָ, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי־
בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ —
וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם הָעֹמְדִים בָּעֲזָרָה וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּהֵיכָל בִּזְמָן
שֶׁשּׁוֹמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה
הָיוּ כֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם
כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אַף הוּא מִתְכַּוֵּן לִגְמֹר אֶת־הַשֵּׁם
כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם: תִּטְהָרוּ!

רָץ כַּדָּת וְקִבֵּל דָּם בִּכְלִי, וְאַחַר יְמָרְסֶנּוּ בְּמַעֲלוֹת אוּלָם.
רָמַס כֶּבֶשׁ וְעָלָה לַמִּזְבֵּחַ וּבְיָדוֹ מַחְתַּת פַּז הָאָדָם
רְצָפִים מְלֵאָה מִפְּנֵי מַעֲרָב; יָרַד וְשָׂמָהּ בְּרֹבֶד הַמַּרְצֶפֶת.
רֵעָיו יוֹצִיאוּ־לוֹ אֶת־הַכַּף וּכְלִי בֵית צְבִירַת דַּקַּת הַדָּק,
רָקַח מְלֹא חָפְנָיו וְנָתַן לְתוֹךְ כָּף, נְטָלָהּ בִּשְׂמֹאל וּמַחְתָּה בְיָמִין;
רַכֵּב כֹּבֶד יָמִין עַל־שְׂמֹאל וְהִשְׂמִיל בַּהֵיכָל בַּעֲקֵב הַפָּרֹכוֹת,
רֶגֶל בְּקָרְבָּם מִנֶּגֶב לְצָפוֹן, וּבְהַגִּיעוֹ שָׁב עַד־חֲצִי הַבָּיִת;
רָאשֵׁי הַבַּדִּים כְּמַרְאֵה שָׁדַיִם לְחוּצִים בַּפָּרֹכֶת וְאֵין־דֶּרֶךְ לַעֲבֹר,
רַב־כֹּחַ יוֹדִיעַ וְיִדְחֶה בַּפָּרֹכֶת וְיָבֹא בְּלִי־פֶשַׁע בֵּין־שְׁנֵי הַבַּדִּים,
רֹאשׁ עַפְרוֹת חֶלֶד, אֶבֶן הַשְּׁתִיָּה מְקוֹם מְכוֹן אָרוֹן, שָׁם שָׂם מַחְתָּה:

שָׁפַךְ בָּהּ קְטֹרֶת וְתִמֵּר עָשָׁן, וְהִצְדִּיד פָּנָיו וְיָצָא כְדַרְכּוֹ;
שִׁוַּע בְּעַד־עָם בְּקֹצֶר בַּהֵיכָל, אֲשֶׁר לֹא יָשׁוּר רַב עַל־צָעִיר.
שׁוֹבֵב־לוֹ דַּם הַמְמֹרָס בּוֹ, וּבָא וְנִתְיַצֵּב בִּמְקוֹם עָמְדוֹ;
שָׁלַח אֶצְבַּע מְיֻמֶּנֶת וְטָבַל וְהִצְלִיף אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה בְּמִסְפָּר.
שָׁב וְשָׂמוֹ בְּכֵן וְשָׁחַט שְׂעִיר עָם וְקִבֵּל דָּם וּבָא וְהִצְלִיף כְּדַרְכּוֹ;
שְׁנָהוּ בְּכַנּוֹ וְנָטַל דַּם פָּר וְכֵן יַזֶּה בָאֹהֶל מוּל אָרוֹן חוּצָה,

צִיץ פָּז מֻקָּף צִצֵּי פְנִינִים דִּבֵּק וְחִבֵּר לְנֵזֶר הַקֹּדֶשׁ;
צְנִיף הוֹד שָׂם בַּמֵּצַח וְעָלָיו הַצִּיץ וְשִׁטַּת שֵׂעָר בֵּינוֹ לְמִצְנֶפֶת,
צוּר עוֹלָמִים שֵׁם הַנַּעֲרָץ חָקוּק עַל־צִיץ בְּמִכְתַּב חוֹתָם,
צֵאת טֻמְאַת עָוֹן דָּם וָנֶסֶךְ יְרַצֶּה הַצִּיץ כְּנִיחֹחַ טָהוֹר.
צִיץ נֹבֵל, תּוֹלַעַת וְלֹא־אִישׁ, נֶחְשַׁב לְשָׁרֵת לְחֵי הָעוֹלָם;
צֹפֶה פְּנֵי־מֶלֶךְ וּבָא בְּחַדְרֵי־קֹדֶשׁ לָבֻשׁ בַּדִּים וְלֹא בְכֶתֶם אוֹפִיר!
צוּ עֹנֶשׁ מִיתָה לְבָאֵי עֲזָרָה, לְהַרְחִיץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם בְּבֹאָם,
צִיר לָכֵן בְּטֶרֶם גִּשְׁתּוֹ לְשָׁרֵת יְמַהֵר יְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו;
צְעִירָיו יַגִּישׁוּ אֶת תְּמִיד־הַשַּׁחַר, קְרָצוֹ וְקִבֵּל דָּמוֹ וְזָרַק,
צָעַד לְהַקְטִיר קְטֹרֶת וּלְהֵיטִיב נֵרוֹת, לְהַקְרִיב רֹאשׁ וְנֵתַח חֲבִתִּים וָנֶסֶךְ:

קָדַם בְּצֵאתוֹ לְבֵית פַּרְוָה בַּקֹּדֶשׁ וְסָכוּ מְחִיצַת שֵׁשׁ בֵּינוֹ לְבֵין עָם,
קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשַׁט וְעָטָה כְּלֵי בַד וְשָׁב וְנִתְקַדָּשׁ;
קָרַב אֵצֶל פַּר חַטָּאתוֹ וְהוּא עֹמֵד בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ

וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְוַדֶּה, וְכָךְ הָיָה אוֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם, חָטָאתִי עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי. אָנָּא בַשֵּׁם, כַּפֶּר־נָא עַל־הַחֲטָאִים וְעַל־הָעֲוֹנוֹת וְעַל־הַפְּשָׁעִים שֶׁחָטָאתִי שֶׁעָוִיתִי שֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכֹּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ — וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְהָעָם הָעֹמְדִים בָּעֲזָרָה וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּהֵיכָל בִּזְמַן שֶׁשֹּׁמְעִים אֶת־הַשֵּׁם הַמְפֹרָשׁ שֶׁהָיָה יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל בִּקְדֻשָּׁה הָיוּ כֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנֹפְלִים עַל־פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים: בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. אַף הוּא מִתְכַּוֵּן לִגְמֹר אֶת־הַשֵּׁם כְּנֶגֶד הַמְבָרְכִים וְאוֹמֵר לָהֶם: תִּטְהָרוּ!

קֵדְמָה לְשַׁעַר אִיתוֹן לִצְפוֹן מִזְבֵּחַ יְלַוּוּהוּ בְּכָבוֹד כֹּהֲנֵי מִשְׁנֶה,
קִימַת שְׂעִירִים הֲלוֹא שָׁם הָיְתָה וּכְלִי בֵּית הַנָּחַת גֹּרָלוֹת זָהָב;
קִבְּצָם עַל־יָד וְטֹרַף וּמַעֲלֶה, זֶה לְחֵי עוֹלָם וְזֶה לְמִיתַת צוּק.
קְחִתוֹ בְיָמִין פּוּר חָקוּק לַשֵּׁם, סְגָן יַשְׁמִיעַ־לוֹ הַגְבַּהּ יְמִינֶךָ,
קְשִׁי מַעַלְלֵי־דוֹר בִּשְׂמֹאל אִם יַעַל, רֹאשׁ בֵּית אָב יָשִׂיחַ־לוֹ הַגְבַּהּ שְׂמֹאלֶךָ;
קְפֵץ וּנְתָנָם עַל־שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם וְהִצְרִיחַ בְּקוֹל רָם: לַשֵּׁם חַטָּאת!

סִפְּרוּ־לוֹ כִּי־בָרַק נֹגַהּ וְרָץ לְמִקְוֵה טֹהַר לְבֵית עֲזָרָה;
סָכוּ מְחִיצַת שֵׁשׁ בֵּינוֹ לְבֵין עָם לְנָהֵג־בּוֹ בְּגֹדֶל בְּלִי־חֲזוֹת מַעֲרֵהוּ;
שִׂמְלַת עֹרוֹ יְמַהֵר יִפְשֹׁט, וַיֵּרֶד וַיִּטְבֹּל וַיַּעַל וַיִּסְתַּפָּג,
סָגָן הַמַּלְבִּישׁ יַעַטֵהוּ בַדִּים, וַיֹּסֶף לְגַדְּלוֹ בַּעֲדִי בִגְדֵי־פָז;
שֵׁשׁ בְּמַעֲטֵה הוֹד וְלֵב לֹא־יִגְבַּהּ, לְבֻשָׁם לְכָבוֹד אֵל וְלֹא לְמַעֲנֵהוּ.
סֵדֶר מִלְחָמוֹת בָּהֶם יִשְׁאַל, וְעֵינָיו לְמוֹרֵהוּ כְּתַלְמִיד לָרַב;
סוֹד יְגַלֶּה־לוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוּרִים, אִם־עֲלֵה אִם־חֲדָל, אִם־לְחֶרֶב אִם־לְיֵשַׁע.
סֹלּוּ לֵאלֹהִים בְּנֵי גוֹי גָּדוֹל, קָרוֹב בְּכָל־עֵת לְבַשֵּׂר יְשׁוּעוֹת:

עֲלֵץ כְּמַלְאָךְ בְּשִׁבּוּץ מִכְנְסֵי־בָד כְּפָרָשׁ מוּכָן צִיר אֱמֶת לְשׁלְחָיו,
עֶרְוַת זִמָּה בָּהֶם יְכַסֶּה, כִּי כֵן מִצְוָתָם לְכַסּוֹת עֶרְוָה;
עַלְמוּת קוֹמָה יְמַלֵּא בִּכְתֹנֶת כְּפוּלָה מְשֻׁבֶּצֶת עַד־פַּסֵּי יָד,
עֲוֹן בֵּית יַעֲקֹב יְכַפֵּר בְּזֹאת, מִכְרֵי צַדִּיק עַל־כְּתֹנֶת פַּסִּים;
עֹז אַבְנֵט הִתְאַזֵּר בְּמֵזַח אֲרוּג־בָּד, וְלֹא־כִלְאַיִם כְּכָל־יְמֵי שָׁנָה,
עֲטֶרֶת רֹאשׁוֹ כְּהוֹד הַמְּלוּכָה, צְנִיף צְפִירַת שֵׁשׁ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת;
עָטוּי מְעִיל תְּכֵלֶת כְּזֹהַר הָרָקִיעַ, מְמַלֵּא בֵית־יָד גְּלִילֵי זְרֹעָיו,
עָגֹל שְׂפַת־פִּיו, רֹאשׁוֹ כְּתַחְרָא, מֵסַב קָלַע בְּלִי לְהִקָּרֵעַ,
עַל־פְּאַת שׁוּלָיו רִמֹּנֵי צְבָעִים וּפַעֲמֹנֵי פָז סָבִיב בְּתָוֶךְ,
עֵת יַשִּׁיקוּ קוֹל זֶה בָזֶה יְכַפֵּר בְּעַד־קוֹל מַכֵּה רֵעַ בַּסָּתֶר:

פְּעֻלַּת חֹשֵׁב אֲרִיגַת הָאֵפוֹד, מָשְׁזָר שֵׁשׁ שָׁנִי תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן,
פְּתִיל זָהָב נִטְוֶה בְּכָל־חוּט, וְנִתְלַבֵּשׁ בּוֹ מִלֵּב וְעַד־טַבּוּר,
פִּנּוֹת כְּתֵפָיו כְּזֹהַר הַמְּאֹרֹת, מַבְהִיקוֹת אוֹר מֵאַבְנֵי הַשֹּׁהַם,
פִּתֻּחָם בְּשָׁמִיר זִכְרוֹן שְׁבָטִים הַמִּתְחַלְּקִים בְּשֵׁמוֹת וְאֹתוֹת;
פֵּרַשׁ מִמֶּנּוּ חֵשֶׁב הָאֵפוֹד, אָרוּג כְּמַעֲשֵׂהוּ, וַיַּעַנְדוּ לַאֲחֹרָיו,
פֹּרֵק עֲוֹן צוֹ רֹאשׁ דִּבְרַת קֹדֶשׁ, אֲפֻדַּת מַסֵּכַת אֱלֹהֵי זָהָב;
פְּנֵי לֵב הָאֵפוֹד קֶרַע זֶרֶת עַל־זֶרֶת מְקוֹם יְרֻכַּס חֹשֶׁן בְּטַבְּעֹת זָהָב,
פָּקַד טוּרֵי אֶבֶן כְּמִסְפַּר דְּגָלִים שְׁמָם חָקוּק בָּם וַיְמַלְּאוּ חֹשֶׁן,
פָּז מֻסַבֹּת בְּמִלֻּאֹתָם, מַרְאֵה דְמוּתָם כְּמַרְאֵה עֵינָיִם;
פֶּרֶץ דְּבָקִים בֵּין אֵפוֹד לְחֹשֶׁן יְכַסֶּה בְּשַׁרְשְׁרֹת עֲבֹתֹת הַזָּהָב:

לֹא יְקַנְאוּ בְּחֶבֶל אֲחֻזַּת אַחִים, אֱלֹהִים נִקְרָא מְנָת־גּוֹרָלָם,
לֶחֶם הָאִשִּׁים לָהֶם הוּכַן, כְּהִתְקָרְבָם לָאֵל בְּעֵת רִחוּק עֵגֶל.
לִמְּדָם מְחוֹקֵק סִדְרֵי עֲבֹדָה, כִּי בְשִׁבְתָּם פֶּתַח אֹהֶל הַפְּקַד
לִרְחֹץ, לָסוּךְ, לְקַדֵּשׁ בְּדָם וָשֶׁמֶן, לִלְבֹּשׁ בַּדִּים וְלַחֲגֹר בְּמֵזַח,
לְמַלֵּא יָדָם יָמִים שִׁבְעָה — וַיְשִׂימֶהָ לְחֹק לְדֹרוֹת עוֹלָם,
כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה: כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַּיּוֹם הַזֶּה צִוָּה יְיָ לַעֲשׂת לְכַפֵּר עֲלֵיכֶם:

מִשְׁפָּחוֹת בְּרוּרִים גּוֹרָל יָטִילוּ, לְגַדֵּל סְגָן לַעֲלֹתוֹ בֶעָשׂוֹר.
מִעֶרֶשׂ יְצוּעוֹ שְׁאֵרוֹ יַבְדִּילוּ, פֶּן־יִטַּמָּא שָׁבוּעַ בְּשִׁגְגַת נִדָּה;
מְקוֹם עֲצֶרֶת סְגָנִים בֵּית מוֹשָׁבוֹ, הֲלוֹא שָׁם יָלִין כָּל־יְמֵי שִׁבְעָה,
מַעֲלֶה מִנְחָה וְנֹתֵן סַמִּים, וְעֹרֵךְ נֵרוֹת וְרִאשׁוֹן בְּרֹאשׁ וָרֶגֶל;
מִמְּכַּר שַׁבָּתוֹת וְחִלֵּק מִשְׁמָרוֹת חֶלְקוֹ בְרֹאשׁ כְּנֶגֶד כֻּלָּם.
מֵחַכְמֵי פִתְחֵי יַעֲמִיתוּ־לוֹ, לְחַנְּכוֹ, לְשַׁנְּנוֹ בְּחֻקֵּי עָשׂוֹר,
מַרְאִים לוֹ בְּעֶרֶב יוֹם סְלִיחָה פָּרוֹ וְאֵילוֹ וְזִבְחֵי קָהָל;
מַה־נָּאָה עֲבֹדָתְךָ — יֹאמְרוּ — חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי כָל־אֵלֶּה פָּעֳלָךְ!
מַאֲכָל יַמְעִיטוּ מִמֶּנּוּ לְעֵת עֶרֶב, פֶּן־יֵרָדֵם וְיִקֶר מִקְרֵה־לָיְלָה,
מְחַנְּכָיו יִתְבָּרוּהוּ לְזִקְנֵי מַטֵּהוּ, וּבְבֵית רֹקְחֵי רֶקַח בַּשֵּׁם יַשְׁבִּיעוּהוּ:

נֶאֱנַם בִּבְכִי כִּי הָרְשָׁע כְּפָתִי, וְהֵם יִבְכּוּ פֶּן צַדִּיק יַרְשִׁיעוּ.
נְעִמוֹת מִדְרָשׁ וּמִקְרָא יְשׂוֹחֲחוּ, אַף בִּכְתָבֵי קֹדֶשׁ הֵם יַעֲסִיקוּהוּ;
נַפְשׁוֹ יְשׁוֹבְבוּ בְּשִׂיחַ מַלְכֵי־קֶדֶם, אִם־בַּעַר הוּא וְלֹא־לָמַד לֶקַח.
נֹתְנִים שָׁאוֹן בְּעִיר הוֹמִיָּה לְהַשְׁבִּיעוֹ נְדָדִים עֲדֵי־נָשֶׁף,
נָטָה לָנוּם שְׁנָתוֹ יַפְרִידוּ בִּנְעִימַת אֶצְבַּע צְרָדָה, בְּפֶה וְלֹא־בְכִנּוֹר.
נֹצְרֵי חֻקִּים בִּזְוֵי מִצְוֹת, לְהָרִים דֶּשֶׁן חֲצוֹת לַיְלָה הִקְדִּימוּ;
נֶהְדְּפוּ רָצִים בְּמַעֲלוֹת מִזְבֵּחַ, וְשָׁקְדוּ לְהַשְׁבִּית מְדָנִים בְּפַיִס.
נוֹעֲלוּ וְטָבְלוּ וְעָמְדוּ עֲטָרָה וְהֵפִיסוּ תְחִלָּה עַל־תְּרוּמַת דֶּשֶׁן;
נִצְבְּעוּ שֵׁנִית עַל־מַעֲשֵׂה כֶבֶשׂ וְעַל־דִּשּׁוּן מִזְבֵּחַ פְּנִימִי וְנֵרוֹת;
נִתְחַדְּשׁוּ שְׁלִישִׁי לְסַמִּים, רְבִיעִי בְּתַעֲרוּבוֹת לַעֲרֹךְ הַנְּתָחִים:

שַׂר פָּקִיד נְגִיד מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ שָׁלַח לְקַדֵּם צִירֵי אֱמוּנָה,
שָׂח לָמוֹ: הַבִּיטוּ אִם־עָלָה הַשַּׁחַר, אִם־הֵפִיץ אוֹר קָרִים עֲלֵי־אָרֶץ,

טָבַח בַּעֲדוֹ שֶׂה, בְּעֵת תָּפַשׂ חֶרֶב מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר צָעֲקוּ בַּבֶּכִי,
טוֹב וְרַחוּם שָׁח אַל־תַּשְׁחֵת נַעַר, נִרְצָה פָּעֳלְכֶם כְּזוֹבֵחַ וְנִזְבָּח:

יָסַּד אִישׁ תָּם בְּפִתְחֵי תְעוּדָה, טֶרֶם תֵּאָמֵר שִׁנּוּן אֲמָרֶיהָ,
יָהּ מֵעוֹלָם בּוֹ נִתְפָּאַר וּבִשְׁמוֹ לְעוֹלָם יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת;
יוֹדְעוֹ נִצָּב עָלָיו בַּמָּלוֹן וְשָׂח: אֲנִי שֹׁמְרֶךָ, צֵל עַל־יְמִינֶךָ.
יֹרְדִים וְעֹלִים קְדֹשִׁים לְמַעְנֵהוּ, לְהַכִּיר תָּאֳרוֹ חָקוּק בַּמְּרוֹמִים;
יוֹצֵר חִסְּרוֹ מְעַט מֵאֱלֹהִים, לְיַחֵם בְּמַקְלוֹת כַּחֹמֶר בְּיַד הַיּוֹצֵר;
יִרְאַת חָזוֹן אֲרַמִּי בְּעָתְתֵהוּ: אַל־תִּגַּע בַּבֵּן עָמוּס מִנִּי־בָטֶן;
יִהוֹד אֵשׁ לְהַט בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ, כִּי לֹא יָכֹל לוֹ, וְנִתְחַנֵּן בַּבֶּכִי;
יֶשַׁע הִפְלִיא לוֹ מֵחֲגוֹר חֶרֶב, שֹׂטֵם וְשֹׁמֵר אֵיבַת עוֹלָם.
יָרַשׁ תַּאֲוַת בִּרְכַּת הוֹרָיו, שְׁנֵים־עָשָׂר שֵׁבֶט כְּשִׁטְרֵי הָרָקִיעַ,
יוּחַד שְׁלִישִׁי לִרְאוֹת פְּנֵי־מֶלֶךְ, לְשׁוֹרֵר, לְשָׁרֵת, לָבוֹא חֲדָרָיו:

כְּעֵץ שָׁתוּל עַל־פַּלְגֵי מָיִם, הִפְרִיחַ מַטֵּהוּ שְׁלֹשֶׁת בַּדֵּי קֹדֶשׁ,
כְּפוּפֵי סֵבֶל לָאֹהֶל וּקְרָשָׁיו, תִּקְעֵי יָתֵד, פֹּרְשֵׂי יְרִיעָה,
כָּתֵף נְטוּיָה כְּעֶגְלָה מְלֻמֶּדֶת לְעֹל עֲבֹדַת קֹדֶשׁ אֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ.
כְּגֶפֶן אַדֶּרֶת יְפַת פְּרִי וַעֲנָף הִצְמִיחַ עַמְרָם מִשֹּׁרֶשׁ לֵוִי,
כִּי שִׁלְּחָה שְׁלֹשֶׁת שָׂרִיגֵי חֶמֶד: מְכַהֵן וְרֹעֶה וְאִשָּׁה נְבִיאָה.
כְּנֶשֶׁת עֵת דּוֹדִים פָּרָחוּ; הוּקַם לְשַׁבֵּר מוֹסְרוֹת צֹעַן לִפְרוֹץ גֶּדֶר שַׁעַל,
כֻּסָּה בֶּעָנָן וְנִתְקַדֵּשׁ שָׁבוּעַ, נִצָּב בַּתָּוֶךְ בְּעֵת מַתַּן אֹמֶר,
כֹּחַ אַדִּירִים לְפָנָיו נִכְנָעוּ, מִמּוֹרָאוֹ לֹא־עָמַד אִישׁ,
כִּלְכֵּל צֹאן קֹדֶשׁ שְׁאֵר בִּישִׁימוֹן וְלֶחֶם שְׁחָקִים עַד־בֹּאָם לָאָרֶץ.
כָּרְתָה בְרִית עִם־עַלְמָה תּוֹפֶפֶת, גָּוְעָה וְנֶאֶסְפָה וְלֹא־הָיָה מָיִם:

לִוּוּי עִנְּנֵי הוֹד יְדִידִים נֶחֱנְנוּ עַל־יְדֵי מְכַהֵן בְּשָׁלוֹם וּבְמִישׁוֹר,
לוֹ וּלְזַרְעוֹ בְּרִית אֱמֶת נֶחְקְקָה, בַּל־תַּשְׁבִּית מֶלַח בְּרִית הַנִּיחֹחַ.
לְקִנְאַת חֲמַת־גֶּבֶר גְּמוּל גָּמַל אֵל וְחִדֵּשׁ חֻקּוֹ לְדֹרוֹת עוֹלָם.
לְזָר לֹא־יָאֲתָה נַחֲלַת כְּבוֹדָם, לֹא יִירַשׁ אֱנוֹשׁ מַתַּת חֶלְקָם,
לְצַלְמָוֶת הוֹרְדוּ עֲדַת אַנְשֵׁי־שֵׁם, וְהוֹשִׁיבוּ עֻז מֶלֶךְ בְּבֵית הַחָפְשִׁית;

זֶה, חִבֵּשׁ עֶצֶב יְצִיר קַדְמוֹנִי, כִּי־הֵחֵל שְׁתוֹת כּוֹס מָסוּךְ לְדוֹרוֹת,
זָכַר לָתֵת זֶרַע לַזּוֹרֵעַ, לְהַחֲלִיף לוֹ פְּרִי הָאֻמְלָל;
זַרְעוֹ הִשְׁרִישׁ שֹׁרֶשׁ פֹּרֶה רֹאשׁ וְשִׂגְשֵׂג נִטְעוֹ עֲשׂוֹת פְּרִי בְאָשִׁים.
זָמְמוּ וְהֵחֵלּוּ דוֹר עֲקַלְקַלּוֹת לְהָמִיר בְּשֵׁם אֱלִיל שֵׁם אֵל אֶחָד,
זַעַף מַיִם עֲצֻרִים עֲלֵיהֶם קָרָא, פָּרְצוּ גְבוּלָם וַיֵּהָפְכוּ אָרֶץ;
זֵכֶר תִּקְוַת אֱנוֹשׁ הֶאֱבִיד מֵאָרֶץ, וְשָׁטַף יְסֹדֵי סְפִיחֵי עֲפַר־אָרֶץ,
זַלְזַלִּים אֲשֶׁר כַּעֲצֵי־יַעַר עַד הוֹר עֲשִׂירִי לֹא־עָשׂוּ פֶּרִי,
זַךְ וְתָמִים בְּקִרְבָּם נִמְצָא, וְרֵיחַ מִפְעָלָיו כְּרֶקַח בְּדֹרֹתָיו.
זָדוּ וּמָרְדוּ בְּשִׁבְעַת יְמֵי נוֹגַהּ וּמֵרֹב כָּל־טוּב אָמְרוּ לָאֵל סוּר,
זָעֲמוּ בְּמֵי מַעְלָה וְהֻכְּאוּ בְּמֵי מַטָּה, וְרָצָהוּ צַדִּיק בְּשַׁי מֵעֵבֶר מֵי־נֹחַ:

חִדְּשׁוּ פְּנֵי־חֶלֶד וְשָׁבוּ לְקַדְמָתָן מִמְּתֵי מִסְפָּר יוֹצְאֵי מִמַּסְגֵּר.
חָשְׁבוּ וְנוֹעֲצוּ אָז דוֹר חֲמִישִׁי לָרוּם וְלָשׂוּם קֵן בַּמָּרוֹם;
חַי לֹא בִעֵר מֵהֶם מְזִמָּה, מֵלִיץ לְלֵצִים וְחִפְצָם הִשְׁלִים.
חִלֵּק שְׂפַת לָשׁוֹן בַּעֲלֵי מַחֲלֹקוֹת וְכִתְּתוּ זֶה בָזֶה וְנִלְחֲמוּ לְמַשְׁחִית,
חָלְפוּ כַּעֲבוֹר סוּפָה וְאֵינָם, וְהוּקַם צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם.
חָשַׁב לְהָבִין סוֹד מִפְעֲלוֹת הַמִּתְנַהֲגִים בְּשֹׁטֵר וּמשֵׁל,
חֲזוּתוֹ מְרוּצַת שׁוֹאֵף וְזוֹרֵחַ שָׂשׂ כְּגִבּוֹר בְּצֵאתוֹ וְחַלָּשׁ בְּבֹאוֹ
חַלּוֹנֵי שַׁחַק אֲשֶׁר בְּקֵדְמָה וָיָמָּה, אֲשֶׁר בָּם תְּתוּר לְבָנָה יוֹם יוֹם,
חִצֵּי בְרָקִים וְזֹהַר כּוֹכָבִים רָצִים וָשָׁבִים, אִישׁ לֹא נֶעְדָּר,
חָכַם סוֹג לֵב וְשָׂכַל מֵאֵלָיו, וְשָׂח: אָדוֹן לָאֵלֶּה, אַחֲרָיו אָרוּצָה!

טֶרֶם הִקְדִּים אֵל בֵּרַר לוֹ דֶּרֶךְ, לֶךְ־לְךָ מִמָּוֶת לְדֶרֶךְ חַיִּים.
טָהוֹר בְּמַעֲשָׂיו דִּבֶּר גְּבוּרוֹת: נָא אֱלֹהֵי הַמִּשְׁפָּט שְׁפָט־נָא בְּרַחֲמִים!
טֶרֶף רוֹזְנִים בְּלֹא מָגֵן וָחֶרֶב, שֻׂגְּבוּ מֵאֵשׁ, עֲזָרוּ בַּמִּלְחָמָה.
טֶבַע חוֹתָם בְּרִית שָׂם בִּשְׁאֵרוֹ, בָּהּ תִּתֵּן פֹּעֶרֶת וְאָז תִּקְפֹּץ פִּיהָ.
טַרְפֵּי צֶמַח זְקֵנִים הֵנֵצוּ בוֹ, בְּהִפָּתַח מָקוֹר לַעֲרוּגַת הֹרֶב.
טָפַשׁ הוֹרוֹ וְצוּר לֹא הִכִּירוּ, וְהוֹדִיעָם בְּאֶשֶׁל שֵׁם אֵל עוֹלָם.
טֹרַח בֹּחַן מְנַסֵּהוּ עָמַס עַל־שֶׁכֶם וְגַם מָשַׁל בַּיֵּצֶר תֵּת שֵׁיוֹ לַזֶּבַח,
טֶנֶא בִכּוּרִים לְמִנְחָה הוֹבִיל, אָב לֹא־חָמַל, בֵּן לֹא־אֵחַר;

דִּין יוֹצֵר וְשָׂמַח בְּמַעֲשָׂיו, בְּהַבִּיטוֹ כִּי־טוֹב פָּעֳלוֹ,
דִּשְׁאֵי מְנָחוֹת וְאָכְלֵי מְגָדִים וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ וְאֵין מִי יְדַשֵּׁן,
דִּבֵּר בְּלִבּוֹ מִי יָסֵר הֵנָּה לַטֶּבַח הַטְּבוּחַ וְיַיִן הַמָּסוּךְ?
דְּבָרַי אִם־יַעַשׂ יְהִי כֵּאלֹהִים, וְאִם יָמִיר אֹמֶר לְחָמְרוֹ אֲשִׁיבֶנּוּ;
דָּרַשׁ וְהֵבִין וְיָדַע מְתֵי־שָׁוְא, כִּי לֹא־יָבִין לָלִין בִּיקָר.
דִּמָּהוּ בְּצֶלֶם, חֲקָקוֹ בְּתַבְנִית, בְּדֹק וָחֶלֶד פַּחַד מוֹרָאוֹ,
דָּגוּל בְּתוֹךְ עֵדֶן יְפֵה יְצוּעָיו, בְּפָז וְאֶבֶן יְקָרָה חַק מְסֻכָּתוֹ,
דַּעַת קִשְּׁטוֹ וְרוּחַ חֲנָנוֹ, לְהַשְׂכִּיל מִקֶּדֶם קֵץ אֹתִיּוֹת:

הִמְשִׁילוֹ בְּצַדִּיק מוֹשֵׁל לְכַלְכֵּל שֵׁמוֹת לָאֵל וּמִפְעָלָיו,
הִזְהִירוֹ עַל־עֵץ הַדַּעַת פֶּן־יִנָּקֵשׁ בְּמַאֲכַל תַּאֲוָה,
הִרְדִּימוֹ בְּנֹעַם שֵׁנָה, הֵרִים מִמֶּנּוּ עֶצֶם וְעָשָׂה עַלְמָה,
הֶעְדָּהּ כַּכַּלָּה עֲדִי קִשֻּׁרִים, הִדְבִּיקָם יַחַד הֱיוֹת שְׁאֵר אֶחָד.
הִשִּׁיא פוֹתָה זֹחֵל עָפָר לְהָנִיא אֹמֶר וְלָשׁוּב לֶעָפָר,
הֵמִיתָה אִישׁ בְּתַאֲוַת עָצֵל, הִפִּילָה רַבִּים וְהָרְגָה עֲצֻמִים;
הִכָּה בְּמַרְפּוֹ וּבִפְעָמָיו לָנֶצַח, וְהוּא יְשַׁלַּח צִיר לְפֹרְצֵי גָדֵר.
הֶעֱרִמוּ וְכִסּוּ בְּעָלֶה נְבֵלֶת, תְּמוּר לְבוּשׁ עָנָן — חֲתֻלַּת עֲרָפֶל;
הוּמַר תָּאֳרָם וְהוּסַר פַּחְדָּם, לְהֵרָדוֹת מִכֹּל וְלֹא לִרְדּוֹת בַּכֹּל,
הֹרְמוּ מֵעֵדֶן וְגֹרְשׁוּ מִגָּן, וְהוּכַן נְקִיק סֶלַע בֵּית־מָלוֹן לָמוֹ:

וְיוֹצֵר הֵחִישׁ תַּאֲוַת יְצוּרוֹ, וְהִרְגִּיל עֶזְרוֹ לְרֶבַע תְּשׁוּקָתוֹ,
וַיֶּחֱמָה וְהִזְרִיעָה, וְחִבְּלָה וְיָלְדָה, וּבִכְרָה מְשַׂדֵּד תַּלְמֵי אֲדָמָה,
וְהוֹסִיפָה שֵׁנִית וְהִבְרִיכָה, וְשִׁלְּחָה עֲוִיל, תּוֹמֵךְ שֵׁבֶט, רֹעֵה עֲדָרִים,
וּבִתְשׁוּרַת שַׁי קִדְּמוּ פְּנֵי־מֶלֶךְ: זֶה בִּפְרִי אֶרֶץ, וְזֶה בִּבְכָרֵי צֹאן.
וְהִבִּיט קָדוֹשׁ לַלֵּבָב וְלֹא לַעֵינַיִם, וְשָׁע עֵרֶךְ נִיחֹחַ צָעִיר,
וְשִׂגֵּב אֶת קֹדֶר לְמָרוֹם בִּרְצֹתוֹ שַׁי עֶרֶךְ נִיחֹחוֹ,
וְהִקְדִּיר פְּנֵי־רַב וְגַם חָרָה לוֹ כִּי־מָאַס בְּשַׁי יֶתֶר מַאֲכָלוֹ,
וְטָרַף אַף וְשָׁמַר עֶבְרָה, וְחִבֵּל מֵאֶרֶץ אָח וּמִשְׁפְּחֹתָיו,
וְהִצְרִיחַ וְזָעֲקָה דַּם הַשָּׁפוּךְ, וְנֶעֱנַשׁ בְּנָע וָנָד רֹאשׁ לְשֹׁפְכֵי דָמִים,
וְהִתְוַדָּה עַל־פֶּשַׁע וְנִתַּן־לוֹ אוֹת, פֶּן־יִשָּׁפֵךְ דָּמוֹ בָּאָדָם:

אֵל אֶחָד בָּאָרֶץ וְקָדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם, מִמַּיִם יִשָּׂא שִׁיר אַדִּיר בַּמָּרוֹם,
אֶדֶר מִתְּהוֹמוֹת, שֶׁבַח מִמְּאוֹרוֹת, אֹמֶר מִיָּמִים, זֶמֶר מִלֵּילוֹת,
אֵשׁ תּוֹדִיעַ שְׁמוֹ, עֲצֵי־יַעַר יְרַנֵּנוּ, בְּהֵמָה תְּלַמֵּד עֱזוּז נוֹרְאוֹתָיו.
אָמוֹן שַׁחֲקוּ דָּת שַׁעֲשׁוּעָיו, הִיא הֶגְיוֹנוֹ עַד עָמֹד סְגֻלָּה,
אָז קֹדֶם לְאֶלֶף דּוֹר עָלְתָה בְּמַחֲשָׁבֶת, מִמֶּנָּה תְּכוּנַת מְלֶאכֶת הַתַּבְנִית:

בַּמָּרוֹם הֵכִין כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ, פֵּרְשׂוּ עֲנָנוֹ וְדֹק נָטָה לְאֹהֶל,
בַּל־יִצְעַן וּבַל־יִסַּע יְתֵדֹתָיו עַד־בֹּא קִצּוֹ וְיִתְחַדֵּשׁ בְּאֹמֶר.
בְּסֵס עַל־מַיִם עַמּוּדֵי חֶלֶד וְשִׁנֵּס מָתְנֶיהָ בְּתֹהוּ וּבִסְעָרָה,
בַּל־יִמּוֹטוּ וּבַל־יִמְעֲדוּ מְכוֹנֶיהָ עַד־תִּבְלֶה כַּבֶּגֶד וְתוּמַר כְּמֵאָז.
בֹּהוּ וַאֲפֵלָה כִּסּוּ פְּנֵי־אָרֶץ, וַתַּבְהִיק אוֹר מֵאוֹר פְּנֵי־מֶלֶךְ;
בְּהַק נֹגַהּ לַיּוֹם לָצֵאת אָדָם לַפֹּעַל, וְשָׁת חֹשֶׁךְ לָאִישׁוֹן לִרְמֹשׂ חַיְתוֹ־יָעַר.
בְּרַחֵף רוּחַ בֵּין שְׁחָקִים לְמַיִם שָׁת תִּקְרָה בַּתָּוֶךְ, שְׂאֵת חֲצִי מְרוֹמִים,
בָּם יִוָּדַע פִּלְאוֹ לִפְעֹל בַּטּוֹב, חַשְׁרַת פִּיר פֶּלֶג מָלֵא מָיִם.
בְּהַבְדִּילוֹ בֵּין מַיִם לָמַיִם הִשִּׂיק עֲלוּקָה, תְּפִתָּה לִבְלִי חֹק,
בְּאֵשׁ לֹא־נֻפָּח וְלֹא נִכְבָּה נֵצַח, וְשֶׁטֶף מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ:

גֵּרַשׁ לְמִקְוֵה מַיִם אַדִּירִים וְשָׂם לָהֶם חוֹל בְּרִיחַ וּדְלָתַיִם,
גָּדַר בַּעֲדָם בַּל־יְכַסּוּ אֶרֶץ, עַד גְּאֱמַן־בַּיִת יַעֲשֵׂם גְּזָרִים.
גִּלָּה אֲדָמָה לַעֲבֹדַת אֱנוֹשׁ וְהִדְשִׁיאָהּ שִׂיחַ וְעֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע,
גַּם נָטַע בְּעֵדֶן גַּן רַעֲנָנָה לְחֻפַּת כְּבֻדַּת אַדִּירֵי חֵפֶץ.
גָּמַר לְהַעֲלִים אוֹר שִׁבְעָתַיִם, וְעָרַךְ נֵרוֹת לִמְשֹׁל בַּיּוֹם וּבַלָּיְלָה,
גְּבוּל לֹא יַסִּיגוּ וְלֶכֶת לֹא יְאַחֵרוּ, עַד מְשָׁרֵת אֹהֶל יַדְמִימֵם בָּעֵמֶק.
גָּאוּ מִמַּיִם בְּרִיתֵי תְהוֹמוֹת, אֲפִיקֵי מָגֵן, שְׁנוּנֵי חִצִּים,
גָּנַז מֵהֶם לְמִשְׁתֵּה נְצָחִים, וְהֵכִין בָּם כֶּלֶא לְצִיר הַבֹּרֵחַ.
גְּבֹהֵי עוֹף צָצוּ מֵרֶקֶק מָיִם, לֶאֱכֹל שֻׁלְחַן מֶלֶךְ וְחֵיל צְבָאוֹתָיו,
גָּזַר לְתוֹעֲבַת עוֹף לֹא טָהוֹר, עַד־בֹּא תַּשְׁבִּי עֹרְבִים כִּלְכְּלוּהוּ:

דָּגוּ מֵחֶלֶד מַקְרְנִים לִזְבֹּחַ, חַיּוֹת מַאֲכָל עִם־בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ;
דִּשּׁוּן בְּהֵמוֹת בִּגְבוּל הַרְרֵי־אֶלֶף, בּוֹ בְּיוֹם זִבְחוֹ יַגֵּשׁ חַרְבּוֹ.

פָּעַל וְעָשָׂה הַכֹּל בְּמַאֲמַר־פִּיו, כִּי כָל־דְּבָרָיו צְדָקָה וּמִשְׁפָּט,
פִּיו יֹאמַר זֹאת־עֲשׂוּ וִחְיוּ, כִּי לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הַמֵּת:

צֹפֶה רְחוֹקוֹת, נִשָּׂא וְנוֹרָא, מְרוֹמָם כִּסְאוֹ וְשָׁפָל יִרְאֶה,
צֹעֶה בְּרָב־כֹּחַ וְדֹאֶה עַל־כַּנְפֵי־נֶשֶׁר, בֹּחֵן לְבּוֹת וְאֵין־לְפָנָיו שִׁכְחָה:

קָרָא בְקוֹל: אֲנִי־אֵל וְאֵין־עוֹד, שׁוּבוּ אֵלַי וְאָשׁוּבָה אֲלֵיכֶם,
קִרְבוּ עָדַי בְּכֹחַ הַתְּשׁוּבָה! וְאָזְנָיו קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל צַעֲקַת־דָּל:

רַחוּם וְחַנּוּן שָׁפְטֵנוּ בְרַחֲמִים וְצַדְּקֵנוּ, כִּי־אֲנַחְנוּ עָפָר וָאֵפֶר,
רָם בָּעֶלְיוֹנִים, מֶלֶךְ בַּשְּׁחָקִים, שְׁמַע מִמְּרוֹמִים זַעֲקַת אֶבְיוֹנִים!

שָׁמַיִם כִּסְאוֹ וְהָאָרֶץ הֲדֹם־רַגְלָיו, צְדָקָה שִׁרְיֹנוֹ וּמָאוֹר שַׂלְמָתוֹ,
שְׁמוֹ נִקְרָא חַנּוּן וְרַחוּם, בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר הִיא צִדְקָתוֹ:

תָּמִים דַּרְכּוֹ וְאֵין־בּוֹ עָוֶל, בְּכָל־בֹּקֶר יִתֵּן מִשְׁפָּטוֹ לָאוֹר,
תֹּכֵן לְבּוֹת, רַב הָעֲלִילִיָּה, מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת אֲדֹנָי,

כַּכָּתוּב:

מִי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת יְיָ יַשְׁמִיעַ כָּל־תְּהִלָּתוֹ:

יוֹסֵי בֶּן־יוֹסֵי

(בארץ ישראל, לערך ד"א ש"ס—ת')

סֵדֶר עֲבֹדַת יוֹם הַכִּפֻּרִים

אַזְכִּיר גְּבוּרוֹת אֱלוֹהַּ נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ, יָחִיד וְאֵין עוֹד, אֶפֶס וְאֵין שֵׁנִי,
אַחֲרוֹן אֵין בַּחֵלֶד, לְפָנָיו בַּשַּׁחַק, אֵין בִּלְתּוֹ קֶדֶם, זוּלָתוֹ בְּעֵקֶב;
אָדוֹ לַחְשֹׁב, אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת, נִמְלָךְ וְאֵין נֶעְדָּר, שָׂח וְאֵין מְאַחֵר;
אֹמֵר וְעֹשֶׂה, יֹעֵץ וּמֵקִים, אַמִּיץ לָשֵׂאת וְגִבּוֹר לִסְבֹּל.
אֲשֶׁר־לוֹ רְנָנוֹת מִפִּי יְצוּרָיו, מִמַּעְלָה וּמִמַּטָּה יִשָּׂא תְהִלָּה

וְעַד־לֹא רָקַע תֵּבֵל עַל־תֹּהוּ, וּמִקּוֹלוֹת מַיִם אַדִּיר יַשְׁמִיעַ,
וּמָרוֹם שִׁבְתּוֹ וְהוּא־רָם עַל־כֹּל, וּמַבִּיט אֶל־עָנִי וּנְכֵה־רוּחַ:

זֶרֶתוֹ תִּכְּנָה שָׁמַיִם בְּכֹחוֹ, מְאֹרֹת וְכוֹכָבִים מַעֲשֵׂה אֶצְבְּעֹתָיו,
זָמַם בְּמַחֲשֶׁבֶת וַתָּקָם וַתַּעֲמֹד, יוֹעֵץ בְּלִבּוֹ וַתַּעֲמֹד עֲצָתוֹ:

חָסִיד בְּמַעֲשָׂיו, רַחוּם לִמְנַסָּיו, צַדִּיק בִּדְרָכָיו וְקָרוֹב לְקֹרְאָיו,
חָפֵץ לְהַצְדִּיק יְצוּרֵי כַפָּיו, תָּמִיד יִשְׁקֹד עַל־טוֹבַת בְּחִירָיו:

טְהוֹר עֵינַיִם, רוֹצֶה בִתְשׁוּבָה, מַרְבֶּה לְזַכּוֹת, לְהָשִׁיב אַפּוֹ,
טוּבוֹ בְּכָל־דּוֹר, מְדַבֵּר בִּצְדָקָה, פְּאֵר רֹאשׁוֹ כּוֹבַע יְשׁוּעָה:

יְמִינוֹ פְתוּחָה לְכָל־שָׁבֵי פֶשַׁע, אֹמֵר בְּכָל־עֵת: שׁוּבוּ וְאָשׁוּבָה!
יָצַר מֵחֹמֶר צֶלֶם דְּמוּתוֹ, רַחֲמָיו עַל־מַעֲשָׂיו, יֹדֵעַ יִצְרֵנוּ:

כֻּלּוֹ כָבוֹד וַיַּשְׁגִּיחַ לְדַכָּא, מְאַזִּין לַחַשׁ רִנַּת לָשׁוֹן,
כָּל־צְבָא הַשָּׁמַיִם מִשְׁתַּחֲוִים לוֹ, שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ יִכְרְעוּ לְפָנָיו:

לֹא־נָטָה קַו נֶגֶד יְצוּרָיו, בְּשִׁבְתּוֹ לְמִשְׁפָּט בְּרִיב מִי־יְכִילֶנּוּ?
לְמַעֲנוֹ פָּעַל מִפְעֲלוֹת עוֹלָם, קֹרֵא דֹרוֹת מִי יַעֲרָךְ־לוֹ?

מֵעִמְקֵי לֵב וְסִתְרֵי כְלָיוֹת מֵבִין מַחְשְׁבוֹת כָּל־בְּנֵי אָדָם,
מֵאָוֶן וּמֵעָמָל יַסְתִּיר פָּנָיו, מֵרְאוֹת בְּרָע יַעְלִים עֵינָיו:

נֹגַהּ סְבִיבָיו וְשָׁת־סִתְרוֹ חֹשֶׁךְ, כִּי לֹא־יִרְאֵהוּ הָאָדָם וָחָי!
נוֹרָא עֲלִילָה, תָּשֵׁב עַד־דַּכָּא אֱנוֹשׁ, כִּי־יָשׁוּב וְיַאֲרִיךְ יָמִים:

שַׂגִּיא כֹחַ, לֹבֵשׁ צְדָקָה, מִי־אֵל כָּמוֹךָ אֶרֶךְ אַפַּיִם,
שׂוֹנֵא וּמְתָעֵב גָּזֵל בְּעוֹלָה, אֹהֵב טְהָר־לֵב שֹׁמֵעַ מִשִּׁי־טוֹב:

עֹצֵר בְּגַעֲרָתוֹ וּמַחֲרִיב יַמִּים, צֹרֵר בַּשִּׂמְלָה כָּל־מֵי בְרֵאשִׁית,
עֹנֶה בְחַסְדּוֹ מִקַּרְנֵי רְאֵמִים, מֹחֶה עֲוֹנוֹת כָּעָב וְכֶעָנָן:

לַיְלָה לֹא־יִשְׁכָּב, יוֹמָם לֹא־יָנוּחַ, עַד־יֵרָדֵם בַּקָּבֶר.
מַה־יִּתְאוֹנֵן אָדָם חַי, דַּיּוֹ אֲשֶׁר־הוּא חָי!
נוֹלַד לְעָמָל, אַשְׁרָיו אִם־יְהִי יְגִיעוֹ בְּדָת־אֱמֶת;
סוֹפוֹ עַל רֹאשׁוֹ מוֹכִיחַ — וְלָמָּה יַחֲנִיף?
עוֹד חוֹתָמוֹ יְעִידוֹ עַל־פָּעֳלוֹ — וּמַה־יִּגְנֹב דָּעַת?
פֹּעַל צְדָקוֹת אִם־יְהִי — יְלַוּוּהוּ לְבֵית עוֹלָמוֹ,
צֻפֶּה בְחָכְמָה אִם־יְהִי — עִמּוֹ תִתְלוֹנֵן בְּכֶלְחוֹ;
קָצוּף בְּדָמִים וּבְמִרְמָה אִם־יְהִי — חֲרוּצִים יָמָיו,
רְצוֹנוֹ בִהְיוֹת בְּמוּסָר—יָנוּב בְּשֵׂיבָה טוֹבָה,
שֵׁם טוֹב אִם־יִקְנֶה — מִשְּׁמוֹת נָעִים יִקָּרֵא:
תַּחַת־כֵּן לָכֵן יוֹם־מִיתָה מִיּוֹם לֵדָה הוּטָב!

*

רְשׁוּת לְסֵדֶר עֲבֹדַת יוֹם הַכִּפֻּרִים

אֶתֵּן תְּהִלָּה לָאֵל הַמְהֻלָּל, אֲסַפֵּר בְּיִרְאָה מְעַט מִמַּעֲשָׂיו,
אֱלוֹהַּ מֵעוֹלָם וְעַד־לֹא עוֹלָם, לְפָנָיו וְאַחֲרָיו לֹא־נוֹצַר אֵל:

בִּלְבַדּוֹ הוּא וְאֵין־זָר אִתּוֹ, אֹמֵר וְעֹשֶׂה וְאִישׁ לֹא־נֶעְדָּר,
בְּאֶחָד יִשְׁפֹּט וְאֵין־בּוֹ עַוְלָתָה, אֱמֶת אִמְרָתוֹ וְעַל־שְׂפָתוֹ חָסֶד:

גִּבּוֹר בַּכֹּחַ, נֹשֵׂא עָוֹן, גְּדֹל הָעֵצָה וְעֹבֵר עַל־פָּשַׁע,
גֹּלֶה עֲמֻקּוֹת מִנִּי־חֹשֶׁךְ, יֹשֵׁב בַּסֵּתֶר וְרֹאֶה כָּל־סָתֶר:

דַּעַת וּתְבוּנָה יֹצְאוֹת מִפִּיו, וְעֵינָיו מְשׁוֹטְטוֹת וְעַיִן לֹא־תְשׁוּרֶנּוּ,
דְּבָרוֹ הַמֹּשֵׁל וּמֶמְשַׁלְתּוֹ סֶלָה, מָלֵא כָל־הָאָרֶץ וְרוּם לֹא־יְכִילֶנּוּ:

הַצָּר בִּלְבוּשׁוֹ חַי עוֹלָמִים, הוֹד וְהָדָר עֹז וְתִפְאַרְתּוֹ,
הָאֵל תָּמִים, צוּר עוֹלָמִים, הַכֹּל יַעֲבֹר וְהוּא־לְבַד יִמְלֹךְ:

רְאֵה יְמֵי־אָדָם צָבָא עֲלֵי־אָרֶץ — וְרַחֲמָיו רַבִּים,
רַבִּים רַחֲמָיו, מְקָרֵב רְחוֹקִים בְּרַחֲמִים וְלֹא־רֹגֶז.
רֹגֶז תָּעִיר יִנָּתֵק כְּרֶגַע — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

שׁוּר־נָא בְעָנְיֵנוּ בְּעֵת כִּי־נַעֲמֹד לְפָנֶיךָ שֹׁפֵט,
שֹׁפֵט כָּל־הָאָרֶץ בְּכַעַס אַל־תְּדִינֵנוּ, בְּרַחֲמִים שָׁפְטֵנוּ,
שָׁפְטֵנוּ כְצִדְקָתֶךָ, כִּי־מְאֹד צָדַקְתָּ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

תְּפִלָּה תִקַּח, תְּשׁוּבָה תִרְצֶה, מְחִילָה תַרְבֶּה,
תַּרְבֶּה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה בַּעֲדֵנוּ אֱלוֹהַּ תּוֹחַלְתֵּנוּ,
תּוֹחַלְתֵּנוּ אָתָּה, לְבַר־בְּךָ נַזְכִּיר — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

*

פִּיּוּט לְמְחַיָּה

אֱנוֹשׁ מַה־יִּזְכֶּה וּצְבָא דֹק לֹא־זַכּוּ בְעֵינֶיךָ!
בְּלָתִים אִם־תִּבְעַר הָאֵשׁ וּמַה בֶּחָצִיר יָבֵשׁ?!
גָּלוּי־לְךָ חֹשֶׁךְ כְּמוֹ־אוֹר, מְשׁוֹטֵט כֹּל בָּעַיִן,
דִּירָתְךָ בְּסֵתֶר וּגְלוּיוֹת לְךָ כֹּל הַנִּסְתָּרוֹת,
הַדָּן יְחִידִי, וְהוּא בְאֶחָד וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ,
וְעַל־גּוֹי וְעַל־אָדָם יַחַד יִנְטֶה־קָו וְאֵין מִי־יַרְשִׁעַ.
זֹאת אִם־יָבִין יְצִיר, לֹא־יִתְעוֹ־יֵצֶר לַחֲטֹא לַיּוֹצֵר:
חֲתְלַּת בְּאֵרוֹ, חֲפִירַת בּוֹרוֹ, חֶשְׁבּוֹן בּוֹרְאוֹ;
טָמֵא מִשְּׂאֵרוֹ, וּמְטַמֵּא בְעוֹדוֹ, וּמְטַמֵּא בְמוֹתוֹ,
יְמֵי־חַיָּיו תֹּהוּ, וְלֵילוֹתָיו בֹּהוּ, וְעִנְיָנָיו הֶבֶל,
כַּחֲלוֹם מֵהָקִיץ נִדְמֶה, בַּלָּהוֹת יְבַעֲתֻהוּ תָמִיד,

גְּאָצוֹת מַשְׁמִיעַ בְּכָל־יוֹם, בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה נֶגְדְּךָ,
נֶגְדְּךָ כִּי־הוּא כְּאַיִן וּכְאֶפֶס וְעָלָיו נִחַמְתָּ,
נִחַמְתָּ בְּחַיָּיו, כִּי־תֹהוּ הֵמָּה — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

סִפְרוֹ חָתוּם כִּי כָל־מַעֲשָׂיו כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר,
סֵפֶר שְׁנוֹתָיו מִגִּי־רֶץ קַלּוֹ מִבֶּטֶן עַד־סוֹף,
סוֹף כָּל־דָּבָר לַמִּשְׁפָּט יָבוֹא — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

עֶשְׁתּוֹנוֹת לִבּוֹ עִמְּךָ כְמוּסֹת וְעַל־יָד עֲמַסְתָּ,
עֲמַסְתָּ לְתוֹכָחוֹת, כִּי־אַתָּה תִבְחָן לֵב עָקֹב,
עָקֹב הַלֵּב וְסֶלָה תֵדָעֶנּוּ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

פּוֹנֶה בְּכָל־פֶּשַׁע וְעַל כָּל־צַעַד יַרְבֶּה פֶּשַׁע,
פֶּשַׁע בְּאָרְחֹתָיו וְגַם לְמִצְעָדָיו רִשְׁתּוֹ פְרוּשָׂה,
פְּרוּשָׂה הִיא־לוֹ לְמָשְׁכוֹ בְרִשְׁתּוֹ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

צֹבֵר כֶּסֶף, מַרְבֶּה־לוֹ עֹשֶׁר וְנִשְׁפָּט בְּכָל־צַעַד,
צַעַד מֵישָׁרִים בְּעֵת כִּי־יָרוּץ וְיִרְדֹּף צֶדֶק,
צֶדֶק לִפְעָמָיו אָז יוֹעִילֵם — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

קוֹל יַשְׁמִיעַ בְּלַחַשׁ, וְנֶעְתַּר אֶל־אֱלוֹהַּ קָרוֹב,
קָרוֹב הוּא־לוֹ בְּעֵת יִקְרָאֶנּוּ וַיֹּאמַר קָנֵנִי,
קָנֵנִי בִתְשׁוּבָה, כִּי־כְצֵל יָמָיו — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

חֵטְא יְסִיתוֹ כִּי כָל־מַעֲשָׂיו עָוֹן וְחֵטְא,
חֵטְא פָּעֳלוֹ וְעִנְיָנוֹ כָּעַס, כִּי־רוּחַ חַיָּיו,
חַיָּיו כִּי־הֵמָּה כַּחֲצִיר גַּגּוֹת — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

טְמְאָה יַלְדוּתוֹ וּשְׁנוֹתָיו כְּמוֹ־הֶגֶה וְיָמָיו טְפָחוֹת,
טְפָחוֹת יָמָיו וּבְאֶרֶץ תַּחְתִּית חֶבְלוֹ טָמוּן,
טָמוּן חֶבְלוֹ בְּנִקִיק סֶלַע — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

יוּכַח בְּמַכְאוֹב עַל מִשְׁכָּבוֹ וּמַעֲשָׂיו יוֹדֶה,
יוֹדֶה רִשְׁעוֹ בְּחֹזֶק חָלְיוֹ וְאָז יֵרָפֵא,
יֵרָפֵא מֵחָלְיוֹ וְיִשְׁכַּח מְזוֹרוֹ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

כֵּן בָּאֳנִיּוֹת עֹבְרוֹת בַּיָּם אִם־יָבוֹא כָעַס,
כַּעַס כִּי־יָשׁוּר יִקְרָא בְחָזְקָה וְיָשָׁב־אַף כְּרֶגַע,
כְּרֶגַע כִּי־יָנוּחַ יֶחֱטָא לְצוּרוֹ — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

לְעֵת יְעַקֵּל דַּרְכּוֹ — וְשָׁב כְּכֶלֶב לְקֵאוֹ,
לְקֵאוֹ יָשׁוּב וְיוֹסִיף חֲטָאִים וְאַחֲרִיתוֹ לַמָּוֶת,
לַמָּוֶת אַחֲרִיתוֹ וְסוֹפוֹ לֶעָפָר — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

מִבְצָרִים וְחוֹמוֹת וּמַחֲנִים יִבְנֶה וְגַם־בֵּית מִדּוֹת,
מִדּוֹת יְכוֹנֵן וּבָתֵּי גָזִית וְזֶה־בֵּית מְלוֹנוֹ,
מְלוֹנוֹ בְּקֶבֶר מִתִּלּוֹת עָפָר — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

בַּמֶּה יִזַּכֶּה   מַעֲלָלָיו אֱנוֹשׁ   וְכָל־מַעֲשָׂיו בֹּשֶׁת,
בֹּשֶׁת מִפְּעָלָיו,   כִּי כָל־יָמָיו   רִיק וְגַם־בֶּהָלָה,
בֶּהָלָה הֵם   וְכַצֵּל יַחֲלֹפוּ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

גְּבַהּ־רוּחַ אִם־יְהִי   יִתְבּוֹנֵן בַּעֲקֵב   תִּקְוַת גָּלְמוֹ,
גָּלְמוֹ לְדוּמָה,   יִתֵּן לְרִמָּה   וְיַשְׁפֵּל גָּבְהוֹ,
גָּבְהוֹ יִכְנַע   כִּי־רוּחַ יַעֲבֹר —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

דִּין אִם־תְּמַתַּח   מוּל חֲצִיר־אֱנוֹשׁ,   יִבּוֹל כְּמוֹ־דֶשֶׁא,
דֶּשֶׁא כִּי־נִמְשָׁל,   יְמוֹלֵל וְיָבֵשׁ   וְאֶפֶס דִּמְיוֹנוֹ,
דִּמְיוֹנוֹ כְּנֵבֶל   נִשְׁבַּר כְּמוֹ־חֶרֶשׂ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

הֲבֵל הֲבָלִים   אָדָם בְּעוֹדוֹ   וּבְמוֹתוֹ הָבֶל,
הֶבֶל אַחֲרִיתוֹ   וְיָמָיו כַּצֵּל   הֱיוֹת כְּלֹא־הָיָה,
הָיָה הַיּוֹם   וּמָחָר אֵינֶנּוּ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

וּבְסַחֹרֶת יָד   בְּאָלָה וָכַחַשׁ   יִשָּׂא וְיִתֵּן,
וְיִתֶּן־יָד לְפֶה,   כִּי כָל־יְגִיעוֹ   עָמָל וָאָוֶן,
וְאָוֶן יַחְשֹׁב,   וְיֵבוֹשׁ מֵעֲצָתוֹ —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

זְמַנִּים סִפֵּר,   יָמִים וְלֵילוֹת,   וְעִתִּים זִמֵּם,
זִמֵּם הוּא   אֶת־יוֹם מוֹתוֹ,   חָכְמָתוֹ זֹאת,
זֹאת חָכְמָתוֹ   תִּתְבַּלַּע כְּרֶגַע —   וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ   חַנּוּן וְרַחוּם   וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

דּוֹר טָהוֹר

וְיֶאֱתָיוּ כֹל לְעָבְדֶךָ,
וִיבָרְכוּ שֵׁם כְּבֹדֶךָ,
וְיַגִּידוּ בָאִיִּים צִדְקֶךָ,
וְיִדְרְשׁוּךָ עַמִּים לֹא־יְדָעוּךָ.
וִיהַלְלוּךָ כָּל־אַפְסֵי אָרֶץ,
וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל אֲדֹנָי.
וְיִזְבְּחוּ לְךָ אֶת־זִבְחֵיהֶם,
וְיַחְפְּרוּ אֶת עֲצַבֵּיהֶם,
וְיַטּוּ שְׁכֶם־אֶחָד לְעָבְדֶךָ,
וְיִירָאוּךָ מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ,
וְיַכִּירוּ כֹּחַ מַלְכוּתֶךָ,
וְיִלְמְדוּ תֹעִים בִּינָה,
וִימַלְּלוּ אֶת גְּבוּרָתֶךָ,
וִינַשְּׂאוּךָ לְכֹל לְרֹאשׁ.
וִיסַלְּדוּ בְחִילָה לְפָנֶיךָ,
וִיעַטְּרוּךָ נֵזֶר תִּפְאָרָה,
וְיִפְצְחוּ הָרִים רִנָּה,
וְיִצְהֲלוּ אִיִּים בְּמָלְכֶךָ,
וִיקַבְּלוּ מַלְכוּתְךָ עֲלֵיהֶם,
וִירוֹמְמוּךָ בִּקְהַל עָם,
וְיִשְׁמְעוּ רְחוֹקִים וְיָבֹאוּ
וְיִתְּנוּ־לְךָ כֶּתֶר מְלוּכָה!

*

תּוֹכֵחָה

אַתָּה מֵבִין שַׂרְעַפֵּי לֵב וְעֶשְׁתֹּנוֹת אֱנוֹשׁ,
אֱנוֹשׁ תּוֹלֵעָה, מְחֹלָל בְּעָוֹן וּמָוֶת אַחֲרִיתוֹ,
אַחֲרִיתוֹ לַמָּוֶת וְתִקְוָתוֹ לְהֶבֶל — וְאַתָּה־חַי לְבַדֶּךָ;
לְבַדְּךָ נִקְרֵאתָ חַנּוּן וְרַחוּם וּמַרְבֶּה סְלִיחָה:

פַּלְגֵי־מַיִם הוֹרִידוּ דִמְעָה כַנַּחַל, כִּי אוֹת בַּקֶּשֶׁת לֹא נִתַּן־לָנוּ,
צָפוּ־מַיִם עַל־רֹאשֵׁנוּ, וּבִדְלִי מָלֵא חִכֵּנוּ יָבֵשׁ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

קֵרַבְנוּ קָרְבָּן וְלֹא־נִתְקַבָּל, וּגְדִי פָּסַק שְׂעִיר חַטָּאתֵנוּ,
רַחֲמָנִיּוֹת בִּשְּׁלוּ יַלְדֵיהֶן — וּמַזַּל דָּגִים הֶעְלִים עֵינָיו:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם!

שָׁכַחְנוּ שַׁבָּת בְּלִבּוֹת שׁוֹבָבִים — שַׁדַּי שָׁכַח כָּל־צִדְקֹתֵינוּ.
תְּקַנֵּא לְצִיּוֹן קִנְאָה גְדוֹלָה, וְתָאִיר לְרַבָּתִי עָם מְאוֹר נָגְהֶךָ:
תְּרַחֵם צִיּוֹן וְתִבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם!

*

וִדּוּי

אָשַׁמְנוּ מִכָּל־עָם,
בֹּשְׁנוּ מִכָּל־דּוֹר,
גָּלָה מִמֶּנּוּ מָשׂוֹשׂ,
דָּוָה לִבֵּנוּ בַּחֲטָאֵינוּ,
הָחְבַּל אִוּוּיֵנוּ
וְנִפְרַע פְּאֵרֵנוּ,
זְבוּל בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ
חָרַב בַּעֲוֹנֵינוּ,
טִירָתֵנוּ הָיְתָה לְשַׁמָּה,
יְפִי אַדְמָתֵנוּ לְזָרִים
כֹּחֵנוּ לְנָכְרִים —
וַעֲדַיִן לֹא־שַׁבְנוּ מִטָּעוּתֵנוּ!

לְעֵינֵינוּ עָשְׁקוּ עֲמָלֵנוּ,
מְמֻשָּׁךְ וּמוֹרָט מִמֶּנּוּ,
נָתְנוּ עֻלָּם עָלֵינוּ —
סָבַלְנוּ עַל־שִׁכְמֵנוּ,
עֲבָדִים מָשְׁלוּ בָנוּ,
פֹּרֵק אֵין מִיָּדָם,
צָרוֹת רַבּוֹת סְבָבוּנוּ,
קְרָאנוּךָ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ,
רִחַקְתָּ מִמֶּנּוּ בַּעֲוֹנֵינוּ:
שַׁבְנוּ מֵאַחֲרֶיךָ,
תָּעִינוּ וְאָבָדְנוּ —
וַעֲדַיִן לֹא־שַׁבְנוּ מִטָּעוּתֵנוּ!

*

קִינָה לְתִשְׁעָה בְּאָב

אָז בַּחֲטָאֵינוּ חָרַב מִקְדָּשׁ, וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ נִשְׂרַף הֵיכָל;
בְּאֶרֶץ חֲבְרָה־לָּהּ קָשְׁרוּ מִסְפֵּד, וּצְבָא הַשָּׁמַיִם נָשְׂאוּ קִינָה:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

גַּם בָּכוּ בְּמֶרֶר שִׁבְטֵי יַעֲקֹב, וְאַף מַזָּלוֹת יִזְּלוּ דִמְעָה,
דִּגְלֵי יְשֻׁרוּן חָפּוּ רֹאשָׁם, וְכִימָה וּכְסִיל קָדְרוּ פְנֵיהֶם:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

הֶעְתִּירוּ אָבוֹת וְלֹא־שָׁמַע אֵל, צָעֲקוּ בָנִים וְלֹא־עָנָה אָב,
וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בַּמָּרוֹם, וְרֹעֶה נֶאֱמָן לֹא הִטָּה אֹזֶן:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

זֶרַע קֹדֶשׁ לָבְשׁוּ שַׂקִּים, וּצְבָא הַשָּׁמַיִם גַּם־הֵם שַׂק הוּשַׂם כְּסוּתָם,
חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדַר, וְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת אָסְפוּ נָגְהָם:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

טָלֶה רִאשׁוֹן בָּכָה בְּמַר־נֶפֶשׁ, עַל־כִּי כְבָשָׂיו לַטֶּבַח הוּבָלוּ,
יְלָלָה הִשְׁמִיעַ שׁוֹר בַּמְּרוֹמִים, כִּי עַל־צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ כֻּלָּנוּ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

כּוֹכַב תְּאוֹמִים נִרְאָה חָלוּק, כִּי־דַם אַחִים נִשְׁפַּךְ כַּמָּיִם,
לָאָרֶץ בִּקֵּשׁ לִנְפֹּל סַרְטָן, כִּי נִתְעַלַּפְנוּ בַּצָּמָא:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

מָרוֹם גִּבְעַת מִקּוֹל אַרְיֵה, כִּי שַׁאֲגָתֵנוּ לֹא־עָלְתָה לַמָּרוֹם,
נֶהֶרְגוּ בְתוּלוֹת וְגַם־בַּחוּרִים, כִּי עַל־כֵּן בְּתוּלָה קָדְרוּ פָנֶיהָ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

סָבַב מֹאזְנַיִם וּבִקֵּשׁ תְּחִנָּה, כִּי נִבְחַר־לָנוּ מָוֶת מֵחַיִּים,
עַקְרָב לָבַשׁ פַּחַד וּרְעָדָה, כִּי בְחֶרֶב וּבְרָעָב שְׁפָטָנוּ צוּרֵנוּ:
עַד־אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָםִ!

מִתְּקוּפַת הַפַּיְטָנִים הַקַּדְמוֹנִים עֲלֻמֵי הַשֵּׁם

יוֹצֵר לְשַׁבָּת

אֵל אָדוֹן עַל כָּל־הַמַּעֲשִׂים,
בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ בְּפִי כָּל־נְשָׁמָה,
גָּדְלוֹ וְטוּבוֹ מָלֵא עוֹלָם,
דַּעַת וּתְבוּנָה סֹבְבִים אֹתוֹ:

הַמִּתְגָּאֶה עַל חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ
וְנֶהְדָּר בְּכָבוֹד עַל הַמֶּרְכָּבָה,
זְכוּת וּמִישׁוֹר לִפְנֵי כִסְאוֹ,
חֶסֶד וְרַחֲמִים לִפְנֵי כְבוֹדוֹ:

טוֹבִים מְאֹרוֹת שֶׁבָּרָא אֱלֹהֵינוּ,
יְצָרָם בְּדַעַת, בְּבִינָה וּבְהַשְׂכֵּל,
כֹּחַ וּגְבוּרָה נָתַן בָּהֶם,
לִהְיוֹת מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תֵּבֵל:

מְלֵאִים זִיו וּמְפִיקִים נֹגַהּ,
נָאֶה זִיוָם בְּכָל הָעוֹלָם,
שְׂמֵחִים בְּצֵאתָם וְשָׂשִׂים בְּבוֹאָם,
עֹשִׂים בְּאֵימָה רְצוֹן קוֹנֵיהֶם:

פְּאֵר וְכָבוֹד נוֹתְנִים לִשְׁמוֹ,
צָהֳלָה וְרִנָּה לְזֵכֶר מַלְכוּתוֹ,
קָרָא לַשֶּׁמֶשׁ וַיִּזְרַח אוֹר,
רָאָה וְהִתְקִין צוּרַת הַלְּבָנָה:

שֶׁבַח נוֹתְנִים כָּל־צְבָא מָרוֹם,
תִּפְאֶרֶת וּגְדֻלָּה — שְׂרָפִים וְאוֹפַנִּים
(וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ):

*

מַה־יַּעֲשׂוּ דְּגֵי הָרְקָק?
בְּנַחַל־שׁוֹטֵף נָפְלָה חַרְבָּה —
מַה־יַּעֲשׂוּ מֵי גֵבִים?

ג

תָּאֵי סַפְדָנָא עַל־מוֹת רַב זֵירָא

אֶרֶץ שִׁנְעָר הָרָה וְיָלְדָה,
אֶרֶץ צְבִי גִּדְּלָה שַׁעֲשׁוּעֶיהָ,
אוֹי־נָא לָהּ, אָמְרָה רַקַּת,
כִּי־אָבְדָה כְּלִי חֶמְדָּתָהּ!

*

בִּרְכַּת פְּרִידָה

כִּי הֲווּ מִפַּטְרֵי רַבָּנָן מִבֵּי מִדְרָשָׁא

עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחַיֶּיךָ,
וְאַחֲרִיתְךָ לְחַיֵּי עוֹלָם,
וְתִקְוָתְךָ לְדוֹר דּוֹרִים.
פִּיךָ יְדַבֵּר חָכְמוֹת,
שִׂפְתוֹתֶיךָ יַבִּיעוּ דַעַת
וּלְשׁוֹנְךָ יַרְחִישׁ רְנָנוֹת.
לִבְּךָ יֶהְגֶּה תְבוּנָה,
וְכִלְיוֹתֶיךָ תַּעֲלֹזְנָה מֵישָׁרִים;
עֵינֶיךָ יָאִירוּ בְּמְאוֹר־תּוֹרָה,
וְעַפְעַפֶּיךָ יַיְשִׁרוּ נֶגְדֶּךָ,
פָּנֶיךָ יַזְהִירוּ כְּזֹהַר הָרָקִיעַ
וּפְעָמֶיךָ יָרוּצוּ לִשְׁמֹעַ
דִּבְרֵי עַתִּיק יוֹמִין!

בִּרְכַּת נֶחָמָה

אֲחֵינוּ הַמְיֻגָּעִים, הַמְדֻכָּאִים בָּאֵבֶל הַזֶּה,
תְּנוּ לְבַבְכֶם לַחֲקֹר אֶת־זֹאת,
זֹאת הִיא עוֹמֶדֶת לָעַד,
נָתִיב הוּא מִשֵּׁשֶׁת יְמֵי־בְרֵאשִׁית:
רַבִּים שָׁתוּ, רַבִּים יִשְׁתּוּ,
כְּמִשְׁתֵּה רִאשׁוֹנִים מִשְׁתֵּה אַחֲרוֹנִים,
אֲחֵינוּ, בַּעַל נֶחָמוֹת יְנַחֵם אֶתְכֶם!

*

מִילֵי דְהֶסְפֵּדָא

1

עַל־מוֹת רַבָּה בַּר רַב הוּנָא וְרַב הַמְנוּנָא

גֶּזַע יְשִׁישִׁים עָלָה מִבָּבֶל
וְעִמּוֹ סֵפֶר מִלְחֲמוֹת אֲדֹנָי;
קָאַת וְקִפֹּד הָכְפְּלוּ לִרְאוֹת
בְּשֹׁד וָשֶׁבֶר הַבָּא מִשִּׁנְעָר;
קָצַף עַל־עוֹלָמוֹ וְחָמַס נְפָשׁוֹת,
וְשָׂמַח בָּהֶם כְּכַלָּה חֲדָשָׁה
רֹכֵב עֲרָבוֹת, שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ
בְּבוֹא אֵלָיו נֶפֶשׁ צַדִּיק:

2

בַּר קִפּוֹק עַל־רָבָא

בָּאֲרָזִים נָפְלָה שַׁלְהֶבֶת —
מַה־יַּעֲשׂוּ אֵזוֹבֵי הַקִּיר?
לִוְיָתָן בְּחַכָּה הָעֲלָה —

וּבְרִיּוֹת בְּרֵאשִׁית חָרְדוּ מִמֶּךָּ,
בְּהִגָּלוֹתְךָ מַלְכֵּנוּ עַל־הַר סִינָי,
לְלַמֵּד לְעַמְּךָ תּוֹרָה וּמִצְוֹת,
וַתַּשְׁמִיעֵם אֶת הוֹד קוֹלֶךָ,
וְדִבְּרוֹת קָדְשְׁךָ מִלַּהֲבוֹת אֵשׁ;
בְּקֹלֹת וּבְרָקִים עֲלֵיהֶם נִגְלֵיתָ,
וּבְקוֹל שׁוֹפָר עֲלֵיהֶם הוֹפָעְתָּ,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בִּהְיֹת הַבֹּקֶר וַיְהִי קֹלֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כָּבֵד עַל־הָהָר וְקֹל שֹׁפָר חָזָק מְאֹד וַיֶּחֱרַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה:

*

תְּפִלַּת רָבָא וְרַב הַמְנוּנָא

אֱלֹהַי!
עַד שֶׁלֹּא נוֹצַרְתִּי אֵינִי כְדַי,
וְעַכְשָׁו שֶׁנּוֹצַרְתִּי כְּאִלּוּ לֹא־נוֹצַרְתִּי.
עָפָר אֲנִי בְּחַיָּי,
קַל וָחֹמֶר בְּמִיתָתִי,
הֲרֵי־אֲנִי לְפָנֶיךָ כִּכְלִי
מָלֵא בוּשָׁה וּכְלִמָּה.
יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ
שֶׁלֹּא אֶחֱטָא עוֹד,
וּמָה שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ
מָרֵק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים,
אֲבָל לֹא־עַל־יְדֵי יִסּוּרִים:

*

כִּי־זֵכֶר כָּל־הַיְּצוּר לְפָנֶיךָ בָא,
מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָּתוֹ,
וַעֲלִילוֹת מִצְעֲדֵי גָבֶר,
מַחְשְׁבוֹת אָדָם וְתַחְבּוּלוֹתָיו,
וְיִצְרֵי מַעַלְלֵי אִישׁ.
אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁלֹּא־יִשְׁכָּחֶךָּ,
— וּבֶן־אָדָם יִתְאַמֶּץ־בָּךְ,
כִּי־דוֹרְשֶׁיךָ לְעוֹלָם לֹא־יִכָּשֵׁלוּ,
וְלֹא־יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל־הַחוֹסִים בָּךְ.

●

כִּי־זֵכֶר כָּל־הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָא,
וְאַתָּה דוֹרֵשׁ מַעֲשֵׂה כֻלָּם.
וְגַם אֶת־נֹחַ בְּאַהֲבָה זָכַרְתָּ
וַתִּפְקְדֵהוּ בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים,
בַּהֲבִיאֲךָ אֶת מֵי הַמַּבּוּל
לְשַׁחֵת כָּל־בָּשָׂר מִפְּנֵי רֹעַ מַעַלְלֵיהֶם;
עַל־כֵּן זִכְרוֹנוֹ בָּא לְפָנֶיךָ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ)
לְהַרְבּוֹת זַרְעוֹ כְּעַפְרוֹת תֵּבֵל
— וְצֶאֱצָאָיו כְּחוֹל הַיָּם,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־נֹחַ וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֶת־כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר
אִתּוֹ בַּתֵּבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל־הָאָרֶץ וַיָּשֹׁכּוּ הַמָּיִם:

שׁוֹפָרוֹת

אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנַן כְּבוֹדֶךָ
עַל־עַם קָדְשְׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם;
מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ,
וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפַלֵּי טֹהַר;
גַּם־כָּל־הָעוֹלָם כֻּלּוֹ חָל מִפָּנֶיךָ

זִכְרֹנוֹת

אַתָּה זוֹכֵר מַעֲשֵׂה עוֹלָם,
וּפוֹקֵד כָּל־יְצוּרֵי קֶדֶם;
לְפָנֶיךָ נִגְלוּ כָּל־תַּעֲלֻמוֹת,
וַהֲמוֹן נִסְתָּרוֹת שֶׁמִּבְּרֵאשִׁית;
אֵין־שִׁכְחָה לִפְנֵי־כִסֵּא כְבוֹדֶךָ
וְאֵין־נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ;
אַתָּה זוֹכֵר אֶת־כָּל־הַמִּפְעָל,
וְגַם־כָּל־הַיְצוּר לֹא־נִכְחַד מִמֶּךָּ.

הַכֹּל גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ)
צוֹפֶה וּמַבִּיט עַד־סוֹף כָּל־הַדּוֹרוֹת,
כִּי־תָבִיא חֹק זִכָּרוֹן
לְהִפָּקֵד כָּל־רוּחַ וָנֶפֶשׁ,
לְהִזָּכֵר מַעֲשִׂים רַבִּים,
וַהֲמוֹן בְּרִיּוֹת לְאֵין־תַּכְלִית.
מֵרֵאשִׁית כָּזֹאת הוֹדָעְתָּ,
וּמִלְּפָנִים אוֹתָהּ גִּלִּיתָ,
זֶה־הַיּוֹם תְּחִלַּת מַעֲשֶׂיךָ,
זִכָּרוֹן לְיוֹם רִאשׁוֹן,
כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב.

וְעַל־הַמְּדִינוֹת בּוֹ יֵאָמֵר:
אֵי־זוֹ לַחֶרֶב
וְאֵי־זוֹ לַשָּׁלוֹם,
אֵי־זוֹ לָרָעָב
וְאֵי־זוֹ לַשֹּׂבַע,
וּבְרִיּוֹת בּוֹ יִפָּקֵדוּ,
לְהַזְכִּירָם לַחַיִּים וְלַמָּוֶת,
מִי־לֹא־נִפְקַד כְּהַיּוֹם הַזֶּה!

נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיֹסֵד אָרֶץ,
וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל,
וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים,
הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד.
אֱמֶת מַלְכֵּנוּ, אֶפֶס זוּלָתוֹ,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ:
וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל־לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים
בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

מַלְכֻיּוֹת

עַל־כֵּן נְקַוֶּה־לְּךָ, אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ,
לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ,
כִּי תַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן־הָאָרֶץ
וְהָאֱלִילִים — כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן;
לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי,
וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ,
לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל־רִשְׁעֵי אָרֶץ.
יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל,
כִּי־לְךָ תִּכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל־לָשׁוֹן;
לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי (אֱלֹהֵינוּ) יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ,
וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ,
וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת־עֹל מַלְכוּתֶךָ,
וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם לְעוֹלָם וָעֶד,
כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא
וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד,
כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:
יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד!

וּבְכֵן:
צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ,
וִישָׁרִים — יַעֲלֹזוּ,
וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ,
וְעוֹלָתָה קָפְצָה פִּיהָ,
וְכָל־הָרִשְׁעָה כֻּלָּהּ כְּעָשָׁן תִּכְלֶה,
כִּי־תַעֲבִיר מֶמְשֶׁלֶת זָדוֹן מִן־הָאָרֶץ:

וְתִמְלֹךְ (אַתָּה אֲדֹנָי) לְבַדֶּךָ עַל־כָּל־מַעֲשֶׂיךָ,
בְּהַר־צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ
וּבִירוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ,
כַּכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ:
יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ!

*

תְּקִיעֲתָא דְרַב

פְּתִיחָה

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל,
לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית,
שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת
וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה,
שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם
וְלֹא גוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם;
שֶׁהֵם מִשְׁתַּחֲוִים לְהֶבֶל וָרִיק
וּמִתְפַּלְלִים אֶל־אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ,
וַאֲנַחְנוּ כֹּרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים
לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
(הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא)

וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדֹּף נַפְשִׁי;
וְכָל־הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה
הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם!

*

מַלְכוּת שַׁדַּי

לְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן־נוּרִי (?)

וּבְכֵן תֵּן
פַּחְדְּךָ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ
וְאֵימָתְךָ עַל כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָאתָ,
וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים,
וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל־הַבְּרוּאִים,
וְיֵעָשׂוּ כֻלָּם אֲגֻדָּה אַחַת
לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם.
כְּמוֹ שֶׁיָּדַעְנוּ (אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ) שֶׁהַשָּׁלְטָן לְפָנֶיךָ,
עֹז בְּיָדְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינֶךָ,
וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל כָּל־מַה־שֶּׁבָּרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן
כָּבוֹד לְעַמֶּךָ,
תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ
וְתִקְוָה לְדוֹרְשֶׁיךָ,
וּפִתְחוֹן־פֶּה לַמְיַחֲלִים־לָךְ;
שִׂמְחָה לְאַרְצְךָ וְשָׂשׂוֹן לְעִירֶךָ,
וּצְמִיחַת קֶרֶן לְדָוִד עַבְדֶּךָ,
וַעֲרִיכַת נֵר לְבֶן־יִשַׁי מְשִׁיחֶךָ,
(בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ:)

וְעַל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ,
וְעַל־יְרוּשָׁלַיִם עִירֶךָ,
וְעַל־צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ,
וְעַל־הָעִיר
הָאֲבֵלָה וְהֶחֳרֵבָה,
וְהַהֲרוּסָה וְהַשּׁוֹמֵמָה,
וַיְבַלְּעוּהָ לִגְיוֹנוֹת,
וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי פְסִלִים;
וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל נְתַתָּהּ נַחֲלָה,
וּלְזֶרַע יְשֻׁרוּן יְרֻשָּׁה הוֹרַשְׁתָּהּ!
נַעֲרָהּ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֵעֲפָרָהּ,
וַהֲקִיצָהּ מֵאֶרֶץ דְּוָיָהּ!
נְטֵה אֵלֶיהָ כְּנָהָר שָׁלוֹם
וּכְנַחַל שׁוֹטֵף כְּבוֹד גּוֹיִם!
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ
וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ,
כָּאָמוּר:
וַאֲנִי אֶהְיֶה־לָּהּ נְאֻם־יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ.
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

*

תְּפִלָּתוֹ שֶׁל מַר בְּרֵיהּ דְּרָבִינָא

אֱלֹהַי!
נְצֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע
וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה;
וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדֹּם,
וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה!
פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ

בְּרָכָה מֵעֵין הַמְּאוֹרָע לְתִשְׁעָה בְּאָב

א) הַנֹּסַח הַבַּבְלִי

נַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ אֶת־אֲבֵלֵי צִיּוֹן וְאֶת־אֲבֵלֵי יְרוּשָׁלַיִם,
וְאֶת־הָעִיר הָאֲבֵלָה וְהֶחֳרֵבָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשּׁוֹמֵמָה:
הָאֲבֵלָה — מִבְּלִי בָנֶיהָ,
וְהֶחֳרֵבָה — מִמְּעוֹנוֹתֶיהָ,
וְהַבְּזוּיָה — מִכְּבוֹדָהּ,
וְהַשּׁוֹמֵמָה — מֵאֵין יוֹשֵׁב,
וְהִיא יוֹשֶׁבֶת וְרֹאשָׁהּ חָפוּי,
כְּאִשָּׁה עֲקָרָה שֶׁלֹּא יָלָדָה;
וַיְבַלְּעוּהָ לִגְיוֹנוֹת,
וַיִּרָשׁוּהָ עוֹבְדֵי פְסִלִים,
וַיָּטִילוּ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לֶחָרֶב,
וַיַּהַרְגוּ בְזָדוֹן חֲסִידֵי עֶלְיוֹן.
עַל־כֵּן צִיּוֹן בְּמַר תִּבְכֶּה
וִירוּשָׁלַיִם תִּתֵּן קוֹלָהּ;
לִבִּי לִבִּי עַל־חַלְלֵיהֶם,
מֵעַי מֵעַי עַל־חַלְלֵיהֶם!
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ
וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ,
כָּאָמוּר:
וַאֲנִי אֶהְיֶה־לָּהּ נְאֻם־יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ.
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

ב) הַנֹּסַח הַיְרוּשַׁלְמִי

רַחֵם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ,
בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים
וּבַחֲסָדֶיךָ הַנֶּאֱמָנִים,
עָלֵינוּ

אַתָּה הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה,
וְאַתָּה הוּא לָעוֹלָם הַבָּא.
קַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ עַל־מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ
וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בְּעוֹלָמֶךָ,
וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרוּם וְתַגְבִּהַּ קַרְנֵנוּ,
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ בָּרַבִּים:

*

תְּפִלַּת תַּעֲנִית

עֲנֵנוּ אֲדֹנָי עֲנֵנוּ
בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ,
כִּי־בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ;
אַל־תֵּפֶן אֶל רִשְׁעֵנוּ,
וְאַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ,
וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ;
הֱיֵה־נָא קָרוֹב לְשַׁוְעָתֵנוּ,
יְהִי־נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנוּ,
טֶרֶם נִקְרָא עֲנֵנוּ;
כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר:
וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע.
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה,
פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּכָל־עֵת צָרָה וְצוּקָה,
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה:

*

וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּדִבְרֵי קָדְשֶׁךָ:
וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל!

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ,
עֶדְרְךָ, צֹאן מַרְעִיתֶךָ;
זֶרַע אַבְרָהָם אֹהַבְךָ,
שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ־לוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה;
בְּנֵי יִצְחָק יְחִידְךָ,
שֶׁנֶּעֱקַד עַל־גַּב הַמִּזְבֵּחַ;
עֲדַת־יַעֲקֹב בִּנְךָ בְּכוֹרְךָ,
שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אֹתוֹ,
וּמִשִּׂמְחָתְךָ שֶׁשָּׂמַחְתָּ בּוֹ,
קָרָאתָ אֶת־שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וִישֻׁרוּן.

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים
לְהוֹדוֹת־לְךָ וּלְשַׁבֵּחֲךָ וּלְפָאֶרְךָ,
וּלְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ אֶת־שְׁמֶךָ,
וְלָתֶת־שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לִשְׁמֶךָ.
אַשְׁרֵינוּ,
מַה־טּוֹב חֶלְקֵנוּ,
וּמַה־נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ,
וּמַה־יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ!
אַשְׁרֵינוּ,
שֶׁאֲנַחְנוּ מַשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים עֶרֶב וָבֹקֶר
וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּכָל־יוֹם:
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד,
בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד!

אַתָּה הוּא עַד־שֶׁלֹּא־נִבְרָא הָעוֹלָם,
אַתָּה הוּא מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם;

וַיִּשְׁנוּ לִנְפֹּל שֵׁנִית הָעָם כֻּלּוֹ מִפָּנָיו.
עַתָּה בָּרְכוּ־נָא אֶת־אֲדֹנָי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הַמַּפְלִא לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ,
הַמְגַדֵּל אָדָם מֵרֶחֶם וַיַּעֲשֵׂהוּ כִּרְצֹנוֹ;
יִתֵּן לָכֶם חָכְמַת לֵבָב וִיהִי שָׁלוֹם בֵּינֵיכֶם,
יֵאָמֵן עִם־שִׁמְעוֹן חַסְדּוֹ וְיָקֵם לוֹ בְּרִית פִּינְחָס,
אֲשֶׁר לֹא־יִכָּרֶת לוֹ וּלְזַרְעוֹ כִּימֵי שָׁמַיִם:

מִתְּקוּפַת הַתַּנָּאִים וְהָאֲמוֹרָאִים

תְּפִלָּתוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן

רִבּוֹן כָּל־הָעוֹלָמִים!
לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ,
כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים:
מָה אֲנַחְנוּ,
מֶה חַיֵּינוּ,
מֶה חַסְדֵּנוּ,
מַה־צִּדְקֵנוּ,
מַה־יִּשְׁעֵנוּ,
מַה־כֹּחֵנוּ,
מַה־גְּבוּרָתֵנוּ?
מַה־נֹּאמַר לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, הֲלֹא
כָּל־הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ,
וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלוֹא־הָיוּ,
וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע,
וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל,
כִּי רֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ,

שִׁמְעוֹן בֶּן־יוֹחָנָן הַכֹּהֵן

גְּדוֹל אֶחָיו וְתִפְאֶרֶת עַמּוֹ, שִׁמְעוֹן בֶּן־יוֹחָנָן הַכֹּהֵן,
אֲשֶׁר בְּדוֹרוֹ נִבְדַּק הַבַּיִת, וּבְיָמָיו חֻזַּק הֵיכָל;
אֲשֶׁר בְּדוֹרוֹ נִכְרָה מִקְוָה, אָשִׁיחַ כַּיָּם בַּהֲמוֹנוֹ,
אֲשֶׁר בְּיָמָיו נִבְנָה קִיר פִּנּוֹת מָעוֹז בְּהֵיכַל מֶלֶךְ;
הַדֹּאֵג לְעַמּוֹ מֵחֶתֶף וּמְחַזֵּק עִירוֹ מִצָּר.
מַה־נֶּהְדָּר בְּהַשְׁגִּיחוֹ מֵאֹהֶל וּבְצֵאתוֹ מִבֵּית הַפָּרֹכֶת!
כְּכוֹכַב אוֹר מִבֵּין עָבִים, וּכְיָרֵחַ מָלֵא בִּימֵי מוֹעֵד,
כְּשֶׁמֶשׁ מְשַׁקֶּרֶת אֶל־הֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וּכְקֶשֶׁת נִרְאֲתָה בֶּעָנָן,
כְּנֵץ בַּעֲנָפוֹ בִּימֵי מוֹעֵד, וּכְשׁוֹשָׁן עַל־יִבְלֵי־מָיִם,
כְּפֶרַח לְבָנוֹן בִּימֵי קַיִץ, וּכְאֵשׁ לְבֹנָה עַל־הַמַּחְתָּה,
כִּכְלִי זָהָב חָפוּי, וְנֶאֱטִיל הַנֶּאֱחָז בְּאַבְנֵי־חֵפֶץ,
כְּזַיִת רַעֲנָן מָלֵא נַרְגָּר, וּכְעֵץ שֶׁמֶן מְרֻוֶּה עָנָף.
בַּעֲטוֹתוֹ בִּגְדֵי כָבוֹד וְהִתְלַבְּשׁוֹ בִּגְדֵי תִּפְאֶרֶת,
בַּעֲלוֹתוֹ עַל־מִזְבַּח הוֹד וַיְהַדֵּר עֶזְרַת מִקְדָּשׁ;
בְּקַבְּלוֹ נְתָחִים מִיַּד אֶחָיו וְהוּא נִצָּב עַל־מַעֲרָכוֹת,
סָבִיב לוֹ עֲטֶרֶת בָּנִים כִּשְׁתִלֵי אֲרָזִים בַּלְּבָנוֹן,
וַיַּקִּיפוּהוּ כְּעַרְבֵי־נַחַל כָּל־בְּנֵי אַהֲרֹן בִּכְבוֹדָם
וְאִשֵּׁי אֲדֹנָי בְּיָדָם, נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל,
עַד־כַּלֹּתוֹ לְשָׁרֵת מִזְבֵּחַ וּלְסַדֵּר מַעַרְכוֹת עֶלְיוֹן.
אָז יָרִיעוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים בַּחֲצֹצְרוֹת מִקְשָׁה,
וְיָרִיעוּ וְיַשְׁמִיעוּ קוֹל אַדִּיר, לְהִזָּכֵר לִפְנֵי עֶלְיוֹן;
כָּל־בָּשָׂר יַחְדָּו נִמְהָרוּ וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם אַרְצָה,
לְהִשְׁתַּחֲוֹת לִפְנֵי עֶלְיוֹן, לִפְנֵי קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל.
וַיִּתֵּן הַשִּׁיר קוֹלוֹ וְעַל־הָמוֹן הֶעֱרִיבוּ רִנָּן,
וַיָּרֹנּוּ כָּל־עַם הָאָרֶץ בִּתְפִלָּה לִפְנֵי רַחוּם,
עַד כַּלֹּתוֹ לְשָׁרֵת מִזְבֵּחַ וּמִשְׁפָּטָיו הִגִּיעַ אֵלָיו.
אָז יָרַד וְנָשָׂא יָדָיו עַל־כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל,
וּבִרְכַּת אֲדֹנָי בִּשְׂפָתָיו וּבְשֵׁם אֲדֹנָי הִתְפָּאַר,

שִׁמְעוֹן בֶּן־סִירָא

(בירושלים, לערך ג"א תק"ס)

תְּפִלָּה

הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי הַכֹּל   וְהָרֵם פַּחְדְּךָ עַל־כָּל־הַגּוֹיִם,
הָנֵף עַל־עַם נֵכָר   וְיִרְאוּ אֶת־גְּבוּרָתֶךָ.
כַּאֲשֶׁר נִקְדַּשְׁתָּ לְעֵינֵיהֶם בָּנוּ,   כֵּן לְעֵינֵינוּ הִכָּבֵד בָּם,
וְיֵדְעוּ כַּאֲשֶׁר יָדַעְנוּ,   כִּי־אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ.
חַדֵּשׁ אוֹת וּשְׁנֵה מוֹפֵת,   הַאְדֵּר יָד וְאַמֵּץ זְרוֹעַ וְיָמִין,
הָעִיר אַף וּשְׁפֹךְ חֵמָה   וְהַכְנִיעַ צָר וַהֲדֹף אוֹיֵב.
הָחִישׁ קֵץ וּפְקֹד מוֹעֵד,   כִּי מִי יֹאמַר־לְךָ מַה־תַּעֲשֶׂה,
הַשְׁבֵּת רֹאשׁ פַּאֲתֵי מוֹאָב   הָאֹמֵר אֵין זוּלָתִי.
אֱסֹף כָּל־שִׁבְטֵי יַעֲקֹב   וְיִתְנַחֲלוּ כִּימֵי־קֶדֶם,
רַחֵם עַל־עַם נִקְרָא בִשְׁמֶךָ,   יִשְׂרָאֵל בְּכוֹר כִּנִּיתָ;
רַחֵם עַל־קִרְיַת קָדְשֶׁךָ,   יְרוּשָׁלַםִ מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ,
מַלֵּא צִיּוֹן אֶת־הוֹדֶךָ,   וּמִכְּבוֹדְךָ אֶת־הֵיכָלֶךָ.
תֵּן עֵדוּת לְמֵרֹאשׁ מַעֲשֶׂיךָ   וְהָקֵם חָזוֹן דִּבֵּר בִּשְׁמֶךָ,
תֵּן אֶת־פְּעֻלַּת קוֶֹיךָ   וּנְבִיאֶיךָ יֵאָמֵנוּ.
תִּשְׁמַע תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ   כִּרְצוֹנְךָ עַל־עַמֶּךָ,
וְיֵדְעוּ כָּל־אַפְסֵי אָרֶץ   כִּי אַתָּה אֵל עוֹלָם:

*

מִבְחַר הַשִּׁירָה הָעִבְרִית

לְמִיּוֹם חֲתוֹם כְּתָבֵי הַקֹּדֶשׁ עַד־גְּלוּת יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמַת סְפָרַד

(משמעון בן סירא עד רבי שלמה בונפיד)

להרוח העברי והביעו את התנגדותם לה, למרות מה שהשתמשו בה עצמם[1]. ואין ספק שקשים היו לה הכבלים הכבדים והמעיקים האלה להתפתחותה הטבעית והעצמית של בת השירה העברית. אמנם, יהיה איך שיהיה, עלינו להתפשר עם העובדה, שהרי טָבעה הצורה הזאת את חותמה על כל שירת ימי הבינים. וודאי ,שמלבד הסבות החיצוניות והמקריות הסבו את קבלתה של הצורה הערבית גם איזה קורבה רוחנית, הכרח פנימי וצרכים אסתתיים, שאלמלא כן לא היה הזווג מתקיים זמן רב כזה ולא היה עושה פירות מַשְׁבחות כאלה. והמעמיק חקר ומתמסר להכרת צורתו החיצונית של הפיוט בלי משפטים קדומים וחודר למהותה מתוך חבה מתגלים לפניו חנה ויופיה המיוחד.

השפעת השירה הערבית על שירת החול של פיטני ספרד גדלה עוד יותר מזו שעל שירת הקדש וחדרה עד לתוך תוכה. כמוה היא רומַנטית ורגשנית, נוטה להפרזה ולהפלגה ומשתעשעת ברמזים ומשלים סתומים, מחבבת את החדוד וההתול הדק. גם נושאי השירים משותפים להם: ידידות וחשק, שבח היין ושמחת החיים, אבל על מות קרובים וידידים, הספדים על מות גדולי הדור, שבח הנגידים והנדיבים, התולים וחדודים, מכתמים וחידות, בדיחות, שירי צעצועים והזדמנות — וגם שירי מלחמה נמצאו בה (ראה את השיר „הלי תעש" לר"ש הנגיד). — ואף גם סגנון ההבעה של זו אינו אישי עצמי, כי אם טפוסי: פתגמיה, משליה ומליצותיה לקוחות מהתנך, מהספרות הדתית ומשירי הפיטנים הקודמים בזמן. גם בה קשה לפעמים למצא קשור והמשך מתמיד בסדר ההרצאה ועל פי רוב אפשר להוסיף על מספר הבתים ולגרוע מהם בלי לערער את הבנין. כבלי החרוז והמשקל ואופן ההבעה הטפוסי העיקו עליה עוד יותר מעל שירת הקדש — שהרי ההבעה הטבעית והאישית היא מתפקידה של שירת החול הלירית. אולם מבעד הלבוש המגובש המעיב בוקע ומאיר זוהר ההוד.

בעלי הסליחות האשכנזים, שעכרו שבעה מדורי הצער לא נכנעו מפני חומר חוקי החרוז והמשקל ושחררו את עצמם קצת מעול הצורה המְרִיקה; הצוחות והאנקות על צרות הכלל הגיראות פרצו באין מעצור מתוך הלב — ולא הוכשרה השעה לסלסולי הצורה, והלכך „לקויה" היא-קצת ומגדלת פרא בפיוטיהם של האשכנזים ובפרט בסליחותיהם וקינותיהם. אולם דוקא מפני זה נשתמר בהם רגש אמתי חם, דפיקת לב האומה התוהה, הכואב והקובל לפני קונו כמעט עד לידי התרעמות. וחביבים עלינו במויי התוגה וההתאוננות האלה מיופי השלו של פיוטי ספרד.

הקריאה בשירת ימי הבינים דורשת התעמקות, עיון וחבה. אין היא משביעה את הקורא בה דרך אגב קורת רוח זלה ואינה מגלה לו את ברק הודה, אבל המקבל עליו טרחה והתודר בעד המסך המעורפל להתוך המזהיר והנצחי מובטח יהיה שיבא על שכרו.

מ. ז.

---

[1] גם הרמ"בם „חרוז ושקל" בשעת הזדמנות.

ואין להם למקרי הזמן ערך עצמי אלא אם כן יש למצא בהם צד השוה לאחד ממאורעות העבר העתיק ואפשר לדמותו אליו, כדי לדרוש ממנו בנין אב של נחמה, או מעין המאורעות שצריכים לבוא באחרית הימים על פי יעודי החוזים והחכמים תלמידיהם. ובשביל כך — ויש לזה עוד סבות אחרות המונחות בטבע הנזעי של האומה — כמעט שאין למצא בשירת ימי הבינים תאורים אֶפיים מיוסדים על מאורעות הזמן, ואפילו בהקינות על הגזירות והרדיפות, שהעובדות גרמזות בהן באופן כללי ובלתי מפורש (יוצאים מן הכלל: איזה משירי ר״ש הנגיד ועוד אחרים הנותנים שבח והודיה על נסים שקרו להצבור). ואלה הפיוטים והשירים המועטים שיש למצא בהם סגלות אֶפיות מיוסדים הם על מאורעות ואגדות מהעבר העתיק (כגון: העקדה, יציאת מצרים, מיתת משה, עשרה הרוגי מלכות ועולה על כלם התאור האֶפי הנפלא של עבודת יום הכפורים בבית המקדש ליוסי בן יוסי). כשיש את נפש המשורר לספר על יסורי ההוה הוא כובשם דרך רמז באחת האגדות העתיקות (כגון על דבר עשרה הרוגי מלכות, חורבן הבית ועוד) או שהוא מספר את העובדות בלי כל תאורים מבליטים. — התאורים והציורים שבספר מקדש מעט לר׳ משה ריאטי ובחבורי ההולכים בעקבותיו אינם גובעים, כידוע, ממקור ישראל, וכן גם אלה שבתחכמוני לר״י חריזי ובמחברות לר׳ עמנואל הרומי.

בהפיוט הדתי ובפרט בהסליחה האשכנזית נמצא לפעמים שכל בית ובית עומד על כח עצמו, וכמעט שאין בהם לא התפתחות הדרגתית ולא השתלשלות הכרחית, אלא מחרוזות של הכרזות וקריאות ליריות, גלים תלושים, בודדים, של השתפכות הנפש: פסוקים שאינם מתמלאים האחד מחברו ואינם מצטרפים קצתם אל קצתם להמשך שלם „הגיוני ואורגני". דרך כלל אין המשורר שם נפשו לכַוָּנֵי חן של קשור החוליות, כי אם פולט בבת אחת את מועקתו, את הקובלנא וההתאוננות, דברי פיוס ותחנון, או את התלהבותו הדתית הבוקעת ופורצת מתוך נהמת לבו — וזה כחם ותהלתם! ההבעות הישרות הבלתי ממוצעות האלה, שלא נסתרסו על ידי תומר דיני הסדור ההגיוני, יוצאות מן הלב ונכנסות אל הלב, ואפילו באלה שאין בהם פניות אסתתיות (בעלי הסליחות האשכנזים השתמשו בחרוז ומשקל לא לשם קשוט סתם, אלא כדי להכשיר את סליחותיהם לעבודה בצבור) אמת ההרגשה יש בהם וכח רב — וממילא גם יופי, אף על פי שלא נתכוונו משורריהם לכך. פיטני ספרד דקדקו אמנם הרבה על טהרת הצורה החיצונית בחרוז ומשקל, אולם גם בשיריהם ובפרט בפיוטיהם אין למצא קשור מוחלט בסדר ההרצאה ואולי משום כך התמסרו לכבלים הכבדים של חרוז ומשקל, כדי לכסות על ידי חָקְיוּתם המדֻיֶּקת של אלה על רפיון הקשור בסדר ההרצאה. — החרוז והמשקל של שירת ימי הבינים וצורתה החיצונית בכלל מוצאם, כידוע, מהשירה הערבית, ומוטל בספק, אם עלתה יפה ההרכבה הזאת של צורה נכרית על תוכן עברי. כמה מגדולי הפיטנים והחכמים (כגון רי״הל בעת זקנתו והרמ״בם) הכריזו על זרותה של הצורה הזאת

בעד הבעת רגשות צבוריות־דתיות בחרו בבטויים וציורים שנעשו לקנין הצבור מדורי דורות, ובמקום שאתה רואה ענותנותם שם אתה רואה גדולתם. יָראו אלה שהשקיעו את עיקר חיותם הנפשית לתוך הלך־הרוח הצבורי להמעיט את דמותן של רגשותיהם על ידי בטוי היחיד ובחרו בהבטוי הכללי. מקרי הזמן לא הפתיעו אותם בהחלם ולא זעזעו אותם עד לידי ערעור היסוד, מפני שהתרגלו מדורי דורות ליסד את הסתכלותם במאורעות הזמן על עיקר היסתורי: מה שהוָה ומה שיהיה כבר היה לעולמים, ואין כל חדש, וגם מאורעות זמנם, כונות פרעניותיהם, התוו ונגלו מקדם וגם קורות הימים הבאים צפו להם מראש וירדו לסוף דעתם, ולפיכך בחלו בחדוש ההבעה, ארדבה, צורך פנימי היה להם לבאר קורות זמנם ומהותן הרוחני על ידי הנבואה הקדומה, להתאים אותן אליה ולאַמֵת אותה על ידן. נחמות הנבואה והבטחותיה לעתיד לבא אי אפשר היה לבטא אלא בסגנון הקדמונים, כמעט בלשונם ממש, שאלמלא כן הרי בטל כחם, ועיקר חיותם הכבוש באופַנים המסורתי־ההיסתורי היה הולך לאבוד על ידי הורקה מהדבור הנצחי אל תוך המליצה הזמנית. וכשהם מוסרים אפילו את רחשי לבם הכי אישיים ופרטיים בסגנון כללי־טפוסי, במליצה מְשאלה מהתנך והאגדה ומפיוטי משוררים שקדמו להם שנתקבלו ונתחבבו על הצבור, אין בזה משום עניות באמצעי הבעה, כי אם חוק נפשי, גזעי־שֵמי בכלל ועברי בפרט, הכריחם להתרחק מהרגשת אישיותם ולהבליע אותה אל תוך הבטוי ההיאֶראטי הקדמוני שנתקבל מדורות[1]. וגם הציורים המשליים והסמליים שהשתמשו בהם לא היו ממציאים אותם מחדש לצרכם, אלא לקחום מהמסור והידוע. ואין כונתם להבליט ולצייר על ידם את העובדה הממשית ואת הסגֻלה הגופנית המיוחדת של המתואר־הנמשל, כמעשה השירה האֶפית (היונית), אלא לרמז על ידם לערכו ומהותו הרוחני של הדבר. ולפיכך יש והסגלה הגופנית של הציור המשליי אינה קולעת בדיוק להמתואר־הנמשל או שהיא אף מתנגדת לו, והמשורר לא שם את לבו להנגוד הזה — ועל הקורא לרדת לסוף כונתו ולא להסתפק בהמשמעות השטחית בלבד.

משוררי ימי הבינים לא ראו אפוא חשיבות יתרה במאורעות זמנם כשהם לעצמם: עיקר ההיסתוריה נתהוותה בימים הקדמונים ומשחרב בית המקדש פסקה ולא תתחיל שוב אלא לכשיבוא הגואל. זמן הגלות הוא חלל ריק מחוסר חשיבות רוחנית

---

[1] היה מי שהחליט, שאין להעריך דברים שבאָמנות אלא לפי מדת האישיות והעצמיות המתבטאת בהם, וכל שירה שאין בה מהסגלות האלה אינה אלא פרי תקופת המחקים נעדרי כח היצירה המקורית. אולם המתבונן בשירת עמי המזרח ואָמנותם ורואה איך התרחקו יוצריהן בדעת ובכונה מלהבליט אישיותם, עד שהעמידו את הדבר הזה ליסוד חשוב ביצירתם, ודוקא בתקופותיהם הכי פוריות והכי מצלחות, לא יבסס את משפטו על ערך שירת ימי הבינים — השייכת לפי טבעה לאותו הסוג עצמו — על הכלל האמור, שנולד על ברכי התרבות המערבית ולא יכשר רק לבקרת פרי רוחה של אותה התרבות בלבד.

* * *

השירה העברית שלאחרי חתימת כתבי הקדש וימי הבינים דתית וצבורית היא בעיקרה, הן מצד תכנה ותעודתה והן מצד צורתה. החלק החולוני שבה אינו אלא כיוצא מן הכלל ועל הרב לא היה מיועד בשביל הקהל הגדול. גם המשורר בעצמו הסתכל על שירת החולין שלו כעל דברי שעשועים המבדחים את הדעת ותו לא. ולפעמים שהיה מתחרט עליה ובטל בעצמו את ערכה מתוך הלך־נפש דתי שהלך ונתחזק לעת זקנתו עד לכדי הכרזה על „חטאת נעוריו" אלה, שאין בהם אלא להג טפל בלבד, ולא די שאינם מועילים, עוד יש בהם כדי להזיק את נפש קוראיהם[1]. משוררי ספרד השתמשו אמנם במאורעות חייהם הפרטיים בתור חומר לשיריהם החולונים, אבל הפיטנים שלפני התקופה הספרדית ושלאחריה (ובפרט הפיטנים האשכנזים והצרפתים) לא התכַונו להבעת רגשותיהם הפרטיות — רובן נשתקעו בתוך חיי רות הכלל ובתוך בטוי צבורי, ואל הנשאר לא שמו את לבם ביותר אלא אם כן היה בפרט מה שיש בכלל; ובשביל כך כמעט שלא מצאו להם אלו כל בטוי מצוין ונאבדו מעולם השירה כאלו לא היו. וגם אופי ההבעה, צורת הבטוי החיצונית, התבלטו רק לפעמים רחוקות באופן אישי־פרטי. לפיכך קשה לפעמים לעמוד על אופָים המיוחד של הרבה פיוטים ושירים מימי הבינים כשהם בני דור אחד וסביבה אחת, במה הם משתנים האחד מהשני, שהרי להסוקר אותם סקירה שטחית דומים הם כלם זה לזה ואין הבדל ביניהם — חוץ מפיוטיהם ושיריהם של יוסי בן יוסי, רס"ענ, ר"א הקליר ושל אחרים ממשוררי ספרד הגדולים, שהתבלטה בהם אישיות מחבריהם באופן נכר, בעל כרחם, בהיסח הדעת, ואולי למרות רצונם! לרוב ותרו המשוררים מרצונם על כל תנועה אישית בסגנונם והבעתם, וכל מה שחזק יותר הרגש המבקש לו בטוי יותר היו משקיעים אותו אל תוך הבטויים המקֻבלים מפי המסורה (ראה הקינות על הגזירות והרדיפות וכדומה), ועל ידי כך נתגבבו שכבות שכבות של כִנֻיוֹת, רמזים ומשמעות על המבטאים ושברי הפסוקים התנכיים, שפשטו משמעותם הזמנית ולבשו משמעות כללית־נצחית, כדי לשמש בית קבול לרגשות האומה שבכל דור ודור. ומי שאינו רואה אלא מה שלפניו ואינו חודר אל תוכם הפנימי של מליצותיהם ואינו מכוון למה שרמזו, לא יֵרד לסוף דעתם ולא יטעם לעולם טעמה המיוחד של שירת ימי הבינים.

---

[1] „מי שהוא חפץ לזכות נפשו ומחשבתו ימצא היזק מהתעסק בשירי האהבה" (הכוזרי מאמר ב' ס'), ור' שלמה פרחון בספר מחברת שלו מעיד על רי"הל שעשה „תשובה" לעת זקנתו „שלא יפיים לעולם". ראה מאמרו של רש"י איש הורוויץ „ר' יהודה הלוי" וספרו של ר"ח בראדי: שטודיען צו דען דיכטונגען יהודה הלוי'ס צד 14 הערה 1.

בין נחי ע״ו ובין נחי ל״ה, בין נחי ל״ה ובין הכפולים וכדומה). במקומות כאלה לא שלחתי את ידי לשנות, כי אם הַטלתי עלי חובה, לתקן את טעיות הספרים ואת שגיאות המדפיסים, אין לי החובה ואין לי הרשות לעשות בשירים כאדם העושה בתוך שלו, לעבר על דעת המשורר ועל חפצו, ולשנות נגד השקפתו וכונתו.

והנני מוסר מודעה, כי היתה כונתנו בתחלה לאסֹף אל ספרנו את שירי משוררינו עד ימינו אלה, אבל רבו מאד השירים ונאלצנו להפסיק כשבאנו עד תם השירה העברית בספרד בגלות ישראל מעל אדמתה, וגם בזה עברנו כבר את הגבול, אשר גבלו לנו המו״ל, והכרחנום להוסיף על מספר הגליונות שקבעו מראש. והיה אם תמצא עבודתנו חן בעיני הקראים, נוסיף על ספרנו זה חלק שני אשר יכיל את מבחר השירה העברית מגלות ספרד עד היום הזה.

אני טרם אכלה לדבר הנני נותן את תודתי להרב החכם ר״ז שווארץ נ״י בווינא, שהיתה בידו תמונה פוטוגרפית משירו של הר״מבן (צד רפ״א) על פי כ״י וטיקאן (Urb. 9.), ובטובו מסרה לנו כדי לעטר את ספרנו בשיר היקר הזה. ותודתי נתונה גם להחכם המליץ והמשורר ר״י פאפאי נ״י בבודאפשט, אשר היטיב עמנו ושלח לנו משירי ר׳ משֻׁלם די־פיאירה ור״ש בונפיד, שהעתיק לעצמו בהיותו באוכספורד. תהי משכֻרתם שלמה.

פרנא, יום א׳ כ״ו מרחשון שנת וּנְגִינֹתַי נְנַגֵּן לפ״ק.

חיים בראדי.

הקראים לשם למוד[1], ולא לחכמים הקראים לשם חקירה, כי אם למבינים החפצים בקריאה לשם תענוג רוחני, ואלה אינם מקפידים על קוצו של יו״ד ואין להם חפץ בשנויי נוסחאות המבלבלים את הקרא ומשחיתים את טעם השירים, ועל כן השמטתים. אבל לא חפצתי להסיר בזה את האחריות מעל שכמי, ולכן זאת עשיתי, כי הוספתי לְצַיֵן „ברשימת הפיוטים והשירים" אשר בסוף הספר על התחלת כל פיוט ופיוט וכל שיר ושיר גם את המקורות, אשר מהם שאבתי, והיה כל החפץ לבקר אחרי ישים עינו בספרים הרשומים שם וידע, כי כל נוסח שאינו נמצא בהם הוא מן השנויים ששניתי, ויוכל לחרוץ משפט אם לשבט אם לחסד. רק במקום שהשתמשתי גם בכתבי יד, הבאתי את כל השנויים שבכ״י לעֻמת הנוסחאות שבספרנו[2], כי כתבי היד אין יד כל אדם ממשמשת בהם וראוי ונחוץ להעיר על הנוסחאות שבהם. ולהיות שאין ספר בלא טעיות הדפוס — ובזה גורל ספרנו כגורל כל הספרים — הכנסתי ברשימתי גם תקוני הטעיות, זולתי אלה שמקורם בשבירת הנקֻדות או בהִשמטם ממקומם בעת ההדפסה, כי קטנות כאלה יוכל כל קרא לתקן בעצמו.

ואחרי שהספר הזה — כמו כל ספרי הקבוצה[3] שהוא חלק מחלקיה — נועד למבינים, נשארו השירים בלי פרושים ובאורים, ורק במקומות בודדים העירותי בענין זה הערה קצרה „ברשימת הפיוטים והשירים", אולם כחצי פרוש, אשר יספיק למבינים, יחשבו סמני הקריאה והנקוד. ובנוגע להנקוד נהגתי בו מנהגי שדברתי על אדותיו במקומות אחרים בארוכה[4], ואדבר עליו פה בקצרה. בעִקר הדבר שמרתי את חֻקי הדקדוק לכל כלליהם ופרטיהם, ובענין כתיבה תמה (מלא וחסר וכדומה) היתה לי המסורת לעינים. אבל יש שהמשוררים בעצמם נטו מהחֻקים האלה, אם מפני הכרת המשקל והחרוז[5], ואם מפני שהיתה להם השקפה שונה מהשקפתנו בכללי הדקדוק (למשל חשבו הם את השרשים החסרים לבעלי שתי אותיות, ועל כן לא הקפידו להבדיל בבנינים ונטיות בין נחי פ״י ופ״נ ובין נחי ע״ו,

---

[1] בשבילם נועד ספר „שער השיר", אשר הוצאתי לאור ביחד עם הפרופ' ק. אלברעכט (ליפסיאה 1905).

[2] רק את שנויי הנסחאות לשירי רשב״ג אשר בספר שירי שלמה לר״יל דוקעס השמטתי, כי את השירים האלה תקנתי עפ״י כ״י וספרים נדפסים רבים ושונים, ולא יכלתי להאריך ולהביא את כל השנויים, גם לא ראיתי הכרח לזה, יען אקוה, כי בקרוב אמצא מקום מֻכשר לדבר עליהם בפרוטרוס.

[3] Bibliotheka mundi, הוצאת „אינזל".

[4] ראה הקדמותי לדיואן רי״ה כרך א' ולספר שער השיר.

[5] ראה למשל בקינתו של ר' מאיר ב״ב (צד רצ״ה), אשר בשביל המשקל הרבה להניע את הנח יותר משאר משוררים, וראה בשירו של רמ״בן (צד רפ״א), אשר נקד בשביל החרוז את הפֹעל לרבים נסתרים בקמצות הע״ין; גם בין זכר לנקבה לא הקפידו להבדיל, בפרט במקום שהיתה הבדלה כזאת עלולה לקלקל את המשקל או את החרוז.

משתנים תנאי החיים וכל הגורמים החצוניים, ועמהם משתנים גם השירה והספרות, ואת כל השנויים האלה צריכה אספה כאספתנו להבליט בעל כרחה.

בנוגע לסדור השירים עלי להעיר, כי את המובא „מתקופת התנאים והאמוראים" (צד נ' — מ"ו) סדרנו כמו שהוא בסדר התפלה, ובסוף הבאנו עוד מהנמצא בתלמוד, ולא הקפדנו על סדר הזמנים, כי הרב מן הבא לידינו מהתקופה הזאת לא נזכר עליו שם מחברו, וכשהוא נזכר עוד יש בו לחקר כמה ספקות וחששות. כמובן לא יכלנו גם בפרק שלאחריו, „מתקופת הפיטנים הקדמונים עֲלָמַי השם", לשים לב לסדר הזמנים, כי עוד לא נתבררו הסִמנים, אשר על פיהם נוכל לשפט בצמצום ובדיוק, איזה מן הפיוטים שנתחברו בהתקופה הזאת מוקדם ואיזה מאוחר. אולם מזמנו של יוסי בן יוסי והלאה השתדלנו עד כמה שאפשר לסדר את השירים על סדר הזמנים[1], ואף גם זאת עשינו שהודענו את הנודע לנו על אדות כל משורר ומשורר באיזה זמן ובאיזה מקום היה חי, כי ראינו בזה תועלת גם בנוגע להבנת השירים. אבל גם בזה יש שנמנענו להפריד בין הדבקים, וכן סדרנו למשל את שירי משוררינו הספרדיים מר"ש הנגיד (צד ס"ה) עד ר' יצחק בן הרא"בע (צד ר"ט) זה אחר זה, ואחריהם נתַנו מקום לפַיטני ומשוררי שאר הארצות שבאותה התקופה. אנחנו בטוחים, כי כל מבין דבר לאשְׁרו יסכים לסדור הזה.

אחריות תקון השירים, הגהתם ונקודם מוטלת עלי, והנני להגיד על אדתם דברים אחרים.

נודע למדי, כי הפיוטים והשירים העבריים, בין אלה שבדפוס ובין אלה שבכתבי היד, כמעט שאין בהם אף אחד נקי מטעיות ושגיאות (יוצאים מן הכלל אלה שיצאו בדור שלפנינו ע"י שד"ל וע"י ר"ש זקש, ואחדים שנדפסו ע"י חכמי זמננו), כי הסופרים והמדפיסים או ששנו סתם, או ששנו מפני חסרון ידיעה וקלקלו על מנת לתקן, ויש ששנו גם מפני היראה. ובבואנו עתה להוציא את האספה הזאת, ראיתי ראשית לי לתקן את השירים, לצרף את סיגיהם ולהסיר את בדיליהם, לנקותם מכל טעות ושגיאה ושנוי במזיד, ולהחזיר טהרתם ליָשנה. כדי להגיע לתכלית הזאת, יגעתי כמה יגיעות — ומר וינר עזר על ידי — להשוות את השירים והפיוטים עם הוצאות שונות ועם כתבי יד, לבקש ולמצוא בדרך הזה את הנוסח הישן והישר. אבל יש שלא היתה לאל ידי להשתמש באמצעים האלה מחסרון ספרים, ויש שהשתמשתי בהם באין תועלת, והוכרחתי איפוא לשנות את הנוסח מדעת עצמי וככל אשר הורני רוח מבינתי. והנה לפי המנהג הנהוג בין החקרים, מן הראוי היה להעיר על הנוסחאות השונים אשר בספרים ועל השנויים אשר שניתי מדעתי, למען יוכלו החקרים לשפט וידעו מה לרחק ומה לקרב. אולם ספרנו נועד לא לצעירים

---

[1] רק שתי הסליחות לר' בנימן בן אברהם (צד רע"א) באו — מפני איזו סבה — שלא במקומם, כי המקום הראוי להם הוא לפני סליחתו של ר' משה בן אברהם (צד ש"נ), אחיו של ר' בנימן.

ראש דבר

בספרנו הזה כונתנו לתת לפני הקוראים קבוצה ממיטב שירתנו: שירים שהם צורות לנשמות וגופות לרוחות, שירים שיש בהם לב ונפש, רגש ומחשבה, הוד ויפי, וראוי להם שיעמדו לעד וישארו לגאון עולם משוש דור ודור. בהתבוננות עמוקה ובזהירות יתרה בחרנו אני וחברי לעבודה, מר מאיר וִינֶר, את המתאים להיסודות שהנחנו לנו מראש, ורבות עמלנו ויגענו לקבץ את הנדחים מכל המקמות אשר הֻדחו ואשר נפצו שם, מתוך ספרים נרפסים וכתבי יד, מתוך מכתבי־עת וקבצים שונים, והיו לאחדים בידנו. העִקר היה לנו תֹכן השירים; לא שמנו לב לצורה פיוטית יפה ונהדרה ולא לשפה צחה ולמלים מצלצלים וערבים, כשהם לבדם, באין רוח חיים, באין נענועי הנפש, באין רגשות הלב, ובחרנו רק בשירים שיש בהם נצוץ של חיי־עד, וכח מפרה בהם להשפיע על רוח ההוה ושירתו; שירים שהם מבליטים על ידי בטוי חזק ויפה את רגשות האומה האמתיים, את שמחת לבה ואת תוגיון נפשה, את תקותיה ואת שאיפותיה, את משפטה ואת השקפותיה על העולם ומלואו, על החיים והמות, על העבר, ההוה והעתיד. פתגמים ומכתמים ושירים למודיים, שאין בהם רק חכמה או התחכמות, הרחקנו מעל גבולנו, מפני שאינם ממין השירים, אשר אנחנו מבקשים, וכן הרחקנו את המליצה, גם את המְליצה החרוזית, כי שירים אנחנו חפצים לתת לפני קראינו, שירים בצורה פיוטית, ולא מליצה. אמנם יש אשר לפי מראית העין נטינו מן הכלל הזה, אבל עשינו כזאת רק במקום שראינו, אשר — לפי מעמנו והבנתנו — בקשה לה נפש פיוטית בטוי מיוחד לרגשותיה ובראה להשתפכותה צורה המתאמת לה, צורה פיוטית שונה מחברותיה (ראה את תוכחתו של רבנו בחיי, צד ק״י, ואת הדוגמאות מספר בחינות עולם לר׳ ידעיה הפניני, צד רצ״ח).

ואנחנו ידענו גם ידענו, כי כשיבוא אחד הקוראים לבחון את השירים אשר בספרנו אחד אחד ולבקר אותם, ימצא גם שירים שאין בהם כל המעלות והמדות שמנינו. סבת הדבר מקורה לפעמים בעובדה הידועה, ,,שאין כל הטעמים שָׁוִים", ואשר יהיה בפי האחד כדבש למתוק יחשבהו אחר לחסר טעם כריר חלמות. אבל לפעמים הוכרחנו באמת להביא את המוב ביחס ובערך, אף שאיננו מן המיטב כשהוא לעצמו, כי ספרנו יֵראה — אף שאין זה מעִקר כונתנו — את ספרותנו בהתפתחותה, בעליתה ובירידתה, בימי פריחתה ובשעת נבולה, ואין לנו הרשות לטשטש את הצורה האמתית ולברוא מושגים בלתי נכונים, כאלו היו פיטנינו ומשוררינו כלם בלי יוצא מן הכלל בעלי מקוריות גאונית, אישים, אשר רוח כביר אמרי פיהם וכל דבריהם כגחלי אש, וכאלו היתה ספרותנו בכל הארצות ובכל הזמנים כֻלה שָׁוָה לטובה ועֹמדת במדרגה אחת, במדרגה היותר גבוהה. דור דור ופיטניו, דור דור ומשורריו; משתנים הרוח וההשקפה, משתנים הלשון, הסגנון והצורה,

מִבְחַר הַשִּׁירָה הָעִבְרִית

לְמִיּוֹם חֲתוֹם כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ
עַד־גָּלוּת יִשְׂרָאֵל מֵעַל אַדְמַת סְפָרַד בִּשְׁנַת
ה"א רנ"ב

עָרוּךְ וּמְתֻקָּן עַל־יְדֵי

חַיִּים בְּרָאדִי

בְּהִשְׁתַּתְּפוּת

מֵאִיר וִינֶר

תר"פב

ליפסיא, הוצאת "אינזל"

ANTHOLOGIA HEBRAICA

POEMATA SELECTA
A LIBRIS DIVINIS CONFECTIS
USQUE AD IUDAEORUM EX HISPANIA
EXPULSIONEM (A. MCCCCXCII)

QUAE

DIGESTA ATQUE DISPOSITA

TRACTAVIT

H. BRODY

ADIUVANTE

M. WIENER

MDCCCCXXII

INSEL-VERLAG ZU LEIPZIG

BIBLIOTHECA MUNDI

מבחר השירה העברית